

Ooratha Caaquwaa

Dawro New Testament (Latin script)

Contents

Maatoossi Xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalaa	1
Marqqoossi Xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalaa	64
Luuqaasi Xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalaa	105
Yohaannisi Xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalaa	171
Yesuusi Kiiiteeddawanttu Oosuwaa	217
Phawuloosi Roome Asaw Xaafeedda Kiitaa	274
Phawuloosi Qoronttoosa Asaw Xaafeedda Koyro Kiitaa	300
Phawuloosi Qoronttoosa Asaw Xaafeedda Laa7entho Kiitaa	323
Phawuloosi Galaatiyaa Asaw Xaafeedda Kiitaa	338
Phawuloosi Efesoonaa Asaw Xaafeedda Kiitaa	347
Phawuloosi Piliphphiyoosa Asaw Xaafeedda Kiitaa	356
Phawuloosi Qolaasiyaasa Asaw Xaafeedda Kiitaa	363
Phawuloosi Teselonqqiyaa Asaw Xaafeedda Koyro Kiitaa	369
Phawuloosi Teselonqqiyaa Asaw Xaafeedda Laa7entho Kiitaa	375
Phawuloosi Ximootoosaw Xaafeedda Koyro Kiitaa	378
Phawuloosi Ximootoosaw Xaafeedda Laa7entho Kiitaa	385
Phawuloosi Tiitossi Xaafeedda Kiitaa	390
Phawuloosi Pilimoonaw Xaafeedda Kiitaa	393
Ibraawe Asaw Xaafetteedda Kiitaa	395
Yayiqoobi Xaafeedda Kiitaa	414
Phexiroosi Xaafeedda Koyro Kiitaa	421
Phexiroosi Xaafeedda Laa7entho Kiitaa	428
Yohaannisi Xaafeedda Koyro Kiitaa	432
Yohaannisi Xaafeedda Laa7entho Kiitaa	439
Yohaannisi Xaafeedda Heezzenho Kiitaa	441
Yihuday Xaafeedda Kiitaa	443
Yohaannisaw Yeedda Saxaa	446

Ooratha Caaquwaa

New Testament in Dawro (ET:dwr:Dawro)

Language: Dawro

Provided by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This print-on-demand edition of Scripture is produced and provided at cost by the Digital Bible Society in partnership with the Bible League of Canada, Open Doors International, and other missions and translation agencies. To order additional copies of this or other Bibles, please visit www.dbs.org (USA), www.bibleleague.ca (Canada), and www.opendoors.org (Europe).

Copyright and Permission to Copy

Copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc. Scripture text used by permission.

PDF, ePub, and MOBI Bible covers and design are copyrighted 2017 by the Digital Bible Society (www.dbs.org).

PDF generated on 2017-08-24 from source files dated 2017-08-24.

2a27e16c-d557-51a5-8525-40ae4d0c57d9

ISBN: 978-1-5313-0203-0

Maatoossi Xaafeedda

Mishiraachchuwaa Qaalaa

Geluwaa

Maatoossi xaafeedda mishiraachchuu, Yesuusi yaana geetettiyaa hidootay kase odetti utteedda dhaliyaa gidiaawaanne Xoossay kase Eca Caaquwaan bare asaassi immeedda hidootaa qaalaa poleeddawe Yesuusa bagganna gidiaawaa odiyaa mishiraachchuwaa qaalaa oyqqeeddawaa. Ha mishiraachchuwaa qaalay Yesuusi untuntu gidдон yelettiide dicceeddawe Ayihudatu xalalaassa gidennaan, alamiyaa ubbaan de7iyaa asaassa.

Maatoossi xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalay daro akeekan xaafetteedda maxaafaa. Yesuusa yeletan doommiide, I xammaqetteeddawaanne I paacetteeddawaa odi simmiide, Galiilaan I qaalaa odeeddawaa, tamarisseeddawaanne hargganchchatuwaa patheeddawaa odee. Hewaappe kaalliide Yesuusi Galiilaappe Yeerusalaa beeddawaanne I ha alamiyaan gami77eedda wurssethaa saamintaan haneedda yewatuwaa qonccissee. Hewantukka I kaqettowaa, hayqqeeddawaanne dendeeddawaa odiino.

Ha Mishiraachchuwaa Qaalay Yesuusa, Xoossaa higgiiyaa bilethaa immanaw maatay de7iyaawaanne Xoossaa Kawutethaabaa erissiyaa wolqqaama tamaris-siyawaa oothiide shiishsheedda. A timirttiyaappe dariya baggay, duma duma ogiyaan giigetteedda ichcheshu saan shaakettee.

1. Xoossaa kawutethaan de7ana asaa eeshshaa, oosuwaa, maataanne wurssethaa qaadaa odiyaa Deriyaa Bolla Timirttiyaa (Mat 5:1-7:28).

2. Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttu Mishiraachchuwaa Qaalaa tamarissanaw beedda wode untuntu imetteedda kaaletuwaa (Mat 10).

3. Xoossaa kawutethaabaa tamarisshishshin shiiqeedda duma duma leemisatuwaa (Mat 13).

4. Yesuusa kaalliyaawantubaa billi odiyaa timirttiyaa (Mat 18).

5. Ha77i wodiyaa wurssethaanne Xoossaa Kawutethaa yuussaa xeelliaawaan imetteedda timirttiyaa (Mat 24-25).

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Yesuusi Kiristtoosa guyye zerethaanne yeletaa (1:1-2:23)

Xammaqiyaa Yohaannisa oosuwaa (3:1-12)

Yesuusi xammaqettowaanne paacettowaa (3:13-4:11)

Yesuusi oosuwaa Galiilaan doommowaa (4:12-18:35)

Yesuusi Galiilaappe Yeerusalaa boowaa (19:1-20:34)

Yeerusalaa minne izi yuushshuwaan Yesuusa wurssethaa saamintaa (21:1-27:66)

Nu Godaa Yesuusa dendduwaanne qonccethaa (28:1-20)

Yesuusi Kiristtoosa Yeletaa Maaraa

(Luq 3:23-38)

1 Hawe Daawita zariyaanne Abraahaame zare gideedda Yesuusi Kiristtoosa yeletaa odiyaa maxaafaa.

²Abraahaame, Yisaaqa yeleedda; Yisaaqi, Yayiqooba yeleedda; Yayiqoobi, Yihudaanne A ishaturaa yeleedda. ³Yihuday Ti7imaarippe Paareesanne Zarahaa yeleedda; Paareese, Hexiroona yeleedda; Hexiroone, Raama yeleedda. ⁴Raame Aminadaaba yeleedda; Aminadaabe, Na7asoona yeleedda; Na7asoone, Selimoona yeleedda. ⁵Selimoone, Ra7aabo geetettiyaa mishirattippe Boo7eeza yeleedda; Boo7eezi, Uruuto ^ageetettiyaa mishirattippe Iyyoobeeda yeleedda; Iyyoobeede, Issey yeleedda. ⁶Issey Kaatiyaa Daawita yeleedda.

Kaatiyaa Daawite, Ooriyaa machhattippe Solomona yeleedda. ⁷Solomone, Robi7aama yeleedda; Robi7aame, Aabiyaa yeleedda; Aabiyay, Aasaafa yeleedda. ⁸Aasaafe, Yoosaafeexa yeleedda; Yoosaafeexe, Iyyooraama yeleedda; Iyyooraame, Ooziyaana yeleedda. ⁹Ooziyaane, Iyyoo7aataama yeleedda; Iyyoo7aataame, Akaaza yeleedda; Akaaze, Hizqqiyaasa yeleedda. ¹⁰Hizqqiyaase Minaasa yeleedda; Minaase, Amooxa yeleedda; Amooxe, Iyyoosiyaasa yeleedda. ¹¹Isra7eeliya asay omodettiide, Baabiloone gadiya beedda wode, Iyyoosiyaase Ikkoniyaananne ^aA ishaturaa yeleedda. ^b

¹²Baabiloone omodduwaappe guyyiyan, Ikkoniyaananne Salaatiyaala yeleedda; Salaatiyaale, Zerubaabeela yeleedda. ¹³Zerubaabeeli, Abiyuuda yeleedda; Abiyuude, Eeliyaaqeema yeleedda; Eeliyaaqeemi, Azoora yeleedda. ¹⁴Azoore Saadooqa yeleedda; Saadooqe, Akiima yeleedda; Akiime Eliyuuda yeleedda. ¹⁵Eliyuude, Ali7aazara yeleedda; Ali7aazare, Maataana yeleedda; Maataane, Yayiqooba yeleedda. ¹⁶Yayiqoobe, Kiristtoosa geetettiyaa Yesuusa yeleedda Mayraamo oochcheedda Yooseefa yeleedda.

¹⁷Simmi yeletay ubbay Abraahaamoppe Daawita gakkanaw tammanne oyddu yeleta; Daawiteppe doommiide, asay Baabiloone gadiya omodettiide beedda wodiya gakkanaw tammanne oyddu yeleta; asay Baabiloone gadiya omodettiide beedda wodiyaappe Kiristtoosi [†]yeletteedda wodiya gakkanaw tammanne oyddu yeleta.

Yesuusi Kiristtoosa Yeletaa

(Luq 2:1-7)

¹⁸Yesuusi Kiristtoosa yeletay hawaa mala; A daaya Mayraama Yooseefoo ooshetta qashetta uttaaddu. He wode Yooseefonna gakettennaan de7aadde, Geeshsha Ayyaanan shahaaraaddu. ¹⁹Izo giigissi wotheedda Yooseefo xillo asa [‡]gideedda diraw, izo kawushshanaw koyyibeenna; iibaa qonccissennaan izo agganaw qoppeedda. ²⁰Shin I hewaa qoppishshin, Godaa kiitanchchay akumuwan

^{*}1:11 Hewaa guussay, Yo7aakina giyawaa; qassi payduwaa 12 de7iyaawookka bilethay ittuwaa.

[†]1:17 Kiristtoosa, giyaawe Griike qaalaana gidoode, Mesih guussay Ibraayisxxe qaalaana gidiide laa77uwaa bilethaykka “Oketteeddawaa” guussaa.

[‡]1:19 Yooseefo xillo asa giyaa qofaw heezzu ogiyaan bilethay imettana danddayee: 1. Xoossaabaw ubbaw eeno giide azazettiyaa asa; amaliyaa lo77o asa. 2. Garaa (qaretanchchaa). 3. Lo77uwaa. Hewaa guussay, ubba kaalla lo77obaa oothiyya asa guussaa.

^a1:5 Uru 4:18-22; 1Od 2:13-15 ^b1:11 2Kat 24:14-15; 2Od 36:10; Erm 27:20

^aaananna gakettiide, “Daawite na7aa Yooseefoo, Mayraama Geeshsha Ayyaanan shahaaredda diraw^s izo akkanaw yayyoppa. ²¹Iza attuma na7aa yelanawunnu; neenikka, I asaa nagaraappe ashshiyaa diraw A sunthaa Yesuusa gaade xeesanaassa” yaageedda. ^c

²²⁻²³Qassi Goday nabiyya bagganna, “Wodoratta shahaaranawunnu; na7aakka yelanawunnu; A sunthaykka Ammaneela geettanawaa” yaageeddawe polettana mala, hawe ubbay haaneedda; “Ammaneela” yaagiyaawe, “Xoossay nuunanna de7ee” yaagiyaawaa. ^d

²⁴Yooseefo gemi77ishuwaappe beegottiide, Godaa kiitanchchay barena aza-zowaadan, Mayraamo bare golle afeedda. ²⁵Shin na7ay yelettana gakkanaw Yooseefo izikko shiiqibeenna; qassi na7aakka Yesuusa giide suntheedda. ^e

Awayfi Doliyaa Baggappe Yeedda Xoolinttiyaa Paydiyaa Asatuwaa

2 Yesuusi Yihudaa gadiyan Beeteliheeme geettetiyya katamaan Heroodise kawuti-ide de7iyaa wode yeletteedda; hewaappe guyyiyan, xoolinttiyaa paydiyaa asay ^{**}awayfi doliyaa baggappe Yeerusalaame yiide, ²“Ayihuda kaatiyaa gidanaw yeletteedda na7ay haqan de7ii? Nuuni awayfi doliyaa bagganna keseedda A xoolinttiyaa be7iide, aw goyinnanaw yeeddo” yaagiide oochcheeddino.

³Kaatiyaa Heroodise, hewaa sisiide dagammeedda; Yeerusalaamen de7iyaa asay ubbaykka wozanaa bayeeddino. ⁴Heroodise qeesatuwaa kaappatuwaa ubbatuwaanne Muse higgiiyaa tamarissiyaawannta xeesiide, “Kirsttoosi haqan yelettanddeeshsha?” yaagiide oochcheedda.

⁵⁻⁶Unttuntu zaariide, “Yihudaa gadiyan Beeteliheeme katamaan yelettanawaa. Nabii,

‘Yihudaa gadiyan de7iyaa Beeteliheeme,
neeni Yihudaa gadiyan de7iyaa woliqaama katamatuwaappe laafakka.
Isra7eeliya mooddiyaawe neeppe kesanawaa’
giide xaafeedda” yaageeddino. ^f

⁷Hewaappe kaalla, Heroodise awayfi doliyaa baggappe yeedda asatuwaa geeman xeesiide, xoolinttii untuntntoo beetteedda wodiyya untunttuppe geeshshiide ereedda. ⁸Yaatiide Beeteliheeme untuntnta yeddiidde, “Biide na7aa loythi koyyite; A demmeedda wode taanikka baade aw goyinnanaadan, taanakka erissite” yaageedda.

⁹Unttuntu kaatii geeddawaa sisi biidde ogiyaan awayfi doliyaa bagganna untuntntu kase be7eedda xoolinttiyaa be7eeddino; na7ay de7iyaasaa gakkiiide eqqana gakkanaw, xoolinttii untuntnta kaaletheedda. ¹⁰Unttuntu he xoolinttiyaa be7eedda wode, zaway bayinna daro nashechchaa nashetteeddino. ¹¹Golle geliide, na7ay bare daayi Mayraaminna de7iyaawaa be7eeddino; gulbbatiide aw goyinneeddino;

^a1:20 Akumuwan guussay, cookka go77enna akumuwa gidennaadan Ayihudatuwaa akumuwa guussay, Xoossay likke qoncciyaa ogiyaa.

^s1:20 Geeshsha Ayyaanan shahaaredda diraw, guussay iza hawaa gakkanaashshin yelettanaadan naagiyya Na7ay, Xoossaa Geeshsha Ayyaanaappe yee guussaa.

^{**}2:1 Xoolinttiyaa paydiyaa asaa guussay, eretteedda maaraa bilethaan eranchcha asatuwaa guussaa.

^c1:21 Luq 1:31 ^d1:22-23 Isa 7:14 ^e1:25 Luq 2:21 ^f2:5-6 Mik 5:2

hewaappe kaalla, barenttu saaxiniyaa dooyyiide, worqqaa, ixaanaanne kawaraa ††aw imotaa shiishsheeddino.

¹² Unttuntu Heroodisakko simmenna mala, Xoossay akumuwan untuntta, “Hinttena erite” giina hara ogiyaanna barenttu gade simmeeddino.

Gibxe Betussaa

¹³ Unttuntu beeddawaappe guyyiyan, Godaa kiitanchchay akumuwan Yooseefoo beettiide, “Heroodise na7aa wodhanaw koyyiya diraw, denddaade na7aanne A daayo akkaade Gibxe gadiyaa beta; taani new odana gakkanaw, yaani de7ashsha” yaageedda.

¹⁴⁻¹⁵ Yooseefo qamma dendiide, na7aanne A daayo akkiide, Gibxe gadiyaa beedda; Goday nabiyaa bagganna, “Taani ta na7aa Gibxe gadiyaappe xeesaaddi” yaageeddawe polettana mala, Heroodise hayqqana gakkanaw I yaani de7eedda. ⁸

Heroodise Qeeri Naanaa Wodhisseedda

¹⁶ Hewaappe guyyiyan, Heroodise awayfi doliyaa baggappe yeeddawanttu barena cimmeeddawaa ereedda wode, daro hanqqettiide, xoolintii kase beettedda wodiya untuntuppe siseeddawaadan, wottaaddaratuwaa yeddiide, Beeteliheemeninne yuushshuwaan de7iya laa77u laythaa attuma naanaanne laa77u laythaappe garssanna de7iyaa attuma naanaa ubbaa wodhisseedda.

¹⁷⁻¹⁸ Nabiyaa Ermiyaasi,
“Yeekuunne zilassay Raama geetettiyaa katamaan sisettedda;
Raaheela bare naanaw yeekkaw.
Unttuntu hayqqidiggo diraw,
agga giina, aggennaan ixxaaddu”
giide odeeddawe polettedda. ^h

Gibxeppe Simaa

¹⁹ Heroodise hayqqeeddawaappe guyyiyan, Godaa kiitanchchay Gibxen Yooseefoo akumuwan beettiide ²⁰ A, “Dendda; na7aanne A daayo akkaade, Isra7eeliya gadiya simma. Na7aa wodhanaw koyyiyawanttu hayqqidiggeeddino” yaageedda. ²¹ Yooseefo dendiide, na7aanne A daayo akkiide, Isra7eeliya simmeedda.

²² Shin Yooseefo Arkkelawoosi bare aawuwaa Heroodisa oydiyaan Yihudaa gadiyan kawuteeddawaa siseedda wode, yaa baanaw yayyeedda; Xoossay aw akumuwan hinttena erite giina, Galiilaa gadiya beedda. ²³ Nabatuu, “Asay A, ‘Naazireetiyaa asa’ ††giide xeesana” yaageeddawe polettana mala, Naazireete geetettiyaa katamaa biide de7eedda. ⁱ

††2:11 *ixanaanne kawaraa*: Ixaanay, maaddiyaa dhiilliyaa gidiide, tamaan yeggiyaa wode sawanaassa; kawaraykka sawoo maaddiyaa dhiilliyaa gidiide shittuwaadan maaddee.

††2:23 Hawaa geeddawe oonentto erettenna.

8:14-15 Hos 11:1 h2:17-18 Erm 31:15 i2:23 Mar 1:24; Luq 2:39; Yoh 1:45

Xammaqiyaa Yohaannisi Qaalaa Odeedda

(Mar 1:1-8; Luq 3:1-18; Yoh 1:19-28)

3¹⁻² He wode Xammaqiyaa Yohaannisi asaa, “Saluwaa kawutethay matatteedda diraw, hintte nagaraappe simmite” yaagiidde, Yihudaa mela biittaaan odiidde yeedda. ^{j3} Ayissi gooppe, nabiyaa Iisiyaase, Yohaannisabaa odiidde, “Ittuu mela biittaaan bare qaalaa dhoqqu udiide, ‘Godaa ogiyaa giigissite. I hemettana loossuwaakka aw sitti udite’ geedda” yaageedda. ^k

⁴ Yohaannisaw gaaluwaa iskiyan dadetteedda mayuu de7ee; qassi bare xeessan dafuwaa dancceedda; I miyaa qumaykka booliyaanne bazzuwaa eessaa. ^{l5} Asay he wode Yeerusalaameppe, Yihudaa gadiyaa ubba saappenne Yorddaanoosa Shaafaa heeran de7iyaa gadiya ubbaappe aakko yiino. ⁶ Barenttu nagaraa paaxina, Yorddaanoosa Shaafan asaa xammaqeedda.

⁷ Shin Yohaannisi daro Parisaawatuunne [¶]“Saduqaawanatuu ^{§§}xammaqettanaw barekko yiyaawantta be7iide, “Ha shooshshatoo, Xoossaa hanqquu yaana haniyawaappe attana mala, hinttew oone odeeddawe? ⁸ Simmi hintte, hinttenttu nagaraappe simmeeddawaa erissiyaa oosuwaa, oothite. ⁹ Hintte hinttenttu wozanaan, ‘Abraahaame nu aabba’ giide qoppiyaawaa hinttew malatoppo. Ayissi gooppe, taani hinttenttussi oday; Xoossay ha shuchchatuwaappe Abraahaamossi naanaa udi denthanaw danddayee. ¹⁰ Beexi mithaa xaphuwan qanxxanaw giigi utteedda; lo77o ayfiyaa ayfenna mithaa ubbay qanxxettiide, tamaan yegettana.

¹¹ “Hintte hinttenttu nagaraappe simmiyaawaa bessanaw, taani hinttena haathan xammaqay; shin taappe guyyenna yiyaawe, hinttentta Geeshsha Ayyaanaaninne tamaan xammaqana. ^{*}I taappe daro minnee; A caammaa tookkanawukka taani bessiyaa asa gidikke. ¹² A kushiyan kathaa sexxiyaa layday de7ee. Uddummaan de7iyaa kaathaa loythi geeshshee; bare zargгаа diyyiyan qolana; shin dalaa to7enna tamaan guuddana” yaageedda.

Yesuusi Xammaqetteedda

(Mar 1:9-11; Luq 3:21-22)

¹³ Yesuusi he wode Yohaannisan xammaqettanaw, Galiilaappe Yorddaanoosa geetettiyyaa shaafaa aakko beedda. ¹⁴ Shin Yohaannisi, “Taani neenan xammaqettanaw bessiyaa wode, neeni taakko yay?” yaagiide, A digganaw koyyeedda.

[¶]**3:7** *Parisaawatuwaa*, guussay Ayihuda asatuwaa kaaletthiyaa asatuwaa giddoppe gidiide Geeshsha Qaalaan kase Eca Caaquwaa gidдон de7iyaa Qaalaa Wogaa ubbaan ammaniyaawantta.

^{§§}**3:7** *Saduqaawanatuwaa*, guussay Ayihuda asatuwaa kaaletthiyaa asatuwaa gid-doppe gidiide Geeshsha Qaalaan kase Eca Caaquwaa gidдон de7iyaa Qaalaa Wogaappe Muse xaafeedda koyro ichcheshu maxaafatuwaa gidдон de7iyaa Wogatuwaa xalalaan ammaniyaawantta.

^{*}**3:11** *Geeshsha Ayyaanaaninne tamaan xammaqana*, guussay Yesuusi yiide asaa garssa ayyaanaa asatethaa laammiyaawaa tamaarissiyaawaa.

¹⁵ Shin Yesuusi zaariide A, “Nuuni xillotethaa oosuwaa ubbaa hawaadan polanaw bessiyaa diraw, ha77i taw eeno ga” yaageedda. Yohaannisikka aw eeno geedda.

¹⁶ Yesuusi xammaqettowaappe guyyiyan, ellekka haathaappe kesseedda; saluu dooyettina, Xoossaa Ayyaanay haraphphiyaadan saluwaappe wodhdhiide bare bolla yiyaa wode be7eedda; ¹⁷ qassi saluwaappe, “Taani siiqiyaa, taana nashechchiyaa, ta Na7ay hawaa” yaagiyaa qaalay yeedda. ^m

Yesuusi Paacetteedda

(*Mar 1:12-13; Luq 4:1-13*)

4 Hewaappe guyyiyan, xalahiyaan paacettana mala, Geeshsha Ayyaanay asay de7enna sa7aa Yesuusa afeedda. ² Yesuusi oytamu gallaasanne oytamu qammaa xoomowaappe guyyiyan koshatteedda. ³ Xalahii yiide A, “Neeni Xoossaa Na7aa gidoope, ane ha shuchchatuwaa ukithaa gidana mala ga” yaageedda.

⁴ Shin Yesuusi zaariide, “Xoossaa maxaafaan, ‘Asay Xoossay haasayiyaa qaalaa ubbaan de7anaappe attin, ukithaa xalalaan de7enna’ yaagetti xaafetteedda” yaageedda. ⁿ

⁵ Hewaappe guyyiyan, xalahii Yesuusa geeshsha katamaa afi Geeshsha Golliyaa xeeraan essiide, ⁶ “Neeni Xoossaa Na7aa gidoope, ane duge kundda. Ayissi gooppe, Xoossaa maxaafaan, ‘Xoossay bare kiitanchchatuwaa new azazanawaa’

qassi ‘Unttuntu ne gedi shuchchaan dhubettenna mala, barenttu kushiyan neena denthanawantta’ yaagetti xaafetteedda” yaageedda. ^o

⁷ Yesuusi zaariide A, “Qassikka Xoossaa maxaafaan, ‘Godaa ne Xoossaa paacoppa’ yaagetti xaafetteedda” yaageedda. ^p

⁸ Qassi xalahii Yesuusa itti daro wolqqaama deriyaa xeeraa kessiide, ha alamiyaan de7iyaa kawutethaa ubbaanne unttuntu bonchchuwaa ⁹ bessiide A, “Neeni taw gullbataade goyinnoope, taani hawaa ubbaa new immana” yaageedda.

¹⁰ He wode Yesuusi zaariide A, “Laa ha Seexaanaw haakka; ayissi gooppe, Xoossaa maxaafaan, ‘Godaw, ne Xoossaw goyinna; A xalalaa gosheta’ geetetti xaafetteedda” yaageedda. ^q

¹¹ Hewaappe guyyiyan, xalahii Yesuusa aggina, kiitanchchatuu yiide, aw ootheeddino.

Yesuusi Bare Tamaariissiyaa Oosuwaa Galiilaan Doommeedda

(*Mar 1:14-15; Luq 4:14-15*)

¹² Yohaannisi qashetteeddawaa Yesuusi siseedda wode, Galiilaa geetettiyaa gadiyaa beedda. ¹³ Naazireeteppe kesiide, Qifirinaahooma katamaa biide, yaani de7eedda; Qifirinaahoomi Zaabiloonaninne Nifttaaleeme gadiyan de7iyaa Galiilaa abbaa mataan de7ee. ¹⁴ Hawe haneeddawe nabiyaa Iisiyaasi,

¹⁵ “Zaabiloone gadiyaninne Nifttaaleeme gadiyan, abbaa ogiyaan Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha baggan,

^m3:17 Dom 22:2; Maz 2:7; Isa 42:1; Mat 12:18; 17:5; Mar 1:11; Luq 9:35

ⁿ4:4 Zar 8:3 ^o4:6 Maz 91:11-12 ^p4:7 Zar 6:16 ^q4:10 Zar 6:13

Ayihuda gidenna asay de7iyaa Galiilaan,
¹⁶ dhumaani de7iyaa asay
 wolqqaama poo7uwaa be7eedda.
 Qassi hayquwaa kuway de7iyaa gadiyan
 utteeddawanttoo poo7uu keseedda”
 yaageeddawe polettana malaassa. †

¹⁷ He wodiyaappe doommiide Yesuusi,
 “Hintte nagaraa paaxite; ayissi gooppe,
 saluwaa kawutethay matatteedda diraassa”
 giide qaalaa oduwaa doommeedda.

Yesuusi Barena Kaalliyaa Oyddatuwaa Xeegeedda

(Mar 1:16-20; Luq 5:1-11)

¹⁸ Yesuusi Galiilaa Abbaa mataanna aadhdhiidde, laa77u ishatuu Phexiroosa
 geetettiyaa Simooninne A ishaa Inddiraasi, moliyaa oyqqiyaawantta gido diraw,
 dabbaa †abbaan yeggiyaawantta be7eedda. ¹⁹ Unttunta, “Taana kaallite; taani hint-
 tena moliyaa oyqqiyaawaadan asaa taakko ahiyaa ogiyaa tamaarissana” yaageedda.
²⁰ Unttuntu ellekka barenttu dabbaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino.

²¹ Yesuusi hewaappe sinthakko biidde, hara laa77u ishatuwaa, Zabiddiyoosa
 naanaa Yayiqoobanne A ishaa Yohaannisa be7eedda; unttuntu barenttu aawuwaa
 Zabiddiyoosanna haathaa bolla biyaa wonggiriya gidдон barenttu dabbaa gi-
 gissiyaawantta be7iide, xeseedda. ²² Unttuntu ellekka haathan biyaa wong-
 giriyaanne barenttu aawuwaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino.

Yesuusi Cora Asaa Tamaarisseeddanne Patheedda

(Luq 6:17-19)

²³ Yesuusi Ayihuda woosa golletuwan tamarissiidde, kawutethaa mishi-
 raachchuwaa qaalaa odiiddinne qassi harggiyaa ubbaappenne sakuwaa ubbaappe
 asaa pathiidde, Galiilaa gadiyaa ubbaan yuuyeedda. ²⁴ A waarii Sooriyaa gadiyaa
 ubbaa gakeedda; dumma dumma harggiyaan oyqettiide hargeedda asaa ubbaa,
 xalahatuwaan oyqetteeddawantta, yiicuwaa sakuu de7iyaawantta, qassi gunddeed-
 ddawantta asay Yesuusakko aheedda; I unttunta patheedda. ²⁵ Cora asay Gali-
 ilaappe, tammu katamatuwappe, Yerusalaameppe, Yihudaappenne Yorddaanoos-
 appe hefinthan de7iyaa gadiyaappe Yesuusa kaalleeddino.

Yesuusi Deriyaa Bolla Gidiide Tamarisseedda Timirttiyaa

(Mat 5:1-7:29)

5 Yesuusi cora asaa be7iide, pude deriyaa kesiide utteedda. A kaalliyaawanttu
 aakko shiiqeeddino. ² Unttunta hawaadan yaagi tamarissuwaa doommeedda.

†**4:18 dabbaa:** Hawaa guussay moliyaa phiranaw woy oyqqanaw haathan yeggiyaa
 amaraathuwan marabiyaa giyaawaa.

Tumu Anjuwaa Akkiya Asatuwaa

(Luq 6:20-23)

³“Barenttu ayyaanaa de7uwaan hiyyeesaa gideeddawaa eriyaawanttu anjjetteddawannta;

ayissi gooppe, saluwaa kawutethay untuntussa.

⁴Kayyottiyaawanttu anjjetteddawannta;

ayissi gooppe, Xoossay untunta minissana. ⁵

⁵Ashikke gideeddawanttu anjjetteddawannta;

ayissi gooppe,

untunttu sa7aa laattana. [†]

⁶Xillotethaa koshattiyaawanttunne saamettiyaawanttu [‡]

anjjetteddawannta;

ayissi gooppe, Xoossay untunta kalissana.

⁷Maariyaawanttu anjjetteddawannta;

ayissi gooppe,

Xoossay untunta maarana.

⁸Wozanaa geeshshatuu anjjetteddawannta;

ayissi gooppe,

untunttu Xoossaa be7ana.

⁹Asaa sigethiyaawanttu anjjetteddawannta;

ayissi gooppe, Xoossay untunta,

bare naanaa giide xeesana.

¹⁰Xillotethaa diraw

yedersettiyaawanttu anjjetteddawannta;

ayissi gooppe, saluwaa kawutethay untuntussa. [¶]

¹¹“Hintte taana kaalliyaa diraw, asay hinttena boriyaa wodenne waayissiyaa wode, qassi hintte bolla iitabaa ubbaa wordduwan haasayiyaa wode, hintte anjjetteddawannta. ¹²Hinttew saluwan wolqqaama woytay de7iyaa diraw, nashettite; hashshu giite; ayissi gooppe, asay hintteppe kase de7eedda nabatuwaa hewaadan yedersseeddino.

Maxiniyaanne Poo7uwaa Leemisuwaa

(Mar 9:50; Luq 14:34-35)

¹³“Asaa ubbaassi hintte maxine mala; shin maxinii mal77ana dhayooppe, zaariide A wooti mal77ethanee? Kare olina, asay A yedhdhi hamettanaappe attin, sinthaw aynne maaddenna.

¹⁴“Ha alamew hintte poo7o; deriyaa huuphiyan keexetteedda katamay geemana danddayenna. ¹⁵Xomppiyaa xomppiide, soyin de7iyaa asaa ubbaw poo7ana mala, dhoqqiyaa saan wotheeppe attin, kammiyaa miishshaa gidдон qum77i

[‡]5:6 Hawaa bilethay Xoossaw eeno giyaawantta woy lo77obaa woy tumobaa oothiyaawantta guussaa.

[¶]5:10 saluwaa kawutethay untuntussa: Guussay he asatuu saluwaa kawutethaa laatanaw danddayiawantta gididiyaawaa bessee.

[§]5:4 Isa 61:2 [†]5:5 Maz 37:11

wothiyaa asay ooninne baawa. ¹⁶Hewaadankka, asay hintte oothiyaa lo77o oosuwaa be7iide, saluwan de7iya hintte Aawuwaa bonchchana mala, hintte poo7uu asaa sinthaan poo7o.

Muse Higgiyaabaa

¹⁷“Taani Muse higgiyaanne nabatuu tamarissiyaawaa [§]dhayissanaw yeeddawaa hinttew malatoppo; taani polanaw yeeddawaappe attin, dhayissanaw yabeykke. ¹⁸Ayissi gooppe, taani hinttew tumuwaa oday; saluunne sa7ay aadhdhana gakkanaw, qassi ubbabaykka polettana gakkanaw, ^{**} higgiyaappe itti cachchaykka woy qeeri pidoliikka aadhdhenna. ¹⁹Hewaa diraw, ha azazuwaa ubbaappe gu-uxxiyaa itti azazuwaa menthiyaa uray ooninne, qassi haratuukka barewaadan hananaadan tamarissiyaa uray ooninne, saluwaa kawutethaan ubbaappe gu-utha gidana; shin azazuwaa oothiyaawenne haranttukka oothanaadan tamarissiyaawe ooninne saluwaa kawutethaan dhoqqa gidana. ²⁰Ayissi gooppe, hintte xil-lotethay Muse higgiyaa tamarissiyaawanttu xillotethaappenne Parisaawatuwaa xil-lotethaappe darana dhayooppe, saluwaa kawutethaa hintte mule gelennawaa taani oday.

²¹“Beni asaw, ‘Asaa wodhoppa; asaa wodheedda ooninne pirddettana’ geeddawaa siseeddita. ^{u22}Shin taani hinttew oday; bare ishaa hanqquettiyya ubbay pirddettana; bare ishaa boriyaa ubbay shangguwaa pirddaw shiiqana; qassi bare ishaa, ‘Dhul-lowe’ giyaa ubbay Gaannamiyaa tamaa pirddaw shiiqana. ²³Hewaa diraw, neeni yarshshiyaasaan yarshshishshin, ne ishaa naaqqeeddabay new hewaan hassayet-tooppe, ²⁴ne yarshshuwaa hewaan aggaade ba; kasetaade ne ishaanna sigetta digga; hewaappe kaalla yaade, ne yarshshuwaa yarshsha.

²⁵“Neena mootiyaawaanna wodii de7ishshin elle aananna sigetta digga; hewe dhayooppe, I neena daannaa sintha aathana; qassi daannay neena polisew aathi immina, polisii neena qasho gollen yeggana. ²⁶Taani new tumuwaa oday; neeni itti santtimii attennaan, ne maggaccuwaa wurssaade ciggana gakkanaw, mulekka qasho golleppe kesakka.

Woshummaabaw Imetto Timirttiyaa

²⁷“‘Woshummoppa’ geeddawaa siseeddita. ^{v28}Shin taani hinttew yaagay; ‘Mac-cawunno xeelliide amottiyaa ubbay, bare wozanaa gidдон he wode iinanna woshummeedda.’ ²⁹Ne ushechcha ayfii neena nagaraa oosisooppe, neeppe woocaade olaa agga; ayissi gooppe, ne bollay mulekka Gaannamiyaa tamaan olettiyaawaappe, aappe ittuu paccintto new lo77a. ^{w30}Qassi ne ushechcha kushii neena nagaraa oosisooppe, neeppe qanxxaade olaa agga; ayissi gooppe, ne bollay mulekka Gaannamiyaa tamaan olettiyaawaappe, aappe ittuu paccintto new lo77a.

[§]5:17 *Muse higgiyaanne nabatuu tamarissiyaawaa*: Guussay Ayihudiyaa Geeshsha Maxaafaa; hewenneekka Eca Caaquwaa.

^{**}5:18 *Ubbabaykka polettana gakkanaw*: guussay qaalay tamarissiyaa ubbay tu-matethaan qonccana gakkanaw.

^u5:21 Kes 20:13; Zar 5:17 ^v5:27 Kes 20:14; Zar 5:18

^w5:29 Mat 18:9; Mar 9:47

Machchiyaa Yeddennaadan Imetto Timirttiyaa

(Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luq 16:18)

³¹ “Qassi bare machchatto yeddiyaa ooninne izo yeddiyaa paramaa immo’ geetteedda. ^{x32} Shin taani hinttew yaagay; ‘Bare machchatta woshummennaan de7ishshin yeddiyaa ooninne izo woshumma kessee; qassi asinay yeddeedda mishi-ratto akkiyawee ooninne woshummee.’ ^y

Caaqqennaadaan Imetto Timirttiyaa

³³ “Qassi beni asaw, ‘Wordduwan caaqoppa; shin ne Godaw caaqeeddawaa pola’ geeddawaa siseeddita. ^{z34} Shin taani hinttew yaagay; ‘Ubbakka caaqoppite’; saluu Xoossaa kawutethaa oydiyaa gidiyaa diraw, ‘Saluwan caaqoppite’ ³⁵ qassi sa7ay A gedi yedhdhiyaasaa gidiyaa diraw, ‘Sa7aan caaqoppite’; qas-sikka, Yeerusalaame wolqqaama kaatiyaa katamaa gidiyaa diraw, ‘Yeerusalaamenikka caaqoppite’ ^{a36} Neeni itti binnanaakka bootha woy karethaa kessanaw danddayenna diraw, ‘Ne huuphiyanka caaqoppa.’ ³⁷ Shin hintte, ‘E’ woy, ‘Gidenna’ giite; hawanttuppe haray Seexaanaappe yee.

Iitaa Iitan Zaarenaadan Imetto Timirttiyaa

(Luq 6:29-30)

³⁸ “Ayifiyaa diraw ayifiyaa; achchaa diraw achchaa’ geeddawaa siseeddita. ^{b39} Shin taani hinttew yaagay; ‘Hinttew iitabaa oothiyaa uraw iitan zaarop-pite; ooninne ne ushechcha bagga shayyiyaa baqqooppe, ne haddirssa bagga shayyiyaakka A bessa; ⁴⁰ ne shaamiciyaa akkanaw itti uray neena mootooppe, he uraw ne kootiyaakka gujja imma. ⁴¹ Ooninne neena itti saatiyaa ogiyaa barenanna baanaadan wolqqanthooppe, aananna laa77u saatiyaa ogiyaa ba. ⁴² Neena woosiyaa uraw imma; qassi neeppe tal77ana koyyiyaa urawukka diggoppa.’

Morkkiyaa Siiqana Mala Imetto Timirttiyaa

(Luq 6:27-36)

⁴³ “Ne laggethatuwaa siiqa; ne morkkiyaa morkka’ geeddawaa siseeddita. ^{c44-45} Shin taani hinttew yaagay; saluwan de7iyaa hintte Aawuwassi naanaa gidana mala, hintte morkketuwaa siiqite; hinttena sheqqiyaawantta anjjite; hinttena ixxiyaawanttoo lo77obaa udite; hinttena yederssiyaawanttoo, Xoossaa woos-site; ayissi gooppe, iita asawukka lo77o asawukka Xoossay bare awaa awaxxissee; qassi xillatuwassikka nagaranchchatuwaassikka bare iraa bukissee. ⁴⁶ Hintte hinttena siiqiyaawanttu xalalaa siiqooppe, hinttew ay woytay de7ii? Haray atto, nagaranchchatuukka hewaadan udiino. ⁴⁷ Hintte hinttenttu ishatuwaa xalalaa sarotooppe, haratuu udiyaawaappe aadhdhiyaabaa ayaa udeeditee? Haray atto, Ayihude gidenna asayikka hewaadan udee. ⁴⁸ Hewaa diraw, saluwan de7iyaa hintte Aawuu polo gidowaadan, hintteikka polo gidite. ^d

^{x5:31} Zar 24:1-4; Mat 19:7; Mar 10:4 ^{y5:32} Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luq 16:18;

1Qor 7:10-11 ^{z5:33} Wog 19:12; Pay 30:2; Zar 23:21

^{a5:35} Isa 66:1; Maz 48:2 ^{b5:38} Kes 21:24; Wog 24:20; Zar 19:21

^{c5:43} Kes 19:18 ^{d5:48} Kes 19:2; Zar 18:13

Hiyyeesaw Immiyaa Maaraa Tamaarisuwaaw

6 “Hintte lo77o oosuwaaw asaa bessanaw asaa sinthaan oothenna mala naagettite; hewe dhayooppe, saluwan de7iya hintte Aawuu hinttew gatiyaa immenna.

²“Hewaa diraw, hintte awudenne hiyyeesaw immiyaa wode, lo77a malatiyaa iitatu barentta bonchissanaw, Ayihuda woosa golleninne ogiyaan haraani be7ettanaw udiyaawaadan udoppite; taani hinttew tumuwaa oday; untuntu barenttu gatiyaa akkidiggeeddino. ³⁻⁴††Shin neeni hiyyeesaw immiya wode, geeman immanaadan, ne ushechcha kushii oothiyaawaa haddirssa kushii eroppo. Geeman otheeddawaa be7iyaa ne Aabbu, ne lo77o oosuwaaw gatiyaa zaaranawaa.

Woosaabaa

(Luq 11:2-4)

⁵“Xoossaa woosiidde, lo77a malatiyaa iitatuwan hanoppite; ayissi gooppe, barentta asay be7ana mala, Ayihuda woosa golleninne ogiyaa doonan eqqiide, Xoossaa woosiyawaa dosiino; taani hinttew tumuwaa oday; untuntu barenttu gatiyaa ubbaakka akkeeddino. ⁶Shin neeni Xoossaa woosiyaa wode, ne golle gela; ipithaa qachchaade, beettenna ne Aawuwawaa woosa; geeman oosettowaa be7iyaa ne Aabbu new immanawaa.

⁷“Xoossaa hintte woosiyaa wode, Xoossaa ammanenna asaadan, coo mela zaarethuwaaw darissoppite; untuntu haasayaa daruwan sisetee giide qoppiino. ⁸Hewaa diraw, he asaadan hanoppite; ayissi gooppe, hintte Aabbu hinttena koshshiyawaa hinttenttu woossanaappe kasetiide eree. ⁹Simmi hinttenttu hawaa mala woosaa woosite;

‘Saluwan de7iyaa nu Aabboo,
ne geeshsha sunthay anjjetto.

¹⁰Ne Kawutethay yo;
ne shenii saluwan haneeddawaadan,
sa7ankka hano.

¹¹Gallasaan gallasan koshshiyaa qumaa
nuussi hachche imma.

¹²Nuuni nuuna naaqqowanttussi
atto yaagiyaawaadan,
neenikka nu naaquwaa atto ga.

¹³Nuuna iitabaappe ashshappe attin,
paaciyaan gelissoppa.
Kawutethay, wolqqayenne bonchchuu
medhinawukka neessa.

Amen77i’

¹⁴“Hinttenttu hinttena naaqqeedda hara asaa naaquwaa atto gooppe, saluwan de7iyaa hinttenttu Aawuukka hinttew atto gaana.

††**6:3-4** *ushechcha kushii otheeddawaa haddirssa kushiikka eroppo, guussay Xoos-
saappe attin, ooninne eroppo guussaa.*

¹⁵“Shin hinttenttu hinttena naaqeedda hara asaa naaquwaa atto gaana dhayooppe, hinttenttu Aawuukka hintte naaquwaa atto geenna. ^e

Xoomaabaa

¹⁶“Qassi hinttenttu xoomiyaa wode, lo77a malatiyaa iitatuwaadan, kayyot-tiyaawaa malatoppite; ayissi gooppe, untunttu xoomiyaawaa asay be7ana mala, barenttu som77iyaa bullaalissiino; taani hinttenttoo tumuwaa oday; untunttu barenttu gatiyaa akkeeddino.

¹⁷⁻¹⁸“Shin hinttenttu xoomiyaa wode, hinttenttu Aabbu hintte xoomiyaawaa erooppe attin, asay erenna mala, hintte som77iyaa meecettite; hintte huuphiyaakka okettite; yaatoope, beettenna hintte Aawuu hinttenttu oothiyaawaa geeman be7iide, hintte gatiyaa immanawaa.

Saluwan De7iyaa Miishshaabaa

(Luq 12:33-34)

¹⁹“Miishshaa bil77ay miyasaaninne biratay shi7iide bayizziyaasan, kayisuukka bookkiide wuu77iyaasan, ha sa7aan hinttenttu huuphiyaassi dagayoppite. ^{f20}Shin bil77ay meennasaaninne shi7enna saan, kayisuukka bookkiide wuu77enna saan hinttenttu huuphiyaassi saluwan miishshaa dagayite. ²¹Ayissi gooppe, ne wozanay ne miishshay de7iyaasaan de7ana.

Bollaa Poo7uwaabaa

(Luq 11:34-36)

²²“Bollaa poo7uu ayfiyaa; hewaa diraw, ne ayfii paxa gidooppe, ne bollaa ubbay poo7o gidana. ²³Shin ne ayfii paxa gidana dhayooppe, ne bollaa ubbay dhumana; simmi neenan de7iyaa poo7uu dhumooppe, dhumay ay keenaa daranee!

De7uwaassi Hirgganaw Bessenna

(Luq 16:13; 12:22-31)

²⁴“Laa77u godatuwaassi moodettanaw danddayiyaawe ooninne baawa; ayissi gooppe, ittuwaa ixxiide, yokkuwaa siiqee; woy ittuwaa bonchchiide, yokkuwaa kadhee; itti asay Xoossaassinne shaluwaassi moodettanaw danddayenna.

²⁵“Hewaa diraw, taani hinttenttoo oday; hintte de7oo maanabawunne ushanabaw, woy hintte bollaw mayyanabaw hirgoppite; shemppuu qumaappe aadh-hennee? Qassi bollay mayuwaappe aadh-hennee? ²⁶Paalliyaa kafatuwaa xeellite; untunttu zerikkino; cakkikkino; diyyiyanka qolikkino; shin saluwan de7iyaa hinttenttu Aawuu untuntta mizee; hinttenttu untunttuppe loythi darkkatee? ²⁷Hinttenttu giddon darissi hirggiide, bare geesaa bolla itti wadhaa gujjanaw danddayiyaawe oonee?

²⁸“Ayissi mayuwassi hirggiitee? Dembban de7iya ciishshatuu wooti dicciinontto, akeeki xeellite; untunttu daaburikkino woy puuttuwaa suqqikkino. ^{g29}Shin taani hinttenttoo oday; haray atto, Solomone hewaa keena bonchchetteeddawaa gididde, he ciishshatuwaappe ittuwaa malaakka mayyibeenna. ³⁰Shin laafa ammanuu de7iyaawanttoo, Xoossay, hachche de7iide, wontti tamaan eexxiyaa dembbaa

maataa mayizziyawee, hinttena untuwaappe aathiide wooti mayizzennee? ³¹ Simmi, 'Nuuni ayaa maanee? Woy ayaa ushanee? Woy ayaa mayyane?' yaagiide hirgoppite. ³² Ayissi gooppe, he ubbabaa Xoossaa ammanennawanttu darissiide koyyiino; he ubbay hinttena koshshiyaawaa saluwan de7iyaa hinttenttu Aawuu eree. ³³ Shin kasetiide, Xoossaa kawutethaanne A xillotethaa koyyite; I hinttenttoo he ubbabaa immana. ³⁴ Hewaa diraw, wonttibaassi hirgoppite; ayissi gooppe, wontti gallassay barew hirggana; gallassaa ubbawukka A huuphew gidiyaa waayyii de7ee.

Hara Asaa Bolla Pirddanaw Koshshenna

(Luq 6:37-42)

7 "Xoossay hinttenttu bolla pirddenna mala, hinttekka haratuwaa bolla pird-doppite. ² Ayissi gooppe, hinttenttu haratuwaa bolla pirddiyaawaadan, Xoossay hinttenttu bolla pirddana; qassi hinttenttu haratuwaassi immanaw makkiyaabaan I hinttew makkana. ³ Ne ayfiyan de7iyaa tuussaa be7akka; shin ne ishaa ayfiyan de7iyaa suullaa ayissi xeellay? ⁴ Woy ne ayfiyan tuussay de7ishshin, neeni ne ishaa, 'Taani ne ayfiyaappe suullaa kessoo' waanaade gaanaw danddayay? ⁵ Laa ha lo77uwaa malatiyaa iitaw! Kasetaade ne ayfiyaappe tuussaa kessadigga; hewaappe guyyiyan, ne ishaa ayfiyaappe suullaa kessanaw geeshshaade xeellanaw danddayaa. ⁶ "Geeshshabaa kanatuwassii immoppite; untunttu guyye simmiide, hinttena sa77ana. Qassi inqquwaa geetettiyaa hinttenttu al77o shuchchaa gudunthatuwaa sinthan oloppite; untunttu barenttu gediyan yedhdhana.

Woossite, Koyyite, Kariyaakko Yiide Xeesite

(Luq 11:9-13)

⁷ "Woossite; hintte akkana. Koyyite; hintte demmana. Kariyaakko yiide xeesite; hinttew penggi dooyettana. ⁸ Ayissi gooppe, woossiyaa ubbay akkana; koyyiyaa uray demmana; qassi kariyaakko yiide xeesiyaa uraw penggi dooyettana. ⁹ Woy hinttenttu gidon bare na7ay, 'Ukithaa imma' gooppe, shuchchaa immiyaa aawuu de7ii? ¹⁰ Qassi, 'Moliyaa imma' gooppe, aw shooshshaa immanawee? ¹¹ Hinttenttu iita gidiidde, hinttenttu naanatuwassii lo77obaa immiyaawaa erooppe, yaatina, saluwan de7iyaa hinttenttu Aawuu barena woossiyaawantussi lo77obaa wooti darissi immennee!

¹² "Hewaa diraw, hara asay hinttew oothanaw koyyiyaa ubbabaa hinttekka asaw oothite; ayissi gooppe, Muse higgiiyaa bilethaynne nabatuu tamarissiyaawe hawaa.

Un77a Penggiyaabaa

(Luq 13:24)

¹³ "Un77a penggiyaanna gelite. Ayissi gooppe, bayethaw afiyaa penggi aakuwaa; ogiikka woggaa. Hewaanna geliyaa asaykka cora.

¹⁴ "Shin, de7oo afiyaa penggi un77a; ogiikka xunthaa. Qassi hewaa dem-miyaawanttukka guutha.

Mithay Bare Ayfiyan Erettee

(Luq 6:43-44)

¹⁵ "Bolla bagganna dorssaa malatiide, hinttekko yiyaa worddo nabatuwaappe naagettite; shin untunttu garssa bagganna wallatuwaa mala. ¹⁶ Untunttu ay-

fiya ayfiyaawaan hintte untuntta erana; agunthay woddenthaa ayfiyaa ayfenna; gomi⁷⁷oriikka kookiyaa ayfiyaa ayfenna. ¹⁷Hewaadankka, lo⁷⁷o mithaa ubbay lo⁷⁷o ayfiya ayfee; shin iita mithay iita ayfiyaa ayfee. ¹⁸Lo⁷⁷o mithay iita ayfiyaa ayfanaw danddayenna; qassi iita mithaykka lo⁷⁷o ayfiyaa ayfanaw danddayenna. ¹⁹Lo⁷⁷o ayfiyaa ayfenna mithaa ubbay qanxxettiide, tamaan yegettana. ²⁰Hewaa diraw, hintte untunttu ayfiyaa ayfiyaawaan untuntta eranita.

²¹“Saluwan de⁷iyaa Ta Aabbu geeddawaa oothiyaa uray saluwaa kawutethaa gelanaappe attin, ‘Godaw, Godaw’ giyaa ubbay gelenna. ²²Pirdda gallassi daro asay taana, ‘Godaw, Godaw, nuuni ne sunthan Xoossay kiittowaa odibeykkoo? Ne sunthan xalalatuwaa kessibeykkoo? Qassi nuuni Xoossay oothiyaa maalalissiyaabaa ne sunthaan oothibeykkoo?’ yaaganawanta. ²³Taani he wode untuntta, ‘Taani hinttena ubbakka erikke; iitabaa oothiyaawanttu hintte ta matappe haakkite’ yaagana. ^h

Laa⁷⁷u Mala Gollatuwaa

(Luq 6:47-49)

²⁴“Hewaa diraw, hawaa ta qaalaa sisiide oothiyaa ubbay mino zaallaa bolla bare golliya keexxeedda wozanaama asaa mala. ²⁵Iray bukkiide, di⁷uu di⁷⁷eedda; carkkuukka carkkiide, he golliya sugeedda. Shin golli mino zaallaa bolla keexetteedda diraw, kunddibeenna.

²⁶“Hawaa ta qaalaa sisiide oothenna asay ubbay, bare golliya shafiyaa bolla keexxeedda booza asaa mala. ²⁷Iray bukkiide, di⁷uu di⁷⁷eedda; carkkuukka carkkiide, he golliya sugina, golli ellekka kunddeedda. He golli wolqqaama kunddethaa kunddeedda.”

²⁸Yesuusi bare haasayiwawaa wursseedda wode, asay I tamarissiyawaan maalaletteeddino. ²⁹Ayissi gooppe, I untuntta tamarissiidde, Muse higgiiya tamarissiyaawanttudaan gidennaan, maatay de⁷iyaa asaadan tamarisso diraassa.

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda

(Mar 1:40-45; Luq 5:12-16)

8 Yesuusi deriyaappe wodhdheedda wode, cora asay A kaalleedda. ²He wode oolluu [‡]oyqqeedda itti bitani Yesuusakko yi A sinthaan gulbbatiide, “Godaw, ne shene gidoppe, taana pathaade geeshshanaw danddayaa” yaageedda.

³Yesuusi bare kushiyaa yeddi A bochchiide, “Taani koyyay; paxaade geeyya!” yaageedda. Ellekka oolluu bitaniyaa yeddi aggeedda. ⁴Yesuusi A, “Simmi hawaa oossinne odoppa; shin qeesaakko baade ne paxaade geeyyeeddawaa A bessa; ne paxaade geeyyeeddawaa asaa erissanaw Muse azazeedda yarshshuwaa Xoossaw yarshsha” yaageedda. ⁱ

[‡]**8:2** Oolluu oyqqeedda asaa bollay booxxee. Hawe sakkiiyaa asay hewode de⁷uwan asaanna de⁷iyaa wogaa ubbaappe shaakettiide de⁷ee. Qaykka geeshsha gidenna geetettiide hara asaan xeasettee.

^h**7:23** Maz 6:8 ⁱ**8:4** Wog 14:1-32

Yesuusi Xeetuwaa Kaappuwaa Qoomaa Patheedda

(Luq 7:1-10)

⁵⁻⁶ Yesuusi Qifirinaahooma katamaa geleedda wode, itti Roomaa gade Xeetuwaa Kaappuu aakko yiide, “Ta Godaw, ta qoomaa bollay guddina, daro sakettiidde, soyin giseedda; hayyagodo taw pathaarikki” yaagi woosseedda.

⁷ Yesuusi, “Taani baade A pathana” yaageedda.

⁸ Shin xeetuwa kaappuu zaariide, “Ta Godaw, neena ta soy gelissanaw taw bessenna; shin neeni qaalaa xalalaa haasaya; ta qoomay paxanawaa. ⁹ Ayissi gooppe, taani taappe bollanna de7iyaawantoo eeno giyaa asa; qassi taappe garssaanna wot-taaddaratuu de7iino. Taani ittuwaa, ‘Ba!’ gooppe bee; qassi yokkuwaa, ‘Haaya!’ gooppe yee; ta qoomaa, ‘Hawaa ootha!’ gooppe oothee” yaageedda.

¹⁰ Yesuusi hewaa siseedda wode maalalettiide, barena kaalliyaa asaa, “Taani hintew tumuwaa oday; taani hawaa mala ammanuwaa haray atto, Isra7eeliya gadiyankka be7abeykke. ¹¹ Cora asay awayfi doliyaa baggappenne wulliyaa baggappe yiide, Abraahaamonna, Yisaaqannanne Yayiqoobanna saluwaa kawutethaa gayitaan ittippe uttanawantta yaagay. ¹² Shin kawutethaan de7anaw bessiyaa asay wolqqaama dhumaa garssa kare olettana; hewaan untunttu yeekkananne barenttu achchaa dhaqanawantta” yaageedda.

¹³ Hewaappe kaalla Yesuusi xeetuwaa kaappuwaa, “Ne soy ba; neeni ammaneed-dawaadan new hano” yaageedda; xeetuwaa kaappuwaa qoomay he saatiyankka paxi aggeedda.

Yesuusi Cora Asatuwa Untunttu Harggiyaappe Patheedda

(Mar 1:29-34; Luq 4:38-41)

¹⁴ Yesuusi Phexiroosa soy biide, A bollotatta qoxuwaa harggaade giseeddawunno be7eedda. ¹⁵ Izi kushiya Yesuusi bochchina, qoxuu izo bashi aggeedda; izakka denddaade aw miyaabaa giigissaaddu.

¹⁶⁻¹⁷ Sa7ay omarsseedda wode, asay iita ayyaanatu oyqqeedda cora asaa Yesu-usakko aheedda; nabiya iisiyaasi, “I nu daaburaa barew akkeedda; qassi nu harggiyaakka tookkeedda” yaageeddawe polettana mala, Yesuusi iita ayyaanatuwaa bare qaalaan kessiide, harggeedda asaa ubbaakka patheedda. ^j

Yesuusa Kaalliyaawantta Gakkiyaa Metuwaa

(Luq 9:57-62)

¹⁸ Yesuusi cora asay bare yuushshuwaan de7iyaawantta be7iide, abbaappe hefintha pinnana mala, barena kaalliyaawantta azazeedda. ¹⁹ Hewaappe guyyiyaan Muse higgiiyaa tamarissiyaa ittuu aakko yiide, “Tamarissiyaawoo, neeni biyaasaa ubbaa taani neena kaallana” yaageedda.

²⁰ Yesuusi A, “Worakanatuwassi ollay de7ee; kafatuwaassikka keethay de7ee; shin Taw, Asaa Na7aw, shemppa akkiyaasaykka baawa” yaageedda.

²¹ Qassi kaalliyaawanttuppe ittuu Yesuusa, “Godaw, taani sinthata baade ta abba mooganaw ba yaagaarikii” yaageedda.

²²Shin Yesuusi A, “Neeni taana kaalla; hayqqeeddawanttu barenttu anhaa moogino” yaageedda.

Yesuusi Gotuwanne Beetaa Co77u Ootheedda

(Mar 4:35-41; Luq 8:22-25)

²³Yesuusi wonggiriyaan geloode, A kaalliyaawanttu aananna beeddino. ²⁴Beetay wonggiriyaan mittana gakkanaw, abbaan wolqqaama hobbii denddeedda; shin Yesuusi gemi77isheedda. ²⁵A kaalliyaawanttu aakko biide, gemi77ishuwaappe den-theeddino; hewaappe simmiide A, “Godaw, nuuni dhayeetto; nuuna ashshaarikkii” yaageeddino.

²⁶Yesuusi untuntta, “Ha ammanuu pacceddawanttoo, ayissi yayyiitee?” yaageedda. Hewaappe guyyiyan denddiide, gotuwanne beetaa aggite giina, gotu-unne beetay co77u geedda.

²⁷Asay maalalettiide, “Hawe laa haray atto, gotuunne beetay azazettiyaawe ayba asee?” yaageeddino.

Yesuusi Iita Ayyanay Oyqqeedda Laa77u Asatuwaa Patheedda

(Mar 5:1-20; Luq 8:26-39)

²⁸Yesuusi Galiilaa abbaappe hefinthan de7iyaa Gerggesenoona geetettiyaa gadiyaa pinneedda; iita ayyaanatuu oyqqeedda laa77u asatuu he gadiyaan de7iyaawanttu duufuwaappe kesiide, aananna gaketteeddino. Untunttu daro iita gidiyaa diraw, ooninne he ogiyaanna aadhdhanaw danddayibeenna. ²⁹Untunttu barenttu qaalaa dhoqqu oothiide, “Xoossaa Na7aw, nuunanna new ayi allaalli de7ii? Wodii gakkennaan nuuna muranaw yaaddii?” yaageeddino.

³⁰Untunttuppe laafaa haakkiyaasan gudunthaa wudii heemettee. ³¹Iita ayyanatuu Yesuusa, “Neeni nuuna kessiyawaa gidoope, hini gudunthaa wudiyaa giddo yeddaarkii” yaagiide woosseeddino.

³²Yesuusi untuntta, “Biite!” giina untunttu bitanatuwaappe kesi biide, gudun-thatuwan geleeddino. Gudunthaa wudii ubbay kakaana lanqqiyanna kajjottiidde, abbaan geliide, mitetti aggeeddino.

³³Gudunthaa wudiyaa heemmiyaawanttu baqatiide katamaa bi aggeeddino; beeddasaan iita ayyanatuu oyqqeedda asatuu haneeddabaa ubbaa odeeddino.

³⁴Hewaa siseedda katamaan de7iyaa asay ubbay Yesuusanna gaketanaw keseeddino; A be7eedda wode, barenttu gadiyaappe baana mala woosseeddino.

Yesuusi Bollay Gunddeedda Bitaniyaa Patheedda

(Mar 2:1-12; Luq 5:17-26)

9 Hawaappe kaalla Yesuusi wonggiriyaan geliide, abbaa pinniide, bare katamaa yeedda. ²Amareedda asay bollay gunddeedda itti bitaniyaa shanchchamaan tookkiide, Yesuusakko aheeddino; Yesuusi untunttu ammanuwaa be7iide, bollay gunddeedda bitaniyaa, “Ta na7aw, yayyoppa; ne nagaray atto geettedda” yaageedda.

³Higgiyaa tamarissiyaawanttuppe ittu ittu barenttu wozanaan, “Laa ha bitani Xoossaa bolla iitabaa haasayeettee!” yaagi qoppeeddino.

⁴Yesuusi untunttu qofaa eriide, untuntta hawadaan yaageedda; “Hinttenttu hintte wozanaan hawa mala iitabaa ayissi qoppiitee? ⁵‘Ne nagaray atto geetet-

teedda' yaagiyaawe mateeyee? Woy, 'Dendda eqqaade hametta' yaagiyaawe matee? ⁶Shin sa7aa bollan nagaraa atto gaanaw taw, Asaa Na7aw, maatay de7iyaawaa taani hinttena erissana" yaagiide, hewaappe guyye I he bollay gunddeedda bitaniyaa, "Dendda eqqa; yaataade ne shanchchamaa tookkaade, ne golle ba" yaageedda.

⁷Gunddeedda bitaniikka denddi eqqiide, bare golle beedda. ⁸Shin daro asay hewaa be7iide yayyeeddino; asaw hawaa mala maataa immeedda Xoossaa galateeddino.

Yesuusi Leewiyaa Maatoossa Xeeseedda

(Mar 2:13-17; Luq 5:27-32)

⁹Yesuusi hewaanna aadhhiidde, Maatoossa yaagiyaawe qaraxaa qanxxiyaa saan utteeddawaa demmiide A, "Taana kaalla" yaageedda.

Maatoossikka denddi eqqiide, A kaalleedda.

¹⁰Yesuusi Maatoossa gollen qumaa maanaw utti de7ishshin, qaraxaa akkiya cora asaynne nagaranchchatuu yiide, aanannanne A kaalliyawantunna ittippe gayitaan utteeddino. ¹¹Itti itti Parisaawatuu hewaa be7iide, Yesuusa kaalliyawantta, "Hinttena tamarissiyaawe qaraxaa qanxxiyaawantunanne nagaranchchatuwanna qumaa ayissi ittippe mii?" yaageeddino.

¹²Shin Yesuusi untunttu yaagiyaawaa sisiide, "Hargganchchatuwaassappe attin, paxatuwaassi aakimii koshshenna. ¹³Shin hinttenttu biide, Xoossaa Maxaafay, 'Taani maarotethaa koyyayppe attin, yarshshuwaa koyyikke' yaagiyaawe waagiyaawentto erite; ayissi gooppe, taani nagaranchchatuwaa xeesanaw yeeddawaappe attin, xillatuwaa xeesanaw yabeykke" yaageedda.

Xoomaabaa Oochcheedda Ooshaa

(Mar 2:18-22; Luq 5:33-39)

¹⁴He wode Yohaannisa kaalliyawanttu Yesuusakko yiide, "Nuuninne Parisaawatuu ubba wode xoomeetto; shin neena kaalliyawanttu ayissi xoomikkinoo?" yaagiide A oochcheeddino.

¹⁵Yesuusi untuntta, "Bullachchaa yeedda asay machchatto akkiyawee barenttunna de7ishshin, kayyottanaw danddayiino? Danddayikkino; shin machchatto akkiyawaa untunttu matappe afana wodii yaana; untunttu he wode xoomanawantta" yaageedda.

¹⁶"Eca mayuwaa bolla ooratha dhefiyaa wothiide sikkiyaa asay baawa; ayissi gooppe, ooratha dhewii eca mayuwaa peedhereethana; peedhethaykka kasewaappe daranawaa. ¹⁷Ho77o woyiniyaa eessaa eca ogoruwan naa77iyaa asay baawa. Shin naa77ooppe, he woyiniyaa eessay ogoruwaa daakkana; barewukka woofetana; ogoruukka bayanawaa. Shin, ho77o woyiniyaa eessaa ooratha ogoruwaan naa77anaw bessee; laa77uukka baykkino" yaageedda.

Yaa7iroosa Naattibaanne Yesuusa Mayuwaa Bochcheedda Mishirattibaa

(Mar 5:21-43; Luq 8:40-56)

¹⁸Yesuusi untunttoo hewaa odishshin, Ayihude Woosa Golle kaappatuwaappe ittuu aakko yi A sinthaan gulbbatiide, "Ta naatta ha77i hayqqaaddu; shin neeni yaade ne kushiya izi bolla wothaarikkii; iza de7uwaan de7anawunnu" yaageedda.

¹⁹ Yesuusi denddiide, barena kaalliyawanttunna ittippe bitaniyaa kaalliide beedda. ²⁰ He wode tammanne laa77u laythaa kumenthaa, izi bollaappe suuthay goggiyaa itti mishiratta guyyenna shiiqaade, Yesuusa mayuwaa macaraa bochchaaddu. ²¹ Hawaa iza udowe, iza bare wozanaan, “Taani A mayuwaa xalalaa bochchantto paxana” yaagaade qoppaaddu.

²² Shin Yesuusi yuuyyi izo xeelliide, “Ta naattee, yayyoppa; neena ne ammanuu patheedda” yaageedda. He man77iyankka mishiratta paxaa aggaaddu.

²³ Yesuusi Ayihuda Woosa Golle kaappuwaa soy gakteedda wode, yeekuwan dinkkaa punniyaa asaanne yeekkiyaa asaa be7iide, ²⁴ “Kare kesite; guutha naatta gemi77ishaadduppe attin, hayqqabeykku” yaageedda. Hewaappe guyyiyan asay A bolla darii miicceedda. ²⁵ Shin cora asaa kare I kesseeddawaappe guyyiyan, golle geliide, naatti kushiya oyyqeedda; naattakka dendda aggaaddu. ²⁶ He waarii, he man77iyankka he gadiyan ubbaan sisettedda.

Yesuusi Laa77u Qooqatuwaa Patheedda

²⁷ Yesuusi hewaanna aadhdhiide biyaa wode, laa77u qooqatuu barenttu qaalaa dhoqqu udiide, “Daawite na7aw, nuuna maaraarikki” yaagiidde A kaalleeddino.

²⁸ Yesuusi golle geleedda wode, qooqatuu aakko yeeddino; Yesuusi untuntta, “Taani hawaa oothanaw danddayiyaawaa ammaniitee?” yaageedda.

Untunttu, “E Godaw” yaagi zaareeddino.

²⁹ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi untunttu ayfiyaa bare kushiyaan bochchiide untuntta, “Hinttew hinttenttu ammanuwaadan hano” yaageedda. ³⁰ Untunttu ayfii dooyetti aggeedda; Yesuusi untunttoo, “Hawaa oossinne odoppite” yaagiide minisiide odeedda. ³¹ Shin untunttu biide, he gadiyaa ubbaan Yesuusabaa odeeddino.

Yesuusi Itti Duudiyaa Patheedda

³² Untunttu kesiide biya wode, amareedda asay iita ayyanay oyqqina duudeedda bitaniyaa Yesuusakko aheeddino. ³³ Yesuusi iita ayyaanaa kesseeddawaappe guyyiyan, duude bitani haasayeedda. Asay, “Hawe oorathabaa; hawaa malabay Isra7eeliyaa gadiyaan ubbakka hanibeenna” yaagi maalaletteeddino.

³⁴ Shin Parisaawatuu, “I iita ayyaanatuwaa kaappuwaa wolqqaan xalahatuwaa kessee” yaageeddino. ^k

Yesuusi Asaassi Qaretteedda

³⁵ Yesuusi untuntta Ayihuda woosa golletuwan tamarissiiddenne kawutethaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, qassi harggiyaa ubbaappenne sakuwaa ubbaappe asaa pathiidde, wogga katamatuwaninne qeeri katamatuwaa ubbaan yuuyeedda. ¹³⁶ Cora asaa be7iide, heemmiyaa asay baynna dorssaadan asay hirgettiiyaa dirawunne asaa maaddiyaabay baynna diraw, asaw qaretteedda. ^{m37} Yaatiide barena kaalliyawantta, “Qoychchaw gakka kathay dara; shin cakkiyaa asay guutha. ³⁸ Simmi kathaa Goday kathaa cakkanaw oosanchchatuwaa yeddana mala, A woossite” yaageedda.

^k9:34 10:25; 12:24; Mar 3:22; Luq 11:15 ^l9:35 Mat 4:23; Mar 1:39; Luq 4:44

^m9:36 Pay 27:17; 1Kat 22:17; 2Od 18:16; Hiz 34:5; Mar 6:34

Yesuusi Kiitteedda Tammanne Laa77u Asatuwaabaa

(Mar 3:13-19; Luq 6:12-16)

10 Yesuusi bare tammanne laa77u kaalliyawantta xeesiide, untunttu iita ayyaanaa kessana mala, qassi harggiyaa ubbaanne sakuwaa ubbaa pathana mala, untunttoo maataa immeedda. ²Yesuusi kiitteedda tammanne laa77atuwaa sunthay, koyrowe Phexiroosa geetettiyaa Simoonanne A ishaa Inddiraasa, Zabiddiy-oosa naanaa, Yayiqoobanne Yohaannisa, ³Piliphphoosa, Bartalamoosa, Toomaasa, qaraxaa akkiya Maatoossa, Ilppiyoosa na7aa Yayiqoobanne Taadoosa; ⁴bare gadew qarettiyaa Simoonanne Yesuusa aathi immeedda Asqorootu Yihudaa.

Yesuusi Kiitteedda Tammanne Laa77atu Tamaariisanaw Kiitetteeddo

(Mar 6:7-13; Luq 9:1-6)

⁵Yesuusi ha tammanne laa77atuwaa hawaadan yaagiide kiitteedda; “Ayihuda gidenna asaa gadiyaa booppite; qassi Sammaaratuwaa katamaakka geloppite; ⁶hewaa diraa bayeedda dorssaakko, Isra7eeliya asaakko ⁷biide, ‘Saluwaa kawutethay ma-teedda’ yaagiide odite. ⁸Hargganchchatuwaa pathite; anhaa hayquwaappe den-thite; oolluu oyqqeeddawannta pathite; iita ayyanatuwakka kessite. Hinttenttu coo akkeedditte; coo immite. ⁹Worqqaa woy biraa woy santtimiyaa hinttenttu kiisiyan oyqqoppite; ¹⁰woy ogew qarcciitiyaa, woy laa7ethiyaa mayuwaa, woy caammaa woy xam77aa oyqqoppite. Ayissi gooppe, oosanchchaw kosshiyaabay qumaa. ^o

¹¹“Hinttenttu geliyaa katamaan woy qeeri katamaa ubbaan hinttena mokkanaw nashettiyaawe oonentto akeekan xomoosite; hinttenttu hewaappe kesana gakkanaw, hewaan uttite. ¹²Qassi golle geliidde sarotite. ¹³He gollen de7iyaa asay hinttena mokkooppe, hinttenttu saroteedda sarotay untuntta gakko. Shin untunttu hinttena mokennaan ixxoopspe, hinttenttu saroteedda sarotay hinttew guyye simmo. ¹⁴Qassi itti itti golli woy katamay hinttena mokennaan woy hinttenttu odiyaawaa sisennaan ixxoopspe, he golleppe woy he katamaappe kesiidde, hinttenttu gediyaappe baanaa shocite. ¹⁵Taani hinttew tumuwaa oday; Xoossay pirddiyaa gallassi he katamaa asaappe, Sodoomaa katamaa asawunne Gamooraa katamaa asaw pirddaa kawushissana. ^p

Goday Yaanaappe Kasetiide, Yederssuunne Metuu Hanana

(Mar 13:9-13; Luq 21:12-17)

¹⁶“Be7ite! Taani hinttena dorssaa wallatuwaa giddo yeddiyaawaadan yedday. Hewaa diraw, shooshshaadan cincca gidite; qassi haraphphiyaadan, ashikke gidite. ¹⁷Shin asaappe naagettite. Ayissi gooppe, asay hinttena pirdda gollew aathiide immana; qassi bare Ayihuda woosa gollatuwaanikka hinttena lissuwan peeddana. ¹⁸Gadiyaa ayissiyaawanttu sinthaaninne kaatatuwaa sinthaan ta diraw hinttenttu eqqiide, untunttussinne Ayihuda gidenna asaa sinthaan taw markka gidanita. ¹⁹Shin untunttu hinttena pirddaw aathiyaa wode, hinttenttu haasayanabaa he saatiyaan Xoossay hinttew immiya diraw, hinttenttu gaanabawunne woy waagiide haasayanenttonne hirggoppite. ²⁰Ayissi gooppe, hinttenttun aqiide haasayiyaawe

^m10:7 Luq 10:4-12 ^o10:10 1Qor 9:14; 1Xim 5:18

^p10:15 Mat 11:24; Dom 19:24-28 ^q10:17 Mar 13:9-11; Luq 12:11-12; 21:12-15

hinttenttu Aawuuwaa Geeshsha Ayyaanaappe attin, haasayaawanttu hinttentta gidikkita.

²¹ “Ishay bare ishaa, aawuu bare na7aa bolla denddana; naanay barenttu aattinne aawuwaa bolla denddiide, untuntta wodhissana. ²² Qassi asay ubbay hinttentta ta sunthaa diraw ixkana; shin wursethay gakkanaw gencciyaawe attanawaa. ²³ Untunttu hinttena itti katamaappe yederssooppe, hara katamaa biite. Ayissi gooppe, taani hinttew tumuwaa gay; taani, Asaa Na7ay, yaana gakkanaw, hinttenttu hintte oosuwaa Isra7eeliyaa katamaa ubbaan oothiide wurssikkita.

²⁴ “Tamaariyaawe barena tamaarissiyaawaappe darena; qoomaykka bare go-daappe darena. ²⁵ Tamaariyaawe barena tamaarissiyaawaa keena gidiaawe, qoomaykka bare godaa keena gidiaawe aw gidana; untunttu golle godaa Bi7eel-Zeebula giide xeesooppe, A golle asaa waagi xeesaneeshsha!

Oossi Yayanaw Bessitto

(Luq 12:2-7)

²⁶ “Simmi asaassi yayyoppite; ayissi gooppe, genthi wotheeddabay qoncciyaa kesennaan antenna; qoseeddabaykka erettennaan antenna. ²⁷ Taani hinttenttoo dhumaani odiyaabaa poo7uwan haasayite; hinttew haythaan saasukkiide odeed-dawaa, dhoqqa saan awaayyite. ²⁸ Ashuwaa wodhiyaawanttoo yayyoppite; untunttu, shemppuwaa wodhanaw danddaykkino. Shin shemppuwaanne ashuwaa Gaannamiyan dhayissanaw danddayiyaa Xoossaassi yayyite. ²⁹ Laa77u suunniyaa kafatuu santtimiyaan zali77ettikkino? Hinttenttu Aawuuwaa sheniya gidana dhayooppe, he suunniyaa kafatuwaappe ittinnakka sa7aan wodhdhaade bayukku. ³⁰ Shin haray atto, hinttenttu huuphiyan de7iyaa binnanay ubbaykka payduwaan de7ee. ³¹ Simmi yayyoppite; daro suunniyaa kafatuwaappe hinttenttu aadhhiita.

Kiristoosabaa Markkattanaw Bessee

(Luq 12:8-9)

³² “Hewaa diraw, asaa sinthaan tabaa markkattiyaa oossi gidooppenne, taanikka saluwan de7iya ta Aabbu sinthan markkattana; ³³ shin asaa sinthaan taana kaddiyaa oonanne taanikka qassi saluwan de7iya ta Aabbu sinthaan A kaddana. [†]

³⁴ “Taani sa7aassi sarotethaa ahanaw yeeddawaa hinttessi malatoppo; taani tooraa ahanaw yeeddawaappe attin, sarotethaa ahanaw yabeykke. ³⁵ Ayissi gooppe, taani na7aa A aabbuppe, naatto izi daayippe, na7aa machchattokka izi bollotattippe shaakkanaw yaaddi; ³⁶ asaassi morkketuu A golle asatuwaa gidanawantta.

³⁷ “Bare aabba woy bare daayo taappe aathiide siiqiyaawe tawaa gidanaw bessenna; bare attuma na7aa woy bare macca naatto taappe aathiide siiqiyaawe tawaa gidanaw bessenna. ³⁸ Bare masqqaliyaa tookkiide, ta geeduwaa kaallennawe tawaa gidanaw bessenna. ³⁹ Bare shemppuwaa ashshiyaawe bayizzanawaa; shin ta diraw bare shemppuwaa bayizziyaawe ashshanawaa.

⁴⁰ “Hinttentta mokkiyaawe taana mokkee; qassi taana mokkiyaawe taana kiit-teeddawaa mokkee. ⁴¹ Nabiyaa, nabiyaa sunthaan mokkiyaawe, nabiyaa gatiyaa aananna gishettanawaa; qassi xilluwaa, xilluwaa sunthaan mokkiyaawe, xilluwaa gatiyaa aananna gishettanawaa. ⁴² Ooninne ha taana kaalliyaawanttuppe guuxxiyaa

ittoo, haray atto buliyaa haathaa xalalaa ushanaw immooppekka, taani hinttenttoo tumuwaa gay; I bare gatiyaa akkana” yaageedda.

Xammaqiyaa Yohaannisappe Yesuusakko Kiitetteedda Asatuwaa

(Luq 7:18-35)

11 Yesuusi bare tammanne laa77u kaalliyawantta azaziyaawaa poleedda wode, hewaappe denddiide, katamatuwaan tamarissanawunne odanaw beedda.

²Xammaqiyaa Yohaannisi qasho gollen de7iidde, Yesuusi ootheeddawaa sisiide, barena kaalliyawantta aakko kiittiide, ³“Yaanawe neeneeyee? Woy haraa naagane?” yaagi oochchanaadan udeedda.

⁴Yesuusi zaariide, untunttoo hawadaan yaageedda; “Biide hinttenttu be7iyaawaanne sisiyaawaa Yohaannisaw odite; ⁵qooqatuu xeelliino; wobbatuu hamettiino; oolluu oyqqeeddawanttu paxiide geeyyiino; ⁶“tullatuu sisiino; hayqqeeddawanttu denddiino; hiyyeesatuu wonggalaa mishiraachchuwaa sisiino. ⁶Tabaa sidhenna uray anjjetteddaawaa” yaageedda.

⁷Yohaannisa kaalliyawanttu simmi beedda wode, Yesuusi Yohaannisabaa shi-qqeedda asaassi hawaadan yaagi haasayeedda; “Ayaa be7anaw asay de7enna mela biittaa keseedditee? Carkkuu qaathiyaa maqqaa be7anaw keseedditee? ⁸Yaatina, ayaa be7anaw keseedditee? Lo77iyaa mayuwaa mayyeedda bitaniyaa be7anaw keseedditee? Lo77iyaa mayuwaa mayyeeddawanttu kaatatuwaa gollen de7iino. ⁹Yaatina, ayaa be7anaw keseedditee? Nabiyyaa be7anaw keseedditee? E, Taani hinttew oday; nabiyaaappekka aadhdhiyaawaa be7eeddita. ¹⁰Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafan, ‘Xoossay, “Be7a, taani kiittiyaawaa neeppe sinthaw yeddana.

I new ogiyaa giigissanawaa” yaageedda’ geetettiide Yohaannisabay xaafetteedda. ¹¹Taani hinttenttoo tumuwaa oday; aatti uluwaappe yeletteedda asaa ubbaan Xammaqiyaa Yohaannisappe aadhdhiyaawe ooninne denddibeenna; shin saluwaa kawutethaan ubbaappe laafiyaawe aappe aadhdhana. ¹²Xammaqiyaa Yohaannisa wodiyaappe doommiide, hachche gakkanaw, saluwaa kawutethatta daro naaqqettaw; minni baaxetiyaawanttu izo demmiino. ¹³Ayissi gooppe, nabatuu ubbatuunne Muse higgii Yohaannisa wodii gakkanaw, timbbitiyaa haasayeeddino; ¹⁴simmi hinttenttu untunttu haasayowaa ammananawaa gidoope, yaanawaa geetetteedda Eelaas ha Yohaannisa. ¹⁵Sisiyaa haythay de7iyaawe siso!

¹⁶“Shin taani ha wodiya asaa ayaanna leemiso? Untunttu qocaan uttiyaa naanaa malatiino; untunttu barenttu laggethatuwaa xeesiide, ¹⁷‘Nuuni hinttenttoo hixixiyaa punneeddo; shin duribeykkita; yeekuwwa yethaakka kesseeddo; shin yeekibeykkita’ yaagiino. ¹⁸Ayissi gooppe, Yohaannisi xoomiidinne woyiniyaa eessaa ushennaan yiina untunttu, ‘A bolla iita ayyanay de7ee’ yaageeddino. ¹⁹Taani, Asaa Na7ay, maaddenne ushaadde yiina, untunttu taana, ‘Ha nafisaa-

“**11:5** Paxiide geeyyiino giyaawaa loythi akeekanaw 8:2 xadenna de7iyaa bilethaan xaafetteeddawaa be7ana danddayettee.

^t**11:5** Isa 35:5-6; 61:1 ^u**11:10** Mil 3:1

^v**11:14** Mil 4:5; Mat 17:10-13; Mar 9:11-13

maanne woyiniyaa eessaa ushiyaawaa be7ite; qaraxaa qanxxiyaawanttunanne nagaranchchatuwanna siiqettee' yaagiino; shin Xoossaa aadhdhedda eratethay bare oosuwaan tuma gidiide beettee" yaageedda.

Ammanennaan Ixreedda Diraw Toshetteedda Katamatuwaa

(Luq 10:13-15)

²⁰Hewaappe guyyiyan, Yesuusi bare malaataappe dariya baggaa ootheedda katamatuwaan de7iya asay barenttu nagaraappe simmibeenna diraw, untuntta hawadaan yaagiide, toshiyaa doommeedda; ²¹“Koraaziine katamaw, new aayyero; Beetesayda katamaw, newukka aayyero; ayissi gooppe, hinttenttu bolla Xoossay ootheedda malaatay Xiirsoosa katamaaninne Sidoonaa katamaan oosettowaa gidintto, untunttu maaqiyaa mayyiide, bidintha okettiide, beni barenttu nagaraappe simmanawanttashshin. ^{w22}Taani hinttew oday; pirddaa gallassi Xoossay hintteppe Xiirsoosa katamawunne Sidoonaa katamaw pirddaa kawushissana. ²³Qassi Qifiri-naahooma katamaw, neeni saluwaa pude dhoqu gaanaw koyyaaddii? Neeni Si7ooliyaa duge yegettana; ayissi gooppe, ne bolla Xoossay ootheedda malaatay Sodoomaa katamaan oosettowaa gidintto, Sodoomaa katamay hachche gakkanaas-sikka de7anawaashshin. ^{x24}Taani hinttew oday; pirddaa gallassi Xoossay neeppe Sodoomaw pirddaa kawushissana” yaageedda.

Yesususan Shemppuwaa Demmiyaawaa

(Luq 10:21-22)

²⁵Yesuusi he wode zaariide, hawadaan yaageedda; “Ta Aabboo, saluwaa sa7aa Godaw, neeni hawaa aadhdhedda eranchchatuwaappenne akeekanchchatuwaappe genthaade, erenna naanatuwassii qonccisseedda diraw, neena galatay; ²⁶E ta Aabboo, ayissi gooppe, hawe ne sheniyaadan oosetteedda.

²⁷“Ta Aabbu taw ubbabaa immeedda; Aawuwaappe haray Na7aa erenna; Na7aappenne Na7ay Aawuuwaa qonccissanaw koyyiyaa asaappe attin, haray Aawuwaa erenna.

²⁸“Daaburanchchatoo, deexuwaa tookkowanttoo ubbatoo, taakko haa yiite; taani hinttentta shemppissana. ²⁹Taani garanne ta wozanaan ashikke gido diraw, ta morgge mithaan waaxettite; taappe tamarite; hinttenttu sheemppuwassikka hintte shemppuwaa demmana. ^{y30}Ayissi gooppe, ta morgge mithay giigaa; qassi taani hinttentta toosseeddawekka kawushsha” yaageedda.

Sambbataabaassi Shiiqeedda Ooshaa

(Mar 2:23-28; Luq 6:1-5)

12 Yesuusi he wode Sambbata gallassi, tisha banggaa gidonna aadhdhishshin A kaalliyaaawanttu koshattiide, tisha banggaa duuthiide, muussaa doommeeddino. ^{z2}Shin Parisaawatuu hewaa be7iide Yesuusa, “Be7a, neena kaalliyawanttu Sambbata gallassi oothanaw woga gidennabaa oothiino” yaageeddino.

³Shin Yesuusi untunttussi hawadaan yaageedda; “Daawitenne aananna de7iyaawanttu koshatteedda wode, Daawite ootheeddawaa nabbabibeykkitee?

^{w11:21} Isa 23:1-18; Hiz 26:1-28:26; Iyu 3:4-8; Amo 1:9-10; Zak 9:2-4

^{x11:23} Isa 14:13-15; Dom 19:24-28 ^{y11:29} Erm 6:16 ^{z12:1} Zar 23:25

^{a4}Daawite Xoossaa golle geliide, qeesatuwaa xalalay maanaappe attin, iinne aananna de7iyaawanttu maanaw woga gidenna Xoossaassi yarshsheedda qumaa meedda. ^{b5}Woy Sambbataa ubbaan Geeshsha Golliyan de7iya qeesatuu Sambbataa wogaa menthiyaawaa, qassi untunttussi hewe bayizzo gidennawaa Muse higgiiyan nabbabibeykkitee? ^{c6}Shin taani hinttew oday; Geeshsha Golliyaappe aadhdhiyaawe hawaan de7ee. ⁷Xoossaa Maxaafay, ‘Taani maarotethaa koyyayppe attin, yarshshuwaa koyyikke’ yaagiyaawe waagiyaawentto hinttenttu eriitentto, bayizzuu baynna asaa bolla pirdikkita. ^{d8}Ayissi gooppe, taani, Asaa Na7ay, Sambbataa Godaa” yaageedda.

Yesuusi Kushii Gunddeedda Bitaniyaa Patheedda

(Mar 3:1-6; Luq 6:6-11)

⁹Yesuusi hewaappe dendiide, Ayihuda woosa golle beedda. ¹⁰Hewaan kushii gunddeedda itti bitani de7ee; Yesuusa mootanaw gaasuwwa koyyiyaa asatuu, “Sambbataan, hargganchchaa pathiyaawe wogee?” yaagiide A oochcheeddino.

¹¹Yesuusi untuntta, “Hinttenttu gidдон itti dorssay de7iya uray, he dorssay Sambbata gallassi ollaan kunddoope, oyqqiide kessennawe oone? ¹²Yaatina, asay dorssaappe wooti loythiide darennee! Hewaa diraw, Sambbata gallassi lo77obaa oothiyaawe woga” yaageedda. ¹³Hewaappe guyyiiyan bitaniyaa, “Ne kushiya pididi ootha” yaagina bitani pididi oothowaappe guyyiiyan, A kushii yokko kushiyaawadankka paxi aggeedda. ¹⁴Shin Parisaawatuu kare kesiide, Yesuusa wooti wodhanentto maqqetteeddino.

Xoossay Dooreedda Ayilliyaa

¹⁵Shin Yesuusi untunttu zoretaa eriide, hewaappe aggiide biya wode, daro asay A kaalleedda; hargeedda ubbaa patheedda. ¹⁶⁻¹⁷Xoossay nabiya Isiyaasa bagganna odeeddawe polettana mala, Yesuusi asatuwassi, “Tabaa hara asaassi odoppite” yaageedda. ¹⁸Xoossay Isiyaasa bagganna hawadaan yaageedda;

“Taani dooreedda ta ayillii,
taani siiqiyaa, taana nashechchiyaawe haweku.
Taani ta Ayyaanaa A bolla wothana.

I suure pirddaa asaw ubbaw odanawaa. ^e

¹⁹I palumettenna; woy waasseenna.

Bare qaalaakka ogiyaan sissenna.

²⁰Suure pirdday xooni kesana gakkanaw,

tincetteedda maqqaa menthenna ^{§§}

qassi cuwattiyaa muqaaddaa qunccuutiyaakka I toyissenna.

²¹Ayihuda gidenna asay ubbay aabolla barenttu hidootaa wothana” yaageedda.

^{§§}12:20 A. Tincetteedda maqqaa menthenna; hawaa guussay, maaduu baynawantussinne daaburanchchatuwaassi Yesuusi keekanne garaa guussa. B. Cuwattiyaa muqaaddaa qunccuutiyaakka I toyissenna guussay, Yesuusi daaburanchchatuwaassi guzuma gidennaadan keeka guussaa.

^a12:3 1Sam 21:1-6 ^b12:4 Wog 24:9 ^c12:5 Pay 28:9-10

^d12:7 Mat 9:13; Hos 6:6 ^e12:18 Isa 42:1-4

Yesuusabaanne Bi7eel-Zeebulabaa

(Mar 3:20-30; Luq 11:14-23)

²² Hewaappe guyyiyan, amareedda asatuu iita ayyanay oyqqina duudeedda itti qooqa bitaniyaa Yesuusakko aheeddino; Yesuusi he duude bitaniyaa patheedda; bitaniikka haasayaanee xeelaa doommeedda. ²³ Asay ubbay maalalettiide, “Laa hawe Daawite na7aa gidanddeeshsha?” yaageeddino.

²⁴ Shin Parisaawatuu hewaa sisiide, “Ha bitani iita ayyaanatuwaa kaappuu ‘Bi7eel-Zeebuli’ barew wolqqaa immina, xalahatuwaa kessee” yaageeddino.

²⁵ Shin Yesuusi untunttu qofaa eriide, untuntta hawadaan yaageedda; “Bare gidдон shaakettiyaa kawutethay ubbay dhayana; qassi bare gidдон shaakettiyaa katamay woy gollen de7iyaa asaykka minnenna. ²⁶ Qassi Seexaanay Seexaanaa kessiyaawaa gidoope, bare gidдон shaakettee; yaatina, A kawutethay waaniide minni eqqanawee? ²⁷ Taw Bi7eel-Zeebuli wolqqaa immina, taani xalahatuwaa kessiyaawaa gidoope, hinttenttu asaw wolqqaa ooni immina xalahatuwaa kessanee? Hewaa diraw, untunttu hintte bolla pirddana. ²⁸ Shin Xoossaa Geeshsha Ayyaanay taw wolqqaa immina, taani xalahatuwaa kessiyaawaa gidoope, simmi Xoossaa kawutethay hintte bolla yidiggeedda.

²⁹ “Woy asay kasetiide, wolqqaama asaa qachchennaan de7iidde, A golle geliide, A miishshaa bonqqanaw waaniide danddayii? Qachcheeddawaappe guyyiyan, A miishshaa bonqqanaw danddayee.

³⁰ “Ta bagga gidenna uray tawaa ixxee; qassi taananna ittippe shiishshennawe laalee. ³¹ Hewaa diraw, taani hinttew oday; Xoossay asaw ay nagaraa gidinakka, qassi ay bore gidinakka atto gaana; shin Geeshsha Ayyaanaa boriyaawaa atto geenna. ³² Ta bolla, Asaa Na7aa bolla, iitabaa haasayiyaa O nagaraanne Xoossay atto gaana; shin Geeshsha Ayyaanaa bolla iitabaa haasayiyaa O nagaraanne sa7aan gidina, saluwankka Xoossay atto geenna.

Lo77o Mithay Bare Ayfiyan Erettee

(Luq 6:43-45)

³³ “Lo77o ayfiyaa demmanaw lo77o mithaa dichchanaw bessee; iita mithaa hinttenttu dichchooppe, iita ayfiyaa demmanita; ayissi gooppe, mithay erettiyaawe bare ayfiyaa ayfiyawaana. ³⁴ Shooshshatoo, hinttenttu iita gididiide, wooti lo77obaa haasayanaw danddayiitee? Ayissi gooppe, doonay wozanaa gidдон kumeeddawaa haasayee. ³⁵ Lo77o asay bare lo77o minjjuwaappe lo77obaa kessee; qassi iita asay bare iita minjjuwaappe iitabaa kessee. ³⁶ Taani hinttenttoo oday; asay bare haasayeedda maaddenna haasayaa ubbaw pirddaa gallassi zaaruwaa immanawaa. ³⁷ Ayissi gooppe, ne haasayay neena xillissana; woy ne haasayay ne bolla pirddissana” yaageedda.

Malaataa Be7anaw Shiiqueedda Ooshaa

(Mar 8:11-12; Luq 11:29-32)

³⁸ Hewaappe guyyiyan, higgsiya tamarissiyaa itti itti asaynne Parisaawatuu zaariide Yesuusa, “Tamarissiyaawoo, neeni malaataa oothishshin, nuuni be7anaw koyyetto” yaageeddino.

³⁹Shin I zaariide, untuntntoo hawadaan yaageedda; “Ha wodiya asay iitanne Xoossaa ammanenna diraw, malaataa koyyee; nabiya Yoonasa malaataappe attin, hara malaatay imettenna. ⁴⁰Yoonasi wogga moliyaa uluwaan heezzu gallaasanne heezzu qammaa de7eeddawaadan, Asaa Na7aykka, biittaa gidдон heezzu gallaasanne heezzu qammaa de7anawaa. ⁴¹Nennewe asay Yoonasi odeed-dawaan barenttu nagaraappe simmeedda diraw, pirddaa gallassi denddiide, hint-tentta mootanawantta; beyte, Yoonasappe aadhdiyaawe hawaan de7ee. ⁴²Duge bagga gadiya kaatatta Solomonew de7iyaa aadho eratethaa sisanaw sa7aa gax-aappe yeedda diraw, pirddaa gallassi denddaade, hinttentta mootanawunnu; beyte, Solomoneppokka aadhdiyaawe hawaan de7ee. ^f

Iita Ayyaanay Asaa Garssa Simmiide Geliyaawaa

(Luq 11:24-26)

⁴³“Iita ayyaanay asaappe keseedda wode, barew shemppiyaasaa koyyiide, haathay baynna melasaanna yuuyyee; shin demmenna. ⁴⁴He wode, ‘Taani aggaade yeedda ta golle simmana’ yaagee; simmiide yiyaa wode, gollii mela de7iyaawaanne pitetti geeyyiide, giigi utteeddawaa demmee. ⁴⁵Hewaappe guyyian, biide bareppe iitiya laappu hara ayyaanatuwa akkiide yee; he ayyaanatuu geliide, hawaan de7iino. He bitaniyaa de7uu kasewaappe darii iitee. Ha wodiya iita asawukka qassi hewaadan hanana” yaageedda.

Yesuusa Daayonne A Ishatuwaa

(Mar 3:31-35; Luq 8:19-21)

⁴⁶Yesuusi daro asaw haasayishshin, A daayanne A ishathuu aananna haasayanaw koyyiide, karen eqqeeddino. ⁴⁷Hawaan de7iyaa asaappe ittuu A, “Ne daayanne ne ishathuu neenanna haasayanaw koyyiide, karen eqqeeddino” yaageedda. *

⁴⁸Shin Yesuusi zaariide, “Ta daaya oone? Ta ishathuu oone?” yaageedda. ⁴⁹Bare kushiyan barena kaalliyaawanttukko xorssiide, “Beyte, ta daayanne ta ishathuu hawanttushi. ⁵⁰Ayissi gooppe, saluwan de7iyaa ta Aabbu sheniya oothiyaa ubbay, ta ishaa, ta michchattonne ta daayo” yaageedda.

Zeriyaawaa Leemisuwaa

(Mar 4:1-9; Luq 8:4-8)

13 Yesuusi he gallassi soyippe kesiide, abbaa gaxaan utteedda. ²Daro cora asay bare yuushshuwaan yuuyyi aadhdiide shiiqina, wonggiriya gidдо geliide utteedda; asay ubbay abbaa gaxaan eqqeedda. ³Asaassi leemisuwan darobaa hawaadan yaagiide odeedda; “Itti bitani zerethaa zeranaw keseedda. ⁴I zerishshin, itti itti zerethay ogiyaa doonan wodhdheedda; yaatina kafuu yiide meedda. ⁵Qassi itti itti zerethay ancco gideedda biittaa bolla wodhdheedda; daro biit-tay baynna diraw, he zerethay ellekka doleedda. ⁶Shin away keseedda wode carshshay shulleedda; adussa xaphuwaa yeddibeenna diraw melii aggeedda. ⁷Itti itti zerethay agunthaa gidдон wodhdheedda; hawaan doleeddawaa agunthay dicciide cuulleedda. ⁸Itti itti zerethay tu7e biittaaan wodhdhiide doleedda; ittuu xeetu

*12:47 Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethaan ha payduu baawa.

^f12:42 1Kat 10:1-10; 2Od 9:1-12

ayfiyaa, ittuu usuppun tammuwaa, ittuu hattamuwaa ayfeedda. ⁹Sisiyaa haythay de7iyaa uray siso!” yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Odo Gaasuwaa

(*Mar 4:10-12; Luq 8:9-10*)

¹⁰Yesuusa kaalliyaawanttu aakko shiiqiide, “Neeni ayissi asaassi leemisuwan oday?” yaageeddino.

¹¹Yesuusi zaariide, untunttussi hawadaan yaageedda; “Hinttenttussi saluwwa kawutethaa xuuraa erussay imetteedda; shin untunttussi imettibeenna. ¹²Ayissi gooppe, de7iyaawoo gujettana; aw daranawaa; shin baynawaappe haray atto, he de7iyaawekka akettanawaa. ¹³Taani untuntu xeelliidde xeellennawaadan, sisiidde sisennawaadan haniyaa diraw, woy qassi akeekenna diraw untunttoo leemisuwan oday.

¹⁴“Isiyaasi untunttubaa hawaadan odowe polettanawaa; ‘Hinttenttu sissaa sisana; shin hinttenttoo gelenna; hinttenttu xeelaa xeellana; shin be7ikkita. ⁸

¹⁵Ayissi gooppe, ha asaa wozanay guzumeedda; barenttu haythaa tullisseeddino; barenttu ayifiyaakka ciilummeeddino. Hawe baawentto, untuntu barenttu ayfiyan be7ana; barenttu haythaan sisana; barenttu wozanankka akeekaanna; untuntu taakko, Xoossaakko simmana; taanikka untunta pathana’ yaagee.

¹⁶“Shin hinttenttu ayfii xeelliyaa dirawunne hinttenttu haythaykka sisiyaa diraw, hinttenttu anjjetteddawannta. ¹⁷Taani hinttenttoo tumuwaa oday; daro nabatu-unne xillatuu hinttenttu be7iyaawaa be7anaw amotteeddino; shin be7ibeykkino. Hinttenttu sisiyaawaa sisanaw amotteeddino; shin sisibeykkino.

Yesuusi Zeriyaawaa Leemisuwaa Bilethaa Odedda

(*Mar 4:13-20; Luq 8:11-15*)

¹⁸“Simmi kathaa zeriyaawaa leemisuwaa bilethay giyawaa sisite. ¹⁹Kawutethaa qaalaa sisiide, akeekenna ooninne ogiyaa doonan wodhdheedda zerethaa mala; xalahiyaa kaappuu yiide, untuntu wozanaan zeretteeddawaa maxi diggee. ²⁰Ancco biittaaan wodhdheedda zerethay qaalaa sisiide, ellekka nashechchaan akkiyawantta malatee. ²¹Shin he asatuu ha77issaappe attin, untunttun xaphuu baawa; qaalaa gaasuwan metuu woy yedesay yiyaa wode, ellekka dhubetti aggiino. ²²Qassi agunthaa gidдон wodhdheeddawe qaalaa sisiyaawaa bessee; shin ha sa7aa de7uwaassi hirgussaynne duretethaa siiqussay qaalaa cuullee; ha gasuwaan he zerethaykka ayfennaan atti aggee. ²³Tu7e biittaaan zeretteeddawe, qaalaa sisiide,

akeekiyaa asaa bessee; ikka ayfee; ittuu xeetuwwa, ittuu usuppun tammuwaa, ittuu hattamuwwa ayfee” yaageedda.

Zaaringgiyaa Leemisuwaa

²⁴ Yesuusi untunttoo hara leemisuwaa hawaadan yaagiide odeedda; “Saluwaa kawutethay bare goshshan lo77o zerethaa zereedda bitaniyaa malatee. ²⁵ Shin gamma asay gemi77ishidiggina, A morkkii yiide, zargгаа zereeddawaa bolla zaaringgiyaa zeriide beedda. ²⁶ Shin zarggay doli ayfeedda wode, zaaringgi he wode beetteedda.

²⁷ “A qoomatuu aakko yiide, ‘Godaw, neeni ne goshshan lo77o zerethaa zerabeykkii? Yaatina, zaaringgi haqappe yeeddee?’ yaageeddino.

²⁸ “Hewaappe guyyiyan goday, ‘Hewaa morkkii ootheedda’ yaageedda. “Qoomatuu, ‘Nuuni biide shoddanaadan dosay?’ yaageeddino.

²⁹ “Shin I, ‘Aggite, zaaringgiyaa hinttenttu shoddidde, zarggaanna shoddanita. ³⁰ Bochchoppite; qoyciyaa wodii gakkanaw, ittippe diccino. Qoyciyaa wodii gakkooode, taani qoyciyaawantta, kasetiide zaaringgiyaa maxite; tamaan guddanaw pochchiyan pochchiyan qachchite; shin zargгаа shiishshiide diyyiyan qolite’ gaana” yaageedda.

Sannaaficiyaa Geetettiyaa Mithatti Zerethaa Leemisuwaa

(Mar 4:30-32; Luq 13:18-19)

³¹ Yesuusi untunttoo hara leemisuwaa yaagiide odeedda; “Saluwaa kawutethay sannaaficiyaa geetettiyaa guutha mithatti ayfiya malatee; he mithatti ayfiya asay akkiide, bare goshshan zereedda. ³² He zerethatta hara zerethaa ubbaappe guuxxaw; shin dicceedda wode, hara atakilttiyaa ubbaappe daraw; kafuu yiide, izi qankkaan keexxiyaawaa keena wogga mithaa gidaaddu” yaageedda.

Irshshuwaa Leemisuwaa

(Luq 13:20-21)

³³ Qassikka Yesuusi hara leemisuwaa untunttoo yaagiide odeedda; “Saluwaa kawutethay itti mishiratta heezzu keriyaa dhiilliyaa akkaade, munaqqeedda mu-naqay ubbay denddana gakkanaw, aani tigeedda irshshuwaa malatee” yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Tamariseedda Gaasuwwa

(Mar 4:33-34)

³⁴⁻³⁵ Yesuusi asaw he ubbaa leemisuwan odeedda; leemisuu baynnaan I ittibaakka odenna; nabii,

“Taani untunttoo haasayiyaa wode, leemisuwan haasayay.

Alamii medhettoodeppe doommiide geemmeedda yewatuwwa oday”^h

yaageeddawe polettana mala, hewaa I odeedda.

^h13:34-35 Maz 78:2

Yesuusi Zaaringgiyaa Leemisuwaa Bilethaa Odeedda

³⁶ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi asaa aggiide, soy geleedda; A kaalliyaawanttu aakko biide, “Goshshan de7iyaa zaaringgiyaa leemisuwaa bilethaa nuussi oda” yaageeddino.

³⁷ Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; “Lo77o zerethaa zeriyaawe Asaa Na7aa; ³⁸ goshshay ha alamiyaa; lo77o zerethay Xoossaa kawutethaa asaa; zaaringgi xalahiyaa kaappuwaa naanaa. ³⁹ Zaaringgiyaa zereeddawe morkkiyaa xalahiyaa; qoychchaa wodii, wodiyaawurssethahaa; qassi qoyciyaawanttu kiitanchchatuwaa.

⁴⁰ “Hewaa diraw, zaaringgiyaa maxiide, tamaan guuddiyaawaadan, wodiyaawurssethaan hewaa mala gidanawaa. ⁴¹ Asaa Na7ay, kiitanchchatuwaa kiitanawaa; untunttu A kawutethaa giddon nagaraw gaaso gidiyaa ubbatuwaanne iitabaa oothiyaawantta maxiide kessanawantta. ⁴² Yaatiide to7enna tamaan olanawantta; hewaan untunttu yeekkanawanttanne achchaa dhaqanawantta. ⁴³ He wode xillatuu barenttu aabbu kawutethaan awaadan poo7ana. Sisiyaa haythay de7iya uray siso!

Moogetteedda Miishshaa Leemisuwaa

⁴⁴ “Saluwaa kawutethay goshshaan moogetteedda miishshaa bessee; itti bitani he miishshaa demmiide, zaariide moogi aggeedda; daro nashettiidde biide, barew de7iyaawaa ubbaa zali77iide, he goshshaa shammeedda.

Inquwaa Geetettiyaa Daro Al77o Shuchchaa Leemisuwaa

⁴⁵ “Qassi saluwaa kawutethay inquwaa geetettiyaa daro al77o shuchchaa shammanaw koyyiyaa zali77anchchaa malatee. ⁴⁶ He zali77anchchay daro al77o inquwaa demmiide, biide barew de7iyaawaa ubbaa zali77iide, A shammeedda.

Dabbaa Leemisuwaa

⁴⁷ “Qassi saluwaa kawutethay ubba qommo moliyaa oyqqiyaa, abbaan yegeteedda dabbaa malatee. ⁴⁸ Moliidabbaa kumeedda wode, moliyaa oyqqiyaa asatuu abbaappe gaxaa kesiide utteeddino; yaatiide lo77o moliyaa qoriide, yeggiyaa miishshaan yeggeeddino; shin iita moliyaa wora oleeddino. ⁴⁹ Wodiyaawurssethaan hewaadan hanana; kiitanchchatuu yiide, nagaranchchatuwaa xillatuwaa gidooppe qoriide, ⁵⁰ to7enna tamaan olanawantta; hewaan untunttu yeekkanawanttanne achchaa dhaqanawantta.

⁵¹ “Hawe ubbay hinttentoo geleddee?” yaagiide untunttu oochcheedda.

Untunttu, “E,” yaageeddino.

⁵² I, “Hewaa diraw, saluwaa kawutethaa xuuraa loythi eriyaa, higgiiyaa tamaris-siyaa ubbay, bare miishshaa shiishshi wotheedda golliyaappe ooratha miishshaanne eca miishshaa shaakki kessiyaa izawa malatee” yaagi zaareedda.

Naazireeten Yesuusa Gakkeedda Ixuwaa

(Mar 6:1-6; Luq 4:16-30)

⁵³ Yesuusi ha leemisuwaa odi wurssoowaappe guyyiyan, hewaappe dendiide, ⁵⁴ bare katamaa Naazireete beedda. Ayihuda woosa gollen tamaris-siyaawaa siseedda asay maalalettiide, hawaadan yaageedda; “Hawe ha aadho eratethaanne Xoossay oothiyaa malaataa oothanaw wolqaa haqappe akkeedde?” ⁵⁵ Hawe

anaaxiyaa na7aa gidennee? A daaya Mayraamo gidekke? A ishatuu Yayiqoobaa, Yooseefa, Simoonanne Yihudaa gidikkinoo? ⁵⁶A michchatuu ubbay nuunanna de7ikkinoo? Yaatina, I ha eraa ubbaa haqappe demmeeddee?” yaageeddino. ⁵⁷Untunttu I giyaabaa akkennaan ixceeddino.

Shin Yesuusi he asaassi, “Nabii bare gadiyaninne bare soy asaan bonchchettenna; shin harasaa ubbaan bonchchettée” yaageedda. ⁵⁸Untunttu ammanibeenna diraw, Yesuusi daro malaataa he saan oothiibeenna.

Xammaqiyaa Yohaannisa Hayquwaa

(Mar 6:14-29; Luq 9:7-9)

14 He wode Galiilaa gadiyaa ayissiyaa Heroodise Yesuusabaa siseedda; ²yaatiide bare qoomatuwaassi, “Hawe hayquwaappe denddeedda Xammaqiyaa Yohaannisa; Xoossay oothiyaa wolqqaama malaataa I oothiyaawe hewaassa” yaageedda.

³Ayissi gooppe, Heroodisi bare ishaa Piliphphoosa machchatti Heeroodiyaadi gaasotaan Yohaannisa oythi qashissiide, qasho gollen yeggi wotheedda. ⁴Ayissi gooppe, Yohaannisi Heroodisa, “Neeni Heeroodiyaado, ne ishaa machchatto akkanaw higgii diggee” yaageedda. ⁵Heroodisi Yohaannisa wodhanaw koyyeedda; shin Yihudaa asay nabiyaadan Yohaannisa xeelleedda diraw, asaw yayyeedda.

⁶Shin Heroodisi yeletteedda gallassaa baalay gakkina, Heeroodiyaadi naatta asaa sinthaan duraade Heroodisa nashechchaw. ⁷Heroodisi naatto, “Neena lo77eeddawaa ayaanne gidoope, taana oochcha; taani new immana” yaagiide iziw caaqeedda. ⁸Naatta bare daay zoriyaa akkaade Heroodisa, “Xammaqiyaa Yohaannisa huuphiyaa ha wociitiyaan wothaade taw imma” yaagaaddu. ⁹Kaatii aw qaretteedda; shin bare caaquwaa dirawunne barenanna maaddaan utteedda imathaa diraw, iziw Yohaannisa huuphii imettana mala azazeedda. ¹⁰Kaatii kiittiide, Yohaannisa qoodhiyaa qasho gollen muucisseedda. ¹¹Huuphiyaa wociitiyaan wothi ahiide, naattiw immeeddino; naatta he huuphiyaa bare aattikko afaaddu. ¹²Yohaannisa kaalliyawanttu yiide, A anhaa afiide moogeeddino; hewaappe simmiide ha yewuwaa Yesuusaw biide odeeddino.

Yesuusi Ichcheshu Sha77a Asaa Mizeedda

(Mar 6:30-44; Luq 9:10-17; Yoh 6:1-14)

¹³Yesuusi hewaa sisiide, wonggiriyaan geliide, hewaappe barekka asay baynnasaa beedda; asay hewaa sisiide, katamaappe denddiide, gediyan A kaalleeddino. ¹⁴Yesuusi wonggiriyaappe keseedda wode, daro asaa be7iide, he asaw qaretteedda; yaatiide untuntunna de7iyaa hargganchchatuwaa patheedda.

¹⁵Sa7ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyawanttu aakko yiide, “Hawe sa7ay asay baynnasaa; ha77i sa7ay qammidiggeedda; asay ubbay qeeru katamatuwaa biide, barenttoo qumaa shammana mala, asaa moyizza” yaageeddino.

¹⁶Shin Yesuusi untunttu, “Asay baanaw koshshenna; asaw meetettiyaabaa hintenttu immite” yaageedda.

¹⁷Untunttu zaariide A, “Nuussi hawaan ichcheshu ukithaappenne laa77u moliyaappe attin, haray baawa” yaageeddino.

¹⁸ Yesuusi untuntunta, “Hewantta, haa taakko ahite” yaageedda. ¹⁹ Asay maataani uttana mala, Yesuusi azazeedda; ichcheshu ukithaanne laa77u moliyaa oyqqiide, saluwaa pude xeelliide, Xoossaa galateedda; he ukithaa menthiide, barena kaalliyaawantussi immina, untunttu cora asaw gisheeddino. ²⁰ Asay ubbay miide kalleedda; atteedda suuppa dokkaa tammanne laa77u zambbeeliyaa kumeeddawaa dentheeddino. ²¹ Meedda asay macca asaanne naanaa paydennaan, ichcheshu sha77aa gidiyawaa keena.

Yesuusi Abbaa Bollanna Hameettiide Beedda

(Mar 6:45-52; Yoh 6:15-21)

²² Yesuusi cora asaa moyizziide, barena kaalliyawantta wonggiriyaan geliide, bareppe sinthatiide, abbaappe hefintha pinnana mala azazeedda. ²³ Asaa moyizziide, Xoossaa woossanaw deriyaa huuphiyaa barekka keseedda; sa7ay qammi digginakka hewaan barekka de7ee. ²⁴ Shin wonggirii he wode, abbaa bollan de7ishshin, sintha bagganna carkkuu carkkiyaa diraw, beetay wonggiriyaan yaanne haanne sugée.

²⁵ Bayra kuttuu waassi simmina, Yesuusi abbaa bolla hamettiide, untunttukko yeedda. ²⁶ A kaalliyaawanttu abbaa bolla I hamettishshin be7i dagammiide, “Hawe moytilliyaa gidennee!” gi yayyiide waasseeddino.

²⁷ Shin Yesuusi ellekka untuntta, “Aynne baawa; taanattennee; yayyoppite!” yaageedda.

²⁸ Phexiroosi zaariide A, “Ta Godaw, hawe neena gidoope, taani haathaa bollanna neekko baana mala, taana azazaarikkii” yaageedda.

²⁹ Yesuusi Phexiroosa, “Haaya!” yaageedda.

Phexiroosi wonggiriyaappe wodhdhiide, haathaa bollanna hamettiide, Yesuusakko buussaa doommeedda. ³⁰ Shin carkkuwaa wolqqaa be7iide, yayyeedda; haathay barena mituwaa doommeedda wode, bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Ta Godaw taana ashshaarikkii!” yaagi waasseedda.

³¹ He man77iyankka Yesuusi bare kushiyaan yeddi Phexiroosa oyqqiide, “Laa ammanuu laafeeddawoo! Ayissi sidhaaddii?” yaageedda.

³² Untunttu laa77uu wonggiriyaan geleedda wode, carkkuu woppu geedda.

³³ Wonggiriyaan giddon de7iyaa A kaalliyaawanttu Yesuusa, “Neeni Xoossaa Na7aa gideeddawe tuma” yaagiide aw goyinneeddino.

Yesuusi Gensaareexen Hargganchchaa Patheedda

(Mar 6:53-56)

³⁴ Untunttu abbaa pinniide, Gensaareexa geetettiyaa gadiyaa gakeeddino. ³⁵ He gadiyaa asay Yesuusa gidiyawaa ereeddino; hewaa heeraa gadiyaa ubbaa kiittiide, harggiyaa asaa ubbaa aakko aheeddino. ³⁶ Harggiyaa asay A mayuwaa macaraa xalalaa bochchana mala, A woosseeddino; A mayuwaa macaraa bochcheedda ubbaykka paxeedda.

Aawatuwaa Wogaabaa

(Mar 7:1-13)

15 Hewaappe guyyiyan, higgiiya tamaarissiyaa itti itti asaynne Parisaawatuu Yeerusalaameppe Yesuusakko yiide, ² “Neena kaalliyawanttu ayissi nu aa-

wotuwa wogaa bayzziinoo? Ayissi gooppe, untunttu qumaa maanaappe kasetiide, barenttu kushiya meecettikkino” yaageeddino.

³ Yesuusi zaariide, untuntta hawadaan yaageedda; “Hinttenttu hintte wogaa diraw, Xoossaa azazuwaa poliyaawaa ayissi ixxiitee? ⁴ Ayissi gooppe Xoossay, ‘Ne aabbanne ne daayo bonchcha’ qassi, Bare aabba woy bare daayo boriyaawe hayqqo yaageedda. ⁵⁻⁶ Shin hinttenttu, ‘Itti asay bare aabba woy bare daayo maadiyaabay barew de7iina, ‘Hewe Xoossaawaa’ gooppe, bare aabba woy bare daayo bonchchanaw bessenna’ yaagiita; yaatiide hinttenttu hinttenttu wogaa polanaw Xoossaa qaalaw azazettikkita. ⁷ Ha lo77a malatiyaa iita asatoo, Isiyaasi balennaan hinttenttubaw timbbitiyaa odiidde,

⁸ ‘Xoossay hawadaan yaageedda;

“Hawe asay taana

bare bolla doonan bonchchee;

shin untunttu wozanay

taappe haakuwan de7ee.

⁹ Asay taw mela goyinnee;

ayissi gooppe, asay ootheedda azazuwaa

Xoossaa higgsiya malatissiide

tamaarisseeddino” geedda”

yaageedda. ^k

Asaa Tunissiyaawantta

(*Mar 7:14-23*)

¹⁰ Yesuusi daro asaa barekko xeesiide, “Sisitenne akeekite; ¹¹ asaa tunissiyaawe doona giddo geliyaawaa gidenna; shin asaa tunissiyaawe doonaappe kesiyaawaa” yaageedda.

¹² Hewaappe guyyiyan, A kaalliyawanttu aakko yiide, “Parisaawatuu neeni haasayeeddawaa sisiide, hanqqetteeddawaa akeekay?” yaageeddino.

¹³ Shin Yesuusi zaariide, “Saluwan de7iya ta Aabbu tokkibeenna mithaa ubbay shodettanawaa. ¹⁴ Untunttoo hirgoppite; untunttu qooqaa kaaletthiyaa qooqatuwaa; qooqay qooqaa kaaletthooppe, laa77uukka ollaan kunddee” yaageedda.

¹⁵ Phexiroosi zaariide, “Ha leemisuwaa bilethaa nuussi odaarikii” yaageedda.

¹⁶ Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; “Hinttenttoo qassi ha77i gakkanawukka gelibeennee? ¹⁷ Doonaanna geliyaa ubbay uluwaa giddo biide, qassi uluwaappe kare kesiyaawaa erikkitee? ¹⁸ Shin doonaappe kesiyaawe wozanaappe kesee; asaa tunissiyaawe hewaa malaa. ¹⁹ Ayissi gooppe, wozanaa giddoppe iita qofay, wodhiyaawe, woshummiyaawe, qassi woshummanaw kajjeeliyaawe ubbay, wuu77iyaawe, wordduwaan markkattiyaawe, borii kesee. ²⁰ Hewaa malatiyaawe asaa tunissiyaawaappe attin, meeccibeenna kushiyaan miyaawe asaa tunissenna” yaageedda.

Kanaane Asa Gideedda Itti Maccawunni Ammanuwaa

(Mar 7:24-30)

²¹ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi hewaappe aggiide, Xiirrosanne Sidoonaa geetettiyyaa katamatuu de7iya gadiya beedda. ²² Kanaane geetettiyyaa gadiya maccawunna ittinna hewaappe Yesuusakko yaade, bare kooshshaa dhoqqu oothaade, “Ta Godaw, Daawita na7aw, taw qarettaarikkii; ta naatto iita ayyanay lo77enna oythaa oyqqeedda” yaagaaddu.

²³ Shin Yesuusi iziw ay qaalaanne qaattibeenna; A kaalliyawanttu aakko yiide, “Ha mishiratta nu geeduwaa kaalla kaallaade, bare kooshshaa dhoqqu oothaade odaw; hewaa diraw, neeni izo yeddaarkkii” yaagiide woosseeddino.

²⁴ Yesuusi zaariide, “Taani bayeedda dorssaw, Isra7eeliya asa xalalaw kiitettaaddi” yaageedda.

²⁵ Shin iza yaade, “Ta Godaw, taana maaddaarkkii!” yaagaade aw goyinnaaddu.

²⁶ Qassi I zaariide, “Naanaa qumaa akkiide, kana maraw oliyaawe lo77a gidenna” yaageedda.

²⁷ Mishiratta, “E ta Godaw, hewe tuma; shin haray atto kana maratuu barenttu godatuu miina, sampappaape laaletteedda suuppaa miinottennee” yaagaaddu.

²⁸ Yesuusi zaariide izo, “Ha mishirattee, ne ammanuu wolqqaama; neeni koyyeed-dawaadan new hano” yaageedda. Izi naatta ellekka paxa aggaaddu.

Yesuusi Cora Hargganchchatuwaa Patheedda

²⁹ Yesuusi hewaappe dendiide, Galiilaa Abbaa mataa beedda; qassi itti de-riyaa bolla kesiide, hewaan utteedda. ³⁰ Daro asay wobbatuwaa, qooqatuwaa, quunatuwaanne duudetuwaa, qassi hara coratuwaa aakko ahiide, A mataan wotheedda. Yesuusi untuntta patheedda. ³¹ Hewaa diraw, asay duudatuu haasayishshin, quunatuu suurishshin wobbatuu hamettishshin, qooqatuu xeellishshin be7i maalalettiide, Isra7eeliyaa Xoossaa galateeddino.

Yesuusi Oyddu Sha77a Asaa Mizeedda

(Mar 8:1-10)

³² Yesuusi barena kaalliyawantta barekko xeesiide, “Ha cora asay taananna heezzu gallassay gakkaw gami77eedda diraw, taani ha asaw qarettay; untunttoo ha77i miyaawe baawa. Qassi untunttu ogiyaan daaburiide kunddenna mala, qumaa mizennaan untuntta mela yeddanaawukka koyyikke” yaageedda.

³³ A kaalliyawanttu zaariide Yesuusa, “Nuuni ha bazuwan hawaa keena asaa kalissiyaa qumaa haqappe demmanee?” yaageeddino.

³⁴ Qassi Yesuusi untuntta, “Hinttenttoo aappun ukithay de7ii?” yaagiide oochcheedda.

Untunttu, “Laappu ukithayne moletuwaappe amareeddawanttu de7iino” yaageeddino.

³⁵ Yesuusi asaa, “Sa7aan uttite” yaageedda. ³⁶ He laappu ukithaanne moliyaa oyqqiide, Xoossaa galateedda; menthereethiide barena kaalliyawanttussi immeedda; qassi untunttu cora asaassi immeeddino.

³⁷ Asay ubbay miide kalleedda; miina atteedda laappu zambbeeliyaa kumeedda suuppaa A kaalliyawanttu dentheeddino. ³⁸ Meedda asay macca asaanne naanaa

paydennaan, oyddu sha77a attuma asaa. ³⁹Yesuusi asaa yeddowaappe guyyiyan, wonggiriyaan geliide, Megedoone geetettiyaa gadiya beedda.

Malaataa Be7anaw Oochcheedda Ooshaa

(Mar 8:11-13; Luq 12:54-56)

16 Itti itti Parisaawatuunne Saduqaawanatuuu Yesuusakko yiide, A paaccanaw koyyeeddino; yaatiide barentta saluwaappe malaata bessana mala woosseeddino. ²Shin Yesuusi zaariide, untuntta hawadaan yaageedda; “Sa7ay qammiyaa wode hinttenttu, ‘Saluu zo77eedda diraw, sa7ay shammanawaa’ yaagiita; ³wontumaathan qassi, ‘Saluu zo77iide gubbaneedda diraw, hachche iray bukkanaawaa’ yaagiita; saluwaa xeelliide, sa7ay hananawaa eranaw danddayiita; shin ta yuusaa wodiya malaataa shaakki eranaw danddaykatee? ^{†4}Ha wodiya asay iitaynne woshummiyaawe, Xoossaw ammanettennawe, malaataa koyyee; nabiyaa Yoonasa malaataappe attin, hara malaatay aw imettenna” yaageedda. Hewaappe simmiide, untuntta aggiide beedda.

Parisaawatuwanne Saduqaawanatuwaa Irshshuwa

(Mar 8:14-21)

⁵A kaalliyawanttu abbaa pinneedda wode, qumaa afanawaa dogeeddino. ⁶Yesuusi untuntta, “Parisaawatuwaa irshshuwaappenne Saduqaawanatuwaa irshshuwaappe hinttentta eriide naagettite” yaageedda.

⁷Untunttu barenttu gidдон, “I hawaa yaagiyaawe nuuni qumaa ahibeenna diraassa” yaagiide haasayaa doommeeddino.

⁸Shin untunttu giyaawaa Yesuusi eriide, “Ha ammanuu pacceddawanttoo, qumay baynna diraw, ayissi hinttenttu gidдон haasayiitee? ⁹Ha77ikka hinttenttoo gelibeennee? Taani ichcheshu ukithaa ichcheshu sha77a asaa mizaade kaliseeddawaa, qassi hinttenttu aappun zambbeeliyaa kunthiide atteedda suuppaa dentheeditentto wozanaa aathikkitee? ¹⁰Woy taani laappu ukithaa oyddu sha77a asaa miza kaliseeddawaa, qassi hinttenttu aappun zambbeeliyaa kunthiide atteedda suuppaa dentheeditentto wozanaa aathikkitee? ¹¹Taani hinttentta Parisaawatuwaa irshshuwaappenne Saduqaawanatuwaa irshshuwaappe naagettite giyawaappe attin, ukithaabaa hinttenttoo haasayabeennaawaa hinttenttu waaniide akeekikkitee?” yaageedda.

¹²A kaalliyawanttu Yesuusi barenttoo odeeddawaa, Parisaawatuwaa timirttiyaappenne Saduqaawanatuwaa timirttiyaappe untunttu naagettana mala odettowaappe attin, munaqaan tigiya irshshuwaappe naagettana mala gidennaawaa he wode akeekeddino.

Phexiroosa Ammanuwanne Markkatethaa

(Mar 8:27-30; Luq 9:18-21)

¹³Yesuusi Qiisaariyaa Piliiphphoosa geetettiyaa gadiya gakeedda wode, barena kaalliyawantta, “Asay taana, Asa Na7aa oona gii?” yaagiide oochcheedda.

^{†16:3} Itti itti Geeshsha Maxaafaa beni bilethatuwan Yesuusa qaalatuu ha paydatuwan baawa.

¹⁴A kaalliyawanttu zaariide, “Neena itti itti asay, Xammaqiya Yohaana nisa yaagee; haranttu qassi Eelaasa yaagiino; qassi haranttu Ermiyaasa woy nabatuwaappe ittuwaa yaagiino” yaageeddino.

¹⁵Yesuusi untuntta, “Yaatina hinttenttu taana oona giitee?” yaageedda.

¹⁶Simooni Phexiroosi zaariide, “Neeni de7uwa Xoossaa Na7aa Kiristtoosa” yaageedda.

¹⁷Yesuusi zaariide, hawadaan yaageedda; “Yoona na7aa Simoonaa, hawaa new saluwan de7iya ta Aabbu erisseeddawaappe attin, asay ooninne neena erissibeenna diraw, neeni anjetteeddaawaa. ¹⁸Phexiroosaa, taani new oday; neeni shuchchaa; taani ha zaallaa bolla ta woosa golliya keexxana; ta woosa golliya haray atto, Si7ooliyaa wolqqaykka xoonanaw danddayenna. ¹⁹Taani new saluwaa kawutethaa qulppiyaa immana; neeni sa7an hano goowe ubbay saluwan Xoossaa sinthan hanana; shin neeni sa7aan hanoppo geeddawe saluwankka hanenna” yaageedda.

²⁰Hewaappe guyyiyan, I Kiristtoosa gideeddawaa A kaalliyawanttu oossinne odenna mala, untuntta azazeedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabanne Hayquwaabaa Koyro Oduwaa Odeedda

(Mar 8:31-33; Luq 9:22-27)

²¹He wodiyaappe doommiide Yesuusi, “Taani Yeerusalaame biina, taana cimatu, qeesatuwaa kaappatuunne higgia tamarissiyaawanttu darii waayissanaw bessee; untunttu taana wodhanawunne taani heezzenotho gallassi hayquwaappe denddanaw bessee” yaagiide, barena kaalliyaawanttussi geeshshiide oduwaa doommeedda.

²²Phexiroosi A itti bagga zaariide, “Ta Godaw, Xoossay neena hewaappe ashsho; hawe ne bolla ubbakka yeenna” yaagiide A zoranaw doommeedda.

²³Shin Yesuusi guyye simmiide Phexiroosa, “Ha Seexaanaw, neeni ta matappe kichcha; neeni asay dosiyaawaa qoppiyaawaappe attin, Xoossay dosiyaawaa qoppenna diraw, taw dhubo gidaadda” yaageedda.

Yesuusa Kaallanaw Bessiyaa Ogiyaa

(Mar 8:34-9:1; Luq 9:23-27)

²⁴Hewaappe guyyiyan, Yesuusi barena kaalliyawantta hawadaan yaageedda; “Taana kaallanaw koyyiyaa uray de7ooppe, barena kaado; yaatiide bare masqaliyaa tookkiide, taana kaallo. ²⁵Ayissi gooppe, bare shemppuwaa ashshanaw koyyiyaa uray bayizzanawaa; shin bare shemppuwaa ta diraw bayizziya uray ashshanawaa. ²⁶Itti uray sa7an de7iya ubbabaa barew shiishshiide, bare shemppuwaa bayizzooppe, A ayaa maaddanee? Woy itti uray bare shemppuwaa wozanaw ayaa immana danddayii? ²⁷Ayissi gooppe, taani, Asa Na7ay, ta Aabbu bonchchuwan ta kiitanchchatuwaanna yaana hanay; asaa ubbaw he wode A oosuwaa gatiyaa immana. ²⁸Taani hinttenttoo tumuwaa gay; amareedda asatu, taani, Asa Na7ay, kaatiyaa gidaade yiyawaa be7ana gakkanaw, hayqqennawanttu hawaan de7iino” yaageedda.

¹16:27 25:31; Maz 62:12; Rom 2:6

Yesuusa Malay Laametteedda

(Mar 9:2-13; Luq 9:28-36)

17 Yesuusi usuppun gallassaappe guyyiyan, barenanna Phexiroosa, Yay-
iqoobanne, Yayiqooba ishaa Yohaannisa akkiide, untunttu xalalaa wogga
deriyaa huuphiyaa kesseeedda. ^{m2}Qassi untunttu xeellishshin, untunttu sinthaan
laametteedda; A deemu awayfiyaadaan poo7eedda; A mayuukka poo7uwaadan
phooleedda. ³Musenne Eelaas Yesuusanna haasayishshin, ha heezzu A kaal-
liyawantu be7eeddino. ⁴Phexiroosi Yesuusa, “Ta Godaw, nuuni hawaan de7iyaawe
nuussi lo77a; neeni dosooppe, nuuni hawaan heezzu daasiyaa ittuwa new, ittuwa
Musew, ittuwa Eelaasaw keexxana” yaageedda.

⁵I haasayishshin, poo7iyaa shaarii yiinne untuntta kammi aggeedda; shaariyaa
giddoppe, “Hawe taani siiqiyaa taana nashechchiyaa ta Na7aa; I giyaawaa sisite”
giya qaalay yeedda. ⁿ

⁶A kaalliyawantu he qaalaa siseedda wode, daro yayyiide, guufanni aggeed-
dino. ⁷Yesuusi untunttukko yiide, untuntta bochchiide, “Denddite; yayyoppite”
yaageedda. ⁸Untunttu dhoqqu giide xeelliyaa wode, Yesuusa xalalaappe attin, hara
asaa oonanne be7ibeykkino.

⁹Untunttu deriyaappe wodhdhishshin, Yesuusi untuntta, “Taani Asa Na7ay,
hayquwaappe denddana gakkanaw, ha hinttenttu be77eeddawaa oossinne
odoppite” yaagiide azazeedda.

¹⁰A kaalliyawantu Yesuusa, “Yaatina, higgiiyaa tamarissiyaawantu ayissi, ‘Ee-
laas kasetiide yaanaw bessee’ giinoo?” yaagiide oochcheeddino. ^o

¹¹I zaariide yaageedda; “Eelaas kaset yiide, ubbabaa giigissanawaa. ¹²Shin taani
hinttenttoo oday; Eelaas hawaappe kase yidiggeedda. Hewode asay A, barenttoo
koyyeeddawaadan ubbaa ootheeddawaappe attin A eribeykkino; hewaadankka,
qassi taana, Asa Na7aa, asay waayissanawaa” yaageedda.

¹³A kaalliyawantu he wode barenttoo Yesuusi Xammaqiyaa Yohaannisabaa
odiyawaa akeekeeddino.

Yesuusi Iita ayyanay Oyqqeedda Na7aa Patheedda

(Mar 9:14-29; Luq 9:37-43)

¹⁴Untunttu daro asaakko yeedda wode, itti bitani Yesuusakko yiide, A sinthaan
gulbbatiide, ¹⁵“Ta Godaw, ta na7aa wozanaa bayizziyaa harggii oyqqina, I daro
wode tamaan, qassi daro wode haathan kunddiyaa diraw, I darii sakettee; A
pathaarikki. ¹⁶Neena kaalliyaawanttukokka A ahaaddi; shin pathanaw dandday-
ibeykkino” yaageedda.

¹⁷Yesuusi zaariide untuntta, “Ammanenna ha wodiya geella asaw! Taani hintte-
nanna awude gakkanaw de7anee? Qassi hinttentubaa awude gakkanaw danddaya-
nee? Na7aa taakko haa akkiide yiite” yaageedda. ¹⁸Yesuusi iita ayyaana, “Aappe
kesa” giide azazina, iita ayyanay na7aappe kesi aggeedda; ellekka na7ay paxi
aggeedda.

^{m17:1} 2Phx 1:17-18 ^{n17:5} Dom 22:2; Zar 18:15; Maz 2:7; Isa 42:1; Mat 3:17;
12:18; Mar 1:11; Luq 3:22 ^{o17:10} Mil 4:5

¹⁹ Hewaappe guyyiyan, A kaalliyawanttu barenttu xalala Yesuusakko yiide, “Nu-uni iita ayyaana kessanaw ayissi danddayibeykoo?” yaageeddino.

²⁰ Yesuusi untuntta yaageedda; “Hewe hinttenttu ammanuu guuxxeedda diraassa; taani hinttentoo tumuwaa oday; hinttentoo sannaaficiyaa geetettiyyaa guutha mithatti ayfiya keena ammanuu de7intto, hinttenttu ha deriyaa, ‘Hawaappe yaa shiiqa’ yaagintto I shiiqana; hinttenttu ayaanne oothanawukka danddayanita. ²¹ Shin hawaa malaa woosaappenne xoomaappe harabay kessanaw danddayenna” yaageedda.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Laa7enthuwaa Odeedda

(Mar 9:30-32; Luq 9:43-45)

²² A kaalliyawanttu Galiilaan, ittippe shiiqi utti de7ishshin, Yesuusi untuntta, “Taana, Asa Na7aa, asay asaw aathiide immana. ²³ Asay taana wodhanawaa; hewaappe guyyiyan taani heezzenhiyaa gallassi hayquwaappe dendana” yaageedda. A kaalliyawanttu daro qaretteeddino.

Geeshsha Golliyyaa Giiraa Giiriyaawaa

²⁴ Yesuusinne A kaalliyawanttu Qifirinaahooma katamaa yeedda wode, Geeshsha Golliyaassi qaraxaa akkiyawanttu Phexiroosakko yiide, “Hinttentta tamarissiyaawe Geeshsha Golliyyaa giiraa giireennee?” yaageeddino. ^P

²⁵ I zaariide, “Giiree” yaageedda.

Phexiroosi soy geleedda wode, Yesuusi kasetiide A, “Simoonaa, ne qofay ayee? Ha sa7aa kaatatu woy giiraa ooppe akkiinoo? Barenttu gadiya asaappe akkiinoo woy hara gadiya asaappe akkiinoo?” yaageedda.

²⁶ Phexiroosi, “Hara gadiya asaappe akkiino” yaageedda.

Yesuusi Phexiroosa, “Yaatooppe, gadiya asay giiranaw bessenna. ²⁷ Shin nuuni ha asatuwa hanqqethanaw koyyokko; neeni abbaa baade aani dabbaa yegga; yaataade koyro kesiyaa moliyaa oyqqaade, A doonaa pooqiyaa wode, giiraw gidiyaa miishshaa neeni demmana. Hewaa akkaade, ta giiraanne ne giiraa untunttoo imma” yaageedda.

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Oonee?

(Mar 9:33-37; Luq 9:46-48)

18 A kaalliyawanttu Yesuusakko he wode yiide, “Saluwaa kawutethaan ubbaappe aadhdhiyaawe oonee?” yaageeddino.

² Yesuusi itti guutha na7aa xeesi untunttu gididon essiide, hawadaan yaageedda; ³ “Taani hinttentoo tumuwaa oday; Xoossaakko hinttenttu simmiide, guutha naanaadan hanana dhayooppe, saluwaa kawutethaa ubbakka gelanaw danddayikkita. ⁴ Simmi ha guutha na7aadan, barena kawushshiyaa ooninne saluwaa kawutethaan ubbaappe aadhdhiyaawaa. ⁵ Qassi hawaa mala na7aa ta sunthaan mokkiyaa ooninne taana mokkee. ⁶ Shin taana ammaniyaa ha guutha naanaappe ittuwa balethiya ooninne, gaacciyaa wogga woxaa bare qoodhiyaan qachchiide, abbaa ciimmuwaan mitettiyaawe aw lo77a.

Dhubuwaassi Gaaso Gidiyaawaa

(Mar 9:42-48; Luq 17:1-2)

⁷“Alamii asaa dhubbiyaa diraw, sa7aw aayyero; ayissi gooppe, dhubbiyaabay yu-ussaa aggenaa; shin dhubuu A gaasotaan yiyaa uraw aayyero.

⁸“Neena kushii woy ne gedi neena balethooppe, neeppe qanxxa ola; neeni laa77u kushiyaannanne laa77u gediyaanna medhinaa tamaan olettiyaawaappe wobba woy duuxa kushiyaanna medhinaa de7uwaa geliyaawe new lo77a. ⁹Qassi ne ayfii neena balethooppe, neeppe wooca kessa ola; neeni laa77u ayifiyanna Gaannamiyaa tamaan olettiyaawaappe itti ayifiyanna medhinaa de7uwaa geliyaawe new lo77a.

¹⁰“Hinttenttu ha guuthatuwappe ittuwanne kadhenna mala, hinttentta naagite; ayissi gooppe, taani hinttenttoo oday; saluwan untunttu kiitanchchatuu ubba wode, saluwan de7iya ta Aabbu sinthaan de7iino. ¹¹Ayissi gooppe, taani, Asa Na7ay, bayeeddawaa ashshanaw yaaddi.

Bayeedda Dorssaa Leemisuwaa

(Luq 15:3-7)

¹²“Itti asaw xeetu dorssatu de7iyaawantuppe ittuu bayooppe, udduppu tammanne udduppunuwaa deriyaan aggiide, he bayeeddawaa koyyanaw beennee? Hinttenttu waagiitee? ¹³Taani hinttenttoo tumuwaa gay; I demmoooppe, bayibeenna udduppu tammanne udduppu dorssatuwaappe aathiide, he itti dorssaan nashettee. ¹⁴Hewaadankka, saluwan de7iya hinttenttu Aabbu ha guuthatuwappe ittuu bayanawaakka koyyenna.

Bayzeedda Asaassi Oothanaw Bessiyaabaa

¹⁵“Ne ishay neena naaqqooppe, neerekka aakko baade, A naaquwaa aw oda; I newaa sisooppe, ne ishaa balaappe zaaraadda. ¹⁶Shin I newaa sisennaan ixkooppe, laa77u woy heezzu markkay markkattowaan yewuu ubbay tumattiyaa diraw, hara itti woy laa77u asaa neenanna ittippe afa. ¹⁷I untuntubaa sisennaan ixkooppe, ubbabaa ammaniyaa asaw oda; qassi ammaniyaa asay giyaawaakka I sisennaan ixkooppe, ammanenna asaadaaninne qaraxaa shiishshiyaa asaadan A payda.

¹⁸“Taani hinttenttoo tumuwaa gay; neeni sa7aan hano goowe ubbay saluwan Xoossaa sinthaan hanana; shin neeni sa7aan hanoppo geeddawe saluwankka hanenna.

¹⁹“Qassikka taani hinttenttoo oday; hintteppe laa77u uray sa7an Xoossaa woosiyaawaan ay yewuwaaninne itti wozanaa gidoooppe, saluwan de7iya ta Aabbu hewaa hinttenttoo immana. ²⁰Ayissi gooppe, laa77u uray woy heezzu uray ta sunthaan shiiqiyaasaan, taani hewaan untunttu gidduwan de7ay” yaagedda.

Atto Giyaawaa

²¹Phexiroosi he wode Yesuusakko yiide, “Godaw, ta ishay taana aappu kaalla naaqqooppe taani aw atto gaanaw bessii? Laappunuwaa gakkanaw naaqqineeyee?” yaagiide A oochcheedda.

²² Yesuusi zaariide A, “Gidenna, taani neena laappun tammu kaalla laappunuwaa gayippe attin, laappunuwaa xalalaa giikke. ⁴

²³ “Ayissi gooppe, saluwaa kawutethay bare qoomatuwaanna miishshaa heetetanaw qoppeedda kaatiyaa bessee. ²⁴ He kaatii miishshaa heetetanaw doommeedda wode, daro miilone biraa acuu de7iyaa itti bitaniyaa aakko aheeddino. ²⁵ Shin he qoomaw acuwaa ciggiyaawe dhayina, A goday he acuwaa cigganaw, A machchattanne iinne A naanay, qassi aw de7iya ubbabay zali77ettana mala, A azazeedda. ²⁶ Hewaa diraw, qoomay bare godaa sinthaan gulbbatiide, ‘Ta godaw, hayyagodo guutha wodiya naagarikkii; taani new ubbabaakka ciggana yaagiide A woosseedda. ²⁷ A goday aw qarettiide, A yeddi ageedda; A acuwakka aw maarii ageedda.

²⁸ “Shin he qoomay kesiide, bare laggethaa qoomatuwaappe ittuu bareppe xeetu biraa santimiyaa tal77eeddawaanna gaketiiide, ‘Ne bolla de7iya ta miishshaa cigga’ yaagi oyqqiide, A cuulleedda.

²⁹ “Yaatina he A laggethaa qoomay A sinthaan gulbbatiide, ‘Ha77i ta7ishay guutha wodiya naagarikkii; taani new ubbabaakka ciggana’ yaagiide A woosseedda.

³⁰ “Shin ixxi akki biide, A laggethay he acuwaa qanxxana gakkanaw, qasho golle gelisseedda. ³¹ Hewaa diraw, A laggethaa qoomatuu hewaa be7iide, daro yiloteeddino; barenttu godaakko biide, I ootheedda ubbabaa aw odeeddino.

³² “Hewaappe guyyiyan, goday he qoomaa xeesiide, ‘Ha iita qoomaw, neeni taana woosseedda diraw, taani he acuwaa ubbaa new maaraa aggaaddi. ³³ Taani new he acuwaa maareeddawaadaan, neenikka ne laggetha qoomaw maaranaw bessennee?’ yaageedda. ³⁴ Hewaappe simmiide aw daro hanqgettiide, bare acuwaa ubbaa I ciggi wurssana gakkanaw, paxa kaa77ettana mala, qasho golle gelisseedda.

³⁵ “Hinttenttu huuphiyan huuphiyan hinttenttu ishaw wozanappe atto gaana dhayooppe, he goday bare qoomaa ootheeddawaadan, saluwan de7iya ta Aabbukka hinttentta hewaadan oothana” yaageedda.

Yesuusi Geluwaabanne Akaabaa Tamaarisseedda

(Mar 10:1-12)

19 Yesuusi he haasayaa wurssowaappe guyyiyan, Galiilaappe denddiide, Yorddaanoosa Shaafaappe hefinthan de7iya Yihudaa gadiya beedda. ² Daro asay A kaalliide beeddawaa hewaan patheedda.

³ Itti itti Parisaawatuu paaccanaw Yesuusakko yiide, “Itti asay ay gaasuwaaninne, bare machchatto yeddana nu higgii azazii?” yaagiide A oochcheeddino.

⁴ Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; “Xoossay koyro untuntta medhdhiidde, attumawaanne maccawunno ootheedda. ¹⁵ Hewaa diraw, ‘Itti asay bare aabbanne bare daayo aggiide, bare machchattinna ittippe de7ee; untunttu laa77uu itti asaa gidiino’ yaagiyaa qaala nabbabibeykkitee? ¹⁶ Hewaa diraw, untunttu itti asa gidiyaawaappe attin, laa77uu asa gidikkino; hewaa diraw, Xoossay ittippe de7anaadan gathowaa asay shaakkoppo” yaageedda.

⁷ Parisaawatuu Yesuusa, “Yaatina, Muse ayaw itti uray bare machchatto pirimaa peedhiide yeddana mala azazeeddee?” yaageeddino.

⁸ Yesuusi zaariide, “Hinttenttu hinttenttu machchatuwaa yeddana mala, Muse hinttentta azazeeddawe, hinttenttu odina sisenna guzuma gido diraappe attin, koyro

hewaa mala gidenna. ⁹Taani hinttentoo oday; bare machchatto woshummennaan de7ishshin yeddiide, hararo akkiya ooninne woshumme; haray yeddeeddawunno akkiyawekka woshumme” yaageedda.

¹⁰Yesuusa kaalliyawanttu A, “Asinaa gidduwaninne machchatti gidduwaan de7iya wogay hewaa mala gidoope, akkennaanne gelessaan de7iyaawe lo77a” yaageeddino.

¹¹Shin Yesuusi untuntta yaageedda; “Hewaa mala timirttii Xoossay immowant-tussappe attin, asaa ubbaassa gidenna; ¹²ayaw gooppe, barenttu daayi uluwaappe yelettiyaa wodekka, shuufa gideeddawanttu de7iino; qassi asay qaaratina mureesa gideeddawanttu de7iino; qassi saluwaa kawutethaa diraw, barentta shuufa udeeddawanttu de7iino; ha timirttiyaa akkanaw danddayiyaawe ooninne akko” yaageedda.

Yesuusi Qeeri Naanaa Bolla Bare Kushiyaa Wotheedda

(Mar 10:13-16; Luq 18:15-17)

¹³Yesuusi he wode bare kushiyaa guutha naanaa bolla wotheide, Xoossaa woosana mala, itti itti asay naanaa aakko aheedda; shin Yesuusa kaalliyawanttu he asaa ahenna mala hanqqetteeddino. ¹⁴Shin Yesuusi, “Qeeri naanay taakko yiyaawaa diggopite; ayaw gooppe, saluwaa kawutethay hewanttu malaassa” yaageedda.

¹⁵Hewaappe simmiide bare kushiyaa untunttu bolla wotheeddawaappe guyyian, hewaappe bashi beedda.

Yalaga, Dure Bitaniyaa Ooshaa

(Mar 10:17-31; Luq 18:18-30)

¹⁶Itti bitani Yesuusakko yiide, “Tamaarissiyaawoo, taani medhinaa de7uwaa demmanaw lo77obaa ayaa oothoo?” yaageedda.

¹⁷Yesuusi A, “Lo77obay ayentto taana ayaw oochchay? Ittuwaa xalalay lo77a; shin neeni medhinaw de7anaw koyyoope, azazatuwaa naaga” yaageedda.

¹⁸Bitani, “Haqawantta?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi zaariide, “Wodhoppa; woshummoppa; wuu77oppa; wordduwaa markkatoppa; ¹⁹ne aabbanne ne daayo bonchcha; ne shooruwaakka ne huuphiyaadaan siiqa” yaageedda. ^u

²⁰He yalaga bitani Yesuusa, “Taani hewaa ubbaakka guthatethaappe doommaade naagaaddi; yaatina, taw pacciyaawe aye?” yaageedda.

²¹Yesuusi bitaniyaa, “Neeni polo asa gidanaw koyyoope, baade new de7iyaawaa zali77aade, he miishshaa hiyyeesaw imma; neeni saluwan durettana; yaataade yaade taana kaalla” yaageedda.

²²Shin he yalaga bitani hewaa siseedda wode, I daro dure gidiyaa diraw, qarettiide bashi beedda.

²³Yesuusi barena kaalliyaawanttussi, “Taani hinttentoo tumuwaa gay; dure asay saluwaa kawutethaa gelanawe daro meto gidanawaa. ²⁴Taani gujjaadekka hinttentoo oday; dure asay Xoossaa kawutethaa gelanaappe, gaaluu marppiyaa lukuwaanna aadhhanawe matattee” yaageedda.

²⁵ A kaalliyawanttu hewaa sisi maalalettiide, “Yaatina, ooni attanaw danddayii?” yaageeddino.

²⁶ Yesuusi untuntta caddi xeelliide, “Hawe asaw danddayettenna; shin Xoossaw ubbabay danddayettee” yaageedda.

²⁷ Phexiroosi he wode zaariide Yesuusa, “Be7a, nuuni nuussi de7iya ubbabaa bashiide, neena kaalleeddo; yaatiide nuuni ayaa demmaneeshsha?” yaageedda.

²⁸ Yesuusi untuntta hawadaan yaageedda; “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; taani, Asa Na7ay, ooratha gadiyan ta kawutethaa oydiyaan uttiyaa wode, taana kaalleedda hinttenttukka tammanne laa77u Isra7eeliya zaratuwaa bolla pirddanaw, tammanne laa77u kawutethaa oydiyaan uttanita. ²⁹ Ta sunthaa diraw, golliya woy ishatuwaa woy michchatuwaa, woy aawuwaa woy aatto woy machchatto, woy naanaa woy gadiyaa aggeedda ooninne, xeetu dakuwaappe daruwaa akkana; qassi medhinaa de7uwaakka laattana. ³⁰ Shin coratuu ha77i sinthateeddawanttu guyyetanawantta; qassi coratuu ha77i guyyen de7iyaawanttu sinthatanawantta.

Woyiniyaa Turaa Giddon Oothiyyaa Oosanchchatuwaa Leemisuwaa

20 “Saluwaa kawutethay woyiniyaa geetettiyaa turaa gidduwaa oothiyaawantta uniyaa oosissanaw, wontta guuraan keseedda woyiniyaa turaa godaa bessee. ² I he oosanchchattoo hachche hachche ootheeddawaa wolqqaa gatiyaa cigganaw untuntunna giigiide, bare woyiniyaa turaa gidduwaa oosissanaw untuntta yeddeedda.

³ “Qassi heezzu saatiyaa gidoode kesiide, oosuu baynnaan qocaan eqqeedda hara asatuwa be7iide, ⁴ untuntta, ‘Hinttenttukka qassi ta woyiniyaa turaa gidduwaa oothanaw biite; taani hinttenttoo bessiyaa gatiyaa ciggana’ yaageedda; hewaappe guyyiyan untunttu beeddino. ⁵ Laa7ethuwaakka usuppun saatiyaaninne uduppu saatiyaan kesiide, hewaadan ootheedda. ⁶ Tammanne itti saatiyaa heran I kesiyyaa wode, haranttu hewaan eqqeeddawantta demmiide, ‘Oosuwaa oothennaan kumentha gallassaa hawaan ayaw eqqi peeshedditee?’ yaageedda.

⁷ “Untunttu, ‘Nuuna oosissiyaa asay dhayeedda diraw eqqi peesheeddo’ yaageeddino.

‘I, ‘Hinttunttukka qassi ta woyiniyaa turaa gidduwaa oothanaw biite’ yaageedda.

⁸ “Sa7ay omarssiyaa wode, woyiniyaa turaa goday oothiyaawanttu kaappuwaa, ‘Oosanchchatuwaa xeesaade, wurssethaan oosuwan geleeddawantuppe doommaade koyro geleeddawantta gakkanaw, untunttu oosuwaa dirgguwaa cigga’ yaageedda. ^v

⁹ “Tammanne itti saatiyaa heeran oosuwaa doommeeddawanttu yiide, huuphiyan huuphiyan oothiide peesheedda wolqqaa gatiyaa akkeeddino. ¹⁰ Koyro oosuwaa doommeedda asay yeedda wode, daruwaa akkanaw qoppeeddino; shin untunttukka huuphiyan huuphiyan barenttu oosuwaa wolqqaa gatiyaa akkeeddino. ¹¹⁻¹² Hewaappe guyyiyan, ‘Ha guyyeppe yeeddawanttu itti saatiyaa xalalaa ootheeddino; kumentha gallassaa daaburiide cawotteedda nuwaanna untunttu oosuwaa dirgguwaa qaraa oothaadda’ yaagiide barentta oosuwan gelisseeddawaa bolla zuuzummeeddino.

¹³“Shin I untuntuppe ittuwa hawadaan yaageedda; ‘Ta laggew, taani neena naaqqabeykki; oothaade peesheedda wolqaa gatiyaa taananna giigabeykkiyee?’
¹⁴Newaa akkaade ba; taani ha77i wurssethaan oosuwan geleeddawookka newaa keenaa immanaw koyyay. ¹⁵Taani ta miishshaan ta koyyeeddawaadan oothanaw taw maatay baawee? Woy taani lo77a gideedda diraw, neeni qanaatay?’ yaageedda.
¹⁶“Hewaadankka, qassi guyyeteeddawanttu sinthatanawantta; sinthateeddawanttu qay guyyetanawantta; ayaw gooppe, xeesetteeddawanttu cora; shin dooretteeddawanttu guutha” yaageedda.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Heezzenhuwaa Odeedda

(Mar 10:32-34; Luq 18:31-34)

¹⁷Yesuusi Yeerusalaame biidde, ogiyaan barenanna biya tammanne laa77u barena kaalliyawantta gaxaa kessiide, dumma untuntussi yaageedda. ¹⁸“Be7ite, nuuni Yeerusalaame ha77i keseetto. Yaani taana, Asa Na7aa qeesatuwaa kaappatuwaassinne higgaya tamarissiyaawanttussi aathiide immanawantta; untuntu ta bolla hayquwaa pirddaa pirddanawantta. ¹⁹Qassi Ayihuda gidenna asaassikka taana aathiide immanawantta; he Ayihuda gidenna asay ta bolla qilliiccanawantanne taana lissuwan shocanawantta; yaatiide masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide, taana kaqqanawantta; taani heezzenhiyaa gallassi hayquwaappe dendana” yaageedda.

Zabiddiyoosa Naanaa Daayi Woosaa

(Mar 10:35-45)

²⁰He wode Zabiddiyoosa naanaa daaya bare naanaanna Yesuusakko yaaddu; A sinthaan gulbbataade ittibaa A woossaaddu.

²¹Yesuusi izo, “Ayaa koyyay?” yaagiide oochcheedda.

Iza zaaraade, “Ha ta laa77u naanay ne kawutethaan ittuu neeppe ushechcha bagganna, qassi ittuu neeppe haddirssa bagganna uttino yaagaarikkii” yaagaade woossaaddu.

²²Shin Yesuusi zaariide naanaa, “Hinttenttu ayaa woossanaw bessintto erikkita. Taana gakkiiya woliqqaama metuwaa metootanitee? Taani xammaqettana xinqqataa xammaqettanaw danddayiitee?” yaageedda.

Untuntu, “E danddayana” yaageeddino.

²³Yesuusi, “Taana gakkiiya woliqqaama metuwaa tumakka hinttenttu metootanita; shin taappe ushechcha baggannanne haddirssa bagganna uttanawantta dooranaw taw maatay baawa; shin he sa7ay ta Aabbu immanaw giigissi wotheeddawanttussa” yaageedda.

²⁴Yokko tammu Yesuusa kaalliyawanttu hewaa siseedda wode, he laa77u ishaturwassi hanqqetteeddino. ²⁵Shin Yesuusi untuntu ubbatuwakka barekko xeesiide, hawadaan yaageedda; “Ahizaabe asatuwaa kaappatuunne hawantta kaalethiyaa asatu barenttu asaa ayissiyaawaa eriita. ²⁶Hinttenttu gidduwaan hewaa mala gidenna; shin hinttenttu gidduwaan dhoqqatethaa koyyiya ooninne hinttenttoo qooma gidanaw bessee. ²⁷Qassi hinttenttu gidduwaan ubbaappe bolla gidanaw koyyiyaawe ooninne hinttenttoo ayye gidanaw bessee. ²⁸Hewaadan taani, Asaa Na7ay, asaw oothanawunne daro asaa wozanaw ta shemppuwaa immanaw yeeddawaappe attin, asay taw oothana mala yabeykke” yaageedda.

Yesuusi Laa77u Qooqatuwaa Patheedda

(Mar 10:46-52; Luq 18:35-43)

²⁹ Yesuusinne A kaalliyawanttu Iyyarkkoppe kesishshin, daro asay untuntta kaalleedda. ³⁰ Laa77u qooqa asatuu ogiyaa doonaan utteeddawanttu Yesuusi hewaanna aadhdiyaawaa sisiide, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Godaw, Daawita na7aw, nuussi qarettaarikkii” yaageeddino.

³¹ Daro asay untuntta, “Hayzzite” giide hanqqetteedda; shin untunttu barenttu kooshshaa darii dhoqqu oothiide, “Godaw, Daawita na7aw, nuuna maaraarikki!” yaageeddino.

³² Yesuusi ogiyaan eqqiide, untuntta xeesiide, “Taani hinttentoo ayaa oothana mala koyyiitee?” yaageedda.

³³ Qooqatuu, “Godaw, nu ayfiyaa pathaarikki” yaageeddino.

³⁴ Yesuusi untunttoo qarettiide, untunttu ayfiyaa bochcheedda; ellekka untunttu ayfii xeelli aggina, A kaallii aggeeddino.

Yesuusi Wolqqaama Bonchchuwan Yeerusalaame Geleedda

(Mar 11:1-11; Luq 19:28-40; Yoh 12:12-19)

21 Untunttu Yeerusalaame matiide, Debre Zayte geetettiyaa deriyaa lanqqiyan de7iya Beetefaage geetettiyaa qeeri katamaa gakeeddino; Yesuusi barena kaalliyawanttuppe laa77uwaa sinthaw kiittiide, ² untuntta hawadaan yaageedda; “Hinttentuppe sinthaan de7iya qeeri katamaa biite; hewaan itti haratta qashuwan de7ewunno izi maraanna hinttenttu bi simmo sankka demmanita; untuntta billiide, taw akki yiite. ³ Ooninne hinttentta oochchooppe, ‘Goday hawantta koyyee’ yaagite; ellekka I untuntta yeddi agganawaa.” ⁴⁻⁵ Timbbitiyaa odiyaa nabii, “Xiyooone katamaa asaw, ‘Be7a, ne kaatii ashikke gidiide, hariyaa bolla, hare maraa bolla uttiide, neekko yee’ yaagite” yaagiide haasayeeddawe polettana mala, hawe haaneedda. ^w

⁶ A kaalliyawanttu biide, Yesuusi barentta azazowaadan ootheeddino. ⁷ Harattonne hare maraa ahiide, barenttu mayuwaa untunttu zokkiyaan wotheeddino; hewaappe simmina Yesuusi toggeedda. ⁸ He cora asaappe dariya baggay bare mayuwaa ogiyaan hiixxeedda; qassi haranttu mithaa haythaa kar kariide, ogiyaan yeggeeddino. ⁹ Yesuusappe sinthanna hamettiyaa cora asayne qassi A geeduwaa kaalliyaa cora asay, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Daawita na7ay galatetto! Godaa sunthaan yiyaawe anjjetteddawaa! Xoossay galatetto!” yaageedda. ^x

¹⁰ Yesuusi Yeerusalaame katamaa geleedda wode, katamaan de7iya asay ubbay, “Hawe oone?” yaagiide shabbiretteeddino.

[‡]21:3 *Goday*: Haratuwaa godaa guussaa.

^w21:4-5 Zak 9:9 ^x21:9 Maz 118:25, 26

¹¹ Asay, “Hawe Galiilaan de7iya Naazireete geetettiyaa katamaappe yeedda nabiyyaa Yesuusa” yaageedda.

Yesuusi Geeshsha Golliyya Geleedda

(Mar 11:15-19; Luq 19:45-48; Yoh 2:13-22)

¹² Yesuusi Geeshsha Golliyya geliide, hewaan zali77iyaawanttanne sham-miyaawantta ubbaa kare yederseeedda; qassi miishshaa laammiyaawanttu xaraph-peezaanne dogommuwaa zali77iyaawanttu oydiyya guphi yeggiide, ¹³ untuntta, “Xoossaa Maxaafan, ‘Ta gollii Xoossaa woossiyaa golliyya geetettana’ yaagettiide xaafetti utteedda; shin hinttenttu A bonqqiyaawanttu qosettiiyaa gonggoluuwaa kesseeddita” yaageedda. ^y

¹⁴ Qooqatuunne gedi sileeddawanttu Yesuusakko Geeshsha Golliyya yiina, I untuntta patheedda. ¹⁵ Shin qeesatuwaa kaappatuunne higgiiya tamarissiyaawanttu Yesuusi oothiyaa oorathabaa be7eedda wodenne, guutha naanay Geeshsha Golliyan barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Daawita na7ay galatetto” yaagiyaawaa be7eedda wode hanqqetteeddino.

¹⁶ Yaatiide Yesuusa, “Hawanttu giyaawaa sisay?” yaageeddino. ^z

Yesuusi, “E sisay; Xoossaa Maxaafay, ‘Guutha naanaynne dhammiyya naanay neena galatana mala, untuntta erissaadda’ yaagiyaawaa ubbakka nabbabibeykkittee?” yaageedda. ¹⁷ Yesuusi untuntta aggiide, he katamaappe Biitaaniyya geetettiyaa katamaa biide, yaani aqeedda.

Ayfii dhayeedda Balasiyya Mithatto

(Mar 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Yesuusi wontta guuraanna katamaa beedda diraw koshatteedda. ¹⁹ Ogiyya doonaan itti balasiyya geetettiyaa mithatto be7iide, iikko beedda; bi gakkiiya wode he mithattin haythaa xalalaappe attin, ayfiya aynne demmibeenna; izo, “Laa7ethuwaa medhinawukka ayfoppa” yaagina, he balasatta man77iyan melaa aggaaddu.

²⁰ A kaalliyawanttu hewaa be7iide maalalettiide, “Ha balasatta waanaade itti kuthaan mela aggaaddee?” yaageeddino.

²¹ Yesuusi zaariide, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; hinttenttu ammanuu de7iyaawanttanne sidhennawantta gidoope, ha balasatto taani otheeddawaa mala xalalaa oothikkita; shin haray atto hinttenttu ha deriyaa, ‘Denddaade abbaan kundda’ ginttokka hanana; ²² hinttenttu ammaniide Xoossaa woossiyaawaa ayaa gidinttokka akkana” yaageedda.

Yesuusa Maatay Yeeddasaa

(Mar 11:27-33; Luq 20:1-8)

²³ Yesuusi Geeshsha Golliyya yiide tamarissishshin, qeesatuwaa kaappatuunne Ayihuda cimatu aakko yiide, “Neeni hawaa oothanaw new ay maatay de7ii? New ha maataa oone immeeddawee?” yaageeddino.

²⁴ Yesuusi zaariide untuntta, “Taanikka hinttentta ittibaa oochchana; hinttenttu taw hewaa odoope, taani hawaa ay maataani oothyantto, hinttent-

too odana; ²⁵Yohaannisi xammaqiyaa maatay haqappe yeeddee? Xoossaappe yeeddeyee asaappe yeeddee?” yaageedda.

Untuntu barenttu gidduwaan palumaa doommiide, “Nuuni, ‘Xoossaappe yeedda’ yaagoope I nuuna, ‘Yaatoope, Yohaannisi odeeddawaa ayaw ammanibeykkitee?’ yaaganawaa. ²⁶Shin nuuni, ‘Asaappe yeedda’ yaagoope, asay ubbay Yohaannisi nabiyyaa gideeddawaa eriya diraw, asaw yayyeetto” yaageeddino. ²⁷Untuntu Yesu-usaw, “Nuuni erokko” yaagiide zaareeddino.

Yesuusi, “Taanikka hawaa ay maataani oothaytantto, hinttentoo odikke” yaageedda.

Laa77u Naanaa Leemisuwaa

²⁸“Shin hinttenttu ayaa qoppiitee? Laa77u naanay de7iya itti bitani de7ee; he bitani bayra na7aakko biide, ‘Ta na7aw, hachche baade ta woyiniyaa turaa ootha’ yaageedda. ²⁹Na7ay zaariide, ‘Biikke’ geedda; shin guyyeppe bare wozanaan qoppi akkiide, woyiniyaa turaa oothanaw beedda. ³⁰Aawuu yokko na7aakko biide, bayraw geeddawaadankka aw geedda; teefa na7ay zaariide, ‘Lo77a ta godaw’ yaageedda; shin bibeenna. ³¹Ha laa77u naanaappe bare aawuu koyyeeddawaa ootheeddawe haqawee?” yaageedda.

Untuntu, “Bayraa” yaageeddino.

Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; “Taani hinttentoo tumuwaa gay; qaraxaa akkiyawanttunne woshummiyaawanttu hintteppe sinthatiide, Xoossaa kawutethaa gelana. ³²Ayissi gooppe, Xammaqiyaa Yohaannisi xillotethaa ogiyaa tamarissiidde, hinttekkoo yiina, I giyaawaa ammanibeykkita. Shin qaraxaa akkiyawanttunne woshummiyaawanttu I giyaawaa ammaneeddino; hinttenttu haray atto hewaa be7iidikka, hinttenttu nagaraappe simmiide, I giyyawaa ammanibeykkita” yaageedda.

Woyiniyaa Turaa Giddon Oothiyaa Goshshanchchatuwaa Leemisuwaa

(*Mar 12:1-12; Luq 20:9-19*)

³³Qassikka Yesuusi hawaadan yaageedda; “Hara leemisuwaakka sisite; woyiniyaa geetettiyyaa turaa tokkeedda itti bitani de7ee; woyiniyaa turaa yuushshi aathiide direedda; qassi he woyiniyaa gumi77iyaa ollaakka bookkeedda; hewaa naagiyaa asaw adussa shuchchaa gimbbeedda. Hewaappe guyyiyan, kothaa oothiyaa asaw immiide, hara gade beedda. ³⁴Woyiniyaa ayfiyaa maxiyaa wodii gakkina, barena gakkiiyawaa akkiide yaana mala, bare qoomatuwaa bare kothawatuwaakko kiitteedda. ³⁵Kothaawatuu A qoomatuwaa oyqqiide, ittuwa wodheeddino; qassi yokkuwaa shuchchan phalqqeeddino. ³⁶Qassikka he bitani kasewanttuppe dariya hara qoomatuwaa kiitteedda; kothawatuu he qoomatuwaakka kasewanttuwaadaan ootheeddino.

³⁷“Shin wurssethaan I, ‘Ta na7aa untuntu bonchchanawantta’ yaagiide bare na7aa untunttukko kiitteedda.

³⁸“Shin kothawatuu na7aa be7iide, barenttu gidduwaan, ‘Gadiyaa laattanawe hawaa; biide A wodhiide, gadiyaa nuuni laattana’ yaageeddino. ³⁹Na7aa oyqqiide, woyiniyaa turaa giddoppe gaxaa kessiide wodheeddino.

⁴⁰“Simmi woyiniyaa turaa goday yiyaa wode, he kothawatuwaa wootanee?” yaagiide oochcheedda.

⁴¹Unttuntu, “I he iita asatuwa wodhi wurssiide, woyiniyaa turay ayfiya wode barena gakkiiyawaa wodiyaan sheedhdhiyaa hara kothaawatuwaassi immana” yaageeddino.

⁴²Yesuusi untuntta hawadaan yaageedda;

“Gimbbiyaawanttu kadhiide ixceedda shuchchay

godaa xaphuwaa minissiyaa, ubbaappe aadhdhiyaa shuchchaa gideedda.

Hawe Goday ootheeddawaa;

qassi nu xeelawukka maalalissiyaawaa’

yaagiyaawaa Xoossaa maxaafaappe ubbakka nabbabibeykkitee? ^b

⁴³“Hewaa diraw, taani hinttentoo oday; Xoossaa kawutethay hintteppe akettide, lo77o ayfiyaa immiya asaw imettanawa. ⁴⁴He shuchchaa bolla kunddiyaa ubbay me7erettana; qassi he shuchchay asaa bolla kunddooppe, he kunddeedda uraa liiqissana” yaageedda.

⁴⁵Qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yesuusi odeedda leemisuwaa siseedda wode, barenttuwaa haasayiyawaa ereeddino. ⁴⁶Unttuntu Yesuusa oyqqanaw koyyeeddino; shin Yesuusa daro asay nabiyyaa giide qoppi utteedda diraw, he asaw yayyeeddino.

Akaanne Geluwaa Oduwaa Leemisuwaa

(Luq 14:15-24)

22 Yesuusi asaw laa7ethuwaa leemisuwan hawadaan yaagiide haasayeedda; ²“Saluwaa kawutethay bare na7aw machchiyaa immanaw ubbabaa makkeedda kaatiyaa mala. ³He kaatii bullachchaw odi wotheedda asatuwa xeesanaw bare qoomatuwaa kiitteedda; shin asatu yaanaw koyyibeykkino.

⁴“Qassi hara qoomatuwaa, ‘Xeesetteeddawantta, “Taani qumaa giigissaaddi; ta sanggatuunne ta modhdho miyatuu shuketteeddino; ubbabaykka maketteedda. Bullachchaa haa yiite” yaagite’ yaagiide kiitteedda. ⁵Shin xeesetteeddawanttu koyyennaan ixxiide, barenttu oosoo beeddino; ittuu bare goshshaw biina, yokkuu bare zali77ew beedda. ⁶Atteeddawanttu qassi kaatiyaa qoomatuwaa oyqqi wadhdhiide wodheeddino.

⁷“Kaatii daro hanqqetteedda; qassi bare wottaaddaratuwaa yeddiide, he shemppuwaa wodheeddawantta wodhissiide, untuntu katamaa guudisseedda. ⁸Hewaappe guyyiyan, bare qoomatuwaa, ‘Bullachchay maketteedda; shin xeesetteeddawanttu bullachchaw bessiyaa asa gidikkino. ⁹Hewaa diraw, wogga qadhdhaa biide, hinttenttu demmeedda asaa ubbaa bullachchaw xeesite’ yaageedda. ¹⁰He qoomatuu qadhdhaa biide, barenttu demmeedda asaa ubbaa lo77uwaa iitaa shishhiide, bullachchaa daasiyaa kuntheeddino.

¹¹“Shin kaatii qumaa maanaw utteedda asaa be7anaw geleedda wode, bullachchaa mayuwaa mayyibeenna itti bitaniyaa hewaan be7iide, ¹²“Ta laggew, bullachchaa mayuwaa mayyennaan waanaade hawaa gelaaddii?’ yaagina bitani co77u geedda.

^b21:42 Maz 118:22-23

¹³“Hewaappe guyyiyan, kaatii bare qoomatuwaa, ‘Ha bitaniyaa kushiyaanne gediya qachchiide, kare dhumaa kessi olite; I hewaan yeekkananne achchaa dhaqana’ yaageedda.

¹⁴“Ayissi gooppe, xeesetteeddawanttu dara; shin dooretteeddawanttu guutha” yaageedda.

Giiraa Wooti Giiranentto Oochcheedda Ooshaa

(Mar 12:13-17; Luq 20:20-26)

¹⁵Hewaappe guyyiyan, Parisaawatuu biide, A haasayaappe balaa demmiide, A oyqqana mala maqqetteeddino. ¹⁶Qassi barentta kaalliyawanttupenne Heroodisa baggatuwaappe amareeddawantta aakko kiitteeddino. Unttuntu, “Tamaariissiyawoo, neeni tumuwaa haasayiyaawaanne Xoossaa ogiyaa tumatethaan tamaris-siyaawaa nuuni ereetto; ayaw gooppe, neeni asaappe asaa shaakkakkanne dummayakka. ¹⁷Ne qofay ayentto nuussi oda; nuuni Roome gadiya Kaatiyaa Qeesaarew giiraa giiriyaawe wogeeyee woga gidennee?” yaageeddino.

¹⁸Shin Yesuusi untunttu iita qofaa eriide, “Ha lo77a malatiyaa iita asatoo, ayaw taana paacciitee? ¹⁹Giiraa giiriya miishshaa taana bessite” yaageedda. Hewaappe guyye untunttu biraa santtimiyaa aw aheeddino. ²⁰I, “Ha malayenne sunthay oowee?” yaageedda.

²¹Hewaappe simmiide untuntta oochchina, untunttu, “Roome gadiya Kaatiyaa Qeesaarewaa” yaageeddino.

Hewaappe guyyiyan, Yesuusi untuntta, “Yaatooppe, Qeesaarewaa Qeesaaressi, Xoossaawaa Xoossaassi immite” yaageedda. ²²Untunttu hewaa siseedda wode, maalalettiide A aggiide beeddino.

Hayqqeeddawanttu Dendduwaabaa

(Mar 12:18-27; Luq 20:27-40)

²³Hayqqeedda asay denddenna giyaa Saduqaawanatuwaappe itti itti asatuu he gallassi Yesuusakko yiide, hawadaan yaagiide, A oochcheeddino; ²⁴“Tamaariissiyawoo, Muse, ‘Itti asay na7aa yelennaan hayqqooppe, he hayqqeeddawaa ishay A machchatto laattiide, bare ishaw na7aa yelanaw bessee’ yaageedda. ²⁵Nuunanna laappu ishatuu de7iino; bayray machchatto akkiide, na7aa yelennaan hayqqeedda; hewaappe guyyiyan A machchatto A ishay akkeedda. ²⁶Qassi laa7ethiyaawekka hayqqeedda; heezzeethiyaawekka, laappuntha gakkanawukka hewaadan haneeddino. ²⁷Ubbaappe guyyiyan, he mishiratta hayqqaaaddu. ²⁸Yaatina, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa gallassi he mishiratta laappunatuwaappe haqawoo machche gidanee? Ayissi gooppe, laappunatuu ubbaykka izo akkeeddino” yaageeddino.

²⁹Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; “Xoossaa Maxaafatuwaa woy A wolqqaa hinttenttu erenna diraw baliita. ³⁰Ayissi gooppe, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa gallassi, saluwan de7iya kiitanchchatuwa mala gidanaappe attin, attuma asayenne akkenna; macca asayenne gelenna. ³¹⁻³²Shin hayqqeeddawanttu dendduwaabaa gidooppe, Xoossay, ‘Taani Abraahaame Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa’ yaagiide hinttew odeeddawaa ubbakka

nabbabibeykkitee? Xoossay paxa de7iyaawanttu Xoossaa gidyaawaappe attin, hayqqeeddawatntu Xoossaa gidenna” yaageedda. ^d

³³ Daro asay hewaa sisiide, A timirttiyaan maalaletteeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaa Azazuwaa

(Mar 12:28-34; Luq 10:25-28)

³⁴ Shin Yesuusi Saduqaawanatuwaa co77u ootheeddawaa Parisaawatuu siseedda wode, ittisaa shiiqeeddino. ³⁵ Unttuntu giddoppe higgiiya tamarissiyaa ittuu, Yesuusa paaccanaw ittibaa oochcheedda. ³⁶ “Tamarissiyawoo, higgiiya gidduwaan ubbaappe aadhdhiyaa azazu haqawee?” yaagiide A oochcheedda.

³⁷ Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; “‘Neeni Godaa ne Xoossaa ne kumentha wozanaappe, ne kumentha shemppuwaappe, ne kumentha qofaappe siiqa’ yaageedda. ^{e38} Hewe ubbaappe dariya azazuwaanne qassi ubbaappe aadhdhiyaa azazuwa. ³⁹ Qassi laa7ethiyaa azazuukka A mala; hewe, ‘Neeni ne shooruwa ne huuphiyaadaan siiqa’ giyaawaa. ^{f40} Muse higgiiya ubbayne nabatuwaa timirttii ha laa77u azazatuwaan qashettee” yaageedda.

Kiristoosabaa Oochcheedda Ooshaa

(Mar 12:35-37; Luq 20:41-44)

⁴¹⁻⁴² Parisaawatuu ittisaa shiiqeeddasaa Yesuusi untntunta, “Kiristoosabaa waagiide qoppiitee? I O na7ee?” yaagiide oochcheedda.

Untntuntu, “Kiristoosi Daawita na7aa” yaageeddino.

⁴³ Yesuusi untntunta, “Yaatina, Daawite barena Geeshsha Ayyaanay haasayissina Kiristoosa waagiide, ‘Godaa’ giide xeesii? Qassikka Daawite,

⁴⁴ ‘Goday ta Godaa,

“Taani ne morkketuwaa neeni yedhdha eqqiyaawaa oothana gakkanaw, hawaan taappe ushechcha bagganna uttaade taananna ittippe daannata” geedda’ yaageedda. ^{g45} Daawite Kiristoosa, ‘Godaa’ giide xeesoeppe, yaatina, Kiristoosi waaniide Daawita na7aa gidii?” yaageedda.

⁴⁶ Yesuusaw itti qaala zaaranaw danddayeedda itti asayne baawa; qassi he gallassaappe doommna, hara ooshaa A oochchanaw xaleeddawe ooninne baawa.

Muse Higgiiyaa Tamarissiyawantntunne Parisaawatuwaa Iitatethaa

(Mar 12:38-39; Luq 11:43-46; 20:45-46)

23 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi shiiqeedda asawunne barena kaalliyawanttoo hawaadan yaagiide haasayeedda; ² “Higgiiyaa tamarissiyawantntunne Parisaawatuu Muse higgiiyaa tamarissiyaa maataanna de7iino. ³ Hewaa diraw, hinttenttu oothana mala, untntuntu hinttentta azaziya ubbabaa oothitenne qassi naagite; shin untntuntu oothiyaawaadan oothoppite; ayaw gooppe, untntuntu barenttu odiyaawaa oothikkino. ⁴ Tookkanaw deexiyaa tookuwaa untntuntu qachchiide, asaa toossiino; shin barenttu huuphiyaan haray atto, he tookuwaa biradhdhiyan bochchanawukka koyyikkino.

⁵ “Shin untntuntu barenttu oosuwa ubbaa asay be7anaadan oothiino; ayaw gooppe, barenttu som77iyaaninne barenttu kushiyaa qessiyaa qachchiyaa

^d22:31-32 Kes 3:6

^e22:37 Zar 6:5

^f22:39 Wog 19:18

^g22:44 Maz 110:1

xiqisiyaanna de7iya kitaafaa aassiinonne barenttu mayuwaa macaraakka adussiino. ⁶Asay barentta shoobbiide afosaan bonchcho utuwaa dosiino; qassi Ayihuda woosa golletuwaanikka daro lo77iyaa oydiyaa dosiino. ⁷Asay gewaan barentta bonchchiide sarotana malanne ‘Tamaariissiyaawoo’ giide barentta xeesanaadan koyiino.

⁸“Shin hinttentta tamarissiyaawe ittuwa xalalaa gideedda dirawunne hinttenttu ubbay ishatuwaa gideedda diraw, ittuu ittuwa, ‘Tamarissiyaawoo’ giide xeesoppite. ⁹Ha sa7an oonanne ‘Aawuwaa’ giide xeesoppite; ayaw gooppe, hinttenttoo saluwan de7iya itti Aawuu de7ee. ¹⁰Ittu ittuwaa, ‘Tamarissiyaawoo’ giidekka xeesoppite; ayaw gooppe, hinttenttoo itti Goday, Kiristtoosa xalalay de7ee. ¹¹Hinttenttu gidдон ubbaappe dariyaawe hinttenttoo qooma gidanaw bessee. ¹²Barena dariissiyaawe ooninne tooshettana; qassi barena toochchiyaawe ooninne dhoqqu gaana.

Higgiyaa Tamarissiyaawantunne Parisaawatuu Boretteeddino

(Mar 12:40; Luq 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³“Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiya tamarissiyaawanttoonni Parisaawatoo, asaw saluwaa kawutethaa hinttenttu gorddiya diraw, hinttenttoo aayyero; ayaw gooppe, hinttenttu huuphewunne gelikkita; qassi gelanaw koyyiyaawantakka gelissikkita.

¹⁴“Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiya tamarissiyaawanttoonni Parisaawatoo am77etuwwa golliyaa hinttenttu bonqqiide, hinttenttoo lo77a malatanaw Xoossaa woosaa adussiita; hewaa diraw, hinttenttoo aayyero; ubbaappe aadhdhiyaa pirddaa hinttenttu akkana.

¹⁵“Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiya tamarissiyaawanttoonni Parisaawatoo hinttenttu itti uraa ammanthanaw abbaaninne sa7an yuuyiyaa dirawunne qassi hinttenttu A ammanthiya wode, he uraa hinttenttuwaappe laa77u kushiyaa iiteedda Gaannamew na7a oothiyaa diraw, hinttenttoo aayyero.

¹⁶“Ooninne Geeshsha Golliyan caaqqooppe, aynne baawa; shin Geeshsha Golliyan de7iya worqqaan caaqqooppe, he caaquu A gakkee’ giya hinttenttoo qooqi uttiide asaa kaaletthiyaawanttoo, hinttenttoo aayyero. ¹⁷Ha eeyatuu, ha qooqatuu, worqqay aadhdhiyee? Worqqaa geeshsha oothiyaa Geeshsha Golli aadhdhii? ¹⁸Qassi hinttenttu, ‘Ooninne yarshshuwaa yarshshiyaaban caaqqooppe, aynneekka baawa; shin ooninne A bolla de7iya yarshshuwaan caaqqooppe, he caaquu A gakkee’ yaagiide tamarissiita. ¹⁹Ha eeyatuu, ha qooqatuu, yarshshuu aadhdhiyee? Woy yarshshuwaa geeshsha oothiyaa A yarshshiyaabay aadhdhii? ²⁰Hewaa diraw, yarshshuwaa yarshshiyaaban caaqqiya uray he yarshshiyaawaanikka caaqqee; qassi A bolla de7iya ubbankka caaqqee. ²¹Geeshsha Golliyan caaqqiya uray, he Geeshsha Golliyaninne A gidдон de7iya Xoossaan caaqqee. ²²Saluwan caaqqiya uray, Xoossaa kawutethaa oydiyaaninne he oydiyaan uttiyaawan caaqqee. ⁱ

²³“Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiya tamarissiyaawanttoonni Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, karethaa anuugaappe, shillaariyaappenne okashiyaappe asirataa hinttenttu immiita; shin higgiyan de7iya darii koshshiyaawantta aggiita; hewanttu pirddaa, maarotethaanne xillotethaa. Haranttakka aggennaan, hinttenttu oothanaw bessiyaa yewatuu hawantta.

^h23:5 Mat 6:1; Pay 15:37-41; Zar 6:8 ⁱ23:22 Isa 66:1; Mat 5:34

²⁴Hinttentoo qooqi uttiide, asaa kaaletthiyaawanttoo, hinttenttu ushshaappe udunxxiyaa gacciide, gaaluwaa mittiita.

²⁵“Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiiya tamarissiyaawanttoonni Parisaawattoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, hinttenttu shaataanne keriyaa bolla bag-gaa geeshshiita; shin A gidduwan bonqqiyaaninne uuzetethaan kuntheeddita. ²⁶Ha qooqa Parisaawew, shaataanne keriyaa garssaa kasetaade geeshsha digga; hewaappe guyyiyan, bolla baggaykka geeshsha gidanawa.

²⁷“Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiiya tamarissiyaawanttoonni Parisaawattoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, kare bagganna booshinchchaan okettiide, lo77i uttiide, qassi garssa bagganna hayqqeedda asaa meqethayenne wooqqeeddabay ubbabay kumeedda duufotuwa malatiita. ²⁸Hewaadankka, qassi bolla bagganna asaa ubbaw xilluwa malatiita; shin hinttenttoo garssa bagganna lo77a malatiyaa iitatethayenne makkalay kumi utteedda.

²⁹“Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiiya tamarissiyaawanttoonni Parisaawattoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, nabatuwaa duufuwaa bolla golliyyaa keexxiita; qassi xillatuwaa duufuwaakka loythiita. ³⁰Qassi hinttenttu, ‘Nuuni beni nu aawotuwa wode de7eeddawannta gidintto, untuntunna ittippe nabatuwaa wodhokko shin’ yaagiita. ³¹Hewaa gidoope, nabatuwaa wodheeddawanttu naanaa hinttenttu gideeddawaa hinttenttu huuphiyaan markattiita. ³²Simmi hinttenttu aawotuwa doommeeddawaa polikkitee!

³³“Ha shooshshattoo, shooshshaa naanaw, Gaannamiyaa pirddaappe waaniide atanitee? ³⁴Hewaa diraw, beyte, taani nabatuwaa aadho eranchchatuwaanne higgiiya tamarissiyaawantta hinttekkoo kiittana. Untuntuppe ittuwa ittuwa hinttenttu wodhananne masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqanita; qassi ittuwa ittuwa hinttenttu woosa golletun lissuwan shocanitanne katamaappe katamaa yeder-sanita. ³⁵Hewaa diraw, xilluwa Aabeela wodhoodeppe doommiide, Geeshsha Golliyaappenne yarshshiyaasaappe gidduwan hinttenttu wodheedda Baraakiyya na7aa Zakkaraasa wodiyyaa gakkanaw, hayqqeedda xillatuwa ubbatuwaa suuthaa diraw, hinttenttu murettanita. ³⁶Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha ubbabay ha wodiyyaa asaa bolla gakkanawaa.

Yeerusalameessi Odettedda Mino Oduwaa

(Luq 13:34-35)

³⁷“Yeerusalame katamaa asaw, Yeerusalame katamaa asaw, nabatuwaa hinttenttu wodhiita; Xoossay hinttenttukko kiitteeddawanttakka shuchchan caddiita; kuttatta bare maratuwaa bare qefiyan haphphiyaawaadan, taani hinttenttu asaa ittisa shiishshanaw aappu kaalla koyyaaddita! Shin taana diggeeddita. ³⁸Be7ite, hinttenttu gollii ubbakka ona gidanawa. ³⁹Ayissi gooppe, taani hinttenttoo oday; hinttenttu, ‘Godaa sunthaan yiyaawe anjjetteeddawaa gaana gakkanaw, laa7enthuwaa taana be7ikkita’ gay” yaageedda. ¹

Yesuusi Geeshsha Golli Kolettanawaa Kasetiide Odeedda

(Mar 13:1-2; Luq 21:5-6)

24 Yesuusi Geeshsha Golliaappe kesiide biya wode, Geeshsha Golliyaa dirssaa gidдон de7iya golliya bessanaw A kaalliyawanttu aakko yeeddino. ² Yesuusi zaariide untuntta, “Hewaa ubbaa be7iite? Taani hinttentoo tumuwaa oday; ha golletuwan de7iya itti shuchchayenne attennaan ubbay kolettana” yaageedda.

Wodiyaa Wurssethaabaa

(Mar 13:3-13; Luq 21:7-19)

³ Yesuusi Debre Zayte geetettiyaa deriyaa bollan uttide7ishshin, A kaalliyawanttu barenttu xalalaa aakko yiide A, “Hewe awude hananentto, nuussi odaarikkii; qassi ne yuussawunne wodiyaa wursethaw mallay ayaa gidanee?” yaageeddino.

⁴ Yesuusi zaariide, untuntta hawaadan yaageedda; “Hinttentta ooninne balethenna mala naagettite. ⁵ Ayissi gooppe, daro asay ta sunthaan, ‘Taani Kiristtoosa’ yaagiidde yaana; yaatiide daro asaa balethana. ⁶ Matan de7iya olaa waasuwanne haakuwan de7iya olaa oduwaa sisanaw hinttenttu de7iita; hewaa malabay hananaw bessiyaa diraw, naagettite; hirgoppite; shin wursethay bira. ⁷ Ayissi gooppe, itti gadiya asay hara gadiya asaanna olettana; qassi itti kawutethay hara kawutethaanna olettana; koshayenne biittaa qaathay ubbasan de7anawaa. ⁸ Hewe ubbaykka koyro oythaa mala.

⁹ “Asay he wode hinttentta wayyissananne wodhanawaa; ta sunthaa diraw, gade ubbay hinttentta ixnanawaa. ^{m10} He wode cora asay ammanuwaa agganawantta; barenttu gidдон ittuu ittuwa aathiide immananne ittuu ittuwa ixnanawaa. ¹¹ Qassi worddo nabatuu coratuu denddiide, daro asaa cimmanawantta. ¹² Makkalay dariya diraw, cora asaa siiquu irxxanawa. ¹³ Shin wurssethay gakkanaw genciyaa uray attanawaa. ¹⁴ Asaw ubbaw markka gidana mala, kawutethaa wongalaa mishiraachchuu sa7aa ubbaan odettanawaa; hewaappe guyyiyan, wursethay gakkanawaa.

Bashshaa tunatethaa

(Mar 13:14-23; Luq 21:20-24)

¹⁵ “Hewaa diraw, nabiyaa Daaneel odeedda bashshaa tunatethay geeshsha saan eqqeeddawaa hinttenttu be7ana; hewe waagiyaawentto, nabbabiyaawe akeeko. ⁿ

¹⁶ “Yihudaa gadiyan he wode de7iyaawanttu deriyaakko kesino. ¹⁷ Golliyaa huuphiyan de7iya uraykka bare soyin de7iyaawaa akkanaw wodhdhoppo. ¹⁸ Gaden de7iyaawe bare mayuwaa akkanaw guyye simmoppo. ¹⁹ He wode shahaara mac-cawanttussinne dhanthiyaa maccawanttussi aayyero. ²⁰ Balguwan woy Sambataan hinttenttu betenna mala, Xoossaa woossite; ²¹ ayaw gooppe, alamii medhettoodeppe hachche gakkanaw de7ibeennabayenne qassi hewaappe sinthawukka ubba de7enna iita waayyii he wode de7anawaa. ^{o22} Xoossay he gallassatuwaa payduwaa guuthiyaawe baawentto, asaa gideedda ooninne antenna; shin I bare dooreedda asatuwa diraw, he gallassatuwaa payduwaa guuthanawaa.

²³“He wode ooninne hinttentta, ‘Be7ite. Kiristtoosi hawaan de7ee’ woy, ‘Hewaan de7ee’ yaagoppe awaa ammanoppite. ²⁴Ayissi gooppe, worddo Kiristtoosatuunne worddo nabatuu denddana; yaatiide barenttoo danddayettooppe, haray atto Xoos-say dooreeddawanttakka balethanaw wolqqaama malaataanne maalalissiyaabaa bessanawaa. ²⁵Be7ite, taani hinttew hewaa kasetaade odaaddi.

²⁶“Hewaa diraw, asay hinttentta, ‘Be7ite, Kiristtoosi bazzuwan de7ee’ gooppe, yaa booppite; woy hinttentta, ‘Be7ite, qol77on de7ee’ ginttokka, untuntubaa ammanoppite. ²⁷Ayissi gooppe, walqqanthay awayfi doliyaa baggappe walqqammiide, awayfi wulliyaa bagga gakkanaw pholqqugiyaawaadan, ta yuussay, Asaa Na7aa yuussay, hewaadan hananawaa.

²⁸“Bakutay de7iyaasaa shorttii shiiqana.

Asaa Na7ay, Kiristtoosi Laa7ethuwaa Yaana

(Mar 13:24-27; Luq 21:25-28)

²⁹“He wode waayyiyaappe guyyiyan, man77iyan away dhumaana; agenay poo7iyaawaa agganawaa; xoolinttatu saluwaappe kunddanawantta; qassi saluwan de7iya wolqqatuukka qaaxettanawantta. ^P

³⁰He wode ta mallay, Asa Na7aa mallay, saluwan beettanawaa; sa7an he wode de7iya asaa zarii ubbay yeekkanawantta. Qassi taani, Asaa Na7ay, wolqqaananne wolqqaama bonchchuwaanna saluwaappe shaariyaa gidonna yiishshin, untunttu be7ana. ^{q31}I bare kiitanchchatuwa wolqqaama malakataanna kiittana; kiitanchchatuu alamew ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaw, qassi sa7aan oyddu baggappe aw doorettedda asaa shiishshanawaa.

Goday Yaana Gallassaa Malaataa

(Mar 13:28-31; Luq 21:29-33)

³²“Leemisuwaa balasatto geetetiyyaa mithattippe akeekite; balasatta aaciya wodenne izi haythay qolettiiyaa wode, bonii mateeddawaa hinttenttu eranita. ³³Hewaadankka, hinttenttu he ubbabaa be7iyaa wode, I matiide penggiyaa shiiqeeddawaa erite. ³⁴Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha ubbabay hanana gakkanaw, ha wodiya asay hayqqidiggenna. ³⁵Saluunne sa7ay aadhhdhana; shin ta qaalay ubbakka aadhhdhenna.

Goday Yaana Gallassaa Ooninne Erenna

(Mar 13:32-37; Luq 17:26-30, 34-36)

³⁶“Shin he gallasaanne he saatiyaa Aawuwaa xalalaappe attin, haray atto saluwan de7iya kiitanchchatuwa gidina, woy taana Na7aa gidinakka ooninne eriyaawe baawa. ³⁷Ta yuussay, Asaa Na7aa yuussay, Nohe wode hanowaa mala gidanawa. ^{r38}Ayissi gooppe, bashshaa haathaa yuussaappe kase wode, Nohe markkabiyaan geledda gallassay gakkanaw, asay meenne usheenne; qassi attuma asay akkeenne macca asay asinaa gelee. ³⁹Bashshaa haathay yiide, untunttu ubbaa

^P24:29 Isa 13:10; 34:4; Hiz 32:7; Iyu 2:10, 31; 3:15; Sax 6:12-13

^q24:30 Dan 7:13; Zak 12:10-14; Sax 1:7 ^r24:37 Dom 6:5-8

afana gakkaw, untuntu akeeki beykkino; taani, Asa Na7ay, yiyaa wodii, hewaa mala gidanawa. ⁵

⁴⁰“He wode laa77u asatuu gaden oothiyaawantuppe ittuwa afana; ittuu atanawaa. ⁴¹Laa77u maccawanttu woxaan gaacciyaawantuppe ittinno afana; ittinna attana.

⁴²“Simmi hintte Goday ay gallassi yaanawentto hinttenttu erenna diraw, naagi uttite. ⁴³Shin kayisuu qammaappe woysa wodiyaan yaanentto golliya goday ereedentto, bare gollii bookettenna mala, beegottiide naagi uttanawaa erite. ⁴⁴Hewaa diraw, hinttenttukka giigi uttite; ayaw gooppe, taani, Asaa Na7ay, hinttenttu qoppenna saatiyaan yaana.

Iitanne Lo77o Qoomaa Leemisuwaa

(Luq 12:41-48)

⁴⁵“Yaatina, bare soy asaw qumaa koshshiyaa wodiyaan immana mala, A goday suntheedda ammanetteedda wozanaama qoomay oonee? ⁴⁶I hewaadan oothishshin, A goday yiide demmiyaa qoomay anjjetteddaawaa. ⁴⁷Taani hinttenttoo tumuwaa oday; goday he qoomaa barewaa ubbaa bolla sunthana. ⁴⁸Shin qoomay iita gidoope, ‘Ta goday gami77iide yaanawaa’ yaagiide bare wozanaan qoppiide, ⁴⁹bare laggethaa qoomatuwaa wadhaa doomoope, mathottiyaawantunna mooppenne ushoope, ⁵⁰he qoomaa goday I qoppibeenna gallasaaninne I eribeenna saatiyaan yaana. ⁵¹Hewaappe guyyian A qanxxereethiide, [¶]lo77a malatiyaa iita asatuu de7iyaasaan wothana; hewaan I yeekkananne achchaa dhaqana.

Tammu Wodoratuwaa Leemisuwaa

25 “He wode saluwaa kawutethay barenttu kuraaziyaa oyqqiide, machchatto akkiyawaa mokkanaw kare kaseedda tammu wodoratuwaa malatana. ²Untuntuppe ichcheshatuu boozatuwaa; qassi ichcheshatuu cincca. ³Boozatuu barenttu kuraaziyaa oyqqeeddino; shin lambbaa oyqqibeykkino. ⁴Shin cinccatuu barenttu kuraaziyaanne xaarumusiyan lambbaa oyqqeeddino. ⁵Machchatto akkiyawe yeenan gami77ina, he wodoratuu barentta gemi77ishissina gisii aggeeddino.

⁶“Bilahe gideedda wode, ‘Be7ite, machchatto akkiyawe gakkedda; A mokkanaw kare kesite’ yaagiyaa wolqqaama cabbuu denddeedda.

⁷“He wode he wodoratuu ubbatuu beegottiide, barenttu kuraaziyaa giigisseeddino. ⁸Boozatuu cinccatuwaa, ‘Nu kuraazi to7ana haniyaa diraw, hinttenttu lambbaappe nuussi immerikkitee’ yaageeddino.

⁹“Shin cinccatuu zaariide untuntta, ‘Aggite, nuussinne hinttenttussi gidenna; hewaa dira hinttew zali77iyaawanttukko biide shammi akkite’ yaageeddino. ¹⁰Hewaappe guyye boozaa wodoratuu lambbaa shammanaw bidiggina, machchatto akkiyawe puttu giina, giigi utteedda ichcheshu wodoratuu aananna ittippe bulachchaa golliyaa geleeddino; ipithaykka gorddetti aggeedda.

¹¹“Guyyeppe qassi yokko wodoratuu yiide, ‘Godaw, godaw, nuussi dooyyaarikii’ yaageeddino.

[¶]24:51 A qanxxereethiide, guussay kessi kare olanawaa giyaawaa.

¹²“Shin machchatto akkiyawee zaariide, ‘Taani hinttentoo tumuwaa oday; taani hinttentta erikke’ yaageedda.

¹³“Simmi taani, Asaa Na7ay, yaana gallassaa woy saatiyaa hinttenttu erenna diraw, naagi uttite.

Heezzu Qoomatuwaa Leemisuwaa

(Luq 19:11-27)

¹⁴“Ayissi gooppe, saluwaa kawutethay bare qoomatuwaa xeesiide, barew de7iyaawaa untunttoo sheedhdhiide, ogiyaa baana haniyaa bitaniyaa bessee. ¹⁵Untunttu huuphiyan huuphiyan untunttu wolqqa keenaa ittoo ichcheshu sha77a biraa, ittoo laa77u sha77a biraa, qassi ittoo itti sha77a biraa immiide, bare ogiyaa beedda. ¹⁶Ichcheshu sha77a biraa akkeedda qoomay ellekka biide zali77iide, hara ichcheshu sha77a biraa wodhisseedda. ¹⁷Hewaadankka, qassi laa77u sha77a biraa akkeedda qoomay hara laa77u sha77a biraa wodhisseedda. ¹⁸Shin itti sha77a biraa akkeeddawe biide, ollaa bookkiide, bare godaa miishshaa moogi aggeedda.

¹⁹“Daro wodiyaappe guyyiyan, he qomatuwaa goday yiide, bare miishshaa untuntunna heetetteedda. ²⁰Ichcheshu sha77a biraa akkeedda qoomay yiide, hara ichcheshu sha77a biraa sheedhdhiide, ‘Ta godaw, neeni taw ichcheshu sha77a biraa immaadda; be7a, hara ichcheshu sha77a biraa wodhissaaddi’ yaageedda. ²¹A goday A, ‘Hayyanaashsho! Neeni lo77anne ammanettiya qoomaa; neeni guuthaban ammanettaadda. Taani neena darobaw kaappo oothana; haa gelaade ne godaanna nashetta’ yaageedda.

²²“Qassi laa77u sha77a biraa akkeeddawekka yiide, ‘Ta godaw, neeni taw laa77u sha77a biraa immaadda; be7a, taani hara laa77u sha77a biraa wodhissaaddi’ yaageedda. ²³A goday A, ‘Hayyanaashsho! Neeni lo77anne ammanettiya qoomaa; neeni guuthaban ammanettaadda. Taani neena darobaw kaappo oothana; haa gelaade ne godaanna nashetta’ yaageedda.

²⁴“Itti sha77a biraa akkeeddawe qassi yiide, ‘Ta godaw, neeni zerabeennasaappe qoyciyaa asa gidiyaawaanne kathaa laalabeennasaappe maxiyaa meqethi baynna asa gidiyaawaa taani eray. ²⁵Taani yayyaaddi; yaataade baade ne biraa biittaaan moogaaddi; be7a, ne biray haweku’ yaageedda.

²⁶“A goday zaariide, A hawadaan yaageedda; ‘Ha iita azalla ashikkarew, taani zerabeennasaappe qoyciyaa asa gidiyaawaanne kathaa laalabeennasaappe maxiyaa asa gidiyaawaa eraaddii?’ ²⁷Yaatina, neeni ta miishshaa wodhissiyaawanttu matan wotheeddawaa gidintto, taani simmiyaa wode ta miishshaa wodhiyaanna akkanaaashshin atteedda. ²⁸Hewaa diraw, he miishshaa aappe wothi akkiide, tammu sha77a biray de7iyaawoo immite. ²⁹Ayissi gooppe, de7iya ubbaw haray gujettana; I barew gidiyaawaappe darissiide akkana; shin baynawoo haray atto, he aw de7iya guuthaykka aappe akettanawaa. ³⁰Go77enna qoomaa kare dhumaa kessi olite; hewaan I yeekkananne bare achchaa dhaqana’ yaageedda.

Wodiyaa Wursethaan Hanana Pirdaa

³¹“Taani, Asaa Na7ay, kiitanchchatuwa ubbatuwanna bonchchuwan yiyaa wode, ta bonchcho kawutethaa oydiyaan uttana. ³²Sa7aan de7iya asay ubbay ta sintha

shiiqanawantta; heemmiyaawe dorssatuwaa deeshshatuwaappe shaakkiyawaadan, taani he asaa laa77u kessaade shaakkana. ³³Qassi dorssatuwaa taappe ushechcha bagganna essaade, deeshshatuwaa taappe haddirssa bagganna essana.

³⁴“Hewaappe guyyiyan, taani kaatii taappe ushechcha bagganna de7iyaawantta hawaadan yaagana; ‘Ta Aabbu anjeeddawantto, haa yiide sa7ay medhettoodeppe hachche gakkanaw, hinttentoo giigeedda kawutethaa laattite. ³⁵Ayissi gooppe, taani koshattina mizeeddita; saamettina ushsheeddita; imatha gidaade biinakka mokkeeddita. ³⁶Taani kallottina mayizzeeddita; harggina be7eeddita; qashettina taakko gakkiiide oochcheeddita’ yaagana.

³⁷“Hewaappe guyyiyan, xillatuu zaariide, A hawaadan yaagana; ‘Godaw, neeni koshattina, awude be7iide mizeeddoo? Woy neeni saamettina, awude be7iide ushsheeddoo? ³⁸Neeni imatha gidaade yiina awude be7iide mokkeeddoo? Woy neeni kallottina awude mayizzeeddoo? ³⁹Qassi neeni harggina, woy qashettina neekko biide awude neena be7eeddoo?’ yaaganawantta. ⁴⁰Taani kaatii zaaraade, ‘Taani hinttentoo tumuwaa oday; hinttenttu ha ta ishatuwaa ubbaappe haray atto, laafiyaa ittoo ootheeddawaa gidintokka, hewaa taw ootheeddita’ yaagana.

⁴¹“He wode, taappe haddirssa bagganna de7iyaawantta taani yaagana; ‘Ha sheqetteeddawanttoo, ta matappe kichchite; biide xalahiyaa kaappoonne A ki-itanchchatuwaassi giigeedda medhinaa taman gelite. ⁴²Ayissi gooppe, taani koshattina, taana mizibeykkita; saamettina ushshibeykkita. ⁴³Taani imatha gidaade biina, taana mokkibeykkita; kallottina mayizzibeykkita; qassi harggina, qashettinakka taana be7ibeykkita’ yaagana.

⁴⁴“He wode untunttu qassi hawaadan yaagiide zaaranawantta; ‘Godaw, neeni koshattina woy saamettina, woy imatha gidaade biina woy kallottina, woy harggina woy qashettina, awude be7iide, neena maaddennaan ixceeddoo?’ yaaganawantta.

⁴⁵“He wode taani kaatii zaaraade untuntta, ‘Taani hinttentoo tumuwaa oday; hinttenttu ha ubbaappe laafiyaa ittuwa maaddennaan ixceeddawe, taana maaddennaan ixceeddawaa’ yaagana. ⁴⁶Hewanttu medhinaa muraw baana; shin xillatuu medhinaa de7oo baana” yaageedda. ^u

Yesuusa Bolla Maqqetteeddino

(*Mar 14:1-2; Luq 22:1-2; Yoh 11:45-53*)

26 Yesuusi ha timirttiyaa ubbaa wurisseedda wode, barena kaalliyawantta, ²“Laa77u gallasaappe guyyiyan, Paasigaa Baalaa bonchchiya gallassa gidiyawaa eriita. He gallassi Taana, Asa Na7aa, asay masqqaliyaa bolla misi-maariyan dhishiide kaqqanaw aathiide immana” yaageedda. ^v

³He wode qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatu Qayaafaa geetettiyaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa wogga golliyan shiiqiide, ⁴asay erennaan Yesuusa oyqqiide, wodhanaw maqqetteeddino. ⁵Shin untunttu, “Asay walassaa kessenna mala, Paasigaa bonchchiyaa gallassi hewaa oothokko” yaageeddino.

Itti Macca Mishiratta Yesuusa Shittuwaa Caccafaaddu

(Mar 14:3-9; Yoh 12:1-8)

⁶ Yesuusi Biitaaniyaa katamaan oolluwaa harggiyaa Simoonaa soyin de7ishshin, ⁷ itti mishiratta albbasxiroosa geetettiyyaa shuchchaappe oosetteedda bilqqaasiyaa kumeedda darii al77o shittuwaa akkaade yeeddawunna qumaa I miina, he shituwaa Yesuusa huuphiyan caccafaaddu. ⁸ Shin Yesuusa kaalliyawanttu hewaa be7iide, “Ha shittuwaa coo bayizzussay ayaasee? ⁹ Ayissi gooppe, ha shituwaa al77o gatiyaan zali77iide, miishshaa hiyyeesaw immanaw danddayettee” yaageeddino.

¹⁰ Yesuusi untunttu giyaawaa eriide, untuntta hawaadan yaageedda; “Ha mishiratto ayaw waayyissiitee? Iza taw lo77obaa oothaaddu. ¹¹ Hiyyeesatuu ubba wode hinttenanna de7iino; shin taani hinttenanna ubba wode de7ikke; ^{w12} Iza ha shituwaa ta bolla tigiyaawe taana mooganaw giigissanaassa. ¹³ Taani hinttentoo tumuwaa oday; sa7aa ubbaan ha wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaasan haqaninne, asay izo wozanaa aathana mala, iza ootheeddawe odettanawaa” yaageedda.

Yihuday Yesuusa Aathiide Immanaw Yewuwaan Giigeedda

(Mar 14:10-11; Luq 22:3-6)

¹⁴ He wode tammanne laa77u Yesuusa kaalliyawanttuppe ittuu Yihudaa Asqqo-rootu yaagettiyaawe qeesatuwaa kaappatuwakko ¹⁵ biide, “Taani hinttentussi Yesuusa oythoophe, taw ayaa immanitee?” yaagina untunttu aw hattamu biraa qoppiide immeeddino. ^{x16} Hewaappe guyyiyan, Yihuday Yesuusa aathi immanaw injjetiyaa wodiyyaa wochchee.

Yesuusi Ayihudatu Paasigaa Kawuwaa Barena Kaalliyawanttunna Meedda

(Mar 14:12-21; Luq 22:7-14, 21-23; Yoh 13:21-30)

¹⁷ Baalaa daabbuwaa miyaa gallassaa bonchchiya koyro gallassi, Yesuusa kaalliyawanttu aakko yiide, “Paasigaa bonchchiya gallassi neeni maana qumaa haqan giigissanee?” yaageeddino.

¹⁸ Hewaappe guyye Yesuusi untuntta, “Katamaa biide, itti bitaniyaa, ‘Tamaaris-siyaawe neena, ‘Taw wodii gakkedda; taani taana kaalliyawanttunna Paasigaa bonchchiya gallassaa ne soyin aathana” geedda’ giite” yaageedda.

¹⁹ A kaalliyawanttu Yesuusi barentta azazowaadan oothiide, Paasigaa bonchchiya gallassi maana qumaa giigisseeddino.

²⁰ Sa7ay omarsseedda wode, Yesuusi tammanne laa77u A kaalliyawanttunna qumaa maanaw utteedda. ²¹ Untunttu miishshin, Yesuusi untuntta, “Taani hinttentoo tumuwaa oday; hintteppe itti uray taana aathiide immanawaa” yaageedda.

²² Untunttu darii dagammiide, huuphiyan huuphiyan, “Godaw, tumu taaneeshsha?” guussaa doommeeddino.

²³ Yesuusi zaariide, “Bare kushiyyaa taananna ittippe wociitiyaappe yeddiide tushiyaawe taana aathi immana. ^{y24} Taani, Asaa Na7ay, Xoossaa Maxaafay hayqqana geeddawaadan hayqqana; shin Taana, Asaa Na7aa, aathi immiya uraw aayyero; he uray yelettennaan atteeddentto aw lo77ashshin” yaageedda.

²⁵ A aathi immiyaa Yihuday zaariide, “Tamaarissiyaawoo, neeni giyaawe tanee?” yaageedda.

Yesuusi zaariide A, “Neeni ne huuphiyaan gaadda” yaageedda.

Godaa Kawuwaa Akkiyaa Wogaa

(Mar 14:22-26; Luq 22:15-20; 1Qor 11:23-25)

²⁶ Unttuntu miishshin, Yesuusi daabbuwaa akkiide, Xoossaa galateedda; he daabbuwaa menthereethiide, barena kaalliyawanttussi immiidde, “Heyte; miite; hawe ta ashuwaa” yaageedda.

²⁷ Xuu7aa akkiide, Xoossaa galateedda. Unttunttoo immiidde, “Ubbay hawaappe ushite; ²⁸ ayaw gooppe, hawe daro asaa nagaray atto geetettana diraw gukkiyaa ta suuthaa; ta suuthay ooratha caaquwaa. ²⁹ Shin taani hinttenttoo oday; taani ta Aabbu kawutethaan ooratha woyiniyaa eessaa hinttenttunna ushana gallassay gakkanaw, laa7ethuwaa ha woyiniyaa eessaa ubbakka ushikke” yaageedda.

³⁰ Mazimuriyaa yexxowaappe guyyiyan, Debre Zayte geetettiyyaa deriyaa beeddino.

Yesuusi Phexiroosi Kaddanawaa Kasetiide Odeedda

(Mar 14:27-31; Luq 22:31-34; Yoh 13:36-38)

³¹ Yesuusi he wode unttunta, “Hachche qamma hinttenttu ubbay taana aggiide kichchana; ayaw gooppe, Xoossaa Maxaafay, ‘Xoossay dorssaa heemmiyaawaa wodhanawaa; hewaappe guyyiyan dorssaa wudii laalettanawaa’ yaagee. ³² Shin taani hayquwaappe denddowaappe guyyiyan, hintteppe kasetaa Galiilaa baana” yaageedda.

³³ Phexiroosi zaariide, “Unttuntu ubbatuu neena aggiide kichchanawantta; taani neena ubbakka yeggaade kichchikke” yaageedda.

³⁴ Yesuusi Phexiroosa, “Taani new tumuwaa oday; hachche qamma kuttuu waasanaappe kase, neeni taana heezzu kaalla kaadanaassa” yaageedda.

³⁵ Phexiroosi zaariide, “Taani haray atto, neenanna ittippe hayqqinttokka, neena ubbakka kaddikke” yaageedda. Qassi Yesuusa kaalliyawanttu ubbatuukka hewaadan geeddino.

Yesuusi Geetesemaaniyaan Woosseedda

(Mar 14:32-42; Luq 22:39-46)

³⁶ Yesuusi he wode barena kaalliyawanttunna Geetesemaaniyaa geetettiyaasaa biide unttunta, “Taani hini baade Xoossaa woossishshin, hinttenttu hawaan uttiishshite” yaageedda. ³⁷ Hewaappe guyye Phexiroosanne Zabiddiyoosa naanaa laa77uwaa barenanna afiide, daro kayyuwaanne uгаа doommeedda. ³⁸ Qassi unt-tunta, “Taani hayqqana gakkanaassikka kayyottay; hawaan beegottiide, taananna naagite” yaageedda.

³⁹ Laafaa sinthakko shiiqiide, sa7aan guufanniide, “Ta Aabboo, danddayettiyaawaa gidoope, ha xuu7aa taappe digga; shin neeni koyyiyaawadan hanoppe attin, taani koyyiyaawadan hanoppo” yaagiide Xoossaa woosseedda.

⁴⁰ Yesuusi barena kaalliyawanttukko simmiide yeedda; gemi77ishowantta demmiide Phexiroosa, “Hinttenttu itti saatenntonneekka gemi77ishennaan taananna naaganaw danddayibeykkitee? ⁴¹ Paaciyaan hinttenttu gelenna mala, minnitente Xooosaa woossite; ayyaanay giigi utteedda; shin asatethaa eeshshay daaburanchchaa” yaageedda.

⁴² Yesuusi qassi laa7enthuwaa biide, “Ta Aabboo, taani ha woliqqaama metuwaa akkennaan de7ishshin xuu7aa denthanaw danddayettenawaa gidoope, neeni giyaawe hano” yaagiide Xooosaa woosseedda. ⁴³ Qassikka simmi yiide, A kaalliyawanttu ayfiyaa gemi77ishuu goozzi wotheedda diraw, gemi77ishowantta demmeedda.

⁴⁴ Qassikka untunnta yeggi biide, hezenthuwaa kase qaala zaariide, Xooosaa woosseedda. ⁴⁵ Hewaappe guyyiyan, barena kaalliyawanttoo yiide, “Ha77i gakanawukka gemi77ishiiteenne shemppiitee? Be7ite, Taana, Asaa Na7aa, nagaranchcha asatuwassi aathiide immiya wodii gakteedda. ⁴⁶ Denddina boytte; be7ite, taana aathi immiyaawe haweku gakteedda” yaageedda.

Yesuusi Bare Morkketuwan Oyqteedda

(Mar 14:43-50; Luq 22:47-53; Yoh 18:3-12)

⁴⁷ Yesuusi hewaa biro haasayishshin, tammanne laa77u A kaalliyawanttuppe ittuu, Yihuday, gakki wodhdheedda; qassi qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatu kiittina, mashshaanne xam77aa oyqteedda cora asay aananna ittippe yeedda. ⁴⁸ Yesuusa aathi immiyaawe he cora asaa, “Taani yeriyaawe A; A oyqqite” yaagiide mallaa odi wotheedda.

⁴⁹ Ellekka Yesuusakko shiiqiide, “Tamaarissiyaawoo, saro de7ay” yaagiide A yeri akkeedda.

⁵⁰ Yesuusi Yihudaa, “Ta laggew, neeni oothanabaa ootha agga” yaageedda.

Hewaappe guyyiyan, he cora asay shiiqiide, Yesuusa loythi oyqteedda. ⁵¹ Yesuusanna de7iyaawanttuppe ittuu bare mashshaa kessiide qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa haythaa qanxxi oleedda. ⁵² Yesuusi he wode A hawaadan yaageedda; “Ne mashshaa akkeeddasaani zaaraade wotha; ayaw gooppe, mashshaa denthiyaa ubbay mashshaan hayqqana. ⁵³ Ta Aabbu daro sha77a kiitanchchatuwa itti kuthaan yeddiide, taana maaddana mala, taani A woossanaw danddayiyaawaa erikkii? ⁵⁴ Yaatina, Xooosaa qaalay hawaadan hananaw bessee yaageeddawe waaniide polletanaw danddayii?” yaageedda.

⁵⁵ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi hewaan shiiqeedda cora asaa hawaadan yaageedda; “Taana kayiso kessiide, kayisuwaa oyqqiyaawaadan oyqqanaw mashshaanne xam77aa oyqqiide yeedditee? Taani Geeshsha Golliyan tamarisaadde, gallassan gallassan hinttenttunna oothiyaa wode taana oyqqibeykkita; ⁵⁶ shin hawe ubbay haneeddawe nabatuu Xooosaa qaalaan xaafeddawe polettanaassa” yaageedda.

Yesuusa kaalliyawanttu he wode ubbatuu A yeggi beeddino.

Yesuusi Pirdda Shanggo Aahdheedda

(Mar 14:53-65; Luq 22:54-55, 63-71; Yoh 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Yesuusa oyqteeddawanttu qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa Qayaafaakko, higgiiya tamarissiyawanttunne cimatu shiiqeeddasaa aakkiide beeddino. ⁵⁸ Shin

Phexiroosi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa dirssaa giddo gakkanaw, haakuwan A kaalledda; yewuwaa wurssethaa be7anaw dirssaa giddo geliide, naagiyaawantunna utti aggeedda.

⁵⁹ Qeesatuwaa kaappatuunne shiiqeedda asay ubbay Yesuusa wodhanaw A bolla wordduwaa markkaa demmanaw koyyeeddino. ⁶⁰ Shin haray atto cora asay yiide, A bolla wordduwaan markkattinakka aappe aynne demmibeykkino. Guyyeppe laa77atuu yiide, ⁶¹ “Ha bitani, ‘Taani Xoossaa Geeshsha Golliyaa kolaade, heezzu gallasaan zaaraade keexxanaw danddayay’ geedda” yaageeddino.

⁶² Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu dendi eqqiide Yesuusa, “Hawanttu neena mootiyaa mootoo new zaariyaabay baawee?” yaageedda. ⁶³ Shin Yesuusi co77u geedda; qassikka qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu A, “Taani neena de7uwa Xoossaa sunthaan callay; neeni Xoossaa Na7aa Kiristtoosa gidoope nuussi oda” yaageedda.

⁶⁴ Yesuusi zaariide, “Neeni ne huuphewukka gaadda; shin taani hinttentussi oday; hawaappe sinthaan, hinttenttu taana, Asaa Na7aa, wolqqaama Xoossaappe ushechcha bagganna utteeddawaanne saluwaa shaariyaanna yiishshin be7ana” yaageedda. ^b

⁶⁵ Hewaappe guyyiyan, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu bare mayuwaa pheedhi oliide, “Hawe boreedda; nuuna hawaappe sinthan ayaw hara markkaa kosshii? I ha77i boriyaawaa hinttenttu siseeddita. ⁶⁶ Hinttenttu qofay ayee?” yaageedda.

Unttenttu, “Aw hayquu bessee” yaagiide zaareeddino. ^c

⁶⁷ Hewaappe guyyiyan, untunttu A deemuwaan cuchchiide, A dechcheeddino; haranttu qassi A baqqiide, ^{d68} “Kirsttoosaa! Neen neena nabe gaasashshin, neena shoceeddawe oonentto ane nuussi oda!” yaageeddino.

Phexiroosi Yesuusa Kaddeedda

(Mar 14:66-72; Luq 22:56-62; Yoh 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Phexiroosi golliyaappe karenna dirssaa giddon uttide7ishshin, itti ashikkaratta aakko yaade, “Neenikka Galiilaa Yesuusanna ittippe de7aa” yaagaaddu.

⁷⁰ Shin I untunttu ubbaa sinthaan he ashikkaratto, “Neeni giyaawe ayentto taani erikke” yaagiide kaadeedda.

⁷¹ Qassi biide dirssaa penggiyaakko kesishshin, hara ashikkaratta A be7aade, hewaan de7iya asatuwassi, “Ha bitani Naazireetiyaa Yesuusanna de7ee” yaagaaddu.

⁷² Phexiroosi laa7enthuwaa caaqqiide, “Taani hewaa bitaniyaa erikke” yaageedda.

⁷³ Laafaa gami77ishshin, hewaan eqqeedda asay Phexiroosakko yiide, “Neenikka tuma untuntunna ittippe de7aa; ayaw gooppe, neeni haasayiyaa haasayaykka neena erissee” yaageeddino.

⁷⁴ Hewaappe guyyiyan Phexiroosi, “Taani hewaa bitaniyaa erikke!” yaagiide, barena sheqaanne caaquwaa doommeedda.

He wode ellekka kuttuu waassi aggeedda. ⁷⁵ Phexiroosi barena Yesuusi, “Neeni kuttuu waassanaappe kase heezzu kaalla taana kaadanaassa” geeddawaa hassayiide, kare kesiide, seeletti yeekkeedda.

^b26:64 Dan 7:13 ^c26:66 Wog 24:16 ^d26:67 Isa 50:6

Yesuusi Philaaxoosa Sintha Pirddaw Shiiqueedda

(Mar 15:1; Luq 23:1-3; Yoh 18:28-32)

27 Wontta guuraan qeesatuwaa kaappatuu ubbatuunne gadiyaa cimatuu Yesuusa wodhanaw maqqetteeddino; ² untunttu Yesuusa qachchi afiide, gadiyaa ayissiyaa Philaaxoosaw aathi immeeddino.

³ Yesuusa he wode oytheedda Yihuday Philaaxoosi Yesuusa bolla pirddeeddawaa be7iide, “Aayyeero! Oythennaan aggaarikkita!” yaagiide, he man77iyankka hat-tamu biraa qeesatuwaa kaappatoonne gadiyaa cimattoo guyye zaariide, ⁴ “Taani geeshsha asaa oythaade nagaraa oothaaddi” yaageedda.

Shin untunttu A, “Hewe nuussi ayaa metee? Hewe ne shene” yaageeddino.

⁵ Yihuday biraa Geeshsha Golliyan oli aggeedda; untunttu matappe biide, suletti hayqqeedda.

⁶ Qeesatuwaa kaappatuu biraa akkiide, “Ha biray suuthaa miishshaa gidishshin, nuuni Geeshsha Golliyaa miishshaanna gathiyaawe woga gidenna” yaageeddino. ⁷ Hewaappe guyye ittippe zorettiide, imatha asaw moogo gadiya oothanaw urqqaappe miishshaa medhdhiyaawanttu gadiyaa shammeeddino. ⁸ Hewaa diraw, he gadii hachche gakkanawukka, suuthaa gadiya geetettiide xeesettee.

⁹ Nabiyyaa Ermiyaasi, “Untunttu aw immanaw qoppeedda hattamu shuchchaa biraa akkiide, ¹⁰ Goday taana azazowaadan, urqqaappe miishshaa medhdhiyaawanttu gadiya shammanaw immeeddino” geetettowe he wode poletteedda geedda. ^e

Philaaxoosi Yesuusa Ubbabaa Oochcheedda

(Mar 15:2-5; Luq 23:3-5; Yoh 18:33-38)

¹¹ Yesuusi gadiyaa ayissiyaawaa sintha shiiqina, gadiyaa ayissiyaawe A, “Neeni Ayihudatuwaa kaatee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi A, “Neenikka gade7aa” yaageedda.

¹² Qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatuu A mootina, untunttoo aynne zaruwaa immibeenna. ¹³ He wode, Philaaxoosi Yesuusa, “Hawanttu neena mootiyaabaa ubbaa sisikkii?” yaageedda.

¹⁴ Yesuusi haray atto, itti qaalaakka zaarennaan ixxina, gadiyaa ayissiyaawanttu darii maalaletteedda.

Yesuusi Hayqoo Pirddeetteedda

(Mar 15:6-15; Luq 23:13-25; Yoh 18:39-40; 19:1-16)

¹⁵ Gadiyaa ayissiyaawe Paasigaa bonchchiya gallasaan, asay koyyiyaa itti uraa qashuwaappe billiyaa wogay de7ee. ¹⁶ He wode itti Barbbaana geetettiyaa Yesuusi daro eretteedda iita bitani qasho gollen de7ee. ¹⁷ Hewaa diraw, cora asay ittisa shiiqeeddasaan Philaaxoosi, “Taani hinttentoo Barbbaana giyaa Yesuusa billoo, woy Kiristtoosa geetettiyaa Yesuusa billoo?” yaagiide asaa oochcheedda. ¹⁸ Ayissi gooppe, untunttu qanaatiide Yesuusa ootheeddawaa I eree.

¹⁹ Philaaxoosi pirdda gollen uttide7ishshin, A machchatta aw, “He xillo bitaniyaa aynne oothoppa; ayaw gooppe, taani hachche qamma akumuwan aabaan daro metootaaddi” yaagaade kiittaaddu.

²⁰ Shin qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatuu Philaaxoosi Barbbaana billiide, Yesuusa wodhanaadan, shiiqeedda asay A woossana mala, asaa cimmeeddino.

²¹ Philaaxoosi zaariide untunttu, “Taani untunttu laa77atuwaappe hinttew oona billanaadan koyyiitee?” yaagina untunttu, “Barbbaana billanaadan koyyeetto” yaageeddino.

²² Philaaxoosi, “Yaatina, Kiristtoosa geetettiyaa Yesuusa wootoo?” yaagiide untunttu oochchina ubbay, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqetto” yaageeddino.

²³ Philaaxoosi asaa, “Ayissi? Ay iitabaa ootheeddee?” yaageedda.

Shin asay kasewaappekka barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide I kaqetto” yaageeddino.

²⁴ Walassay denddanawaappe attin, aynne hanennawaa Philaaxoosi be7iide, haathaa akkiide, “Ha bitani hayqqiyaawaan taani gelikke; hewaa hinttenttu erite” yaagiide shiiqeedda asaa sinthaan bare kushiya meecetteedda. ^f

²⁵ Shiiqeedda asay ubbay zaariide, “A suuthaa gomii nuunanne nu naanaa gakko” yaageedda.

²⁶ Hewaappe guyyiyan, Philaaxoosi Barbbaana untunttoo billeedda; lissuwan Yesuusa shociide, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqanaw untunttoo aathiide immeedda.

Wottaaddaratuu Yesuusa Bolla Qilliiiceeddino

(Mar 15:16-20; Yoh 19:2-3)

²⁷ Hewaappe guyyiyan, Philaaxoosa wottaaddaratuu Yesuusa gadiyaa ayisiyaawaa beeruwaa afina, wottaaddaratuu ubbay A miyyiyaan yuuyyi aadhdiide eqqeeddino. ²⁸ A mayuwaa qaari akkiide, zo7o mayuwaa A mayizzeeddino. ²⁹ Qassi agunthaa akililiyaa giigissiide, A huuphiyan wotheeddino; A ushechcha kushiyan maqqa xam77aa oythiide, A sinthan gulbbatiide, “Ayihudatuwaa kaatew, saro de7ay!” yaagiide, A bolla qilliiiceeddino. ³⁰ A bolla cuchcheeddino; he maqqa xam77aa akkiide, A huuphiyaa shoceeddino. ³¹ Untunttu A bolla qilliiiceddawaappe guyyiyan, zo7o mayuwaa aappe qaari akkiide, A mayuwaa A mayizzeeddino; qassi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide A kaqqanaw afeeddino.

Yesuusi Kaqetteedda

(Mar 15:21-32; Luq 23:25-43; Yoh 19:17-27)

³² Untunttu kare kesiide, itti Simoona geetettiyaa Qereena gade asaa demmiide, Yesuusa masqqaliyaa wolqqaan toosseeddino. ³³ Golgootaa geetettiyaaasaa gakteeddino. “Golgootaa” yaagettiyaaawe “Huuphiyaasaa” giyaawaa. ³⁴ Hewaan untunttu cammeedda woyiniyaa eessaa Yesuusaw ushanaw immeeddino; I hewaa ganxxi xeelliide, ushennaan ixxeedda. ^g

³⁵ Untunttu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide A kaqqowaappe guyyiyan, A mayuwaa shaakkiide, saamaa yeggiide akkeeddino. ^{h36} Hewaappe guyyiyan, A naaganaw hewaan utti aggeeddino. ³⁷ Qassi, “Hawe Ayihudatu Kaatiyaa Yesuusa” yaagiide mootuu xaafettowaa A huuphe bagganna wotheeddino. ³⁸ Yesuusanna he

^f27:24 Zar 21:6-9 ^g27:34 Maz 69:21 ^h27:35 Maz 22:18

wode laa77u kayisatuwaa ittuwa aappe ushechcha bagganna, qassi ittuwa aappe haddirssa bagganna, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqeeddino.

³⁹ Ogiyaanna aadhdiya asay Yesuusa kadhiide, barenttu huuphiyaa qaathiide boreeddino. ¹⁴⁰ “Geeshsha Golliyaa kolaade heezzu gallassa gidдон keexxiyaawoo, ne huuphiyaa ashsha; neeni Xoossaa Na7aa gidoope, ane masqqaliyaa bollappe wodhdha” yaageeddino. ^j

⁴¹ Hewaadanka, qeesatuwaa kaappatuu higgiya tamaarissiyaawanttunanne cimatuwaana ittipe Yesuusa bolla qilliicciide, hawaadan yaageeddino; ⁴² “Harantta ashsheeda; shin barena ashshanaw danddayenna. I Isra7eeliya kaatiyaa; ane masqqaliyaa bollappe ha77i wodhdho; nuunikka qassi aani ammanana. ⁴³ Xoossaan I ammanettee; Xoossay A ashshanaw koyyoope ane ashsho; ayaw gooppe, I barena, “Taani Xoossaa Na7aa’ gee” yaageeddino. ^k

⁴⁴ Qassi haray atto, aananna masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqettedda kayisatuukka hawaadan giide, A bolla qilliicceeddino.

Yesuusi Hayqqeedda

(*Mar 15:33-41; Luq 23:44-49; Yoh 19:28-30*)

⁴⁵ Usuppun saatiyaappe doommiide, uduppu saatiyaa gakkanaw, biittay ubbay dhumeedda. ⁴⁶ Uduppu saate gidiyaa heeran Yesuusi bare qaalaa dhoqqu oothiide, “Elohee, Elohee, laamaa sabaqitaanii?” yaageedda. Hewaa guussay, “Ta Xoossaw, ta Xoossaw, taana ayissi co77u gaaddi?” guussaa. ^l

⁴⁷ Hewaan eqqeedda asaappe ittuu hewaa sisiide, “Ha bitani Eelaasa xeesee” yaageedda. ⁴⁸ He man77iyanka untuntuppe ittuu woxxiide, isponjjiyaa akkiide, caala woyiniyaa eessaa giddo yeggiide, hewaa maqqaa xam77aa xeraan wothiide, ushshanaw A doonaakko shiishsheedda. ^{m49} Shin yokkonttu, “Ane de7ashsha, Eelaas A ashshanaw yaanawentto be7ana” yaageeddino. ⁵⁰ Yesuusi laa7enthuwaa bare qaalaa dhoqqu oothi waassiide, hayqqi ageedda.

⁵¹ Akeekite; Geeshsha Golliyan kaqetteedda gaariiduu qommoppe duge gakkanaw, laa77u kesiide, pooshetti wodhdheedda; sa7ay qaaxxeedda. Qassi zaallayka phalqqetteedda; ⁿ⁵² cora duufuu dooyetteedda. Xoossaa asaappe coratuu hayqqeeddawatuu, hayquwaappe denddeeddino. ⁵³ Untuntu duufuwaappe kesiide, Yesuusi hayquwaappe denddowaappe guyyiyan, geeshsha katamaa beeddino; hewaan untunta cora asay be7eedda.

⁵⁴ Xeeuwaa kaappuunne aananna Yesuusa naagiyaa wottaaddaratuu sa7ay qaaxxiyaawaanne hewaan haneeddawaa ubbaa be7eedda wode daro yayyeeddino; yashshaa gaasuwaan, “Tumu hawe Xoossaa Na7aa” yaageeddino.

⁵⁵ Hewaan cora maccawanttu, Galiilaappe doommiide, Yesuusa maaddiidde kaalliyaawanttu, haakuwan eqqiide xeelliino. ⁵⁶ Untuntu gidдон Magdala geetetiyyaa katamaappe yeedda Mayraama, Yayiqoobanne Yoosefo daaya Mayraamanne Zabiddiyoosa naanaa daaya de7iino.

ⁱ27:39 Maz 22:7; 109:25 ^j27:40 Mat 26:61; Yoh 2:19 ^k27:43 Zar 22:8

^l27:46 Maz 22:1 ^m27:48 Maz 69:21 ⁿ27:51 Kes 26:31-33

Yesuusi Moogetteedda

(Mar 15:42-47; Luq 23:50-56; Yoh 19:38-42)

⁵⁷ Sa7ay omarssiyaa wode, Yooseefa geetettiyaa itti dure bitani, Armmaatiyaasa katamaa bitani yeedda; I bare huuphewukka Yesuusa kaalliyaaawaa. ⁵⁸ Yooseefo Philaaxoosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda; Philaaxoosi Yooseefoo imettana mala azazeedda. ⁵⁹ Yesuusa anhaa akkiide, geeshsha mooguwaawaa mayuwaan ⁶⁰ xaaxiide barew moogettanaw shuchchaa wooccedda ooratha gonggoluwaawaa gidдон A anhaa wotheedda; qassi he gonggoluwaawaa doonan wogga shuchchaa gonddorssi wothiide, bashi beedda. ⁶¹ Magdala katamaappe yeedda Mayraamanne yokko Mayraama hewaan gonggoluwaakko simmiide utteeddino.

⁶² Sambbataassi giigetiyaa gallasaappe wonttetha gallassi, qeesatuwaawaa kaapatuunne Parisaawatuu Philaaxoosanna gaketitiide, hawaadan yaageeddino; ⁶³ “Godaw, he wordduu paxa de7iia wode, ‘Taani heezzu gallasaappe guyyiyan, hayquwaappe denddana’ yaagowaa nuuni hassayeedo. ⁶⁴ Hewaa diraw, A moogeedda gonggoluwaawaa heezzu gallassa gakkanaw, loythi naagana mala azaarikki; hewe dhayoppe A kaalliyaawanttu biide, A anhaa wuu77iide asaw, ‘Hayquwaappe denddeedda’ yaaganawantta; laa7enthiyaa balay kase balaappe ubba yaa iitana” yaageeddino.

⁶⁵ Philaaxoosi untunttu, “Hinttenttoo naagiyaawanttu de7iino; biide hinttenttoo danddayettiyaa keenaa naagishshite” yaageedda.

⁶⁶ Hewaappe guyye untunttu biide, shuchchaa bolla maatafaa attamiide, qassi naagiyaawaa yaani wothiide, Yesuusa moogeedda gonggoluwaawaa naagisseeddino.

Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda

(Mar 16:1-10; Luq 24:1-12; Yoh 20:1-10)

28 Sambbatay aadhdhina Woggaa gallassi wantta bakkaaliyan, Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraamanne yokko Mayraama Yesuusi moogetteedda gonggoluwaawaa be7anaw beeddino. ² Godaa kiitanchchay saluwaappe wodhdheedda diraw, sa7ay daro qaaxxeedda; he kiitanchchay yiide, shuchchaa gonddorssi oliide, A bolla kesi utteedda. ³ A malay walqqantha malatee; A mayuukka shachchaadan boothaa. ⁴ Naagiyaawanttu kiitanchchaw yashshaa kokkoriide, hayqeedda asaadan haneeddino.

⁵ Kiitanchchay maccawantta hawaadan yaageedda; “Yayyoppite; ayaw gooppe, masqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqeedda Yesuusa hinttenttu koyyiyaawaa taani eray. ⁶ I hawaan baawa; ayaw gooppe, I bare geeddawaadanka hayquwaappe denddi diggeedda; haa yiide, I moogetti gisosaa be7ite. ⁷ Hinttenttu ha77i ellekka biide, Yesuusa kaalliyaawanttoo, ‘Yesuusi hayquwaappe denddi diggeedda. Qassi I hintteppe kasetiide, Galiilaa bee; hinttenttu A yaani be7ana’ yaagiide odite. Be7ite, taani hinttenttussi odaaddi” yaageedda.

⁸ Untunttu yayyiiddinne qassi daro nashettiide, Yesuusi moogetteedda gonggoluwaawaa matappe ellekka kichchiide, Yesuusa kaalliyaawanttoo odanaw woxxeeddino.

⁹He man⁷⁷iyankka Yesuusi untuntunna gakettiide untuntta, “Saro de⁷iitee” yaagi aggeedda; untunttu aakko shiiqi A gediya oyqqiide, aw goyinneeddino. ¹⁰Yesuusi he wode untuntta, “Yayyoppite; ta ishataa Galiilaa baana mala, biide untunttoo odite; untunttu taana yaani be⁷anawantta” yaageedda.

¹¹He maccawanttu biya wode, gonggoluwaa naagiyaa wottaaddaratuwaappe amareeddawanttu katamaa biide, haneeddawaa ubbaa qeesatuwaa kaappatoo odeeddino. ¹²Qeesatuwaa kaappatuu cimatuwanna ittippe shiiqi zorettiide, wottaaddaratoo daro miishshaa immiide, ¹³“Nuuni gemi⁷⁷ishuwaan de⁷ishshin A kaalliyawanttu qamma yiide, A anhaa wuu⁷⁷eeddino’ yaagite. ¹⁴Ha yewuwaa gadiyaa ayissiyaawe sisoope, nuuni aw odi ammanthana; qassi hinttentta aynne hirgissennaadan oothana” yaageeddino.

¹⁵Wottaaddaratu miishshaa akkiide, barenttoo odeeddawaadan otheeddino. Ha yewuu Ayihudatuwaa mataan hachche gakkanaw, odettiide de⁷ee.

Yesuusi Barena Kaalliyawanttoo Beetteedda

(Mar 16:14-18; Luq 24:36-49; Yoh 20:19-23; Kit 1:6-8; 1Qor 15:3-8)

¹⁶⁻¹⁷Shin tammanne itti A kaalliyawanttu Yesuusi barentta biite geedda Galiilaa gadiyaa biide A be⁷eedda wode, aw goyinneeddino; shin untunttuppe ittu ittu sidheeddino. ^P

¹⁸Yesuusi untunttukko shiiqiide, untuntta hawaadan yaageedda; “Maatay ubbay saluwaaninne sa⁷aan taw imetteedda. ¹⁹Hewaa diraw, hinttenttu biide, asaa ubbaa taana kaalliyawanttu oothite; Aawuwaa sunthaan, Na⁷aa sunthaaninne Geeshsha Ayyaanaa sunthaan untuntta xammaqite. ²⁰Taani hinttentta azazeeddabaa ubbaa untunttu naagana mala, untuntta tamarissite; taani wodiya wursethay gakkanaassikka ubba wode hinttentunna de⁷iyawawaa akeekite” yaageedda.

Marqoossi Xaafedda

Mishiraachchuwaa Qaalaa

Geluwaa

Marqoossi xaafedda mishiraachchuu koyro doomiiddikka, “Hawe Xoossaa Na7aa Yesuusi Kiristtoosa mishiraachchuwaa qalaw doomethaa” yaagee. Ha mishiraachchuwaa qaalaa gidдон Yesuusi oosuwaa asanne maatay de7iyaa asa gidiide shiiqeedda. Yesuusa maatay A timirttiyaan, xalahiyaa citaa bolla aw de7iyaa wolqqaaninne asaa nagaraa atto giyaawaan be7etteedda. Yesuusi, “Taani Asaa Na7ay yeeddawe, asaa, nagaraa aylletethaappe la77a kessanaw ta de7uwaa aathaade immanaassa” yaagiide I bare huuphew haasayeedda.

Marqoossi Yesuusa taarikiyaa suurenne wolqqa kumeedda ogiyaan odeedda. I gaanaw koyyo qofaykka Yesuusa qaalaanne timirttiyaa gidennaan I ootheedda maalalissiyaa oosatuwaa bollana. Xammaqiyaa Yohaannisa taarikiyaa, Yesuusa xinqqataanne paaciyaa qanthaan erissi simmiide, Yesuusa timirttiyaanne pathuwaabaa aassiide odeedda. Wodiyaappe guyyiyan Yesuusa kaalliyaa wanttu A loythi eri beeddawaa keena aananna eqettiyaawanttu A loythi ixceeddino. Wurssethaa shempatuu Yesuusa de7uwan wurssethaa saaminttaa gidдон poletteedda oosatuwaa; hewanttukka A kaqethaabaanne A denduwaabaa odiyaawantta.

Marqoossa mishiraachchuwaa wurssethaan qinnfiyaa gidдон de7iyaa 16:9-20 paydatuu Geeshsha Qaalaa itti itti bilethaa xalalaan de7iyaawantta.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa
Mishiraachchuwaa doomethaa (1:1-13)

Yesuusi oosuwaa Galiilaan doommeeddawaa (1:14-9:50)

Yesuusi Yeerusalaamen oothowaa (10:1-52)

Yeerusalaameninne izi yuushshuwaan Yesuusa wurssethaa saaminttaa (11:1-15:47)

Godaa Yesuusa denduwaa (16:1-8)

Hayquwaappe dendeedda Godaa qonccethaanne saluwaa buussaa (16:9-20)

Xammaqiyaa Yohaannisa Awaajjuwaa

(Mat 3:1-12; Luq 3:1-18; Yoh 1:19-28)

1 Xoossaa Na7aa [§]Yesuusi Kiristtoosa wonggalaa mishiraachchuwaa doomethaa.

²Nabiyaa Isiyaasi xaafedda Maxaafan Xoossay,
“Be7a; ta kiittiyaawaa taani neeppe sinthaw yeddana.

I new ogiyaa kessanawaa. ^r

³Itti bitani biittaa bazzuwan bare kooshshaa dhoqqu oothiide,
‘Godaa ogiyaa giigissite.

I hamettana loossuwakka aw suurissite’ geeddawaadan”
haneedda.

[§]1:1 Xoossaa Na7aa: Beni xaafetteedda itti itti bilethaan hawe baawa.

^r1:2 Mil 3:1

⁴Xammaqiya Yohaannisi asaa xammaqiiddinne, “Xoossay hintte nagaraa atto gaana mala, hinttenttu nagaraappe simmiide xammaqettite” yaagi qaalaa odiidde biittaa bazzuwan kesi wodhdheedda. ⁵Yihudaa gadiyaan de7iyaa asay ubbayenne Yeerusalaaame katamaa asay ubbay Yohaannisakko yeeddino. Barenttu nagaraakka paaxina, Yohaannisi he asaa Yorddaanoosa Shaafan xammaqeedda.

⁶Yohaannisi gaaluwaa iskiyaappe dadetteedda mayuwaa mayyiide, bare xeessan dafuwaa dancceedda; qassi booliyaanne woraa eessaa meedda. ⁷Yohaannisi qaalaa odiidde, “Taappe guyyenna daro minniyaawe yee; haray atto, A caammaakka gediyaappe kessa tookkanaw taani bessikke. ⁸Taani hinttentta haathan xammaqay; shin I hinttentta Geeshsha Ayyaanay xammaqanawaa” yaageedda.

Yesuusi Xammaqetteeddawaanne Paacetteeddawaa

(Mat 3:13-17; 4:1-11; Luq 3:21-22; 4:1-13)

⁹Yesuusi he wode Galiilaa gadiyaan de7iyaa Naazireete katamaappe yiina, Yohaannisi Yorddaanoosa Shaafan A xammaqeedda. ¹⁰Yesuusi haathaappe ke-sosaanna saluu dooyettishiinne Geeshsha Ayyaanay bare bolla haraphphiyaadan wodhdhishshin be7eedda. ¹¹Qassi saluwaappe, “Taani siiqiyaa ta Na7ay neena; taana nebay nashechchee” yaagiyaa qaalay sisettedda. ^t

¹²Ellekka Geeshsha Ayyaanay asay bayinna melasaa A yeddeedda. ¹³Yesuusi asay bayinnasaani barena Seexaanay paaccishshin, oytamu gallassaa gatheedda; du7aannakka de7eedda; kiitanchchatuukka yiide, aw ootheeddino.

Yesuusi Moliyaa Oyqqiyaa Oyddu Asatuwaa Xeeseedda

(Mat 4:12-22; Luq 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴Yohaannisi qashettowaappe guyyiyan, Yesuusi Xoossaa kawutethaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, Galiilaa gadiyaa biide, ¹⁵“Wodii gakkeedda; Xoossaa kawutethaykka matatteedda. Hinttenttu nagaraappe simmiide, wonggalaa mishiraachchuwaa ammanite” yaageedda.

¹⁶Yesuusi Galiilaa Abbaa lanqqiyanna aadhhiidde, moliyaa oyqqiyaawantta, Simoonanne A ishaa Inddiraasa, barenttu dabbaa abbaan yeggiyaawantta be7eedda. ¹⁷Yaatiide untuntta, “Taana kaallite; taani hinttentta moliyaa oyqqiyaawaadan asaa taakko ahiyaa ogiyaa tamarissana” yaageedda. ¹⁸Hewaappe guyyiyan untunttu ellekka barenttu dabbaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino.

¹⁹Yesuusi guuthaa sinhawukko biide, Zabiddiyooosa naanaa laa77u ishatuwaa, Yayiqoobanne Yohaannisa wonggiriya gidдон barenttu dabbaa giigissiyaawantta be7eedda. ²⁰I be7osankka untuntta xeesina, barenttu aawuwaa, Zabiddiyooosa, A oosanchchatuwanna wonggiriya gidдон aggiide, Yesuusa kaalliide beeddino.

Iita Ayyaanay Oyqqeedda Bitani Paxeedda

(Luq 4:31-37)

²¹Untunttu Qifirinaahooma geetettiyaa katamaa yiide geleeddino; Yesuusi Sambata gallassay gakko wode, Ayihuda woosa golle geliide, tamarissuwaa doommi aggeedda. ²²Barew maata y de7iyaa asaadan, asaa I tamarissiyaawaappe at-

^s1:6 2Kat 1:8

^t1:11 Dom 22:2; Maz 2:7; Isa 42:1; Mat 3:17; 12:18; Mar 9:7; Luq 3:22

tin, higgiiyaa tamaarissiyaawanttudan tamaarissenna diraw, asay A timirttiyaan maalaletteedda.

²³ He wode iita ayyaanay de7iyaa itti bitani Ayihuda woosa golle gelosaannakka bare kooshshaa dhoqqu oothiide, ²⁴ “Naazireetiyaa Yesuusaa, Neeni nuuppe ayaa koyyay? Nuuna dhayissanaw yaaddi? Neeni onentto eray; neeni Xoossaappe kiitetteedda geeshshaa gidikkii!” yaageedda.

²⁵ Yesuusi he iita ayyaanaa, “Hayzza; bitaniyaappe kesa” yaagiide azazeedda.

²⁶ Iita ayyaanay bitaniyaa bucerethi, darii waasissiiide, aappe kesii aggeedda.

²⁷ Asay ubbay maalalettiide, “Hawe ayee? Ha bitani bare maataani haray atto, iita ayyaanatuwakka azazeedda; untunttukka qassi aw azazettiino; hawe aybe ooratha timirttee?” yaagiide, bare gidдон ittu ittuwaa oochcheedda.

²⁸ Galiilaa gadiyaan de7iyaa heeray ubbay ellekka Yesuusa waariyaa siiseeddino.

Yesuusi Daro Hargganchchatuwaaw Patheedda

(Mat 8:14-17; Luq 4:38-41)

²⁹ Yesuusi Ayihuda woosa golliyaappe kesosaan, Yayiqoobannanne Yohaannisanna ittipe Simoonanne Inddiraasa soy bi aggeedda. ³⁰ Simoon bollootta qoxuwaaw harggaade giseeddawunnibaa I yaa gakkosaannakka aw odi aggeeddino. ³¹ I izikko shiiqiide, izi kushiyaaw oyqqiide, izo denthi esseedda; qoxuu izo aggina, iza untunttoo oothaaddu.

³² Harggeedda asaa ubbaanne iita ayyaanatuu oyqqeedda asaa ubbaa omarssi away wulleeddawaappe guyyiyan, asay aakko aheeddino. ³³ Katamaan de7iyaa asay ubbay he kariyaa shiiqqeedda. ³⁴ Yesuusi dumma dumma harggiyan oyqetteedda cora asaa pathiide, cora xalahatuwakka kesseedda. I Kiristtoosa gidiyaaawaa iita ayyaanatuu ereedda diraw, untuntta haasayissennaani diggeedda.

Yesuusi Galiilaan Tamaarisseedda

(Luq 4:42-44)

³⁵ Yesuusi guura wonttumaathaani denddiide, soyippe kesiide, asay baynnasaa biide yaani Xoossaa woosseedda. ³⁶ Simooninne aananna de7iyaawanttu A koyyiide beeddino. ³⁷ Untunttu A demmiide, “Asay ubbay neena koyyee” yaageeddino.

³⁸ Hewaappe guyye Yesuusi qassi untuntta, “Hewaa heeran de7iyaa hara katamatuwaa boytte; taani hewaan qaalaaw odanaw bessee; ayissi gooppe, taani yeeddawe hewaassa” yaageedda. ³⁹ Ayihuda woosa golletuwaan qaalaaw odiiddinne iita ayyaanatuwaa kessiide, Galiila gadiyaa ubbaa yuuyyeedda.

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda

(Mat 8:1-4; Luq 5:12-17)

⁴⁰ Oolluu oyqqeedda itti bitani Yesuusakko yiide, A sinthan gulbbatiide, “Neeni koyyoope, taana geeshsha pathanaw **danddayaa” yaagiide woosseedda.

⁴¹ Yesuusi aw qaretteedda; bare kushiyaaw yeddi, A bochchiide, “Taani koyyay; geeyya; paxa!” yaageedda. ⁴² Ellekka oolluu bitaniyaa yeddi aggina, bitani geeyyi paxi aggeedda. ⁴³ Yesuusi darii hanqqettiide, ellekka A kessi yeddeedda. ⁴⁴ I

**1:40 taana geeshsha patha: Hawaa guussay, ha harggii qofetteeddawe laamet-tanaw danddayenna eretteedda gade wogaanne maaraani, hara asaa qofaan itti asay geeshsha gidenna gaana mala odiyaaawaa.

bitaniyaa, “Neena era! Hawaa oossinne odoppa; shin baade ne bollaa qeesaa bessa; qassi neeni ha77i geeshsha gideeddawaa asaa erissanaw, Muse azazeedda yarshshuwaa yarshsha” yaageedda.

⁴⁵Shin bitani biide, yewuwaa ubbasan asaa ubbaw oduwanne laalethaa doommeedda; hewaa diraw, Yesuusi qoncciyaa kesiide, katamaa gelanaw danddayibeenna; shin asay bayinnasaa gaxaan de7eedda; qassi asay ubbasaappe aakko yeeddino.

Yesuusi Bollay Sileedda Bitaniyaa Patheedda

(Mat 9:1-8; Luq 5:17-26)

2 Amareedda gallasaappe guyyiyan, “Yesuusi Qifirinaahooma guyye simmiide, soyin de7ee” giyaa haasayay sisetteedda. ²Gollii akkennaan ixgina, haray atto, kariikka un77ana gakkanaassi cora asay shiiqeedda; hewanttussi Yesuusi qaala odee. ³Oyddu asatuu bollay sileedda itti bitaniyaa tookkiide, aakko aheeddino. ⁴Asay coreedda diraw, bitaniyaa Yesuusakko afanaw untunttoo danddayettennan ixgina, Yesuusi de7iyaa bagganna golliya qaariide, kaaraa lukkeeddino; he lukkeedasaanna bitaniyaa I giseedda shanchchamaanna duge wotheeddino. ⁵Yesuusi untuntu ammanuwaa be7iide, he bollay sileedda bitaniyaa, “Ta na7aw, ne nagaray atto geetetteedda” yaageedda.

⁶Higgiyaa tamarissiyaawantuppe hewaan utteedda ittu ittu barenttu wozanaani, ⁷“Laa ha bitani hawaa mala iitabaa Xoossaa bolla ayissi haasayi? Xoossaa xalalaappe attin, haray oone nagaraa atto gaanaw danddayiawe?” yaagiide qoppeeddino.

⁸Untuntu barenttu wozanaan hewaadan qoppowaa Yesuusi ellekka bare ayyaanani eriide, untuntta “Hinttenttu hintte wozanaan ayissi hewaadan qoppiitee? ⁹Bollay sileedda bitaniyaa, ‘Ne nagaray atto geetetteedda’ giyaawe mateeyee? Woy, ‘Dendda eqqaade ne shanchchamaa tookkaade hametta’ giyaawe matee? ¹⁰Shin taani, Asaa Na7aw, sa7aa bolla nagaraa atto gaanaw maatay de7iyaawaa taani hinttentta erissana” yaagiide he bollay sileedda bitaniyaa, ¹¹“Neena gay; dendda eqqa; yaataade ne shanchchamaa tookkaade ne soy ba” yaageedda.

¹²Bitani ellekka denddi eqqiide, bare shanchchamaa tookkiide, asay ubbay xeelishshin biina asay ubbay maalalettiide, “Nuuni hawaa malabaa ubbakka be7i erokko” yaagiide Xoossaa galateeddino.

Yesuusi Leewiyaa Xeeseedda

(Mat 9:9-13; Luq 5:27-32)

¹³Yesuusi gujjikka Galiilaa Abbaa doonaa beedda; asay ubbay aakko yeeddawannta tamarissheedda. ¹⁴Hewaanna aadhdhiidde, Ilppiyoosa na7aa Leewiyaa, giyaawe qaraxaa qanxxiyaasaan utteeddawaa demmiide, “Taana kaalla” yaageedda. Hewaappe guyye Leewii denddi eqqiide, A kaalleedda.

¹⁵Yesuusi qumaa maanaw Leewiyaa soyin utteedda wode, qaraxaa akkiya cora asaynne nagaranchchatuu aanannanne A kaalliyaaawanttunna ittippe utteeddino. A kaalliyaaawanttu gidдон hewanttu mala asatuu dareeddino. ¹⁶Higgiyaa tamarissiyaa itti itti Parisaawatuu Yesuusi nagaranchchatuwaannanne qaraxaa akkiyawanttunna qumaa miishshin be7iide, “I ayissi nagaranchchatuwaannanne qaraxaa akkiyawanttunna qumaa mii?” yaagiide, A kaalliyaaawantta oochcheeddino.

¹⁷ Yesuusi untunttu giyaawaa sisiide, “Hargganchchatuwappe attin, paxa asaw aakimii koshshenna; taani nagaranchchatuwaa xeesanaw yeeddawaappe attin, xil-latuwaa xeesanaw yabeykke” yaagiide untunttoo zaaredda.

Xoomaabaa Eranaw Shiiquedda Ooshaa

(Mat 9:14-17; Luq 5:33-39)

¹⁸ Xammaqiyaa Yohaannisa kaalliyaawantunne Parisaawatuu xoomiino; ama-redda asatuu Yesuusakko yiide, “Yohaannisa kaalliyaawantunne Parisaawatuwaa kaalliyaawanttu xoomiino; shin neena kaalliyaawanttu ayissi xoomikkinoo?” yaageeddino.

¹⁹ Yesuusi untuntta “Bullachchaa yedda asatuu machchatto akkiyawe barent-tunna de7ishshin, xoomanaw danddayiino? Machchatto akkiyawe untunttunna de7ishshin, xoomanaw danddaykino. ²⁰ Shin machchatto akkiyawaa untunttu matappe afana wodii yaanawaa; untunttu he wode xoomanawantta.

²¹ “Eca mayuwaa bolla ooratha dhefiyaa wothi sikkiyaa asay baawa; ecaa wothi sikkoope, ooratha dhefii eca mayuwaa peedherethee; peedhethaykka koyrowaappe darana. ²² Qassi ho77o woyiniyaa eessaa eca ogoruwan naa77iyaa asay baawa; shin naa77ooppe, he woyiniyaa eessay ogoruwaa daakkee; barewukka woofet-tee; ogoruukka bayee; shin ho77o woyiniyaa eessaa ooratha ogoruwan naa7ettee” yaagedda.

Sambbataabaa Eranaw Shiiquedda Ooshaa

(Mat 12:1-8; Luq 6:1-5)

²³ Yesuusi itti Sambbata gallassi tisha bangгаа gidonna aadhdhishshin, A kaalliyaawanttunna aananna biidde, bangгаа tishaappe duusaa doommeeddino. ^{u24} Parisaawatuu Yesuusa, “Be7a; neena kaalliyaawanttu Sambbata gallassi higge gidennabaa ayissi oothiino?” yaageeddino.

²⁵ Yesuusi untuntta, “Daawite koshattiide, miyaabaa koyyedda wode, barenanna de7iyaawanttunna ootheeddawaa ubbakka nabbabibeykkitee? ^{v26} Abiyaataari qeesatoo ubbatoo kaappo gidedda wode, Daawite Xoossaa golliya geliide, qeesatuwaa xalalay maanaappe attin, ooninne maanaw higge gidennawaa Godaa sinthan wotheedda qumaa miide, barenanna de7iyaawanttookka immeedda” yaagedda. ^w

²⁷ Qassikka Yesuusi untuntta, “Sambbatay asaw medhetteeddawaappe attin, asay Sambbataw medhettienna. ²⁸ Hewaa diraw, taani, Asaa Na7ay, haray atto, Samb-batawukka Godaa” yaagedda.

Kushii Sileedda Bitaniyaa

(Mat 12:9-14; Luq 6:6-11)

3 Yesuusi Ayihuda woosa golliyaa shirettikka geleedda; hewaan kushii sileedda itti bitani de7ee. ² Itti itti asay Yesuusa mootanaw koyyiide, kushii sileedda bi-taniyaa Sambbataan I pathooppe be7anaw naagee. ³ Yesuusi he kushii sileedda bi-taniyaa, “Dendda eqqaade sinthaw haa ya” yaagedda. ⁴ Hewaappe guyyiyan asaa,

“Sambataan lo77obaa oothiyaawe wogeeyee iitabaa oothiyaawe wogee? Asaa shemppuwaa ashshiyaawe wogeeyee wodhiyaawe wogee?” yaagiide oochcheedda.

Shin asay co77u geedda. ⁵ Yesuusi hanqqettiide, untuntta yuushshi aathi xeelliide, untunttu odina sisennawantta gidiyaa diraw, untunttoo darii kayyotteedda; he bitaniyaa, “Ne kushiya piddi ootha” yaageedda; bitani piddi oothina, A kushii paxi aggeedda. ⁶ Parisaawatuu Ayihuda woosa golliyappe kare kesiide, Yesuusa wooti wodhanentto Heroodisanna de7iyaawanttunna maqqetteeddino.

Asay Abbaa Lanqqiyan Yesuusakko Shiiqueeddino

⁷ Yesuusi barena kaalliyaawanttunna Galiilaa Abbaa beedda; Galiilaappe cora asay A kaalleedda. ⁸ Qassikka cora asay Yihuudaappe, Yeerusalaameppe, Eedomiyaasappe, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha baggappe, Xiirsoosa katamaappenne Sidoonaa katamaappe Yesuusi ootheeddawaa sisiide, aakko yeedda. ⁹ Yesuusi cora asay barena sugi un77ethenna mala, barena kaalliyaawantta wonggiriya barew gami77ethana mala azazeedda. ¹⁰ Daro asaa I patheedda diraw, harggiyaa asay ubbay A bochchanaw sugerettee. ¹¹ Iita ayyaanay de7iyaa asatuukka A be7eedda wode ubbaan A sinthan guufanniide, barenttu qaala dhoqqu oothiide, “Neen Xoossaa Na7aa gidikkii!” yaageeddino.

¹² Yesuusi he iita ayyanatu barebaa asaw odiide, barena qoncciyaa kessenna mala, untuntta minissiide azazeedda.

Yesuusi Bare Kiittiyaawantta Dooreedda

(*Mat 10:1-4; Luq 6:12-16*)

¹³ Yesuusi deriyaa bolla kesiide, bare koyyeedda asatuwaa barekko xeeseedda; hewaappe guyye aakko beeddino. ¹⁴⁻¹⁵ Untunttu barenanna de7ana malanne qaala odanaw untuntta kiittana mala, iita ayyaanatuwaa asaappe kessanaw untunttoo maatay de7ana mala, tammanne laa77u asatuwaa dooreedda.

¹⁶ I dooreedda tammanne laa77atu hawantta: Phexiroosa yaagiide suntheedda Simoona, ¹⁷ Bo7aanerggeessa yaagiide suntheedda Zabiddiyooosa naanaa Yayiqoobanne Yayiqooba ishaa Yohaannisa. “Bo7aanerggeessa” giyaawe “Wolqqaama asatuwaa” giyaawaa. ¹⁸ Inddiraasanne Piliphphoosa, Barttalamoosanne Maatoosaa, Toomaasanne Ilppiyoosa na7aa Yayiqooba, Taadoosanne bare biittaw seelettiyaa Simoona, ¹⁹ Yesuusa aathi immeedda Yihudaa Asqoroota. ^x

Yesuusanne Bi7eel-Zebuula

(*Mat 12:22-32; Luq 11:14-23; 12:10*)

²⁰ Yesuusi soy beedda; laa7enthuwaakka qassi cora asay shiiqina, inne A kaalliyaawanttunna haray atto, qumaa maanawukka danddaybeykino; ²¹ asay A, “Gooyee” giyaa diraw, A dabbatuu hewaa sisiide, A akkanaw beeddino.

²² Higgiiyaa tamarissiyaa itti itti asatuu Yeerusalaameppe yiide, “Yesuusa bolla Bi7eel-Zebuul de7ee” yaageeddino; qassi, “Xalahatuwaa kaappuu barew wolqqaam immina, iita ayyaanatuwaa kessee” yaagiide haaseyeeddino. ^y

²³ Yesuusi asaa barekko xeesiide, leemisuwaa odiidde, “Seexaanay Seexaanaa wooti kessanaw danddayi? ²⁴ Itti kawutethay bare gididon shaakettooppe, he

kawutethay eqqanaw danddayenna; ²⁵qassi itti golle asaykka bare gidдон shaakettooppe, he golle asaykka eqqanaw danddayenna. ²⁶Seexaanay barenanna walaqettiide shaakettooppe, bayanaappe attin, de7ana danddayenna.

²⁷“Shin wolqqaama asaa golle geliide kasetiide A qachchennaan de7iidde, A miishshaa bonqqanaw danddayiyaa asay baawa; qachcheeddawaappe guyyiyan, A goliya bonqqanaw danddayee.

²⁸“Taani hinttentoo tumuwaay gay; Xoossay asaa naanaw nagaraa ubbaanne untunttu boriyaa boriyaa ††ubbaa atto gaana; ²⁹shin Geeshsha Ayyaanaa bolla iita boriyaa haasayiyaa oossinne medhinaw nagaraa gidanaappe attin, Xoossay ubbakka atto geenna” yaageedda. ³⁰Yesuusi hewaa geeddawe, itti itti asatuu, “Yesuusa bolla iita ayyaanay de7ee” yaageedda diraassa.

Yesuusa Daayonne Ishatuwaa

(Mat 12:46-50; Luq 8:19-21)

³¹Yesuusa daayanne A ishathuu yiide, karen eqqi aakko asaa kiittiide, A xeesisseeddino. ³²Cora asay A matan utteeddino; he kiitetteeddawe A, “Be7a; ne daayanne ne ishathuu karen eqqiide, neenanna gaketanaw koyyiino” yaageedda.

³³Yesuusi zaariide, “Ta daaya oone? Qassi ta ishathuu oone?” yaageedda. ³⁴Bare matan utteedda asaa yuushshi aathi xeelliide, “Be7ite; ta daayanne ta ishathuu hawanttushi. ³⁵Xoossay koyyiyaawaa oothiyaa ubbay ta ishaa, ta michchattonne ta daayo” yaageedda.

Zerethaa Zeriyawaa Leemisuwaa

(Mat 13:1-9; Luq 8:4-8)

4 Yesuusi shirettikka Galiilaa Abbaa mataan tamaarissuwaa doommeedda; cora asay bare miyyiyaan yuuyyi aadhdhiide shiiqi uttina, abbaan de7iyaa wonggiriya giddo geliide, aani utteeddino; qassi he asay ubbay abbaa miyyiyaan de7ee.

^{a2}I untuntta darobaa leemisuwan tamaarissiidde,

³“Sisite; itti bitani zerethaa zeranaw keseedda. ⁴I zerishshin, itti itti zerethay ogiyaa doonan wodhdheedda; hewaa kafuu yiide meedda. ⁵Itti itti zerethay ancco biittaa bolla wodhdheedda; daro biittay bayna diraw, he zerethay ellekka mokkeedda. ⁶Away keseedda wode shulleedda; adussa xaphuwaa yeddibeenna diraw, melii aggeedda. ⁷Itti itti zerethay agunthaa gidдон wodhdheedda; hewaan mokkeeddawaa agunthay dicciide cuullina, ayfennaan atteedda. ⁸Itti itti zerethay tu7e biittaaan zerettiide mokkeedda; dicciide ittu hattamuwaa, ittu usuppun tammuwaa ayfina, ittu xeetuwaay ayfeedda.” ⁹Qaykka Yesuusi, “Sisanaw haythay de7iyaa uray siso” yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Odeedda Gaasuwaa

(Mat 13:10-17; Luq 8:9-10)

¹⁰Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttunne I odeeddawaa siseedda hara asatuu I barekka de7ishshin aakko shiiqiide, he leemisuwaa bilethaa A oochcheed-

††**3:28** Boriyaa boriyaa: Guussay Xoossaa bollan asay haasayiyaa iita, balanne geella haasayaa.

^{z3:29} Luq 12:10 ^{a4:1} Luq 5:1-3

dino. ¹¹⁻¹² Yesuusi untunttussi, “Hinttentoo Xoossaa kawutethaa xuuraa yewuwaa eray imetteedda; shin haratuu kawutethaappe karenna de7iyaawanttu, xeelaa xeeliidde be7enna mala, qassi sissaa sisiiddikka akeekenna mala, untunttu shirettiide Xoossaakko simmina, I untunttu nagaraa atto geenna mala, untunttoo ubbabay leemisuwan odettee” yaageedda. ^b

Zeriyawaa Leemisuwaa Bilethaa

(*Mat 13:18-23; Luq 8:11-15*)

¹³ Yesuusi untuntta, “Ha leemisuwaa erikkitee? Yaatina, leemisuwaa ubbaa wooti eranitee? ¹⁴ Zeriyawe Xoossaa qaala zeree. ¹⁵ Qaalay zerettiyaa ogiyaa doonan de7iyaawanttu hawantta; untunttu qaala sisiyaa wode, Seexaanay ellekka yiide, untunttu wozanaan zeretteedda qaala afdiggeedda. ¹⁶ Hawaadanka qassi anccotiyaa biitaan zeretteeddawanttu hawantta; untunttu qaala sisiide, ellekka nashechchaan akkiino. ¹⁷ Untunttu ha77iw de7iinoppe attin, untunttoo mino xaphuu baawa; guyyeppe qaala gaasuwan waayyii woy yederssuu yiyaa wode, untunttu ellekka dhubetti aggiino. ¹⁸ Qassi agunthaa gidдон zeretteeddawanttu hawantta; untunttu qaala sisiyaawantta. ¹⁹ Shin ha sa7aa de7oo hirggiyaawe duretethaa dosiyaawenne harabaa amottiyaawe untunttu wozanaan geliide, qaala cuullina ayfennaan atti aggeedda. ²⁰ Shin tu7e biitaan zeretteeddawanttu qaala sisiide akkiyawantta; ittu hattamuwaa, ittu usuppun tammuwaa ayfina, ittu xee-tuwaa ayfeedda” yaageedda.

Xomppiyaa Leemisuwaa

(*Luq 8:16-18*)

²¹ Yesuusi gujjiide, “Xomppiyaa ahiide, gillaappe woy arssaappe garssanna wothiyaa asay de7ii? Dhoqqasaan wothennee? ²² Ayissi gooppe, qoseeddabay ubbay qoncciyaa kewanawaa; qassi geeman wotheeddabay ubbay beettennaan attenna. ²³ Sisanaw haythay de7iyaa uray de7ooppe siso” yaageedda.

²⁴ Qassikka untuntta, “Hinttentu sisiyaawaa akeekiide sisite; Xoossay hintte makkeedda qun77aan hinttenttoo makkanawaa. I hinttenttoo darissiide immana; ²⁵ de7iyaa uraw gujji immana; baynawaa haray atto, aw de7iyaa he guthat-tokka akkidiggana” yaageedda.

Dicciyaa Zerethaa Leemisuwaa

²⁶ Yesuusi qassikka, “Xoossaa kawutethay gaden kathaa zeriya asaa mala. ²⁷ He bitani qamma gemi77ishee; guura denddee; I bare huuphew waanintto erennaan, he zerethay mokkeenne diccee. ²⁸ Biittay kathaa barekka mokkeenne ayfee; koyro carshshay caaree; guyyeppe ayfanaw kuukumme; qassi wurssethaan kumentha ayfiyaa ayfee. ²⁹ Shin kathay gakkiiyaa wode, kathaa shiishshiyaa wodii gakkieedda diraw, bitani ellekka baacaan cakuwaa gelii aggeedda” yaageedda. ^c

Sannaaficiyaa Zerethaa Leemisuwaa

(Mat 13:31-34; Luq 13:18-19)

³⁰ Yesuusi, “Nuuni Xoossaa kawutethaa aya malatee gaanee? Woy ayaanna leemisanee? ³¹ Xoossaa kawutethay sannaaficiyaa ayfatto malatee. He ayfatta zeriya wode, sa7aan de7iyaa mithaa ayfiiyaa ubbaappekka guuxxaw; ³² henno zeriya mokkaade hara atakilttiya ubbaappe daraw; daro daashshaa daashaw. Kafuu izi qankkaa kuwaan golliya keexxana danddayee” yaageedda.

³³ Yesuusi hawaa mala daro leemisuwan asay sisanaw danddayiyaawaa keenaa, bare qaalaa odeedda. ³⁴ Asaw leemisuu baynnaan odenna; shin Yesuusi barena kaalliyawanttu xalalaanna de7iyaa wode, untunttoo ubbaa billiide odee.

Yesuusi Beetaa Co77u Ootheedda

(Mat 8:23-27; Luq 8:22-25)

³⁵ He gallasi sa7ay omarsina, Yesuusi barena kaalliyawanttu “Abbaappe hefintha pinnoytte” yaageedda. ³⁶ A kaalliyawanttu asaa aggiide, Yesuusi kase geli utteedda wonggiriyaan geliide, Yesuusa barenttunna afeeddino; hara wonggiratuukka hewaan de7iino. ³⁷ Wolqqaama gotuu denddina, beetay wonggiriyaan shocina, haathay kumana gakkana wonggiriyaan giddo geleedda. ³⁸ He wode Yesuusi wonggiriyaan guyye bagganna borkkothaa borkkotiide gemi77isheedda. Yesuusa kaalliyawanttu A denthiiide, “Tamaarissiyaawoo, nuuni dhayiyaa wode co77u gaade xeellay?” yaageeddino.

³⁹ I beegottiide gotuwaa, “Co77u ga” giide, abbaakka, “Woppu ga” geedda; gotuukka co77u giina, ubbabaykka woppu geedda. ⁴⁰ Yesuusi barena kaalliyawanttu “Ayissi hawaadan yayyiitee? Hinttentu waani ammanikkitee?” yaageedda.

⁴¹ Untunttu daro yayyiide barenttu gidдон, “Hawe laa haray atto, gotuunne abbay azazettiyaawe oone?” yaageeddino.

Yesuusi Iita Ayyaanay Oyyqeedda Bitaniyaa Patheedda

(Mat 8:28-34; Luq 8:26-39)

5 Yesuusinne A kaalliyawanttu abbaappe hefinthaw pinniide, Gerggesenoona geetettiya gadiyaa gakeeddino. ² Asaa moogiyaa duufuu de7iyaasaappe iita ayyaanay de7iyaa itti bitani kesiide, Yesuusi wonggiriyaappe kaseedda wode, Yesuusanna gakettedda. ³ Bitani he duufuu de7iyaasaan aqi peeshiide, yaani de7ee; A ooninne haray atto, santhalataan qachchanawukka danddaybeenna. ⁴ Ayissi gooppe, I daro wode uqqinnaanne santhalataan qashettiide de7ee; shin santhalataa duseretheedda; uqqinnaakka menthereetheedda; A xoonanaw danddayeeddawe ooninne baawa. ⁵ I ubba wode gallassinne qamma, he duufuu de7iyaasaaninne deriyaa bolla waassee; bare bollaakka shuchchan gaaree.

⁶ Yesuusa haakuwaan be7eedda wode, aakko woxxi yiide aw goyinneedda. ⁷ He bitani bare kooshshaa dhoqu oothiide, “Ubbaappe Bolla Xoossaa Na7aw, Yesuusaa, neenanne taana ayee gathii? Taana murenna mala, taani neena Xoossaa sunthan woossay” yaageedda. ⁸ I hewaa ayissi geedde gooppe, Yesuusi A, “Laa ha iita ayyaanaw, ha bitaniyaappe kesa” yaageeddawaassa.

⁹ Yesuusi A, “Ne sunthay oone?” yaagiide oochcheedda.

I, “Nuuni cora gidiyaa diraw, ta sunthay Leegiyoona” yaageedda. ¹⁰Iita ayyaanatuwaa he gadiyaappe kessi yeddenna mala, Yesuusa minissiide woosseedda.

¹¹He deriyaa bollan cora gudunthaa wudii heemettee; ¹²iita ayyaanatuu Yesuusa, “Nuuna hini gudunthaa wudiyaakko yeddaarkkii; untuntun biide gelana” yaagide woossina, ¹³Yesuusi, “Biite” yaageedda. Iita ayyaanatuu bitaniyaappe kesiide, gudunthatuwaan geleeddino; laa77u sha77a gidiyaa gudunthaa wudii kakaa huuphiyaanna kajjottiidde, abbaan geliide, mitetti aggeedda.

¹⁴Gudunthaa wudiyaan heemmiyaawanttu baqatiide, haneeddawaa katamaaninne katamaappe gaxaa gadiyaan odeeddino; hewaa be7anaw asay yeedda. ¹⁵Asay Yesuusakko yiide, cora iita ayyaanatuu beni oyqqeedda bitani bare wozanay simmina, mayuwaa mayyiide, hewaan utteeddawaa be7iide, ubbay yayyeedda. ¹⁶Hewaa be7eedda asatuu iita ayyaanatuu oyqqeedda bitani haneeddawaanne qassi gudunthaa wudiyaabaa he asaassi odeeddino. ¹⁷Hewaa diraw, asay barenttu gadiyaappe Yesuusi baana mala, woosaa doommeedda.

¹⁸Yesuusi wonggiriyaan gelishshin, iita ayyaanatuu oyqqeedda bitani Yesuusanna de7ana mala, Yesuusa woosseedda. ¹⁹Shin Yesuusi ixxiide A, “Ne soy simmaade, Goday new ay mala wolqqaamabaa ootheeddenttonne qassi I new ay mala keekentto ne soy asaw oda” yaageedda. ²⁰Bitani biide, Tammu Katamaa ^{‡‡}giyaasan yuuyyiide, Yesuusi barew ay mala wolqqaamabaa ootheeddentto, oduwaa doommeedda; I odeeddawaa siseedda asay ubbay maalaletteedda.

Yaa7iroosa Naattonne Yesuusa Mayuwaa Bochcheedda Mishiratto

(Mat 9:18-26; Luq 8:40-56)

²¹Yesuusi simmiide, wonggiriyaan geliide, abbaa pinneeddawaappe guyyiyan, cora asay abbaa mataan Aakko yuuyyi aadhdiide shiiqeeddino. ²²Yaa7iroosa giyaawe, Ayihuda woosa golliya kaappatuwaappe ittuu, Yesuusa be7eedda wode aakko yi A gediyaan kunddiide, ²³“Ta naatta harggaade hayqqana hanaw; iza paxaade lo77o de7ana mala, yaade ne kushiyaa izi bolla wothaarikkii” yaagiide Yesuusa minissiide woosseedda.

²⁴Yesuusi Yaa7iroosanna beedda; I biishshin cora asay A kaalliidde metootheeddino.

²⁵Tammanne laa77u laythaa ubbaa izi bollaappe suuthay goggiyaa itti mishiratta de7aw. ²⁶Cora aakimatuu izo aakimishshinkka, iza paxa kaa7ettaaddu; bare miishshaa ubbaa wursinakka iziw haa iiteeddawaappe attin, aynne izo maaddibeenna. ²⁷He mishiratta Yesuusabaa sisaade, asaa gidonna Yesuusappe guyyenna yaade, A mayuwaa bochchaaddu. ²⁸Ayissi gooppe iza, “Taani haray atto, A mayuwaa bochchooppekka paxana” yaagaade qoppaaddu.

²⁹Iippe goggiyaa suuthay ellekka eqqi aggeedda; iza bare waayyiyaappe paxeeddawaa bare bollaana eraa aggaaddu. ³⁰Yesuusi bareppe wolqqay kesseeddawaa bare huuphew eriide, ellekka cora asaa gidon guyye simmiide, “Ta mayuwaa bochcheeddawe oone?” yaageedda.

^{‡‡}**5:20** *Tammu Katamaa:* Hawanttu itti cita gideedda katamatuu Sammaariyaappenne Galiilaa gadiyaa away doliyaa bagganna de7iyaawantta gidiide, hewantun de7iyaa asatuwaa eeshshaykka Griike asatuwaa de7uwaa ogiyaa kaalliyawaa bessee.

³¹ Yesuusa kaalliyaawanttu A, “Asay neena sugiyaa wode be7aadde, ‘Taana oone bochcheeddawe?’ yaagay?” geeddino.

³² Yesuusi hewaa oone ootheeddenttonne be7anaw yuushshi aathiide xeelleedda; ³³ shin mishiratta barew haneeddawaa eraade, yashshaa kokkoraadde yaade Yesuusa sinthan guufannaaddu; qassi tumatethaan haneeddawaa ubbaa aw odaaddu. ³⁴ Yesuusi izo, “Ta naattee, neena ne ammanuu patheedda; saruwan ba; ne waayyiyaappenne paxa” yaageedda.

³⁵ Yesuusi biro hewaa giishshin, Ayihuda woosa golliya kaappuwaa soyippe kiiteteedda asatuu yiide, “Ne naatta hayqqadiggaaddu; simmi tamarssiyaawaa ayissi daabursay?” yaageeddino.

³⁶ Shin Yesuusi untunttu giyaawaa sisiide, Ayihuda woosa golliya kaappuwaa, “Ammano xalalaa ammanappe attin, yayyoppa” yaageedda. ³⁷ Yesuusi Phexiroosappe, Yayiqoobappenne Yayiqooba ishaa Yohaannisappe haray ooninne barena kaallenna mala diggeedda. ³⁸ Untunttu Ayihuda woosa golliya kaappuwaa soy gakeedda wode, Yesuusi asay loythi yeekkiyaawaanne zilaliyaawaa be7eedda. ³⁹ Geliide asaa, “Ayissi loythi yeekkiitee? Naatta gemi77ishaadduppe attin, hayqqabeykku” yaageedda.

⁴⁰ Hewaappe guyye asay A bolla miiccedda; shin asaa ubbaa kare kessiide, naatti aawuwaanne aatto hewaan barenanna de7iyaa A kaalliyaawantanne akkiide, naatta de7iyaasaa geleedda. ⁴¹ Yesuusi naatti kushiyaa oyqqiide, “Xaalitaa, qumii” ⁴² yaageedda; hewaa bilethay, “Guutha naattee, taani neena dendda gay” giyaawaa.

⁴² Naatta ellekka dendda eqqaade hamettaaddu; iza tammanne laa77u laythaa naatto; hewe haniyaawaan asay daro maalaletteedda. ⁴³ Yesuusi hewaa untunttu oossinne odenna mala, untuntta minissi azaziide, “Iziw miyaabaa immite” yaageedda.

Yesuusa Naazireeten Akkennaan Ixceeddino

(Mat 13:53-58; Luq 4:16-30)

6 Yesuusi hewaappe kesiide, bare gadiyaa Naazireete katamaa beedda; A kaalliyaawanttukka A kaalliide beeddino. ² Sambbataa gallassi Ayihuda woosa golliyan tamarissuwaa doommeedda; I tamarssiyaawaa siseedda cora asay maalalettiide, “Hawe ha ubbabaa haqappe demmeeddee? Ha aw imetteedda aadho eratethay ayee? Xoossay oothiyaa malaataa I wooti oothii? ³ Hawe anaaxiyaa ^{§§}gidennee? Mayraami na7aa, Yayiqooba ishaa, Yoosa ishaa, Yihudaa ishaa, Simoona ishaa gidennee? A michchatuu nuunanna hawaan de7iyaawantta gidikkinoo?” yaagiide, I giyaawaa akkennaan ixceeddino.

⁴ Yesuusi he asaassi, “Nabii bare gadiyaan, bare dabbatuwaaninne barenttu soy asaan bonchchettennawaappe attin, ubbasan bonchchettee” yaageedda. ⁵ I hewaan bare kushiyaa amareedda asatuwaa bolla wothiide, untuntta patheeddawaappe attin, cora malaataa oothanaw aynne danddaybeenna. ⁶ Asay ammanibeenna diraw maalaletteedda.

[¶]**5:41** *Xaalitaa, qumii:* Ha qaalatuu Aramaayike geetettiyya qaalaan Yesuusa wodiyaan Paalentine gaden haasayettiyaawaa. Xaalitaa giyaawenne quumi giyaawe amaarathuwaa qaala gidenna. Shin Griikiyaa qaala.

^{§§}**6:3** *anaaxiyaa:* Griike bilethaan shuchchaa woy urqqa melissiide medhdhiyaa asaa giide go77ettee.

**Yesuusi Tammanne Laa77u Barena
Kaalliyaawanttu Tamaarissanaadan Kiitteedda**

(Mat 10:5-15; Luq 9:1-6)

Hewaappe guyyiyan, Yesuusi hewaa heeran de7iyaa qeeri katamatuwaan yuuyi yuuyyiide, asaa tamaarsseedda. ⁷Yesuusi tammanne laa77u barena kaalliyaa wantta barekko xeesiide, laa77uwaa laa77uwaa kiitteedda; qassi untunttoo iita ayyaanatuwaa kessiyaa maataa immeedda. ⁸Untuntta, “Ogiyaa xam77aappe attin, qumaa, qarcciitiyaa, hintew miishshaa ayaanneekka oyqqoppite. ⁹Hinttentu gediyaan caammaakka wothite; shin laa77u mayuwaa mayyoppite” yaageedda. ¹⁰Qassikka untuntta, “Hinttentta asay haqan mokkooppenne, hewaappe kesana gakkanaw, he golliyan utti aggite. ¹¹Hinttentta asay mokennasaa woy hintte odiyaabaa sisennasaa haqa gidoopekka, he gadiyaan de7iyaa asaw hewe marka gidana mala, hewaappe kesiidde, hintte gediyaappe baanaa shocite” *yaageedda.

¹²Tammanne laa77u A kaalliyaa wanttu biide, asay barenttu nagaraappe simmanaadan, qaalaa odeeddino. ¹³Untunttu asaappe daro iita ayyaanatuwaa kessiide, harggiyaa asaa coraa zaytiyaa okkiide patheeddino. ^d

Xammaqiyaa Yohaannisa Hayquwaa

(Mat 14:1-12; Luq 9:7-9)

¹⁴Asay Yesuusa sunthaa denthiyaa diraw, Kaatiyaa Heroodise hewaa ubbaa siseedda; itti itti asay, “Xammaqiyaa Yohaannisi hayquwaappe denddeedda; hewaassi aw wolqqaama malaataa oothiyaa wolqqay de7ee” yaageedda.

¹⁵Shin haranttu A, “Hawe Eelaasa” yaageeddino.

Haranttu qassi, “Hawe beni wode nabatuwaa malatiyaa nabiyyaa” yaageeddino.

¹⁶Shin Heroodise hewaa siseedda wode, “Hewe taani qoodhiyaa muucisseedda xammaqiyaa Yohaannisa. I hayquwaappe paxeedda” yaageedda.

¹⁷Ayissi gooppe, Heroodise bare ishaa Piliphphoosa machchatto Heroodiyaado akki wotheedda; Heroodise izi diraw, bare huuphew asaa kiittiide, Yohaannisa oythiide, qashissi wotheedda. ¹⁸Ayissi gooppe, Yohaannisi Heroodisa, “Neeni ne ishaa machchatto akkanaw bessenna” yaagi wotheedda.

¹⁹Heroodiyaada Yohaannisaw uluwaan morkkiyaa oyqqaade A wodhissanaw koyyaaddu; shin danddayabeykku. ²⁰Yohaannisi xillo asanne geeshsha asaa gideeddawaa Heroodise ereedda diraw, aw yayyiide, loythi naagi wotheedda; Yohaannisi giyaawaa sisiide, bare wozanaan darissi metootiiddekka aabaa nashechchaan siseedda.

²¹Heroodise bare yeletteedda gallassi, gadiyaa ayissiyaawanttoo, shaalaqatuwaassinne Galiilaan de7iyaa wolqqaama asaw shoobiyaa giigisseedda wode, wurssethaan Heroodiyaada injje gallassaa demmaaddu. ²²Heroodiyaadi naatta imathaa mokkiyaasaa gela duraade, Heroodisanne A imathatuwaa nashechchaaddu; Hewaappe guyye kaatii naattiw, “Neena lo77eeddawaa ayaa gidooppenne taana oochcha; taani new immana” yaageedda. ²³Qassi iziw darii

*6:11 *hintte gediyaappe baanaa shocite*: Hawe asay ixceeddawaa bessiyawaa.

^d6:13 Yay 5:14

caaqqiide, “Neeni oochcheeddawaa ayaa gidooppekka, taani new immana; haray atto, ta kawutethaappe baggaa gidooppekka, taani new immana” yaageedda.

²⁴ Naatta kare kesaade bare daayo, “Ayaal immagoo?” yaagaade oochchaaddu.

I daaya, “Xammaqiyaa Yohaannisa huuphiyaa immagaa” yaagaaddu.

²⁵ Naatta ellekka kaatiyaakko baade A, “Xammaqiyaa Yohaannisa huuphiyaa wociitiyaan wothaade, neeni ha77i taw immanaadan koyyay” yaagaaddu.

²⁶ Hewaappe guyye kaatii darii qarettedda; shin bare caaquwaa dirawunne bare imathatuwaa diraw iziw caaqeedda caaquwaa kolanaw koyyibeenna. ²⁷ Hewaa diraw, ellekka naagiyaawaa kiittiide, Yohaannisa huuphiyaa ahana mala azazeedda; naagiyaawe qasho golle biide, Yohaannisa goodhiyaa muuceedda. ²⁸ He muuceed-dawaa wociitiyaan wothi ahiide, naattiw immeedda; naatta qassi bare aattiw immaaddu. ²⁹ Yohaannisa kaalliyaawanttu hewaa siseedda wode yiide, A anhaa afiide moogeddino.

Yesuusi Ichcheshu Sha77a Asaa Miziide Kalsseedda Taarikiyaa

(Mat 14:13-21; Luq 9:10-17; Yoh 6:1-14)

³⁰ Yesuusi kiitteeddawanttu simmiide, Yesuusanna gakettiide, barenttu otheed-dabaanne barenttu tamarsseddabaa ubbaa Yesuusassi odeeddino. ³¹ Biya asaynne yiyaa asay darina, haray atto qumaa maanawukka untuntta gathennaan ixceedda diraw, Yesuusi untuntta, “Nuurekka guuthaa shemppi akkanaw asay baynnasaa boytte” †yaageedda. ³² Yesuusinne untunttu barenttu xalalaa wonggiriyaan uttiide, asay baynnasaa beeddino.

³³ Untunttu biishshin, cora asay untuntta be7iide ereedda; katamaa ubbaappe gediyaan woxxiidde, untunttu biyaasaa untunttuppe kasetiide gakteeddino.

³⁴ Yesuusi wonggiriyaappe kesiide, cora asaa be7eedda; asay heemmiyaa asay baynna dorssaa mala gideedda diraw, qarettiide asaa darobaa tamarissuwaa doommeedda. ^e

³⁵ Sa7ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyaawanttu aakko yiide, “Hawe sa7ay asay baynna sa7aa; ha77i sa7aykka qammidiggeedda; ³⁶ asay heeraanne qeeri katamatuwaa giddo biide, barenttoo miyaabaa shammana mala, asaa moyizza” yaageeddino.

³⁷ Shin Yesuusi zaariide untuntta, “Asaw miyaabaa hintte immite” yaageedda.

Hewaappe guyye untunttu, “Nuuni biide, laa77u xeetu biraa santtimiyaa ‡qumaa shammiide, asay maanaw immanee?” yaagiide A oochcheeddino.

³⁸ Yesuusi untuntta, “Hinttenttoo aappun daabbuu de7ii? Biide be7ite” yaageedda.

Untunttu be7iide, “Ichcheshu daabbuwaanne laa77u moliyaa” yaageeddino.

³⁹ Yesuusi barena kaalliyaawantta asaa ubbaa citan citan shaakki shaakkiide, maataan utissana mala azazeedda. ⁴⁰ Asay xeetuu xeetuunne ishatamuu ishatamuu citan citan utteeddino. ⁴¹ Yesuusi ichcheshu daabbuwaanne laa77u moliyaa oyqqi-

†6:31 *asay baynnasaa*: Hawe Galiilaa geetettiyaa wombaappe pudehaa dola bagganna de7ee. 6:45 xeellite.

‡6:37 *biraa santtimiyaa*: Beni wodiyaan asaa gadiyan itti gallassaa uniyaa oothi peesheedda asaw itti biraa santtimii imettee. Mat 20:2 xeellite.

^e6:34 Pay 27:17; 1Kat 22:17; 2Od 18:16; Hiz 34:5; Mat 9:36

ide, pude saluwaa xeelliide, Xoossaa galateedda; daabbotuwaa menthiide asaw gishana mala, barena kaalliyaawanttussi immeedda; qassi laa77u moliyaakka untunttu ubbaw shaakkeedda. ⁴²Asay ubbay miide kalleeddino. ⁴³Hewaappe guyye atteedda daabbotuwaa dokkayenne moliyaa dokkay tammanne laa77u zambbeeliyaa kumeeddawaa Yesuusa kaalliyaawanttu dentheeddino. ⁴⁴Daabbuwaa meedda atuma asay ichcheshu sha77a.

Yesuusi Abbaa Bollan Hamettiide Beedda

(Mat 14:22-33; Yoh 6:15-21)

⁴⁵Ellekka Yesuusi he cora asaa moyizziide, barena kaalliyaawanttu wonggiriyaan geliide, abbaappe hefinthan de7iyaa Beetesayda giyaa katamaa bareppe sinthatiide baanaadan azazeedda. ⁴⁶Untuntta moyizzeeddawaappe guyyiyan, Xoossaa woosanaw zooziyaa keseedda.

⁴⁷Sa7ay qammiyaa wode wonggirii wombbaa gidduwan de7ishshin, Yesuusi wombaappe gaxaan barekka de7ee. ⁴⁸Carkkuu A kaalliyaawanttukko carkkiyaa diraw, barena kaalliyaawantta wombbaa beetay metoothiyaawaa Yesuusi be7iide, kuttuu waassana haniyaa wode wombbaa bollan hamettiide, untunttukko yeedda; untuntta yeggi aadhhanaw koyyeedda. ⁴⁹Shin wombbaa bollan I hamettishshin, untunttu A be7iide, barenttoo moytilliyaa malatina waasseeddino. ⁵⁰Ayissi gooppe, untunttu ubbay A be7iide, yashshaa kokkoreeddino; shin ellekka Yesuusi untuntta, “Aynne baawa; taanattennee yayyoppite” yaageedda. ⁵¹Yesuusi untunttunna ittippe wonggiriyaan gelina, carkkuu woppu geedda; untunttu daro maalaletteeddino. ⁵²Ayissi gooppe, untunttu wozanay jolleedda diraw, untunttu ukithaabaa akeekibeykkino.

Yesuusi Gensaareexen Hargganchchatuwaa Patheedda

(Mat 14:34-36)

⁵³Untunttu abbaa pinniide, Gensaareexa giyaa biittaa gakteeddino; yaani wonggiriyaan gaxaa shiishshi qachcheeddino. ⁵⁴Untunttu wonggiriyaappe wodhdhiyaawaan, asay ellekka Yesuusa erinne ⁵⁵hewaa heeran de7iyaa gadiyaa ubbaan woxerettiide, hargganchchatuwaa shanchchamaan tookkiide, “Yesuusi de7ee” giina siseeddasaa ahuwaa doommeedda. ⁵⁶Yesuusi beeddasaa ubbaan qeeri katamaan gidina, wolqqaama katamaan gidina, heeraa giddon gidinakka, geyaa denbbaan asay hargganchchatuwaa aakko afee. Yesuusi bare mayuwaa macaraa gidoppenne hargganchchatuwaa boshissana mala, asay A woosseedda; bochcheedda ubbay paxeedda.

Yesuusi Asaa Wogaappe Koshshennawaa Phalqqeedda

(Mat 15:1-9)

7 Parisaawatuunne Yeerusalaameppe yiide, Muse higgiiyaa tamaarissiyaa amareedda asatuu Yesuusakko shiiqeeddino. ²Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittu ittu tuna kushiyan, hewaa giyaawe meecettennaan qumaa miyaawantta ¹be7eeddino.

7:2 meecettennaan qumaa miyaawantta: Ayihude asatuwaa wogaan meecettenna kushiyan qumaa muussay tunaadan paydettee. Hewaassi qumaa maanappe kasenna kushiyaan meechchaa loythi minissiino.

³ Ayissi gooppe, Parisaawatuunne Ayihuda asay ubbay barenttu aawatuwa wogaa naagiide, barenttu kushiya loythi meecettennaan miikkino. ⁴ Qassi geyaappe yiidekka meecettennaan de7iidde miikkino. Qassi untuntu barenttu aawatuwappe akkeedda hara cora wogay de7ee; hewekka wanccaa, keriyaa, birataappe medhdheedda miishshaanne arssaa meeciyaa wogaa.

⁵ Parisaawatuunne Muse higgiiyaa tamarssiyaawanttu Yesuusa, “Neena kaalliyaawanttu ayissi nu aawatuwa wogaa kaallennaan ixxiide, barenttu kushiya meecettennaan qumaa miinoo?” yaagiide oochcheeddino.

⁶⁻⁷ Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; “Isiyaasi timbbitiyaa odeedda wode, hinttentubaa, lo77a malatiyaa iitatubaa xaafeeddawaadankka,

‘Xoossay, “Hawe asay taana

bare bolla doonan bonchchee.

Shin untuntu wozanay taappe haakuwaan de7ee;

asay taw mela goyinnee.

Ayissi gooppe, asay oothedda azazuwaa

Xoossaa higgiiyaa malatissiide tamarssaa” geedda’

yaagiide timbbitiyaa tumuwaa odeedda. ^f

⁸ “Xoossaa azazuwaa hintte aggiide, asaa wogaa minissiide naagiita” yaageedda.

⁹ Qassikka Yesuusi, “Hinttenttu hintte wogaa naaganaw Xoossaa azazuwaa aggiita. ¹⁰ Ayissi gooppe Muse, ‘Ne aabbanne ne daayo bonchcha’ Qassi, ‘Bare aabbanne bare aatto boriyaawe hayquwan muretto’ yaageedda. ⁸¹¹ Shin itti uraw bare aawuwaa woy bare aatto maaddiyaabay de7ishshin I, ‘Hawe qurbbaaniyaa; hawaa guussay Xoossaabaa giyaawaa’ gooppe, ¹² I bare aawuwaa woy bare aatto wodeppe maaddanaawaa aynne koyyikkita. ¹³ Ha hanotaan hintte hinttenttu wogaa naaganaw, Xoossaa qaalaa koliide, hewaa mala darobaa oothiita” yaageedda.

Asaa Tunissiyaawantta

(Mat 15:10-20)

¹⁴ Yesuusi cora asaa qassikka barekko xeesiide, “Ubbay taani giyaawaa sisitenne akeekite. ¹⁵ Asaappe kesiyaawe asaa tunissiyaawaappe attin, kareppe asaa giddo geliide, asaa tunissiyaabay aynne baawa; ¹⁶ sisanaw haythay de7iyaa uray ooninne siso” yaageedda.

¹⁷ Yesuusi cora asaa aggiide soy geleedda wode, A kaalliyaawanttu he leemisuwaabaa A oochcheeddino. ¹⁸ I untuntta, “Hinttentookka qassi gelibeennee? Kareppe asaa wozanaan geliyaabay aynnee asaa tunissanaw danddayenawaa akeekiitee? ¹⁹ Ayissi gooppe, qumay asaa uluwaa giddo geliide, karew kesiyaawaappe attin, asaa wozanaa giddo gelenna” yaageedda. Hawaadankka Yesuusi qumaa ubbay tuna gidennawaa erisseedda.

²⁰ Qassikka Yesuusi hawaadan yaageedda; “Asaa tunissiyaabay asaa wozanaa gid-doppe kesiyaabaa. ²¹ Ayissi gooppe, asaa wozanaa gid-doppe kesiyaawe iita qofaa; woshummiyaawaa; wuu77iyaawaa; wodhiyaawaa; caaratethaa; ²² yoratethaa; uuziyaa woy barena dosiyaawaa; iitatethaa woy cimmiyaawaa; geniyyaa; mac-cawaa amottiyaawaa; qanaatiyaawaa; boriyaawaa woy zigiriyaawaa; ayyuwaa;

eyatethaa. ²³ Ha iitabay ubbay asaa wozanaa giddoppe kesiide, asaa tunissee” yaageedda.

Itti Giriike Mishiratti Ammanuwaa

(Mat 15:21-28)

²⁴ Yesuusi hewaappe aggiide, Xiirsoosanne Sidoonaa giyaa katamatuwaa matan de7iyaa gadiyaa biide, itti golliya geleedda; qassi I yaani de7iyaawaa ooninne er-anawaa koyyibeenna; shin qosettiide gami77anaw danddayibeenna. ²⁵ Shin bare gu-utha naatti bolla iita ayyaanay de7iyaa itti mishiratta Yesuusabaa sisaade, ellekka aakko yaanne A gediyaan guufannaa aggaaddu. ²⁶ He mishiratta Ayihuda asa gidukku; A yeletteeddawekka Sooriyaa giyaa gadiyaana; A bare naattippe xalahiyaa kessana mala, Yesuusa woossaaddu.

²⁷ Shin Yesuusi zaariide, “Naanay kasetiide qumaa kallino; ayissi gooppe, naanaa qumaa akkiide, kanatuwassi §oliyaawe lo77a gidenna” yaageedda.

²⁸ Mishiratta zaaraade, “Tumakka ta Godaw, haray atto sampkaa miyyiyaan de7iyaa kanatuukka naanatuwappe atteedda suuppaa miino” yaagaaddu.

²⁹ Yesuusi qassi izo, “Ha neeni hasayeedda qaala diraw, xalahii ne naattippe ke-seedda; simmi ne soy ba” yaageedda.

³⁰ Mishiratta bare soy biyaa wode, izi naattippe xalahii kesina, hiixan giseed-dawunno demmaaddu.

Yesuusi Tullenne Duude Gideedda Itti Bitaniyaa Patheedda

³¹ Yesuusi Xiirsoosa gadiyaappe kesiide, Sidoonaannanne Tammu Katamaa giyaa gadiyaanna kanthiide, Galiilaa Abbaakko beedda. ³² Asay tullenne duude gideedda bitaniyaa Yesuusakko ahiide, bare kushiyaa A bollan wothana mala, Yesuusa woosseeddino. ³³ Yesuusi barekka he bitaniyaa cora asaappe gaxaa kessiide, bare biradhdhiyaa A haythaan yeddeedda; qassi cuchcha cuhchiide, A inxxarssaa bochcheedda. ³⁴ Saluwaa pude xeelliide, tookki shemppiide, “Eftahi” ** yaageedda; hewaa giyaawe dooyetta giyaawaa. ³⁵ Bitaniyaa haythay ellekka dooyetti aggeedda; qassi A haasayenna inxxarssaykka biletti aggeedda; bitani aynne waayyettennan haasayii aggeedda.

³⁶ Yesuusi asaw, “Hawaa oossinne odoppite” yaagiide odeedda; shin I darissi minissi odina, asay qassi oduwaa yaa darisseedda. ³⁷ Hewaa siseedda asay ubbay daro maalalettiide, “Ubbabaakka I loythi oothee. Haray atto tulliyaakka sisse; qassi duudiyaa haasayissee” yaageeddino.

Yesuusi Oyddu Sha77a Asaa Mizeedda

(Mat 15:32-39)

8 Hewode, cora asay qassi Yesuusakko shiiqeedda; asaw miyaabay dhayina, Yesuusi barena kaalliyaawantta barekko xeesiide, ² “Ha cora asay taananna heezzu gallassay gakkanaw gami77iide, miyaabaa aynne demmibeenna diraw, taani

§7:27 *kanatuwaassi*: Ha qaala itti itti Ayihude asay, Ayihude gidenna asatuwaassi go77ettiyaawaa.

**7:34 *“Eftahi”*: Ha qaalay Yesuusi ha alamiyaan de7iidde tamarissiyaa wode, go77ettiyaaraamaayike yaagettiyaaraqaalaan haasayeeddawaa.

untunttoo qarettay. ³Taani untuntta koshaanna soy yeddooppe, biidde ogiyaan daaburiide kunddana; ayissi gooppe, ittu ittu haakosaappe yeedda” yaageedda.

⁴A kaalliyaawanttu zaariide, “Ha asay bayinna saan ha asaa ubbaa mizanaw gidiyaa qumaa demmanaw danddayiiaawe oone?” yaageeddino.

⁵Yesuusi untunttu, “Hinttenttoo aappun daabbuu de7ii?” yaagiide oochcheedda. Untunttu, “Laappu daabbuu de7ee” yaageeddino.

⁶Yesuusi asaa, “Sa7aan uttite” yaagiide azazeedda; qassi laappu daabbuuwaa akkiide, Xoosaa galateedda; he daabbuwaa menthiide, asaw gishana mala, barena kaalliyaawanttu immeedda. Yesuusa kaalliyaawanttu he cora asaassi gisheeddino.

⁷Untunttoo qassikka amareedda suuppa moletuu de7iino; Yesuusi hewanttookka Xoosaa galatiide, asaw gishana mala, barena kaalliyaawanttu azazeedda. ⁸Asay ubbay miide kallina atteedda dokkay laappu zambbeeliyaa kumeeddawaa A kaalliyaawanttu dentheeddino. ⁹Qumaa meedda asay oyddu sha77a gidana; hewaappe guyyiyan, Yesuusi asaa yeddeedda. ¹⁰I qassi barena kaalliyaawanttunna ellekka wonggiriyaan geliide, Dalmanutaa ^{††}giyaa gadiyaa beedda.

Parisaawatuu Barenttoo Malaatay Oosettana Mala Oochcheeddino

(Mat 16:1-4)

¹¹Parisaawatuu yiide, Yesuusanna palumaa doommeeddino.

Yesuusa paaccanaw koyyiide, saluwaappe malaataa barentta bessana mala oochcheeddino. ¹²Yesuusi darissi tookki shemppiide, “Ha wodiya asay ayissi malaataa koyyii? Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha wodiya asaw malaatay ubbaakka imettenna” yaageedda. ¹³Qassi untuntta hewaan aggiide, zaari wonggiriyaan geliide, abbaappe hefintha pinneedda.

Parisaawatuwaa Irshshuwaanne Heroodisa Irshshuwaa

(Mat 16:5-12)

¹⁴Yesuusa kaalliyaawanttu qumaa afanawaa dogeeddino; untunttoo wongiriyaan gidдон itti ukithaappe haray baawa. ¹⁵Yesuusi untunttu, “Hinttentta erite; Parsaawatuwaa irshshuwaappenne Heroodisa ^{‡‡}irshshuwaappe naagettite” yaagiide azazeedda.

¹⁶Untunttu barenttu gidдон, “I hawaa giyaawe nuussi qumay bayinna diraassa” yaagiide haasayaa doommeeddino.

¹⁷Yesuusi untunttu giyaawaa eriide, “Hinttenttoo daabbuu bayinnawaa ayissi haasayiitee? Ha77i gakkanaw hintte w gelennee? Woy akeekikkitee? Hintte wozanay jolleeedde? ¹⁸Hinttenttoo ayfii de7ee; be7ikkitee? Qassi haythay de7ee; siskkitee? Hinttenttoo hassayettennee? ^{h19}Taani ichcheshu daabbuwaa ichcheshu sha77a asaw mentha immeedda wode, aappun zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheedditee?” yaageedda.

Untunttu, “Tammanne laa77u zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheeddo” yaageeddino.

^{††}**8:10** Dalmanutaa: Hawe erettenna sa7aa.

^{‡‡}**8:15** Heroodisa: Hawe Heroodise Anttiphaasa geetettiyaa wogga Heroodisa geetettiyawaa na7aa.

^h**8:18** Erm 5:21; Hiz 12:2; Mar 4:12

²⁰ “Taani qassikka laappu daabbuwaa oyddu sha77a asaw menthaade immeedda wode, aappun zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheedditee?” yaageedda.

Unttuntu, “Laappu zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheeddo” yaageeddino.

²¹ I qassi, “Ha77ikka akeekibeykkitee?” yaageedda.

Yesuusi Beetesaydan Itti Qooqaa Patheedda

²² Yesuusinne A kaalliyaa wanttu Beetesayda giyaa katamaa beeddino; asatuu qooqa bitaniyaa Yesuusakko ahiide, he bitaniyaa bochchana mala, A woosseeddino.

²³ Yesuusi qooqa bitaniyaa kushiyaay oyqqiide, heeraappe gaxaa kesseedda; A ayfiyaan cuchchiide, bare kushiyaay A bolla wothiide, “New ayentto beettii?” yaagiide oochcheedda.

²⁴ Bitani dhoqqiide, “Taani asaa be7ay; shin asay hamettiide, mithaa malatee” yaageedda.

²⁵ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi shirettiide bitaniyaa ayfiyaan bare kushiyaay wotheedda. A ayfii paxeedda; bitaniikka loythi xeelleedda; qassi ubbabaakka geeshshiide be7eedda. ²⁶ Yesuusi bitaniyaa, “Heeraa geloppa” yaagi A soy yeddeedda.

Phexiroosa Ammanuwaanne A Markkatethaa

(Mat 16:13-20; Luq 9:18-21)

²⁷ Yesuusi barena kaalliyaa wanttunna Qiisaariyaa Piliiphhoosa de7iyaa qeeri heeratuwaa beedda; I biishshin ogiyaan Yesuusi, “Taana asay oona gii?” yaagiide barena kaalliyaa wantta oochcheedda.

²⁸ A kaalliyaa wanttu, “Itti itti asay neena, ‘Xammaqiyaa Yohaannisa’ gee; harantuu, ‘Eelaasa’ giino; qassi harantuu, ‘Nabatuwaappe ittuwaa’ giino” yaageeddino.

²⁹ Yesuusi untuntunna, “Hintteshi taana oona giitee?” yaagiide oochcheedda.

Phexiroosi, “Neeni Dooretteedda Kiristtoosa” yaagiide zaareedda.

³⁰ Yesuusi, “Tabaa oossinne odoppite” yaagiide untuntunna azazeedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabaanne Waayyiyaabaa Koyruwaa Haasayee

(Mat 16:21-28; Luq 9:22-27)

³¹ Yesuusi barena kaalliyaa wantta, “Taani, Asaa Na7ay, darii waayyetanaw bessee; cimatu, qeesatuwaa kaappatuunne higgiiyaa tamarssiyaawanttu taana ixnanaw bessee; untuntu taana wodhanawunne taani heezzenhiyaa gallasaappe guyyiyan, hayquwaappe denddanaw bessee” yaagiide tamarissuwaa doommeedda.

³² Hewaa I untuntunna geeshshiide odeedda; Phexiroosi A itti bagga zaariide, zorettaa doommeedda.

³³ Shin Yesuusi guyye simmiide, barena kaalliyaa wantta xeelliide Phexiroosa, “Ha Seexaanaw, kichcha ta matappe! Neen asay qoppiyaawaa qoppasappe attin, Xoosay qoppiyaawaa gidenna” yaageedda.

Yesuusa Kaalussay Oochchiyaa Gatiyaa

(Mat 10:38-39; 16:24-28; Luq 9:23-27; 14:26-27)

³⁴ Yesuusi cora asaanne barena kaalliyaa wantta barekko xeeksiide, “Taana kaallana koyyiyaa uray de7ooppe, barena kaddo; yaatiide bare masqqaliyaa tookkiide, taana

kaallo. ³⁵ Ayissi gooppe, bare shemppuwaa [¶]ashshana koyyiyaa uray bayizzanawaa; shin ta dirawunne wonggalaa mishiraachchuwaa diraw bare shemppuwaa bayizziyaa uray ashshanawaa. ³⁶ Itti uray sa7aan de7iyaa ubbabaa barew shiishshiide, bare shemppuwaa bayizzooppe, A ayaa maaddanee? ³⁷ Itti uray bare shemppuwaa wozanaw ayaa immana danddayi? ³⁸ Xoossaa ammanenna ha nagaranchcha yeletaa wodiyaan, itti uray taananinne ta qaalaan yeellatoope, taanikka, Asaa Na7ay, qassi ta Aawuwaa bonchchuwan geeshsha kiitanchchatuwaanna yiyaa wodekka, aani yeellatana” yaageedda.

Yesuusa Malay Laametteeddawaa Odiyaa Taarikiyaa

(Mat 17:1-13; Luq 9:28-36)

9 Yesuusi untuntta, “Taani hinttentoo tumuwaa gay; amareedda asatuu Xoossaa kawutethay wolqqaanna yiyaawaa be7ennaan hayqennawanttu hawaan de7iino” yaageedda.

² Yesuusi usuppun gallasaappe guyyiyan, barenanna Phexiroosa, Yayiqoobanne Yohaannisa akkiide, untunttu xalalaa wolqqaama deriyaa bolla kesseedda; untunttu sinthaan laametteedda; ¹³ A mayuukka phooleedda; sa7aan mayuwaa meeciyyaa ooninne geeshshanaw danddayennawaa keenaa darii booxeedda. ⁴ He heezzu Yesuusa kaalliyaaawanttu, Eelaasinne Muse Yesuusanna haasiyaawantta be7eeddino.

⁵ Phexiroosi Yesuusa, “Tamaarissiyaawoo, nuuni hawaan de7iyaawe nuussi lo77a; nuuni heezzu daasatuwaa ittuwaa new, ittuwaa Musew, qassi ittuwaa Eelaasassi keexxana” yaageedda. ⁶ I waaganenttonne eribeenna; ayissi gooppe, ikka yokkontukka darii yayyeeddino.

⁷ Hewaappe guyyiyan, shaarii yiide untuntta kammina shaariyaappe, “Hawe taani siiqiyaa ta Na7aa; I giyaawaa sisite” giyaa qalay yeedda. ⁸ Ellekka untunttu yuushshi aathi xeelliyaa wode, Yesuusappe attin, haraa oonanne barenttu matan be7ibeykkino.

⁹ Untunttu deriyaappe wodhdhishshin, Yesuusi untuntta, “Taani, Asaa Na7ay, hayquwaappe denddana gakkanaw, hintte be7eeddabaa oossinne odoppite” yaagiide azazeedda.

¹⁰ I azazeeddawaa untunttu, “Eeno’ giide, ha hayquwaappe denddiyaawaa giyaawe waagiyaawe” yaagiide, barenttu gidon haasayetteeddino.

¹¹ Untunttu Yesuusa, “Higgiyaa tamarssiyaawanttu ayissi, ‘Eelaas kasetiide yaanaw bessee’ giinoo?” yaagiide oochcheeddino.

¹² I zaariide yaageedda; “Tumakka, Eelaas kaset yiide, ubbabaa giigissee; yaatina, ayissi Xoossaa Maxaafay, ‘Asaa Na7ay darii waayettanne ixettana’ yaagii?”

¹³ Shin taani hinttentoo oday; Eelaas yeedda; qassi aabay Xoossaa Maxaafan xaafetteeddawaadanka, asay A bare koyyeeddabaa ootheedda” yaageedda.

¶8:35 *shemppuwaa*: Griikiyaa qaalaan izaawaa woy asaa shemppuwaa geetetti biletteedda.

Yesuusi Iita Ayyaanay Oyqqeedda Na7aa Patheedda

(Mat 17:14-21; Luq 9:37-43)

¹⁴ Yesuusi, Phexiroosi, Yayiqoobinne Yohaannisi yokko Yesuusa kaalliyaawantukko simmiide yiyaa wode, cora asay he kaalliyaawanttu yuushshuwaan eqqeed-dawaanne higgiiyaa tamarissiyaa amareedda asatuu untuntunna palumetiyaawantta be7eeddino. ¹⁵ He cora asay Yesuusa be7eedda wode maalaletti dagamiide, ellekka aakko woxxi yiide, A saroteedda. ¹⁶ Yesuusi barena kaalliyaawantta “Untuntunna ayaa palumettiitee?” yaagiide oochcheedda.

¹⁷ He cora asaa giddoppe itti bitani zaariide, “Tamarissiyaawoo, ta na7aa bollan haasayaa diggiyaa iita ayyaanay de7iyaa diraw, A neekko akkaade yaaddi. ¹⁸ Ha iita ayyaanay A oyqqiyaa wode ubbaan, A olee; A doonaannakka hoommuu paarottee; qassi achchaa garcissee; bollaakka zoolissee. Aappe ha iita ayyaanaa kessana mala, neena kaalliyaawanttoo odaaddi, shin kessanaw danddaybeykkino” yaageedda.

¹⁹ Yesuusi zaariide untuntta, “Ammanenna ha wodiyaawoo! Taani hinttentunna awude gakkanaw de7anee? Qassi hinttentubaa awude gakkanaw danddayanee? Na7aa taakko haa akki yiite” yaageedda. ²⁰ Untunttu na7aa aakko aheeddino; he iita ayyaanay Yesuusa be7eedda man77iyankka na7aa kokkorssii aggeedda; na7ay sa7aan kunddiide, doonaanna hoommuu goppu giishshin gondoretteedda. ²¹ Yesuusi he na7aa aawuwaa, “Hawe ne na7aa oyqqoodeppe woysa wode gidanee?” yaagiide oochcheedda.

Na7aa aabbu, “I na7atethaan de7iyaa wodiyaappe doommeedda. ²² A wodhanaw daro wode tamaaninne haathan oleedda; shin neeni danddayooppe, nuussi qaretaade nuuna maaddaarikkii” yaageedda.

²³ Yesuusi A, “Neeni danddayooppe gay? Ammaniyaa asaw ubbabay danddayettee” yaageedda.

²⁴ Ellekka na7aa aabbu bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Taani ammanay; shin gujja ammananaadan, taana maaddaarikkii” yaageedda.

²⁵ Yesuusi asay dari dari biyaawaa be7iide, iita ayyaanaa, “Na7aa tullenne duude udeedda ayyaanaw, ha na7aappe kesa gaade neena ta azazay; qassi zaarethaade aani geloppa” yaageedda.

²⁶ He iita ayyaanay waassiide, na7aa darissi kokkorssiide, aappe keseedda. Na7ay hayqqeeddawaa malatina, daro asay, “Na7ay hayqqeedda” yaageedda. ²⁷ Shin Yesuusi na7aa kushiyaawoo oyqqiide denthina, na7ay denddi eqqeedda.

²⁸ Yesuusi soy geleeddawaappe guyyiyan, A kaalliyaawanttu Yesuusa dumma, “Nuuni he iita ayyaanaa kessanaw ayissi danddaybeykkoo?” yaagiide oochcheeddino.

²⁹ Yesuusi zaariide, “Hewaa malay woosappenne xoomaappe attin, harabaan kessanaw danddayenna” yaageedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabanne Hayquwaabaa Laa7enthuwaa Odeedda

(Mat 17:22-23; Luq 9:43-45)

³⁰ Untunttu hewaappe denddiide, Galiilaana aadhdiide beeddino; Yesuusi bare de7iyaasaa ooninne erana mala koyyibeenna. ³¹ Ayissi goppo, I barena kaal-

liyaawantta “Taana, Asaa Na7aa, asay asaw aathiide immananne wodhana; taani qassi heezzu gallassaappe guyyiyan, hayquwaappe denddana” yaagiide tamarissee.

³² Shin untunttoo I giyaawe gelibeenna; qassi A oochchanawukka yayyeeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Oonee?

(Mat 18:1-5; Luq 9:46-48)

³³ Untunttu Qifirinaahooma giyaa katamaa beeddino; soy geleeddawaappe guyyiyan, Yesuusi untuntta, “Ogiyaan ayaa palumettiitee?” yaagiide oochcheedda.

³⁴ Shin untunttu biidde ogiyaan, “Nu gidдон nu ubbaappe aadhdhiyaawe oonee?” yaagiide palumetteedda diraw, co77u geeddino. ³⁵ Yesuusi uttiide, tammanne laa77u barena kaalliyaaawantta xeesiide untuntta, “Ooninne sinthaw aadhdhana koyyoope, ubbaappe guyye aadhdhiide, he ubbaw qooma gidanaw bessee” yaageedda.

³⁶ Itti guutha na7aa oyqqiide, untunttu gidдон esseedda; he guutha na7aa idimmiide untuntta, ³⁷ “Hawanttu mala guutha naanaappe ittuwaa ta sunthan mokkiyaa ooninne taana mokkee; qassi taana mokkiyaa ooninne taana kiitteed-dawaa mokkiyaawaappe attin, ta xalalaa mukkenna” yaageedda.

Yesuusi, “Nubaa Eqettenna Uray Nu Bagga” Yaageedda

(Luq 9:49-50)

³⁸ Yohaannisi A, “Tamaariisyaawoo, itti asay ne sunthan iita ayyaanatuwaa kessiyaawaa nuuni be7iide, nu bagga gidenna diraw, A diggeeddo” yaageedda.

³⁹ Shin Yesuusi yaageedda; “Ooninne ta sunthan malaataa oothiide, ellekka ta bolla iitabaa haasayanaw danddayiyaawe bayinna diraw diggoppite; ⁴⁰ ayissi gooppe, nubaa eqettenna uray nu bagga. ⁴¹ Taani hinttentoo tumuwaa oday; hintte tawantta Kiristtoosawantta gidiyaa diraw, ooninne hinttentoo ta sunthan buliyaa haathaa ushanaw immoopekka, bare gatiyaa akkanawaa.

Nagaraa Gaasuwaa

(Mat 18:6-9; Luq 17:1-2)

⁴² “Taana ammaniyaa ha guuthatuwaappe ittuwaa balethiya oonanne, gaacciyaa wogga woxaa A qoodhiyaan qachchiide, abbaan A oliyaawe aw lo77a. ⁴³⁻⁴⁴ Ne kushii neena balethooppe, qanxxa ola; neeni laa77u kushiyaanna ^{§§}qassi ubbakka to7enna Gaannamiyaa tamaan geliyaawaappe, duuxa kushiyaanna de7uwaa geliyaawe new lo77a. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ne gedi neena balethooppe, qanxxa ola; neen laa77u gediyaanna ubbakka to7enna Gaannamiyaa tamaan yegettiyaawaappe, dooma gidaade de7uwaa geliyaawe new lo77a. ⁴⁷⁻⁴⁸ Ne ayfii neena balethooppe, wooca ola; neeni laa77u ayfiyaanna ubbakka to7enna Gaannamiyaa tamaan yegettiyaawaappe, itti ayfiyaanna Xoossaa kawutethaa geliyaawe new lo77a.

§§9:43-44 Hara Geeshsha Maxaafaa bilethatuu, guxinii mule hayqqennasaa qassi mulekka to7enna Gaannamiyaa tamaan, yaagee. 9:45, 47 xeellite.

⁴⁹“Qumaan maxiniyaa yeggiyaawaadan, tamay asaa ubbaa bolla yegettana. ⁵⁰Maxinii lo77a; shin I mal77ana dhayooppe, zaariide A wooti mal77ethanitee? Hinttentun maxinii de7o; *yaatiide ittu ittuwaanna sarotethaan de7ite” yaageedda.

Machchatto Yeddanaw Bessenna

(*Mat 19:1-2; Luq 16:18*)

10 Yesuusi hewaappe dendiide, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha bagganna Yihudaa gadiyaa beedda. Cora asay shirettiide aakko shiiqina, kase I oothiyaawaadankka he asaa tamaarissuwaa doommeedda.

²Itti itti Parisaawatuu paaccanaw Yesuusakko yiide, “Itti asay bare machchatto yeddanaw nuussi higgii azazii?” yaagiide A oochcheeddino.

³I zaariide, “Muse hinttentta waagi azazeeddee?” yaageedda.

⁴Unttuntu, “Muse, ‘Itti asay bare machchatto paramaa immiide yeddo’ geedda” yaageeddino. ^j

⁵Yesuusi zaariide untuntta, “Hinttenttu odina sisennawantta gidiyaa diraw, Muse ha azazuwaa hinttenttoo xaafeedda. ⁶Shin Xoossay koyro medhdhiyaa wode, atuma asanne macca asa oothiide, untuntta medhdheedda. ^{k7}Hewaa diraw, itti asay bare aabbanne bare daayo aggiide, bare machchattinna ittuwaa gidee; ⁸untunttu laa77atuu itti asho gidiino; hewaa diraw, untunttu itti asa gidiyawaappe attin, laa77u asa gidikkino. ⁹Hewaa diraw, Xoossay ittippe gatheeddawaa asay shaakkoppo” yaageedda.

¹⁰Unttuntu soy simmeedda wode, Yesuusa kaalliyawanttu ha yewuwaabaa Yesuusa zaari oochcheeddino. ¹¹Yesuusi untuntta, “Bare machchatto yeddiide, hararo akkiyaa uray ooninne izinna woshumme. ¹²Qassi maccawunnakka bare asi-naappe kesaade hara asinaa gelooppe woshummaw” yaageedda.

Yesuusi Guutha Naanaa Anjeedda

(*Mat 19:13-15; Luq 18:15-17*)

¹³Yesuusi guutha naanaa bochchana mala, itti itti asay naanaa aakko aheedda; shin Yesuusa kaalliyawanttu he asaa seereeddino. ¹⁴Yesuusi hewaa be7iide, barena kaalliyawantta hanqetteedda; untuntta, “Guutha naanay taakko yiyaawantta diggopite; ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay hawanttu malaassa. ¹⁵Taani hinttenttoo tumuwaa gay; Xoossaa kawutethaa guutha na7aadan akkenna uray ooninne he kawutethaa ubbakka gelenna” yaageedda. ¹⁶Guutha naanaa idimmiide, bare kushiya untunttu bolla huuphiyan huuphiyan wothiide, untuntta anjeedda.

Miishshaa Siiqussay Ahiyaa Metuwaa

(*Mat 19:16-30; Luq 18:18-30*)

¹⁷Yesuusi baanaw kaseedda wode, itti bitani woxxiide yi A sinthan gulbbatiide, “Lo77o tamaarssiyaawoo, medhinaa de7uwaa laattanaw taani ayaa oothoo?” yaagiide A oochcheedda.

*9:50 *Hinttentun maxinii de7o*: Hawaa guussay Yesuusan ammaniyaawanttu bar-enttu ammanuwaappe dendo gaasuwan untunttu bolla metuu gakkintokka ittu ittuwanna sarotethaan de7anaw bessee.

^j10:4 Zar 24:1-4; Mat 5:13 ^k10:6 Dom 1:27; 5:2 ^l10:8 Dom 2:24

¹⁸ Yesuusi, “Ayissi taana lo77oo gay? Xoossaa xalalaappe attin, hara lo77uu ooninne baawa. ¹⁹ Xoossaa azazuwaa, ‘Wodhoppa; woshummoppa; wuu77oppa; wordduwaa markkattoppa; cimmoppa; ne aabbanne ne daayo bonchcha’ yaagiyaawaa eraasa” yaageedda. ^m

²⁰ Bitani Yesuusa, “Tamaarissiyaawoo, taani hewaa ubbaa na7atethaappe doommaade ha77i gakkanawukka naagay” yaageedda.

²¹ Yesuusi bitaniyaa doseedda; A caddi xeelliide, “New ittibay paccceedda; baade new de7iyaabaa ubbaa zal77aade, he miishshaa hiyyeesaw immma; neen saluwan durettana. Yaatowaappe guyyiyan yaade taana kaalla” yaageedda. ²² Shin bitani hewaa sisiide, I daro dure gidiyaa diraw, bare som77iyaa dhumissiide, nashettenaan aggiide beedda.

²³ Yesuusi barena kaalliyaawantta yuushshi aathi xeelliide, “Daro dure asay Xoossaa kawutethaa gelanaw waani metanddeeshsha!” yaageedda.

²⁴ A kaalliyaawanttu A haasayaa sisiide maalaletteeddino; shin Yesuusi qassikka untuntta, “Naatoo, Xoossaa kawutethaa gelanaw wooti metanddeeshsha! ^{†25} Dure asay Xoossaa kawutethaa gelanawaappe, gaaluu marppiyaa xoo7iyaanna aadhdhanaawe matattee” yaageedda.

²⁶ Yesuusa kaalliyaawanttu maalalettiide, “Yaatina, oone attanaw danddayiyaawe?” yaagiide ittu ittuwaa oochcheeddino.

²⁷ Yesuusi untuntta caddi xeelliide, “Hawe Xoossaw danddayettiyaawaappe attin, asaw danddayettenna; ayissi gooppe, Xoossaw ubbabaykka danddayettee” yaageedda.

²⁸ Phexiroosi Yesuusa, “Be7a; nuuni nubaa ubbaa aggiide, neena kaalleeddo” yaageedda.

²⁹ Yesuusi, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; ta dirawunne wonggalaa mishi-raachchuwaa diraw, golliya woy ishatuwaa woy michchatuwaa, woy aawuwaa woy aatto woy machchatto, woy naanaa woy gadiyaa ageedda asay ooninne, ³⁰ ha77i ha wodiyaan xeetu dakuwaappe dariya golletuwaa, ishatuwaa, michchatuwaa, aatto, naanaa, gadiyaa, qassi metuwakka akkanawaa. Sinthappe yaana wodiyankka medhinaa de7uwaa akkanawaa. ³¹ Shin coratuu ha77i sinthan de7iyaawanttu guyye aadhdhana; qassi coratuu ha77i guyyen de7iyaawanttu sinthaw aadhdhana” yaageedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabaanne Hayquwaabaa Heezzenhuwaa Odeedda

(Mat 20:17-19; Luq 18:31-34)

³² Untunttu Yeerusalaame biidde, ogiyaan de7iino; Yesuusi barena kaalliyaawanttuuppe sinthanna hamettee. Untunttu maalaletteeddino; A kaalliyaawanttu yayyeeddino. Zaariide tammanne laa77u barena kaalliyaawantta gaxaa kessiide, barena gakkanabaa dummayiide untunttussi hawaadan yaagiide odeedda; ³³ “Be7ite; nuuni Yeerusalaame ha77i kesoytte; yaani taana, Asaa Na7aa, qeesatuwaa kaappatuwassinne Muse higgiiyaa tamarssiyaawanttussi aathiide immana.

[†]**10:24** wooti *metanddeeshsha*: Hawaa itti itti bilethay barew de7iyaabaan ammanettiya asaa yaage.

^m**10:19** Kes 20:12-16; Zar 5:16-20

Unttuntu ta bolla hayquwaa pirddaa pirddana; qassi Ayihuda gidenna asaasikka taana aathiide immana. ³⁴He Ayihuda gidenna asay ta bolla qilliiccananne cuchchana; taana lissuwan shocananne wodhana; taani qassi heezzu gallassaappe guyyiyan, hayquwaappe denddana.”

Yayiqoobinne Yohaannisi Woosseedda Woosaa

(Mat 20:20-28)

³⁵Zabiddiyoosa naanay Yayiqoobinne Yohaannisi Yesuusakko yiide, “Tamaaris-siyaawoo, nuuni neena woossiyaabaa ubbabaa nuussi oothaariikkii” yaageeddino.

³⁶Yesuusi untunttu, “Taani hinttentoo ayaa oothoo?” yaageedda.

³⁷Unttuntu A, “Ne bonchcho kawutethaan neeni uttiyaa wode, nuuppe ituwaa neeppe ushechcha bagganna qassi ituwaa haddirssa bagganna utissaariikkii” yaageeddino.

³⁸Shin Yesuusi untunttu, “Hinttentu ayaa woossanaw bessinttokka erikkita; taani ushanaw bessiyaa metuwaa xuu7aa ushanaw danddayiitee? Qassi taani xammaqettanaw bessiyaa xinqqataa [‡]xammaqettanaw danddayiitee?” yaageedda.

³⁹Hewaappe guyye untunttu zaariide, “E danddayeetto” yaageeddino.

Yesuusi qassi, “Taani ushanaw bessiyaa metuwaa xuu7aa hintte ushana; taani xammaqettanaw bessiyaa xinqqataakka hintte xammaqettana. ⁴⁰Shin taappe ushechcha baggannanne haddirssa bagganna uttanawantta dooriyawe taana gidikke; shin he sa7ay Xoossay immanaw giigissi wotheeddawanttussa” yaageedda.

⁴¹Yokko tammu Yesuusa kaalliyaawanttu hewaa siseedda wode, Yayiqoobanne Yohaannisa hanqqetteeddino. ⁴²Yesuusi untunttu ubbaa barekko xeesiide, hawaadan yaageedda; “‘Ayihuda gidennawantta mooddiyaawantta’ giide qoppiyaawanttunne hewantta kaalethiyaa asatuu barenttu asaa mooddiyaawaa erita. ⁴³Shin hintte gidon hewaa mala gidenna; hintte gidon woggatana koyyiyaa ooninne hinttentoo qoomaa gidanaw bessee. ⁴⁴Qassi hintte gidon ubbaappe bolla gidana koyyiyaa ooninne hintte ubbaw ayille gidanaw bessee. ⁴⁵Ayissi gooppe, haray atto taani, Asaa Na7aykka, asaw oothanawunne coratuwaa wozanaw yeeddawaappe attin, asay taw oothana mala yabeykke” yaageedda.

Yesuusi Qooqaa Barxxamoosa Ayfiyaa Patheedda

(Mat 20:29-34; Luq 18:35-43)

⁴⁶Unttuntu Iyarkko giyaa katamaa beeddino; Yesuusi barena kaalliyaawanttunanne cora asaanna Iyarkkoppe kesishshin, Ximoosa na7ay qooqay, Barxxamoosa giyaawe, ogiyaa doonan woossiide utteedda. ⁴⁷Barxxamoos Naazireetiyaa Yesuusa gideeddawaa sisiide, bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Daawite na7aa [¶]Yesuusaa, taana maaraariikki!” yaagussaa doommeedda.

⁴⁸Cora asay A, “Hayzza!” giide hanqqetteedda.

Shin, I bare kooshshaa kasewaappekka darissi dhoqqu oothiide, “Daawite na7aw, taana maaraariikki!” yaageedda.

⁴⁹Yesuusi ogiyaan eqqiide, “A haa xeesite” yaageedda.

[‡]10:38 *xinqqataa*: Hawaa guussay Yesuusa gakkeedda metuwaa xuu7aa guussaa.

[¶]10:47 *Daawite na7aa*: Ayihude asatuu Xoossaan Okettowe Daawite zerethaappe yelettanawaa yaagiide qoppiyaa diraw, Xoossaan Okettowe “Daawite na7aa” yaagetti xeesettee.

Unttuntu qooqaa, “Aynne baawa; dendda eqqa; neena xeesee” yaagiide xeeseeddino. ⁵⁰Qooqay bare mayuwaa olii aggiide, guppi denddi eqqiide, Yesuusakko beedda.

⁵¹Yesuusi A, “Taani new ayaa oothanaw koyyay?” yaageedda.

Qooqay, “Tamaarissiyaawoo, taani xeellanawaa koyyay” yaageedda.

⁵²Yesuusi A, “Ba; ne ammanuu neena patheedda” yaageedda. Elekka A ayfii xeellii aggina, ogiyaan Yesuusa kaallii aggeedda.

Yesuusi Wolqqaama Bonchchuan Yeerusalaame Geleedda

(*Mat 21:1-11; Luq 19:28-40; Yoh 12:12-19*)

11 Unttuntu Yeerusalaame matiidde, Debre Zayte Deriyaa matan de7iyaa Beetefaagenne Biitaaniyaa gakeeddino; Yesuusi barena kaalliyawanttuppe laa77uwaa sinthaw kiittiide, ²“Hinttentuppe sinthan de7iyaa heraa biite; yaa gelosaanna ooninne ubba toggibeenna qashuwan de7iyaa hare maraa hintte demmana; A billi haa akkiide yiite. ³Ooninne hinttentta, ‘Hewaa ayissi oothite?’ yaagiide oochchooppe, ‘Godaw ⁸hawee koshshee; ellekka zaari haa yeddawaa’ yaagite” yaageedda.

⁴Unttuntu biide, hare maraa penggiyaa matan ogiyaan qachchi wotheeddawaa demmiide billeeddino. ⁵Hewaan eqqeedda itti itti asatuu untuntta, “Hare maraa wootanaw billiitee?” yaageeddino. ⁶Yesuusa kaalliyawanttu Yesuusi barentta azazeeddawaa odina, asatuu yeddii aggeeddino. ⁷Unttuntu hare maraa Yesuusakko ahiide, barenttu mayuwaa A zokkiyaan wotheeddino; Yesuusi he hare maraa toggeedda. ⁸Cora asay barenttu mayuwaa ogiyaan hiixxeedda; qassi harantuu mithaa haythaa kar kariide, ogiyaan hiixxeeddino. ⁹Yesuusappe sinthanna hametiyaa asaynne A geeduwaa kaalliyaa asay barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Xoossay galatetto!

Godaa sunthan yiyaawe anjjetteddawaa. ¹¹

¹⁰Godaa sunthan yiyaa nu aawuwaa

Daawite kawutethay anjjetteddawaa.

Saluwaa ubbaappe bolla saluwan

de7iyaa Xoossay galatetto”

yaageeddino.

¹¹Yesuusi Yeerusalaame biide, Geeshsha Golliyaa geleedda; qassi ubbabaa yuuyi yuuyi xeelleeddawappe guyyiyan, sa7ay qammiiyaa diraw, tammanne laa77u Yesuusa kaalliyawanttunna Biitaaniyaa beedda.

Yesuusi Sheqqeedda Balasiyaa Mithatto

(*Mat 21:18-19*)

¹²Wonttetha gallassi untunttu Biitaaniyaappe kesiide biishshin, Yesuusi koshatteedda. ¹³Haakuwan itti balasiyaa giyaa mithatto haythaa mayya utteeddawunno be7iide, ooni eri I bolla ayfii beettooppenne giide, be7anaw izikko beedda; shin izikko I biyaa wode, haythaa xalalaappe attin, aynne ayfiyaa demmibeenna; ayissi gooppe, balasii ayfiyaa wodii gakkibeenna. ¹⁴Yesuusi he balasatto, “Neepe shiret-

§11:3 Godaa: Hawaa guussay hariyaa godaa.

¹¹11:9 Maz 118:25-26

tiide medhinaw ooninne ayfiyaa mooppo” yaageedda. Yesuusa kaalliyaa wanttu I giyaawaa siseeddino.

Yesuusi Geeshsha Golliyan Zali77iyaawantta Kesseedda

(Mat 21:12-17; Luq 19:45-48; Yoh 2:13-22)

¹⁵ Unttuntu Yeerusalaame beeddino; Yesuusi Geeshsha Golliyaa geliide, hewaan zali77iyaawantanne shammiyaawantta kare yederssuwaa doommeedda; qassi miishshaa laammiiyaawanttu xaraphpheezanne dogommuwaa zali77iyaawanttu oydiyaa aathi yeggiide, ¹⁶ ooninne ayentto tookkiide, Geeshsha Golliyaa gibbiyaa gidonna aadhdhanawaa diggeedda. ¹⁷ Yesuusi asaa hawaadan yaagiide tamaarisseedda: “Xoossaa Maxaafan, ‘Ta golli Ayihuda gidenna asay ubbay Xoossaa woossiyaa golle geetettana’ yaagettiide xaafeetti utteedda; shin hintte A bonqanchchatuu qosettiyya gonggoluwaa kesseeddita.” °

¹⁸ Qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu hewaa sisiide, A wodhana ogiyaa koshshaa doommeeddino; shin cora asay I tamarissiyaawaan maalalettiyya diraw, aw yayyeeddino.

¹⁹ Sa7ay omarsseedda wode, Yesuusinne A kaalliyaa wanttu katamaappe gaxaa kesseeddino.

Balasiyaa Giyaa Mithatta Melaaddu

(Mat 21:20-22)

²⁰ Unttuntu wonttetha gallassi guura ogiyaanna aadhdhiidde, he balasatta xaphuwaanna meladiggeeddawunno be7eeddino. ²¹ Phexiroosi hassayiide, “Tamaaris-siyaawoo, be7a; neen sheqqeedda balasatta meladiggaaddu” yaageedda.

²² Yesuusi zaariide, untuntta hawaadan yaageedda; “Xoossaa ammanite. ²³ Taani hinttenttoo tumuwaa gay; ooninne bare wozanaan sidhennaan bare geeddabay hananawaa ammaniide, ha deriyaa, ‘Denddaade abbaan kundda’ gooppe hanana. ²⁴ Hewaa diraw, Xoossaa hintte woossiyaabanne oochchiyaabaa ubbaa akkidig-gowaadan ammanite; hintte akkana. ²⁵ Xoossaa woossanaw hintte eqqiyaa wode, saluwan de7iyaa hintte Aawuu hintte nagaraa atto gaana mala, ooninne hinttentta naaqqeeddabay de7ooppe, aw atto giite. ²⁶ Shin asaa nagaraa hintte atto gaana dhayooppe, saluwan de7iyaa hintte Aawuukka hintte nagaraa hinttenttoo atto genna.”

Yesuusi Ayaa Maataani Oothii Giyaa Ooshaa

(Mat 21:23-27; Luq 20:1-8)

²⁷ Unttuntu qassikka Yeerusalaame beeddino; Yesuusi Geeshsha Golliyan hamet-tishshin, qeesatuwaa kaappatuu, Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttunne cimattuu Yesuusakko yeeddino. ²⁸ A, “Neeni hawaa oothanaw new ay maatay de7ii? Woy new ha maataa immeeddawe oone?” yaageeddino.

²⁹ Yesuusi zaariide untuntta, “Taanikka hinttentta ittibaa oochchana; taw odite; taani qassi hawaa ay maataan oothayantto, hinttenttoo odana. ³⁰ Yohaannisi xammaqiyaa maataa akkeeddawe Xoossaappeeyee woy asaappee? Taw odite” yaageedda.

³¹ Unttuntu barenttu gidдон palumaa doommiide, “Nuuni, ‘Xoossaappe yeedda’ yaagoope, I nuuna, ‘Yaatina, Yohaannisi odeeddawaa ayissi ammanibeykkitee?’ yaagana. ³² Shin, ‘Asaappe yeedda gaanee?’” yaageeddino; qassi asay ubbay Yohaannisi nabiya gideeddawaa eriyaa diraw, asaw yayyeeddino. ³³ Hewaa diraw, untuntu Yesuusaw, “Nuuni erokko” yaagiide zaareeddino;

Yesuusi, “Taanikka hawaa ay maataan oothaytantto, hinttentoo odikke” yaageedda.

Woyiniyaa Turaa Tokkiyaa Oosanchchatuwaa Leemisuwaa

(Mat 21:33-46; Luq 20:9-19)

12 Yesuusi untunttoo oduwaa leemisuwan yaagiide doommeedda; “Itti bitani woyiniyaa giyaa turaa tokkiide, dirssaa yuushshi aathiide direedda; qassi he woyiniyaa gumi77iyaa ollaakka bookkeedda; hewaa naagiyaa asaw naagiyaasaa ke-exceedda; hewaappe guyyiyan, kothaa oothiyaa asaw immiide, hara gade beedda. ^{p2} Woyiniyaa ayfiyaa maxiyaa wodii gakkina, barena gakkiyawaa akkiide yaana mala, itti qoomaa bare kothaawatuwaakko kiitteedda. ³ Kothaa oothiyaawanttu A qoomaa oyqqi wadhdiide, kushe mela yeddeeddino. ⁴ Laa7ethuwaa hara qoomaa untunttukko kiitteedda; untuntu he qoomaa huuphiyaa phalqqiide pokkissi yeddeeddino. ⁵ Woyiniyaa turaa goday qassikka hara qoomaa kiitteedda; he qoomaa wodheeddino; qassi hara coratuwakka hewaadan ootheeddino; ittuwaa ittuwaa wadhdiide, haratuwaa wodheeddino.

⁶ “Woyiniyaa turaa godaw kiittanaw ubbaappe wurssethaan I darii siiqiyaa A na7aa xalalay atteedda; I, ‘Untuntu ta na7aa bonchchennaan aggikkino’ giide, bare na7aa untunttukko kiitteedda.

⁷ “Shin kothaa oothiyaawanttu barenttu gidдон, ‘Laattanawe hawaa; biide A wod-hoytte; aw de7iyaawe nuwaa gidana!’ yaageeddino. ⁸ Na7aa oyqqi wodhiide, A an-haa woyiniyaa turaa giddoppe gaxaa kessi oleeddino.

⁹ “Simmi woyiniyaa turaa goday wootanee? Yiide he kothawatuwaa wodhi wursside, woyiniyaa turaa kothaa oothiyaa hara asaw immanawaa.

¹⁰⁻¹¹ ‘Gimbbiyaawanttu kadhi ixceedda shuchchay

godaa xaphuwaa minissiyaa,

ubbaappe aadhdiyaa shuchcha gideedda.

Hawe Goday ootheeddawaa;

qassi nuunakka maalaissiyaawaa’

yaagiyaawaa Xoossaa maxaafaappe nabbabibeykkitee?” yaageedda. ^q

¹² Qeesatuwaa kaappatuu, higgiiyaa tamarissiyaawanttunne cimatu Yesuusi he leemisuwaa barenttun leemiseeddawaa ereedda diraw, A oyqqanaw koyyeeddino; shin asaw yayyiide, bashi beeddino.

Giiraa Giirane Agganee Giyaa Ooshaa

(Mat 22:15-22; Luq 20:20-26)

¹³ Qassi A haasayaappe balaa demmana mala, Parisaawatuwaappenne Heroodisa baggatuwaappe ** amareddawanttu aakko kiittina yiide, ¹⁴ “Tamaariissiyaawoo, neeni tumuwaa haasayiyaawaanne asaappe asaa shaakkeennawaa nuuni ereetto; ayissi gooppe, neeni asaa dummayakka; qassi Xoossaa ogiyaa tumatethaan tamaaris-saa. Nuuni Roomaa Kaatiyaa Qeesaarew giiraa giiriyaawe wogeeyee woga gidenee? Giiraa giiraneeyee digganee?” yaageeddino.

¹⁵ Shin untunttu lo77a malatiyaa iita asaa gideeddawaa Yesuusi eriide, “Taana ayissi paacciitee? Itti santimiyyaa haa taakko ahite; taani ane be7ana” yaageedda. ¹⁶ Untunttu aw aheeddino; “Ha malayenne sunthay oowee?” yaagiide untuntta oochcheedda.

Untunttu, “Qeesaarewaa” yaageeddino.

¹⁷ Yesuusi zaariide untuntta, “Yaatooppe, Qeesaarewaa Qeesaaressi, Xoossaawaa Xoossaassi immite” yaagina untunttu aabaa maalaletteeddino.

Hayquwaappe Dendduwaa Ooshaa

(Mat 22:23-33; Luq 20:27-40)

¹⁸ Hayqqeedda asay denddena giyaa Saduqaawanatuwappe itti itti asatuu Yesuusakko yiide, hawaadan yaagiide, A oochcheeddino; ¹⁹ “Tamaariissiyaawoo, Muse nuussi higgiiyaa xaafiidde, ‘Machchatto akkeedda asay na7aa yelennaan hayqqooppe, he hayqqeeddawaa ishay A machchatto laattiide, bare ishaw na7aa yelanaw bessee’ yaagiyaawaa xaafedda. ²⁰ Itti wode laappu ishatuu de7iyaawantuppe bayray machchatto akkiide, na7aa yelennaan hayqqeedda. ²¹ Laa7ethiyaa ishay izo akkeedda; ikka na7aa yelennaan hayqqeedda; heezzen-thiyaawekka hewaadan haneedda. ²² Laappunatuukka izo akkiide, na7aa yelennaan hayqqeeddino; ubbaappe guyyiyan, qassi he mishiratta hayqqaaddu. ²³ Yaatina, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa wode, iza untuntuppe haqawoo machche gidanee? Ayissi gooppe, laappunatuukka izo akkeeddino”.

²⁴ Yesuusi zaariide untuntta, “Hinttenttu balettiyaawe, Xoossaa Max-aafatuwaanne A wolqqa erenna diraassa! ²⁵ Ayissi gooppe, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa wode, saluwan de7iyaa kiitanchchatuwaa mala gidanaappe attin, attuma asayenne akkenna; macca asayenne gelenna. ²⁶ Shin hayqqeeddawanttu dendduwaabaa gidooppe, Muse maxaafan xaafetteedda xaragay miyaa buuraabaa odiyaa sa7aan, Xoossay Musa, ‘Taani Abraahaame Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa’ gidiyaawaa ubbakka nabbabibeykkitee? ²⁷ I paxa de7iyaawanttu Xoossaa gidiyaawaappe attin, hayqqeeddawanttu Xoossaa gidenna; hintte darissi baleedditaa” yaageedda.

** 12:13 *Heroodisa baggatuwaa*: Hawantta guussay hewode de7iyaa kawutethaa poletikaa bagganna kase wogga Heroodisanne A na7aa Herood Anttiphaasa baggatuwanne untuntta kaalliyaa asatuwaa.

Ubbaappe Aadhdhiyaa Azazuwaa

(Mat 22:34-40; Luq 10:25-28)

²⁸ Higgiiyaa tamarissiyaawantuppe ittu untunttu palumettiyaawaa shiiqiide siseedda; qassi Yesuusi untunttoo lo77o zaareeddawaa sisiide, “Azazuwaa ubbaappe aadhdhiyaa azazuu haqawee?” yaagiide Yesuusa oochcheedda.

²⁹ Yesuusi zaariide, A “Azazuwaa ubbaappe aadhdhiyaa azazuwaa, ‘Israa7eeliyaa asay sisite, Goday nu Xoossay itti Godaa. ¹³⁰ Hinttenttu Godaa hintte Xoossaa hintte kumentha wozanaappe, hintte kumentha shemppuwaappe, hintte kumentha qo-faappe, hintte kumentha wolqqaappe siiqite’ yaagee. ³¹ Qassi azazuwaa ubbaappe aadhdhiyaa laa7entha azazuu hawaa; ‘Neeni ne shooruwaaw ne huuphiyaadan siiqa’ giyaawaa; hawantuppe aadhdhiyaa hara azazuu baawa” yaageedda. ^u

³² Higgiiyaa tamarissiyaawe Yesuusa yaageedda; “Tamarissiyaawoo, tumuwaa gaadda; neeni ‘Xoossay itti Xoossa xalala. Aappe attin, haray baawa’ geeddawe tuma. ^{v33} Xoossaa kumentha wozanaappe, kumentha qofaappenne kumentha wolqqaappe dosiyaawenne qassi bare shooruwaakka bare huuphiyaadan si-iqiyaawe, guuddiyaa yarshshuwaappenne hara yarshshuwaa ubbaappe aadhdhee” yaageedda. ^w

³⁴ Yesuusi higgiiyaa tamarissiyaawaa zaaruu aadho eranchcha asaa zaaruwaa gideeddawaa be7iide, “Neeni Xoossaa kawutethaappe haakkabeykka” yaageedda; hewaappe guyyiyan, Yesuusa harabaa oochchanaw ooninne xalibeenna.

“Yesuusi O Na7ee” Yaagiyaa Ooshaa

(Mat 22:41-46; Luq 20:41-46)

³⁵ Yesuusi Geeshsha Golliyan tamarissiidde, “Higgiiyaa tamarissiyaawanttu Kiristtoosa wooti Daawite na7aa giinoo? ³⁶ Daawite barena Geeshsha Ayyaanay haasayissina,

‘Goday ta Godaa, “Taani ne morkketuwaa

neeni yedhdha eqqiyaabaa oothana gakkanaw,

hawaan taappe bonchchettaade ushechcha bagganna utta” geedda’

yaageedda. ^{x37} Daawite bare huuphew Kiristtoosa, ‘Godaa’ giide xeesoophe, yaatina, Kiristtoosi waaniide, Daawite na7aa gidii?” yaageedda.

Cora asay Yesuusi giyaawaa nashechchaan siseedda.

Yesuusi, “Muse Higgiiyaa Tamarissiyaawantuppe Naagetite” Yaageedda

(Mat 23:1-36; Luq 20:45-47)

³⁸ Yesuusi tamarissiidde, “Higgiiyaa tamarissiyaawantuppe naagetite; untunttu adussa mayuwaa mayyiide yuuyyiyaawaanne geyaa heerankka asay untuntta bonchchiide sarotiyaawaa dosiino. ³⁹ Untunttu Ayihuda woosa golletuwaan darii lo77iyaa oydiyaa dosiino; qassi asay barentta imathatethaan mokkiyaasankka bonchcho sa7aa dosiino. ⁴⁰ Untunttu am77etu golliya bonqqiidde, barenttoo lo77a malatanaw Xoossaa woosaa adussiino; untunttu ubbaappe aadhdhiyaa muraa akkanawantta” yaageedda.

^t12:29 Zar 6:4-5

^u12:31 Wog 19:18

^v12:32 Zar 4:35

^w12:33 Hos 6:6

^x12:36 Maz 110:1

Am77atti Mixuwaataa

(Luq 21:1-4)

⁴¹ Yesuusi Geeshsha Golliyan imotaa yeggiyaa saaxniyaa matan uttiide, asay bare miishshaa he saaxniyaan yeggiyaawaa be7eedda; cora dure asay daro miishshaa he saaxniyaan yeggeeddino. ⁴² Itti hiyyeesaa am77atta yaade, itti santtimiyaan laamettiyyaa laa77u sembberatuwaa he saaxniyaan yeggaaddu. ⁴³ Yesuusi barena kaalliyaa wantta xeesiide, “Taani hinttentoo tumuwaa gay; imotaa saaxniyaan yeggeedda asaa ubbaappe ha hiyyeesaa am77atta darissaade yeggaaddu. ⁴⁴ Ayissi gooppe, haratuu ubbay barenttoo palaheedda miishshaappe yeggeeddino; shin iza bare pacaappe, barew de7iyaa de7uwaa mulekka immaa aggaaddu” yaageedda.

Yesuusi Geeshsha Golli Kolettanawaa Kasetiide Odeedda

(Mat 24:1-2; Luq 21:5-6)

13 Yesuusi Geeshsha Golliyaappe kesishshin, A kaalliyaa wanttuppe ittu A, “Tamaarissiyaawoo, hawe aybe lo77o shuchchatenttonne qassi aybe lo77o shuchchaa gollatuwaa be7ay!” yaageedda.

² Yesuusi zaariide, “Ha wolqqaama shuchchaa gollatuwaa be7ay? Ha gollatuwaan de7iyaa itti shuchchayenne attennaan ubbay kolettana” yaageedda.

Goday Yaanaappe Kasetiide Gakkana Yederssuwaanne Waayiyaa

(Mat 24:3-14; Luq 21:7-19)

³ Yesuusi Geeshsha Golliyaappe hini bagganna Debre Zayte Deriyaa bollan utteedda wode, Phexiroosi, Yayiqoobi, Yohaannisinne Inddiraasi barenttu xalala aakko yiide A, ⁴ “Hewe awude hananentto, nuussi odaarikkii; qassi hewe ubbay polettana wodiyaa erissiyaa mallatuu ayaa gidanee?” yaagiide oochcheeddino.

⁵ Yesuusi qassi untunttoo hawaadan yaagiide, oduwaa doommeedda; “Hinttentta ooninne balethenna mala naagetite. ⁶ Cora asatuu ta sunthan, ‘Taani Kiristtoosa’ yaagiidde yaanawaa; cora asaa balethana. ⁷ Matan de7iyaa olaa kooshshaanne haakuwaan de7iyaa olaa oduwaa hintte sisiyaa wode, hirgoppite; hewaa malabay hananaw bessee; shin wurssethay bira. ⁸ Ayissi gooppe, itti gade asay hara gade asaanna olettana; qassi itti kawutethay hara kawutethaanna olettana; biittaa qaathay ubbasan de7ana; koshaykka de7ana; shin hewe koyro yeluwaa oythaa mala.

⁹ “Shin hintte hinttenttu huuphew naagetite; ayissi gooppe, asay hinttentta oyqqiide, pirdda gollew aathiide immana; qassi bare Ayihuda woosa gollatuwanikka hinttentta lissuwan shocana; gadiyaa mooddiyaawanttu sinthaaninne kaatatuwaa sinthan ta diraw hintte markkattanaw eqqana. ¹⁰ Mishiraachchuwaa qaalay koyronna asaw ubbaw odettidigganaw bessee. ¹¹ Unttuntu hinttentta pirdda golle ahiyaa wodenne aathiide immiyaa wode, wooti haasayanitentto koyronna hirgoppite; he saatiyaan Xoossay hinttenttoo immiyaabaa haasayite. Ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanay haasayanaappe attin, haasayiyaawanttu hinttentta gidikkita.

¹² “Ishay bare ishaa, aawuu bare na7aa wodhissana; qassi naanay barenttu aawatuwa bollanninne barenttu aayetuwaa bolla denddiide, untunta wodhissana. ¹³ Asay ubbay hinttentta ta sunthaa diraw ixkana; shin wurssethay gakkanaw genciyaawe attana.

Yeerusalaame Gakkana Wolqqaama Iita Metuwaa

(Mat 24:15-28; Luq 21:20-24)

¹⁴“Shin nabiyaa Daaneel odeedda bashshaa tunatethay eqqanaw bessennasan eqqishshin hintte be7iyaa wode, hewe waagiyaawentto, nabbabiyaawe akeeko; Yihudaa gadiyaan he wode de7iyaawanttu deriyaakko betino. ^{y15}Golliiyaa huuphiyan de7iyaa uraykka ittibaa akkanaw duge wodhdhiide, bare soy geloppo. ¹⁶Gaden de7iyaawekka bare mayuwaa akkanaw guyye simmoppo. ¹⁷He wode shahaara maccawanttoonne dhanthiyaa maccawantto aayyeero. ¹⁸Shin hawe ubbay haniyaa wodii balgguwaa gidenna mala, Xoossaa woossite; ¹⁹ayissi gooppe, Xoossay sa7aa koyro medhdheeddawaappe doommiide, ha77i gakkanaw, ubbakka de7ibeenna metuu, qassi hawaappe sinhawukka ubba de7enna metuu asaa bolla he wode de7ana. ^{z20}Goday he gallassatuwaa payduwaa guuthiyaawe baawentto, asaa gideedda ooninne attenna; shin I bare dooreedda asatuwaa diraw, he gallassatuwaa payduwaa guutheedda.

²¹“He wode ooninne hinttentta, ‘Be7ite; Kiristtoosi hawaan de7ee’ woy, ‘Be7ite; Kiristtoosi hawaan de7ee’ yaagooppe, hewaa ammanoppite. ²²Ayissi gooppe, worddanchcha Kiristtoosatuunne worddo nabatuu denddiide barenttoo danddayettooppe, haray atto Xoossay dooreeddawanttakka balethanaw malaataanne maalalisiyaabaa bessana. ²³Shin hintte naagettite; taani hinttenttoo ubbabaa kasetaa odaaddi.

Kiristtoosa Laa7entho Yuussaa

(Mat 24:29-31; Luq 21:25-28)

²⁴“Shin he wode he waayyiyaappe guyyiyan, away dhumaana;

agenay poo7iyaawaa aggana; ^a

²⁵xoolintatuu saluwaappe kunddana;

qassi saluwan de7iyaa wolqqatuukka qaaxettana. ^b

²⁶He wode taani, Asaa Na7ay, wolqqaama wolqqaanne bonchchuwaanna shaariyaa gidonna yiishshin, untunttu be7ana. ^{c27}He wode taani kiitanchchatuwaa sa7aa oyddu bagga kiittana; sa7aa gaxaappe saluwaa gaxaa gakkanaw, Xoossay dooreedda asaa shiishshana.

Wodiya Wurssethay Gakkeeddawaa Malaataa Bessiyaa Balasiyaa Mithatto

(Mat 24:32-35; Luq 21:29-33)

²⁸“Leemisuwaa balasatto giyaa mithattippe tamarite; balasatta aaciya wodenne izi haythay haytiyaa wode, bonii mateeddawaa hintte eriita. ²⁹Hawaadankka hintte he ubabay haniyaawaa be7iyaa wode, I ^{††}matattiide penggiyaa shiiqeeddawaa

^{††}13:29 I: Yesuusa guussaa.

^y13:14 Dan 9:27; 11:31; 12:11 ^z13:19 Dan 12:1; Sax 7:14

^a13:24 Isa 13:10; Hiz 32:7; Iyu 2:10, 31; 3:15; Sax 6:12

^b13:25 Isa 34:4; Iyu 2:10; Sax 6:13 ^c13:26 Dan 7:13; Sax 1:7

‡erite. ³⁰Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha ubbabay hanana gakkanaw, ha wodiya yeletay hayqqidiggenna. ³¹Saluunne sa7ay aadhdhana; shin ta qaalay ubbakka aadhdhenna.

Wurssetha Gallasaanne Saatiyaa Ooninne Erenna

(Mat 24:36-44)

³²“Shin he gallasaanne he saatiyaa Aawuwaa xalalaappe attin, haray atto saluwan de7iyaa kiitanchchatuwaa gidina, woy taana Na7aa gidinakka ooninne eriyaabay baawa. ³³He wodii awude gidanentto, hintte erenna diraw, naagettite; minnite; Xoossaa woossite. ³⁴Ta yuussay bare golliya aggiide, ogiyaa biyaa bitaniyaa mala; bitani bare qoomatuwassi huuphiyaan huuphiyaan oosuwa immiide, untuntta bare oosuwaassi kaappo ootheedda; qassi kariyaa naagiyaawekka minisiide naagana mala azazeedda.

³⁵“Hewaa diraw, minnite; ayissi gooppe, golliyaawu omarssa gidina, woy qamma bilahe gidina, woy kuttuu waassiyaa wode gidina, woy guura wonttumaathaana gidina awude yaanentto, hintte erikkita. ³⁶Hinttenttu akeekennaan I yooppe, hinttentta gemi77isheeddawannta demmenna mala minnite. ³⁷Taani hinttenttoo odiaawaa asaa ubbaw oday; minnite.”

Kiristtoosa Bolla Maqqetteeddino

(Mat 26:1-5; Luq 22:1-2; Yoh 11:45-53)

14 Paasigaa Baalaa giyaawaa bonchchiya gallassayne Caalibeenna ukithaa muussaa bonchchiya baalaa gallassay gakkanaw laa77u gallassay atteedda; qeesatuwaa kaappatuunne higgiiyaa tamarssiyaawanttu asay erennaan Yesuusa oyqqiide wodhana ogiyaa koyyiino. ^{d2}“Asay walassaa kessenna mala, Paasigaa bonchchiya gallassi hewaa oothokko” yaageeddino.

Yesuusa Shittuwaa Okkeedda Mishiratto

(Mat 26:6-13; Yoh 12:1-8)

³Yesuusi Biitaaniyaa gadiyan oolluwaa harggiyaa Simoona soyin qumaa maanaw utteedda wode, itti mishiratta bilqqaasiyaa kumeedda narddoosa giyaa darii al77o shittuwaa ^{¶¶}akkaade yaaddu; he bilqqaasiyaa menthaade shittuwaa Yesuusa huuphiyan tigaaddu. ⁴⁻⁵Hewaan de7iyaa asaappe ittu ittu hanqqettiide, “Ha shittuwaa coo ayaw bayizzay? Ha shittuwaa heezzu xeetu biraa santtimiyaan ^{§§}zali77iide, miishshaa hiyyeesaw immanaw danddayettee” yaagiide barenttu giddon haasayiino; yaatiide he mishiratto darissi hanqqetteeddino.

⁶Shin Yesuusi hawaadan yaageedda; “Ha mishiratto aynne gooppite; izo ayissi metoothiitee? Iza taw lo77obaa oothaaddu. ⁷Hiyyeesatuu ubba wode hinttenttunna de7iino; hintte koyyeedda wode awudenne untuntta maaddanaw danddayiita; shin taani ubba wode hinttenttunna de7ikke. ^{e8}Iza barew danddayetteed-

‡13:29 *matiide penggiyaa shiiqeeddawaa*: Guussay, Yesuusa yuussay mateedda guussaa.

¶¶14:3 *darii al77o shittuwaa*: Guussay loythi sawiyaawaa guussaa.

§§14:4-5 *biraa santtimiyyaa*: 6:37 xeellite.

^d14:1 Kes 12:1-27 ^e14:7 Zar 15:11

dawaa oothaaddu; qassi ta asatethay moogettanaappe kasetaade moogoo giigisanaw shittuwaa okkaaddu. ⁹Taani hinttentoo tumuwaa oday; sa7aa ubbaan wongalaa mishiraachchuwaa odiyaasan haqaninneekka, asay izo qoppana mala, ha iza ootheeddawe odettana” yaageedda.

Yihudaa Asqqorootu Yesuusa Aathiide Immanaw Zorettaa Eeno Geedda

(*Mat 26:14-16; Luq 22:3-6*)

¹⁰Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaa wanttuppe ittuu Yihudaa Asqqorootu *giyaawe, Yesuusa qeesatuwaa kaappatuwaassi aathiide immanaw untuntuttuko beedda. ¹¹Untunttu hewaa siseedda wode nashettiide, “Nuuni new miishshaa immana” yaageeddino; Yihudaa Asqqorootu Yesuusa aathiide immanaw injjetiyaa wodiyaawochchee.

Yesuusi Barena Kaalliyaa wanttunna Paasigaa Quumaa Meedda

(*Mat 26:17-25; Luq 22:7-14, 21-23; Yoh 13:21-30*)

¹²Caalibeenna ukithaa miyaa baalaa gallassaa bonchchiya koyro gallassi, Paasigaa qumaa maanaw dorssaa shukkiyaa wode, Yesuusa kaalliyaa wanttu A, “Paasigaa bonchchiya gallassi neeni maana qumaa nuuni haqa biide giigissanee?” yaagiide oochcheeddino.

¹³Yesuusi barena kaalliyaa wanttuppe laa77atuwaa hawaadan yaagiide kiitteedda; “Katamaa biite; hintte biishshin, otuwan haathaa tookkeedda itti bitani hinttentunna gaketanawaa; A kaallite. ¹⁴I biide geliyaa golliyaawuwaa, ‘Tamaaris-siyaawe neena, “Taani taana kaalliyaa wanttunna Paasigaa qumaa maanaw ta imathaa kifili haqanee?” yaagee’ yaagite. ¹⁵Golliyaawuu hinttentta pooqiyaa bollan de7iyaa giigi utteedda aako kifiliyaa bessana; hewaan nuussi giigissite” yaageedda.

¹⁶He laa77u Yesuusa kaalliyaa wanttu kesiide, katamaa beeddino; Yesuusi barentoo odeeddawaadankka ubbabaa demmiide, Paasigaa qumaa giigsseeddino.

¹⁷Sa7ay omarssiyaa wode Yesuusi tammanne laa77u barena kaalliyaa wanttunna yaa beedda. ¹⁸Untunttu uttiide samppaappe qumaa miishshin, Yesuusi untunttu, “Taani hinttentoo tumuwaa oday; hinttentuppe ittu taananna miyaawe, taana aathiide immanawaa” yaageedda. ^f

¹⁹A kaalliyaa wanttu loythi sisetina, huuphiyan huuphiyan A, “Tumu taaneeshsha?” giyaawaa doommeeddino.

²⁰Yesuusi zaariide, “I ha hinttentu tammanne laa77atuwaappe ittuwaa; I taananna ittippe tushanaw bare daabbuwaa shaataan yeddiyaawaa. ²¹Taani, Asaa Na7ay, Xoossaa maxaafay hayqqana geeddawaadan hayqqana; shin taana, Asaa Na7aa, aathiide immiyaa uraw aayyeero; he uray yelettennaan atteeddentto, aw lo77a shin” yaageedda.

***14:10** *Yihudaa Asqqorootu*: 3:19 xeellite.

^f**14:18** *Maz* 41:9

Godaa Kawuwaa Akkiyaa Wogaa

(Mat 26:26-30; Luq 22:14-20; 1Qor 11:23-25)

²² Unttuntu miishshin, Yesuusi daabbuwaa akkiide, Xoossaa galateedda; he daab-buwaa menthiide, barena kaalliyaawanttoo immiidde, “Heyte; hawe ta ashuwaa” yaageedda.

²³ Xuu7aa akkiide, Xoossaa galatiide, untntntoo immeedda; ubbay he xuu7aappe usheeddino. ²⁴ Yesuusi, “Hawe ooratha caaquwaan †cora asaa diraw gukkiyaa ta suuthaa. ^{§25} Taani hinttenttoo tumuwaa oday; taani Xoossaa kawutethaan ooratha woyiniyaa eessaa ushana gallassay gakkanaw, laa7enthuwaa ha woyiniyaa eessaa ubbakka ushikke” yaageedda.

²⁶ Mazimuriyaa yexxeeddawaappe guyyiyan, Debre Zayte Deriyaa beeddino.

Phexiroosi Kaddanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda

(Mat 26:31-35; Luq 22:31-34; Yoh 13:36-38)

²⁷ Yesuusi barena kaalliyaawanttoo, “Hinttenttu ubbay taana yeggiide woxxanita; ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay,

‘Xoossay dorssaa heemmiyaawaa wodhana;

hewaappe guyyiyan dorssay ubbay laalettana gee’

yaageedda. ^{h28} Shin taani hayquwaappe dendeeddawaappe guyyiyan, hinttent-tuppe kasetaade Galiilaa baana” yaageedda.

²⁹ Phexiroosi zaariide, “Unttuntu ubbatuu neena yeggiide booppekka, taani neena mulekka yeggikke” yaageedda.

³⁰ Yesuusi Phexiroosa, “Taani new tumuwaa oday; hachche qamma kuttuu laa7ethuwaa waassanaappe kase, neen taana heezzu gede kaddanaassa” yaageedda.

³¹ Shin Phexiroosi kasewaappekka minissiide, “Taani haray atto, neenanna ittippe hayqqinttokka, neena mulekka kaddikke” yaageedda. Qassi haratuu ubbatuukka hewaadan geeddino.

Yesuusi Geetesemaaniyaan Woosseedda

(Mat 26:36-46; Luq 22:39-46)

³² Geetesemaane giyaa sa7aa beeddino; Yesuusi barena kaalliyaawantta “Taani Xoossaa woossanaassi, hinttenttu hawaan uttiishshite” yaageedda.

³³ Yesuusi Phexiroosa, Yayiqoobanne Yohaannisa barenanna afeedda; darii kayy-otteeddanne metooteedda. ³⁴ Qassi untntnta, “Taani hayqqana gakkanawukka kayyottay; hawaan takkishshite; gemi77ishoppite” yaageedda.

³⁵ Guuthaa sinthakko shiiqiide, sa7aan guufanniide, danddayettiyaawaa gi-dooppe, he wodii bareppe aadhhdhana mala, Xoossaa woosseedda. ³⁶ Qassikka, “Ab-

†14:24 *ooratha caaquwaa*: Xoossay bare asaassi Yesuusa hayquwaa bagganna qaalaa geleedda ooratha qaalaa caaquwaa. Hewenneekka A gakkiiyaa xuu7aa, I bare su-uthaa gussiide aathi immeedda A de7uwaa. Hewenneekka, nu eca asatethay ubbay laametina, ooraxseedda Xoossaa higgii nu wozanaani xaafetteeddawaa odee.

babbo, †ta Aabboo, ubbabay new danddayettee; ha xuu7aa taappe digga; shin ne sheniyaadan hanoppe attin, ta sheniyaadan hanoppo” yaageedda.

³⁷ Yesuusi barena kaalliyaawanttukko simmi yiide, gemi77isheeddawantta demmiide Phexiroosa, “Simoonaa, gemi77ishaaddii? Neen itti saotenttonne naaganaw danddayabeykkii? ³⁸ Paaciyaan hintte gelenna mala, naagettitenne Xoossaa woosite; ayyaanay giigi utteedda; shin ashuu daaburanchcha” yaageedda.

³⁹ Qassikka biide kasewaadankka Xoossaa woosseedda. ⁴⁰ A kaalliyaawanttukko guyye simmiide I yiyya wode, gemi77isheeddawantta demmeedda; untunttu ayfiyaa gemi77ishuu goozzi wotheedda diraw, aw ayaa haasayiionttokka eribeykkino.

⁴¹ Heezzenhuwaa untunttukko yiide, “Ha77i gakkanawukka gemi77ishiiteenne shemppiitee? Gidana; wodii gakteedda; be7ite, taana, Asaa Na7aa, nagaranchcha asatuwaa kushiyaan aathiide immiyaa wodii gakteedda. ⁴² Denddina boytte; be7ite, taana aathiide immiyaawe haweku gakteedda” yaageedda.

Yesuusi Bare Morkketuwaa Kushiyān Oyqetteedda

(Mat 26:47-56; Luq 22:47-53; Yoh 18:3-12)

⁴³ Yesuusi hewaa biro haasayishshin, tammanne laa77u A kaalliyaawanttuppe ittuu, Yihudaa Asqqorootu, ellekka gakkii wodhdheedda; qassi qeesatuwaa kaappatu higgiiyaa tamarissiyaawanttunne cimatu kiittina, mashshaanne xam77aa oyqqeedda cora asay aananna ittippe yeedda. ⁴⁴ Yesuusa aathi immiyaawe he cora asaw, “Taani yeriyaawe A; A oyqqiide loythi naagiide, afite” yaagiide mallaa odi wotheedda.

⁴⁵ Yihudaa Asqqorootu gakkosaannakka Yesuusakko shiiqiide, “Tamarissiyaa-woo” yaagiide Yesuusa yeri akkeedda. ⁴⁶ He cora asay Yesuusa minissi oyqqeedda. ⁴⁷ Shin matan eqqeeddawanttuppe ittuu bare cubiyaa shoddinne qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa shociide, A haythaa qanxxi oleedda.

⁴⁸ Yesuusi zaariide, he shiiqeedda cora asaa, “Taana bonqqanchcha kessiide, bonqqanchchaa oyqqiyaawaadan oyqqanaw cubiyaanne xam77aa oyqqiide yeeddittee? ⁴⁹ Taani Geeshsha Golliyan tamarissaadde, gallassan gallassan hinttentunna de7iyaa wode taana oyqqibeykkita; shin Xoossaa Maxaafatuu geeddawe polettanaw bessee” yaageedda.

⁵⁰ Yesuusa kaalliyaawanttu ubbatuu A yeggiide bii aggeeddino.

⁵¹ Naxalaa xalalaa mayyeedda itti yalaga bitani Yesuusa kaalliyaawaa asay oyqqeedda. ⁵² Shin he bitani naxalaa oliide, kallo xiira woxxeedda.

Yesuusa Pirddiyaa Shangatuwaakko Afeeddino

(Mat 26:57-68; Luq 22:54-55, 63-71; Yoh 18:13-14, 19-24)

⁵³ Asay Yesuusa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa soy, qeesatuwaa kaappatuwaa ubbatuu, cimatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu shiiqeeddasaa afeeddino. ⁵⁴ Phexiroosi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa dirssaa gidduwaa gakkanaassi haakuwaan A kaalleedda; yaani naagiyaawaanna tamaa kashiidde, utti aggeedda.

†14:36 *Abbaa*: Guussay Griike qaalankka “Abbaa” gidiyaa wode, Aramaayike qaalaani “Aabba” giyaawaa.

⁵⁵ Qeesatuwaa kaappatuunne hewaan shiiqeedda asay ubbay Yesuusa wodhanaw A bolla markkaa koyyeeddino; shin aynne demmibeykkino. ⁵⁶ Ayissi gooppe, cora asatuu A bollan wordduwaa markkatteeddino; shin untuntu markkatethay itti mala gidenna.

⁵⁷⁻⁵⁸ Itti itti asatuu dendi eqqiide Yesuusa bolla, “I, ‘Taani asay keexxeedda ha Geeshsha Golliiyaa kolaade, asay keexxibeenna hara Geeshsha Golliiyaa heezzu gallassaa gidдон keexxana’ giishshin, nuuni siseeddo” yaagiide wordduwaa markkatteeddino. ⁵⁹ Shin haray atto untuntu markkatethay hewaan itti mala gidibeenna.

⁶⁰ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu asaa ubbaa sinthan dendi eqqiide Yesuusa, “Hawanttu neena mootiyaa mootoo new zaariyaabay baawee?” yaagiide oochcheedda. ⁶¹ Shin Yesuusi co77u giide, aynne zaaribeenna; qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu A, “Anjjettedda Xoossaa Na7ay Kiristoosi neenee?” yaagiide laa7enthuwaa oochcheedda.

⁶² Yesuusi zaariide, “E, taana; hintte taana, Asaa Na7aa, wolqqaama Xoossaappe ushechcha bagganna uttide7ishshinanne saluwaa shaariyaanna yiishshin be7ana” yaageedda. ⁱ

⁶³ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu bare mayuwaa peedhi oliide, “Nuuna hawaappe sinthan ayissi hara markkaa koshshii? ⁶⁴ Hinttenttu A boriyaa siseeddita; hintte qofay ayee?” yaageedda; untuntu ubbay, “I hayqqana bessee” yaagiide A bolla pirdeeddino. ^j

⁶⁵ Untuntuppe ittu ittu A bolla cushethaa doommeeddino; A ayfiyaa kammi dechchiide, “Neena dechcheeddawe oone? Ane timbbitiyaa oda!” yaageeddino; qassi naagiyaawantukka A qinxalliyaa baqqiidde afeeddino.

Phexiroosi Yesuusa Kaddeedda

(Mat 26:69-75; Luq 22:56-62; Yoh 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Phexiroosi dirssaa gidдон hirkkinna de7ishshin, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa macca ashikkaratuwaappe ittinna yaaddu. ⁶⁷ Phexiroosi tamaa kashiyaawaa be7aade, cadda xeellaade, “Neenikka Naazireetiyaa Yesuusanna ittippe de7aa” yaagaaddu.

⁶⁸ Shin Phexiroosi, “Neeni giyaawe ayentto taani erikke; taw akeekettenna” yaagiide kaddeedda; yaatiide dirssaa penggiyaakko kaseedda; kuttuukka waasseedda. [¶]

⁶⁹ He ashikkaratta Phexiroosa be7aade, A matan eqqeedda asatuwaa, “Ha bitanikka untuntunna de7ee” gaade gujjaade oduwaa doommaaddu. ⁷⁰ Shin Phexiroosi qassikka kaddeedda.

Guuthaa gami77ishshin, matan eqqeedda asatuu laa7enthuwaa Phexiroosa, “Neeni tuma untuntunna ittippe de7aa; ayissi gooppe, neeni Galiilaa gadiyaa asaa” yaageeddino.

⁷¹ Shin Phexiroosi, “Taani hewaa hintte giyaa bitaniyaa erikke!” yaagiide barena sheqaanne caaquwaa doommeedda.

⁷² Elekka kuttuu laa7ethuwaa waassii aggeedda; Phexiroos barena Yesuusi, “Neeni kuttuu laa7ethuwaa waassanaappe kase heezzu gede taana kaddanaassa” geeddawaa hassayiide, darii yeekkeedda.

[¶]**14:68** *kuttuukka waasseedda:* Ha qaalay beni biletteedda itti itti bilethaani baawa.

ⁱ**14:62** Dan 7:13 ^j**14:64** Wog 24:16

Yesuusa Philaaxoosakko Afeeddino

(Mat 27:1-2, 11-14; Luq 23:1-5; Yoh 18:28-38)

15 Wontta guuran ellekka qeesatuwaa kaappatuu cimatuwaannanee Muse hig-giyaa tamarriisiyaawaantunna hewaan shiiqeedda Ayihuda shanggatuwaa ubbaana maqqettiide, Yesuusa qachchi afiide, Philaaxoosaw aathiide immeeddino.

² Philaaxoosi A, “Neeni Ayihudatuwaa kaatee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi zaariide A, “Ne giyaawaadana” yaageedda.

³ Qeesatuwaa kaappatuu Yesuusa daroban mooteeddino. ⁴ Philaaxoosi shirettiide Yesuusa, “New zaariyaabay baawee? Untunttu ne bolla woyisa mootuwaa ahintto be7ikkii?” yaagiide oochcheedda.

⁵ Shin Yesuusi harabaa zaarennaan ixxina, Philaaxoosi maalaletteedda.

Yesuusa Bolla Hayquwaa Pirddeeddino

(Mat 27:15-26; Luq 23:13-25; Yoh 18:39-40; 19:1-16)

⁶ Philaaxoosaw Paasigaa Baalaa bonchchiya gallasaan asay koyyiyaa itti uraa qashuwaappe billiyaa wogay de7ee. ⁷ He wode itti Barbbaana giyaa bitani walas-saa kessiide shemppuwaa wodheedda asatuwaanna ittippe qasho golliyan de7ee.

⁸ Shiiqeedda cora asay Philaaxoosi kase erettowaadankka barenttoo maarotaa oothana mala, A oochcheeddino. ⁹ Philaaxoosi asaa zaariide, “Taani hinttenttoo Ayihudatuwaa kaatiyaa billiyaawaa koyyiitee?” yaagiide oochcheedda. ¹⁰ Ayissi gooppe, qeesatuwaa kaappatuu Yesuusa qanaatiide aathi immeeddawaa Philaaxoosi ereedda.

¹¹ Shin qeesatuwaa kaappatuu Yesuusa kotaa Barbbaana billanaadan, he shiiqeedda asay Philaaxoosa woossana mala, asaa maqqeeddino. ¹² Philaaxoosi laa7enthuwaa zaariide, “Yaatina, ha Ayihuda kaatiyaa hinttenttu giyaawaa wootoo?” yaageedda.

¹³ Asay Philaaxoosaw zari zari barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “A kaqqa” yaageeddino.

¹⁴ Philaaxoosi asaa, “Ayissi? I ay iitabaa ootheddee?” yaageedda.

Shin asay kasewaappekka bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “A kaqqa” yaageeddino.

¹⁵ Philaaxoosi asaa nashechchanaw koyyiide, Barbbaana asaw billeedda; yaatiide lissuwan Yesuusa wottaaddaratuwaan shocissiide, kaqqana mala untunttoo aathi immeedda.

Wottaaddaratu Yesuusa Qilliicceeddino

(Mat 27:27-31; Yoh 19:2-3)

¹⁶ Hewaappe guyyiyan, wottaaddaratu Yesuusa gadiyaa mooddiyaawaa gib-biyaa afiide, hara wottaaddaratuwaa ubbaa ittippe xeeseeddino. ¹⁷ Qassi zo7o mayuwaa A mayizzeeddino; agunthaa akililiyaa giigissiide, A huuphiyan wotheeddino. ¹⁸ Hewaappe guyyiyan A, “Ayihudatuwaa kaatew, sarotay new gido” yaagi sarotiide, A qilliiccuwaa doommeeddino. ¹⁹ Yesuusa huuphiyaa maqqaa xam77aan shoceeddino; qassi A bollan cuchcheeddino; gulbbatiide aw goyinneeddino. ²⁰ A bolla qilliicceeddawaappe guyyiyan, zo7o mayuwaa aappe qaari akkiide, A

mayuwaa A mayizzeeddino; yaatiide masqqaliyaa bollan misimaariyan dhishiide, A kaqqanaw afeeddino.

Yesuusa Kaqeeddino

(Mat 27:32-44; Luq 23:26-43; Yoh 19:17-27)

²¹ Unttuntu biide, Iskkinddiranne Rufoosa yeledda aawuwaa, itti Simoona giyaa Qereena gadiyaa asay, gaxaappe katamaa yiyaawaanna gakettiide, Yesuusa masqqaliyaa wolqqaan toosseeddino. ^{k22} Yaatiide Golgootaa geetettiyaasaa Yesuusa afeeddino. “Golgootaa” giyaawe “Huuphiyaa Gosiyaasaa” [§]giyaawaa. ²³ Kawaraa giyaa dhali walakettedda woyiniyaa eessaa Yesuusaw ushanaw immeeddino; shin I ushennaan ixxeedda. ²⁴ Unttuntu A kaqeeddino; qassi oona oona gakkanentto eranaw A mayuwaa shaakkiide, saamaa yeggeeddino. ¹

²⁵ Unttuntu A kaqqiyaa wode, wonttaappe heezzu saate. ²⁶ “AyiHUDatuwaa kaatiyaa” yaagi A mootiyaa xaafuu xaafeetti utteedda. ²⁷ Yesuusanna laa77u kay-isatuwaa ittuwaa aappe ushechcha bagganna, qassi ittuwaa aappe haddirssa bagganna masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqeeddino. ²⁸ Xoossaa Max-aafay, “Iitabaa ootheedda asatuwaanna I paydetteedda” yaagiyaawe poletteedda. ^m

²⁹ Ogiyaanna aadhdiyaa asay Yesuusa kadhiide, barenttu huuphiyaa qaathidde boreeddino; “Simmi, Geeshsha Golliyaa kolaade heezzu gallassaa gidдон ke-exxiyaawoo, ⁿ³⁰ ane masqqaliyaa bollappe wodhdhaade, ne huuphiyaa ashsha” yaageeddino.

³¹ Hawaadanka qeesatuwaa kaappatuu Muse higgiiyaa tamarissiyaawaanttunna ittippe Yesuusa bolla, “Hara asatuwaa ashsheedda; shin barena ashshanaw dandayenna; ³² nuuni be7iide ammanana mala, Kiristtoosi Israa7eeliyaa kaatii, ane masqqaliyaa bollappe ha77i wodhdho” giide qilliiiceeddino. Qassi haray atto, aananna masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqetteeddawanttukka A bolla qilliiiceeddino.

Yesuusa Hayquwabaa

(Mat 27:45-56; Luq 23:44-49; Yoh 19:28-30)

³³ Usuppun saatiyaappe doommiide, uduppu saatiyaa gakkanaw, gadiyaa ubbay dhumeedda. ³⁴ Uduppu saatiyaan Yesuusi bare qaala dhoqqu oothiide, “Elohee, Elohee, laamaa sabaqitaani?” ^{**} yaageedda. Hewaa giyaawe, “Ta Xoossaw, ta Xoossaw, taana ayissi aggaaddii?” giyaawaa. ^o

³⁵ Hewaan eqqeedda asaappe ittu ittu hewaa sisiide, “Be7ite; Eelaasa xeesee” yaageedda. ³⁶ He asaappe ittu woxxi yiide, zanzaa malatiyaawaan caala woyiniyaa eessaa kuntheedda; hewaa maqqaa gatimaa xeeraan wothiide, “De7ishshite ane; Ee-

§15:22 “Huuphiyaa Gosiyaasaa” geetettiyaawe, asaa huuphiyaa malatiyaa shuchchay hewaan de7iyaa diraw, huuphiyaa gosiyaasaa geetetteedda.

**15:34 “Elohee ... laamaa sabaqitaani”: Ha qaalatuu Yesuusi ha alamiyaan ashuwaa mayyiide simerettiya wode haasayettiya Aramaayike geetettiya qalaan haaseyettowaa.

^k15:21 Rom 16:13 ^l15:24 Maz 22:18 ^m15:28 Isa 53:12

ⁿ15:29 Maz 22:7; 109:25; Mar 14:58; Yoh 2:19 ^o15:34 Maz 22:1

laas masqqaliyaappe A wothanaw yaanenttonne ane be7oytte” yaagiidde Yesuusa doonaakko ushshanaw shiishsheedda. ^P

³⁷ Yesuusi qaalaa dhoqqu oothi waassiide, hayqqi aggeedda.

³⁸ Geeshsha Golliyan qashetteedda gaariduu qommoppe duge gakkanaw, laa77u keesiide pooshetti wodhdheedda. ^{q39} Masqqaliyaappe sintha bagganna hewaan eqqeedda itti xeetuwa Kaappuu, hewaa keenaa Yesuusi waassiide hayqqeeddawa be7eedda wode, “Ha bitani tumu Xoossaa Na7aa” yaageedda.

⁴⁰ Hewaan haakuwaan eqqiide xeelliyaa amareedda maccawanttu de7iino; untunttu gidдон Magdala giyaa katamaappe yeedda Mayraama, tefaa Yayiqoobanne Yoosa daaya Mayraamanne Salooma de7iino. ⁴¹ He macca asatuu Yesuusi Galiilaan de7iyaa wode, A kaalleddawanttanne A maaddeeddawantta; qassi Yesuusanna ittippe Yeerusalaame beedda hara cora macca asatuu hewaan de7iino.

Yesuusa Mooguwaabaa

(Mat 27:57-61; Luq 23:50-56; Yoh 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Sa7ay omarsseedda wode, hewaan shiiqeedda asaan bonchchetteedda itti Yooseefa giyaa bitani, Xoossaa kawutethay yaanawaa naagi utteeddawe, Armmaatiyaasa giyaa katamaa asay yeedda; he gallassay wonttetha Sambbatay giigetiyaa gallassaa gideedda diraw, Yooseefo xaliide Philaaxoosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda. ⁴⁴ Philaaxoosi, Yesuusi man77iyankka hayqqidiggeeddawaa siseedda wode maalaletteedda; xeetuwa kaappuwaa xeessiide, “I hayqqoodeppe gami77eeddee?” yaagiide oochcheedda. ⁴⁵ Philaaxoosi Yesuusi hayqqeeddawaa xeetuwa kaappuwaappe sisiide, A anhaa Yooseefo akkanaadan udeedda. ⁴⁶ Yooseefo mooguwa mayuwaa shammeedda; Yesuusa anhaa masqqaliyaappe wothi mayuwan xaaxiide, shuchchaa wooccedda asaa moogiyaa gonggoluwaa gidдон A anhaa wotheedda; qassi he gonggoluwaa doonaan wolqqaama shuchchaa gonddorssiide wotheedda. ⁴⁷ Magdala katamaappe yeedda Mayraamanne Yoosa daaya Mayraama Yesuusa anhaa untunttu haqan wothinttu be7iino.

Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda

(Mat 28:1-8; Luq 24:1-12; Yoh 20:1-10)

16 Sambbatay aadhheeddawaappe guyyiyan, Magdala katamaappe yeedda Mayraama, Yayiqooba daaya Mayraamanne Salooma biide, Yesuusa anhaa okkanaw shittuwaa shammeeddino. ² Woggaa gallassi wonttumaatha daro guuran xalqii kesishshin, he gonggoluwaa beeddino. ³ Untunttu barenttu gidдон ittu ituwaanna, “Gonggoluwaa doonaappe nuussi shuchchaa oone gonddorssiide digganaweeshsha?” yaagiide haasayiino.

⁴ Untunttu xeelliyaa wode, he daro wolqqaama shuchchaa gonddorssidiggeeddawaa be7eeddino. ⁵ Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa gidдо geliyaa wode, itti wodalla bitani bootha mayuwaa mayyiide, ushechcha bagganna utteeddawaa be7iide dagammeeddino.

⁶ Shin I untuntta, “Dagammoppite. Masqqaliyaa bolla kaqetteedda Naazireetiyaa Yesuusa hinttenttu koyyiyaawaa eray. I hawaan baawa; denddidiggeedda. Untunttu A wotheeddasa hawaa be7ite. ⁷ Shin biide Yesuusi barena kaalliyawanttoonne

Phexiroosaw, ‘Yesuusi hinttentuppe kasetiide Galiilaa bee; I hinttenttoo odeed-dawaadanka hinttenttu A yaani be7ana’ yaagiide hawaa odite” yaageedda.

⁸Macca asatuu yashshaan kokkoriidde, Yesuusi moogetteedda gonggoluuwaappe kesiide baqati aggeeddino; qassi untunttu yayyeedda diraw, asaw hewaa oossinne ayne odibeykkino.

Macca asatuu biide, barenttoo odetteeddabaa ubbaa Phexiroosawunne aananna de7iyaawanttoo qanthaan odeeddino; hewaappe guyyiyan, Yesuusi bare huuphew barena kaalliyaawanttu bolla, medhinaw ashshiyaa laamettenna geeshsha mishiraachchuwa qaalaa, away mokkiyaasaappe wulliyaasaa gakkanaw kiitteedda.

Yesuusi Magdala Mayraamiw Beetteedda

(Mat 28:9-10; Yoh 20:11-18)

⁹Yesuusi hayquwaappe denddeeddawaappe guyyiyan, Woggaa gallassi guura, laappu iita ayyaanatuwaa kesseedda Magdala katamaappe yeedda Mayraamiw kasetiide beetteedda. ¹⁰Iza baade kase aananna de7iyaawanttoo, qarettiiddinne yeekkiidde utteeddawanttoo odaaddu; ¹¹shin Yesuusi paxa de7iyaawaanne iziw beetteeddawaa untunttu siseedda wode, Izi oduwaa tuma gibeykkino.

Yesuusi Laa77u Barena Kaalliyaawanttussi Beetteedda

(Luq 24:13-35)

¹²Hewaappe guyyiyan, untunttuppe laa77atuu katamaappe kesiide biishshin, ogiyaan Yesuusi koyrowaappe dummatiide, untunttoo beetteedda. ¹³Untunttu guyye simmiide, haratuwassi odeeddino; shin hewanttu untunttu oduwaa tuma gibeykkino.

Yesuusi Tammanne Itti Barena Kaalliyaawanttussi Beetteedda

(Mat 28:16-20; Luq 24:36-49; Yoh 20:19-23; Kit 1:6-8)

¹⁴Guyyeppe tammanne itti Yesuusa kaalliyaawanttu qumaa miishshin, Yesuusi untunttoo beetteedda. Untunttoo ammanuu baynna diraw, I untuntta seereedda; qassi hayquwaappe I denddeeddawaa be7eeddawanttu untunttoo odina, untunttu ammanennaan ixceedda dirawunne odina sisennawantta gidiyaa diraw, I untuntta seereedda.

¹⁵I untuntta hawaadan yaageedda; “Alamiyaa ubbaa biide, asaa ubbaw wonggalaa mishiraachchuwa qaalaa odite. ¹⁶Ammanowenne xammaqettowe at-tana; shin ammanennawaa bolla Xoossay pirdana. ¹⁷Taanan ammaniyaawanttu ha malaatatuwaa oothanawantta: untunttu ta sunthan iita ayyaanatuwaa kessanawantta; qassi untunttu dumma dumma oratha qaalaan haasayanawantta. ¹⁸Untunttu shooshshaa oyqqoopekka, woy ayaanne wodhiyaa marzziyaa ushint-tokka untuntta qohenna. Qassi untunttu barenttu kushiyaa hargganchchatuwaa bolla wothana; he hargganchchatuu paxana” yaageedda.

Yesuusi Saluwaa Pude Kesseedda

(Luq 24:50-53; Kit 1:9-11)

¹⁹Godaa Yesuusi barena kaalliyaawanttunna haasayeeddawaappe guyyiyan, Xoossay A pude saluwaa afina, Xoosaappe ushechcha bagganna utteedda. ²⁰A kaal-liyaawanttu biide, ubbasan wongalaa mishiraachchuwa odeeddino. Godaykka unt-

tuntunna ittippe oothee; untuntu odiyaa qaalaykka tuma gideeddawaa untuntu oothiyaa malaatatuwaan erisseedda. ††

††16:20 Itti itti beni Geeshsha Maxaafatuwan ha paydatuu baawa.

Luuqaasi Xaafeedda

Mishiraachchuwaa Qaalaa

Geluwaa

Luuqaasi xaafeedda mishiraachchuu, Yesuusa koyro yaanawaa yaagetti nabatuwaan aabay odetteeddawaa, daro wodiyaappe naagetteedda hidootaw huuphe gideeddawe, Israa7eeliyaa asay naagiidde de7iyaa Xoossaani Oketteeddawe, asaa zerethaa ubbaa ashshiyaawaa gidiaawaa qonccissee. Yesuusi Xoossaa Aawuwaappe hiyyeesatoo mishiraachchuwaa qaalaa odanaw kiitetteeddawaa gidiaawaanne ha Mishiraachchuwaa Qaalay asaassi de7iyaa dumma dumma metuwaa qaariyaa wolqaa oyqqeeddawaa gidiaawaa Luuqaasi odee. Luuqaasa Mishiraachchuwaa Qaalaa gidдон, Yesuusa yuussaabaa odiyaa koyro shemppatuwaaninne qassikka Yesuusi saluwaa pude keseeddawaa odiyaa wursethaa shemppatuwaan loythiide, odetteeddawe nashechchaabaa. Yesuusi saluwaa keseeddawaappe guyyiyan ammanuwaabay waani dicceeddenttonne waani aakkeeddentto odiyaa taarikiyaa ha maxaafaa xaafeedda bitani Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuwaa maxaafaan odeedda.

Kiitanchchatuwaa yethaabay, Yesuusi yeletteedda wode wudiyaa heem-miyaawanttu biide be7eeddawaa odiyaa taarikii, Yesuusi na7atethaan de7iidde Geeshsha Golliyaa beeddabay, qaretanchcha Samiraawiyaanne bayiide beettedda na7aa taarikii Luuqaasa Mishiraachchuwaa xalalaan beettiyaawantta. Ha Mishiraachchuwaa Qaalaa gidдон ha gaxaappe hini gaxaa gakkanaw huuphe gidiide xeeletteeddabay woosaabaa, Geeshsha Ayyaanaabaa, Yesuusa oosuwaa gidдон macca asaw de7iyaa saabaanne Xoossay nagaraa atto yaagiyaabaa.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-4)

Xammaqiyaa Yohaannisanne Yesuusa yeletaa (1:5-2:52)

Xammaqiyaa Yohaannisa oosuwaa (3:1-20)

Yesuusa xinqataanne paaciyaa (3:21-4:13)

Yesuusi oosuwaa Galiilaan doommowaa (4:14-9:50)

Yesuusi Galiilaappe Yeerusaalaame boowaa (9:51-19:27)

Yeerusalaameninne izi yuushshuwaan Yesuusa wurssethaa saaminttaa (19:28-23:56)

Godaa Yesuusa dendduwaa, qonccethaanne saluwaa buussaa (24:1-53)

1¹⁻⁴ Bonchchetteedda Toofiiloosa, koyro barenttu ayfiyan be7eeddawatunne barenttu qaalaan markkatteddawatunnu nuussi odeeddino. Xaafetteedda yewuwaa ta baggan ubbaa xaphuwappe bidde xeellowaappe guyye, taarikiyaa maaraa naageedda ogiyaan new xaafanaw lo77a gideeddawe taw beettedda.

Xammaqiyaa Yohaannisa Yeletay Koyro Odetteedda

⁵ Yihudaa gadiyaa Kaatiyaa Heroodisa wodiyaan, [‡]Aabiyaa qeesatethaa oosuwaa baggappe gideedda Zakkaraasa geetettiyyaa itti qeesay de7ee. [†]Machchattakka Elssaabeexo geetettiyyaa Aaroone yaraappe yeletteeddawunno. ⁶ Laa77atuukka Godaa azazuwanne seeraa darissiide naagiyaawanttanne kadhee banttaan Xoossaa sinthan de7iyaa xillatuwaa. ⁷ Gidoppe attin Elssaabeexa mantha gido diraw, yeluu untunttoo baawa. Laa77atuukka laythaa sugeeddawantta.

⁸ Itti gallassi Zakkaraasi bare bagga kaallaan Xoossaa sinthan Qeesatethan oothiyaa wode, ⁹ bare Qeesatethaa wogaa dooyaadan Geeshsha Golliyyaa geliide ix-anaa cuwissuwaa [¶]saamay A gakteedda. ¹⁰ Ixaanay cuwiyaa wode asay ubbay karen eqqiide woossi de7ee.

¹¹ Godaa kiitanchchay ixanaa yarshshuwaasaappe ushechchanna eqqiide aw beetteedda. ¹² Zakkaraasikka be7eedda wode dagammiide yashshaan mitetteedda. ¹³ Kiitanchchaykka qassi yaageedda, “Zakkaraasaa, yayyoppa; ne woosay siset-teedda, ne machchatta Elssaabeexa attuma na7aa yelanawunno. ¹⁴ A yeletaan nashetaynne ishuluu new hananawaa; coratuukka I yeletto diraw hashshu gaanawantta; ¹⁵ Ikka Godaa sinthan dara gidanawaa. Mathoyiyaa woyiniyaa ushshaa gido haraa mathoyiyaa ushshaa aynne ushenna; bare daay uluwaan de7ishshin Ayyaanaa Geeshshay aani kumanawaa. ^s

¹⁶ “Isra7eeliyaa asatuwaappekka coratuwaa untunttu Godaa Xoossaakko, I zaaranawaa. ¹⁷ Ikka giigenna asaa Godaw giigissanaw, aawatuwaa wozanaa naanatuwaakko, azazettennawanttakka xillotethaa eraakko zaaranaw, Eelaasa^{§§} ayyaanaaninne wolqqaan Godaappe sinthanna bee.” ^t

¹⁸ Zakkaraasikka kiitanchchaa, “Taani cimaaddi, tamachchattakka bare laythaan sugeeddawunno, hawaa taani ayaan eranitaa?” geedda.

¹⁹ Kiitanchchaykka zaariide, “Taani Xoossaa sinthan eqqiyaa Gabreela; hawaa mishiraachchuwaa new odanaw neekko kiitettaaddi; ^{u20} Hekko he wodiyaan hanana ta qaalaa ne ammana beenna diraw, ha yewuu hanana gallassay gakkanaw neeni duude gidanaassa; haasayanawukka danddayakka” geedda.

²¹ He wode asay, Zakkaraasi Geeshsha Golliyaappe kesennaan ayaw gami77eeddentto maalalettiidde naagiino. ²² Keseedda wodiyankka haasayanaw danddaybeenna; Geeshsha Golliyan saxaa I be7eeddawaa akeekeddino; ikka haasayanaw danddayibeennawaa xorssi bessiide, duude gidiide de7eedda.

²³ Zakkaraasikka bare oosuwaa wodiyaa wursso wode, bare golle simmeedda. ²⁴ Hewaappe guyyiyan A machchatta Elssaabeexa shahaaraade ichcheshu agenaar

[‡]1:5 *Yihudaa*: Hawaani Yihudaa gadiyaa geetetteeddawe Filssxeeme gadiyaa ubbaa bessiyaawaa.

[¶]1:9 *ixanaa cuwissuwaa*: Hawaa guussay cuway woosaa kotaa Xoossaakko gaktee giide wonttanne omarssi wode cuwissiyaa wogaa.

^{§§}1:17 *Eelaasa*: Hawe geetetteeddawe, kase Eca Caquwaa maxaafaan Nabiyya Eelaas oorathabaa oothiyaa wolqqaani eretteeddawaa diraassa.

[†]1:5 1Od 24:10 ^s1:15 Pay 6:3 ^t1:17 Mil 4:5, 6 ^u1:19 Dan 8:16; 9:21

barena genthaaddu. ²⁵ Elssaabeexakka, “Ta tooshiyaa asaa giddoppe digganaw* Goday bare maarotethaan taana xeello wode, hawaadan taw ootheedda” gaaddu.

Yesuusa Yeletay Kasetiide Odetteedda

²⁶ Usuppuntha agenaan Xoossaa kiitanchchaa Gabreel Galiilaa gadiyaan Naazireete Katamaa ²⁷ Daawita yaraappe gideedda Yooseefa geetettiyaa bitanew ooshetta qashetteedda wodorattikko Xoossaa matappe kiitetteedda; wodoratti sunthaykka Mayraamo geetettee. ^{v28} Kiitanchchaykka Mayraamikko yiide, “Darissaade dosettawunne, sarotethay new gido; Godaykka neenanna gatho de7ee; Neenikka maccawanttu gidдон anjjetteddawunno” [†]yaageedda.

²⁹ Mayraamakka A haasayaappe denddowaan darissa dagammaade, “Hawe ayaa mala sarotaa gidanee” gaade yewuwaa qoppaaddu. ³⁰ Kiitanchchay izo, “Hanne Mayraamee, Xoossaa matan sabaa demmaadda yayyoppa. ³¹ Neeni shahaaraade, attuma na7aa yelanaassa; A sunthaakka Yesuusa gaanaassa. ^{w32} Ikka dara gidanawaa; Ubbaappe Dhoqqa Xoossaa Na7aa geetettana; Godaa Xoossay A aabbu Daawita kaawutethaa oydiyaa aw immanawaa. ³³ Ikka Yayiqooba gollen medhinaw kawutanawaa; A kawutethawukka wurssethaya baawa” yaageedda. ^x

³⁴ Mayraamakka kiitanchchaa, “Taani wodoratto gido diraw, hawe wooti hananawee?” yaagaaddu.

³⁵ Kiitanchchaykka zaariide iziw, “Ayyaanaa Geeshshay ne bolla yaanawaa; Dhoqqa Xoossaa wolqqay neenan shemppanawaa. Hewaa diraw, neeppe yelettiyaawe geeshsha Xoossaa Na7aa geetettana. ³⁶ Ne dabbatta Elssaabeexa bare cimathethaa wodiyaan attuma na7aa shahaaraaddu. Mantha geetetteeddawunna Elssaabeexa shahaarodeppe usuppuntha agena oyyqaaddu. ³⁷ Xoossaa xooniyaa yewuu baawa” [†]yaageedda.

³⁸ Mayraamakka, “Taani Godaa ayllatto; neeni goowaadan hano” gaaddu. Hewaappe guyyiyan kiitanchchay izi matappe beedda.

Mayraamakka Elssaabeexo Oochchanaw Baaddu

³⁹ Mayraamakka he agena giddon dendaade killi zoozetiyyaa Yihudaa gaden de7iyaa itti katamaa elleella kesaaddu. ⁴⁰ Zakkaraasa golle gelaade Elssaabeexo sarotaaddu. ⁴¹ Elssaabeexakka Mayraami sarotaa siseedda wode, izi uluwaan de7iyaa shahaaray guppeedda; Elssaabeexakka Ayyaanaa Geeshshaan kumaaddu. ⁴² Bare kooshshaakka dhoqqu oothaade, “Neeni maccawanttu giddoppe anjjetteddawunno. Neeppa yelettiyaawekka anjjettoowaa. ⁴³ Neeni ta Godaa daaya taakko yaanaw taani oone? ⁴⁴ Hekko ne sarotaa kooshshay ta haythaan sisettedda wode, ta uluwaan de7iyaa shahaaray nashechchaan guppeedda. ⁴⁵ Goday polettee giide iziw odeeddawaa ammaneeddawunna iza anjjetteddawunno” yaagaaddu.

*1:25 *Ta tooshiyaa asaa giddoppe digganaw*: Asinaa geleedda mishiratta na7aa yelanaan attooppe, Isiraa7eeliyaa asaa qofaan, “Xoossay izo muri de7ee” yaagettaw.

†1:28 *Neenikka maccawanttu gidдон anjjetteddawunno*: Ha qofay beni cimeedda Griikiyaa maxaafaan baynnawaa giddiyaa diraw, itti itti Inggilizeethuwaaninne Amaaraathuwaa maxaafaanikka baawa.

^v1:27 Mat 1:18 ^w1:31 Mat 1:21 ^x1:33 2Sam 7:12, 13, 16; Isa 9:7

^y1:37 Dom 18:14

Mayraami Galataa Yethaa

(1:46-53)

⁴⁶ Mayraamakka,

“Ta shemppatta ta Godaa bonchchaw,

⁴⁷ Ta ayyaanaykka ta Xoossaa, ta dhaliyan
loytha nashettaw.

⁴⁸ Ikka bare ayllatti tooshiyaa
xeelledda.

Hachcheppe dommiide yeletay ubbay
anjjetteddawunnee giino.

⁴⁹ Wolqqaama gideedda I daro
yewuwaa taw ootheedda;

A sunthaykka geeshshaa.

⁵⁰ A maarotay yayyiyaawanttussi yeletaappe yeletay
gakkanaw de7ee.

⁵¹ Bare wolqqaan mino kiitaa kiitetteedda;
barenttu wozanaa qofaan otorettiyaawantta
laaleedda.

⁵² Moooddiyaawantta kawutethaa maataa oydiyaappe wotheedda;
ashikatuwaakka qassi dhoqqu dhoqqu ootheedda.

⁵³ Koshatteeddawantta lo77o yewuwaan kalisseedda;
duratuwaa qassi mela yedersseedda

⁵⁴ Bare maarotethaa qoppiide
bare ayliiyaa Israa7eeliyaa maaddeedda.

⁵⁵ Nu aawatoo I odeeddawaadan
Abraahaamewunne A yaraw geeddawaa
medhinaw naagana diraassa”
yaagaaddu.

⁵⁶ Mayraamakka heezzu agenaa keena Elssaabeexi matan gami77owaappe
guyyiyan bare golle simmaaddu.

Xammaqiyaa Yohaannisa Yeletaa

⁵⁷ Elssaabeexiwukka yeliyaa wodii gakkina, attuma na7aa yelaaddu. ⁵⁸ Izi
shooratuunne izi dabbo gideeddawanttu, Goday maarotethaa iziw ootheeddawaa
sisiide izinna ittippe nashetteeddino.

⁵⁹ Hospuntha gallasaan na7aa qaxxaranaw yeeddino; A, aawuwaa sunthaan Za-
kkaraasa giide sunthanaw koyyeeddino. ^{z60} A daaya qassi, “Hanenna, Yohaannisa
geetetanaw koshshee” yaagaaddu.

⁶¹ Unttunttukka izo, “Ne dabbatuwaappe hachche gakkanaw ittuukka ha sunthaan
xeesettebeenna” yaageeddino.

⁶² A aabba, oona giyaa sunthan xeegettanaw koyyintto xorssi oochcheeddino.

⁶³ A aabbukka xaafiyaabaa oochchi akkiide, “Na7aa sunthay Yohaannisa” gi-
ide xaafina, ubbatuukka yewuwaan maalaletteeddino. ⁶⁴ Hewankka Zakkaraasa

doonay dooyetteedda, A inxxarssaykka biletina haasayaa doommeedda, Xoosaakka galateedda.

⁶⁵ A shooratuukka de7iyaasaa ubbaan yashshaan kumeeddino. Ha yewuukka zoozetiyyaa Yihudaa gadiyaa ubbaan darii haasayetteedda. ⁶⁶ Hawaakka siseed-dawanttu ubbatuu, “Ha na7ay ayaa gidaneeshsha?” yaagiide yewuwaa barenttu wozanaan oyqqeeddino; Xoossaykka aananna de7iyaawaa ereeddino.

Zakkaraasa Galataanne Timbbitiyaa Oduwaa

⁶⁷ Yohaannisa aabbu Zakkaraasi Ayyaanaa Geeshshaan kumiide timbbitiyaa yaagi odeedda:

⁶⁸ “Israa7eeliyaa Goday Xoossay anjjetto; yiide bare asaa xomooseeddanne wozeedda.

⁶⁹ Bare ayliiyaa Daawite golliyan; wolqqaama ashshiyawaa nuussi giigisseedda.

⁷⁰ Hawekka beni Godaa geeshsha nabatuwaa doonan odettowaadan,

⁷¹ I nuuna, nu morkketuwaappenne nuunanna eqettiyaawanttu kushiyaappe ashshanaassa.

⁷² Hawaakka I ootheeddawe, nu aawatoo maarotethaa bessanaassanne, bare geeshsha caaquwaa wozanaa aathanaassa.

⁷³ Nu aawuwaa Abraahaamossi caaqeedda caaquwaa qoppanaw,

⁷⁴ nu morkketuwaa kushiyaappe kesiide yashshay banttaan aw oothanaadan maataa nuussi immeedda.

⁷⁵ Hawenneekka, nuuna nu wodiyyaa ubbaan geeshshatethaaninne xillotethaan bare sinthaan essana diraassa.

⁷⁶ Zaariidekka, neenoo, ta na7aw, Dhoqqa Xoossaa nabiyaa

geetettanaassa; ogiyaa giigissanaw Godaappe sinthanna baanaassa.

⁷⁷ Asaa nagaraa maariyaa atotethaa eraa untunttoo immanaassa.

⁷⁸ Hewekka killippe yeedda poo7uu, nuuna xomooseeddawe nu Xoossaa maarotethaanne qaretaa gaasuwana.

⁷⁹ A poo7uukka dhumaaninne hayquwaa kuwaan utteeddawanttoo poo7issee; nu gediyaakka sarotethaa ogiyaan suurissee.”

⁸⁰ Na7aykka dicciide, ayyaanaan minneedda; Israa7eeliyaa asaw beetteedda gallassay gakkanaw mela biittaaan de7eedda.

Yesuusa Yeletaabaa

(Mat 1:18-25)

2 He wode ³Roomaa kawutethaa garssan de7iyaa asay ubbay sunthaa xaafet-tanaadaninne paydettanaadan Awugisxxoose Qeesareppe ⁴azazuu keseedda. ²Hewenneekka, Qereneyoose⁸ Sooriyaa gadiyaa mooddiyaa wode haneedda koyro asaa payduwaa.

³Hawaa diraw itti itti asay xaafettanaw bare katamaa bare katamaa beedda. ⁴Yooseefokka Daawita golliyaappenne yaraappe gidiyaa diraw Galiilaa Awuraa-jjaan de7iyaa Naazireete katamaappe dendiide Daawita katamaa gideeddawun-nikko Yihudaan de7iyaa Beeteliheeme geetettiyaa katamaa keseedda. ⁵He wode yeliyaa wodii mateedda aw ooshetta utteedda Mayraamakka aananna ittippe baaddu. ⁶Unttuntu hewaan de7ishshin iziw yeliyaa wodii gakkii aggeedda. ⁷Izakka bayra Na7aa ^{**}gideedda attuma Na7aa yelaaddu; imathay shemppiyaasaa demma beenna diraw, na7aa mayuwan xaaxaade gaphatiyaan ^{††}qeraaddu.

Wudiyaa Heemmiyaawanttanne Kiitanchchatuwaa

⁸He gadiyaan qamma barenttu wudiyaa heemmiidde dembban aqiyaaawanttu de7iino. ⁹Xoossaa kiitanchchay qoppennaan yiide untunttu miyyiyaan eqqeedda; Godaa bonchchuu untunttu yuushshuwaan poo7eedda wode, wolqqaama yashshay untuntta oyqqeedda. ¹⁰Kiitanchchay untuntta, “Yayyoppite, asaw ubbaw haniyaa daro nashechchiyaa mishiraachchuwaa taani hinttenttoo ahaaddi. ¹¹Hachche Daawita katamaan ashshiyaawe yeletteedda. Ikka Godaa Kiristtoosa. ¹²Hawe hint-tenttoo malla gido: Gacino na7ay mayuwan xaaxettiide gaphatiyaa gidдон giseed-dawaa demmanita” yaageedda.

¹³Qoppennaan cora Xoossaa kiitanchchatuu koyro kiitanchchaanna ittippe qoncceddino.

¹⁴Xoossaakka galatiide, hawadan geeddino:

“Bonchchuu Xoossaw

bolla saluwan gido.

sa7an I dosiyaa asaw

sarotethay gido”

yaageeddino.

¹⁵Kiitanchchatuu untunttuppe shaakettiide saluwaa kesowaappe guyye, wudiyaa heemmiyaawanttu, “Goday nuussi qonccisseeddawaa, hawaa haneedda yewuwaa be7anaw Beeteliheeme boytte” geetetteeddino.

³2:1 *Hewode*, geetettowe Xammaqiyaa Yohaannisi yeletti simmiide biro gu-uthatethaan de7ishshin Yesuusi yelotto wodiyaana.

⁴2:1 *Qeesaara*, giyaa sunthay kaatiyaa guussa. Hewenneekka cora gadiyaa mood-diyyaa wolqqay de7iyaa cora kaatatuwaa kaatiyaa guussaa.

⁸2:2 *Qereneyoosa*, geetettiyaawe Roomaa kaatii Awugisxxoose, Sooriyaa geetettiyaa Yihudaanne Galiilaa Awuraajjatuwaa oyqqeedda gadiyan sunthayeeddawaa.

^{**}2:7 *bayra na7aa*: Isiraa7eeliyaa asay yeletteedda na7aa ubba golliyaankka Xoos-saw bessiyaawaa giino.

^{††}2:7 *gaphatiyaa*: Ha miishshay miyay miyaabay sa7aan laalettennaan maana mala yeggiide immiyaabaa.

¹⁶ Unttunttukka elleelliide beeddino. Mayraamonne Yooseefa demmiide, gacino na7aykka gaphatiyaan giseeddawaa be7eeddino. ¹⁷ Hewaappe guyyiyan guutha na7aa diraw odetteeddawaa qonccissiide odeeddino. ¹⁸ Hawaa siseedda ubbay unt-tuntu odeedda yewuwaan maalaletteeddino. ¹⁹ Mayraama qay hawaa ubbaa bare wozanaan oyqqaade qoppaadde gami77aaddu. ²⁰ Wudiyaa heemmiyaawanttukka ubba yewuu untunttoo odetteeddawaadan hanina demmo diraw, siseeddawoonne be7eeddawoo ubbaw Xoossaa bonchchiiddinne galatiidde simmeeddino.

²¹ Na7aw hospun gallassa gidina qaxxarettiyyaa wodii gakko wode, I aatti uluwaan attanaappe kase, kiitanchchay kesso sunthaan, Yesuusa geetetteedda. ^a

Yesuusi Geeshsha Golliyan Xoossaw Sheedhettedda

²² Muse wogaa maaraadan geeyiyaa wodii [‡]poletteedda wode Yooseefonne Mayraama gacino na7aa Xoossaw sheedhdhanaw Yeerusalaame akki beeddino. ²³ Hewenneekka Godaa wogaan, “Attuma na7aa gideedda bayra na7ay [¶]ubbay Xoossaw dummateeddawaa gidanawaa” geetetti xaafetteeddawaadaninne, ^{b24} qas-sikka Godaa wogaan, “Laa77u dogommatuwaa woy laa77u haraphphe maratuwaa” geetettowaadan, Godaw yarshshuwaa yarshshanaw afeeddino.

²⁵ He wode xillonne gencca gideedda Simoona geetettiyyaa itti bitani Yeerusalaame de7ee. Ikka, Israa7eeliyyaa asaw atatethaa hidootaa naagiyaawaanne Ayyaanaa Geeshshay A bolla shemppeedda asa. ²⁶ Godan oketteedda Kiristtoosa be7ennaan hayqqennawaa Ayyaanaa Geeshshaan aw qonccisseedda.

²⁷ Ikka he wode Ayyaanaa Geeshshay kaaletthina, Geeshsha Golliyyaa geleedda. Na7aa yelawanttu eriya wogaa maaraadan, koshshiyaawaa aw polanaw guutha na7aa Yesuusa oyqqiide gelo wode, ²⁸ Simoone mokki akki na7aa idimmiide Xoos-saa galatiidde hawaa yaageedda:

²⁹ “Godaw, Neeni qaalaa gelo maaraadan ha77i taana ne ayliyyaa saruwan neekko afa.

³⁰⁻³¹ Gaasuukka, ta ayfatuu asaa ubbaa sinthan Neeni giigisseedda, ashshiyaa hidootaa be7eeddino.

³² Hewekka Israa7eeliyyaa gidenna asaw qonccethaa immiya poo7uwaa.

Qassi Ne asaw Israa7eelew bonchchuwaa.”

³³ Yooseefonne A daaya A diraw haasayetteedda yewuwaassi maalaletteeddino.

³⁴ Simoonikka anjjiide Mayraamo, “Hawe Na7ay Israa7eeliyan coratuwassii dendumwassinne kunddethaw gaaso gidanaw, qassikka iitaa haasayiyaawanttussi malla gidanaw dooretteedda. ³⁵ Coratookka wozanaa qofay qonccowaa gidanaw, ne shemppuukka mashshaan qanxxowaadan seelettanawaa” yaageedda.

[‡]2:22 *geeyiyaa wodi*: Ayihudatuwaa macca asay attuma na7aa yelowaappe guyyiyaan, “Geeshsha gidukku” yaagi qoppiino. Qaykka he na7ay qaxxarettana gakkanaw iza soyippe kesennaadaan udettaw. Ha wodii, geeyiyaa wodiyya geetettee.

[¶]2:23 *bayra na7ay*: 2:7 xeellite.

^a2:21 Wog 12:3; Luq 1:31 ^b2:23 Kes 13:2, 12

³⁶Qassikka Aaseera yaraappe gideedda Paanu7eela naatta Haanno geetettiyyaa nabatta de7aw; Izakka loytha cimaaddu. Bare wodorotethaan geleedda asinaanna laappu laythaa de7eeddawunno. ³⁷Izi laythaykka hosppun tammanne oydduwaa gidana gakkanaw gallaasanne qammaa geeshsha golliyaappe shaakettennaan xoomaaninne woosaan kiitettaadde am77e ³⁸gidaade gami77aaddu.

³⁸He wodekka shiiqaade Xoossaa galataaddu; Qassikka Yeerusalaame asay wozettanaw naagiyaawanttoo ubbatoo gacino Na7aa Yesuusabaa odaaddu.

Yooseefonne Mayraama Naazireete Simmeeddino

³⁹Yooseefonne Mayraama Godaa higgayan azazetteeddawaa ubbaa polowaappe guyye Galiilaa Awuraajaan de7iyaa barenttu katamaa Naazireete simmeeddino.

⁴⁰Guutha na7aykka dicciidenne minniidde beedda; aadho eraanikka kumeedda; Xoossaa aadho keekatethay Aabollaan shemppeedda.

Guutha Na7aa Yesuusi Geeshsha Golliyan

⁴¹Yooseefonne Mayraama laythaan laythaan Paasigaa Baalaa bonchchanaw Yeerusalaame katamaa biino. ⁴²Na7awukka tammanne laa77u laythaa gido wode dooyaadan baalaw hini Yeerusalaame keseeddino. ⁴³Baalaa polowaappe kaalla barenttu golle untunttu simmoode guutha na7aa Yesuusi Yooseefonne Mayraama erennaan Yeerusalaamen atti aggeedda. ⁴⁴Untuntunna ittippe de7iyaawaa malatina itti gallassaa ogiyaa hametteeddino. Guyyeppe qassikka barenttu dabbatuwaannanne barenttu siiqettiyaawanttu matan koshshaa dommeeddino.

⁴⁵Dhayo wode koyyiidde hini Yeerusalaame simmeeddino. ⁴⁶Heezzu gallasaaappe guyye, tamarissiyaawanttu gidдон Yesuusi uttiide untunttu giyaawaa sisiidenne untuntta oochchiidde Geeshsha Golliyaa garssan de7iyaawaa be7eeddino. ⁴⁷Sisiyaawanttu ubbatuukka, A akeekaaninne A zaaruwan maalaletteeddino.

⁴⁸Yooseefonne A daaya A be7o wode maalaletteeddino. A daayakka, “Ta Na7aw, ayaw nuuna hawadan oothay? Ne aabbunne taanne Neena koyyiidde, daro metooteeddo” yaagaaddu.

⁴⁹Yesuusikka untunttoo, “Ayaw taana koyyiitee? Ta aabbu gollen* de7anaw taw koshshiyaawaa eribeykkitee?” yaagi zaareedda. ⁵⁰Hewaa yaagi odoppe attin, untunttoo I odeedda yewuu ayaa gintto gelibeenna.

⁵¹Hewaappe simmiide, untuntunna ittippe hini Naazireete beedda; hewankka untunttoo azazettee. A daayakka hewaa ubbaa bare wozanaan wothaaddu. ⁵²Yesuusikka eraaninne geesan, sabaanikka Xoossanne asaa sinthan dicceedda. ^e

§§2:37 am77e: Am77e guussay asinay hayqqina gelennaan gami77eedda mac-cawunno. Ha payduwaan xaafetteedda mishiratta laappu laythaa xalalaa asinaanna gami77owaappe guyye 84 laythaa ubbaa am77e gidaade gami77aaddu.

*2:49 Ta aabbu gollen: Guussay, Ta aabbu kiitteedda oosuwwa polanaw bessee guussaa.

Xammaqiyyaa Yohaannisi Yesuusaw Ogiyaa Giigissee

(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8)

3 Xibaariyoosa geetettiyyaa kaatii kawuteedda tammanne ichcheshethiyaa laythaan Phenxxenaawiyaa Philaaxoosi Yihudaa mooddiyyaa wode, Heroodise Galiilaan oyddenthiiyaa shaakuwaa mooddiyyaa wode, A ishay Piliphphoosikka Ixuuriyaaninne Xirrkonddoosan oyddenthiiyaa shaakuwaa mooddiyyaa wode, Lisaaniyoosikka Abileenon oyddenthiiyaa shaakuwaa mooddiyawaa gidiide mooddi de7ishshin, ²Haanninne Qeyyaafay qeesatuwaa kaappatuwaa †gidiide de7ishshin, Xoossaa qaalay Zakkaraasa na7aa Yohaannisakko mela biittaaan yeedda. ³Yohaannisi Yorddaanoosa Shaafaa heeraa ubbaa biide, “Hintte nagaray atto geetettana mala nagaraa paaxiide xammaqettite” yaagi tamarisseedda.

⁴Nabiyaa Iisiyaasa maxaafan xaafetteedda qaalaadan,^f

“Mela biittaaan waassiyaa bitaniyyaa kooshshay,

‘Godaw ogiyaa giigissite;

A ogiyaakka suurissite.

⁵“Ollay ubbay kumo;

deriinne zozii denbbaa gido,

giigenna ogi ubbay giigo,

hanchchiro ogi ubbay liiqo.

⁶“Hewaa gidoope Asay ubbay Xoossay ashshiyawaa be7ana” yaageedda.

⁷Hawaa diraw Yohaannisi A kushiyan xammaqettanaw kaseedda asaw hawaadan oduwaa doommeedda, “Hentteno, shooshshaa naatoo; yiyaa hanquwaappe atana mala hinttentta ooni maqqeedde? ⁸Simmi hinttenttu nagaraappe simmeed-dawanttoo bessiyaa ayfiyaa ayfite. Hinttenttu wozanaan Abraahaamo nu aabbu de7ee gooppite. Xoossay Abraahaamossi ‡naanaa ha shuchchatuwaappe denthanaw danddayee yaagaade taani hinttenttoo oday. ⁹Ha77i ubba beexi mithaa xaphuwan qanxxanaw giigi utteedda; simmi lo77o ayfiyaa ayfenna mithay ubbay qanxxettiide tamaan olettanawaa.”^h

¹⁰“Yaatina ha77i nu ayaa udanee?” yaagiide A cora asay ochcheedda.

¹¹Yohaannisikka, “Laa77u mayuu de7iyaawe baynnawoo immo; qumay de7iyaawekka baynnawoo gisho” yaagi zaareedda.

¹²Qaraxaa shiishshiyaawanttukka xammaqettanaw yiide, “Tamarssiyaawoo, nu ayaa udanee?” yaagi ochcheeddino.ⁱ

¹³I untunttoo, “Geetettowaappe aadho qaraxaa aathi shiishshoppite” yaagi odeedda.

[†]3:2 qeesatuwaa kaappatuu Haanninne Qeyyaafay: Haanna kaappotethaa wodi Yesuusi yelettanaappe kase 6-15 laythaa gakkanaassa. Qeyyaafaa geetettiyyaa Haanna bolluu 18-37 laythaa kaappo gidiide Yesuusa yeletaappe kase gami77eedda.

[‡]3:8 Abraahaamossi naanaa: Ayihuda asatuu barentta Xoossay dooreedda asaa yaagi qoppiino. Gaasuunneekka, beni hidootaa qaalay Xoossaappe nu aabbu Abraahaamossi imetteedda yaagiide qoppiyaa diraassa.

^f3:4 Isa 40:3-5

⁸3:7 Mat 12:34; 23:33

^h3:9 Mat 7:19

ⁱ3:12 Luq 7:29

¹⁴Hewaappe kaalla wottaaddaratuu, “Nuunishi, ayaa udanee?” yaagi A oochcheeddino.

Yohaannisikka, “Asaa shaluwaa naaquwaan bonqqi akkoppite, oonanne wordduwan mootoppite, hinttenttu dirguu hinttenttoo gidana” yaagi zaaredda.

¹⁵He wode asay ubbay Kiristtoosa yuussaa naagiidde de7iyaa diraw Yohaannisa, “Hawekka Kiristtoosa gidennaan antenna” yaagiide barenttu wozanaan maleeddino.

¹⁶Yohaannisi ubbatuwaakka, “Taani haathan xammaqay; gidoppe attin taappe wolqqaamaynne taanikka A caammaa qashuwaa billana danddayennawe “biro yaanawaa; ikka Ayyaanaa Geeshshaaninne tamaan xammaqanawaa; ¹⁷A kushiyan katha dalaappe shaakki geeshshiyaa layday de7ee. Kathaa uddummaan bukkowaa geeshshi punniide ayfiyaa diyyiyan qolee; shin dalaa to7enna tamaan guuddee.”

¹⁸Yohaannisikka hara cora qaalaan cora asaa maqqiidde mishiraachchuwaa qaala odedda.

Heroodise Xammaqiyaa Yohaannisa Qachchedda

¹⁹Galiilaa mooddiyaa Heroodisa qassi bare ishaa Piliphphoosa machchatto Herodiyaado I akkeedda dirawunne haraakka cora iita kiitaa kiitetto diraw, Yohaannisi seereedda. ²⁰Hawaa diraw ha ubbaa gujjiide Heroodise Yohaannisa qasho golle gelsseedda. ^j

Yohaannisi Yesuusa Xammaqeedda

(Mat 3:13-17; Mar 1:9-11)

²¹Asay ubbay xammaqetti simmowaappe guyyiyan Yesuusi xammaqetteedda. I woossi de7ishshinkka saluu dooyetti aggeedda. ²²Geeshsha Ayyaanaykka haraphphiya malatiide A bollaam wodhdheedda. Saluwaappekka, “Ta dosiyaa na7ay neena; neenan Taani nashettay” yaagiyaa qaalay yeedda. ^k

Yesuusa Yeletay Kase Guyye Mayizzaappe De7iyaa Payduwaa

(Mat 1:1-17)

²³Yesuusi tamarssuwaa doommoode aw hattamu laythaa gideedda; cora asaykka barenttoo malatowaadan A Yoosefo na7aa yaagiino; Yoosefo Eele na7aa; ²⁴Eele Maate na7aa; Maate Leewiyaa na7aa; Leewii Milkke na7aa; Milkke Yoonaa na7aa; Yooni Yoosefo na7aa; ²⁵Yoosefo Maataatiyaa na7aa; Maataati Amooxe na7aa; Amooxe Naahoome na7aa; Naahoome Esiliime na7aa; Esiliime Naage na7aa; ²⁶Naage Maa7aate na7aa; Maa7aate Maataatiyyu na7aa; Maataatiyyu Seemeye na7aa; Seemeyi Yooseeqo na7aa; Yooseeqo Yooda na7aa; ²⁷Yoodi Yoonana na7aa; Yoonana Reese na7aa; Reese Zerubaabeela na7aa; Zerubaabeeli Salaatiyaala na7aa; Salaatiyaale Neele na7aa; ²⁸Neeli Milkke na7aa; Milkke Haadde na7aa; Haadde Yoosaase na7aa; Yoosaase Qoosaama na7aa; Qoosaami Elmaadoome na7aa; Elmaadoome Eere na7aa; ²⁹Eere Yoosee7e na7aa; Yoosee7e, Eli7eezera na7aa; Eli7eezere, Yoorame na7aa; Yoorami Maaxaate na7aa; Maaxaate Leewiyaa na7aa;

3:16 *A caammaa qashuwaa billana danddayennawe:* Hawe qoomaa woy danggaaxi-ratti oosuwaa.

j3:20 Mat 14:3-4; Mar 6:17-18

k3:22 Dom 22:2; Maz 2:7; Isa 42:1; Mat 1:17; Mar 1:11; Luq 9:35

³⁰Leewii Simoona na7aa; Simoone Yihudaa na7aa; Yihuday Yooseefo na7aa; Yooseefo Yoonana na7aa; Yoonani Eeliyaaqeema na7aa; ³¹Eeliyaaqeemi Meeliya na7aa; Meeliye Mayinaana na7aa; Mayinaani Maaxaate na7aa; Maaxaate Naataane na7aa; Naataane Daawite na7aa; ³²Daawite Issey na7aa; Issey Iyyoobeeda na7aa; Iyyoobeedi Boo7eeza Na7aa; Boo7eezi Salmoona na7aa; Salmooni Nahishoona na7aa; ³³Nahishooni Aminadaaba na7aa; Aminaadaabi Raama na7aa; Raami Ariina na7aa; Ariinay Hezroona na7aa; Hezrooni Preeza na7aa; Preezi Yihudaa na7aa; ³⁴Yihuday Yayiqooba na7aa; Yayiqoobi Yisaaqa na7aa; Yisaaqi Abraahaamo na7aa; Abraahaamo Taara na7aa; Taari Naakoora na7aa; ³⁵Naakoori Seerohe na7aa; Seeroohi Ragawa na7aa; Ragawi Pelega na7aa; Pelegi Abeera na7aa; Abeeri Saalla na7aa; ³⁶Saalli Qaynaana na7aa; Qaynaani Arfaakisiide na7aa; Arfaakisiide Seeme na7aa; Seemi Nohe na7aa; Nohe Laameehe na7aa; ³⁷Laameehi Maatusaala na7aa; Maatusaali Heenooke na7aa; Heenooki Yaareda na7aa; Yaaredi Malaali7eela na7aa; Malaali7eeli Qaynaana na7aa; ³⁸Qaynaani Heenoosa na7aa; Heenoosi Seete na7aa; Seeti Addaama na7aa; Addaami Xoossaa na7aa.

Yesuusaw Shiiqeedda Xalahiyaa Paaciyaa

(4:1-13; Mat 4:1-11; Mar 1:12, 13)

4 Yesuusi Geeshsha Ayyaanaan kumiide Yorddaanoosa Shaafaappe simmeedda; Ayyaanaan mela sa7aa kaalesettiide beedda. ²Hewaan oytamu gallassaa daabiloosan paacetteedda. He gallassatuwan ayaanne mibeenna diraw wurssethaa poluwaa heeran I koshatteedda.

³Daabiloosikka, “Neeni Xoossaa Na7aa gidoope ha shuchchaa, ‘Ukitha gida’ gaade azaza” yaageedda.

⁴Yesuusikka, “‘Asay Xoossaa Qaalaa ubbaappe attin ukithaa xalalaan de7enna’ geetetti Xoossaa Qaalaan xaafetteedda” yaagi zaaredda. ¹

⁵Daabiloosikka dhoqqa gideedda deriyaa Yesuusa kessiide alamiyaa kawutethaa ubbaa liphoo ayfii simmanaw besseedda. ⁶Daabiloosikka, “Ha kawutethaa maataynne bonchchuu ubbay taw imetteedda. Taani ta dosiyaa oossinne immana; newukka immana. ⁷Hewaa gidiyaa diraw, ne ta sinthaan taw goyinnoope ha ubbay neessa gidanawaa” yaageedda.

⁸Yesuusikka zaariide, “‘Godaa Xoossaw goyinna, A xalalaa Godaya’ geetetti Xoossaa Qaalaan xaafetteedda” yaageedda.

⁹⁻¹¹Daabiloosikka Yesuusa Yeerusalaame afiide Geeshsha Golliiyaa huuphiyaa kessiide,

“Xoossay neena naagana mala
kiitanchchatuwaa kiittanawaa,
unttuttukka ne gedi shuchchaan dhubettenna mala
barenttu kushiyaan neena denthanawantta’
yaagettiide Geeshsha Maxaafaan xaafetteedda;
ane Neeni Xoossaa Na7aa gidoope
hawaappe duge neena ola” ^m
yaageedda.

¹²Yesuusikka zaariide, “‘Ne Godaa Xoossaa paaccoppa’ geetetteedda” yaageedda.

¹³ Daabiloosikka paacyyaa ubbaa wurssowaappe guyye guutha wodew Yesuusappe shaaketteedda.

Yesuusi Galiilaan Oosuwaa Doommeedda

(Mat 4:12-17; Mar 1:14, 15)

¹⁴ Yesuusikka Ayyaanaa wolqqaan Galiilaa gadiyaa simmeedda. A waariikka yushshuwaan de7iyaa ubbaa gakteedda. ¹⁵ Yesuusikka Ayihudatuwaa Woosa Golliyan tamarissiide asaan ubbaan galatetteedda.

Naazireeten Yesuusa Ixceeddino

(Mat 13:53-58; Mar 6:1-6)

¹⁶ I bare dicco katamaa Naazireete yeedda; kase oothiyaawadanka sambbata gallassi Ayihudatuwaa woosa golle geliide nabbabanaw dendiide eqqeedda. ¹⁷⁻¹⁹ Nabiyyaa Isiyaasan xaafettiide xaaxetteedda maxaafaa aw immeeddino. He maxaafaa billiide:

“Taani hiyyesatuwassi mishiraachchuwaa odanaw oketteedda diraw Godaa Ayyaanay Ta bollan de7ee.

Qashetteeddawanttussi bilethaa,
qooqatuwassi xeellana mala odanaw,
qaykka naaqetteeddawantta naaquwaappe
kessana mala dosetteedda Godaa laythaa
odana mala, Taana kiitteenne”
geetetti xaafetteeddasaa demmeedda. ⁿ

²⁰ Maxaafaakka xaaxiide Ayihudatuwaa woosa golliyan oothiyaawoo immiide utteedda. Ayihudatuwaa woosa golliyan de7iyaa asay ubbay A caddi xeelleedda. ²¹ Yesuusikka, “Hachche hintteew nabbabettina hinttenttu siseedda qaalay poletteedda” yaageedda.

²² Ubbay aw markkateeddino. A doonaappe kesiyaa aadho keekatethaa qaalaappe dendeeddawaan maalalettiidde, “Hawe Yooseefo na7aa gidennee?” geeddino.

²³ Yesuusikka sidhe banttaan ha leemisuwaa, “Hinttenttu taw ‘Dhaliyaa Godaw, ne huuphiyaa patha, neeni Qifirinaahooman oothina nu sisowaa ubbaa ha ne kataamaanikka qassi ootha’ yaagiide odiita” yaageedda. ²⁴ Qassikka, “Tumuwaa yaagay, nabii bare yeletto gadiyaan gammakka bonchchettenna. ^o

²⁵ “Yewuwaan qassi tumuwaa oday: Eelaasa wodiyaan heezzu laythanne usup-pun agenaa iray bukkennaan ixgina sa7aa ubbaan wolqqaama koshay geleedda wode, Israa7eelen cora am77atu de7iino. ^{p26} Eelaasikka Sidoonaa gadiyaan de7iyaa Seraafta heeraa itti am77attikko kiitteenne dappe attin ookkonne kiitetti beenna. ^{q27} Nabiyyaa Elssaa7a wodiyanikka Israa7eeliyaan cora oolluwaa harggiyan ^soyqetteeddawanttu de7iino; Sooriyaa biittaa de7iyaa Ni7imaaneppe attin untuntuppe ooninne paxi beenna” yaageedda. ^r

§4:27 oolluwaa harggiyaa: Xoossaa qaalay tamarissettiyaa wodiyaan ubbaan, “Oolluwaa” giyaa qaalay galbbaa bollan sakkiiyaa sakuwaa ubbaassi akettiyaawaa.

ⁿ4:17-19 Isa 61:1-2 ^o4:24 Yoh 4:44 ^p4:25 1Kat 17:1

^q4:26 1Kat 17:8-16 ^r4:27 2Kat 5:1-14

²⁸ Ayihudatuwaa woosa golliyan de7iyaawanttu ubbatuu hawaa sisiide darissiide hanqqetteeddino. ²⁹ Unttuntu denddiide Yesuusa katamaappe gaxaa kessiide duge olanaw katamay keexetteedda deriyaa huuphiyaa afeeddino. ³⁰ Shin Yesuusi untuntu gidduwanna aadhhiide beedda.

Iita Ayyaanay Oyqqeedda Bitaniyaa

(4:31-37; Mar 1:21-28)

³¹ Hewaappe guyyiyaan Yesuusi Galiilaa gadiyaan de7iyaa Qifirinaahooma katamaa beedda. Sambata gallasaankka asaa tamaarisseedda. ³² I tamarissiyaa timirtii maataan gidiyaa diraw siseedda asay ubbay maalaletteeddino. ⁵

³³ Ayihudatuwaa woosa golliyan iita ayyaanay oyqqeedda bitani de7ee; bare kooshshaa dhoqqu udi waassiide, ³⁴ “Hayya godo aggaarikki Naazireetiyaa Yesuusa; nuusi neenanna ay ittippetethay de7ii? Nuuna bayizzanaw yaaddi? Neeni oonento eraaddi; Neeni Xoossaa Aawuu kiitteedda geeshshaa gidikkii!” yaageedda.

³⁵ Yesuusikka, “Co77u ga, aappekka kesa” yaagi seereedda. Iita ayyaanay bitaniyaa untuntu gidduwan kunddissiide aynne qohennaan aappe keseedda.

³⁶ Asay ubbay maalalettiide ittu ittoo, “Hawe ayaa qaalee? Barew de7iyaa maataaninne wolqqaan iita ayyaanatuwaa seeree; qassi iita ayyaanaykka kesee” yaagiidde haasayeeddino. ³⁷ A waariikka he yuushshuwaan de7iyaa gadiyaa ubbaa gakteedda.

Yesuusi Cora Hargganchcha Asaa Patheedda

(Mat 8:14-17; Mar 1:29-34)

³⁸ Yesuusi Ayihudatuwaa woosa golliyappe denddiide Simoona golliyaa geleedda, Simoona bollotatta wolqqaama qoxuwaa harggiyan harggettaade giseeddawunniw Yesuusi izo pathanaadan asay A woosseedda. ³⁹ I matan eqqiide qoxuwaa harggiyaa seerina, harggii yeddiisheedda; hewodiyanka denddaade untuntu kiitettaaddu.

⁴⁰ Away wullo wodiyaan dumma dumma harggiyan oyqetteedda hargganchchatuwa ubbaa aakko aheeddino; ikka ittuwa ittuwa bolla bare kushiyaawothiide patheedda. ⁴¹ Iita ayyaanatuukka, “Neeni Kiristoosa Xoossaa Na7aa” yaagi waassiidde cora asaappe keseeddino. I Kiristoosa gidowaa untuntu ereedda diraw haasayenna mala diggeedda.

Yesuusi Galiilaan Tamaarisseedda

(Mat 4:23-25; Mar 1:35-39)

⁴² Sa7ay wontto wode asay baynnasaa beedda; asay ubbay A koyyiidde I de7iyaasaa yeeddino. Barenttuppe shaaketti beennaadan digganaw koyyeeddino.

⁴³ I qay, “Hini hara katamatuwassi baade Xoossaa Kawutethaa mishiraachchuwaaw Qaalaa odanaw koshshee; taani kiitetteeddawe hawaa diraassa” yaageedda.

⁴⁴ Galiilaan de7iyaa Ayihudatuwaa woosa gollen Qaalaa tamarissiidde gami77eedda.

Yesuusi Koyro Barena Kaalliyawantta Dooredda

(Mat 4:18-22; Mar 1:16-20)

5 Itti gallassi Yesuusi Gensaareexe Abbaa ^{**}gaxaan eqqiide de7ishshin cora asay aakko shiiqiide Xoossaa qaalaa sisanaw sugetti de7iino. ¹²He wode laa77u wonggiratuu ^{††}Abbaa gaxaan eqqowaa I be7eedda; moliyaa phiriyaawanttu qassi wonggiratuwappe wodhdhiide barenttu dabbaa meecci de7iino. ³Yesuusi wonggiratuwaa gidoppo Simoonawunno gideeddawunnini geliide sa7aappe yaa abbaakko guuthaa shiishshanaadan oochchedda. Hewaappe guyye wonggiriya bollan uttiide asaa tamarissuwaa doommeedda.

⁴Tamarissuwaa bethowaappe guyyiyan Simoona, “Wonggiriya yaa abbaa ciimuwakko shiishshite; hinttenttu dabbaakka moliyaa phiranaw olite” yaageedda.

⁵Simoonikka, “Godaw, qammaa kummenthaa daaburi aqiide ayinneekka oyiqqibeykko; shin ha77i Neeni goowaadan dabbaa oleetto” yaagi zaareedda. ^u

⁶Hewaadankka ootheedda wode, daro cora moliyaa oyqqeeddino. Unttuntu dabatuukka duuxerettanaw haneeddino. ^{v7}Hara wonggiriyaan de7iyaa laggethatuu yiide maaddanaadan wutteeddino; unttuntu laa77u wonggiratuwanka moliyaa kunthina wonggiratuu mitettussaa doommeeddino.

⁸Simooni Phexiroosikka hawaa be7eedda wode Yesuusa gulbbatan kunddiide, “Godaw, taani nagaranchcha asa gido diraw taappe shaaketta” yageedda. ⁹Hawaa geeddawe inne aananna ittippe de7iyaawanttu ubbay barenttu oyqqeedda moliyaa coratethaan maalalteeeddino. ¹⁰Hewaadankka qay Simoona laggethaa gideeddawanttu Zabiddiyoosa naanatu Yayıqoobinne Yohaannis maalalteeeddino.

Yesuusikka Simoona, “Yayyoppa hawaappe guyyiyan asaa phiriyaawaa gidanaassa” geedda.

¹¹Unttuntukka wonggiratuwaa haathaappe gaxaa kessiide, ubbabaa aggiide Yesuusa kaalleeddino.

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda

(Mat 8:1-4; Mar 1:40-45)

¹²Yesuusi katamatuwaappe ittuwan de7ishshin oolluu ^{‡‡}bollaa ubbaa meedda bitani de7iyaawe Yesuusa be7iide A sinthankka kunddiide, “Godaw, neeni koyyoope taana pathanaw danddayaa” yaagiide woosseedda.

¹³Yesuusikka bare kushiyaa yeddi bochchiide, “Dosay geeyya!” geedda. Heman77iyanka oolluu A yeddeedda.

¹⁴Yesuusi A, “Hawaa oossinne odoppa. Shin qeesaakko baade neena besa. Hewaappe guyye oolluwaa harggiyaappe paxeeddawaassi markka gidanaadan Muse higgiiyan azazetteedda yarshshuwaa shiishsha” geedda.

^{**}5:1 *Gensaareexe Abbaa*: Galiilaa Abbaassi imetteedda dumma sunthaa.

^{††}5:2 *wonggiriya*: Wonggiriya geetettowe, wogga haathaa woy abbaa bollaas asay hefintha bagga pinnanaw go77ettiya miishshaa. Hayqqo asay moogettiyaawaa gidennawaa eranaw koshshee.

^{‡‡}5:12 *oolluwa*: 4:27 xeellite.

¹⁵Gidoshshin A waarii loythi aakkiidde beedda; daro cora asaykka Yesuusi odiyaawaa sisanawunne barenttu harggiyappe paxanaw shiiqeeddino. ¹⁶Yesuusi cora wode geemasaa biide woossee.

Yesuusi Bollay Sileedda Bitaniyaa Patheedda

(5:18-26; Mat 9:2-8; Mar 2:3-12)

¹⁷Itti gallassi Yesuusi tamarissiidde de7ishshin Galiilaappenne Yihuudaa heeraa ubbaappe, Yeerusalaame yeedda Parisaawatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu utti de7ishshin hargganchchatuwaa pathana mala Xoossaa Aawuwaa wolqqay aw imetteedda. ¹⁸He wode bollay sileedda “Itti bitaniyaa amareedda asay shanchchamaan tookki ahi golle gelssiide Yesuusa sinthan wothanaw koyyeeddino. ¹⁹Asaa coratethaappe denddeeddawaan Yesuusakko shiiqanaw danddayi beykkino. Hewaa diraw bollaw gi77i golliiyaa kaaraa §§qaariide A, shanchchamaanna asaa gid-don Yesuusa sinthaan wotheeddino.

²⁰Yesuusikka untunttu ammanuwaa be7iide, “Ha bitanew, ne nagaray atto geetetteedda” yaageedda.

²¹Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttunne Parisaawatuu, “Hawe Xoossaa boriyaawe oone? Itti Xoossaappe attin nagaraa atto gaanaw ooni danddayii?” yaagi qofaa doommeeddino.

²²Yesuusikka untunttu qofaa ero diraw hawaadan geedda, “Ayissi hinttentu wozanaan hawaadan qoppiitee? ²³‘Ne nagaray atto geetetteedda’ gaanawaappenne ‘Denddaade ba’ gaanawaappe haqawe matee? ²⁴Yewuwaan qassi hawaa taani geed-dawe, Asaa Na7ay biittaa bollan nagaraa maaranaw maatay de7iyaawaa hinttentu eranaadana.” Hewaappekka gundeedda bitaniyaa, “Dendda ne shanchchamaa tookkaade ne golle ba gay” yaageedda.

²⁵Gunddaykka asaa sinthaan dendowaashshin bare shanchchamaa tookkiide Xoossaa galatiidde bare soy beedda. ²⁶Ha wode ubbatuukka darii maalalteeeddino; Xoossaakka galatiidde, “Hachche malabaa be7eeddo” yaagiide yashshaan kumeeddino.

Yesuusi Leewiyaa Dooreedda

(5:27-32; Mat 9:9-13; Mar 2:13-17)

²⁷Hewaappe guyyiyan Yesuusi kesiide beedda; Leewiyaa geetettiyaa qaraxaa shiishshiyaawe, qaraxaa shiishshiyaasan uttowaa be7iide, “Taana kaalla” geedda.

²⁸Ikka denddiide ubbabaa aggiide A kaalleedda.

²⁹Hewaappe simmiide Leewii bare gollen daro shoobiyaa giigisseedda; cora qaraxaa shiishshiyaawanttunne hara cora asaykka untunttunna uttiide mide7iino.

³⁰Parisaawatuunne higgiiyaa tamarissiyaa, untunttunna oothiyaawanttu,

¶5:18 bollay sileedda: Hawaa guussay Griike qaalaan “Paralumoo7ay” geetettiyaawaa. Ha qaalaalee biletay Inggilizeethuwaan “Paraalayizid” guussaa. Ha laa77atuwaakka Dawuroothuwan bilettaa immoode, keechcheeddawaa woy qaaxxenna mala daabureeddawaa guussaa.

§§5:19 kaaraa: Ha payduwaan geetetteedda golliiyaa kaaray Dawurowaa mala gidennaadan, Palestine gaden golliiyaa bollan de7iyaa kaaray gede qerettiide keexettee. Hewe yaatiide qay dufettiide gaxaan gaxaan hara mithay tecettina loythi keexettee. Hewaa mala keexay ooratha qaalaalee caaquwaa wodiyaan ertteeddawaa.

Yesuusa kaalliyawanttu bollan, “Ayissi qaraxaa qanxxiyaawanttunnanne nagaranchchatuwaanna miiteennee ushiitee?” yaagiide zuuzummeeddino. ^w

³¹ Yesuusikka, “Hargganchcha asaappe attin paxa asaassi aakimiyaa koshshenna. ³² Taani yeeddawe, nagaranchchatuu barenttu nagaraa paaxiide simmanaadanappe attin, xillatuwaa xeesanaw yabeykke” yaagi zaaredda.

Yesuusi Xoomaabaa Ooshettedda

(5:33-39; Mat 9:14-17; Mar 2:18-22)

³³ Hawaappe guyyiyan Yesuusa, “Yohaannisa kaalliyawanttunne Parisaawatuwaa kaalliyawanttu ubba wode xoomiinonne woossiino; shin Neena kaalliyawanttu qassi ubba gallassi miionne ushiino” yaagiide oochcheeddino.

³⁴ Yesuusikka, “Mishiray untuntunna de7ishshin miyaatatu xoomanaw dand-dayiino? ³⁵ Yewuwaan qassi mishiray untuntuppe shaakettiide baana wodii yaanawaa; he wode xoomanawantta” yaagi zaaredda.

³⁶ Yesuusikka kaalliyaa leemisuwaa odedda: “Ooratha mayuwaappe peedhi akkiide eca mayuwaa bollan dheppiyaawe baawa; gaasuukka hawaada udooppe ooratha mayuwaa peedhee; ooratha dhefiikka eca mayuwaan giigenna. ³⁷ Hawaadanka eceedda cilggiyaan *ooratha woyiniyaa eessaa wothiyaawe baawa; wothooppe qay ooratha woyiniyaa eessay cilggiyaa dhuussee; eessayikka gukkee; cilggayikka bayee. ³⁸ Ooratha woyiniyaa eessaa, ooratha cilggiyaan wothanaw bessee. ³⁹ Eca woyiniyaa eessaa ushiide ooratha koyiyaawe ooninne baawa; gaasuukka ecay mal77ee giya diraw.”

Yesuusa Kaalliyawanttu Sambbataan Tishaa Duutheeddino

(Mat 12:1-8; Mar 2:23-28)

6 Sambbata gallassi Yesuusi barena kaalliyawanttunna ittippe itti goshshaa gid-duwanna aadhdiya wode A kaalliyawanttu zarggaappe tishaa duuthiide barenttu kushiyan shigechchiide muussaa doommeeddino. ² Parisaawatuwaa gidoppe, “Sambbata gallasaan oothanaw woga gidennawaa ayaw oothiitee?” yaageeddino. ³ Yesuusi, “Kaatiyaa Daawitenne ittippe de7iyaawanttu koshattedda wode ootheeddawaa nabbabi beykkitee? ⁴ Daawite Xoossaa golliya geliide qeesatuwaappe attin hara asay meennaadan digettedda, Xoossaw yarshshettedda qumaa meedda. Ittippe de7iyaawanttukka I imminaade meeddino” yaagi zaaredda. ^x

⁵ Hawaappe kaalliide Yesuusi, “Asaa na7ay sambbataw Godaa!” geedda.

Yesuusi Kushii Gundeedda Bitaniyaa Patheedda

(Mat 12:9-14; Mar 3:1-6)

⁶ Hara sambbata gallasaan Yesuusi Ayihudatuwaa woossiyaa golliyaa geliide tamarri de7ee. Hewanka ushechcha kushii sileedda bitani de7ee. ⁷ Higgiyaa tamarssiyaawanttunne Parisaawatuu Yesuusa mootiyaa gaasuwaa demmanaw I sambbataan asaa pathooppe be7ana giide naagi de7iino. ⁸ Ikka untuntu qofaa eri

*5:37 *cilggiyaa*: Hawoo Dawuroothuwan imettiyaa guja bilethay eessaa naa77iyaa ogoruwaa.

ide kushii sileedda bitaniyaa, “Dendda asaa gidduwan eqqa” yaageedda. Bitaniikka dendi eqqeedda.

⁹Hewaappe simmiide Yesuusi, “Haninttonne sambbata gallasaan lo77obaa oothanaw bessiyee iitabaa oothanaw bessii? Shemppuwaa ashshanaw bessiyee wodhanaw bessii?” yaageedda. ¹⁰Yesuusi bare yuushshuwaan de7iyaa asaa ubbaa xeellowaappe guyyiyan bitaniyaa, “Ne kushiyaa micca!” yaageedda. Ikka micciide paxeedda.

¹¹Unttuntu loythi hanqqeettiide Yesuusa bolla oothanawaa barenttu gidдон maqqetteeddino.

Yesuusi Tammanne Laa77u Kiietteeddawantta Dooreedda

(Mat 10:1-4; Mar 3:13-19)

¹²He wodiyaan Yesuusi deriyaa bolla woossanaw keseedda; hewankka qammaa kumenthaa Xoossaakko woossiide aqedda. ¹³Sa7ay wonttowaan barena kaalliyaawantta xeeseedda. Hewanttuppekka tammanne laa77atuwaa dooriide, “Kiietteeddawantta” †yaagiide suntheedda. ¹⁴Unttuntu sunthaykka: Phexiroosa giide I suntheedda Simoona, A ishaa Inddiraasa, Yayiqooba, Yohaannisa, Piliphphoosanne Barttalamoosa, ¹⁵Maatoossa, Toomaasa, Ilppiyoosa na7aa Yayiqooba, bare gadew seelettiiyaa Simoona, ¹⁶Yayiqooba na7aa Yihudaanne Yesuusa aathi immeedda asqqorttu Yihudaa. ‡

Yesuusi Cora Asaa Tamaarisseeddanne Patheedda

(Mat 4:23-25)

¹⁷Yesuusikka untuntunna ittipe deriyaappe wodhdhiide dembbasaan eqqeedda. A kaalliyaawanttuppekka cora asay hewaan de7ee. Qaykka Aappe sisanawunne barenttu harggiyaappe paxanaw Yihudaa gadiyaappe, Yeerusalaame katamaappe, abbaa matan de7iyaa Xiirsoosappenne Sidonaappe yeedda cora asay hewaan de7iino. ¹⁸Ha asaykka A sisanawunne barenttu harggiyaappe paxanaw yeeddino. Tuna ayyaanan oyqettiide metootiyaawanttukka paxeeddino. ¹⁹Wolqqay aappe kesiide ubbaa pathiyaa diraw asay ubbay A bochchanaw koyyee.

Anjuwaabaanne Metuwaabaa

(Mat 5:1-12)

²⁰Barena kaalliyaawantta xeelliide yaageedda:

“Hinttenttu manqqatuu anjjetteddawantta;

Ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay hinttenttuwaa.

²¹Hinttenttu ha77i koshattiyaawanttu anjjetteddawantta;

gidini kaallanita; hinttenttu ha77i yeekkiyaawanttu

anjjetteddawantta;

gidini miiccanita.

†**6:13** *Kiietteeddawantta*: Hawaa guussay tammanne laa77u Yesuusi kiitteedda hawaaratuwaa guussaa.

‡**6:16** *asqqorttu*: Hawaa guussay Ayihuda gadiyaan de7iyaa Asqqorootu geetetiyyaa gadiyaappe yeennaan antenna guussa. Ha sunthaa bilethay, “Worddanchchaa”. Qaykka, “Hayqoo aathi immiyaawaa” guussaa.

²²“Asaa na7aa diraw hinttentta asay ixxiyaa wodenne toochchiyaa wode, hinttenttu sunthaakka iitaan denthiiyaa wode, anjjetteeddiita. ²³Saluwan hinttenttu akkana woytay dara gidiiyaa diraw he gallassi nashechchaan guppite; gaasuukka kase hinttenttu aawotuu nabatuwaa bolla hawaadan oothiide de7eeddino.

²⁴Yewuwaan qassi dure asatoo

hinttenttoo aayyee; hinttenttu ishala de7uwan de7eeddiita.

²⁵Hinttenttoo ha77i kalleeddawanttoo aayyee;

gidini koshattanita;

hinttenttoo ha77i miicciyaawanttoo aayyee;

gidini kayyottanitanne yeekkanita.

²⁶Asay ubbay hinttenttu lo77otethaabaa haasaiyaa wode,

hinttenttoo aayyee;

kase hinttenttu aawotuu worddo nabatoo

hawaadan ootheeddino.

Morkkiyaa Siiqanaw Bessee

(Mat 5:38-48; 7:12)

²⁷“Shin Taani odiyaaawaa sisiyaawanttoo yaagay; hinttenttu morkketuwaaw dosite; hinttena ixxiyaawanttoo, lo77uwaa oothite; ²⁸hinttena sheqqiyaawantta anjjite, hinttena naaqqiyaawanttoo, woossite. ²⁹Itti bagga shayyiyaa baqqiyaa-woo, laa7ethuwaakka besa; ooninne ne kootiya akkiyawoo, ne shaamiciyaakka diggoppa.

³⁰“New de7iyaawaa neena woossiyaaawoo, imma; newaa akkeeddawaa, zaara gaade oochchoppa. ³¹Asay hinttenttoo oothana mala hinttenttu dosiyaawadan, hinttenttukka haraw hawaadan oothite.

³²“Hinttentta dosiyaawantta xalalaa dosooppe ay galatay de7ii? Hawaa gidooppe nagaranchchatuukka barena dosiyaawantta dosiino. ³³Hinttenttoo lo77obaa oothiyaawanttu xalalaw hinttenttu lo77obaa oothooppe hewoo ay galatay de7ii? Nagaranchchatuukka hawaadan oothiino. ³⁴Tal77iide hinttew zaaranaw dand-dayiyaawanttu xalalaw tal77ooppe ay galatay de7ii? Bare tal77eeddawaa zaariide akkanaw nagaranchchatuukka barenttu garssan tal77ettiino. ³⁵Shin hinttenttu, hinttenttu morkkiyaa dosite; untunttookka lo77obaa oothite; hinttenttuppe tal77owaa zaariidi akkanaw qoppoppite. Hawaa hinttenttu polooppe hinttenttoo gatii daranawaa. Qassi hinttenttu Ubbaappe Bolla Xoossaa naanaa gidanita. I iita-toonne galatennawanttookka keeka. ³⁶Hinttenttu aabbu maariyaawaa gidowaadan hinttenttukka maariyaawantta gidite.

Hara Asaa Pirddanaw Bessenna

(Mat 7:1-5)

³⁷“O bollankka pirddoppite, hinttenttu bollankka pirddettenna; haraa bolla kunaaniiyaa oothoppite; hinttenttu bollankka kunaanii oosettenna. Atto giite; Xoossay hinttenttoo atto gaana. ³⁸Immite; hinttenttoo imettana. Hinttenttu makkeedda makaan hinttenttoo makettana. Baqqi naaqqina siilli kumi palah laalettiyaa makaa hinttenttu kiwuwaan idinthana” geedda.

³⁹Qassikka Yesuusi hawaappe kaalliyaa leemisuwaa odeedda; “Qooqay qooqaa kaaletthanaw danddayii? Qooqay qooqaa kaaletthooppe laa77atuukka oyqettiide ol-

laan kunddikkinoo? ^{y40}Tamaariyaawe barena tamarissiyaawaappe aadhdhenna; tamarissiyaawe minni tamarooppe barena tamarissowaa mala gidanaw danddayee.

⁴¹“Ne ayfiyaa gidдон de7iyaa tuussaa kessennaan de7aadde hara ne laggiiyaa ayfiyaa gidдон de7iyaa suullaa ayaw xeellay? ⁴²Ne ayfiyaa garssan de7iyaa tuussaa be7ennaan hara asaakko shiiqaade, ‘Ta ishaw, ne ayfiyaa garssappe suullaa ta kessoo?’ yaaganaw woota danddayay? Ha lo77uwaa malatiyaa iitaw, koyrottaade ne ayfiyaa gidдон de7iyaa tuussaa kessa. Hewaappe guyyiyan ne ishaa ayfiyaa gidдон de7iyaa suullaa kessanaw geeshshaade xeellanaw danddayaa.

Mithattonne Iza Ayfeedda Ayfiyaa

(Mat 7:16-20; 12:33-35)

⁴³“Lo77o mithay iita ayfiyaa ayfenna; hewaadankka iita mithay lo77o ayfiyaa ayfanaw danddayenna. ⁴⁴Mithay ubbay bare ayfiyaa ayfiyaawan erettee. Agunthaappe woddenthaa ayfii maxettenna; hawaadankka, xundduqiyaappe ‘laadiyaa ayfiyaa maxanaw danddayettenna. ⁴⁵Lo77o asay bare lo77o wozanaappe lo77o yewuwaa haasayee. Qay iita asay bare iita wozanaappe iita yewuwaa haasayee. Ayissi gooppe, asay bare doonan haasayiyawe bare wozanaan kumeeddawaa doonay haasayiyaa diraassa.

Laa77u Qommo Golliyaa Keexxiyaa Asaa

(Mat 7:24-27)

⁴⁶“Taani odowaa oothikkita, shin ayaw Godaw, Godaw, yaagiide Taana xeegeitee? ⁴⁷Taakko yiyaa ubbay ta qaalaakka sisiide oosuwan peeshshiyaawe oona malatintto ta hinttentta bessana; ⁴⁸ikka golliyaa keexxiidde daro ollaa bookkiide zaallaa bolla ginbbiide keexxeedda asaa malatee; di7uu di77iide he golliyaa suginakka, mino zaallaa bolla keexetto diraw qaathanaw danddaybeenna. ⁴⁹Qay Ta qaalaa sisiide oosuwaan peeshshenna uray baasuu banttasaa shafiyyaa bollan golliyaa keexxeeddawaa malatee. Di7uu di77iide he golliyaa sugo wode man77iyankka kunddeedda; he golliikka iita wodaa woddiide bayeedda” yaageedda.

Yesuusi Xeeuwaa Kaappuwaa Qoomaa Patheedda

(Mat 8:5-13; Yoh 4:43-54)

7 Yesuusikka hawaa ubba asaa sinthan haasay wurssowaappe guyyiyan hini Qifirinaahooma beedda. ²Hewankka itti xeeuwaa kaappuu de7ee. I daroppe dosiyaa A qoomay harggiide hayyanaw mateedda. ³Ikka Yesuusabaa siseedda wode, bare qoomaa woossiide pathana mala Yihudaa cimatuwaa hini aakko kiitteedda.

⁴Unttunttukka Yesuusakko yiide, “Ha bitani, Neeni A maaddanaadan daroppe koyyeedda; ⁵gaasuukka nu asaa I daroppe dosiide Ayihudatuwaa woossiyyaa golliyaa keexissowekka A” yaagiide daroppe woosseeddino.

⁶Yesuusikka unttunttunna ittippe beedda. Ikka hini golliyaa heeraa gakteedda wode xeeuwaa kaappuu bare laggethatuwaa barekko xeesiide, “Ta Godaw, daaburoppa; ayissi gooppe, neena ta golliyaa kaaraappe garssa bagganna gelssanaw

⁷**6:44 xundduqiyyaa:** Ha mithay gomi77oriyaa zariyaa gidiide A ayifii ayawunne maaddennawaa.

taw bessenna. ⁷Hawaa diraw ne sinthaan eqqanawukka haray atto bessiyaawaa gidikke. Shin neeni qaalaa xalalaa oda; ta qoomaykka paxanawaa. ⁸Taani taappe bollanna maatay de7iyaawanttussi eeno gaade de7iyaa asa. Taappe garssannakka taani kiitissiyaa wottaaddaratuu de7iino. Ittuwaa, ‘Ba’ yaagiyaa wode, bee; haraakka qay, ‘Haaya’ gooppe yee. Ta qoomaykka, hawaa ‘Ootha’ giyaa wode azazettee; oothee” yaageedda.

⁹Yesuusikka hawaa sisiide A yewuwaan maalaletteedda; guyye simmiide A kaaliyaa daro asaa, “Taani hinttentoo tumuwaa gay; taani hawaa mala ammanuwaa haray atto, Israa7eeliyaa garssankka be7abeykke” yaageedda. ¹⁰Kase kiitetteedda asatuukka xeetuwwaa kaappuwaa golle guyye simmiyaa wode, A qoomay paxowaa be7eeddino.

Yesuusi Am77atti Na7aa Hayquwaappe Dentheedda

¹¹Wontissa gallassi Yesuusi barena kaalliyaaawanttunanne cora asaanna ittippe Nayno geetettiyaa katamatto beeddino. ¹²Yesuusi katamaa gakkana mato wode, asay hayqqeedda anhaa tookkiide keseeddino. Hayqqowekka bare daayiw mexxi itti na7aa; aattakka asinay bayinna am77atto. Daro katamaa asaykka izo kaalleeddino.

¹³Yesuusikka izo be7eedda wode qarettiide, “Yeekkoppa!” yaageedda. ¹⁴Shiiqiide shanchchamaa bochcheedda; tookkowanttukka eqqeeddino. Yesuusi, “Neeno yalagaw, dendda gay!” yaagina, ¹⁵bitani suuri utteedda. Hasayaakka doommeedda. Yesuusikka A, A daayiw immeedda.

¹⁶Ubbaykka yashshaan kumiide, “Wolqqaama nabii nu garssan denddeedda; Xoossaykka bare asaa ashshanaw yeedda!” yaagiide Xoossaa galateeddino. ¹⁷Hewenneekka Yesuusa waarii Yihudaa yuushshuwaan de7iyaa gadiyaa ubbaan sisettedda.

Xammaqiyaa Yohaannisa

(Mat 11:1-19)

¹⁸Yohaannisa kaalliyaaawanttu hanowaa ubbaa aw odeeddino. Yohaannisikka barena kaalliyaaawanttupe laa77atuwaa xeesiide, ¹⁹“Yaanaawe neeneyee? Woy nuuni haraa naagane?” yaagi, untunttu oochchana mala hini Yesuusakko kiitteedda.

²⁰Asatuukka Yesuusakko yiide, “Xammaqiyaa Yohaannisi, yaana getetteeddawe neeneyee? Woy haraa naagane? Yaagiide oochchana mala neekko kiitteedda” yaageeddino.

²¹He wodiyaan Yesuusi cora asaa dumma dumma harggiyaappe patheedda; tuna ayyaanatuwaakka asaappe kesseedda; cora qooqatuwaa ayfiyaa dooyyeedda. ²²Yesuusikka Yohaannisi kiittowanttoo, “Biide hinttentu be7eeddawaanne siseeddawaa Yohaannisaw odite; qooqatuu xeellanawantta; gunddatuu hamettanawantta; oolluu oyqqowanttu geeyyanawantta; tulleeeddawanttu sisanawantta; hayqqeeddawanttu denddanawantta; hiyyeesatuwaasikka mishiraachchuwaa qaalay odetanawaa. ²³Taanan dhubettenna asay ubbay anjjetteddawannta” yaageedda.

²⁴Yohaannisi kiitteeddawanttu bidiggowaappe guyyiyan Yesuusi asaw Yohaannisabaa oduwaa doommeedda: “Ayaa be7anaw biittaa bazzuwaa keseedditee? Carkkuu qaathiyaa uusunthaa? ²⁵Woy ayaa be7anaw keseedditee? Lo77o mayuwaa mayyeedda asaa de7uwaa? Lo77o mayuwaa mayyeeddawanttunne barena giigisiyaawanttu kaatiyaa gollen de7iino. ²⁶Woy ayaa be7anaw keseedditee? Nabiyaa

be7anaw keseedditee? E; taani hinttentoo yaagay; hinttenttu be7anaw kesowe nabiyaapekka aadhuwaa. ²⁷ Xoossaa Maxaafan, ‘Ne ogiyaa neeppe sinthanna gi-giissiyaa kiitanchchaa neeppe sinthayaade kiittana’ geetetti Yohaannisabay xaafetteeddawe hawaa. ²⁸ Maccawanttuppe yeletteeddawanttu garssan xammaqiyaa Yohaannisappe aadhdhiyaa ooninne baawa. Xoossaa kawutethaan qassi ubbaappe laafa geetettiyaawekka aappe aadhdhanawaa” yaageedda.

²⁹ Haray attoshshin qaraxaa kessiyaawanttu attennaan hawaa Yesuusi haasayowaa siseedda ubbay Yohaannisa kushiyan xammaqettowanttu Xoossaw bessiyaa bonchuwaa immeeddino. ³⁰ Shin higgiiyaa tamaarissiyaawanttunne Parisaawatu Yohaannisan xammaqettibeenna diraw, Xoossay untunttoo qoppeeddawaa ixceeddino.

³¹ Yesuusi, “Simmi Taani ha wodiyaa asaa ayaanna leemisoo? Unttuntu aya malatiinoo? ³² Unttuntu geyaasan uttiide ittu ittuwa xeesiide, ‘Suusulliyaa hinttenttoo punninakka

kaa7ibeykkita;

yeekuwa yethaa kesseeddoshshinkka

yeekkibeykkita

yaagettiyya naanaa malatiino’ geedda.

³³ Xammaqiyaa Yohaannisi qumaa meennaan woyiniyaa eessaakka ushennaan yiina, ‘A bolla gaaleenay de7ee’ yaageedda. ³⁴ Taani Asaa Na7ay maaddenne ushaadde yiina, ‘Hawe nafisaamaa; woyiniyaa eessaakka ushiyaawaa; qaraxiyaawanttoon ne nagaranchchato dabbuwaa’ yaagiita. ³⁵ Gidoppe attin Xoossaa aadho eratethay bare oosuwan tuma gidiide beettedda” yaageedda.

Parisaawiyaa Simoonaa

³⁶ Parisaawatuwaappe ittu barenanna qumaa maana mala shoobbina, Yesuusi A soy biide maanaw utteedda. ³⁷ He katamaan nagaranchchaa geettedda itti mishiratta de7ewunna, Yesuusi A soyin utteeddawaa sisaade, albasxxiroosa geetettiyya shuchchaappe oosetteedda bilqqaasiyaa kumeedda shittuwaa akka yaaddu. ³⁸ Guyenna A gediya mataan eqqaade, yeekkaade A gediyaakka bare afothaan okaa doommaaddu; izi afothay bayizzeedda A gediyaakka bare huphiyaa binnanaan quccaaddenne A gediya yeraadde gediyan shittuwaakka cacafaaddu. ³⁹ Yesuusa bare soy xeseedda Parisaawiikka hawaa be7iide, “Hawe nabiyaa gideeddentto, hanna A bochchiyaa mishiratta oonenttonne qaykka iza nagaranchchaa gidiyaawaa I eranashshin” yaageedda.

⁴⁰ Yesuusikka zaariide, “Simoonaa, taani new odiyaa yewuu de7ee” yaagina, Simoonikka, “Tamaarissiyaawoo, oda” yaageedda.

⁴¹ Yesuusi, “Itti bitaniyaappe miishshaa tal77eedda laa77u asatuu de7iino. Ittuwaa matan ichcheshu xeeuu diinaari, qay yokkuwaa matan ishatamuu de7ee. ⁴² Laa77atookka ciggiyaawe dhayina, laa77atuwaa acuwaakka maarii aggeedda. Hawanttuppe haqawe loythi dosiyawaa malatii?” yaageedda.

⁴³ Simoonikka zaariide, “Daruwaa aggowa malatee” yaageedda. Yesuusikka, “Tumuwa zaaraadda” yaageedda.

⁴⁴ Yesuusi mishirattikko xeelliide, Simoona hawaadan yaageedda; “Hanno mishiratto be7aaddii? Taani ne golle yiina haray attoshshin haathaakka ta gedew imabeykka; shin iza bare afothaan tagediyaa irxixsaaddu; bare huuphiyaa binanaanikka quccaaddu. ⁴⁵ Neeni Taana yera beykka; shin iza taani geloodeppe doommaade tagediyaa yeriyaawaa agga beykku. ⁴⁶ Neeni ta huuphiyan zaytiyaa okka beykka; shin iza ta gediyan shittuwaa caccafaaddu. ⁴⁷ Hawaa diraw ta hinttentoo oday: daroppe iza doseeddawaa diraw, daro nagaray iziw de7iyaawe maaretteedda; guuthay maarettiyaawe guuthaa dose” yaageedda.

⁴⁸ Yesuusi mishiratto, “Ne nagaray qucetteedda” yaageedda.

⁴⁹ Yesuusanna ittippe qumaa maanaw utteeddawantu barenttu wozanaan, “Nagaraa maaranaw danddayiyaawe hawe oone?” yaageeddino.

⁵⁰ Yesuusi mishiratto, “Ne ammanuu neena ashsheedda, sarotethaan ne golle ba” yaageedda.

Yesuusa Kaalledda Maccawantta

8 Yesuusi hawaappe simmiide, sabbakiiddinne Xoossaa kawutethaa mishiraachchuwaa qaalaa katamaaninne heeraan odiide aadhheedda. Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttukka aananna ittippe de7iino. ² Iita ayyaanaap-penne wolqqaama harggiyaappe paxeeddawantu itti itti maccawanttukka de7iino. Hewanttukka: Laappu xalahii keseedda Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraamonne, ³ Heroodisa golliyan suntha gideedda Kuuza machchatti Yohaanno, Soosina geetettewunanne hara coratuwanna ittippe gidiide, Yesuusanne A kaalliyaawantta miishshaan maaddeeddino.

Zerethaa Leemisuwaa

(Mat 13:1-9; Mar 4:1-9)

⁴ Cora asay daro katamatuwaappe shiiqiide, Yesuusakko yeedda wodiyaan leemisuwan, ⁵ “Zeriyaawe zerethaa zeranaw keseedda. Zeriya wode itti itti zerethay, ogiyaa doonan wodhdhiide yedhettedda. Yatina saluwaa kafuu hewaa meedda. ⁶ Haray qay zaallaa bolla wodhdhiide doleedda wode koshshiyaa haathaa demmenna diraw meleedda. ⁷ Hara zerethay agunthaa garssan wodhdheedda. Agunthay ittippe dicciide mitteedda. ⁸ Haray lo77iyaa tu7e biitaan wodhdheedda. Dolowaappe guyyiyan, zerettowaappe xeetu kushiyaa dakuwaa mokkeedda” yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Haasayeedda Gaasuwaa

(Mat 13:10-17; Mar 4:10-12)

Yesuusi hawaa haasayiide, “Haythay de7iyaa ubbay siso” yaagi qaalaa dhoqqu udiide waasseedda.

⁹ A kaalliyaawantu, “Ha leemisu ayaa guussee?” yaagi A oochcheeddino. ¹⁰ Ikka zaariide, ^c

“Hinttentoo Xoossaa kawutethaa xuuraa eray imetteedda; shin haratoo, xeeliid-dikka erenna mala, sisiiddikka akeekenna mala leemisuwan oday” yaageedda.

Yesuusi Zerethaa Leemisuwaa Billiide Odeedda

(*Mat 13:18-23; Mar 4:13-20*)

¹¹ Yesuusi, “Zerethaa leemisuu hawaa: Zerethay Xoossaa qaalaa. ¹² Ogiyaa gaxaan wodhdheedda zerethay, guutha wodew qaalaa sisiyaa asaa; ellekka xalahii yiinne, untunttu sisowaan amman antenna malanne qalay wozanaappe dogettana mala oothee. ¹³ Zaallaa bollan wodhdheedda zerethay, koyro qaalaa nashechchaan sisiyaawantta. Hewanttukka guutha wodiya ammaninnee paacii gakkiiyaa wodiyaan xaphuu bantta diraw ellekka ammanuwaa kaddiino. ¹⁴ Agunthaa garssan wodhdheedda zerethay, qaalaa sisiyaawantta; shin de7uwaa hirggayanne duretethaa ishallee cuulleeddawantta. Hewanttu lo77o ayfiyaa immanaw danddayikkino. ¹⁵ Lo77o tu7e biitaan wodheedda zerethay besiyaawe, lo77anne xillo wozanaan qaalaa sisiide naagiyaa asaanne he qaalaan minni eqqiide lo77o ayfiyaa ayfiyaawantta.

Xomppiyaa

(*Mar 4:21-25*)

¹⁶ “Xomppiyaa sathiide ittibaan qum77i aggiyaawe woy arssaappe garssanna wothiyaawe ooninne baawa. ^{d17} Qonccennaan qosuwan attiyaabay itti yewunne baawa. Erettenaaninne beettiyaasaa kesennaan attanabay aynne baawa. ^{e18} Hewaa gidiyaa diraw loythi akeekaan sisite. Wozanaappe sisiyaawoo ubbaw gujji akeekay imettana; akeekennawaappe he aw de7iyaawaa malatiyaa akeekaykka akettanawaa” yaageedda. ^f

Yesuusa Daayonne A Ishatuwaa

(*Mat 12:46-50; Mar 3:31-35*)

¹⁹ He wodiyaan aattanne ishatauu Yesuusanna gaketanaw aakko yeeddino; shin asaa coratethaappe dendo gaasuwan A demmanaw danddaybeykkino. ²⁰ Itti bitani, “Ne daayanne ne ishatauu neenanna gaketanaw koyyo diraw karen yiide eqqeeddino” yaagi odeedda.

²¹ Ikka, “Ta daayanne ta ishatauu, Xoossaa qaalaa sisiide oosuwa bollan peeshshiyaawantta” yaagi zaareedda.

Yesuusi Beetaa Co77u Ootheedda

(*Mat 8:23-27; Mar 4:35-41*)

²² Itti gallassi Yesuusi barena kaalliyawanttunna ittippe wonggiriya geliide, “Abbaappe hefintha boytte” geedda. Untunttukka denddiide hametaa doommeeddino. ²³ Pinni de7iyaa wode, Yesuusi gemi77isheedda. Abbaan gotuwaa carkkuu dendo diraw, wonggiriya garssan haathay kumina daro metooteeddino. ²⁴ Untunttu Yesuusakko shiiqiide, “Godaw, Godaw! Nuuni bayoyttette!” yaagiide A beegotheeddino.

^d8:16 Mat 5:15; Luq 11:33 ^e8:17 Mat 10:26; Luq 12:2

^f8:18 Mat 25:29; Luq 19:26

Ikka beegottiide gotuwaanne haathaa beetaa seerina, gotuunne haathaa beetay eqqedda; ubbabaykka co77u geedda. ²⁵ Ikka, “Hinttentoo ammanuu haqan de7ii?” yaageedda.

Untunttukka yayyi maalalettiide ittu ittuwaa, “Hawaadan carkkuunne haathay co77u giite giina azazettiyaawe hawe oone?” yaagetteeddino.

Yesuusi Xalahii Oyyqeedda Bitaniyaa Patheedda

(Mat 8:28-34; Mar 5:1-20)

²⁶ Galiilaa Abbaappe hefinthanna de7iyaa Gerggesenoona geetettiyya gadiyaa, Yesuusinne A kaalliyaa wanttu, wonggiriyaan pinniide gakteeddino. ²⁷ He haathaappe pinni sa7aa wodhdho wode, iita ayyaanay oyyqteedda itti bitani, katamaappe kesiide aananna gakteedda. Daro wodiyaappe doommiide mayuwaa mayyennaan kallo golliyaa aggiide duufuwan de7ee.

²⁸ Yesuusa demmowaappe guyyiyan, waassi A sinthaan guufanniide wolqqaama kooshshaan, “Wolqqaama Xoossaa na7aa Yesuusaa, tawunne new aybe ittippetethay de7ii? Taana waayissoppaarikki; ta neena woossay” yaageedda. ²⁹ I hewaa ayissi geedde gooppe, bitaniyaa yeggi kesana mala Yesuusi A azazo diraassa.

Iita ayyaanay bitaniyaa oyyqoodeppe daro wode gido diraw, birataa santhalataan gediyaanne kushiyya qashettiide naagettee. Santhalataa duuthi akkiide iita ayyaanay kaaletthina bazzuwaa bee.

³⁰ Yesuusikka, “Ne sunthay oone?” yaagi oochcheedda. Ikka cora iita ayyaanay geli utto diraw, “Leegiyoona” [§]yaageedda. ³¹ Barentta Yesuusi, “Hini ciimmo ollaa biite” yaagenna mala woosseeddino.

³² Hewaan de7iyaa zooziyaa gaxaan hemettiyya cora gudunthatuu de7iino. Cora tuna ayyaanatuu, he gudunthatuwaa garssa, “Gelite” gaana mala Yesuusa woosseeddino. Ikka, “Biide gelite” geedda. ³³ Iita ayyaanatuukka bitaniyaappe kesiide gudunthatuwaa garssa geleeddino. Gudunthaa wudiikka lanqqiyappe kajjottiidde ellekka abbaan mitetteeddino.

³⁴ Gudunthaa heemmiyaawanttu hanowaa ubbaa be7o wode harasaa biide, he katamaaninne yuushshuwaan hanowaa odeeddino. ³⁵ Aye haneeddentto be7anaw kesiide, asay Yesuusakko yeeddino. Iita ayyaanay keseedda bitani, A wozanay simina mayuwaa mayyiide Yesuusa gediyya mataan uttowaa be7iide yayyeeddino.

³⁶ Iita ayyaanay oyyqteedda bitani wooti paxeeddentto be7eedda asay, hara asaw odeeddino. ³⁷ Gerggesenoona gadiyaaninne he heeran de7iyaa asay ubbay darii yayyeedda diraw, Yesuusi barenttu matappe baana mala woosseeddino. Ikka wonggiriyaan geliide beedda. ³⁸ Iita ayyaanay keseedda bitaniikka Yesuusanna baana giide, A woosseedda; shin Yesuusi, ³⁹ “Ne golle simmaade Xoossay new ootho wolqqaamabay ayentto markkatta” yaagi yeddeedda.

Hayqqeedda Naattonne Sakettiyya Mishiratto

(Mat 9:18-26; Mar 5:21-43)

⁴⁰ Yesuusi simmeedda wode asay ubbay naagi de7iyaa diraw, A mokki akkeeddino. ⁴¹ He wode, Ayihude asaa woosa gollew sunthaa gideedda Yaa7iroosa yaaget-

§8:30 *Leegiyoona:* Ha sunthay Giriike geetettiyya qaalaappe aketteedda. Sunthaa bilethay “Coraa” guussaa.

tiyaa bitani aakko yeedda. Ikka Yesuusa gediya sinthaan kunddiide, bare golle gelana mala woosseedda. ⁴² Gaasotethaykka tammanne laa77u laythay kumeedda aw de7iyaa itti naatta hayqqanaw mata utto diraassa.

Yesuusi biya wode cora asay A yuushshuwaan sugettiidde metoothereddino. ⁴³ He asaa gidдон he wodiyaan tammanne laa77u laythaa ubbaa suuthay goggiyaa mishiratta de7aw. Bare de7iyaa shaluwaa ubbaa dhaliyaa eriyaawanttoo wurssinakka pathanaw danddayowe ooninne baawa.

⁴⁴ Guyyenna yaade A mayuwaa macaraa bochchaaddu; he man77iyankka iippe goggiyaa suuthay eqqii aggeedda. ⁴⁵ Yesuusi, “Oone taana bochchowe?” yaageedda.

Ubbay kaddina Phexiroosi, “Godaw, asay sugettiidde metoothiyaa wode, ‘Oone taana bochchowe’ yaagay?” geedda.

⁴⁶ Shin Yesuusi, “Itti asay taana bochcheedda; wolqqaykka taappe kesowaa taani eray” yaageedda. ⁴⁷ Mishirattakka, Yesuusa iza bochchowe erettennaan attibeenawaa eraade, kokkoraadde yoonna Yesuusa sinthan kunddaa aggaaddu. Ayaa gaa-suwan Yesuusa bochchaaddentto iza paxowaa ubba asaa sinthan odaaddu.

⁴⁸ Ikka iziw, “Ha mishiratte! Ne ammanuu neena patheedda; saro ba” yaageedda.

⁴⁹ Yesuusi haasay de7ishshin, Ayihuda asaa ammaniyaawanttu sunthaa soyippe itti bitani yeeddawe, “Ne naatta hayyaaddu; simmi tamaarissiyaawaa metoothoppa” yaageedda.

⁵⁰ Yesuusi hawaa sisiide, “Yaa7iroosaa, ammanappe attin, yayyoppa! Iza paxanawunnu” yaagi zaareedda.

⁵¹ Soy geliide: Phexiroosappe, Yayiqoobappe, Yohaannisappe, naatti aabbupenne naatti daayippe attin, ooninne gelanaadan eeno gibeenna. ⁵² Ubbay he naatiw yeekkiidenne kayyottiiddi de7iino. Shin Yesuusi, “Yeekkoppite, gisaadduppe attin hayyabeykku” yaageedda.

⁵³ Iza hayqqeeddawaa eriide A bolla miicceeddino. ⁵⁴ Gidoppe attin Yesuusi izi kushiya ooyqqiide, “Ha naattee, beegotta!” yaageedda. ⁵⁵ Izi shemppuukka simmina ellekka dendda eqqina maanabaa immana mala, Yesuusi azazeedda. ⁵⁶ Izi aab-bunne izi daaya maalaletteeddino; shin Yesuusi untuntta, hano yewuwaa oossinne odenna mala azazeedda.

Yesuusi Barena Kaalliyaa Tammanne Laa77atuwaa Kiitteedda

(*Mat 10:5-15; Mar 6:7-13*)

9 Yesuusi tammanne laa77u A kaalliyaawantta ittippe barekko xeesiide, xalahiyaa ubba asaappe kessanawunne harggiyaawantta pathana mala wolqqaanne maataa immeedda. ² Xoossaa kawutethaabaa odanawunne hargganchchatuwaa pathana mala untuntta kiitteedda. ³ I untuntta kiittiidde, “Ogiyaa biidde, xam77aa gidinakka, woy qarcciitiyaa, woy qumaa, woy miishshaa gidinakka ayaanne oyqqoppite; laa7ethiyaa mayuwaakka oyqqoppite. ⁸⁴ Hinttena asay haqan mokkooppenne, hewaappe kesana gakkanaw, hinttenttu geledda golliyan gami77ite. ⁵ He katamaa asay hinttena mokennaan ixxooppe, hewaappe kesiidde, untunttu hinttena mokennaan ixxowoo markka gidana mala, hinttenttu gediyaappe baanaa shoci diiggiide biite” yaageedda.

⁶ A kaalliyaa wanttu biide, qeeri katamaa ubbaan mishiraachchuwaa qaalaadi idenne hargganchchaa pathiidde yuuyeeddino.

Heroodise Ootheeddabaa

(Mat 14:1-12; Mar 6:14-29)

⁷ Ha77i Galiilaa biittaa kaatiyaa Heroodisekka haneedda yewuwaa sisiide yatti geedda. Gaasotethaynneekka itti itti asay, “Yohaannisi hayquwaappe dendeedda” yaagee. ⁸ Hara asay, “Eelaasi kesiide beetteedda” yaagiyaa wode, haranttu qassi, “Beni nabatuwaappe ittu hayquwaappe dendeedda” yaagiino. ⁹ Heroodisekka, “Taani Yohaannisa qoodhiyaa qanxxissa diggaaddishshin, hawaadan asay haasayiyaa bitani oonee?” yaagiide, Yesuusa be7anaw koyyeedda.

Yesuusi Ichcheshu Sha77a Asaa Miziide Kalisseedda

(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Yoh 6:1-14)

¹⁰ Yesuusi kiittowanttu simmiide, untunttu ootheeddawaa ubbabaa Yesuusaw odeeddino. Ikka untuntta akkiide, Beetesayda yaagettiyyaa katamaa matan de7iyaa takkasaa beedda. ¹¹ Asay I de7iyaasaa eriide kaallina, untuntta mokki akkiide Xoosaa kawutethaabaa odeedda; harggiyaappe paxanaw bessiyaawanttakka patheedda.

¹² Sa7ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyaa tammanne laa77atu aakko yiide, “Ha asay ubbay nu yuushshuwaan de7iyaa heeraa giddonne qeeri katamatuwaa giddo biide, aqiyaasaanne qumaa demmana mala moyizza; ayaw gooppe nuuni hawaan asay baynnasan de7eetto” yaageeddino.

¹³ Shin Yesuusi untuntta, “Asaw meetettiyaabaa hinttenttu immite” yaageedda.

Untunttu zaariide, “Ane biide, ha ubba asaw qumaa shammennaan dhayooppe nuussi ichcheshu soolluwaappenne laa77u moliyaappe haray baawa; hewaassi nuuni ha cora asaw qumaa shammana mala koyyay?” yaageeddino. ¹⁴ [Gaasuukka, hawaan de7iyaa asay ichcheshu sha77aa keena] **

Yesuusi barena kaalliyaa wantta, “Ishatamu ishatamu asaa citan citan shaakki shaakki utissite” yaageedda.

¹⁵ Untunttukka I gowaadan ubba asaakka utisseeddino. ¹⁶ Yesuusikka ichcheshu soolluwanne laa77u moliyaa oyqqiide, pude saluwaa bonggotti xeelliidde Xoosaa galateedda; duuthiide, asaw gishana mala A kaalliyaa wanttoo immeedda. ¹⁷ Asay ubbaykka miide kalleeddino. Untunttuppe atteedda dokkaa, tammanne laa77u sampapaa kumeeddawaa dentheeddino.

Phexiroosi Yesuusabaa Awaayyeedda

(Mat 16:13-19; Mar 8:27-29)

¹⁸ Itti gallassi Yesuusi barekka woossiyaa wode, A kaalliyaa wanttukka aananna ittippe de7ishshin, “Asay taana oona giinoo?” giide untuntta oochcheedda.

** **9:14** *ichcheshu sha77a*: Israa7eeliyaa wogaan maccawenne qeeri naanay paydettena diraw, ichcheshu sha77aa guussay maccawaanne qeeri naanaa paydennaan kumeeddawaa. Ha payduu de7iyaa koyro maaray beni maxaafaa ittuwa ittuwan baawa.

¹⁹Unttuntu zaariide, “Asay neena xammaqiyaa Yohaannisa yaagee; hara asay qassi Eelaasa ^{††}yaagee; haray qassi beni nabatuwaappe ittu denddeedda yaagee” yaageeddino.^h

²⁰Yesuusi untuntta, “Hinttेशi, taana oona giitee?” yaageedda.ⁱ

Phexiroosikka zaariide, “Neeni Xoossay okkeedda Kiristtoosa” yaageedda.

Yesuusa Kaalliyawanttu Hananaw Bessiyaabaa

(*Mat 10:38-39; 16:24-26; Mar 8:34-38; Luq 14:26-27*)

²¹Yesuusikka untuntta, “Hawaa oossinne odoppite” yaagi minissi azaziidde, ²²“Taani, Asaa Na7ay, daro metuwaa akkanaw bessee; cimatuwan, qeesatuwaa kaappatuwaaninne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu xixettanaw koshshee; untunttu taana wodhanawantta; taanikka heezzenotho gallassi hayquwaappe denddanaw bessee” yaageedda.

²³Yesuusikka asaa ubbaa, ^j“Taana kaallanaw dosiyaawe de7ooppe, bare huuphiyaa kaddo; bare masqqaliyaa ^{‡‡}gallasaan gallasaan tookkiide taana kaallo.

²⁴Bare shemppuwaa ashshanaw dosiyaawe ubbay bayizzee; shin ta diraw bare shemppuwaa bayizziyaawe ubbay ashshee. ²⁵Itti uray ha alamiyaabaa ubbaa ashshiide bare shemppuwaa bayizzooppe woy barew pacissooppe, ayaa maaddii?

²⁶Asay taananinne taqaalaan yeellatooppe, taani Asaa Na7ay, ta bonchchuwaananne geeshsha kiitanchchatuwa bonchchuwana yiyaa wode aani yeellatanawaa. ²⁷Taani hinttenttoo tumuwaa yaagay; hawaan de7iyaa asaappe, Xoos-saa kawutethaa be7ana gakkanaw hayquwaa hayqqennawanttu ittu ittu de7iino” yaageedda.

Yesuusa Malay Laametteedda

(*Mat 17:1-8; Mar 9:2-8*)

²⁸Yesuusi hawaa goowaappe guyyiyan, itti saamintaa keena gami77iide, Phexiroosanne Yohaannisa, Yayiqoobakka akkiide, woossanaw deriyaa huuphiyaa keseedda. ^{k29}I woossishshin, A deemuwaa malay laametteedda; A mayuukka booxxiide pholqqeedda. ³⁰Qoppennaan laa77u asatuu, Musenne Eelaas kesi beettiide, Yesuusanna haasay de7iino. ³¹Unttuntu bonchchuwan qoncci beettiide, Yesuusi Xoossaa qofaa polanaw Yeerusalaamen hayqqanawaa ^{¶¶}aananna haasayeeddino. ³²Phexiroosanne aananna ittippe de7iyaawantta gemi77ishuu geeroyeeddashshin, ellekka beegottiide A bonchchuwanne aananna gatho eqqeedda laa77u asatuwaa be7eeddino. ³³He laa77u asatuu, Yesuusa miyyiyaappe shaakettiyaa

^{††9:19 Eelaasa:} Ha nabii I hayqoodeppe daro wodeppe guyye, Yesuusi Kiristtoosi biittaa bollan tamarissiidde deriyaa bolla woosaw kesiide laametti booxceeddawaappe guyye baggaan aanannanne Musenna haasayeedda. Hewaa guussay hayqqi simmiide daro cora wodiyaappe guyye paxa qoncceedda guussaa.

^{‡‡9:23 masqqaliyaa:} Hawaa guussay, itti asay bare laythaa ubbaan Xoossaa kaallidde shaakettennaan tookkanaw bessiyaa metuwaanne waayiyaa.

^{¶¶9:31 hayqqanawaa:} Griike maxaafaa qofaan hawaa guussay, “Yesuusi saluwaa biyaawaa”; hawe qay I hayquwaappe denddiyaawaanne yaatiide saluwaa biyaawaa ubbaa shiishshi oyqqeedda qofaa.

^{h9:19} Mat 14:1, 2; Mar 6:14, 15; Luq 9:7, 8 ^{i9:20} Yoh 6:68, 69

^{j9:23} Mat 10:38; Luq 14:27 ^{k9:28} 2Phx 1:17, 18

wode, Phexiroosi Yesuusa, “Godaw, hawaan de7iyaawe nuussi lo77a gidiyaa di-raw, heezzu daasiyaa ittuwaa new, ittuwaa Musew, ittuwaa Eelaasaw keexxana” yaageedda.

³⁴ Phexiroosi hewaa haasay de7ishshin, shaarii yiide untuntta kammi aggina Yesuusa kaalliyaawanttu yayyeeddino. ³⁵ Shaariyaappekka, “Taani dooreedda ta Na7ay hawaa; I giyaawaa sisite” yaagiyaa qaalay yeedda.

³⁶ Qaalay sisettowaappe guyyiyan, Yesuusi bare xalalaa gidiide beetteedda; untunttukka yewuwaa barenttu wozanaan oyqqiide he wodiyan ooninneekka ayaanne odibeenna.

Yesuusi Iita Ayyaanaan Oyqetteedda Laa77u Asatuwaa Patheedda

(Mat 17:14-18; Mar 9:14-27)

³⁷ Wonttetha gallassi, Yesuusinne heezzu A kaalliyaawanttu deriyaappe duge wodhdhiyaa wode, cora asay Yesuusanna gakettedda. ³⁸ He wode asaappe itti bitani bare kooshshaa dhoqu oothiide, “Tamarissiyaawoo, taw de7iyaawe itti na7aa gido diraw, neeni A be7ana mala neena woossay; ³⁹ qassi iita ayyaanay wozanaa aathennaan dendiide A waasissee; doonaanna paaroyana gakkanaw A kokkorssiide, ubba gallassi metoothiyaawaappe attin, A elle yeddenna. ⁴⁰ Neena kaalliyaawanttu he iita ayyaanaa kessana mala, taani untuntta woossaaddi; shin danddaybeykkino” yaageedda.

⁴¹ Yesuusi zaariide untuntta, “Ammanenna ha wodiyaas desha asaw, taani hinttenna awude gakkanaw de7anee? Qassi hinttentubaa awude gakkanaw danddayanee? Ne na7aa haa akkaaya” yaageedda.

⁴² Na7ay yiide de7ishshin, iita ayyaanay A sa7aan oliide kokkorsseedda; Yesuusi iita ayyaanaa agga gi na7aa pathiide A aabboo zaariide immeedda. ⁴³ Asay ubbaykka Xoossaa wolqqaama wolqqaappe denddowaan maalaletteeddino.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Laa7enthuwaa Odeedda

(Mat 17:22-23; Mar 9:30-32)

⁴⁴ “Taana Asaa Na7aa, asay asaa kushiyaan aathiide immanawaa; hinttenttu ha yewuwaa dogoppite” yaageedda. ⁴⁵ Shin I giyaawaa untunttu akeekibeykkino. Untunttoo gelenna mala untunttuppe geemmeedda diraw, ha yewuwaa Yesuusa oochchanaw yayyeeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Ooneeshsha? Yaagiyaa Ooshaa

(Mat 18:1-5; Mar 9:33-37)

⁴⁶ A kaalliyaawanttu, “Nu giddoppe dariyawe oonee?” yaagiide palumetteeddino. ⁴⁷ Yesuusi untunttu wozanaa qofaa eriide, guutha na7aa ahiide, bare matan essiide, ⁴⁸ “Ha guutha na7aa ta sunthaan mokkiyaawe ooninne taana mokkeedda; qassi taana mokkiyaa ubbay, taana kiitteedda ta aabba mokkee. Hinttenttu ubbaappe guuxxiyaawe ubbaappe dara” yaageedda.

Hinttenttu Giyaawaa Phalqqenna Uray Hinttenttu Bagga

(Mar 9:38-40)

⁴⁹ Yohaannisikka zaariide, “Godaw, itti asay ne sunthaan iita ayyaanatuwaa kessiyaawaa nuuni be7iide, nu bagga gidenna diraw, A diggeeddo” yaageedda.

⁵⁰ Shin Yesuusi A, “Hinttenttu giyaawaa phalqqennawe hinttenttu bagga gidiyaa diraw, A diggoppite” yaageedda.

Sammaariyaa Katamaa Asatuu Yesuusa Mokkanaw Koyyibeykino

⁵¹ Yesuusi saluwaa biyaa wodii matina, bare wozanaa qofaa Yeerusalaamekko zaareedda. ⁵² Bareppe sinthaw ubba yewuwaa giigissana mala, kiitettiyyaa asaa Sammaariyaa katamaa kiiteedda. ⁵³ Shin I Yeerusalaame baanaw denddeedda diraw, asay A mokkibeykino. ⁵⁴ A kaalliyawanttu Yayiqoobinne Yohaannisi hewaa be7iide, “Godaw, nuuni Eelaasi udowaadan, ^{§§}tamay saluwaappe yiide untuntta maanaadan xeesana mala koyyay?” yaageeddino.

⁵⁵ Shin Yesuusi guyye simmiide, untuntta seereedda. ^{*56} “Taani, Asaa Na7ay, asaa shemppuwaa ashshanaw yoowaappe attin, bayizzanaw yabeykke” yaageedda. Untunttu harasaan de7iyaa qeeri katamaa beeddino.

Yesuusa Kaalliyawantta Gakkiyaa Paaciyaa

(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Untunttu ogiyanna biishshin, itti bitani Yesuusa, “Godaw, neeni biyaasaa ubba taani neena kaallana” yaageedda.

⁵⁸ Yesuusi A, “Worakanatoo ollay, saluwaa kafatookka gollii de7ee; shin taani, Asaa Na7ay, gela shemppa akkiyasay taw baawa” yaageedda.

⁵⁹ Yesuusi hara uraa, “Taana kaalla” yaageedda.

Shin, bitani, “Godaw, taani kasiyan baade ta aabba moogana” yaageedda.

⁶⁰ Yesuusi, “Hayqqowantta barenttu hayqqowanttu moogino; neeni baade, Xoosaa kawuteethaabaa oda” yaageedda.

⁶¹ Qassi hara bitani, “Godaw, taani neena kaallana; shin koyruwaan ta soy asaa baade sarotana” yaageedda. ^m

⁶² Shin Yesuusi A, “Booraa goshanaw doommowe ooninne guyye xeellooppe Xoosaa kawutethaw bessenna” yaageedda.

^{§§9:54} *Eelaas udowaadan*: Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethaan, “Ha asaa wurssanaw” yaagee.

^{*9:55} *untuntta seereedda*: Itti itti Geeshsha Maxaafaan de7iyaa bilethay, “Neeni ayi mala ayyaanentto, neena erikkii? Asaa Na7ay asaa shemppuwaa ashshanaw yeeddappe attin, bayizzanaw yibeenna” yaagee.

Mishiraachchuwaa Qaalaw Kiitetteedda Asatuwaa

10 Hawaappe kaalla Goday hara laappun tammu [†]asaa sunthiide laa77uwaa laa77uwaa udiide I baanaw de7iyaa katamaa ubbaa kiitteedda. ² Yesuusi untuntta, ⁿ

“Qoychaw gakteedda kathay dara; kiitettiyyaa asay guutha. Simmi qoycettiyyaa katha Goday, qoychaw kiitettiyaawantta yeddana mala woossite. ³ Taani dorssatuwaadan wallatuwaa giddo hinttena kiittay, biite. ⁴ Hinttenttu ogew ayaanne oyqoppite: borssaa, qarcciiyyaa, caammaa, gidinakka oyqoppite; asaanna sarotettiidde ogiyaan wodiyyaa wursoppite. ^{‡p}

⁵ “Hinttenttu geliyaa golle ubbaa kasiyan, ‘Sarotethay ha gollew gido’ yaagite. ⁶ He golliyan sarotethaa dosiyaa asay de7ooppe, hinttenttu sarotay he golliyan aqanawaa; koyyennawaa gidoope, hinttenttu sarotay hinttenttoo simmanawaa. ⁷ He golliyan untunttoo de7iyaawaappe miiddinne ushiidde de7ishshite; oo-sanchchaw A dirguwaa cigay koshshee; itti golliyaappe hara golliyyaa yuuyyoppite. ^q

⁸ “Ay katamaanne hinttenttu geliyaa wode, asay hinttena mokki akkiide mizanaw shiishshowaa ayaanne miite. ⁹ He katamattin de7iyaa hargganchchatuwaa pathiidde asaw, ‘Xoossaa Kawutethay hinttekkoo mateedda’^f yaagiide odite. ¹⁰ Yewuwaan qassi ay katamaanne geloode, asay hinttentta mokki akkennawantta gidoope he katamaa qadhhaakko kesinnee, ¹¹ ‘Nuuni hinttena yeellayanaw, haray atto nu gediya bollan de7iyaa hinttenttu katamaa baanaakka hinttenttoo qoqqofeetto’^g; yewuwaan qassi, Xoossaa Kawutethay hinttenttukko mateeddawaa erite’ yaagite.^r ¹² Pirdda gallassi ha katamattippe Sodoomaa katamaa gakteedda muray kawushanawaa yaagaade taani hinttew oday. ^s

Ammanennaan Ixceedda Katamatuwaa

(Mat 11:20-24)

¹³ “Aayye new Koraaziine; aayye new Beetesayde; hinttenttun haneedda malaatatu Xiiroosa katamaaninne Sidoonaa katamaan haneeddentto, hewaan de7iyaa asatuu kayyuwaa mayuwaa mayyiide, bidintha bollan uttiide, benippe barenttu nagaraappe simmanawanttashshin. ¹⁴ Hawaa diraw, murettiyyaa gallassi hinttenttuppe aathiide Xiiroosa katamawunne Sidoonaa katamaw muray

[†]**10:1** *laappun tammu*: Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethaan, “Laappun taamanne laa77a”. Ayihuda wogaan biittaa bollan de7iyaa asaa zerethay laappun tamma. Shin kase Eca Griike Maxaafaa bilethaan de7iyaawe, “Laappun tammanne laa77a”. Ooni eri Yesuusi bare qaalaa alamiyaa yuushshuwaan gathanaw ha payduwaanna qara asaa sunthiide kiitennaan agenna yaagiyyaa qofay de7ee.

[‡]**10:4** *asaanna sarotettiidde ogiyaan wodiyyaa wursoppite*: He gallasaan garatethaan udiyyaa sarotay wodiyyaa loythi miyaa diraw, hawe haasayetteedda.

^f**10:9** *Xoossaa Kawutethay hinttekkoo mateedda*: Hawaa guussay, “Xoossaa Kawutethay hawaan woy hinttenttu gidдон de7ee” guussaa.

^g**10:11** *baanaakka hinttenttoo qoqqofeetto*: Hawaa guussay, ixuwaa bessiyaawaa.

ⁿ**10:2** Mat 9:37, 38 ^o**10:3** Mat 10:16

^p**10:4** Mat 10:7-14; Mar 6:8-11; Luq 9:3-5 ^q**10:7** 1Qor 9:14; 1Xim 5:18

^r**10:11** Kit 13:51 ^s**10:12** Dom 19:24-28; Mat 10:15; 11:24

kawushanawaa. ¹⁵ Hanne Qifirinaahoomme, neeni saluwaa pude dhoqqu gaanaw koyyaaddi? Duge Si7ooliyaa wodhdhanaassa. ^t

¹⁶ “Hinttenttu giyaawaa sisiyaa asay, taani giyaawaa sisee; hinttentta ixxiyaa uray taana ixxee; taana ixxiyaa uray taana kiitteeddawaakka ixxee” yaageedda. ^u

A Kaalliyaa wanttu Kiitteeddasaappe Simmeeddino

¹⁷ Laappun tammu asatuukka, “Godaw, iita ayyaanatuukka ne sunthaan nuussi azazetteeddino” yaagiidde nashechchaan simmeeddino.

¹⁸ Yesuusikka untunttoo, “Seexaanay walqanthaadan saluwaappe wodhdhishshin be7aaddi. ¹⁹ Simmi shooshshaanne sogguwaa yedhdhanaadan hinttenttu morkkiyaa xalahiyaa wolqaa xoonana mala maataa immaaddi. Hinttentta qohanawe aynneekka de7enna. ²⁰ Gidoppe attin hinttenttu sunthay saluwaa mazi-gobiyaan xaafetto diraw, nashettiteppe attin iita ayyaanatuu azazetto diraw nashettoppote” yaageedda.

Yesuusi Bare Nashechcha Qonccisseedda

(Mat 11:25-27; 16:13-17)

²¹ He wodiyaan Yesuusi Ayyaanaa Geeshshaan daro nashettiide, “Saluwaanne sa7aa Godaw, neeni ha yewuwaa tamarowanttupenne aadho eranchchatuwaappe genthaade, qeeri naanaw qonccisso diraw, neena galatay; E, ta Aabboo, ayissi gooppe, hawaa oothanaw ne lo77o shene gideedda.

²² “Ubba yewuu taw ta Aabuppe imetteedda. Na7ay oonentto Aawuwappe atishshin ooninne eriyaawe baawa; hewaadankka Aawuu oonentto Na7aappenne I qonccissanaw koyyo uraappe attin, haray ooninne eriyaawe baawa” yaageedda.

²³ Kaalliiddekka Yesuusi barena kaalliyaa wanttukko simmi wodhdhiide, untunttu xalalaa, “Hinttenttu be7iyaawaa xeelliyaa ayfatuu anjetteeddawantta. ²⁴ Ta hinttew odiyaawe ayee gooppe, cora nabatuunne kaatatu hinttenttu be7iyaawaa be7anaw amotteeddinoshshin be7ibeykkino; hinttenttu sisiyawaakka sisanaw amotteeddino; shin sisibeykkino” yaageedda.

Asaw Qarettiyaa Sammaariyaa Bitaniyaa

²⁵ Itti gallassi higgiiyaa eriyaawe ittu Yesuusa paaccanaw aakko yiide, “Tamaaris-siyaawoo, medhinaa de7uwa laattanaw, taani ayaa udoo?” yaagi oochcheedda.

²⁶ Yesuusi zaariide, “Muse higgiiyaa maxaafan xaafettowe ayee? Neeni ayaa gaade billay?” yaageedda.

²⁷ Bitaniikka, “Muse higgiiyaa maxaafay, ‘Xoossaa ne Godaa polo ne wozanaappe, polo ne shemppuwaappe, polo ne wolqqaappenne polo ne qofaappe siiqa; hewaadankka ne laggethaakka ne huuphiyaadan dosa’ gee” yaageedda.^v

²⁸ Yesuusi A, “Likke, tumuwaa gaadda; simmi neenikka hawaa ootha; de7uwan de7anaassa” yaageedda.

²⁹ Muse higgiiyaa tamarissiyaa bitani qay barena xillo oothanaw koyyiide Yesuusa, “Hanoshshin, ta laggethay oonee?” yaagiidde oochcheedda.

^t10:15 Isa 14:13-15 ^u10:16 Mat 10:40; Mar 9:37; Luq 9:48; Yoh 13:20

^v10:27 Wog 19:18; Zar 6:5

³⁰ Yesuusi zaariide, “Itti bitani Yeerusalaameppe Iyyarkko biidde de7ishshin, ogiyaa bollan paannatuu A demmiide, A mayuwaa qaarowaappe guyye shociide, hayqqanaw pollu goode oliide beeddino. ³¹ Qoppennaan itti qeesay he ogiyaanna bide7iyaawe, shocettiide kundeedda bitaniyaa be7eedda wode, ayaanne udennaan miyyiyaanna aadhdhiide beedda. ³² Hewaadankka itti Leewii he ogiyaanna bide7ee. Ikka bitaniyaa be7iide, miyyeti aadhdheedda. ³³ Shin Sammaariyaa asa gideedda itti bitani, he bagganna aadhdhiidde, ha bitaniyaakko yeedda. A be7eedda wode aw qaretteedda.^w ³⁴ Aakkokka shiiqiide, zaytiyaanne woyiniyaa eessaa **A maythaan tigiide, qachcheedda. Hewaappe guyye bare hariyaa togissiide, imathay aqiyaa goliyaa akki beedda; hewaan bidhayiidde naageedda. ³⁵ Wontetha gallassi guutha biraa bare kiisiyaappe kessiide, imathay aqiyaa goliyaa godaw immiide, ‘Ha bitaniyaa taw loythay bidhaya; hawaappe daruwaa neeni kessooppekka, taani simmiyaa wode new ciggana’ yaageedda.

³⁶ “Simmi ha heezzu asatuwaappe, paannatuwaa kushiyan shocettiide kundeedda bitanew, lagge gideeddawe haqawaa malatii?” yaageedda.

³⁷ Higgiyaa tamarissiyaawekka, “He aw qarettowaa” yaageedda.

Yesuusikka A, “Simmi baade neenikka hewaadan ootha” yaageedda.

Yesuusi Marttinne Mayraami Soy Beedda

³⁸ Yesuusi barena kaalliyaa wanttunna ogiyaa biidde, itti heeraa garssa gakkeedda. Hewaan Martto geetettiyaa itti mishiratta bare gollen mokkaaddu.^x ³⁹ Iziiwukka Mayraamo geetettiyaa michchatta de7aw; hennakka Yesuusa gediya mataan uttaade, I odiyaawaa hayzzaadde de7aw. ⁴⁰ Martta qay soybaa giigissaadde daabura de7aw; hewaa diraw Yesuusakko shiiqaade, “Hanna ta michchatta, kiitaa ubbaa ta bolla olina, taani taarekka labbanooode xeellaadde co77u gay? Hayyanaa taana maaddanaadan iziw oda” yaagaaddu.

⁴¹ Yesuusikka zaariide izo, “Marttee, Marttee, neeni cora yewuwaa qoppaadde hirggaa; qassikka metootaa. ⁴² Shin koshshiyaawe ittibaa; Mayraama bareppe ooninne akkenna lo77obaa dooraaddu” yaageedda.

Yesuusi Woosaabaa Tamarisseedda

(Mat 6:9-13; 7:7-11)

11 Itti gallassi Yesuusi ittisaan woosaa woossi de7ee. Woosaa wursowaappe guyye A kaalliyaa wanttuppe ittuu, “Godaw! Yohaannisi barena kaalliyaa wantta woosaa tamarissowaadan, nuunakka neeni waagi woossanentto tamarissa” yaageedda.

² Ikka untuntta, “Xoossaa woossiide yaagi woossite:

‘Saluwan de7iyaa nu aabboo,

ne sunthay anjjetto;

ne kawutethay yo;

ne shenii saluwan hanowaadan sa7ankka hano;

**10:34 zaytiyaanne woyiniyaa eessaa: Ooratha Caaquwaa wodiyaan hawanttu dhal-liyaawantta geetettiide akettiino. Ubba hawaani xaafetteedda zaytii, ooratha dhal-liyaa malaataa geetettee. Yay 5:14 xeellite.

^w10:33 2Od 28:15 ^x10:38 Yoh 11:1

³“Gallasaan gallasaan koshshiyaa qumaa nuussi hachche imma;

⁴“Nuuni nuuna naaqeeddawanttuwaa ubbaa atto goowaadan, neenikka nunaaquwaa atto yaaga; nuuna iitaappe naagappe attin, paaciyaan gelsoppa’ yaagite” yaageedda.

⁵Qaykka Yesuusi barena kaalliyaa wantta, “Hinttentuppe ittoo siiqo laggi de7intto giddo bilahiyan aakko yiide, ‘Ta siiqo laggew, taw heezzu soolluwaa tal77a; ⁶Ayissi gooppe, itti ta laggethay yiina A miziyaawaa dhayaaddi’ yaagi woosseedda goytte. ⁷Bare gollen de7iyaa A siiqo laggi soyippe haasayiidde, ‘Taana metoothoppa; penggi qashetteedda; tanaanaykka taananna giseeddino; hewaa diraw taani denddaade new aynne immanaw danddaykke’ gaanawee? ⁸Taani hinttentoo odiyaawe ayee gooppe, I aw siiqo laggiiya gido diraw, immennenttonneekka un77etho diraw I koyyiyaawaa ubbaa immee. ⁹Hawaa diraw, ‘Woossite, hinttentookka imettanawaa; koyyite, demmanita; kariyaa yiide xeesite, hinttentoo dooyettanawaa’ yaagay. ¹⁰Gaasuukka, woossiyaa ubbay akkanawaa; koyyiyaa uraykka demmanawaa; kariyaa yiide xeesiyaa uraw, kari dooyettanawaa.

¹¹“Hinttenttu giddoppe bare na7aw, moliyaa woossina shooshshaa, qumaa imma giina shuchchaa immiya aawuu de7ii? ¹²Woy quuquulliyaa woossina sogguwaa immiyee? ¹³Hinttenttu iita gidi de7iidde hinttenttu naanaw lo77obaa immiyaawaa erooppe, yaatina saluwan de7iyaa hinttenttu aawuu barena woossiyaawanttoo Ayyaanaa Geeshshaa wooti darissiiide immanddeeshsha?” yaageedda.

Yesusanne Bi7eel-Zebuula

(Mat 12:22-30; Mar 3:20-27)

¹⁴Itti gallassi Yesuusi itti bitaniyaappe duudissiyaa ayyaanaa kessowaappe guyye duude bitani haasayaa doommina, asay maalaletteedda. ¹⁵Shin untuntuppe ittu ittu, “Gaalenuwaa kaappuwaa Bi7eel-Zebuuli aw wolqqa immina gaaleenatuwaa kessee” yaageeddino.^y

¹⁶Ittu ittu qassi Yesuusa paaccanaw saluwaappe malaataa bessanaadan aappe koyyeeddino.^z ¹⁷Shin Yesuusikka untunttu qofaa eriide untunta hawaa yaageedda: “Bare giddon shaakettiyaa kawutethay ubbay dhayanawaa; shaakettiyaa golliikka kunddee. ¹⁸Yaatina Seexaanaa kawutethay bare giddon shaakettooppe A kawutethay wooti eqqanawee? Hinttenttu taana, ‘Xalahiyaa kaappuwaa Bi7eel-Zebuuli new wolqqa immina kessaa’ yaagi haasayiita. ¹⁹Simmi taani bi7eel-zebuula wolqqaan gaaleenatuwaa kessiyaawaa gidoppe hinttenttu naanay O wolqqaan kessanawanttee? Hawaa gidiyaa diraw, untunttu hinttenttu bolla pirddiyaawantta gidanawantta. ²⁰Shin taani gaaleenatuwaa kessiyaawe Xoossaa wolqqaana gidoppe, simmi Xoossaa kawutethay hinttenttukko yeeddawaa erite.

²¹“Wolqqaama asay bessiyaawaadan minniide bare golliyaa naagooppe, A shaluu loythi naagettanawaa. ²²Yewuwaan qassi aappe minuwaa dariyaawe yiide A qo-

hoopenne xoonoophe I ammanetteedda tooraanne gondalliyaa aappe wothi akkiide, aw de7iyaa miishshaa gishetti akkee.

²³“Ta bagga gidennawe taananna eqettee; taananna shiishshi beennawekka laalee.^a

Tuna Ayyaanay Kase Yeggi Beedda Asaakko Simmiide Yiyaa Gaasuwaa

(Mat 12:43-45)

²⁴“Tuna ayyaanay asaappe kaseedda wode, barew shemppiyaasaa koyyiidde, haathay banttasanna aadhdhi bee. Shemppiyaasaa demmennaan attoophe, ‘Taani kase yegga kaseedda ta golliiyaa simmana’ yaagee; ²⁵simmiyaa wodekka golli pitetiide giigowaa demmee. ²⁶Hewaappe kaalla, biide haraa aappe iita laappu tuna ayyaanatuwaa akki yaa geliide, hewaan de7iino; he bitaniyaa de7uu koyrowaappe kaallawe iitowaa gidee” yaageedda.

²⁷Yesuusi hawaa haasay de7ishshin, itti mishiratta cora asaa giddoppe bare kooshshaa dhoqqu oothaade, “Neena yeleeddawunnanne dhantheedda ne daaya anjjetteeddawunno” yaagaaddu. ²⁸Yesuusi qassi, “Anjjetteeddawanttu Xoossaa qaalaa sisiide azazettiyaawantta” yaagi zaareedda.

Xoossaappe Oosetto Malaataa

(Mat 12:38-42; Mar 8:12)

²⁹Cora asay shiiqo wode Yesuusi, “Ha yeletay iita; ooratha malaataa koyyee; shin nabiyyaa Yoonaasa malaataappe haray imettenna.^b ³⁰Gaasuukka Yoonaasi Nennewe katamaa asaw malaata gidowaadan, Taani, Asaa Na7aykka, ha yeletaw malaata gidana.^c ³¹Away mokkiyaasaa xeelliyaa wode, ushechcha dugebagganna de7iyaa gadiyaa kaatatta Solomonew de7iyaa aadho eratethaa sisanaw biittaa gaxaappe yeedda diraw, pirddaa wode ha yeletaan denddaade pirddanawunnu; be7ite, Solomoneppekka aadhdhiyaawe hawaan de7ee.^d ³²Nennewe asay pirddaa wode hinttenttu bolla denddiide pirddanawantta; ayaw gooppe, untunttu Yoonaasi odowaa sisiide barenttu nagaraa paaxi simmeedda diraassa; be7ite, Yoonaasappe aadhdhiyaawe hawaan de7ee.^e

Bollaa Poo7issiyaa Xomppiyaa

(Mat 5:15; 6:22-23)

³³“Soy geliyaa asaw poo7anaadan, Xomppiyaa xomppiide dhoqqasaan wothanaappe attin, geemasaan woy poo7uwaa kammiyaa yewuwaappe garssanna wothiyaawe ooninne baawa. ^{f34}Ne asatethaw ne ayfii xomppiyaa mala; ne ayfi paxa gidooppe ne kumentha asatethaykka poo7uwaa demmee; shin ne ayfii harggooppe ne kumentha asatethaykka dhumaa. ³⁵Akeeka; hewaa gidiyaa diraw, ne garssan de7iyaa poo7uu dhumennaadan naagetta. ³⁶Simmi ne asatethay ubbay poo7uwan kumeeddawaa gidoppenne, dhumeedda asatethay neenan baynnawaa gidooppe, ne asatethay ubbay, xomppii bare poo7uwaa ne bollan poo7issiyaawadan, ne bollan wagagga poo7uwaa gidanawaa” yaageedda.

^a11:23 Mar 9:40 ^b11:29 Mat 16:4; Mar 8:12 ^c11:30 Yon 3:4 ^d11:31 1Kat 10:1-10; 2Od 9:1-12 ^e11:32 Yon 3:5 ^f11:33 Mat 5:15; Mar 4:21; Luq 8:16

**Yesuusi Parisaawatuwaanne Muse Higgiiyaa
Tamaariissiyaawantta Kunaanedda**

(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40; Luq 20:45-47)

³⁷ Yesuusi haasayaa wurssowaappe kaalla, itti Parisaawe bitani bare gollen qumaa maanaadan ataalleedda; Yesuusikka ittippe geliide gayitaan utteedda. ††³⁸ Parisaawiiikka Yesuusa qumaa maanaappe kasiyan kushiyya meecetti been-nawaa be7iide maalalettina, ³⁹ Godaykka, “Hinttentoo Parisaawattoo, xuu7aanne shaataa bolla bagga geeshshiita; shin hinttenttu garssay uuziyaaninne iitatethaan kumeedda. ⁴⁰ Hinttenttoo eeyatoo! Bolla bagga medhdheeddawe garssaa medhdhibeennee? ⁴¹ Shin hinttenttu xuu7aaninne shaataa garssan de7iyaawaa hiyyeesatoo immite; hewode ubbabaykka hinttew geeshsha gidanawaa.

⁴² “Shin hinttenttoo Parisaawattoo, hinttew aayyee! Ayaw gooppe, anuugaappenne xalotiyaappe, aguppiyaa do7uwaappe, tammu kushiyaappe itti kushiyya Xoossaw immiita; shin tumu pirddaanne Xoossaa siiqiyaawaa hinttenttu aggiita. Yewuwaan qassi hewaa aggennaan hawaa oothanaw bessee. ⁸

⁴³ “Hinttenttoo Parisaawattoo, hinttew aayyee! Ayaw gooppe, Ayihuda asaa woosa gollen bonchcho utuwaa, geyaa giddonikka bonchcho sarotaa koyyiita.

⁴⁴ “Asay erennaan bollanna hamettiyaa beettenna duufuwaa malatiyaa diraw hinttew aayyee!” yaageedda.

⁴⁵ Muse higgiiyaa tamarissiyaawantuppe ittuu, “Tamaariissiyaawoo, neeni hawaa yaaga haasayo diraw nuuna boraadda” yaagi zaareedda.

⁴⁶ Yesuusi, “Hinttenno higgiiyaa eriyaawantto, henttew aayyee! Ayaw gooppe, asay tookkiide danddayenna deexo tookuwaa haraa toossiita; shin hinttenttu hintte hu-phew biradhdhiyankka bochchikkita.

⁴⁷ “Hinttenttu aawotuu wodheedda nabatuwaa duufuwaa loythiyaa diraw hinttew aayyee! ⁴⁸ Simmi hinttenttu aawotuu nabatuwaa wodhina, hinttenttu unt-tuntu duufuwaa bolla golliyya keexxiyaa diraw, ‘Nabatuwaa oosuu lo77a’ yaagiide, untunttuwaa markkattiita. ⁴⁹ Hawaa diraw, Xoossaa aadho eratethay, ‘Taani nabatuwaanne Yesuusi kiittowantta untunttukko kiittana; untunttukka hewantuppe ittuwaa ittuwaa wodhanawantta; ittuwaa ittuwaa metoohanawantta’ yaageedda. ⁵⁰ Hawaa gidiyaa diraw, ha alami medhettoodeppe doommiide guk-keedda nabatuwaa suuthaw ha yeletay ooshettee. ⁵¹ Aabelappe doommiide yarshshuwaasaappenne geeshsha golliyaappe gidduwan gukkeedda Zakkaraasa ‡suuthaa gakkanaw koyettee. E! Taani gay; ha yeletay hawoo ooshettiyaawaa.

††11:37 *gaytaan utteedda*: Qumaa maanaw utteedda guussa.

‡11:51 *Aabelappe doommiide ... Zakkaraasa*: Ayihudatuwaa Maxaafatuwaa garssan doomethaa maxaafay koyro maxaafaa. Ikka, Aabeeli asaa ubbaappe koyruwaan ishay A wodheeddawaa odee. Ayihudatuwaa Geeshsha Maxaafatuwaan wursethaan maxaafay Laa7ethiyaa Oduwaa Maxaafaa. He maxaafaan Zakkaraasi wurssethaan hayqqeeddawaa odiyaa diraassa Luuqaasi Aabelappe Zakkaraasa gakkanaw geeddawe.

⁵²“Hinttentoo Muse higgiiyaa eriyaawanttoo, hinttew aayyee! Ayaw gooppe eraa penggiyaa dooyiyaa qulppiyaa akkeeddita. Hinttenttu hintte huuphewukka gelibeykkita; qassi gelanaw koyyiyaawanttakka diggeeddita” yaageedda.

⁵³Yesuusi hewaappe kesowaappe guyyiyaan, higgiiyaa tamarissiyaawantunne Parisaawatuu A ooshaan urggunthussaanne eqettussaa doommeeddino. ⁵⁴A doon-appe lo77ennabay kesooppe ooyqqanaw geeddiino; shin demmibeykkino.

Lo77a Malatiyaa Iitatethaappe Naagetana Mala Seeraa

(Mat 10:26, 27)

12 He wodiyaan cora sha77aan paydettiyaa asay ittu ittuwaa yedhdhana gakkanaw shiiki de7ishshin, Yesuusi barena kaalliyawanttoo koyro odanaw doommiidde, “Parisaawatuwaa irshshuwaappe naagettite; hawekka lo77a malatiyaa untunttu immiyaa iita timirttiyaa. ^{h2}Shin ayaaninne kametteedda yewuu qoncciyaa kesennaan antenna; qassikka geemmeedda yewuu erettennaan antenna. ³Hewaa diraw hintte dhumaani haasayowe ubbay, gallassi poo7uwan sissettanawaa; hinttenttu asay baynasaan hini giso golliyaan haythaan saasukkowe ubbay dhoqu geedda sisetiyyaa qonccesaan awaajjetanawaa.

Itti Xoossaa Xalalaw Yayyana Bessee

(Mat 10:28-31)

⁴“Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttew yaagay; ha77i ashuwaa wodihiyaawantta, hewaappe kaalla qay ayaanne oothanaw danddayennawantta yayyoppite. ⁵Yewuwaan qassi hinttenttu oossi yayyanaw bessintto taani hinttentta erisana; hewekka wodhowaappe guyyiyaan gaannamiyan olanaw maatay de7iyaa Xoossaa xalalaw yayyite; E, aw yayyite yaagay.

⁶“Ichcheshu suunniyaa kafatuu santtimiyaan shamettikinoyee? Hewanttuppe ittinnonne usa Xoossay dogenna. ⁷Shin haray atto hinttenttu huuphiyan de7iyaa binanay ubbaykka paydetteeddawaa; hawaa diraw yayyoppite; hinttenttu cora suunniyaa kafatuwaappe dariita.

Yesuusan Ammaniyaawanttanne A Ixxiyaawantta

(Mat 10:32, 33; 12:32; 10:19, 20)

⁸“Taani hinttew oday; tabaa asaa sinthan markkattiyawoo oossinne Taanikka Asaa Na7ay, qassi Xoossaa kiitanchchatuwaa sinthan markkattana; ⁹shin asaa sinthan taana kaddiyawantta taanikka asaa na7ay, qassi Xoossaa kiitanchchatuwaa sinthan kaddana.

¹⁰“Ta bolla, asaa na7aa bolla, boriyaa qaala haasayiyaawe de7ooppe A naaquu atto geetettana; shin Geeshsha Ayyaanaa bolla boriyaa qaala haasayiyaawe de7ooppe qay A naaquu atto geetettana. ⁱ

¹¹“Asay hinttentta Ayihude woossiyaa golliyaakko, gadiyaa ayissiyaawanttukonne maatay de7iyaawanttu sintha pirddaassi shiishshiyaa wode, ‘Waagi zaaraaneeshsha? Woy ayaa giide haasayaneeshsha?’ yaagiide hirgoppite; ¹²ayaw gooppe,

^h12:1 Mat 16:6; Mar 8:15 ⁱ12:10 Mat 12:32; Mar 3:29

hinttenu Ayyaanaa Geeshshay hinttenttu he saatiyaan haasayanaw bessiyaabaa tamarissanawaa” yaageedda.^j

Dure Bitaniyaa Boozatethaa Odiyaa Leemisuwaa

¹³ Asaa garssappe itti bitani Yesuusa, “Tamaarissiyaawoo, nu aabbu hayqqina nuuni laattana mala atteeddabaa, taw gishana mala hayyagodo ta ishaw oda” yaageedda.

¹⁴ Yesuusi qay, “Ha bitanew, hinttenttu bollan pirddiyaawaa gidanaadanne hewaa hinttew gishanaadan taana oone suntheeddawe?” yaageedda.

¹⁵ Gujjiidekka ubbatuwaa, “Asaa shemppuwaassi shaluwaa duretethay de7uwaa immenna diraw, yaaretiyaawaappenne yorattiyaawaappe naagettite; duretethaa amuwaa ubbaappekka hinttenu naagite” yaageedda.

¹⁶ Kaalliidekka hawaadan yaagi leemisuwaa untunttoo odeedda: “Aw de7iyaa biittay darissiide kathaa mokkeedda itti dure bitani de7ee. ¹⁷ Ha bitani, ‘Taw ta kathaa wothanaw gidiyaa sa7ay banttawaa diraw ayaa udooshsha?’ yaagiide, bare wozanaan qoppeedda; ¹⁸ hawaadan yaagi maleedda; ‘Taani wootane gooppe, taw de7iyaa yeesiya kolaade, hara aakkiya yeesiya medhdhana yaagiide maleedda; hewaan ta kathaanne taw de7iyaa miishshaa ubbaa wothana. ¹⁹ Yaataade taana, ‘Ne kaacay daro lo77a; new daro wodiyaassi gidiyaa maxuwaa shiishshaadda; simmi shemppaade ma, usha, nashetta” gaana’ yaageeddu.

²⁰ “Shin Xoossay A, ‘Ha boozaw, hachche qamma neeni hayqqaa. Yaatina ha neeni shiishsheedda maxxuu ubbay oossi gidanawee?’ yaageedda.

²¹ “Barew biittaa bollan shaluwaa shiishshiyaawe, Xoossaa sinthan qay manqqo gideedda asay habitaniyaa mala” yaageedda.

Ubba Wode Xoossaan Ammanettussaa Koshshee

(Mat 6:25-34)

²² Hawaappe kaalla Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Hawaa diraw, ta hinttew oday: hinttenttu paxa de7anaw ayaa maanee? Hinttenttu bollaassi ayaa mayyanee? yaagiide hirgoppite.

²³ “Gaasuukka, shemppuu qumaappe, qassi asatethay mayuwaappe aadhdhennee? ²⁴ Ane quuratuwaa xeellite; untunttu zerikkino; cakkikkino; untunttoo kathaa shiishshiyaa sa7ay woy yeessii baawa; hanoppe attin, untuntta Xoossay mizee; hinttenttu kafatuwaappe daroppe darikkitee? ²⁵ Hinttenttuppe darii qoppiide daro wodiya de7anaw danddayiyaawe oonee?

²⁶ “Simmi hinttenttu ha laafabaa oothanaw danddayennawantta gidoppe ayaw harabaw hirgettiitee? ²⁷ Ciishshatuu wooti dicciinontto ane xeellite; untunttu kiitaan daaburikkino; puuttuwaa suqqikkino; gidoshshin taani hinttew odiyaawe, Solomone hewaa keena bonchchetteeddawaa ^f“gidiide, he ciishshatuwaappe ituwaa malaanne mayyibeenna.^k ²⁸ Hinttenttoo laafa ammanuu de7iyaawanttoo, yaatooppe Xoossay hachche beettiide, wontti tamaan eexxanaw olettiyaa, denbban

^f12:27 Solomone hewaa keena bonchchetteeddawaa: Ayihuda asay Solomone bare de7eedda laythaa ubbaan daro duretethaan de7eedda giide qoppiino.

^j12:12 Mat 10:19-20; Mar 13:11; Luq 21:14-15 ^k12:27 1Kat 10:4-7; 2Od 9:3-6

doliyaa maataa hawaadan mayizziyaawaa gidoope, hinttentta wootiide untuntuppe aathiide mayizzennee?

²⁹“Hawaa diraw, ‘Ayya maanee? Ayya ushane?’ yaagiide ubba wode koyyop-pitenne hirggoppite. ³⁰Ayaw gooppe, hawaa demmanaw ha alamiyaan de7iyaa Xoossaan ammanettenna asay hirggettiino. Hinttenttoo hawe ubbay koshshiyaawaa saluwan de7iyaa hinttenttu aawuu eree. ³¹Hewaa haniyaawaa aggiide, Xoossaa kawutethaa koyyite; I hinttentta koshshiyaawaa ubbaa immanawaa.

Sa7aan Bare Duretethaan Ammanettowe Saluwan Waanii?

(Mat 6:19-21)

³²“Hinttenttu guutha gidinttonne, saluwaa hinttenttu aawuu bare kawutethaa hinttenttoo immanaw nashettedda diraw yayyoppite.

³³“Hinttew de7iyaawaa zali77iide manqqoo immite; kayisuu shiiqennasaan, bil77aykka meennasaan, saluwan wurennaa miishshaa dagayiidde, ecenna qarccitatuwaa hinttenttu huuphew wothite. ³⁴Ayaw gooppe, hinttenttu wozanay hintte miishshay de7iyaasaan de7anawaa.

Mino Oosanchchaa

³⁵“Hintte xeessay dancsettowaa, hintte xomppiikka po7eeddawaa gido.¹ ³⁶Hinttenttukka, barenttu Goday yiide penggiyaa qoxxiyaa wode, ellekka dooyyanaw bul-lachchaappe simmana gakkanaw naagiya oosanchchatuwaa malatite.^m ³⁷Barenttu Goday soy yeedda wode beegotti de7ishshin demmiyaa he oosanchchatuu anjjetteddawannta. Taani tumuwaa gay; I untuntta, ‘Uttite’ giide, bare dancuwwaa minissiide untunttoo qumaa aathiide shoobbanawaa. ³⁸Goday hekka bilahiyan woy hekka bilahiyyappe kaalla yeedda wode, beegottiide gencci naagiidde beetiyaa qoomatuu anjjetteddawannta. ³⁹Hawaa qay erite; kayisuu ay saatiyaan yintto golliyaawuu erintto, golli bookettiyyaa wode co77u giide xeellennashshin.ⁿ ⁴⁰Asaa na7ay qoppenna saatiyaan yaanawaa; hinttenttu gigetti naagite” yaageedda.

⁴¹Phexiroosikka “Godaw, ha leemisuwaa neeni odiyaaawe nuxalalaassee haraa ubbaassikka ittippe oday?” yaageedda.

⁴²Godaykka, “Simmi untunttu bare soy asaw qumaa immanaw bessiyya saatiyaan immana mala, A goday sunthiyaa ammanetteeddanne eranchcha miziyaa qoomay oonee?” yaageedda. ⁴³Goday simmiyaa wode hawaadan kiitettiina demmiyaa qoomay I anjjetteddawaa. ⁴⁴Taani hinttew tumuwaa oday; de7iyaa maxuwaa ubbaa bollan A sunthanawaa. ⁴⁵Yewuwaan qassi he qoomay, “Ta goday elle yeenna; gami77anawaa” yaagi bare wozanaan qoppooppenne attumanne macca qoomatuwaa shochchaa doommoope, qaykka koyyowaadan muussaanne ushshaa, mathottussaakka doommoope, ⁴⁶he qoomaa goday, I qoppenna gallassinne sidhibeenna saatiyaan yaanawaa; he wodiyaa A qanxxereethiide, A gishuwaa maadaaraakka ammanennawanttunna ittisaa udanawaa.

⁴⁷Bare godaa sheniyya eriide giigennawenne aasheniyaadan kiitettenna qoomay, I iita dhoobaa dhoobettanawaa. ⁴⁸Eribeennawe qay dhoobettanaw bessiyaawaa udeeddawe, guuthaa dhoobettee. Darobay imetteedda asaa ubbaappe, aappe darobay koyettee; wolqqaama hadaray imettowaappe, aappe darissiide koyettee.

¹12:35 Mat 25:1-13 ^m12:36 Mar 13:34-36 ⁿ12:39 Mat 24:43, 44

⁴⁹Yesuusi, “Taani yeeddawe, ha sa7aa bolla tamaa sathanaassa; ha77ikka eexceeddentto, taana ay keena nashechchanaweeshsha. ⁵⁰Taani xammaqettana metuwaa xinqqatay polettana gakkanaw waanaade un77ettaytaa! ⁵¹Ha sa7aa taani yeeddawe, sarotethaa ahanaassa malatiyee? Hinttew malatoppo. Taani yoowe, sarotaassi gidennaan shaakkanaassappe attin. ⁵²Ayaw gooppe, ha77ippe doommina itti golliyan de7iyaa ichcheshu asatuu shaakettanawantta; heezzatuu laa77atuwaa bolla, laa77atuukka heezzatuuwaa bolla dendiide walaqettanawantta. ⁵³Aawuu na7aa bolla, na7aykka aawuwaa bolla, aatta naatti bolla, naattakka aatti bolla, bolotatta na7aa machchi bolla, na7aa machchakka bollotatti bolla, walassaan dendiide shaakettanawantta” yaagedda. ^P

Wodiyaa Hanotaa Eruwaa

(Mat 16:2-3)

⁵⁴Qaykka Yesuusi asaassi, “Away wulliyaa bagganna hintte shaariyaa be7ooppe, ‘Ha77i ha saatiyan hekko wolqqaama iray bukkana hanee’ yaagiita; tumukka qay bukkee. ⁵⁵Duge bagganna carkkuu carkkoode, ‘Hachche shammanawaa’ yaagiita; geetettowaadankka qay hanee. ⁵⁶Hintteno lo77a malatiyaa iitattoo, sa7aanne saluwaa xeelliide, hananawaa eriita; shin ha wodiyaabaa wooti eranaw danddaykkitee?

Sigatethaabaanne Mootuwaabaa

(Mat 5:25-26)

⁵⁷“Wode hinttenttu xillo gideedda yewuwaa hinttenttoo ayaw pirddikkitee? ⁵⁸Ne morkkiyaanna ittippe pirddiyaa daannaa sinthan shiiqanaw boode, biro ogiyaa bolla de7ishshin sigetta digga. Hewe dhayooppe neena goochchiide pirddiyaa daannaakko afana; daannaykka polisew aathi immanawaa; polisii qasho gollen yeganawaa. ⁵⁹Taani new odiyaawe, wursethaa acuwaa ciggana gakkanaw hewaappe kesakka” yaagedda.

Nagaraappe Simmenna Ubbay Dhayana

13 He wodiyaan itti itti asatuu Yesuusakko yiide Philaaxoosi Galiilaa asaa wodhiide untunttu suuthaa jaarshshuwanna ittippe walakkeeddawaa aw odeeddino. ²Yesuusikka zaariide, “Hawantu Galiilaa asatuu hayqqeedda diraw, yaatina untunttoo hara Galiilaa asaa ubbaappekka aadhdiide nagaranchchatuwaa gidowantta malatiinoo? ³Taani yaagay, hawaadan gidenna; yewuwaan qassi hintte nagaraa paaxiide nagaraappe simmennaan ixxoopspe, hinttenttu ubbatuukka hawaadan hayqqiita. ⁴Woy Salihooma gimbbii untunttu bolla kunddiide, wodheedda tammanne hospun asatuwaa Yeerusalaamen de7iyaawanttu ubbaappe aadhdiide naaqqowantta malatiinoo? ⁵Hawaadan gidenna yaagay; yewuwaan qassi nagaraa paaxana dhayooppe ubbatuukka hawaadan bayanita” yaagedda.

⁶Yesuusikka hawaadan yaagi leemisuwaa odeedda, “Itti bitanew woyiniyaa turaa goshshaa gaden toketteedda balasiyaa geetettiyaa ayfii meetettiyaa mithatta de7aw; he bitaniikka mithatta ayfaaddenttonne giide yeeddawe, aynneekka ayfiyaa demmibeenna. ⁷Woyiniyaa turaa naagiyaawaa I, ‘Taani ha balasiyaa geetettiyaa mithat-

tippe ayfiyaa demmanaw heezzu laythaa simerettaade ayaanne demmabeykke. Hewaa diraw deka denta digga; ayaw biittaa coo melissay?’ yaageedda. ⁸Naagiyaawekka zaariide, ‘Godaw, taani I yuushshuwaa harumanaassinne pituwaa olanaassi, ha laythaa xalalaw basha. ⁹Sinthaw ayfooppe lo77a; shin ayfennaan ixkooppe dekettu’ geedda” yaageedda.

Yesuusi Quuna Mishiratto Sambbata Gallassa Patheedda

¹⁰Yesuusikka itti Sambbataa gallassi Ayihudaa woosa gollatuwappe ittuwaan tamarissi de7ee. ¹¹Hewaanikka tammanne hosppun laythaa kumenthaa tuna ayyaanay quuniseedda mishiratta de7aw. Izakka suuraade eqqanaw aynne dand-dayabeykku. ¹²Yesuusikka izo be7eedda wode xeesiide, “Ha mishirattee, ne harggiyaappe paxaadda” yaageedda. ¹³Yesuusi bare kushiya izi bolla wothina, hewode suura sitti ga eqqaade bare Xoossaa galataaddu.

¹⁴Shin Ayihuda woosa golle kaappuu qassi Yesuusi Sambbataan patheeddawaa diraw hanqqetti zaarowaashshin asatuwaa, “Kiitettanaw bessiyaa usuppun gallassatuu de7iino; he gallassatun yiide paxiteppe attin Sambbataan gidenna” yaageedda. ^q

¹⁵Godaykka zaariide, “Ha lo77a malatiyaa iita asatoo, hinttentuppe ittuunneekka Sambbata gallassi booraa magaduwappe woy hariyaa gaaxaataappe billiide haathaa ushshanaw afennee? ¹⁶Hanna Abraahaamo yaraa gideeddawunna, tammanne hosppun laythaa kumenthaa xalahii qachcheeddawunna sambbata gallassi he qashuwaappe biletanaw bessekkee?” yaageedda. ¹⁷Hawaa odeedda wode eqettiyaawanttu ubbay yeellateeddino; asay ubbay qay I ootheedda maalalissiyaa oosuwan ubbaan nashetteeddino.

Sannaaficiyaa Ayfiyaa Zerethaa Leemisuwaa

(Mar 4:30-32)

¹⁸Yesuusikka, “Xoossaa kawutethay ayaa malatii? I ayaa malatintto, taani hinttentta woota bessoo? ¹⁹Xoossaa kawutethay sannaaficiyaa geetettiyaa qeeri mithatti ayfiyaa malatee. He mithatti ayfiyaa asay akkiide goshshaa garssan zereedda; zerettoonna diccaade wogga mithaa gidaaddu; yaatina saluwaa kafatuukka izi acaa bolla barenttoo golliyaa keexxeeddino” yaageedda.

Irshshuwaa Leemisuwaa

(Mat 13:33)

²⁰Yesuusikka zaariide, “Xoossaa kawutethay ayaa malatintto, taani hinttentta woota bessoo? ²¹Itti mishiratta heezzu keriyaa dhiilliyaa akkaade, munaqqeedda munaqay ubbay denddana gakkanaw, aani tigeedda irshshuwaa malatee” yaageedda.

Un77a Penggiyaabaa

(Mat 7:13, 14, 21, 22)

²²Hewaappe kaalla Yesuusi Yeerusalaame biide, wogga katamaaninne qeeri katamaan de7iyaa asaa tamarissiide aadhdheedda. ²³He wode itti bitani shiiqiide A, “Godaw, Xoossaa pirddaappe attiyaawanttu guutha asa xalalee?” yaageedda.

Hewaappe guyye Yesuusi untuntta,

²⁴“Taani hinttentoo oday; un77a penggiyaanna gelanaw baaxetite. Cora asay gelanaw koyyiino; shin danddaybeykkino. ²⁵Golliyaawuu denddiide, ipithaa qachchowaappe guyye hinttenttu karen eqqiide, ‘Godaw, Godaw, nuussi dooyyaarikii’ yaagiide xeessaa doommiyaa wode, ikka zaariide, ‘Haqappe yeeditentto, taani hinttentta erikke’ yaaganawaa.

²⁶“He wode hinttenttu, ‘Nuuni neenanna ittippe meeddo; usheeddo; neeni nu heeranka tamarissaadda’ yaaganawantta.

²⁷“Yesuusi qassi, ‘Taani hinttentoo oday; hinttenttu haqappe yeeditentto, taani hinttentta erikke; ubbatuukka makkalanchchatuu tamatappe haakkite’ yaaganawaa. [†]

²⁸“Abraahaamo, Yisaaqi, Yayiqoobinne nabatuu ubbay hinttenttu karen eqqishshin, Xoossaa kawutethaan de7iyaawantta hinttenttu be7iyaa wode, hinttenttoo yeekonne achchaa dhaquwaa gidanawaa. [§]

²⁹“Asay away doliyaasaappenne wulliyaasaappe, qassi killibaggappenne hirkibaggappe yiide, Xoossaa kawutethaa gayitaan uttiino. ³⁰Be7ite; guyyeteeddawanttu, sinthatanawantta; sinthateeddawanttu qay guyyetanawantta” yaageedda. [†]

Yesuusi Yeerusalaamen Ootheeddabaa

(Mat 23:37-39)

³¹ He wode Parisaawatuwaappe ittu ittu Yesuusakko yiide, “Heroodise neena wodhanaw koyyiya diraw, hawaappe badigga” yaageeddino.

³² Yesuusi zaariide, “Biide he worakanaassi, ‘Hachchenne wontti iita ayyaanatuwaa kessana; hargganchchatuwakka pathana; heezzenotho gallassi ta oosuwaa wurssana’ yaagite. ³³Hanoppe attin nabii Yeerusalaameppe harasaan hayqqanaw bessena diraw, taani hachche, wonttinne wonttipeeshi ogiyaa bolla de7anaw bessee.

³⁴ “Yeerusalaame katamaa asaw, Yeerusalaame katamaa asaw, Nabatuwaa wodhiyaawanttoo, hinttenttukko kiitettowantta shuchchaan caddiyaawanttoo, kuttatta bare maratuwaa bare qefiyaappe garssanna shiishsha haphphiyaawaadan, taani hinttenttu naanaa itti gadiyaa shiishshanaw aappu gede koyyaadditaa! Shin taana diggeedita. ³⁵Be7ite; Xoossay hinttenttu golliyaa aynne olibeenna; taani hinttenttoo yaagay; hinttenttu, ‘Godaa sunthaan yiyaawe anjjetteddawaa’ gaana gakkanaw, taana be7ikkita” yaageedda.

Yesuusi Hargganchchaa Sambataan Patheedda

14 Sambata gallassi Parisaawatuwaa sunthatuwaappe ittuwaa golle Yesuusi qumaa maanaw geleedda wode, ayaa kiitettintto be7anaw asatuu naagide7iino. ²Bollay gaafina metootiyaa itti bitani Yesuusappe sinthanna de7ee. ³Yesuusi higgiiyaa tamarissiyaawanttanne Parisaawatuwaa, “Sambataan pathanaw danddayetti danddayettennee?” giide oochcheedda.

[†]13:27 Maz 6:8 [§]13:28 Mat 22:13; 25:30; 13:28, 29; Mat 8:11, 12

[†]13:30 Mat 19:30; 20:16; Mar 10:31

⁴Unttunttukka co77u geeddino. I he bitaniyaa bolla bochchi pathiide A moy-izzeedda. ⁵Yesuusi untuntta, “Hinttentuppe harii woy booray ollaan kunddinto, Sambbataa giide elleelli kessennawe oonee?” geedda. ^u

⁶Unttunttukka ha yewuwaassi itti zaaruwanne immanaw danddayibeykkino.

Ashikketethaabaa

⁷Yesuusi shoobettowanttu bonchchosaa dooriyaa wode xelliide, ⁸“Ooninne bullachchaa xeesoophe, bonchchetteeddasaaan uttoppa; ooni eri neepe aathiide bonchchettowe xeesetteeddawaa gidanawaa. ^{v9}Neenanne aanne xeesawe yiide, ‘Hawo, utuwaa aw yeedda’ yaagina; hewodiyan yeellataade xadenna de7iyaasaan utuwaa doommaasa; ¹⁰Yewuwaan qassi neeni xeesetto wode neena xeesowe yiide, ‘Ta laggew, killi dhoqqasaan utta’ gaana mala, baade ubbaappe hokasaan utta; he wode neenanna ittippe utteeddawanttu ubbatuwaa sinthan new bonchchuu imetanawaa; ¹¹Bare huuphiyaa dhoqqu udiyaa ubbay toshettanawaa; bare huuphiyaa toochchiyaawanttu dhoqqu giino” yaagi leemisuwaa untunttoo odeedda.^w

¹²Yesuusi barena xeeseddawaa zaariide, “Neeni laaxaa woy kawuwaa giigiseedda wode, ne laggethatuwaa woy ne ishaturwaa woy dure ne shooraturwaa xeesoppa; ayaw gooppe, untunttu neena barenttu taraan xeesiide kushiyaa cigana danddayiino. ¹³Shin ataalliyaabaa giigiseedda wode, hiyyeesaturwaa, gundaturwaa, doomatuwaanne qooqaturwaa xeesa. ¹⁴Unttunttu new kushiyaa zaaranaw danddayennawantta gidiyaa diraw, neeni anjettanaassa. Xillatuu hayquwaappe denddiyaa wode Xoossay new kushiyaa zaaranawaa” yaageedda.

Wolqaama Baalaa Leemisuwaa

(Mat 22:1-10)

¹⁵Yesuusi haasayaa wurssiya wode, qumaa maanaw utto asaappe ittuu hawaa sisiide, “Xoossaa kawutethaa gayitaan uttiyaawe anjetteeddawaa” geedda.

¹⁶Yesuusikka hawaadan geedda; “Itti bitani daro lo77o kawuwaa giigisiide, cora asaturwaa xeeseedda. ¹⁷Kawuwaa wodii gakkina, kase xeesettowantta, ‘Ha77i kawuu giigeedda, haayite’ giide xeesana mala bare gollen kiitettiyaa qoomaa untunttukko kiiteedda. ¹⁸Shin ubbatuukka ittippe, beennaadan aggana mala woosseeddino; koyro bitani qoomaw odiidde, ‘Taani biittaa shammeedda diraw baade be7anaw koshshee; hewaa diraw hayya godo taw hanqgettoppaarikki’ geedda.

¹⁹“Laa7ethiyaawe qassi, ‘Taani ichcheshu waatha booraturwaa shammeed-dawantta waaxa be7anaw biya diraw, hayya godo taw hanqgettoppaarikki’ geedda.

²⁰“Haray qassi, ‘Taani machchatto akkeedda diraw, yaanaw daanddayabeykke’ geedda.

²¹“Qoomaykka yiide bare godaw, hanowaa ubbaa odeedda. He wode Goday daro hanqgettiide, bare golliyan kiitettiyaa qoomaa, ‘Hini katamaa ogiyaanne loosso ogiyaa elleellaade kesa; manqqatuwaanne gundaturwaa, doomatuwaanne qooqaturwaa haa akkaade ya’ geedda.

²²“A qoomaykka, ‘Godaw, neeni taana azazowaadan oothaaddi; shin ha77ikka hara asaa akkiyasay de7ee’ geedda. ²³Godaykka bare qoomaa, ‘Ta gollii ku-

manaadan hini ogiyaappe kare bagganne dirssaa gaxaa ubbaa kesaade, asaa ta golle akkaade ya. ²⁴Ayaw gooppe, koyro ta golle shoobetteeddawanttuppe itti asaynne ta qumaa meenna' geedda" yaageedda.

Yesuusa Kaallanaw Barena Yarshshussaa Koshshee

(*Mat 10:37-38*)

²⁵ Cora asay Yesuusanna ittippe bide7iyaa wode, ikka asaakko guyye simmiide, ²⁶ "Ooninne taakko yiyaawe de7ooppe bare aabbanne aatto, bare machchattonne bare naanaa, bare ishātuwaanne michchatuwaa, bare de7uwaa ashshennaan taappe aathi dosooppe, taana kaalliyawaa geetettanaw danddayenna. ^{x27} Ooninne bare masqaliyaa tookkiide, ta geeduwaa kaallennaan dhayooppe, taana kaalliyawaa gidanaw danddayenna. ^y

²⁸ "Hinttentuppe ittuu shuchchaa golliyaa keexxanaw koyyoope, kiitaa wurssanaw gidiyaa shaluwaa kasetiide utti heettennawe oonee? ²⁹ Hewe dhayooppe, golliyaa doommiide, kiitaa wurssanaw wolqqay ixoope, ³⁰ be7eeddawanttu ubbay, 'Ha bitani keexxanaw doommeedda; shin kiitaa wurssanaw ixetteedda' giide qilliicciino.

³¹ "Woy tammu sha77a olanchchatuwaa oyqqeedda itti kaatii, hara laatamu sha77a olanchchatuwaa oyqqeeddawanttunna olettanaw danddayooppenne koyronna, taani xoonanee xoonikkitaashsha giide utti qoppennee? ³² Barew danddayettennaan dhayooppe, olaw yiyaa yokko kaatii haakuwan de7ishshin kiittiide sigettanaw woossee. ³³ Simmi hawaadanka hinttenttuppe ooninne barew de7iyaawaa ubbaa aggennewe, taana kaalliyawaa gidanaw danddayenna.

Go77enna Maxiniyaabaa

(*Mat 5:13; Mar 9:50*)

³⁴ "Maxinii lo77a; shin loqiloqennaan dhayooppe, laa7etho A wooti loqiloqisanaw danddayettii? ³⁵ Biittawukka lo77enna; tu7eyanawukka maaddennawaa gido diraw, asay A oli aggee. Sisiyaa haythay de7iyaawe hawaa siso" yaageedda.

Bayeedda Dorssaa

(*Mat 18:12-14*)

15 Itti gallassi, qaraxaa shiishshiyaawanttunne nagaranchchatuu ubbay Yesuusa sisanaw aakko shiiqeeddino. ² Parisaawatuunne Muse higgiiyaa tamaarisiiyaawanttu, "Ha bitani, nagaranchchatuwaa shiishshiyaawaanne untunttunna qumaa miyaawaa" yaagiide zuuzummeeddino. ^z ³ Yesuusikka leemisuwaa zaaruwaa hawaadan yaagi odeedda:

⁴ "Xeetu dorssay de7iyaa uray hinttenttu giddoppe de7intto hewaappe ittuu bayintto udduppu tammanne udduppuuwaa denbban aggiide bayeeddawaa beettana gakkanaw koyyennawe oonee? ⁵ Demmeedda wode nashechchaan bare hashiyaa bollan dorssaa tookki, ⁶ bare golle simmiide, bare dosiyaawanttanne shooratuwaa ittippe xeesiide, 'Bayeedda ta dorssaa demmo diraw, taananna ittippe nashettite' yaagiide odee. ⁷ Hewaadanka nagaraa paaxethaa koshshenna udduppu tammanne

^x14:26 Mat 10:37 ^y14:27 Mat 10:38; 16:24; Mar 8:34; Luq 9:23

^z15:2 Luq 5:29-30

udduppu xillatuwaappe aathiide nagaraa paaxiyaa itti nagaranchchaan saluwan daro nashechchay gidanawaa.

Bayiide Beetteedda Santtimiyaa

⁸“Qaykka tammu nahaasiyaa santtimii ^{§§}de7iyaa mishiratta tammuwappe ittuu bayintto demmana gakkanaw xomppiyaa xomppaade, golliyaa pittaade loythaa koyyennawunna iza oonee? ⁹Izakka demmeedda wodiyaan bare dosiyaawantanne bare shooratuwaa ittippe xeesaade, ‘Taappe bayeedda santtimiyaa demmeedda diraw, taananna ittippe nashettite’ yaagaade odaw. ¹⁰Hewaadankka nagaraa paaxiyaa itti nagaranchchaa gaasotethaan Xoossaa kiitanchchatuwaa sinthan nashechchay hananawaa” yaageedda.

Baya Na7aa

¹¹Gujjiide Yesuusi, “Laa77u naanay de7iyaa itti bitani de7ee; ¹²untuntuppekka teefa na7ay, ‘Ne maxuwaappe taana gakkiiyawaa imma’ geedda. Aawuukka bare maxuwaappe naanato gisheedda. ¹³Guutha wodiyaappe guyyiyan teefa na7ay barena gakeeddawaa ubbaa shiishshi akkiide hini haako gade beedda; hewaan bare akkeedda miishshaa ubbaa laali wurssi aggeedda. ¹⁴Ikka de7iyaawaa ubbaa wursseeddawaappe guyyiyan he gaden wolqqaama koshay geleedda; ikka metuwan un77ettussaa doommeedda. ¹⁵Hawaa diraw he gaden de7iyaawantuppe ittuwakko shiiqiide, ‘Taana new qoomaa oothaarikkii?’ yaagina, bitaniikka bare gudunthaa wudiya heemmana mala A dembbaa yeddeedda. ¹⁶Gudunthaa wudii miyaa hal77uwaa maanaw amotteedda; shin hewenttokka aw immiyaawe beettibeenna.

¹⁷Bare bayizzuwaa ero wode, ‘Qumay xooniide sa7aan attiyaa ta aabboo oothiyaawanttu aappunee; shin taani hawaan koshaan hayqqana mataytaa? ¹⁸Denddaade ta aabbukko baanne’ hawaadan yaagana; ‘Ta aabboo, Xoossaakka neenakka naaqqaaaddi; ¹⁹Hannippe guyye ne na7aa yaagettaade xesettanaw bessikke; new kiitettiyaawantuppe ittuwaadan taana wothaarikkii gaana’ geedda. ²⁰He man77iyankka denddiide bare aabbukko yeedda.

“I biro haakuwan de7ishshin, aawuu be7iide, aw qaretteedda; aakko woxxi biide, A idimmi yereedda.

²¹“Na7aykka, ‘Ta aabboo, taani Xoossaakka neenakka naaqqaaaddi; hannippe guyye ne na7aa geettaade xesettanaw bessikke’ yaageedda.

²²Shin aawuu bare oosanchatuwaa, ‘Elleelli biide, ubbaappe dooretteedda lo77o mayuwaa ahiide, A mayizzite; A biradhdhiyan migiduwaa, A gediyanikka caammaa *wothite. ²³Modhdheedda korumaa ahiide shukkite; moytte, nashettoytte. ²⁴Ayaw gooppe, hawe ta na7ay hayqqeedda; shin ha77i paxeedda; bayeedda; shin ha77i beetteedda’ yaagina, nashechchaa doommeeddino.

^{§§}**15:8** *nahaasiyaa santtimii*: Griike qaala bilethaani ittinna, itti gallassaa muumiyaa oothi peesheedda wolqqa oosanchchaw cigettiyaa miishshaa keenaa gidiyaawaa odee.

***15:22** *migiduwaa ... caammaa*: Ha qaalatuu na7aa aabbu, A polo wozanaappe akkowaa bessiyaawantta. Migiduu, he na7ay gollen de7iyaa asatuwaa ubbaappe lo77o xeeletteeddawaa bessee. Caammay qay, I bare aabbusi ayye gidennaadan na7aa gidiyaawaa bessee. Ayllatuu hewode caammaa wothikkino.

²⁵“He wodiyaan, bayra na7ay gaden de7iyaawe yiide gollekko matiyaa wode, yethaanne duruwaa kooshunchchaa siseedda. ²⁶Ikka yewuu ayentto eranaw koyyiide, qoomatuwaappe ittuwaa xeesiide, ‘Hawe ayee?’ giide oochcheedda. ²⁷Qoomatuukka, ‘Ne ishay saro yeedda diraw, ne aabbu modhdho korumaa aw shukkeedda’ yaagi odeeddino.

²⁸“Bayra na7ay hanqqettiide golle gelikke yaagi ixxina, aawuu karew keesiide, gelanaada woosseedda. ²⁹Shin I zaariide bare aabba, ‘Hekko hawaa keena wodiyaan qoomaadan new kiitettaaddi; ne azazowaappe ittuwanneekka pacissa beykke; ta laggethatuwanna ittippe nashettana mala haray atto itti deeshshaa bul77uwanne taw imma beykka; ³⁰shin hawe ne na7ay ne miishshaa caaratuwaanna ittippe difiisiide yiina, dhiiko booraa shukkaadda’ yaageedda.

³¹“Aawuukka A, ‘Ta na7aw, neeni ubba gallassa taananna ittippe de7aa; taassa gideeddabay ubbaykka newaa. ³²Shin hawe ne ishay, hayqqeeddawe paxo dirawunne bayeeddawe beetto diraw, nuuni miiddinne ushiidde nashettanaw bessee’ yaageedda” giide odeedda.

Garssanna Sunthatethaa Akkeedda Cincca Bitaniyaa

16 Yesuusi barena kaalliyaawanttoo odiidde, “Itti dure bitani, bare golliyaa ubbaa bolla suntheedda itti bitani de7ee; shin ha bitani A miishshaa bayizzee yaagiyaa zigrissay A gakteedda; ²hewaa diraw bare suntheedda bitaniyaa xeesiide, ‘Hawe taani sisiyaa yewuu ayee? Hannippe guyye neeni ta Golliyaaninne ta miishshaa bolla taappe garssanna sunthettaade kiitettanaw danddayabeenna diraw, hachche gakkanaw kiitetteeddawaa heettaade sheedhdha’ yaageedda.

³“Sunthetteeddawe bare wozanaan, ‘Ta goday taana sunthatethaappe kolana hane; shin ta waanooshsha? Goshanaw wolqqay taw baawa; woossanaw qassi taw pokkee. ⁴Ta oothanabaa ta eray; I taana sunthatethaappe kessoope, barenttu golle biina, taana mokkiyaa laggethatuwaa taani demmana’ yaageedda.

⁵“Bare godaappe shaluwaa tal77eedda asatuwaa huuphiyan huuphiyan xeesiide, koyro bitaniyaa, ‘Neni ta godaappe woysa keena shaluwaa tal77aaddii?’ yaageedda.

⁶“Ikka, ‘Taani xeetu baareetaa kumeedda zaytiyaa tal77aaddi’ yaageedda.

“Sunthetteedda bitaniikka, Neni paramana waraqataa hey; uttaade ellekka ‘Ishatama’ gaade xaafa yaageedda.

⁷“Hewaappe hara bitaniyaa, ‘Neni aappunuwa tal77aaddii?’ yaageedda.

“Xeetu qun77aa zargaa’ yaageedda.

“Sunthaykka, ‘Waraqataa hey; hosppun tamma gaade xaafa’ yaageedda.

⁸“He sunthay cinctethaan ootheedda diraw, A goday A galateedda; ayaw gooppe, ha alamiyaa asay barenttuwoo poo7uwaa asaappe aadhdheedda cinctatuwaa.

⁹“Taani hinttenttoo yaagay, ‘Ha alamiyaa shaluu wuriyaa wode, medhinaw wurena golliyaa hinttentta mokkana mala, ha miishshaan hinttenttoo laggiyaa demmite. ¹⁰Laafa yewuwaan ammanetteeddawe, woggabaanikka ammanettee. Shin laafa yewuwaan ammanettebeennawe, woggabaanikka ammanetenna. ¹¹Simmi hinttenttu ha alamiyaa shaluwaan ammanettennawaa gidoope, tumatethaa shaluwaa hinttenttoo oone hadara giide immanawe? ¹²Hinttenttu hara

asaa shaluwaan ammanettennawaa gidoope, hinttenttu miishshaa oone hinttenttoo immanawe?’ geedda.

¹³ “Itti kaalla laa77u godatoo qoomatanaw danddayiyaawe ay qoomaykka baawa; ayaw gooppe, ittuwaa ixxiide, haraa dosee; woy ittuwaa bonchchiide, haraa kadhee; Xoossawunne shaloo modettanaw danddaykkita” yaageedda. ¹⁴ Shaluwaa dosiyaa Parisaawatuu hawaa ubbaa sisiide, Yesuusa bolla qilliicceeddino. ¹⁵ Shin Yesuusi untuntta, “Hinttenttu asaa sinthan hinttentta xillo asa oothiyaawantta; shin Xoossay hinttenttu wozanaa eree; ayaw gooppe, asaa sinthan bonchchetteeddawe Xoosaa sinthan tuna gidee.

Muse Higgiyaabanne Geluwaa Akaabaa

(Mat 5:31-32; 11:12-13; Mar 10:11-12)

¹⁶ “Muse higgiyaanne nabatuu xaafeedda maxaafaa †Yohaannisa wodiya gakanaw asay azazettiide de7eeddino; hewaappe kaalla qay Xoosaa kawutethay odetteedda; asay ubbay yaa gelanaw keesettee. ^{a17} Shin higgiyaappe ittibay atiyawaappe saluunne sa7ay aadhdiyaawe matattee. ^b

¹⁸ “Bare machchatto billiide hararo akkiyawe ubbay woshumme; qassi asinaappe biletteedda maccawunno akkiyawe ooninneekka woshumme. ^c

Dure Bitaniyaabanne Manqo Gideedda Ali7aazarabaa

¹⁹ “Gatii loythiide al77o gideedda mayuwaa mayyiiddinne gallasaan gallasaa otoruwan nashettiide de7iyaa itti dure bitani de7ee. ²⁰ Qassikka kumentha asatethan maythay de7iyaa itti Ali7aazara geetettiyaa hiyyeesay, ha dure bitaniyaa kariyan giseedda. ²¹ Ha dure bitaniyaa samppaappe laalettiedda suuppaa maanaw amottee; haray atto kanatuukka yiide A maythaa laacciino.

²² “Ha hiyyeesaa bitani hayqqina, kiitanchchatuu A Abraahaamo bagga bonchchosaa afeeddino; dure bitaniikka qassi hayqqiide moogetteedda. ²³ Si7ooliyan daro seelettiide de7ishshin, dhoqqu giide haakuwan Ali7aazara, Abraahaamo baggan de7iyaawaa be7eedda.

²⁴ “Ikka bare kooshshaa dhoqqu udiide, ‘Abraahaamo, ta aabboo, taw qaretta. Ha tamaa seelaan metoota de7iyaa diraw, Ali7aazar bare biradhdhiyaa xeraa haathan bochchiide, ta inxxarssaa irxxissanaadan hayyanaa taakko kiittaarikii’ yaageedda.

²⁵ “Abraahaamo qassi, ‘Ta na7aw, neeni paxa de7aadde, lo77o de7uwaa de7ina, Ali7aazar lo77enna meto de7uwaa de7eeddawaa qoppa. Ha77i qay I hawaani nashettiyaa wode, neeni metuwaa bolla de7aa.

²⁶ “Hawaappe haray qay, hawaappe yaa hinttenttukko aadhhanaw koyyiyaawanttu aadhhennaan, yaani de7iyaawanttukka qassi haa nuukko pinnennaadan, nu giddoninne hinttenttu gidдон wogga aafuu medhetteedda’ yaageedda.

²⁷ “Dure bitaniikka, ‘Abraahaamo, simmi hewaa gidoope, neeni Ali7aazara ta aabbu golle yeddana mala, neena woossay. ²⁸ Ayaw gooppe, taw ichcheshu ishatuu

†16:16 *Muse higgiyaanne nabatuu maxaafaa:* Ayihudatuwaa Geeshsha Maxaafatuwaa; hewantta guussay Eca Caaquwaa maxaafaa.

^a16:16 Mat 11:12, 13 ^b16:17 Mat 5:18 ^c16:18 Mat 5:32; 1Qor 7:10, 11

de7iyaa diraw, untunttu qay ha metuwasaa yeenna mala, untunttu Ali7aazar biide markkatto' yaageedda.

²⁹“Abraahaamo qassi, ‘Musenne nabatuu xaafeedda maxaafay untunttu de7ee; he maxaafay giyaawaa untunttu sisiino’ yaageedda.

³⁰“Dure bitani, ‘Hi77ii; Abraahaamo, ta aabboo, hewaa gidenna; shin itti bitani hayquwaappe dendiide, untunttukko bintto, untunttu barenttu nagaraa paaxiide, simmanawantta’ yaageedda.

³¹“Abraahaamokka, ‘Untunttu Musenne nabatuu xaafeedda maxaafaa sisenawaa gidooppe, haray atto itti uray hayquwaappe dendi yinttokka ammanikkino’ geedda” yaageedda.

Nagaraabaa Yesuusi Odeedda

(Mat 18:6, 7, 21, 22; Mar 9:42)

17 Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Asaa balethiyaawe yeennaan antenna; shin balethiyaawaa ahiyaa uraw aw aayyee; ²He bitani ha guuthatuwappe ituwaa balethiyaawaappe, gaacciyaa woxaa bare qoodhiyaan qashettiide abbaan mitettiyaawe aw lo77a. ³Hintte huuphew naagettite.

“Ne ishay neena naaqqooppe, A zora. Qassi nagaraappe I simmooppe, aw atto yaaga. ⁴Itti gallassi I neena laappu gede naaqqiide, laappu gedekka, ‘Neena ta naaqaaddi, taana maara’ giidde neekko yooppe, aw atto ga” yaageedda.

⁵Kiitetteeddawanttukka Godaa, “Nuussi ammanuwaa gujja” yaagiide oochcheeddino.

⁶Godaykka, “Hinttew sannaaficiyaa ayfiyaa keena ammanuu de7intto, hinttenttu ha boo7iyaa, ‘Hawaappe shodettaade, abbaan tooketta’ gintto hinttew eeno gaana” yaageedda.

Qoomay Oothanaw Bessiyaa Oosuwaa

⁷Qassikka Yesuusi, “Hintteppe goshiyaawe woy miyaa heemmiyaa qoomay de7iyaa asay haqet de7ooppe, goshsha gadeppa woy miyaa gadeppa simmo wode ellekka, ‘Haaya shemppa akka, qumaa maanaw utta’ yaagiyaawe oonee?

⁸Yewuwaan qassi, ‘Ta maana kawuwaa giigissa; ta maananne ushana gakkanaw minnaade taana eqqaade miza. Hewaappe guyye new ma, usha’ yaagiyaawaa gidenee? ⁹He qoomay kiitetteeddabaa ootheedda diraw, he bitani galatanaw bessennee?

¹⁰Hewaadankka hintte qassi asay hinttena kiitto oosuwaa ootheedda wode, ‘Nuuni maaddenna qoomatuwaa; nu ooso xalalaa ootheeddo’ yaagite” yaageedda.

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Tammu Asatuwaa Patheedda

¹¹Yesuusi Yeerusalaame biidde, Galiilaappenne Sammaariyaa giyaa gadatuwaappe gidduwanna aadhheedda. ¹²I itti guutha katamatto geliyaa wodiyaan, haakuwan eqqeedda tammu oolluwan oyqetteeddawanttu A be7eeddino. Untunttukka haakuwan eqqiide, ¹³barenttu kooshshaa dhoqu udiide, “Yesuusa, Godaw, hayya godo nuuna pathaarikki!” yaageeddino.

¹⁴Yesuusi untuntta be7iide, “Biide, hinttenttu bollaa qeesatuwaa bessite” yaageedda.

Unttunttukka qeesatuwaakko bide7iidde oolluwaappe paxeeddino. ^d

¹⁵ Unttunttuppe ittuu bare harggiyaappe paxeeddawaa be7iide, bare kooshshaa dhoqqu udiide, Xoossaa bonchchiidde simmeedda. ¹⁶ Galatiiddekka Yesuusa gediya matan gulbbateedda. He bitani Sammaariyaa asa.

¹⁷ Yesuusi zaariide, “Tammuu paxibeykkinoo? Yaatina udduppunatuu haqan de7iino? ¹⁸ Ayihuda asa gidenna Sammaariyaa bitaniyaappe attin, Xoossaa bonchchanaw simmeeddawanttu baawa guussee?” yaageedda. ¹⁹ Yesuusi A, “Dendda ba; ne ammanuu neena patheedda” yaageedda.

Xoossaa Kawutethaa Yuussaabaa

(Mat 24:23-28, 37-41)

²⁰ Parisaawatuu itti gallassi, “Xoossaa kawutethay awude yaanee?” giide oochchina Yesuusi, “Xoossaa kawutethay hinttenttu naagiya ogiyaan yeenna” yaagi zaareedda. ²¹ Qassikka, “Ooninne, ‘Xoossaa Kawutethay hawaan de7ee’, woy ‘Hawaan de7ee’ gaanaw danddayenna; Xoossaa Kawutethay hinttenttu wozanaa gidдон de7ee” yaageedda.

²² Yesuusi barena kaalliyawanttoo odiidde, “Asaa Na7ay qoncciyaa gallassat- uwaappe ittuwaa be7anaw hinttenttu amottiyaa wodii yaana; shin be7ikkita. ²³ Qassi untunttu hinttena, ‘Haweku hawaana’ woy ‘Hawaana’ yaaganawantta. Shin untuntta kaalliide, untunttunna booppite. ²⁴ Walqqanthay saluwan wolqqaamiyaa wode, ha gaxaappe hini gaxaa poo7uu po7iyaawaadan, asaa na7aa yuus- saykka hewaadan hananawaa. ²⁵ Shin koyrottiide Asaa Na7ay daro metuwaa metootanawunne he wodiyan de7iyaa yeletaan ixettanaw bessee.

²⁶ “Nohe wodiyaan hanowaadankka, Asaa Na7ay qoncciyaa gallassankka hewaadan hananawaa. ^{e27} Nohe markkabiya gelo gallassay gakkanaw untunttu, miiddinne ushiidde, akkiiddinne akettiidde de7ishshin, bashshaa haathay yiide ubba asaakka bayizzeedda. ^f

²⁸ “Hewaadankka, Looxe [‡]wodiyaan, asay miiddinne ushiidde, zali77iidde, tokki- iddinne golliyaa keexxiidde de7eeddino. ²⁹ Shin Looxe, Sodoomaappe keso gal- lasaan qassi saluwaappe tamaynne eexxiyaa bonqo shuchchay bukkeedda; ub- babaakka miide wursseedda. ^g

³⁰ “Asaa na7ay qoncciyaa gallassaankka hawaadan hananawaa. ³¹ He gallasaan, golliyaa huuphiyaan de7iyaawe, golle garssan de7iyaa miishshaa akkanaw wodhd- hoppo; hawaadankka goshsha gaden de7iyaawe, guyye simmoppo. ^{h32} Ane Looxe machchattibaa qoppite! ⁱ³³ Bare shemppuwaa ashshanaw koyyiyaa ubbay, bayizzee; bare shemppuwaa bayizziyaa ubbay, de7uwan naagee. ^{j34} Ta hinttew odiyaawe ayee gooppe, he qammaan laa77u asatuu itti gisuwan gisanawantta; untunt- tuppe ittuu akettina laa7ethiyaawe attanawaa. ³⁵ Laa77u macca asatuu itti woxaan

[‡]17:28 Nohe ... Looxe: Xoossay biittaa bashshaa haathan bayizzeedda wode, I No- hanne A golle asaa ashsheedda. Xoossay Sodoomaanne Gamooraa katamatuwaa, izin de7iyaa iitaa asatuwaa ubbaa tamaan bayizzeedda wode, Looxanne A golle asaa ashsheedda (Dom 19:1-29 xeellite).

^d17:14 Wog 14:1-32 ^e17:26 Dom 6:5-8 ^f17:27 Dom 7:6-24

^g17:29 Dom 18:20-19:25 ^h17:31 Mat 24:17, 18; Mar 13:15, 16

ⁱ17:32 Dom 19:26 ^j17:33 Mat 10:39; 16:25; Mar 8:35; Luq 9:24; Yoh 12:25

gaaccanawantta; ittinna akettina, ittinna attanawunnu. ³⁶Laa77u asatuu goshsha garssan de7iino; ittuu akettanawaa, laa7ethiyaawe attanawaa” yaageedda. ^k

³⁷A kaalliyaawanttu Yesuusa, “Godaw, hewe haqan hananawee?” yaageeddino. Ikka zaariide, “Bakutay de7iyaasaa shorttii shiiqanawaa” yaageedda.

Manqqo Gideedda Am77attibaanne Makkalanchcha Daannaabaa

18 Yesuusi barena kaalliyaawanttoo, salettennaan ubba gallassi woossanaadan leemisuwan odeedda. ²Ikka, “Itti katamaan Xoossaw yayyennawe, asaakka bonchchenna itti daannay de7ee. ³He katamaan am77e mishiratta de7aw. Izakka he daannaakko yaade, ‘Ta morkkewunne taw de7iyaa yewuwaa pirdda’ yaagaaddu.

⁴“Daro wodiyaan iziw pirdennaan ixceedda. Shin bare wozanaan qoppiide, ‘Taani, ubba Xoossaw yayyana dhayooppekka, asaakka qay bonchchana dhayoope, ⁵ha am77e mishiratta taana labbanthiyaa dirawunne ubba wode taakko yaade taana daabursenna mala, taani iziw pirdana’ geedda.

⁶“He makkalanchcha daannay goowaa akeekite. ⁷Xoossay gallassinne qamma barentta maaddana mala, danddayaan aakko waassiyaa doorettawanttussi pirdenneneyee? I untunttoo ellekka zaarennee? ⁸Taani hinttenttoo yaagay; untunttoo elleelli pirdana; shin Asaa Na7ay yiyaa wode ha biittaaan ammanuwaa demma-neeshsha?” yaageedda.

Otorettiyaa Parisaawiyanne Barena Kawushiseedda Qaraxaa Qanxxiyaa Bitaniyaa

⁹Barentta geeshsha giide ammanettiyaawanttoonni haraa ubbaa darii kadhiyaawanttoo, Yesuusi ha leemisuwaa odeedda: ¹⁰“Laa77u asatuu woossanaw geeshsha golliyaa [†]geleeddino. Hewanttuppe ittu Parisaawiyaa; ittu qay qaraxaa qanxxiyaawaa. ¹¹Parisaawii dendi eqqiide bare wozanaan woossiide, ‘Xoossaw, taani hara asaadan: bonqqiyaawanttudan, makkaliyaawanttudan, woshummiyaawanttudan, woy hawaadan qaraxaa shiishshenna diraw neena galatay. ¹²Saamintaan laa77u kaalla xoomay; taani demmiyaa ubbaappe tammu kushiyaappe ittuwaa immay’ yaageedda.

¹³“Shin qaraxiyaa bitani haakuwan eqqiide, bare ayfiyan pude saluwaa dhoqqu giide xeellanawukka koyyibeenna. Shin bare tiraa baqqiide, ‘Xoossaw, taani nagaranchchaa; taana maara’ yaageedda. ¹⁴Taani hinttenttoo odiyaawe ayee gooppe, kase bitaniyaappe aadhdhiide ha bitani xillo gidiide bare golle simmeedda; barena dhoqqu oothiyaa ubbay kawushana; barena qay kawushissiyaa uray dhoqqu gaana” yaageedda.

Yesuusi Guutha Naanaa Anjjeedda

(Mat 19:13-15; Mar 10:13-16)

¹⁵Yesuusi bare kushiya wothiide anjjana mala asay guutha naanaa akkiide aakko yeeddino. A kaalliyaawanttukka be7iide, asaa ahenna mala geeddino. ¹⁶Yesuusi qassi guutha naanaa barekko xeesiide, “Guutha naanay taakko yaana mala aggite,

[†]**18:10** *woossanaw geeshsha golliyaa:* Ayihuda asay ubba wode Geeshsha Golliyaa wontta guuraaninne gallassa woossino.

^k**17:36** Mat 24:40

diggoppite; Xoossaa kawutethay hawanttu malaassa. ¹⁷ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; Xoossaa kawutethaa guutha na7aadan akkennawanttu ubbay he kawutethaa mulekka gelenna” yaageedda.

¹⁸ Yihudaa biittaa Mooodiyaawanttuppe ittu, “Lo77o tamarissiyaawoo, taani medhinaa de7uwaa laattanaw ayaa oothanaw bessii?” yaagiide Yesuusa oochcheedda. ¹⁹ Yesuusikka aw, “Ayaw taana lo77oo, yaagay? Itti Xoossaappe attin, lo77uu ooninne baawa; ²⁰ Xoossaa azazatuwaa, ‘Woshummoppa, wodhoppa, wuu77oppa, wordduwaa markkattoppa, ne aabbanne ne daayo bonchcha yaagiyaawaa eraa” yaagiide zaareedda. ²¹ Bitani zaariide, “Hawaa ubbaa, na7atethaappe doommaade naagaaddi” yaageedda.

²² Yesuusikka hawaa sisiide, “Ittibay neeni biroon oothennaani attowe de7ee; hewenneekka, new de7iyaawaa ubbaa zali77aade manqqatoo imma; hawaa oothooppa saluwanka neeni durettana; hewaappe guyye ta geeduwaa kaalla” yaageedda. ²³ He bitani qassi hewaa sisiide daro dure gido diraw daro kayyotteedda.

²⁴ Yesuusikka ha bitani daro kayyottowaa be7iide, “Dure asay Xoossaa kawutethaa gelanaw wooti metanddeeshsha! ²⁵ Dure asay Xoossaa kawutethaa gelanawaappe gaaluu marppiyaa xoo7iyaanna aadhhanawe matattee” yaageedda. ²⁶ Hewaa siseedda asay, “Simmi ooni attanaw danddayii?” yaageeddino.

²⁷ Ikka qay zaariide, “Asaw danddayettennawe Xoossaw danddayettee” yaageedda. ²⁸ Phexiroosi zaariide, “Simmi nuuni nuussi de7iyaa ubbaa aggiide neena kaalleeddo” yaageedda. ²⁹ Ikka, “Tumuwaa gay, Xoossaa kawutethaa diraw bare golliyyaa, woy barena yelawantta, woy bare machchiyyaa, woy bare naanaa, woy ishatuwaa aggeeddawe, ³⁰ hawodiyaa daro dakuwaa, sintha yiyaa kawutethaanikka medhinaa de7uwaa akkennawe ooninne baawa” yaageedda.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Heezzenhuwaa Odeedda

(Mat 20:17-19; Mar 10:32-34)

³¹ Yesuusikka tammanne laa77u barena kaalliyaawantta barekko xeeksiide, “Simmi Yeerusalaame baana; Asaa Na7aabaykka nabatuu maxaafan xaafetteeddabay ubbay yaani polettana. ³² Ayihude gidennawanttoo A aathi immana, qilliiccana, daro metothana, A bolla cuchchana; ³³ shocowaappe guyyiyan wodhana, heezzenhiyya gallassi I denddana” yaageedda.

³⁴ Unttunttukka ha yewuwaappe ayaanne akeekibeykkino; hayiquukka untunttoo akeekettebeenna diraw I haasayobaakka eribeykkino. ³⁵ Yesuusi Iyarkkokko maateedda wodiyaan, itti qooqa bitani woossiide ogiyaa gaxaan utteedda. ³⁶ Cora asay aadhhiyaawaa sisiide, “Hawe ayeeshsha?” yaagi oochcheedda. ³⁷ Asaykka aw, “Naazireetiyya Yesuusi hawaanna aadhhiidde de7ee” yaagi zaareeddino.

³⁸ Ikka, “Daawite na7aa Yesuusaa, taana maaraarikki” giide waasseedda. ³⁹ Aappe sinthanna biidde de7iyaawanttukka, co77u gaanaadan hanqqetteeddino. I qay, “Daawite na7aw, taana maaraarikki” giide darii waasseedda.

⁴⁰ Yesuusikka eqqiide, barekko ahanaadan asaw odeedda. ⁴¹ Yesuusakko I mato wodiyaan, Yesuusi, “Taani new ayaa oothanaadan koyyay?” yaagiide A oochcheedda.

Ikka zaariide, “Godaw, xeellanaw koyyay” geedda.

⁴² Yesuusikka, “Xeella, ne ammanuu neena patheedda” yaageedda. ⁴³ He wodiyanikka xeellii aggeedda; Xoossaakka bonchchiidde A geeduwaa kaalleedda.

Asay ubbay bitaniyaa xeelliide, Xoossaa galateeddino.

Yesuusanne Zakkiiyoosa

19 Yesuusi hini Iyyarkko katamaa geliide, hewaanna aadhdhi de7ee. ² Sunthay Zakkiiyoosa geetettiyaa itti dure bitani hewaan de7ee. Ikka qaraxiyaawantussi kaappuwaa. ³ Zakkiiyoosi Yesuusa geetettiyaawe haqawentto be7anaw koyyishshin qantha gideeddawaa diraw, asaa coratethaappe denddowaan be7anaw danddayibeenna. ⁴ Yesuusi he ogiyanna aadhdhiyaa diraw, sinthaw aadhdhiide itti boo7iyaa bolla keseedda.

⁵ Yesuusi he sa7aa gakkiiide, dhoqqu gi pude xeelliide, “Zakkiiyoosa, hachche ne gollen peeshanaw bessiyaa diraw elle wodhdha” yaageedda. ⁶ Ikka elleelli boo7iyaappe wodhdhiide, nashchchaan Yesuusa mokkeedda. ⁷ Hewaan de7iyaa asaa ubbay hawaa be7iide, “Hawe nagarachchaa gollen geliide imatha gidiide shoobettana hanee” giide ubbatuukka zuuzunthaa doommeeddino.

⁸ Zakkiiyoosikka qassi eqqiide Godaa, “Godaw, simmi taw de7iyaawaa ubbaappe baggaa hiyyesatoo immana; ooppenneekka wordduwan akkeeddawaa gidoope, ooyddu dakkuwaa udaade zaarana” yaageedda.

⁹ Yesuusikka Zakkiiyoosaw odiidde, “Neenikka Abraahaamo sheeshshaa gidiyaa diraw, hachche atatethay ha golle asaw yeedda. ¹⁰ Ayaw gooppe, Asaa Na7ay bayeeddawaa koyyanawunne ashshanaw yeedda” yaageedda. ¹

Tammu Qoomatuwaa Leemisuwaa

(Mat 25:14-30)

¹¹ Asay hawaa sisiidde de7ishshin Yesuusi, hini Yeerusalaame mato dirawunne untunttoo Xoossaa kawutethay ha77ikka qoncciyaawaa malato diraw leemisuwaa odeedda. ^{m12} Hawaadan yaagi doommeedda; “Itti wolqqaama bitani barew kaawutethaa bonchchuwaa akkiide simmanaw, hini haako gadiyaa beedda. ¹³ Bare qoomatuwaa gidoppe tammuwaa xeesiide, untunttoo tammu miinaa ⁸geetettiyaa miishshaa immowaashshin, ‘Taani simmaade yaana gakkanaw, hamiishshaan zali77ishshite’ yaageedda.

¹⁴ “Shin A gadiyaa asay A ixxo diraw, ‘Ha bitani nu bolla kawutanaadan nuuni koyyokko’ yaagiide, guyyenna I de7iyaasaa asaa kiitteeddino. ¹⁵ Gidoppe attin, ha bitani kaate gidiide hini bare gade simmeedda. He qoomatuu huuphiyan huuphiyan I immo miishshaan zali77iide ay keena wodhisseeddinontto eranaw xeesisseedda.

¹⁶ “Koyro qoomay shiiqiide, ‘Godaw, neeni taw immeedda tammu miinaa wodhiyaa tammuwaa demmaaddi’ yaageedda. ¹⁷ A Goday A, ‘Hayyanaashsho! Neeni lo77o qoomaa; neeni guutha yewuwaan ammanetteeddawaa gidaade beetto diraw, tammu katamatuwaa bollan maatay new imetteedda’ yaageedda.

¹⁸ “Laa7ethiyaawekka shiiqiide, ‘Godaw, neeni taw immeedda ichcheshu miinaa geetettiyaa miishshay ichcheshuwaa wodhdheedda’ yaageedda. ¹⁹ A Godaykka A, ‘New ichcheshu katamatuwaa bollan maatay imetteedda’ yaageedda. ²⁰ Hara heezzenhiyaa qoomay shiiqiide, ‘Godaw, curqqaan xaaxa wotheedda ne miishshaa

§19:13 *miinaa*: Miinaa geetettiyaawe, Griike qaalaan ‘Minas’ giyaawaa. Hawaa bilethay, hewode de7iyaa oosanchcha asaw imettiyaa heezzu agenaa dirgguwaa.

¹19:10 Mat 18:11 ^m19:11 Mat 25:14-30

hawaa be7a. ²¹ Ayaw gooppe, neeni wothabeennasaappe akkiyawaa; zerabeennawaa qoyciyaa meqethi baynna asa gidiyaa diraw, new yayyaaddi' yaageedda.

²² “Godaykka, ‘Ha iita qoomay; neeni haasayo qaalaan ne bolla taani pirdana. Wothabeennawaa akkiyawaa, zerabeennawaa qoyciyaa meqethi baynna asa gidiyawaa erooppe, ²³ taani yaade ta miishshaa wodhiyaanna akkana mala, ayissi wodhissiyaawanttoo immabeykkii?’ yaageedda.

²⁴ “Godaykka, hewaan eqqowantta, ‘Ha miishshaa aappe wothi akkiide tammu miinay de7iyaawoo immite’ yaageedda. ²⁵ Unttuntukka, ‘Godaw, aw tammu miinay de7ee’ yaageeddino.

²⁶ “Ikka, ‘Taani hinttentoo odiyaawe, de7iyaawoo ubbaw gujettanawaa; baynawaa qassi he de7iyaawekka akettanawaa. ⁿ²⁷ Yewuwaan qassi taani untunttu bollan kawutennaadan koyeedda ta morkkatuwaa taakko ahiide ta sinthaan shukkite’ geedda” yaageedda.

Yesuusi Daro Bonchchuwan Yeerusalaame Geleedda

(*Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Yoh 12-19*)

²⁸ Yesuusi hawaa goowaappe kaalla hini Yeerusalaame kesanaw barena kaalliyaawanttuppe sinthatiide beedda. ²⁹ Debre Zayte geetettiyaa deriyaa matan de7iyaa hini Beetefaagen Biitaaniyaa geetettiyaa heeraa katamatuwaakko shiqeedda wode barena kaalliyaawanttuppe laa77atuwaa, ³⁰ “Hinttentuppe sinthan de7iyaa qeeri katamatuwaa biite; yaa hinttenttu geliyaa wode, ooninne biro utibeenna hare maray qashetti utteeddawaa demmanita; A billiide haa akki yiite. ³¹ Ooninne hinttentta, ‘Hawaa ayaw billiitee?’ giide oochchooppe, ‘I bare godaw ^{**}koshshiyaa diraassa’ yaagite” yaageedda.

³² Kiitetteeddawanttukka biide, Yesuusi untunttoo odowaadan hanina demmeeddino. ³³ Unttunttu hare maraa billiyaa wode be7iide hariyaa Goday, “Hare maraa ayaw billiitee?” yaageedda. ³⁴ Unttunttukka, “Godaw hawe koshshee” yaagiide, ³⁵ hare maraa Yesuusakko aheeddino; barenttu mayuwaa A bollan wothiide Yesuusa hariyaa togisseeddino. ³⁶ Asaykka Yesuusi biya ogiyaa bolla barenttu mayuwaa hiixxeeddino. ††

³⁷ I Debre Zayte geetettiyaa deriyaa dugethaa afiyaa ogiyaa mateedda wode, daro cora gideedda A kaalliyaawanttu be7eedda Xoossay ootheedda malaataw ubbaw nashettiide, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide,

³⁸ “Godaa sunthaan yiyaa kaatii anjjetteddawaa;

saluwan sarotay gido.

Qassi killi dhoqqa saluwan

de7iyaa Xoossay bonchchetto”

yaageeddino. °

³⁹ Asaa garssan de7iyaa itti itti Parisaawatuu Yesuusa, “Tamarssiyaawoo, neena kaalliyaawantta co77u oothaarikki” yaageeddino. ⁴⁰ Ikka zaariide, “Taani hint-

^{**}19:31 *godaw*: Haawaan godaw geetettowe, hare maraa godaappeshshin, Xoossaa gidenna.

††19:36 *mayuwaa hiixxeeddino*: Hawaa guussay, Ayihuda asaa wogaan, eretteeddanne bonchchettiyaa asaw udettiyaa imathaa mokaa wogaa.

tenttoo oday, untunttu co77u gooppe, shuchchaykka waassanawaa” yaageedda. ⁴¹Yesuusi Yeerusalame mateedda wode, katamatto be7iide, yeekkiide, ⁴²“Ne sarotaw gidiaawaa neeni hachche eraaddintto lo77a; shin ha77i hewe ne ayfiyaappe geemmeedda. ⁴³Ayaw gooppe, ne bolla yaana wodii de7ee; he wode neena ixxiyaawanttu ne yuushshuwaan dirssaa diriide, yaappenne haappenne dooddiide, neena un77ethiyaa wodii yaanawaa. ⁴⁴Neenanne ne dirssaa garssan de7iyaa ne asaa menthereethana. Xoossay neena be7anaw yeedda wodiya neeni erabeenna diraw, neena ixxiyaawanttu shuchchaa ubbaa ittuwaa ittuwaa bollappe denthiiide laalanawaa” yaageedda.

Yesuusi Geeshsha Golliyan Zali77iyaawantta Yedersseedda

(*Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Yoh 2:13-22*)

⁴⁵Hawaappe kaalla Yesuusi geeshsha golliya geliide, zali77iyaawantta hewaappe kesseedda. ⁴⁶Yesuusi zaariide, “Ta golli Xoossaa woossiyaa golliya gidanawaa’ geetettiide Xoossaa qaalaan xaafetteedda. Shin hinttenttu A paannuwaa gonggoluwaa ootheddita” yaageedda. ⁴⁷Yesuusi ubba wode geeshsha golliyan tamarissi de7ishshin, qeesatuwaa kaappatuu, Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttunne asaa ayissiyaawanttu A wodhanaw koyyiino. ⁴⁸Shin asay ubbay A haasayaappe ittuunne attennaan sisi utto diraw, A wodhiyaa ogiyaa untunttu dhayeeddino.

Yesuusa Maataa Bolla Denddeedda Ooshaa

(*Mat 21:23-27; Mar 11:27-33*)

20 Itti gallasi Yesuusi asaa geeshsha golliyan tamarissiiddenne mishi-raachchuwaa qaala odiidde de7iyaa wode, qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu gadiyaa cimatuwanna ittipe Yesuusakko yeeddino. ²Untunttukka, “Ha yewuwaa neeni udiyaawe ay maataanentto oda; ha maataakka new immeddawe I oonee?” yaagiide oochcheeddino. ³Ikka, “Ta hinttena itti ooshaa oochchiyawe de7iyaawaa ane zaarite. ⁴Yohaannisa xinqqatay Xoossaappee woy asaappee?” yaagi oochcheedda.

⁵Untunttu bare giddon maqqettiide, “Xoossaappe gooppe, hewaa gidoope ‘Ayaw ammanibeykkitee’ nuuna yaaganawaa; ⁶‘Asaappe’ gooppe, asay ubbay Yohaannisi nabiyaa gidiaawaa ammaniyaa diraw shuchchaan nuuna dechchanawantta” yaageeddino. ⁷Hawaassi, “Haqappe yeeddentto erokko” giide aw zaareeddino. ⁸Yesuusikka, “Hawaa gidoope taakka, taani O maataan ha yewuwaa oothaytanto hinttenttoo odikke” yaageedda.

⁹Hawaappe simmiide Yesuusi asaw ha leemisuwaa yaagi oduwaa doommeedda: ¹⁰“Itti bitani daro woyiniyaa turatuwaa tokkeedda. Goshshanchchatuwassi kothaw immiide, I hini hara gadiyaa biide cora wodiya gami77eedda. ¹⁰Woyini ayfiyaa ayfo wode, woyiniyaa goshshaa Goday barena gakkiiyawaa ahanaadan itti qoomaa kothaawatuwakko kiitteedda. Kiitetti beeddawaakka dhoobbiide, mela kushiyaa yeddeeddino. ¹¹Hewaappe hara qoomaa kiitteedda. Untunttu hewaakka qassi dhoobbiide, toochchiide, mela kushiyaa yeddeeddino. ¹²Ha77ikka haraa heezzen-thiyaa qoomaa kiitteedda. Untunttukka qassi A masunthiide, hini kare oleeddino.

¹³“He woyiniyaa turaa Godaykka, ‘Simmi ayaa udoo? Ane ha77i ta dosiyaa na7aa kiittana; ooni eri A bonchchooppenne’ geedda. ¹⁴Goshshanchchatuu qassi na7aa be7eedda wode, ‘Hawe A laattiyaawaa gido diraw, hayite wodhoytte; hewaappe guyye, biittay nuussa gidanawaa’ giide zoretteeddino. ¹⁵Woyiniyaa turaa sa7aappe, hini karew kessiide A wodheeddino.

“Woyiniyaa turaa Godaykka untuntta ayaa oothanddeeshsha? ¹⁶Yooppe he goshshanchchatuwaa, wodhanawaa; woyiniyaa turaa sa7aakka haranttoo immanawaa” yaageeddino.

Asatuukka hawaa siso wode, “Hawaa malabaa ahoppo” yaageeddino. ¹⁷Yesu-usikka hini untunttuko xeelliide,

“Simmi shuchchaa golliyaa keexxiyaawanttu kadheedda shuchchay,

I waanna golliyaa minissiyaa huuphe shuchchaa gideedda’

geetettiide xaafetteeddawaa bilethay ayee? ^{s18}Ha shuchchaa bollan kunddiyaa ubbay me7erettee; shuchchaykka A bollan kunddiyaa ubbay bunchchettanawaa” yaageedda.

Giiraa, Giirane Agganee Giyaa Ooshaa

(Mat 22:15-22; Mar 12:13-17)

¹⁹Muse higgiiyaa xaafiyaawanttunne qeesatuwaa kaappatuu Yesuusi haasayeedda leemisuu, untunttu bollan geetettowaa ero diraw, he saatiyanka A oyqqanaw koyyeeddino. Shin asaw yayyeeddino. ²⁰Yesuusa, he gadiyaa mooddiyawaassinne A maataassi aathiide immanaw A doonaappe kesiyaa qaalaan oyqqanaw injjetiyaa wodiya naagiino. Hewaa diraw geeshshaa malatiidde oythanaw wochchiyaawantta kiitteeddino. ²¹He kiittettowanttukka Yesuusa, “Tamaariissiyaawoo, neeni tuma yewuwaa haasayiyaawaanne tamaariissiyaawaa, hewaadankka qay Xoossaa ogiyaa tumatethaan tamaariissiyaawaanne oossinne dummayennawaa nuuni ereetto. ²²Qassikka untunttu, Roomaa kaatiyaa Qeesaarew giiraa cigganaw koshshii woy koshshennee?” yaagi oochcheeddino.

²³I qassi untunttu deshathaa eriide, ²⁴“Ane taana itti diinaariyaa ^{‡‡}bessite; hewaa bollan de7iyaa misilinne xafettowe oona bessii?” geedda. ²⁵Untunttukka, “Qeesaarewaa” giide zaareeddino. Inneekka, “Hewaa gidoope: Qeesaarewaa, Qeesaarew immite; Xoossaawaa, Xoossaw immite” yaageedda. ²⁶Untunttukka, I haasayeedda qaalaan asaa sinthan oyqqanaw danddayi beykino. A zaaruwan maalalettiide co77u geeddino.

Hayquwaappe Dendduwaabaa Ooshaa

(Mat 22:23-33; Mar 12:18-27)

²⁷Saduqaawanatuppe ittu ittuu Yesuusakko yiide, ooshaa aw shiishsheeddino. ^{t28}Untunttukka Yesuusa, ^u“Tamaariissiyaawoo, itti bitani machchatto akkiide na7aa yelennaan hayyiyaawaa gidoope, mishiratto hewaa ishaya laataa akki na7aa yeliide bare ishaya zerethaa wothana mala Muse nuussi xaafeedda. ²⁹Itti wodiyaan laappu ishata de7iyaawanttuppe, bayray machchatto akkiide yelennaan hayqqii aggeedda. ³⁰Laa7ethiyaawekka izo laatteedda. ³¹Heezzenhiyaawekka qassi izo ak-

^{‡‡}20:24 *dinaariyaa*: Hewode Roomaa biittaa asay go77ettiya miishshaa.

^s20:17 Maz 118:22 [']20:27 Kit 23:8 ^u20:28 Zar 25:5

keedda; laappunatuukka izo akkiide na7aa yelennaan hayqqeeddino. ³²Wursethaan mishirattakka hayqqaa aggaaddu. ³³Simmi laappunatuukka he mishiratto akkeedda diraw, hayquwaappe denddeedda wode, iza oossi machche gidanee?" yaagi oochcheeddino.

³⁴Yesuusikka, "Ha alamiyaa naanay akkiinonne akettiino. ³⁵Shin hayquwaappe denddiide, sinthappe yiyaa wodiyaan de7anaw bessiyaawanttu akkikkinonne aketikino. ³⁶Unttuntu Xoossaa kiitanchchaa malatiide de7iyaa diraw, hewaappe simmiide hayqqikino. Hayquwaappe denddiyaawantta gidiyaa diraw untuntu Xoossaa naanaa. ³⁷Muse, Xoossay aw qoncceedda woraabaa xaafeedda taarikiyaa garssan, Godaa Xoossaa, "Abraahaamo Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa" yaagiide xeesussay, hayqqawanttu denddiyaawaa bessee. ^{v38}Ubbaykka aw hayqqi beennawantta gidiyaa diraw, I hayqqibeennawanttu Xoossaaappe attin, hayqqowanttuwaa gidenna" yaageedda.

³⁹Itti itti Muse higgiiyaa xaafeeddawanttukka, "Tamaarissiyaawoo, lo77uwa haasayaadda" yaageeddino. ⁴⁰Hawaappe simmiide, ittuukka A oochchanaw xalowe baawa.

Yesuusi Oonee Giya Ooshaa

(Mat 22:41-46; Mar 12:35-37)

⁴¹Hawaappe kaalla Yesuusi untuntta, "Asay Kiristtoosa wooti 'Daawite na7aa' yaagiinoo? ⁴²⁻⁴³Gasotethaynneekka, Daawite bare huuphew Mazimure Maxaafaa garssan, 'Goday ta Godaa, "Taani ne morkketuwaa ne gediyaappe garssanna de7anaadan oothana gakkanaw, ta ushechchaan utta" geedda' yaageedda.

⁴⁴"Simmi Daawite Kiristtoosa, 'Godaa', giide xeesiyaawaa gidoope, wooti aw na7aa gidana danddayii?" yaageedda.

Muse Higgiiyaa Tamaarissiyaawanttuppe Naagetana Mala, Yesuusi Seereedda Seeraa

(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40)

⁴⁵Asay ubbay sisishshin barena kaalliyawanttoo, ⁴⁶"Muse higgiiyaa tamaaris-
siyaawanttuppe naagettite; untunttukka, adussa qamishiyaa mayyiide yuuyyanaw,
geyay de7iyaasaan bonchcho sarotaa akkanaw, woossiyaa gollen bonchcho
oydiyan uttanaw, shoobetteeddasan bonchchosaa koyyiyaawantta. ⁴⁷Hewant-
tukka am77atuwaa golliyaa kalloyiyaawantta; barentta bessanaw woosaa adus-
siyaawantta; untuntta iita pirdday naage" yaageedda.

Am77atti Imotaa

(Mar 12:41-44)

21 Yesuusi dhoqqu giide xeelliyaa wode, dure asay geeshsha golliyan imotaa shiishshiyaa miishshaa gidдон barenttoo de7iyaawaappe untunttu yeggiyaa wode be7eedda. ²Qassikka itti hiyyeesaa am77e mishiratta laa77u sembbriyaa

hewaan yeggiyaa wode be7iide, ³“Ta hinttew tumuwaa gay, ha hiyyeesaa am77e mishiratta, ooppenne daruwaa immaaddu. ⁴Ha asay ubbay barenttoo palahowaappe immeeddino; shin iza bare hiyyeesatethaa wolqqaan barew de7iyaawaa ubbaa immaaddu” yaageedda.

Geessha Golli Kolettanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda

(Mat 24:1-2; Mar 13:1-2)

⁵A kaalliyaawanttuppe ittu ittuu, “Geessha golli lo77o shuchchaaninnee baalaa shiiquwaa imotaan lo77eeddawaa” yaagi haasayiyaa wode Yesuusi, ⁶“Hawe hinttenttu be7iyaawe ubbay kolettennaan, shuchchay shuchchaa bollan keelettiide attenna wodii yaanawaa” yaageedda. ⁷Unttuntukka, “Tamaarissiyaawoo, simmi hawe hananawe awudee? Qassikka hawe hananaw mallay ayee?” yaagiido ochcheeddino.

Yesuusi Metuwaa Wodiinne Nashechchaa Wodii Yaanawaa Odeedda

(Mat 24:3-13; Mar 13:3-13)

⁸Ikka, “Ooninne balethennaadan naagettite; cora asay, ‘Taani Kiristtoosa’ yaagiidde qassikka, ‘Wodii mateedda’ yaagiidde ta sunthaan yaanawantta; hinttenttu qassi untuntta kaalloppite. ⁹Olaa yewuwaanne asaa makkalaabaa sisiyaa wode dagammoppite; hawe koyro hananaw bessiyaawaa gido diraappe attin wursethay bira” yaageedda.

¹⁰Hewaappe kaalliide asaw, “Asay asaa bolla, kawutethaykka kawutethaa bolla, denddanawaa; ¹¹wolqqaama biittaa qaathay hananawaa; koshaynne harggii, dumma dummasaan medhettanawaa; yashshiyaa yewuunne ubbaakka wolqqaama malaatay saluwaappe hananawaa.

¹²“Hawe ubbay hananaappe kasiyan qassi asay hinttentta oyqqanawantta, metoohanawantta; hini Ayihudatuwaa woosa golle asaw aathi immanawantta; qasho gollekka gelissanawantta; kaatatuwaa sinthaninne mooddiyaawanttu sinthan shiishshanawantta; hawe ubbay ta sunthaa gaasuwan hinttentta gakkanawaa.

¹³Hawekka markkattanaw hinttew lo77o qaada gidanawaa. ¹⁴Hawaa gidiyaa diraw, ay zaaruwaa immanee giidde koyrottiide hinttenttu un77etenna mala hawaa wozanaa aathite. ¹⁵Eqettiyaawanttu ubbay, eqettanawunne lakanaw danddayenna qaalaanne aadho cinccatethaa taani hinttenttoo immana.^w ¹⁶Hinttentta yeled-dawanttunne hinttenttu ishatuu, hinttenttu dabbatuunne hinttenttu lagethatuukka attennaan hinttentta aathi immanawantta; hinttenttuppekka ittuwaa ittuwaa wodhanawantta. ¹⁷Ta sunthaa diraw asaa ubbaa matan ixetteeddawantta gidanita.

¹⁸Yewuwaan qassi hinttenttu huuphiyaa binnanaappekka ittinnan bayukku. ¹⁹Minni eqqiide hinttenttu shemppuwaa ashshiita.

Yesuusi Yeerusalaame Bayethaabaa Odeedda

(Mat 24:15-21; Mar 13:14-19)

²⁰“Yeerusalaame olaa asaan doodetteedda wode, izi bayethay mateeddawaa erite. ²¹He wode Yihudaan de7iyaawanttu deriyaakko baqatino; katamaan de7iyaawanttu qay hewaappe kesino; baalaagariyan de7iyaawanttukka yaa kata-

maakko geloppino; ²²Xoossaa qaalaan xaafetteeddawe ubbay polettanaadan hawe haluwaaw kesiyaaw wodiyaaw. ^{x23}Biittaa bollan wolqqaama metuu hananawaa; ha77i de7iyaa asaa bollan hanquu yaanawaa; hewaa diraw hewodiyaa shahaarowanttoonni dhanthiyawanttoo aayyee! ²⁴Asay ubbay mashshaan hayqqanawantta; Xoossaa erenna gadiyaaw ubbatuukka omodduwaan baanawantta; Yeerusalaamekka Ayihudaa gidennawanttu wodi polettana gakkanaw, untuntun yedhetteddawunno gidanawunnu.

Kiristtoosa Laa7etho Yuussaa

(Mat 24:29-31; Mar 13:24-27)

²⁵“Awaaw, agenaaninne xoolinttiyaaw bolla malaatay hananawaa; abbaappenne beetaaw kooshshaappe dendo gaasuwan biittaa bollan de7iyaa asay ubbay un77ettanawantta; hirrganawantta. ^{y26}Saluwaaw wolqqay ubbay qaaxxiyaaw “diraw asay yashshaaninne alamiyaaw bolla ayee yaanaweeshsha yaagiidde naaguwaan daaburanawantta. ²⁷He wode Asaa Na7ay wolqqaaninne wolqqaama bonchchuwan shaariyaan yiyaa wode be7anawantta. ^{z28}Hinttentukka, ha yewuu polettussaa doommiyaaw wode, wozuu mato diraw sitti giide eqqite; pude dhoqu giide xeellite” geedda.

Balasiyaaw Geetettiyaaw Mithaa Leemisuwaaw

(Mat 24:32-35; Mar 13:28-31)

²⁹Kaalliddekka, hawaa yaagi leemisuwaaw odeedda, “Woddenthaappenne hara mithaa ubbaappe xeellite; ³⁰Haythay aacina be7iyaa wode, he wode bonni mateeddawaa hinttentu eriita. ³¹Hewaadanka qassi yewatuu polettiyaawaa be7iyaa wode, Xoossaa Kawutethatta mateeddawunno erite.

³²“Taani hintteew tumuwaaw gay; hawe ubbay polettana gakkanaw ha yeletay aadhdhenna. ³³Saluunne sa7ay aadhdhana; shin ta qaalay aadhdhenna. ³⁴Simmi zaway baynna de7uwan, ushshaa daruwanne de7uwaaban un77ettishshin hinttentu wozanay leppennaadaninne he gallassay phiriyaadan qoppennaan hinttena gakkennaadan naagettite; ³⁵Hawe biittaa ubbaan de7iyaawanttu ubbatuwaaw bollan gakkanawaa. ³⁶Simmi yiyaa iitabaa ubbaappe hinttentu attanaadaaninne asaa na7aa sinthankka eqqanaw danddayana mala, ubba wode minni woossite” yaageedda.

³⁷Yesuusi gallassi gallassi geeshsha golliyan tamarissiide, qamma qamma Debre Zayte yaagettiiyaaw deriyaakko kesiide aqee. ³⁸Asay ubbay A sisanaw guuran yaa geeshsha golliyaaw aakko yiino.

Kiristtoosa Wodhanaw Maqqetteeddino

(Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Yoh 11:45-53)

22 Paasigaa geetettiyaaw magaage Ukithaa Miyaa Baalay mateedda. ^{a2}Qeesatuwaaw kaappatuunne Muse higgiiyaaw xaafiyaawanttu Yesuusa wooti wod-

[¶]**21:26** *Saluwaaw wolqqay ubbay qaaxxee:* Hawaa guussay, beni wode asay, saluwan de7iyaa xoolintti ubbay ayyaanaaw wolqqaanna de7ee giide qoppee.

^x**21:22** Hos 9:7 ^y**21:25** Isa 13:10; Hiz 32:7; Iyu 2:31; Sax 6:12, 13

^z**21:27** Dan 7:13; Sax 1:7 ^a**22:1** Kes 12:1-27

hanentto, wodhiyaa ogiyaa geeman koyyiino; shin asaw yayyiino. ³Xalahiikka tammanne laa77u kaalliyaawantuppe ittuwaa gideedda Asqqorootu Yihudaan geleedda. ⁴Ikka biide, Yesuusa wooti aathi immanentto qeesatuwaa kaappatuwaananne geeshsha golliyaa naagiyaawanttu kaappattuwaanna ittippe haasayeedda. ⁵Untunttukka nashettiide, miishshaakka Yihudaw immanaw wuletteeddino. ⁶Ikka eeno geedda; asay bayna saan Yesuusa aathi immanaw injjetiyaa wodiya koyyee.

Yesuusi Ayihudatuwaa Paasigaa Maanaw Giigetteedda

(*Mat 26:17-25; Mar 14:12-21; Yoh 13:21-30*)

⁷Magaage Ukithaa Miyaa Baalaa bonchchiya wodii gakteedda; he wodiikka Paasigaw dorssaa shukkanaw bessiyaa wodiya. ⁸Yesuusi Phexiroosanne Yohaannisa, “Paasigaa qumaa nuuni maanaadan biide giigissite” giide kiitteedda.

⁹Untunttukka zaariide, “Haqa giigissanaadan koyyay?” yaagi oochcheeddino. ¹⁰Ikka, “Hinttenttu, katamaa geliyaa wode otuwaanna haathaa tookkeedda bitani ^{§§}hinttenttunna gaketanawaa; I geliyaa golliyaa A kaalliide gelite; ¹¹He golliyaaawaakka, ‘Tamaarissiyaawe neena, “Taani, taana kaalliyaawantunna ittippe Paasigaa qumaa miyaa imathaa kifili haqa bagganna de7ii?” yaagee’ giite. ¹²He bitaniikka pooqiyaa bollan de7iyaa hiixetti utteedda aako kifiliyaa hinttentta bessanawaa; hewaanikka sa7aa giigissite” yaageedda.

¹³Untunttu biide, Yesuusi goowaadanka bitaniyaa demmiide Paasigaa qumaa giigisseeddino. ¹⁴Paasigaa qumay meettiyaa saati gakko wode, tammanne laa77u kiitettowantunna ittippe qumaa maanaw utteedda. ¹⁵Ikka, “Taana metuu gakkanaappe kasiyan hinttenttunna ha Paasigaa qumaa maanaw daro amottaadde de7ay. ¹⁶Ayissi gooppe, ta hinttew odiyaaawe, hawe Xoossaa kaawutethan polettana gakkanaw, taani laa7ethuwaa hawaappe miikke” yaageedda.

¹⁷Xuu7aa akkiide, Xoossaa galatiide, “Hawaa heyte, hinttenttu gidduwan gishetti ushite. ¹⁸Ayissi gooppe, ta hinttenttoo yaagay, Xoossaa Kawutethay yaana gakkanaw, hachcheppe doommaade woyiniyaa eessaa ushikke” yaageedda.

¹⁹Qassi magaage ukithaa akkiide, Xoossaa galateedda; he ukithaa menthi untunttoo immiidde, “Hawe hinttenttoo imettiyawe ta ashuwaa; hawaan taana qoppaana mala hawaa miite” yaageedda. ²⁰Kawuwaa moowaappe guyyiyan, kasewaadan xuu7aa denthi untunttoo immiidde, hawaadan yaageedda: “Ha xuu7ay, ta hinttenttu diraw gussiyaa ta suuthaa qopethiyaa ooratha caaquwaa. ^{b21}Shin be7ite, taana aathi immanaw de7iyaa bitani gayitaan taananna ittippe mee. ²²Ayaw gooppe, taani Asaa Na7ay Xoossay goowaadan bay; shin taana aathiide immiyaa uraw aw aayyee” yaageedda. ²³Untunttu gidloppe hewaa oothanaw de7iyaawe oona gidanentto, barenttu giddon ooshaa doommeeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Oonee? Yaagiyaa Ooshaa

²⁴Qassi barenttu gidloppe ooni aadhentto yaagettiya palumay untunttu giddon keseedda. ²⁵Yesuusi untuntta yaageedda: “Ha alamiyaa mooddiyaawanttu barenttu asaa bolla godattiino; untuntta mooddiyaawanttu keekatuwaa geetettiino. ²⁶Shin

§§22:10 *haathaa tookkeedda bitani*: He wode he gaden asaa gollen kiitettiya attuma qoomay haathaa tookkooppe, he golli dure gidyaawaa bessee.

^b22:20 *Mat 26:26-28; Mar 14:22-24; 1Qor 11:23-25*

hinttenttu hawaadan hanoppite; yewuwaan qassi hinttenttuppe dhoqqa gideeddawe hintte ubbaappe guxxiyawaa; hinttentta moddiyaawekka, hinttenttoo qoomaadan hano. ^c

²⁷ “Qumaa maanaw utteeddawaappenne qumaa asaw aathiyaawaappenne ooni bonchchettii? Qumaa maanaw utteeddawaa gidennee? Taani qassi hinttenttu gid-don qumaa aathiyaa qoomaa mala. ²⁸ Qassi taani paacettiyya wodiyaan hint-tenttu taananna ittippe minni eqqeeddawantta. ²⁹⁻³⁰ A kawutethaa oydiyaan ut-tana mala Ta aabbu taana sunthowaadan, Taani qassi Ta kawutethaan ta gaytaappe maanaadaaninne ushanaadan, tammanne laa77u Israa7eeliyaa yaratuwaa bolla pirdiidde, kawutethaa oydiyaan uttana mala hinttentta sunthaaddi” yaageedda.

Phexiroosi Kaadanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda

(Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Yoh 13:36-38)

³¹ Goday, “Simoonaa, Simoonaa, taani odiyaawaa sisa; xalahii hinttentta asay zarggaa hal77iyaawaadan, hal77anaw Xoossaa woosseedda. ³² Shin taani ne amanuu bayennaadan ne diraw gaannataaddi. Neeni taakko simmiyaa wode ne ishatuwaa minissa” yaageedda. ³³ Simooni zaariide, “Godaw, taani neenanna qashettanawunne neenanna ittippe hayqqanaw giiga uttaaddi” yaageedda.

³⁴ Yesuusi qassi, “Phexiroosa, taani new yaagay; hachche bilahiyan, kuttuu waasanaassi heezzu gede taana neeni, ‘A taani erikke’ gaade kaadanaassa” yaageedda. ³⁵ Yesuusi barena kaalliyaa wanttoo, “Korojuu, qarcciitiinne caammay banttaan taani hinttentta kiitto wode, hinttenttoo ittibay paccowe de7ii?” yaageedda.

Untunttukka, “Itti bayne nuussi pacci beenna” yaageeddino. ^d

³⁶ Ikka zaariide, “Ha77i qassi korojuu de7iyaawe akki bo; qarcciiti de7iyaawekka hewaadan udo; baynnawe qay bare mayuwaa zali77iide mashshaa shammo. ³⁷ Ayaw gooppe ta hinttew yaagay, ‘Hawe makkalanchchatunna ittippe paydettedda’ yaagetti Xoossaa Maxaafan xaafetteeddawe, taanan polettennaan attenna. E, taw geettededdawe ha77i polettanawaa” yaageedda. ^e

³⁸ A kaalliyaa wanttu, “Godaw, hawaan laa77u mashshay de7ee” yaagina ikka, “Hewe gidanawaa” yaageedda.

Yesuusi Debre Zayte Deriyaan Woosseedda

(Mat 26:36-40; Mar 14:32-42)

³⁹ Yesuusi katamaappe kesiide, hara gallassi biyaawaadanka Debre Zayte beedda. Qassi A kaalliyaa wanttukka A geeduwaa beeddino. ⁴⁰ He sa7aa gakkiiide, “Paaciyaan hinttenttu gelennaan attana mala, woossite” yaageedda. ⁴¹ Shuchchaa olina gakkiiyaasaa keena untunttuppe haakki beedda. Gulbbatiide, ⁴² “Ta Aabboo, neeni koyyiyaawaa gidooppe, ha metuwaa xuu7aa taappe digga; shin ta shene gidoppo; ne shene gidoppe attin” yaagiide woosseedda. ⁴³ Saluwaappe yiide minissiyaa kiitanchchay aw beettedda. ⁴⁴ Bare wozanaa gidon seelettiidde, darii woosseedda. I cawottiyaa cawuukka sa7aa bollan xokiyaa suuthaa malateedda.

^c22:26 Mat 23:11; Mar 9:35 ^d22:35 Mat 10:9, 10; Mar 6:8, 9; Luq 9:3; 10:4

^e22:37 Isa 53:12

⁴⁵ Woosaappe dendiide, barena kaalliyawanttukko guyye biide, untunttu daroppe qaretteedda diraw, daaburiide gemi77ishowantta xeelliide, ⁴⁶ “Ayaw gemi77ishiitee? Paaciyaan gelennaadan dendi woossite” yaageedda.

Yesuusi Bare Morkketuwaa Kushiyan Oyqetteedda

(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Yoh 18:3-11)

⁴⁷ Yesuusi hewaa haasay de7ishshin, cora asay yeeddino. Tammanne laa77u A kaalliyawanttuppe ittuwaa gideedda Yihudaa geetettiyaawe he asaa kaaletthiide yeranaw Yesuusakko shiiqeedda. ⁴⁸ Yesuusi qay, “Yihudaw, neeni taana Asaa Na7aa yeraade aatha immay?” yaageedda.

⁴⁹ A yuushshuwaan de7iyaa A kaalliyawanttu hanettiyaaw yewuwaa be7o wode A, “Godaw, ha asaa nuuni mashshaan qanxxanee?” yaageeddino. ⁵⁰ Untunttuppe ittu, Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa shociide, A ushechcha haythaa qanxxi oleedda.

⁵¹ Yesuusi qay zaariide, “Aggite, bashite” yaageedda. Bitaniyaa haythaakka bochchiide patheedda. ⁵² Yesuusikka barekko yeedda qeesatuwaa kaappatoo, geeshsha golliyaa naagiyaawanttoo, sunthatuwaassinne gadiyaa cimatioo, “Paanuwaa oyqqiyaawaadan mashshaanne xam77aa oyqqiide yiitee?” ⁵³ Geeshsha golliyan taani gallasaan, gallasaan hinttentunna de7iyaa wode, taana oyqqibeykita; shin ha77i hawe hinttentu wodenne dhumaa wolqqaa wode” yaageedda.

Phexiroosi Yesuusa Kaddeedda

(Mat 26:57-58, 69-72; Mar 14:53-54, 66-72; Yoh 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Yesuusa oyqqi qachchiide, Qeesatuwaa ubbaa kaappuwaa golle afiide geliseeddino. Phexiroosikka untunttuppe guyye haakuwan untunttu geeduwaa kaallee.

⁵⁵ Dirssaa gidдон tamaa eethiide, ittippe utti de7ishshin, Phexiroosi untunttu gidдон yiide utti aggeedda. ⁵⁶ Tamay poo7iyaa bagganna Phexiroosi uttiide de7ishshin, itti ashikkaratta loytha xeellaade, “Hawekka aananna ittippe de7ee” yaagaaddu.

⁵⁷ Phexiroosi qay, “Hanne mishirattee, taani A erikke” yaagi kaddeedda. ⁵⁸ Guutha wodiyaappe guyyiyan, hara bitani Phexiroosa be7iide, “Neeni untuntunna gatho de7aa” yaagina;

Phexiroosi qassi, “Hawo bitanew, taani aananna gatho de7ikke” yaageedda.

⁵⁹ Itti saate gidiyaawaa gammi77iide hara bitani qonccissiide, “I Galiilaa gade asa gidiyaa diraw, ha bitani aananna ittippe de7iyaawe tuma” yaageedda. ⁶⁰ Phexiroosi qassi, “Ha bitanew, neeni giyawee ayentto taani erikke” yaageedda. He wodiyan I birokka haasay de7ishshin, ellekka kuttuu waassi aggeedda. ⁶¹ Goday guyye simmiide, Phexiroosa xeelleedda. Phexiroosi Goday barena, “Hachche kuttuu waasana gakkanaw, heezzu gede taana kaddanaassa” geedda Godaa qaalay aw qofetti aggeedda. ⁶² Phexiroosi dirssaappe kare kesiide, seelettiide yeekkeedda.

⁶³ Yesuusa oyqqeedda asay qilliicciionne shociino. ⁶⁴ A ayfiya goozzi baqqiide, “Neena baqqeeddawe oonee? Nabiyaaw gidoope neena dechchawaa ane oda” yaagide A oochcheeddino. ⁶⁵ Qassi A hara cora boriya boreeddino.

Yesuusa Pirddaw Afeeddino

(*Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Yoh 18:19-24*)

⁶⁶ Sa7ay wonttina gadiyaa cima asatuu, qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu, Yesuusa barenttu shiiqeeddasaa afiide, ⁶⁷ “Kiristtoosi neenee? Ane nu oda” yaageeddino.

Shin I, “Taani hinttentoo odooppe taana ammanikkita; ⁶⁸ Qassi hinttentta taani oochchooppe odikkita; woy qashuwaappe taana billikkita. ⁶⁹ Shin ha saatiyaappe doommin taani Asaa Na7ay, ha77ippe doommaade, wolqqaama Xoossaa ushechcha bagganna uttana” yaageedda.

⁷⁰ Unttuntu ubbay Yesuusa, “Yaatina neeni Xoossaa Na7ee?” yaageeddino.

Ikka zaariide, “Taani Xoossaa Na7aa gidowaa hinttentu haasayedditaa” yaageedda. ⁷¹ Unttuntukka, “Nuuni nu huuphew A doonaappe siseeddo; hawaappe sinhaw ay markkaa koshshii?” yaageeddino.

Philaaxoosi Yesuusa oochcheedda

(*Mat 27:1, 2, 11-14; Mar 15:1-5; Yoh 18:28-38*)

23 Hewaan shiiqeedda ubbatuukka ittippe dendiide, Yesuusa Philaaxoosakko afeeddino. ² Unttuntukka, “Habitani nu asaa balethiide, asay Roome biittaa kawuwaa Qeesaraw giiraa immenna mala diggiide, qassi, ‘Taani Kaatiyaa’ yaagishshin demmeeddo” yaagiide mootuwaa doommeeddino.

³ Philaaxoosikka Yesuusa, “Hawo, Ayihudatuwaa kaatii neenee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi zaariide A, “Neeeni ga de7aasa” yaageedda. ⁴ Philaaxoosi qeesatuwaa kaappatuwaassinne asaassi odiiide, “Taani ha bitaniyaa bollan aynne iita oosuwaa demma beykke” yaageedda.

⁵ Gidoppe attin untuntu, “Ha bitani Galiilaappe doommiide, haray atto hawaa gakkanawukka, Yihudaa gadiyaa ubbaa bare timirttiyaan qaathiide de7ee” yaagiide minissi odeeddino.

Yesuusi Heroodisa Sintha Shiiqeedda

⁶ Philaaxoosikka hawaa sisiide, “I Galiilaa asee?” yaagiide eranaw oochcheedda. ⁷ Philaaxoosi Heroodise mooddiyaa gadiyaappe Yesuusi yeeddawaa ereedda wode, Heroodisekka qay hewodiyani Yeerusalaamen de7iyaa diraw, aakko Yesuusa yeddeedda.

⁸ Heroodise daro wodiyaappe doommiide Yesuusa be7anaw amotti de7iyaa diraw, A be7eedda wode daroppe nashetteedda. Yesuusa waariyaa siseeddawaa diraw, I oorathabaa oothishshin be7anaw hidootaan gami77eedda. ⁹ Heroodise Yesuusa darobaa oochcheedda; shin Yesuusi aw ayaanne zaaribeenna. ¹⁰ Qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu hewaan eqqiide, Yesuusa loythi mootiide de7iino. ¹¹ Heroodisenne A wottaaddaratuu Yesuusa kadhiide, A bolla qilliiiceeddino. Bonchchetteedda mayuwaa A mayizziide, Philaaxoosakko zaariide yeddeeddino. ¹² Heroodisenne Philaaxoosi hawaappe kasenna morkkiyan de7iino; shin he gallassi sigetteeddino.

Yesuusa Hayqqana Mala Mooteeddino

(Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Yoh 18:39-19:16)

¹³ Philaaxoosi qeesatuwaa kaappatuwaa, ayissiyaawanttanne hara cora asaa ittippe xeessiide, ¹⁴ Hawaadan yaageedda, “Ha bitani asaa makkalatethaw den-thethee’, yaagiide taakko aheeddita; taakka hinttenttu sinthaan bidda xeellaade, hinttenttu shiishsheedda mootuwan itti balaanne A bollan demma beykke. ¹⁵ Qassi Heroodisekka A bollan aynne demmibeenna diraw, haa nuukko zaari yeddeedda; hinttenttu be7iyaawaadankka, habitani A hayqoo gathiyaabaa aynne udibeenna. ¹⁶ Hawaa diraw taani A muraade billana” yaageedda. ¹⁷*

¹⁸ Asay ubbay ittippe gidiide, “Ha bitaniyaa yaa digga! Barbbaana giya Yesuusa nuussi billa!” yaagiide cabbotteeddino. ¹⁹ Barbbaan katamaan walassaa dentiide, asaa wodheedda diraw, qashetteeddawaa.

²⁰ Philaaxoosi Yesuusa billanaw koyyiide, asaw laa7ethuwaa gujjiide haasayeedda. ²¹ Shin untunttu, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade kaqqa! Kaqqa!” yaagi waasseeddino.

²² Philaaxoosikka heezzenhuwaa untunttu, “Ayaw? Habitani ootheedda iita oosuu ayee? Taani A hayqoo gathiya naaquwaa aynne aappe demmabeykke; hawaa diraw, A muraade billa yeddana” yaageedda. ²³ Shin untunttu barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, kaqettanaadaan darii waasseeddino. Untunttu waasuukka Philaaxoosa qofaa laammeedda. ²⁴ Hawaa diraw, Philaaxoosikka untunttu ooshay simmanaadan Yesuusa bollan pirddeedda. ²⁵ Asaa makkalaw denthethiiddenne shempuwaa wodhiide, qashetteedda bitaniyaa biletanaadan untunttu woosso diraw, he bitaniyaa billeedda. Shin Yesuusa barenttu sheniyaadan koyyowaa oothana mala, aathi immedda.

Yesuusi Masqqaliyan Kaqetteedda

(Mat 27:31-44; Mar 15:21-32; Yoh 19:17-27)

²⁶ Yesuusa oyqqi afiidde de7ishshin, Simoona geetettiyaa Qereena bitani heer-aappe yiide de7ishshin demmiide, masqqaliyaa toossiide Yesuusanna baana mala udeeddino. ²⁷ Daro cora asaynne yeekkiyaa maccawanttu guyenna kaalliino. ²⁸ Yesuusi guyye simmiide untunttoo, “Hintteno, Yeerusalaame maccawanttoo, hinttenttu huuphewunne hinttenttu naanaw yeekkiteppe attin, taw yeekkoppite; ²⁹ ‘Mantha gideeddawanttunne yelibeenna uluu, dhanthibeenna dhanthay, anjjetteddawantta’ geetettiyaa wodii yaanawaa. ³⁰ He wodiyan, ‘Zoozattoo, nu bolla woddite; zukkullatuwaakka, nuuna qosite’ yaaganita. ³¹ Simmi qayye mithaan hawaadan hanooppe, mela mithaan waanannawee?” yaageedda.

³² Yesuusanna ittippe kaqettana mala, iita oosuwaa ootheedda hara laa77u asatuwaakka afeeddino. ³³ Qeeraanew geetettiyaasaa gakkeedda wodiyaan, Yesu-

*23:17 *Ha payduu*, “Philaaxoosaw Paasigaa Baalaa bonchchuwaa gallasaan itti uraa qashuwaappe billiyaa dooyay de7ee” yaagee. Shin, Dawroothuwaa Geeshsha Maxaafaa Ooratha Caaquwaa gidduwaan ha payduu xaafetti beenna gaasuu, hara Geeshsha Maxaafatuwaa bilethatuwaan ubbatuwanka xaafetti beenna diraassa.

f23:30 Hos 10:8; Sax 6:16

usa kaqqeeddino. Iitaa oothowanttakka, ittuwaa ushechchanna, yokkuwaa had-dirssanna kaqqeeddino.

³⁴ Yesuusi, “Ta Aabboo, untunttu barenttu oothiyaawaa erenna diraw, untunttu nagaraa atto ga” yaageedda.

Untunttukka A mayuwaa saamaa yegettiide gishetti akkeeddino. ³⁵ Asay eqqii xeellishshin, gadiyaa mooddiyaawanttu, “Harantta ashshree; Xoossaan dooretteedda Kiristtoosi A gidoope, ane bare huuphiyaa ashshennee?” yaagiide qilliicceeddino.

³⁶ Qassi wottaaddaratuukka shiiqiide qilliicceeddino; cammeedda woyiniyaa eessaa aw ahi immiide, ³⁷ “Hawo, neeni Ayihudaa kaatiyaa gidoope, ne huuphiyaa ashsha!” yaageeddino.

³⁸ Huuphissannakka, “Hawe Ayihudaa kaatiyaa” yaagiyaa xaafuwaa xaafeeddino. ³⁹ Iitaa oothiide kaqetteeddawanttuppe ittuu, boriiddinne toochchiidde, “Hawo neeni Kiristtoosa gidikkii? Ane A gidoope, ne huuphiyanne nuuna ashsha” yaageedda.

⁴⁰ Yokkuu qay A, “Neeni hawaa malatiyaa pirddaa bolla de7aaddeikka Xoossaw yayyikkii? ⁴¹ Nuuni kiitetteedda balaan muraa akkiidde de7eetto; nuussi bessiyaa muraa bollan de7eetto; shin ha bitani itti iitabaanne oothibeenna” yaagi zaareedda.

⁴² I Yesuusa, “Neeni ne kawutethaa wolqqaan yiyaa wode, taana qoppa” yaageedda. ⁴³ Yesuusikka, “Taani new tumuwaa oday, hachche taananna ittipe gannatiyaan de7anaassa” yaageedda.

Yesuusa Hayquwaa

(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Yoh 19:28-30)

⁴⁴ He wode usuppun saate gidiyaa keena; hewaappe uduppu saatiyaa gakkanaw, biittaa ubbaa bollan dhuma gideedda. ⁴⁵ Awaykka bare poo7uwaa diggeedda; geeshsha golliyaa gaariduukka peedhettiide laa77uwaa keseedda. ⁴⁶ Yesuusikka daro dhoqu geedda qaalaan waassiide, “Ta Aabboo, taani ta shemppuwaa ne kushiyaan aatha immay!” yaagi simmowaappe guyyiyan I hayqqeedda.

⁴⁷ Xeetuwwa kaappuu haneedda yewuwaa be7eedda wode, “Ha bitani tumakka xillo asa” yaagiide Xoossaa galateedda. ⁴⁸ Hawaa be7anaw ittisaa shiiqeedda asay ubbay haneedda yewuwaa be7iide, barenttu tiraa baqqiidde simmeeddino. ⁴⁹ Yesuusa eriyaa asay ubbayne Galiilaappe doommiide A kaalleedda maccawanttu hawaa xeelliide, haakuwan eqqeeddino.

Yesuusi Moogetteedda

(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Yoh 19:38-42)

⁵⁰ Ayihudaa shanggatuwaa gideeddawanttuppe ittuu, Yooseefa geetettiyaa lo77anne xillo bitani de7ee. ⁵¹ Ha bitani shanggatuwaa maqquwaanne untunttu oosuwan ittippetethaa oothibeenna. Xoossaa kawutethaa yuussaa hidootaan naagiidde de7ee. ⁵² Yooseefokka Philaaxoosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda. ⁵³ Akkanaadan geetettowaappe guyye, anhaa bollappe wothiide, lo77o mooguwwa mayuwaan xaaxiide, shuchchaappe woocettiide medhetteedda, ooninne kase moogetti beenna ollaa giddon wotheedda. ⁵⁴ Gallassaykka sambbataa mokkanaw giigiyya gallassaa; sambbataykka gelana hane.

⁵⁵ Galiilaappe doommiide Yesuusanna ittippe yeedda maccawanttu kaalliidde, duufuwan A anhaa wootiide wotheedinontto be7eeddino. ⁵⁶ Unttuntu hawaappe soy simmiide, shittuwanne okkiyaawaa anhaw giigisseeddino.

Higgiyaa maaraadan sambbata gallassi shemppeeddino.

Yesuusi Hayquwaappe Denddedda

(Mat 28:1-10; Mar 16:1-8; Yoh 20:1-10)

24 Saaminttaappe koyro gallassa, maccawanttu giigissedda shittuwaa oyqqiide darii guuriide duufuwakko beeddino. ² Shuchchaykka duufuwaa doonaappe gondoretina be7eeddino. ³ Unttuntu duufuwaa garssa ollaa gelo wode, Godaa Yesuusa anhaa demmibeykkino. ⁴ Maccawanttu sidhiidde de7ishshin, waciwaciyaa mayuwaa mayyeedda laa77u asatuu, qoppennaan untuntu miyyiyaan eqqeeddino.

⁵ Maccawanttukka yashshaappe denddowaan sa7aa xeelliidde de7ishshin, laa77u asatuu, “De7uwan de7iyaawaa, A ayaw hayqqowanttu giddoppe koyyiitee? ⁶⁻⁷ I denddedda; hawaan baawa. Qaykka Galiilaan de7iyaa wodiyaan, ‘Asaa na7ay nagaranchchatuwaa kushiyan aadhhi imettanawaa; masqqaliyaa bollan kaqetanawaa, heezzenotho gallassi hayquwaappe denddanawaa’ yaagettowaa qoppite” yaageeddino.

⁸ Maccawanttukka he wode qaalaa akeekeddino. ⁹ Unttunttukka duufuwappe simmiide ha ubba yewuwaa tammanne itti kiitettowanttoonni untuntta kaalliyaawanttoo ubbattoo odeeddino. ¹⁰ Hawaa Yesuusi kiittowanttoo odeeddawanttu: Magdalappe yeedda Mayraamo, Yohaanno, Yayiqooba daayo Mayraamonni untuntunna ittippe de7iyaa hara Maccawantta. ¹¹ Unttunttoo maccawanttu odiiyaa qaalay qaajjiyaawaa malatina ammanibeykkino.

¹² Shin he wode Phexiroosi denddiide duufuwakko woxxeedda. Yaa gakkiiide hokki xeelliyaa wode, garssan mooguwaa mayo xalalay de7iyaawaa be7eedda. Hano yewuwankka maalalettiide, golle simmeedda.

Emaahuusa Ogiyaan Yesuusi Laa77u Asatuwassi Qoncceddada

(Mar 16:12, 13)

¹³ He gallassi Yesuusa kaalliyaawanttuppe laa77u asatuu Yeerusalaameppe laa77u saatiyaa haakkiyaa Emaahuusa geetettiyaa heeraa biidde; ¹⁴ ittu ittuwanna haneedda yewuwaa ubbaa haasay de7iino. ¹⁵ Unttuntu haasayiidinne zorettiidde de7ishshin, Yesuusi bare huuphew yiide untuntu miyyiyaa shiiqiide untuntunna biidde de7ee. ¹⁶ Shin untuntu bare ayfiyan xeelliidde A gidiiyaawaa shaakki eranaw danddaybeykkino.

¹⁷ Yesuusi, “Hinttenttu ogiyaa bollan ittu ittuwanna haasayiyaawe ayee?” yaagi oochcheedda. Unttunttukka dagaman lechchummiide eqqeeddino. ¹⁸ Unttunttuppe ittuu Qeliyoophaa geetettiyaawe, “Ha gidduwan Yeerusalaamen hano yewuwaa erennawe ne xalalay hagadew imathee?” yaagi zaareedda.

¹⁹ Yesuusi, “I ayee?” yaagina, untunttukka, “Xoossaa sinthaninne asaa ubbaa sinthan qaalaaninne kiitaan mino nabiyaa gideedda Naazireetiyaa Yesuusabaa haasayetto. ²⁰ Aakka qeesatuwaa kaappatuunne nuuna mooddiyaawanttu hayquwaa pirddaw aathi immeeddino; masqqaliyaa bollan wodheeddino. ²¹ Nuuni kasenna, ‘Israa7eeliyaa asaa wozanawaa’ yaagi hidootowe A; shin ha yewuu hanettiide aadhhoodeppe heezzu qamma gideedda. ²² Nu giddoppe itti itti maccawanttu

nuuna maalalisseeddino. Unttuntu guuraan hini duufuwaa beeddino, ²³shin Yesuusa anhaa untntuntu dhayo wode shiretti simmiide, “I dendeedda; yaagiyaawaa kiitanchchatuu odishshin be7eeddo” yaagi odeeddino. ²⁴Nu giddoppekka itti itti asay duufuwaa biide untntuntu goowaadan hanina be7eeddino; shin Yesuusa anhaa demmibeykkino” yaageeddino.

²⁵Yesuusi untntuntu, “Hintteno, akeekenna asatoo, hinttenttu wozanaan nabatuu odowaa ubbaa elle ammanennawantoo; ²⁶Kiristtoosi ha metuwaa akkanawunne bare bonchchuwaakko gelanaw bessennee?” yaagedda. ²⁷Hewaappe simmiide Yesuusi Muse maxaafatuwaappenne Nabatuu xaafeedda maxaafatuwaappe doommiide, Xoossaa Maxaafatuwaa ubbaan xaafetteedda barebaa untntuntu billiide odeedda.

²⁸Untntuntu bide7iyaa heeraa mateedda wode, Yesuusi harasaa biyaawaa malaateedda. ²⁹He wode untntuntu A, “Gallassay qammiide de7iyaa diraw, omarssay mateedda; nuunanna ittippe aqa!” yaagi minissi woosseeddino. Hawaa diraw, ikka untntuntunna ittippe aqanaw geleedda. ³⁰Untntuntu ittippe gayitaan utteedda wode, daabbuwaa dentiide anjjeedda; menthiide untntuntu immeedda. ³¹Untntuntu ayfiikka A akeekaanna mala dooyettina, Yesuusa gidiaawaa ereeddino. Ikka untntuntu sinthaappe geemmeedda. ³²Untntuttukka ittu ittuwaa, “Qadhdhaan ittippe nu de7ishshin, nuuna I haasayissiyaa wodiyaaninne Xoossaa maxaafatuwakka nuussi qonccissiide I odiyaa wodiyaan, nu wozanaa gidдон tamaadan seellee gidennee?” geetteddino.

³³⁻³⁴He woddiyanka denddiide Yeerusalaame simmeeddino. Yesuusi kiitto tammanne ittatoonne untntuntunna ittippe de7iyaawantoo, “Goday tumuwaakka dendeedda, Simoonawukka beettedda” yaagiide hewaan ittippe shiiqi utteddawantta demmeeddino.

³⁵He laa77atuu, qadhdhaan haneeddawaanne Yesuusi daabbuwaa menthiyaa wode wooti A ereeddinontto untntuntu odeeddino.

Yesuusi Barena Kaalliyawantoo Beettedda

(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Yoh 20:19-23; Kit 1:6-8)

³⁶Hawaa untntuntu haasay de7ishshin, Yesuusi untntuntu gidдон eqqiide, “Sarothay hinttew gido” yaageedda. ³⁷Untntuntu moytilliyaa be7owaa malatina dagammiide, yashshaan kumeeddino. ³⁸Ikka untntunta, “Ayaw dagammiitee? Ayaa diraw hinttenttu wozanay sidhii? ³⁹Taani Yesuusa gidiaawaa eranaw, ane ta kushiyaanne ta gediya be7ite; taanan hinttenttu be7iyaawaadan, moytillew ashunne meqethay baawa. Ane taana hinttenttu kushiyaan oyqqi be7ite” yaageedda.

⁴⁰Hawaa yaagi simmiide, bare kushiyaanne bare gediya besseedda. ⁴¹Untntuttukka nashchhaappe denndowaan, ammanennaan maalaletti de7ishshin I, “Hawaan meetettiyaawe hinttenttoo de7ii?” yaagi untntunta oochcheedda. ⁴²Untntuttukka, xiixetteedda moliyaappe laafa puruwaa aw immeeddino. ⁴³Ikka akkiide untntuntu sinthaan meedda.

⁴⁴Ikka, “Taani hinttenttunna ittippe de7aadde, ‘Muse maxaafaan, nabatuwaa maxaafaaninne qaalaan xaafetto mazimuratun ta diraw xaafetteedda ubbay poletanaw bessee’ yaagaade hinttenttoo odeedda yewuu hawaa” yaageedda.

⁴⁵He wodiyancka Xoossaa Maxaafatuwan geetettowaa akeekaanna mala, untntuntu wozanaa dooyeedda. ⁴⁶Untntuntu, “‘Kiristtoosa metuu gakkanawaa;

heezzenhiyaa gallassi hayquwaappe denndanawaa. ⁴⁷A asunthan nagaraa paax-ethaynne maarotaa demussay Yeerusalaameppe doommiide asaw ubbaw odetanawaa' yaagettiide xaafetteedda.

⁴⁸“Hinttentukka hawoo markkatuwaa. ⁴⁹Ta hinttenttoo, Ta aabbu qaalaa geleedda hidootaa yeddana; hewe gakkanawunne hinttenttoo wolqqay saluwaappe imettana gakkanaw, Yeerusalaame katamaan naagishshite” yaageedda.

Yesuusi Saluwaa Simmiide Beedda

(Mar 16:19, 20; Kit 1:9-11)

⁵⁰Hawaappe guyyiyan, Biitaaniyaa geetettiyaa katamaa gakkanaw, untuntta afeedda; bare kushiyyaa micciide untuntta anjeedda. ⁵¹Unttuntuppe shaakettiide, saluwaa beedda. ⁵²Unttuntu aw goyinniide, daro nashechchaan Yeerusalaame simmeeddino. ⁵³Qassi paccennaan Xoossaa galatiidde, Geeshsha Golliyan de7eeddino.

Yohaannisi Xaafeedda

Mishiraachchuwaa Qaalaa

Geluwaa

Yohaannisi xafeedda mishiraachchuu, Yesuusi ashuwaa mayyiide asaa gidduwan beetteedda De7uwaa Xoossaa Qaalaa gidyaawaa qonccissee. Ha maxaafay bare huphew qonccissiyaawaadan ha Mishiraachchuwaa Qaalay xaafetteeddawe, A nababiyaa asay Yesuusi asaa ashshiya dhaliyaa gidiide yaanawaa getetteedda Xoossaa Na7aa gidyaawaa ammanana malanne aani ammano gaasuwan medhinaa de7uu untuntussi de7anaawaa untuntu erana mala xaafetteedda (20:31).

Mishiraachchuwaa Qaalaw koyro shaakuu Medhinaa Xoossaa qaalayne Yesuusinne ittuwa gidyaawaa odi simmiide, Yesuusi ashshiyaawaa gidiide yaana geeteteedda Xoossaa Na7aa gidyaawaa bessiyaa dumma dumma malaatatuwaa shiishshee. Hewaappe kaalliide qassi ha malaatatuwappe beetteedda ayfiyaa odiyaa taarikatuu kaalliino. Ha kifili itti itti asay Yesuusan ammaniide, A kaalliyaaawantta gideeddawaa odee; haratuu qassi A ayaw ixceeddenttonne aani ayaw ammanokko geeddento odiino. (Shemppuwaa 13-17) Yesuusi oyqetteedda omarssi aw A kaalliyaaawantunna ay keena mino ittipetethay de7inttonne, qassi I kaqettanaw maateedda wonttetha gallassi untuntussi gigettana malanne minnana mala I haasayeedda qaalaa odiino. Wurssethaa shemppatuu Yesuusi oyqetteeddawaanne pirddaw shiiqeeddawaa, A kaquwaanne A dendduwaa, qassikka dendduwaappe guyyiyan barena kaalliyaaawantussi I qonceedda hanotaa odiino.

Yohaannisi Godaa Yesuusi Kiristoosa bagganna beettiyaa Medhinaa De7uwaa qoncciyaan bessiya ha aadho keekatethay ha77ippe doommiide Yesuusi oge, tumanne de7o gidyaawaa ammaniyaawantussa. Yohaannisi xafeedda mishiraachchuwaa qaalaa haratuwappe dummayiyaawe, ayyaanaa tumatethatuwaa tamarissanaw de7uwaa ubbaan asay meezeteedda qaalatuwaa go77ettiyaa diraassa. Hewantukka, haathaa, soolluwaa, poo7uwaa, henthanchchaa, dorssaa, woyiniyaa mithaa, woyiniyaa ayfiyaanne hewantta malatiyaawantta.

Woshummaade oyqetteedda mishiratti taarikiyaa 7:53-8:11 cora bilethatuunne beni maxaafatuu barenttun gujjikkino; haratuu Yohaannisa mishiraachchuwaan 21:24 guyyiyan gelissiino; haranttu qassi Luuqaasa mishiraachchuwaa 21:38 guyyiyan gelissiino; itti beni xaafetteedda bilethay Yohaannisa mishiraachchuwaa 7:36 guyyiyaan gelisseedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Ha Maxaafaa xaafeddawaa qofaa (1:1-18)

Xammaqiyaa Yohaannisanne Yesuusa koyro kaalleeddawantta (1:19-51)

Yesuusa oosuwaa domethaa (2:1-12:50)

Yeerusalaameninne izi yuushshuwaan wurssethaa gallasatuwan haneedda Yesuusa oosuwaa (13:1-19:42)

Godaa Yesuusa dendduwaanne qonccethaa (20:1-31)

Wurssethaa qutiyyaa, Galiilaan zaariide barena kaalliyaaawantussi Yesuusi qonceeddawaa (21:1-25)

De7uwa Qaalaa

1 Qaalay koyro de7ee; qaalaykka Xoossaanna ittippe de7ee; qaalaykka Xoossaa. ²I koyroppekka Xoossaanna de7ee. ³Ubbabay qaalaa bagganna medhetteedda. Medhetteeddabaani ubbabaani I baynnaan ittibaynne medhettibeenna. ⁴Aani de7uu de7ee; de7uu asaw poo7uuaa. ⁵Poo7uu dhumaani poo7ee; dhumay poo7uuaa xoonibeenna.

⁶Xoosaappe kiitetti yeedda A sunthay Yohaannisa geetettiyaa itti bitani de7ee. ⁷Asay ubbay A bagganna ammanana mala, poo7uwaabaa markkattanaw yeedda. ⁸Poo7uwaabaa markkattanaw yeeddappe attin, I bare huuphew poo7uuaa gidenna. ⁹Ikka tumu poo7uuaa gideeddawe asaw poo7issanaw ha sa7aa yiyaawaa.

¹⁰Qaalay alamiyaan de7ee; Xoossay Qaalaan alamiyaa medhdheedda; shin alami A eribeenna. ¹¹I bare baggatuwakko yeedda; shin untunttu A shiishshi akkibeykkino. ¹²Gidoppe attin I barena shiishshi akkeedda ubbatoo, bare sunthaani ammaneeddawanttoo, Xoossaa naanaa gidana mala, maataa immeedda. ¹³Untunttu Xoosaappe yeletteeddinoppe attin, asay yeliyaa maaraani woy ashuwaa sheniyaan woy attuma asaa sheniyaan xalalaan yelettibeykkino.

¹⁴Qaalay asa gidiide, aadho keekatethaaninne tumatethaan kumiide nu gidduwan de7eedda. Nuuni, I bare aabboo itti Na7aa gidiide akkeedda aw de7iyaa bare Aawuwaa bonchchuwaa be7eeddo.

¹⁵Yohaannisi aabaa bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Taani, ‘Taappe kaalla yiyaawe taappe bollaa; ayissi gooppe, ta yellettanaappe kasenna I de7iyaawaa’ gaade hinttenttoo odowe hawaa” yaagi markkatteedda.

¹⁶Nuuni ubbay A kumentha aadho keekatethaan palaheedda anjuwaa akkeeddo. ¹⁷Xoossay higgiiyaa Muse bagganna immeedda; shin aadho keekatethaynne tumatethay Yesuusi Kiristtoosa bagganna yeedda. ¹⁸Xoossaa be7eedda asay ooninne baawa; bare Aawuwaa matan de7iyaa bare huuphew Xoossaa gideeddawe itti Na7aa xalalay aabaa markkatteedda.

Xammaqiyaa Yohaannisa Markkatethaa

(*Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Luq 3:1-18*)

¹⁹Yeerusalaamen de7iyaa Ayihudatuwaa ayissiyaawanttu qeesatuwaanne Lee-watuwaa Yohaannisakko, “Neeni oonee?” giide A oochchana mala kiittina, Yohaannisi untunttussi markkatteedda markkatethay hawaa.

²⁰Yohaannisi, “Taani Kiristtoosa gidikke” yaagiide geeshshi markkatteed-dawaappe attin, markkattussa ixxiibeenna.

²¹Untunttu, “Yaatina, neeni oonee? Neeni Eelaasee?” yaagiide oochcheeddino.

Yohaannisi, “A gidikke” yaageedda.

Qassikka untunttu, “Neeni nabee?” yaagiide oochcheeddino.

Yohaannisi, “Gidikke” yaagi zaareedda. ^h

²²Untunttu, “Yaatina neeni oonee? Nuuni nuuna kiitteeddawanttoo odana mala, neeni neena oona gay?” yaageeddino.

²³Yohaannisi zaariide, “Nabiyaa Isayaase geeddawaadan, woraan bare qaalaa dhoqqu udiide,

‘Godaa ogiyaa sitti oothite!’
giyaa kooshshay tawaa”
yaageedda.¹

²⁴ Qassi Parisaawatuu kiitteedda asatuu ²⁵ Yohaannisa, “Neeni Kiristtoosa woy, Eelaasa woy nabiyyaa gidana dhayooppe, yaatina ayissi xammaqay?” yaagiide oochcheeddino.

²⁶ Yohaannisi, “Taani haathan xammaqay; shin hinttenttu erennawe ittu hawaani hinttenttu gidduwan de7ee. ²⁷ I taappe kaalla yee. Taani A caammaa qashuwaa bilanawukka bessikke” yaagi zaareedda.

²⁸ Hawe ubbay Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha bagga Yohaannisi xammaqiyaasaa Biitaaniyaan haneedda.

Xoossaa Orgge Dorssaa

²⁹ Yohaannisi wonttetha gallassi Yesuusi barekko yiyaawaa be7iide, “Xoossaa orgge dorssaa, †Alamiyaa asaa nagaraa dhayissiyaawe, haweshi! ³⁰ Taani, ‘Taappe kaalla ittu yaanawaa; I taappe bollaa; ayissi gooppe, ta yelettanaappe kasenna I de7iyaawaa’ gaade odeeddawe hawaa. ³¹ I oonentto taani erikke; shin Israa7eliyaa asaw A qonccissanaw haathan xammaqaadde yaaddi” yaageedda.

³² Yohaannisi markkattiidde, “Geeshsha Ayyaanay saluwaappe haraphphiyaadan wodhdhishiinanne A bollan uttishshin, taani be7aaddi. ³³ Taani A erikke; shin haathaani xammaqana mala taana kiitteedda Xoossay, ‘Geeshsha Ayyaanay wodhiide, itti asaa bolla shemppishshin, neeni be7ana; ikka Geeshsha Ayyaanaan xammaqee’ yaagiide taw odeedda. ³⁴ Taani hewaa be7aaddi; I Xoossaa Na7aa gidiyawaakka markkattay” yaageedda.

Yesuusi Koyro Barena Kaalliyawantta Dooreedda

³⁵ Wonttetha gallassi Yohaannisi shirettiidekka barena kaalliyawanttuppe laa77atuwanaa ittipe eqqeedda; ³⁶ I Yesuusi aadhdhishshin be7iide, “Xoossaa dorssay haweshi!” yaageedda.

³⁷ Yohaannisa kaalliyaa laa77atuu Yohaannisi giyaawaa sisiide, Yesuusa kaalleeddino. ³⁸ Yesuusi barena kaalliyawantta guyye simmi be7iide, “Ayaa koyyiitee?” yaagi ochcheedda.

Unttuntu zaariide, “Rebii, neeni haqan de7ay?” yaageeddino. “Rebii” guussay “Tamaarissiyaawoo” giyaawaa.

³⁹ Yesuusi untuntta, “Haa yiide be7ite” yaageedda. Unttuntu biide, I de7iyaasaa be7eeddino; he gallassi sa7ay tammu saate heera gidiyaa diraw, unttuntu aananna peesheeddino.

†1:29 *Xoossaa orgge dorssaa*: Paasigaa (kessuwaa), Ayihude asatuwaa payduwaan Nisaan geetettiyyaa agenaa gidiide Tophiyaa asaa payduwaan laappuniyaanne hospuniyaa agenatuwaa. Ayihude asaan Paasigaa geetettowe, Xoossay Israa7eeliyaa asatuwaa Gibxeppe wolqqaama malaataan kesseedda wodiyyaa gidiyaa diraassa. Wog 23:5-8 xeellite. *Xoossaa Orgge Dorssaa*, Ooratha Caaquwaan Kiristtoosan xeeseetto gaasuu, I ha alamiyaa asaa hayquwassi barena aathi immiide medhinaa muraappe kessi akko diraassa. 1Qor 5:7; 1Phx 1:18-19 xeellite.

⁴⁰Yohaannisi geeddawaa sisiide, Yesuusa kaalleedda laa77u asatuwaappe ittuu, Simoona Phexiroosa ishaa Inddiraasa. ⁴¹Inddiraase koyro bare ishaa Simoona demmiide, “Nuuni Xoossay kiitteeddawaanna gaketteddo” yaageedda. Hewaa guussay “Kiristtoosa” giyaawaa. ⁴²Inddiraase Simoona Yesuusakko aheedda.

Yesuusi Simoona be7iide, “Neeni Yohaannisa na7aa Simoona; ne sunthay Keefaa geettanawaa” yaageedda. “Keefaa” giyaawaa bilethay “Phexiroosa” woy “Zaallaa” giyaawaa.

Yesuusi Piliphoosanne Naatinaa7eela Xeegeedda

⁴³Wonttetha gallassi Yesuusi Galiilaa baanaw qofaa qachcheedda; I Piliphoosanna gaketttiide, “Taana kaalla!” yaageedda. ⁴⁴Piliphoosi, Inddiraasinne Phexiroose de7eedda Beetesayda geetettiyya katamaappe yeedda asa.

⁴⁵Piliphoosi Naatinaa7eelanna gaketttiide, “Muse maxaafatuwaaninne Nabatuwaa maxaafatuwaan [‡]aabay xafetteeddawaadan, Yooseefo na7aa Yesuusi Naazireete katamaan de7iyaawaanna nuuni gaketteddo” yaagi odeedda.

⁴⁶Naatinaa7eeli zaariide, “Naazireete katamaappe lo77obay kesanaw dand-dayii?” yaageedda.

Piliphoosi, “Yaade be7a” yaageedda.

⁴⁷Naatinaa7eeli barekko giyaawaa Yesuusi be7iide, “Makkalay bayinna tumu Israa7eliyaa asay hawaa!” yaageedda.

⁴⁸Naatinaa7eeli Yesuusa, “Neeni taana haqan eray?” yaagi oochcheedda.

Yesuusi zaariide, “Piliphoosi neena xeesanaappe kase, neeni balasiyaa geetettiyya mithaappe hirkkinna de7ishshin, taani neena be7aaddi” yaageedda.

⁴⁹Naatinaa7eeli zaariide, “Tamarissiyaawoo, neeni Xoossaa Na7aa! Neeni Israa7eliyaa kaatiyaa!” yaageedda.

⁵⁰Yesuusi, “Taani neena balasiyaa geetettiyya mithaappe hirkkinna be7aaddi geedda diraw ammanay? Neeni hawaappe aadhdiyaawaa be7ana!” yaageedda.

⁵¹Qassikka Yesuusi, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; saluu dooyettina, Xoossaa kiitanchchatuu ta bolla, Asa Na7aa bolla, pude kesishshiinne duge wodhdhishshiina, hinttentu be7ana” yaageedda. [‡]

Yesuusi Qaanaa Katamaa Bullachchaasaa Beedda

2 Heezzenho gallassi Galiilaa gadiyan Qaanaa geetettiyya katamaan bullachchay bullachchetteedda; Yesuusa daaya he bullachchaan de7aw. ²Yesuusikka barena kaalliyawanttunna ittippe he bullachchaa xesetteedda. ³Woyiniyaa ushshay wuridiggina, Yesuusa daaya A, “Unttuntussi woyiniyaa ushshay wuridiggeedda” yaaga oochchaaddu.

⁴Yesuusi zaariide, “Ta daayee, hawe ta oosuwaa gidiyaa diraw, ne yayyana koshshenna. Ta wodii [¶]biro gakkibeenna” yaageedda.

[‡]1:45 *Muse maxaafatuwaaninne Nabatuwaa maxaafatuwaan*: Ayihudatuwaa maxaafaa, Eca Caaquwaa.

[¶]2:4 *Ta wodii*: Hawaa guussay Yesuusa tumu bonchchuu be7ettanaw besseenne I Xoossaa Na7aa gidowe erettanaw bessee giyaawaa.

⁵ Yesuusa daaya kiitettiyaawanttussi, “I hinttenttussi odiyaawaa ayaa giddoppennee oothite” yaaga odaaddu.

⁶ Ayihudatu kase oothiyaa dooyaadan, meechchaa wogaw ittu ittuu xeetu xaarimusiyaa oyqqiyaa usuppun shuchchaa baathatu hewan de7iino. ⁷ Yesuusi kiitettiyaawantta, “Baathatuwani haathaa kunthite” yaageedda; geettowaadankka untunttu baathatuwani doonaa gakkanaw haathaa kuntheeddino. ⁸ Yesuusi untuntta, “Ha77i duuqqiide, bullachchaa kaappoo immite” yaageedda; untunttu aw afiide immeeddino.

⁹ Bullachchaa kaappuu woyiniyaa ushshaa gideedda haathaa ganxxi xeelliide, haqappe yeeddentto eribeenna; shin haathaa kuntheedda oosanchchatuu eriino. Bullachchaa kaappuu machchatto akkiyawaa xeesiide, ¹⁰ “Ooninne ayife gideedda woyiniyaa ushshaa imatha asaa kasetiide ushshae; yaatiide asay darissi usheeddawaappe guyyiyaan, qiraariyaa ushshae. Shin neeni ayife gideedda woyiniyaa ushshaa hanno gakkanaw naagaadda!” yaageedda.

¹¹ Yesuusi bare ootheedda wolqqaama malaatatuwaappe hawaa koyruwaa Galilaa gadiyan Qanaa geettetiyyaa heeraan ootheedda; hewan bare bonchchuwaa I qonccissina, A kaalliyaa wanttu aani ammaneeddino.

¹² Hewaappe guyyiyan, Yesuusi bare daayinna, bare ishatuwaannanne barena kaalliyaa wanttunna ittippe Qifirinaahooma geettetiyyaa katamaa biide amareedda gallassaa takkeeddino.

Yesuusi Geeshsha Golliyaa Gibbiyaappe Zali77iyaawantta Kesseedda

(Mat 21:12-13; Mar 11:15-17; Luq 19:45-46)

¹³ Ayihudatu bonchchiya Paasigaa Baalaa gallassay matattina, Yesuusi Yeerusalaame beedda. ¹⁴ Geeshsha Golliyaa gibbiyan mizzaa, dorssaanne dogommatuwaa zali77iyaa asaa demmeedda; qassi haratuu barenttu oydiyan uttiidde, miishshaa laammiyaawantta demmeedda. ¹⁵ I golaa jiraafiyaa dooqqiide, asaa ubbaa dorssaannanne miyaanna Geeshsha Golliyaa gibbiyaappe karew kessiide yederisseedda. Miishshaa laammiyaawanttu oydiyaakka aathi yeggiide, untunttu miishshaa laaleedda. ¹⁶ Dogommuwaa zali77iyaawantta I, “Ha dogommatuwaa hawaappe kessite; Ta Aabbu golliyaa geyaa oothoppite!” yaageedda.

¹⁷ Yesuusa kaalliyaa wanttu Xoossaa maxaafan, “Taani ne gollew seelettiyaa seelay taana tamaadan guuddee” geetetiide xaafetteeddawaa hassayeeddino. ^k

¹⁸ Hewaappe guyye, Ayihude asaa ayissiyaawanttu zaariide, “New hawaa oothanaw danddayiyaa maatay de7iyaawaa nuuna ayaa malaataa bessanii?” yaageeddino.

¹⁹ Yesuusi, “Ha Geeshsha Golliyaa kolite; taani heezzu gallassaani zaaraade keexxana” yaageedda.

²⁰ Qassikka Ayihude asaa ayissiyaawanttu, “Ha Geeshsha Golliyaa keexxanaw oytamanne usuppun laythaa akkeedda; shin neeni heezzu gallassaani keexxanii?” yaageeddino.

²¹ Shin I haasayeedda Geeshsha Golli bare asatethaabaa. ²² Hewaa diraw, Yesuusi hayquwappe denddeeddawaappe guyyiyan, Yesuusa kaalliyaa wanttu I hewaa

geeddawaa hassayeeddino. Qassi untuntu Xoossaa Maxaafay geeddawaanne Yesuusi haasayeeddawaa ammaneeddino.

²³Paasigaa baalaa bonchchiya wode, Yesuusi Yeerusalaamen de7ishshin, I ootheedda malaataa be7iide, cora asay A ammaneeddino. ²⁴Shin Yesuusi asaa ubbaa eriya diraw, hewantta ammanibeenna. ²⁵Asaabaa ooninne aw markkattana mala koyyibeenna; ayissi gooppe, asaa wozanaani ayee de7intto, I bare huuphew eriyaa diraassa.

Yesuusanne Niqoodimoosa

3 Parisaawatuwaappe gideedda kaappuwaa Niqoodimoosa geetettiyyaa itti bitani de7ee. ²Niqoodimoosi qamma Yesuusakko yiide, “Tamaarissiyaawoo, neeni nuuna tamarissana mala Xoossay kiitteedda gidiaawaa nuuni ereetto; ayissi gooppe, Xoossay aananna de7iyaa asaappe attin, ha neeni oothiyaa wolqqaama malaatuwa oothanaw danddayiyaa asay baawa” yaageedda.

³Yesuusi zaariide, “Taani new tumuwaa oday; asay laa7enthuwa yelettana dhayooppe, Xoossaa kawutethaa be7anaw danddayenna” yaageedda.

⁴Niqoodimoosi, “Cima asay waaniide laa7enthuwa yelettanaw danddayii? Bare daay uluwaa simmi geliide, laa7enthuwa yelettanaw asay danddayii?” yaageedda.

⁵Yesuusi zaariide, “Taani new tumuwaa oday; asay haathaappenne Geeshsha Ayyaanaappe yelettana dhayooppe, Xoossaa kawutethaa gelanaw danddayenna.

⁶Asay ashuwan asaappe yelettee; shin asay ayyaanaani Geeshsha Ayyaanaappe yelettee; ⁷‘Hinttenttu laa7enthuwa yelettanaw bessee’ gaade taani odeedda diraw, maalalettoppa. ⁸Carkkuu bare koyyeeddasaa carkkee. Neeni A kooshunchchaa sisaasa; shin I haqappe yintto woy haqa bintto erakka. Geeshsha Ayyaanaappe yelettedda ubbay hewaa mala” yaageedda.

⁹Niqoodimoosi, “Hawe waaniide hananaw danddayii?” yaagiide oochcheedda.

¹⁰Yesuusi zaariide, “Neeni Israa7eelatuwaa tamarissiyaawaa gidaadde hawaa erikkii? ¹¹Taani new tumuwaa oday; nuuni eriyaawaa haasayettonne be7eeddawaa markkateetto; shin nuuni markkattiyaawaa hinttenttu akkikkita.

¹²Taani hinttenttussi sa7aabaa odina, ammanennawantta gidooppe, saluwaabaa odina waani ammananitee? ¹³Saluwaappe wodhdheedda taappe attin, saluwaa keseeddawe ooninne baawa; saluwan de7iya Asaa Na7ay taana.

¹⁴⁻¹⁵“Muse woraan xanqimaaluwaa shooshshaa sulleeddawaadan, taana ammaneedda ubbay medhinaa de7uwa akkana mala, taani Asa Na7ay masqqaliyaa bolla pude denddana bessee. ¹

¹⁶“Xoossaa Na7aa ammaniyaa ubbay medhinaa de7uwa akkanaappe attin, dhayenna mala, Xoossay ha alamiyaa asaa loythi siiqeedda diraw, bare mexxi itti Na7aa immeedda. ¹⁷Ayissi gooppe, Xoossay bare Na7aa ha alamiyaa asaa pirdanaw kiittiibeenna; shin untuntta A bagganna ashshanaw kiitteedda.

¹⁸“A Na7aa ammaniyaa ooninne pirddettenna; shin Na7aan ammanenna ooninne, Xoossaa Na7aa ittuwa ammanibeenna diraw, ha77ikka pirddetti utteedda. ¹⁹Asaa bolla yiyaa pirdday hawaa: Poo7uu ha alamiyaa yeedda; shin asaa kiitay iita gidiaay diraw, poo7uwaappe aathiide, dhumaa siiqeedda. ²⁰Iitabaa oothiyaa ooninne poo7uwaa ixxee; ayissi gooppe, bare kiitay qonccenna mala, poo7uwaakko shi-

iqenna. ²¹ Shin tumuwaa oothiyaa ooninne Xoossay azazeeddawaadan, I ootheddawaa poo7uu qonccissana mala, poo7uwaakko shiiqee” yaageedda.

Yesuusanne Xammaqiyaa Yohaannisa

²² Hewaappe guyyiyan, Yesuusinne A kaalliyawanttu Yihudaa gadiyaa beeddino; Yesuusi he gadiyan untuntunna amareedda wodiyaattiide, asaa xammaqiidde de7ee.

²³ Qassi Yohaannisi Saaleeme mataan de7iyaa Henoona giyaa saan wogga haathay de7iyaa diraw, asay aakko yiina xammaqee. ²⁴ Hewe haneeddawe Yohaannisi qashettanaappe kasenna.

²⁵ Hewaappe guyyiyan, Yohaannisa kaalliyawantunna amareedda Ayihudatuwaa meechchaa wogaabaa §palumetteeddino. ²⁶ Untunttu Yohaannisakko biide, “Tamaarissiyaawoo, Yorddaanoosa Shaafaappe hefinthan neenanna de7iyaawe, neeni aabaa markkattowe, be7a ha77i xammaqee; asay ubbaykka aakko bee” yaageeddino.

²⁷ Yohaannisi zaariide, “Xoossay immana dhayooppe, asay aynne akkanaw dandayenna. ²⁸ ‘Taani Kiristtoosa gidikke; shin taani aappe sinthaw kiitettaaddi’ geeddawaassi hintte hinttenttu huuphew marka. ²⁹ Mishira maccawunna de7iya uray iikka mishiraa; he mishiraa miyaatay eqqiide, I giyaawaa sisiyaawe A haasayaan daro nashettee. Hewaa diraw, hawe ta nashechchay poletteedda. ³⁰ I darina ta guxxana bessee” yaageedda.

³¹ Bollappe yiyaawe ubbaappe bollaa. Sa7aappe beetteeddawe sa7aassa. Ikka sa7aabaa haasayee. Saluwaappe yiyaawe ubbaappe bollaa. ³² I bare be7eeddabaanne siseeddabaa markkattee; shin A markkattethaa akkiyawe baawa. ³³ A markkattethaa akkiya ooninne Xoossay tumanchcha gidiyaawaa hewan markkattee. ³⁴ Xoossay kiitteeddawe Xoossaa qaalaa odee; ayissi gooppe, Xoossay bare Geeshsha Ayyaanaa palahissiide immee. ³⁵ Xoossay bare Na7aa siiqiide ubbabaa A kushiyan wotheedda. ³⁶ Na7aa ammaniyaaw uraw medhinaa de7uu de7ee; shin Na7aa ammanennaawaa bolla Xoossaa hanquu de7anaawaappe attin, I de7uwaa be7enna.

Yesuusanne Sammaariyaa Mishiratto

4 ¹⁻³ Yesuusi Yohaannisawaappe dariyaa barena kaalliyawantta barekko shiishsheennee xammaqee giyaawaa Parisaawatuu siseeddawaa Yesuusi ereedda wode, Yihudaa aggiide, Galiilaa beedda; gidooppenne, Yesuusa kaalliyawanttu xammaqeddawaappe attin, Yesuusi bare huuphew oonanne xammaqibeenna. ⁴ Galiilaa biidde, Sammaariyaana aadhhdhanawe A ashshennabaa gideedda.

⁵ Hewaa diraw, Yayiqoobi bare na7aa Yooseefoo immeedda gadiyaa matan de7iya Sikaaro geetettiyaa Sammaariyaa katamaa beedda. ^{m6} He sa7an Yayiqooba haathaa ollay de7ee; Yesuusi hametan daaburiide, he haathaa ollaa matan utteedda. He wode sa7ay usuppun saatiyaa heera.

§3:25 *Ayihudatuwaa meechchaa wogabaa:* Hawaa guussay Ayidatuu barenttu goynaanna gathanaw oothiyaa dumma dumma barentta meechchaabaynne barenttu saaniyaa meecciyaa wogatuu de7iyaawaa bessee.

^{m4:5} Dom 33:19; Iya 24:32

⁷ Sammaariyaa mishiratta haathaa duuqqanaw yeeddawunno Yesuusi, “Taana haathaa ushshaarikii!” yaageedda. ⁸ Yesuusa kaalliyaa wanttu qumaa shammanaw katamaa beeddino.

⁹ He Mishiratta zaaraade A, “Neeni Ayihuda asaa gidaadde, Sammaariyaa macca asa gideedda taana, woota de7uwa immiyaa haathaa ushsha gay?” yaagaaddu; ayissi gooppe, Ayihudatoonne Sammaariyaa asaw ittippetethay baynna diraassa. ⁿ

¹⁰ Yesuusi zaariide izo, “Neeni Xoossaa imotaanne qassi neena ‘Taana haathaa ushsha’ giyaawe oonento eriyaawaa gidintto, A woossanaassa; ikka new de7uwa immiyaa haathaa immanna” yaageedda.

¹¹ Mishiratta zaaraade, “Godaw, new duuqqiyaabay baawa; ollaykka ciimmuwaa. Yaatina, de7uwa immiyaa haathaa haqappe akkani? ¹² Nuussi ha haathaa ollaa immeedda nu aawuwaa Yayiqoobappe neeni daray? I, A naanayenne A mehii hawaappe usheeddino” yaagaaddu.

¹³ Yesuusi zaariide, “Ha haathaappe ushiyaa ooninne laa7enthuwaa saamet-tanawaa. ¹⁴ Shin taani immiyaa haathaa ushiyaa ooninne laa7enthuwaa saamet-tenna. Taani immiyaa haathay he A gidдон medhinaa de7uwaassi pulttiyyaa pulttuwaa gidanawaa” yaageedda.

¹⁵ Mishiratta, “Godaw, taani saamettenna malanne haathaa tikkanawukka haa yeenna mala, taw he haathaa imma!” yaagaaddu.

¹⁶ Yesuusi izo, “Baade ne asinaa xeesaade haa simma” yaageedda.

¹⁷ Mishiratta zaaraade, “Taw asinay baawa” yaagaaddu.

Yesuusi, “Taw asinay baawa giyaawaan tumuwaa gaadda. ¹⁸ Neeni ichcheshu asinaa gelaadda; ha77i neenanna de7iyaa bitani ne asinaa gidenna. Neeni ha77i taw odeeddawe tuma” yaageedda.

¹⁹ Mishiratta qay, “Godaw, neeni nabiyyaa gidiyaawaa ta ha77i eraaddi; ²⁰ nu Sammaariyaa asaa aawatuu ha deriyaan **goyinneeddino; shin Ayihudatuu hinttenttu asay Xoossaw goyinnanaw bessiyaa sa7ay Yeerusalaa mena yaagiita” yaagaaddu.

²¹ Yesuusi, “Ha mishirattee, taana ammana; ha deriyaan woy Yeerusalaa men Aawuwaa Xoossaw hinttenttu goyinnenna wodii yaanawaa. ²² Hinttenttu Sammaariyaa asay hintte erennabaw goyinniita; Xoossay nuuna Ayihudatuwaa go77ettiide atosethaa ahiyaa diraw, nuuni nu eriyaawoo goyinneetto. ²³ Shin Aawuwaa Xoossaw tumuwaappe goyinniyaawanttu A, Geeshsha Ayyaanaa wolqqaanne Xoossaa Xoossaatethaadan goyinniya wodii matatteedda; ubba ha77ikka gakteedda. Ayissi gooppe, asaa barew goyinnana mala, Aawuu Xoossaykka ha ogiyaan goyinniyaawanta koyyee. ²⁴ Xoossay Ayyaanaa; aw goyinniyaawanttukka Geeshsha Ayyaanaa wolqqaani Xoossaa Xoossaatethaadan goyinnanaw bessee” yaageedda.

²⁵ Mishiratta, “Masihiyaa geetettiyaa Okettowe yaanawaa taani eray. I yiyaa wode nuussi ubbabaa odanawaa” yaagaaddu.

²⁶ Yesuusi, “Ha neenanna haasayiyaawe taani A” yaageedda.

²⁷ Hawaa untunttu haasayishshin, Yesuusa kaalliyaa wanttu beeddasaappe simmeeddino. Yesuusi mishirattinna haasayishshin untunttu be7iide darissi maalalet-

** 4:20 ha deriyaan, giyaawe deriyaa Geerizaana gidiide Seekeema geetettiyaa kata-maa matan de7iyaawaa.

teeddino; shin mishiratto, “Aya koyyay?” woy Yesuusa, “Iinanna ayissi haasayay?” giide oochchowe ooninne baawa.

²⁸ Hewaappe guyyiyan, Mishiratta bare haathaa otuwaa agga basha guyye kata-maa baade asaw, ²⁹ “Taani ootheeddawaa ubbaa taw odeedda bitaniyaa be7anaw denddite; hewe Kiristoosa gidaanddeeshsha?” yaagaaddu. ³⁰ Asay katamaappe ke-siide, Yesuusakko beedda.

³¹ Hewe hanishshin, A kaalliyawanttu Yesuusa, “Guuthabaa maarikkii!” yaagiide woosseeddino.

³² Shin I, “Taw hinttenttu erenna qumay taani miyaawe de7ee” yaageedda.

³³ Hewaa diraw, A kaalliyawanttu barenttu giddu, “Aw miyaabaa aheedda asay de7anddeeshsha?” yaageeddino.

³⁴ Yesuusi untunttussi, “Ta qumay taana kiiteeddawaa sheniya udussaanne A oosuwa polussaa. ³⁵ Hinttenttu, ‘Oyddu agenaappe guyyiyan, kathay caket-tanawaa’ giikkiteeyee? Taani hinttenttussi oday; goshshaa loythi xeellite; kathay caka besseedda. ³⁶ Zeriyaawenne cakkiaawe ittippe nashettana mala, cakkiaawe dirguwaa akkeenne kathaa medhinaa de7oo shiishshee. ³⁷ Ha gaasuwaan, ‘Ittu zeree; qassi ittu cakkee’ giyaa haasayay tuma. ³⁸ Hinttenttu daaburibeennawaa cakkana mala, taani hinttentta kiittaaddi; haratuu oothi daabureeddino; hinttenttu haratuwaa daaburan geleeddita” yaageedda.

³⁹ Mishiratta, “I taani ootheedda ubbabaa odeedda” gaade markkattedda diraw, he katamaan de7iyaa Sammaariyaa asaappe coray Yesuusa ammaneedda. ⁴⁰ Sammaariyaa asay Yesuusakko yeedda wode, barenttu mataan gami77ana mala, Yesu-usa woossina I yaani laa77u gallassaa utteedda.

⁴¹ I odiiya qaalaa diraw, kasewaappe cora asay ammaneedda; ⁴² qassi unt-tuntu mishiratto, “Nuuni nu huuphew I giyaawaa sisiide ammaneeddawaappe at-tin, neeni markkattedda diraassa gidenna; I tumu alamiyaa asaa ashshiyawaa gidiiyaawaakka nuuni ereeddo” yaageeddino.

Yesuusi Itti Kaappuwaa Na7aa Patheedda

⁴³ Laa77u gallasaappe guyyiyan, Yesuusi Sammaariyaappe kesiide, Galiilaa gadiya beedda. ⁴⁴ Ayissi gooppe, I bare huuphew, “Nabii bare gadiyan bonchchet-tenna” yaagi odeedda. ⁴⁵ Yesuusi Galiilaa gakkedda wode, Galiilaa asay A mok-keedda; Paasigaa bonchchiya gallassi untunttu Yeerusalaamen de7iya diraw, I ootheedda ubbabaa be7eeddino.

⁴⁶ Yesuusi haathaa woyiniyaa ushshaa kesseedda, Galiilaan de7iya Qanaa kata-maa beedda. Qifirinaahooman A na7ay saketiiyaa, kaatiyaa gollen oothiyaa itti kaappuu de7ee. ⁴⁷ Yesuusi Yihudaappe Galiilaa yeeddawaa he kaappuu sisi-ide, aakko yiide hayqqanaw mateedda bare na7aa biide pathana mala, Yesuusa woosseedda.

⁴⁸ Yesuusi he kaappuwaa, “Xoossay oothiyaa malaataanne hechcho giissiyaabaa be7ennaani de7iidde, hinttenttu ayinne ammanikkita” yaageedda.

⁴⁹ He kaappuu zaariide, “Godaw, ta na7ay hayqqennan de7ishshin, taananna baarikkii” yaageedda.

⁵⁰ Yesuusi, “Ba; ne na7ay paxa de7anawaa!” yaageedda.

He kaappuu Yesuusi geeddawaa ammaniide beedda. ⁵¹ I bare golle biishshin, A qoomatuu aananna ogiyaan gakketiide A, “Ne na7ay paxa de7ee” geeddino.

⁵²I bare qoomatuwaa bare na7aw ay saatiyaan keekeeddentto oochchina unt-tuntu, “Zino laappu saatiyaan qooxuu A aggeedda” yaageeddino. ⁵³Na7aa aawuu Yesuusi barew, “Ne na7ay paxa de7anawaa” geeddawe he saatiyaana gideeddawaa hassayeedda. Hewaa diraw, inne A soy asay ubbay ammaneeddino.

⁵⁴Hawe Yesuusi Yihudaappe Galiilaa yiide otheedda laa7entho malaataa.

Yesuusi Gundda Bitaniyaa Dagatti Utteedda Haathaa Mataan Patheedda

5 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Ayihudatuu bonchchiya baalaw Yeerusalaame beedda. ²Yeerusalaamen dorssaa penggiyaa matan Ibraayisxxe qaalaan Beetesayda geetettiyaa dagatti utteedda haathay de7ee; he dagatti utteedda haathaa yuuyyi aadhheedda ichcheshu kashay de7ee. ³Hewaan cora hargganchchatuu, qooqatuu, wobbatuunne sileeddawanttu giseeddino. [Haathay qaaxxiyaawaa naagino. ⁴Ayissi gooppe, itti itti gede Godaa kiitanchchay he dagatteedda haathaakko geliide, haathaa qaathee; haathay qaaxxeeddawaappe guyyiyan, koyro geleedda uray barena oyqqeedda ay harggiyaappekka paxee.] ^{††5}Hewaan hattamanne hospun laythaa saketteedda itti bitani de7ee. ⁶He bitani hewan giseeddawaa Yesuusi be7iide, daro wodiya saketteeddawaakka eriide bitaniyaa, “Paxanaw koyyay?” yaageedda.

⁷Sakettiyaa bitani zaariide, “Godaw, haathay qaaxxiyaa wode, taana haathan yeggiyaa asay dhayeedda; taani gelana haniyaa wode, hara uray taappe kasetiide geli aggee” yaageedda.

⁸Yesuusi A, “Dendda eqqa; neeni gisowaa tookkaade ba” yaageedda. ⁹Bitani elekka paxi aggeedda; bare gisuwaa tookkiide beedda.

Hewe haneeddawe Sambbata gallasaana. ¹⁰Hewaa diraw, Ayihudatuu paxeedda bitaniyaa, “Hachche sa7ay Sambbataa; neeni ne gisuwaa tookka biyaawe woga gidenna” yaageeddino. ^o

¹¹Shin bitani, “Taana patheeddawe, ‘Ne gisuwaa tookkaade ba’ yaageedda” giide untunttussi zaareedda.

¹²Unttuntu A, “Neena, ‘Ne gisuwaa tookkaade ba’ geeddawe I oonee?” giide oochcheeddino.

¹³Shin hewaan cora asay de7iyaa dirawunne, Yesuusikka geemetteedda diraw, bitani barena patheeddawe oonentto erenna. ¹⁴Yesuusi guyyeppe he bitaniyaa Geeshsha Golliyan demmiide, “Be7a, neeni ha77i paxaadda; hawaappekka iitabay neena gakkenna mala, laa7entho nagaraa oothoppa” yaageedda. ¹⁵Hewaappe guyyiyan, bitani biide, barena patheeddawe Yesuusa gidiaawaa Ayihuda asaa kaappatoo odeedda.

¹⁶Yesuusi hawaa Sambbataan otheedda diraw, untunttu Yesuusa yedesaan waayissuwaa doommeeddino. ¹⁷Yesuusi zaariide untunttussi, “Ta Aabbu ubba wode oothee; taanikka oothanaw bessee” yaageedda.

¹⁸Hewaa diraw, Yesuusi Sambbata gallassaa bonchchenna diraa xalalaassa gidennaan, barena Xoossaanna qarayiide, “Xoossay ta Aabba” geedda diraw, Ayihuda asaa kaappatuu A wodhanaw kasewaappe minissiide koyyiino.

^{††5:4} Ha payduu itti beni koyrottiide xaafetteedda Geeshsha Maxaafatuwan baawa.

Xoossaa Na7aa Maataa

¹⁹ Yesuusi zaariide untuntussi, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; Na7ay barekka aynne oothenna. I bare Aabbu oothishshin be7iyaawaa xalalaa oothee; Aawuu oothiyaawaa Na7aykka oothee. ²⁰ Ayissi gooppe, Aawuu bare Na7aa siiqee; qassi I oothiyya oosuwaa ubbabaa bare Na7aa bessee. Ubba hinttenttu maalaletana gakkanaw, I hawaappe aadhdiya oosuwaakka bare Na7aa bessanawaa. ²¹ Gaa-suunnee, Aawuu hayqqeeddawannta hayquwaappe dentiide shemppuwaanna wothiyawaadan, Na7aykka qassi bare koyyowannta shemppuwaanna wothee. ²²⁻²³ Asay ubbay Aawuwaa bonchchiyawaadan, Na7aakka bonchchana mala, Aawuu pirddaa ubbaa Na7aw immeeddawaappe attin, I oonanne pirddenna; Na7aa bonchchenna uray, A kiitteedda Aawuwaakka bonchchenna.

²⁴ “Taani hinttentussi tumuwaa oday; ta qaalaa sisiyaawoonne taana kiiteeddawaan ammaniyaawoo medhinaa de7uu de7ee. Hayquwaappe de7oo I pinneeddawaappe attin, pirddetenna. ²⁵ Taani hinttentussi tumuwaa oday; hayqqeedda asay Xoossaa Na7aa kooshshaa sisiyaa wodii yaanawaa; hewenneekka ha77a. He kooshshaa sisiyawanttu shemppuwaanna de7ana. ²⁶ Ayissi gooppe, Aawoo de7uwaa immiyaa wolqqay de7iyaawaadan, de7uwaa immiyaa he wolqqaa bare Na7awukka immeedda. ²⁷ Xoossaa Aawuu bare Na7aw pirddiyaa maataa immeedda; ayissi gooppe, Na7ay Asaa Na7aa.

²⁸ “Hawaan malalettoppote; ayissi gooppe, duufuwan de7iyaawanttu A kooshshaa sisiyaa wodii yee. ²⁹ Sisiide untunttu duufuwaappe gaxaa kesana; lo77obaa ootheeddawanttu de7uwaan de7anaw denndana; qassi iitabaa ootheeddaawanttu pirddetanaw denndanawantta. ^p

Yesuusassi Markkatteedda Asatuwaa

³⁰ “Taani taappe aynne oothanaw danddayikke; Xoossay taw odeeddawaadan pirdday. Ta pirdday tuma; ayissi gooppe, taani taana kiiteeddawaa sheniyaa poliyaawaappe attin, taani dosiyaawaa oothikke.

³¹ “Taani ta huuphew tabaa markkattooppe, ta markkatethay tuma gidenna. ³² Tabaa markkattiyaawe haray de7ee; I tabaa markkattiyaawe tuma gidiyaawaa taani eray.

³³ “Hinttenttu Yohaannisakko asaa kiittina, I untunttoo tumuwaa markkatteedda. ³⁴ Taani hewaa hinttentta attino gaade giyaawaappe attin, asaa markkatethay taw koshshina gidenna. ³⁵ Yohaannisi muqaaddaadan, eeexeeddanne poo7isseedda; hinttenttukka amareedda wodiyya A poo7uwan nashettanaw koyyeedda.

³⁶ “Shin taw Yohaannisawaappe aadhdiyaa markkatethay de7ee; ayissi gooppe, taani wurssanaw Ta Aabbu taw immeedda kiitay, ha taani oothiyaawe, I taana kiiteeddawaa gidiyaawaa markkattee.

³⁷ “Qassi taana kiiteedda Ta Aabbu bare huuphew tabaa markkattee. Hinttenttu A kooshshaa aynne sisibeykkita; A malaakka be7ibeykkita. ³⁸ I kiiteeddawaa amanenna diraw, A qaalay hinttenttu wozanaan baawa.

³⁹“Xoossaa Maxaafatuwaappe medhinaa de7uwaaw demmiyaawaa hinttew malatina, untuntta biddiita; untunttukka tabaa markkattiyaawantta. ⁴⁰Shin de7uwaaw demmanaw taakko yiyaawaa hinttenttu koyyikkita.

⁴¹“Taani asaappe bonchchuwaa koyyikke. ⁴²Shin taani hinttenttu wozanaan Xoossaa siiquu baynawaa eray. ⁴³Taani ta Aabbu sunthan yaaddi; shin taana akkibeykkita. Shin hara asay bare sunthan yiyaa wode, A akkiita. ⁴⁴Hinttenttu ittu ittuwaa bonchchiita; shin itti Xoossaappe yiyaa bonchchuwaa koyyikkita. Yaatina, waaniide ammananaw danddayiite?

⁴⁵“Taani Ta Aabbu sinthan hinttentta mootiyaawaa hinttew malatoppo; hinttentta mootiyaawe, hintte hidootaa wothiyaa Musa. ⁴⁶Hinttenttu Musa ammaneeddabaa gidintto, taan akka ammananita; ayissi gooppe, tabaa xaafeeddawe A. ⁴⁷Shin hinttenttu I xaafeeddawaa ammanennaan ixkooppe, taani giyaawaa wooti ammananitee?” yaageedda.

Yesuusi 5000 Asaa Mizeedda

(*Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Luq 9:10-17*)

6 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Galiilaa Abbaappe woy Xibiriyaadoosa Abbaappe hefintha pinneedda. ²I hargganchchatuwaa bolla ootheedda wolqqaama malaataa be7eedda diraw, cora asay A kaalleedda. ³Yesuusi deriyaa kesiide, yaani barena kaalliyawantunna ittippe utteedda. ⁴Ayihudatu bonchchiya Paasigaa gallassay gakeedda. ⁵Yesuusi sinthakko xeelliide, cora asay barekko yiyaawaa be7iide Piliphphoosa, “Ha asaa ubbaa mizanaw gidiyaa qumaa haqappe shammanee?” yaageedda. ⁶I hewaa Piliphphoosa paaccanaw geedda; ayissi gooppe, I bare huuphew ayaa oothana bessintto oothanabaa eree.

⁷Piliphphoosi zaariide Yesuusa, “Huuphiyan huuphiyan, haray atto itti itti barssuwa gathanaw, laa77u xeetu dinaariyaan shammeedda ukithaykka gidenna” yaageedda.

⁸Qassi Yesuusa kaalliyawantuppe ittu, Simooni Phexiroosa ishay Inddiraasi, ⁹“Banggaa ukithaa ichcheshuunne laa77u molii de7iyaa itti na7ay hawaan de7ee; shin ha asaa ubbaw hewe wooti gidanee?” yaageedda.

¹⁰Yesuusi barena kaalliyawantta, “Asay uttanaadan udite” yaageedda. He sa7an daro maatay de7ee. Asay ubbay utteedda; attuma asay ichcheshu sha77aa gidiyawaa. ¹¹Yesuusi ukithaa akeedda; Xoossaa galatiide, hewan utteedda asaw gisheedda. Moliyaakka hewaadan oothina asay bare koyyeeddawaa keenaa meedda. ¹²Untunttu ubbay kalleeddawaappe guyyiyan, Yesuusi barena kaalliyawantta “Ittibaykka coo bayenna mala, atteedda dokkaa shiishshite” yaageedda. ¹³Hewaa diraw, untunttu ubbaakka shiishsheeddino; asay kallina atteedda banggaa ukithaa dokkaa shiishshiide, tammanne laa77u zambbeeliyaa kuntheeddino.

¹⁴Asay Yesuusi ootheedda wolqqaama malaataa be7eedda wode, “Hawe tumuwaappe ha sa7aa yaana geedda nabiyaa” yaageeddino. ¹⁵Untunttu yiide barena wolqqan oyqqi kaatiyaa oothanaw haniyaawaa Yesuusi eriide, barekka deriyaa bolla shirettiide keseedda.

Yesuusi Abbaa Bollan Hamettiidde Beedda

(Mat 14:22-33; Mar 6:45-52)

¹⁶ Sa7ay omarisseedda wode, Yesuusa kaalliyaawanttu abbaakko beeddino; ¹⁷ Sa7ay qammeedda; shin Yesuusi untunttukko he saati gakkanaw yibeenna; hewaassi untunttu wonggiriyaan geliide, abbaa pinni hefintha Qifirinaahooma beeddino. ¹⁸ Wolqqaama carkkuu carkkeedda diraw, abbay qaaxxeedda; ¹⁹ itti saatiyaa keenaa untunttu abbaa shaagowaappe guyyiyan, Yesuusi abbaa bollanna hamettiidde yiyaawaa be7iide yayyeeddino. ²⁰ Shin I, “Yayyoppite; taanatee!” yaageedda. ²¹ Untunttu wonggiriyaan A gelissanaw koyyeeddino; wonggirii untunttu biyaasaa abbaa gaxaa ellekka gakkii aggeedda.

Yesuusi De7uwa Ukithaa

²² Wonttetha gallassi, abbaappe hefinthanna atteedda cora asay abbaa bolla itti wonggiriya xalalay de7iyaawaa be7eeddino; Yesuusi barena kaalliyaawanttunna wonggiriyaan geliide, untunttunna beennaan, untunttu barekka beeddawaa akeekkeeddino. ²³ Shin Xibiriyaadoosappe hara wongiratuu Yesuusi Xoossaa galatina, asay ukithaa meeddasaa mataa yeeddino. ²⁴ Asay Yesuusi woy A kaalliyaawanttu hewaan baynawaa be7iide, Yesuusa koyyanaw wonggiriyaan geliide, Qifirinaahooma beeddino.

²⁵ Asay Yesuusa abbaappe hefinthan demmeedda wode, “Tamaarissiyaawoo, hawaa awude yaaddii?” yaageeddino.

²⁶ Yesuusi zaariide, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; hinttentu taana koyyiyaawe ukithaa meedda diraassanne kalleedda diraassa gidiyaawaappe attin, wolqqaama malaataa be7eedda diraassa gidenna. ²⁷ Medhinaa de7uwa qumaw, taani Asa Na7ay hinttentussi immanawoo, oothiteppe attin, samiyaa qumaw oothoppite; ayissi gooppe, Aawuu Xoossay hewaa dhiishissanaw maatafaa attami wotheedda” yaageedda.

²⁸ Hewaappe guyyiyan untunttu, “Nuuni Xoossaa oosuwaa oothanaw ayaa oothanaw bessii?” yaagiide Yesuusa oochcheeddino.

²⁹ Yesuusi zaariide, “Hinttentu oothana mala, Xoossay koyyiya kiitay hawaa; I kiitteeddawaan ammanite” yaageedda.

³⁰ Untunttu zaariide, “Nuuni be7iide, neenan ammanana mala, ay wolqqaama malaataa oothanii? Ayaa kiitettanii? ³¹ Xoossaa maxaafaan, ‘Untunttu mannaa †mala saluwaappe ukithaa immeedda’ yaagetti xaafettowaadan, nu aawatuu mela biittaa mannaa meeddino” yaageeddino. ⁴

³² Yesuusi, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; hinttentussi saluwaappe tumu ukithaa immiyaawe ta Aabbappe attin, hinttentussi saluwaappe ukithaa immeeddawe Musa gidenna. ³³ Ayissi gooppe, tuma gideedda Xoossaa ukithay, saluwaappe wodhdhiyaawe ha alamiyaa asaw de7uwaa immee” yaageedda.

†6:31 mannaa: Israa7eliyaa asay Gibxe gadiyaappe kesi Kanaane biidde mela biittaa hamettiidde biyaa wode, untunttu maanaadan Xoossay immeedda mal77iyaa qumaa. Mannaa guussay Ibraayisxxiyaa qaalaan “Hawe ayee?” giyaawaa.

³⁴Unttuntu zaariide, “Godaw, nuukka he ukithaa ubba wode imma” yaageeddino.

³⁵Yesuusi, “Taani de7uwaa ukithaa; taakko yiyaa uray ubbaakka koshattenna. Qassi taana ammaniyaa uray aynne saamettenna. ³⁶Shin taani hinttentussi odeed-dawaadan, hinttenttu taana be7eeddita; shin ammanikkita. ³⁷Ta Aabbu taw im-miya ubbay taakko yaanawaa; qassi taakko yiyaa oonanne ubbakka taani kare yed-dikke. ³⁸Ayissi gooppe, taani taana kiitteeddawaa sheniyaa polanaw saluwaappe yaaddippe attin, ta sheniyaa polanaw yabeykke. ³⁹Taana kiitteeddawe koyyiyaawe hawaa; taani I taw immeedda ubbatuwaakka wurssethaa gallassi denthanaappe at-tin, ittuwakka bayizzana mala koyyenna. ⁴⁰Ayissi gooppe, ta Aabbu koyyiyaawe hawaa; taana Na7aa be7iide, ammaniyaa ubbatuu medhinaa de7uwa akkanawantta; taanikka he ubbatuwaa wurssethaa gallassi denthana” yaageedda.

⁴¹Yesuusi, “Taani saluwaappe wodhdheedda ukithaa” geedda diraw, Ayihudatuu A bolla zuuzummeeddino. ⁴²Unttuntu, “Hawe nuuni A aawuwanne A aatto eriya Yoosefo na7aa Yesuusa gidennee? Yaatina, I waagiide, “Taani saluwaappe wodhd-haaddi’ gaanaw danddayii?” yaageeddino.

⁴³Yesuusi zaariide, “Ittu ittuwaanna zuuzummiyaawaa aggite. ⁴⁴Taana kiit-teedda ta Aabbu taakko aheedda asaappe attin, taakko yaanaw danddayiyaa asay baawa; taanikka wurssethaa gallassi A denthana. ⁴⁵Nabatuu ‘Xoossay asaa ubbaa tamarissana’ yaagiide xaafeeddino; Aawuu giyaawaa sisiyaawenne Aawuwaappe tamaariyaawe ooninne taakko yee. ⁴⁶Xoossaa matappe yeeddawaappe attin, Xoos-saa be7eedda asay baawa; A xalalay Xoossaa be7eedda.

⁴⁷“Taani hinttenttussi tumuwaa oday; taana ammaniyaa uraw medhinaa de7uu de7ee. ⁴⁸Taani de7uwa ukithaa. ⁴⁹Hinttenttu aawatuu mela biittaa mannaa meed-dino; shin hayqqeeddino. ⁵⁰Asay aappe miide hayqqenna ukithay saluwaappe yiyaaawe hawaa. ⁵¹Saluwaappe wodhdheedda de7uwaa ukithay taana; ooninne ha Ukithaappe mooppe, medhinaw de7anawaa; qassi ha alamiyaa asaw de7o gidana mala, taani immana ukithay ta ashuwaa” yaageedda.

⁵²Ayihudatuu, “Ha bitani bare ashuwaa nuuni maana mala, nuussi wootiide im-manaw danddayii?” yaagiide barenttu gidduwan palumetteeddino.

⁵³Hewaa diraw, Yesuusi untuntta, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; ta ashuwaa, Asa Na7aa ashuwaa, hinttenttu maana dhayooppe, qassi ta suuthaakka ushana dhayooppe, hinttew de7uu baawa. ⁵⁴Ta ashuwaa miyaa urawunne, ta su-uthaa ushiyaa uraw medhinaa de7uu de7ee. Taani wurssetha gallassi untuntta den-thana. ⁵⁵Ayissi gooppe, ta ashuu tumu qumaa; ta suuthaykka tumu ushshaa. ⁵⁶Ta ashuwaa miyaa uraynne ta suuthaa ushiyaa uray taanan de7ee; taanikka aanani de7ay. ⁵⁷De7uwa Aawuu taana kiittina, taani A gaasuwan de7iyaawaadan, taana miyaa uraykka ta gaasuwan de7ana. ⁵⁸Saluwaappe wodhdheedda ukithay hawaa; hinttenttu aawatuu miide hayqqeedda mannaa mala gidenna; ha ukithaa miyaa uray medhinaw de7ana” yaageedda.

⁵⁹Yesuusi Qifirinaahooma katamaan Ayihuda woosa gollen tamarissiide, hawaa odeedda.

Medhinaa De7uwa Qaalaa

⁶⁰ Yesuusa kaalliyaawanttuppe dariya baggay hewaa siseedda wode, “Hawe gelenna timirttiyaa; hawaa ooni akkanawee?” yaageeddino.

⁶¹ Shin Yesuusi barena kaalliyaawanttu hewoo zuuzummeeddawaa eriide, “Hawe hinttentta dhubbii? ⁶² Simmi taani, Asaa Na7ay, kase de7iyaasaa pude kesishshin be7into ayaa gaanitee? ⁶³ Geeshsha Ayyaanay de7uwaa immee; asaa minotay aynne go77enna. Taani hinttenttussi odeedda qaalay ayyaanaanne de7uwaa. ⁶⁴ Shin hinttenttu gidduwan ammanennawanttu de7iino” yaageedda; ayissi gooppe, ammannawanttu haqawanttenttonne barena aathi immanawe oonentto Yesuusi koyroppe doommiide ereedda. ⁶⁵ Qassikka Yesuusi, “Ta Aabbuppe gidana dhayooppe ooninne taakko yaanaw danddayenna yaagaade ta odeeddawe hewaa diraassa” yaageedda.

⁶⁶ Hewaa gaasuwan, Yesuusa kaalliyaawanttuppe coratuu A aggiide, guyye simmeeddino; laa7entho A kaallibeykkino. ⁶⁷ Yesuusi qassi tammanne laa77u barena kaalliyaawantta, “Hinttekka aggiide baanaw koyyiitee?” yaageedda.

⁶⁸ Simooni Phexiroose zaariide, “Godaw, nuuni ookko baanee? New medhinaa de7uwaa qaalay de7ee. ⁶⁹ Neeni Xoossaa Geeshshaa gidiyaawaa nuuni ammanee-tonne ereetto” yaageedda.

⁷⁰ Yesuusi untuntta, “Taani hinttentta tammanne laa77atuwaa doorabeykkitaa? Qassi hintteppe ittu xalahiyaa” yaageedda. ⁷¹ Yesuusi hewaa Simoonaa na7aa Yihudaa Asqoroota “fgee; ayissi gooppe, Yihuday Yesuusa kaalliyaa tammanne laa77atuwaappe ittuwa; I Yesuusa aathi immanawaa.

Yesuusi Daasiyaa Baalaassi Yeerusalaame Beedda

7 Hewaappe guyye, Yesuusi Galiilaan yaa haa yuuyyeedda; Ayihudatuu A wodhanaw koyyiya diraw, Yihudaan yuuyyana koyyibeenna. ² Ayihudatuu bonchchiya Daasiyaa Baalay gakkii utteedda. ³ Hewaa diraw, Yesuusa ishatuu A, “Neena kaalliyaawanttu neeni oothiyaawaa be7ana mala, hawaappe denddaade Yihudaa gadiya ba. ⁴ Ayissi gooppe, barew erettanaw koyyiya asay ooninne bare oosuwa genthenna. Neeni hawantta oothina, nebaa alamiyaa ubbay ero!” yaageeddino. ⁵ Ayissi gooppe, haray atto A ishatuukka A ammanibeykkino.

⁶ Yesuusi untuntta, “Taw injjetiyaa wodii gakkibeenna; shin hinttenttussi ay wodekka injjetee. ⁷ Sa7ay hinttentta ixnanaw danddayenna; shin taani sa7aa kiittay iita gidiyaawaa markkattiyaa diraw, taana ixceedda. ⁸ Baalaa bonchchiyaasaa hinttenttu biite; taw injjetiyaa wodii gakkibeenna diraw, taani baalaa bonchchiyasaa baanawe bira” yaageedda. ⁹ I hawaa giide, Galiilaan atteedda.

Yesuusi Daasiyaa Baalaasan Beetteedda

¹⁰ Shin A ishatuu baalaa gallassaa bonchchiyasaa beeddawaappe guyyiyan, ikka asay be7ennaan geeman yaa beedda. ¹¹ Ayihudatuu baalaa gallassaa bonchchiyaasan A koyyiinonne, “I haqan de7ii?” yaaggiidde, A labiino.

“**6:71** Asqoroota: Ha qaalaa bilethay, “Woretiyaa bitaniyaa” woy “Hayqoo aathi immiyaa bitaniyaa” giyaawaa.

¹² Asaa gidduwan daro zuuzunthay dendeedda. Amareedda asay, “I lo77o asa” yaagee; haratuu qassi, “A, I asaa balethee” yaagiino. ¹³ Shin Ayihudatuu yayyeedda diraw, ooninne aabaa qoncciyaan haasayenna.

¹⁴ Baalaa bonchchiya gallassaa baggan, Yesuusi Geeshsha Golliyaa biide, tamarissuwaa doommedda. ¹⁵ Ayihudatuu maalaleettiide, “Ha bitani aynne tamarannaan hawaa keena waani ereeddee?” yaageeddino.

¹⁶ Hewaa diraw, Yesuusi zaariide, “Taana tamarissiyaawe taana kiitteedda Xoossaa matappe yiyaawaappe attin, tawaa gidenna. ¹⁷ Xoossaa sheniya oothanaw dosiyaa ooninne ha taani tamarissiyaawe Xoossaa matappe yintto woy qassi taani taappe haasayaitantto erana. ¹⁸ Barewaa haasayiyaa uray bare huuphiyaassi bonchchuwaa koyyee; shin barena kiitteeddawe bonchchettana mala koyyiyaa uray tumanchchaa; aani worddobay baawa. ¹⁹ Muse hinttentussi higgiiya immibeennee? Shin hintteppe ittuunne higgiiya naagenna. Taana ayissi wodhanaw koyyiitee?” yaageedda.

²⁰ Asay zaariide, “Neenan xalahii de7ee; neena wodhanaw oonee koyyeeddawe?” yaageedda.

²¹ Yesuusi, “Taani itti wolqqaamabaa oothina, hinttenttu ubbay maalalteeeddita. ²² Hinttenttu naanaa hinttenttu dookaalana mala, Muse hinttentta azazeedda. Shin dookaalussay hinttenttu aawatuwanna yeeddawaappe attin, Musenna yibeenna; hewaassi hinttenttu Sambbataan attuma naanaa dookaaliita. ²³ Muse higgii azazeedda diraw, hinttenttu Sambbataan dookaaliyaawaa gidoope, yaatina taani itti asaw kumentha bollaa patheedda diraw, taana ayissi hanqqettiitee? ²⁴ Tumu pirddaa pirdditeppe attin, asaa deemuwaa xeelliide pirddoppite” yaageedda.

Hawe Kiristtoosee?

²⁵ Hewaa diraw, Yeerusalaame asaappe ittu ittuu, “Unttuntu wodhanaw koyyiyaa bitani hawaa gidennee? ²⁶ Be7ite, qoncciyaan I haasayee; unttuntu A aynne gi-ikkino. Hawe Kiristtoosa gidiaawaa nu kaappatuu tumu eriinooshsha? ²⁷ Shin nuuni A haqappe yeeddentto eroytte; Kiristtoosi yiyaa wode, I haqappe yinttonne ooninne erenna” yaageeddino.

²⁸ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Geeshsha Golliyan tamarissiidde, bare qaalaa dhoqqu udiide, “Hinttenttu taana eriita; qassi taani haqappe yeeddenttokka eriita. Taani ta sheniyaan yabeykke; shin taana kiitteeddawe tumanchchaa; hinttenttu A erikkita. ²⁹ Shin taani A eray; ayissi gooppe, I taana kiittina, taani A matappe yaaddi” yaageedda.

³⁰ Hewaa diraw, unttuntu A oyqqanaw koyyeeddino; shin A wodii biro gakkibeenna diraw, ooninne A bolla kushiya wothibeenna. ³¹ Shin daro asay Yesuusa ammaniide, “Kiristtoosi yiyaa wode, ha bitani ootheedda malaataappe dariyaawaa oothaneeyee?” yaageeddino.

Yesuusa Oyqqanaw Wottaaddaratuu Kiitetteeddino

³² Parisaawatuu daro asay Yesuusabaa zuuzummiyaawaa siseeddino; geesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu A oyqqi qashissanaw amareedda wottaddaratuwaa kiitteeddino.

³³ Yesuusi, “Taani hinttenanna laafaa gami77ana; hewaappe guyyiyan, taana kiit-teeddawaakko baana. ³⁴ Hinttentu taana koyyana; shin demmikkita; ayissi gooppe, taani de7iyaa sa7aa hinttentu baanaw danddayikkita” yaageedda.

³⁵ Ayihudatuu ittu ittuwanna, “Hawe nuuni A demmennaassa haqa baana hanii? Ayihudatuu de7iya Giriike katamaa biide, Giriike asatuwaa tamarissana hanii? ³⁶ I, ‘Hintte taana koyyana; shin demmikkita’ qassi, ‘Taani de7iyaasaa hinttentu baanaw danddayikkita’ yaagee; hewaa giyaawe waagiyaawee?” yaageeddino.

De7uwa Immiyaa Haathaa

³⁷ He baalaa gallassaa bonchchiya gallasaappe waannatiyaa wurssetha gallaasani Yesuusi dendi eqqiide, bare qaala dhoqqu udiide, “Saametteedda uray ooninne taakko yiide usho. ³⁸ Taanan ammaniyaawoo, Xoossaa Maxaafay giyawaadan, A uluwaappe de7uwaa immiyaa haathaa pulttuu gogganawaa” yaageedda. ³⁹ I hewaa A amaneeddawanttu akkana Geeshsha Ayyaanaabaa haasayeedda. Yesuusi biro bare bonchchuwaakko kesibeenna ^{§§}diraw, he wode Geeshsha Ayyaanay untunttoo imettibeenna.

Asaa Giddon Medhetteedda Phalqethaa

⁴⁰ He asaappe dariya baggay I giyaawaa sisiide, “Tumu hawe naagettiyaa Nabiyya” yaageeddino.

⁴¹ Haranttu, “Hawe Kiristtoosa” yaageeddino.

Shin haranttu qassi, “Kiristtoosi Galiilaaptee yeenna. ⁴² Xoossaa Maxaafay, ‘Kiristtoosi Daawite zariyaappe, Daawite de7eedda Beeteliheeme katamaappe yaana’ geenneyee?” yaageeddino. ⁴³ Yesuusa gaasuwan asay bare gidduwan shaaketteedda. ⁴⁴ He asaappe ittu ittu A oyqqanaw koyyeeddino; shin kushiyaaninne A bochchibeykkino.

⁴⁵ Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu qeesatuwaa kaappatuwaakkonne Parisaawatuwaakko simmi yeedda wode untunttu naagiyaawantta, “Ayissi A ahibeykkitee?” yaagiide oochcheeddino.

⁴⁶ Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu untunttussi, “Ha bitani haasayeeddawaadan, ubbakka ooninne haasayibeenna!” yaagiide zaareeddino.

⁴⁷ Parisaawatu zaariide, “I hinttenakka balethuwa? ⁴⁸ Kaappatuwaappe woy Parisaawatuwaappe A amaneedda asay de7ii? ⁴⁹ Shin higgiiya erenna ha asay sheqetteeddawaa” yaageeddino.

⁵⁰ Untunttuppe ittuu kasenna Yesuusakko beedda Niqoodimoosi untuntta, ⁵¹ “Itti uray giyaabaa sisennaan woy I ayaa otheeddentto erennaan de7iide, kasetiide A bolla pirddiyaawe nu higgiiyan de7ii?” yaageedda.

⁵² Untunttu zaariide A, “Neenikka qassi Galiilaa gadiya asee? Galiilaa gadiyaappe Nabii beettennawaa Xoossaa Maxaafatuwaa biddaade era” yaageeddino.

§§7:39 *Yesuusi biro bare bonchchuwaakko kesibeenna:* Yohaannisa mishiraachchuwa qalaan, Yesuusaw kumentha bonchchuu imetteeddawe, I masqqaliyaa bollan kaqetteedda wodenne bare Aabbu ushechcha baggan uttanaw hayquwaa xooniide dendeedda wodiyaana gididiyaawaa qonccissee.

^{¶7:37} Wog 23:36 ^{¶7:38} Hiz 47:1; Zak 14:8 ^{¶7:42} 2Sam 7:12; Mik 5:2

Woshummaade Oyqettedda Mishiratto

⁵³ Asay ubbay aggiide, bare soy bare soy beedda.

8 Shin Yesuusi Wogaraa Mithaan eretteedda Deriyaakko beedda. ² Wonttetha gallassi guuran Geeshsha Golliyaa simmeedda; ubba asay aakko yiina, uttiide untuntta tamaarissuwaa doommeedda. ³ Muse higgiiyaa tamaarissiyaawanttunne Parisaawatuu woshummishshin oyqetteedda itti mishiratto aakko aheeddino. Untunttu asaa ubbaa sinthan izo essiide Yesuusa, ⁴ “Tamaarissiyaawoo, ha mishiratta woshummaade oyqettaaddu. ⁵ Higgiiyaa bollan Muse hanni mala macca asaa shuchchaan caddana mala, nuuna azazeedda. Yaatina neeni waagay?” yaageeddino.

x

⁶ Untunttu hewaa geeddawe Yesuusa mootiyaawaa demmiide A paaccanaassa; shin Yesuusi hokkiide, bare biradhdiyan biittaa bolla xaafeedda. ⁷ Untunttu A oochchiide aggennaan ixgina, pude dhoqqu giide, “Hintenttu gidduwan nagaraa oothibeenna asay kasetiide, izo shuchchan caddo” yaageedda. ⁸ Qassikka hokkiide, biittaa bolla xaafeedda.

⁹ Untunttu hewaa siseedda wode, kasetiide cimatuu kesina, ittu ittuu kesiidde wureeddino; A sinthaan mishiratta eqqa de7ishshin, Yesuusi bare xalalaa atteedda. ¹⁰ I pude dhoqqu giide mishiratto, “Mishirattee, asatuu haqan de7iino? Ooninne ne bolla pirddibeennee?” yaageedda.

¹¹ Mishiratta, “Godaw, ooninne ta bolla pirddibeenna” yaagaaddu.

Yesuusi izo, “Taanikka ne bolla pirddikke; ba; laa7enthaade nagaraa oothoppa” yaageedda. *

¹² Qassikka Yesuusi asaw, “Taani alamew poo7uwaa; Taana kaalliyaa ooninne de7uwa immiyaa poo7uwaa demmanappe attin, dhumaani ubbaakka hamettenna” yaagiide haasayeedda.

¹³ Hewaappe guyye Parisaawatuu, “Neeni nebaa markkattaasa; ne markkatethay tuma gidenna” yaageeddino.

¹⁴ Yesuusi zaariide, “Taani Tabaa markkattooppekka, Ta markkatethay tuma; ayissi gooppe, Taani haqappe yaadditanttonne qassi haqa baytantto eray; shin hinttenttu erikkita. ¹⁵ Asay pirddiyaa ogiyaan hinttenttu pirddiita; Taani itti uraa bollaakka pirddikke. ¹⁶ Shin Taani pirddiyaawaa gidooppenne, Ta pirdday tuma; ayissi gooppe, Taana kiitteedda Ta Aabbu Taananna de7eeppa attin, Taani Taarekka de7ikke. ¹⁷ Laa77u asaa markkatethay tuma gidiyaawe hinttenttu higgiiyaan xaafetti utteedda. ¹⁸ Taani Tabaa Ta huuphew markkattaaddi; qassi Taana kiitteedda Ta Aabbukka Tabaa markkattee” yaageedda.

¹⁹ Untunttu, “Ne aabbu haqan de7ii?” yaagiide Yesuusa oochcheeddino.

Yesuusi zaariide, “Hinttenttu Taanakka woy Ta Aabbakka erikkita; Taana ereedawaa gidintto, Ta Aabbakka eranita” yaageedda.

²⁰ Yesuusi Geeshsha Golliyaa tamarissiidde, imotaa miishshay uttiyaa saaxiniyaa matan hewaa haasayeedda. A ooninne oyqqibeenna; ayissi gooppe, A wodii biro gakkidiggibenna.

* **8:11** Itti itti beni xaafetteedda Geeshsha Maxaafatuwan ha payduu baawa.

^x **8:5** Wog 20:10; Zar 22:22-24 ^y **8:17** Zar 19:15

Ammanennaan Ixxeeddawanttussi Imetteedda Mino Akeekissuwaa

²¹ Qassikka Yesuusi untunttu, “Taani baana hinttenttu Taana koyyana; shin hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayqqanita. Taani biyaa sa7akka baanaw hinttenttu danddayikkita” yaageedda.

²² Ayihudatu, “I, ‘Taani biyaasaa hinttenttu baanaw danddaykkita’ yaagee; I barena barekka wodhaneeyee?” yaageeddino.

²³ Yesuusi zaariide, “Hinttenttu garssa asa; Taani bolla asa. Hinttenttu ha alamiyaa asa; Taani ha alamiyaa asa gidikke. ²⁴ Hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayiqqanawaa Taani hinttenttussi odeeddawe hawaassa; Taani Taana †gidiyaawaa hinttenttu ammanana dhayooppe, hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayyanita” yaageedda.

²⁵ Unttuntu, “Neeni oonee?” yaagiide oochcheeddino.

Yesuusi zaariide, “Taani Taana. ²⁶ Taani hinttebaa haasayiyabayne pirddiyaabay darobay de7ee. Shin Taana kiitteeddawe tumanchchaa; qassi Taani aappe siseeddawaa alamiyaa asaw oday” yaageedda.

²⁷ I bare Aawuwabaa haasayiyawaa untunttu akeekibeykkino. ²⁸ Hewaa diraw, Yesuusi untunttu, “Taana Asaa Na7aa hinttenttu masqqaliyaa bolla pude denhiyaa wode, Taani Taana gidiyaawaanne qassi Taani Ta Aabbu Taana tamaarisseeddawaadan haasayiyawaappe attin, Ta sheniyaan aynne oothennawaa hinttenttu eranita. ²⁹ Qassi taana kiitteeddawe Taananna de7ee; Taani ubba wode A nashechchiyaawaa oothiyaa diraw, I Ta xalalaa aggibeenna” yaageedda.

³⁰ Yesuusi hewaa haasayishshin siseedda daro asay A ammaneeddino.

Nagaraa Aylletethaappe La77a Kessaa

³¹ Yesuusi barena ammaneedda Ayihudatuwaa, “Hinttenttu Taani tamaaris-siyaawoo azazettooppe, tumu Taana kaalliyaawantta. ³² Hinttenttu tumatethaakka eranita; qassi tumatethay hinttentta aylletethaappe kessanawaa” yaageedda.

³³ Unttuntu zaariide, “Nuuni Abraahaamo zare; nuuni oossinneekka aylletibeykko. Yaatina neeni waagaade, ‘Aylletethaappe hinttenttu kesanita’ gay?” yaageeddino.

³⁴ Yesuusi, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; nagaraa oothiyaa ooninne nagaraa ayliiyaa. ³⁵ Ayllii ubba wode soyin de7enna; shin na7ay medhinaw gollen de7ee. ³⁶ Na7ay hinttentta aylletethaappe kesooppe, hinttenttu aylletethaappe tumu kessanita. ³⁷ Hinttenttu Abraahaamo zare gidiyaawaa Taani eray; shin Ta tamaaris-siyaawaa hinttenttu akkenna diraw, Taana wodhanaw koyyiita. ³⁸ Taani Ta Aabbu Taana besseddawaa haasayay; qassi hinttenttukka hinttenttu aawuwaappe siseeddawaa oothiita” yaageedda.

³⁹ Unttuntu zaariide, “Nu aabbu Abraahaama” yaageeddino.

Yesuusi untunttu, “Hinttenttu Abraahaamo naanaa gideeddentto, I ootheedda oosuwaa malaa oothanita. ⁴⁰ Shin Xoossaappe siseedda tumuwaa odeedda Taana hinttenttu wodhanaw koyyiita; Abraahaame hewaadan oothiibeenna. ⁴¹ Hinttenttu, hinttenttu aawuu ootheeddawaa oothiita” yaageedda.

†8:24 Taani Taana: Ayihude asaassi wolqqaamanne geeshsha gideedda Xoossaa sunthay “Yahweh” gidiide, hawaa bilethaykka Taani Taana giyaawaa.

Unttuntu zaariide, “Nuuni woshumaan diqaalatethaa yelettibeykko; nuussi itti Aawuu, Xoossaa xalalay de7ee” yaageeddino.

⁴² Yesuusi untuntta, “Hinttenttu Xoossaa naanaa tumu gideeddentto, Taana siqana; ayissi gooppe, Taani Xoossaa matappe yaade hawaan de7ay. Taana I kiitteeddawaappe attin, Taani Ta sheniyaan yabeykke. ⁴³ Taani tamarissiyaawaa hinttenttu akeekennawe ayaassee? Taani tamarissiyaawaa hinttenttu akkenna diraassa. ⁴⁴ Hinttenttu, hinttenttu aawuwaa iita ayyaanaa naanaa; qassi hinttenttu, hinttenttu aawuu amottiyaawaa oothanaw koyyiita. I kaseppe doommiide, shemppuwaa wodheeddawaa; tumatethay aani bayna diraw, tumatethaakko shiiqi erenna. I wordduwaa haasayiyaa wode, bareppe haasayee; ayissi gooppe, I worddanchchaanne qassi worddookka aawuwaa. ⁴⁵ Shin Taani tumuwaa haasayiyaa diraw, hinttenttu Taana ammanikkita. ⁴⁶ Hintteppe Taana nagaraa oothishshin be7aaddi gaanaw danddayiyaawe oonee? Taani tumuwaa haasayiyaa gidoppe, Taana ayissi ammanikkitee? ⁴⁷ Xoossaa asa gideedda uray Xoossay giyaawaa sisee; hinttenttu Xoossaa asa gidenna diraw, Xoossay giyaawaa sisikkita” yaageedda.

Yesuusi Abraahaamoppe Kasennakka De7ee

⁴⁸ Ayihudatuu zaariide, “Nuuni neena, ‘Neeni Sammaariyaa asa; neenan iita ayyaanay de7ee’ giidde bayizzeeddo?” yaageeddino.

⁴⁹ Yesuusi untuntta, “Ta bolla iita ayyaanay baawa. Taani Ta Aabba bonchchay; shin hinttenttu Taana kawushshiita. ⁵⁰ Taani Ta huuphiyassi bonchchuwaa koyyikke; hewaa Taw koyyiyaawenne pirddiyaawe de7ee. ⁵¹ Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taani tamarissiyaawaa naagiyaa ooninne ubbakka hayqqenna” yaageedda.

⁵² Ayihudatuu zaariide, “Ne bolla iita ayyaanay de7iyaawaa nuuni ha77i ereeddo. Abraahaame hayqqeedda; nabatuu hayqqeeddino; shin neeni, ‘Ta qaala naagiyaa ooninne ubbakka hayqqenna’ yaagaa. ⁵³ Neeni hayqqeedda nu aawuwaa Abraahaamoppe daray? Nabatuu qassi hayqqeeddino. Neeni neena oona gaade qoppay?” yaageeddino.

⁵⁴ Yesuusi, “Taani Taana bonchchooppe, Ta bonchchuu mela; hinttenttu nu Xoossaa giya Ta Aabbu Taana bonchchee. ⁵⁵ Hinttenttu A erana dhayooppekka, Taani A eray. Taani A erikke gooppe, hinttenttuwaadan worddo giday; shin Taani A eray; qassi A qaalaakka naagay. ⁵⁶ Hinttenttu aawuu Abraahaame, Ta yuussaa wodiya be7anaw laamoteedda; be7iidekka nashetteedda” yaageedda.

⁵⁷ Ayihudatuu zaariide A, “New haray atto ishatamu laythaa kumibeennawe Abraahaama be7aaddii?” yaageeddino.

⁵⁸ Yesuusi untuntta, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Abraahaamo yeletanaappekka kase Taani Taana” yaageedda.

⁵⁹ Hewaa diraw, untunttu Yesuusa caddanaw shuchchaa akkeeddino; shin Yesuusi untunttuppe geemettiide, Geeshsha Golliyaappe beedda.

Yesuusi Qooqa Gidiide Yeletteedda Bitaniyaa Patheedda

9 Yesuusi biidde, yelettoodeppe qooqa gidiide de7iya itti bitaniyaa be7eedda. ² Yesuusa kaalliyawanttu Yesuusa, “Tamarissiyaawoo, ha bitani qooqa gidiide yeletanaadan, nagaraa ootheeddawe oonee? I ootheeddeyee? Woy A yeled-dawanttu ootheeddino?” yaagiide oochcheeddino.

³ Yesuusi, “Xoossaa kiitay A bollan qonccana mala qooqeeddappe attin, I woy A daayanne A aabbu nagaraa oothibeykkino. ⁴ Nuuni sa7ay qammennaan de7ishshin, Taana kiitteeddawaa oosuwa oothanaw bessee. Ooninne oothanaw danddayenna qammay yee. ⁵ Taani alamiyaan de7aadde alamew poo7o” yaageedda.

⁶ Yesuusi hewaa giide, sa7an cuchcheedda; bare cuchchaani guutha urqqa shugissiide, he urqqaani qooqa bitaniyaa ayfiyaa okkiide, ⁷ “Baade Saliihooma giya dagatteedda haathan ne ayfiyaa meecca” yaageedda. “Saliihooma” giyaawe “Kitetteeddawaa” guussaa. Hewaa diraw, bitani biide, bare ayfiyaa meecettiide, xeeliidde simmeedda.

⁸ Bitaniyaa shooratuunne bitani kase woossishshin be7eedda asay, “Hawe uttiide woossiyaa bitaniyaa gidenneeyee?” yaageeddino.

⁹ Qassi amareeddawanttu, “Hawe aattennee” yaageeddino.

Haranttu qassi, “Tuytti, hawe A malatiyaawappe attin, A gidenna” yaageeddino. Shin bitani, “Taani aattee” yaageedda.

¹⁰ Unttuntu bitaniyaa, “Yaatina, ne ayfi waani xeelleeddee?” yaagiide oochcheeddino.

¹¹ I zaariide, “Yesuusa geetettiyaa bitani guutha urqqa shugissiide, ta ayfiyaa okkiide, ‘Saliihooma geetettiyaa dagatteedda haathaani baade ne ayfiyaa meecetta’ yaageedda. Taani baade meecettaade xeellaaddi” yaageedda.

¹² Unttuntu A, “I haqan de7ii?” yaagiide oochcheeddino.

Bitani, “Taani erikke” yaageedda.

¹³ Unttuntu kase qooqiide xeelleedda bitaniyaa Parisaawatuwakko afeeddino.

¹⁴ Yesuusi urqqa shugissiide, bitaniyaa ayfiyaa patheedda gallassay Sambbata gallassaa. ¹⁵ Hewaa diraw, bitani waani xeelleeddenttonne Parisaawatuu A gujjiide oochcheeddino. Bitani untuntussi, “I ta ayfiyan guutha urqqa wotheedda. Ta ayfiyaa meecettaade ha77i xeellaaddi” yaageedda.

¹⁶ Parisaawatuwaappe ittu ittuu, “Hawaa ootheedda bitani Sambbataa higgiiyaa naagenna diraw, Xoossaa mataappe yibeenna” yaageeddino.

Shin haranttu, “Nagaranchcha asay hawaa mala wolqqaama malaataa waani oothanaw danddayii?” yaagiide untunttu barenttu gidduwan shaaketteeddino.

¹⁷ Hewaa diraw, Parisaawatuu bitaniyaa itti kaalla gujjiide, “I ne ayfiyaa dooyeedda diraw, aabaa waagay?” yaageeddino.

Bitani, “I nabiyaa” yaageedda.

¹⁸ Ayihudatuu he xeelleedda bitaniyaa aattonne aawuwaa xeesiide oochchana gakkanaw, bitani qooqa gideeddawaanne ha77i I xeelliyaa ammanibeykkino.

¹⁹ Ayihudatuu A aattonne aawuwaa, “Hinttenttu, ‘Qooqa gidiide yeletteedda’ giya hinttenttu na7ay hawee? Yaatina, ha77i waaniide xeelleeddee?” yaagiide oochcheeddino.

²⁰ Bitaniyaa daayanne aawuu, “Hawe nu na7aa gideeddawaanne qooqa gidiide yeletteeddawaa nuuni ereetto. ²¹ Shin ha77i I waani xeelleeddentto, nuuni erokko; woy A ayfiyaa ooni patheeddentto, nuuni erokko. A oochchite; I donzza asa; barebaa haasayanaw danddayee!” yaageeddino. ²² Bitaniyaa daayanne aawuu Ayihudatoo yayyeedda diraw, hewaa geeddino; ayissi gooppe, Ayihudatuu Yesuusi Kiristoosa yaagiide markkattiyaa uray de7ooppe, he uraa Ayihuda woosa golliyaappe kessanaw kaset qofaa qachchi wotheeddino. ²³ A daayanne aawuu, “I donzza asa; A oochchite!” geeddawe hawaassa.

²⁴ Hewaa diraw, qooqa gidiide yeletteedda bitaniyaa untunttu laa7enthuwaa xeesiide, “Xoossaa galata; ha bitani nagaranchcha gidiaawaa nuuni ereetto” yaageeddino.

²⁵ Bitani, “I nagaranchcha gidiaawaanne, gidennawaa erikke; taani qooqa gidiaawaanne ha77i xeelliaawaa he ittiba eray” yaageedda.

²⁶ Untunttu zaariide bitaniyaa, “I new ayaa ootheeddee? I ne ayfiyaa wooti patheeddee?” yaageeddino.

²⁷ I untunttu, “Taani hinttentussi odaaddi; sisibeeykkita. Ayissi laa7enthuwaa sisanaw koyyiitee? Hintteekka Yesuusa kaalliyaa wantta gidanaw koyyiitee?” yaageedda.

²⁸ Untunttu A boriidde, “Neeni he bitaniyaa kaalliyaaawaa; nuuni Musa kaalliyaa wantta. ²⁹ Xoossay Musessi haasayeeddawaa nuuni ereetto; shin ha bitaniyaa gidoope, I haqappe yeeddenttonne nuuni erokko” yaageeddino.

³⁰ Bitani, “I haqappe yeeddenttonne hinttenttu erennawe maalalissiyaawaa; shin I ta ayfiyaa patheedda! ³¹ Xoossaw yayiyaa urayne Xoossay koyyiyaawaa oothiyaa uray de7ooppe, he uraabaa Xoossay sisiyaawappe attin, nagaranchchatuwaabaa sisenna. ³² Qooqa gidiide yeletteedda asaa ayfiyaa ooninne pathina, sa7ay medhettoodeppe doommina, siseti erenna. ³³ Ha bitani Xoossaappe yibeennawaa gidintto, ittibaanne oothanawukka danddayenna” yaageedda.

³⁴ Untunttu zaariide aw, “Neeni nagaraan yelettaade dicceeddawe nuuna tamarissanaw koyyay?” yaageeddino; Ayihuda woosa golliyaappe kare A kesseeddino.

Wozanaa Qooqatethaa

³⁵ Untunttu bitaniyaa kare kesseeddawaa Yesuusi siseedda; Yesuusi bitaniyaa demmiide, “Asa Na7aa ammanay?” yaageedda.

³⁶ Bitani Yesuusa, “Godaw, taani A ammananaadan I oonee? Taw odarikii!” yaageedda.

³⁷ Yesuusi bitaniyaa, “Neeni A be7aadda; ha neenanna haasayiaawekka A” yaageedda.

³⁸ Bitani zaariide, “Godaw, ammanay” yaagiide Yesuusaw goyinneedda.

³⁹ Yesuusi, “Qooqatuu xeellana malanne xeelliyaa wanttu qooqana mala, taani pirdanaw ha sa7aa yaaddi” yaageedda.

⁴⁰ Aananna de7iya amareedda Parisaawatuu hewaa sisiide, “Nuunikka qooqeyee?” yaagiide oochcheeddino.

⁴¹ Yesuusi, “Hinttenttu qooqa gideeddentto, hinttentussi nagaraa gidenna; shin ha77i hinttenttu, ‘Nuuni xeelleetto’ yaagiita; hinttenttu nagaraanna de7iita” yaageedda.

Yesuusi Lo77o Henthanchchaa

10 Yesuusi, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; dorssaa sikkuwaa penggiyaanna gelennaan harasaanna geliyaa ooninne kaysuwaanne paanuwaa. ² Shin penggiyanna geliyaawe dorssaa heemmiyaa asaa. ³ Penggiyaa naagiyaawe aw penggiyaa dooyyee; dorssatuukka A kooshshaa sisana; I bare dorssatuwaa untunttu sunthan sunthan xeesiide, kare kaaletkana. ⁴ I barewantta kare kesseeddawaappe guyyiyan, untuntuppe sinthanna hamettee; untunttukka A kooshshaa eriya diraw,

A kaalliino. ⁵ Hara uraa kooshshaa untunttu erenna diraw, aappe baqatanaappe atin, A geeduwaa kaallikkino” yaageedda.

⁶ Yesuusi untunttussi ha leemisuwaa odeedda; shin I untunttussi ay odinttonekka untunttu akeekibeykkino.

⁷ Yesuusi qassikka untunttussi, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; taani dorssatoo geliyaa penggiyaa. ⁸ Taappe kase yeedda ubbay kayisuwaanne paanuwaa; shin dorssatuu untunttu giyaawaa sisibeeyikkino. ⁹ Penggi taana; taanan geliyaa ooninne attanawaa. I gelanne kesana; qassi lo77o maatay de7iyaa sa7akka demanawaa. ¹⁰ Kayisuu wuu77anaw, wodhanawunne dhayissanaw yiyaawaappe atin, harabaw yeenna; taani untunttussi de7uu de7ana malanne kumiide palahana mala yaaddi.

¹¹ “Taani dorssaa loytha heemmiyaawa; dorssaa loytha heemmiyaawe he dorssatuwaa diraw hayqqee. ¹² Miishshaa akkiide heemmiyaa uray walliyaa yiyaawode be7iide, dorssatuwaa yeggi bashiide baqatee. Ayissi gooppe, dorssatuu aawantta gidikkino; qassi ikka dorssatuwaa heemmiyaawa gidenna. Hewaa diraw, dorssatuwaa oyqqeenne laalee. ¹³ Shaluwaa akkiide heemmiyaawe bare shaloo heemmiyaa dirawunne dorssaabay A qofethenna diraw, dorssatuwaa aggiide baqatee.

¹⁴⁻¹⁵ “Taani dorssaa loytha heemmiyaawa; Ta Aabbu Taana eriyawaadan, Taanikka qassi Ta Aabba eray. Hewaadankka, Taani Ta dorssatuwaa eray; Ta dorssatuukka Taana eriino. Qassi Taani Ta dorssatuwaa diraw, hayqqanaw koyyaaddi. ¹⁶ Ha sikkuan baynna hara dorssatuukka Taw de7iino. Taani untunttakka ahanaw bessee. Qassi untunttu Ta kooshshaa sisana; itti wudii de7ana; heemmiyawekka ittuwa gidanawaa.

¹⁷ “Taani Ta shemppuwaa zaaraadde akkana mala, aathaade immanaw koyyiyaa diraw, Ta Aabbu Taana siiqqee. ¹⁸ Taani dosaade Ta shemppuwaa aatha immiyaawaappe attin, Taappe ooninne akkenna. Taw Ta shemppuwaa aatha immiyaa maatay de7ee; qassi zaaraadde akkanawukka maatay de7ee. Taani ha azazuwaa Ta Aawuwaappe akkaaddi” yaageedda.

¹⁹ He haasayaa diraw, Ayihudatuwaa gidduwaan qassikka shaakuu medhetteedda. ²⁰ Untuntuppe dariya baggay, “Aani xalahii de7ee! I gooyee! A haasayaa ayissi sisiitee?” yaageeddino.

²¹ Haratuu qassi, “Xalahii oyqqeedda asay hawaadan haasayenna; xalahii qooqa asaa ayfiya xeelissanaw danddayiyyee?” yaageeddino.

Yesuusi Ixetteedda

²² Yeerusalaamen Geeshsha Golliyaa anjjisseedda gallassaa hassayissiyaa Baalay gakteedda; sa7ay he wode balgguwa. ²³ Yesuusi Geeshsha Golliyaan Solomona baranddaan, yaanne haanne hamettee. ²⁴ Ayihudatuu Yesuusa matan yuuyyi aadhdhiide, “Neeni nuuna awude gakkanaw sidhissaadde wothanii? Neeni Kiristtoosa giddoppe, nuussi geeshshaade oda” yaageeddino.

²⁵ Yesuusi untunttussi zaariide, “Taani hinttenttussi odaaddi; shin Taana amanikkita; Taani Ta Aabbu sunthan oothiyaa kiitay Tabaa markkattee. ²⁶ Shin hinttenttu Ta dorssaa gidenna diraw ammanikkita. ²⁷ Ta dorssatuu Ta kooshshaa sisiino; Taani untuntta eray; untunttukka Taana kaalliino. ²⁸ Taani untunttussi medhinna de7uwaa immay; qassi untunttu ubbakka hayqqikkino. Ooninne Ta kushiyaappe untuntta wothi akkanaw danddayenna. ²⁹ Untuntta Taw immeedda Ta Aabbu oop-

penne †aadhdehe; ooninne Ta Aabbu kushiyaappe untuntta wothi akkanaw dandayenna. ³⁰Tanne Ta Aabbu ittuwa” yaageedda.

³¹Ayihudatuu Yesuusa caddanaw qassikka shuchchaa dentheeddino. ³²Yesuusi untuntta, “Taani oothanaw Ta Aabbu Taw immeedda daro lo77o oosuwaa hinttentta besaaddi; hewantuppe haqawanttu diraw, Taana shuchchan caddanaw koyyiitee?” yaageedda.

³³Ayihudatuu zaariide, “Nuuni neena lo77o oosuwaa diraw, shuchchan caddanaw koyyokko; shin neeni Xoossaa bolla boriyaa qaala haasayiyaa dirawunne qassi asaa gidaade ne huuphiyaa Xoossaa ootheedda diraw, caddanaw koyyeetto!” yaageeddino. ^z

³⁴Yesuusi zaariide, “Hinttenttu higgian Xoossay, ‘Hintte xoossatuwaa’ geed-dawe xaafettibeennee? ^{a35}Xoossaa Maxaafatuwaa laammanaw danddayettenna; Xoossay bare qaalay yeedda asatuu, ‘xoossatuwaa’ giide eeeseeddawaa gidoope, ³⁶Taani, ‘Taani Xoossaa Na7aa’ geedda diraw, Ta Aabbu anjjiide, sa7aa kiit-teedda Taana, ‘Xoossaa bolla boriyaa qaala haasayaa’ yaagiitee? ³⁷Taani Ta Aabbu oothiyaawaa oothana dhayoope, Taana ammanoppite. ³⁸Shin Taani oothiyaawaa gidoope, haray atto hinttenttu Taana ammanana dhayoopekka, Ta Aabbu Taanan de7iyaawaanne Taanikka Ta Aabbun de7iyaawaa eranaadaanne akeekanaadan, Ta oosuwaa ammanite” yaageedda.

³⁹Qassikka untunttu A oyqqanaw koyyeeddino; shin I untuntuppe kessi akkiide beedda.

⁴⁰Yohaannisi kase xammaqiyaasaa Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha Yesuusi pinniide, yaani de7eedda. ⁴¹Daro asay Yesuusakko yiide, “Yohaannisi wolqqaama malaata oothibeenne; shin I ha bitaniyaabaa haasayeeddabay ubbay tuma” yaageeddino. ⁴²Yaani daro asay Yesuusa ammaneedda.

Ali7aazara Hayquwaa

11 Biitaaniyaa giya qeeri katamaan Ali7aazara giya itti bitani harggeedda; he katamay Mayraamane izi michchatta Martta de7eedda katamaa. ²Godaa gediya shittuwaa okkaade, bare binnanaan A gediya quceeddawunna he Mayraamo; harggeeddawe qassi izi ishaa Ali7aazara. ³Hewaa diraw, michchatuu, “Godaw, neeni siiqiyaawe harggeedda” giide Yesuusaw kiitteeddino.

⁴Yesuusi hewaa siseedda wode, “Taani Xoossaa Na7ay harggiyaa gaasuwan bonchchettana mala, Xoossaa bonchchuwaassi ha harggii Ali7aazara oyqqeeddappe attin, wodhiyaa harggiyaa gidenna” yaageedda.

⁵Yesuusi Martto, izi michchattonne Ali7aazara siiqee; ⁶Ali7aazar harggeeddawaa Yesuusi siseedda wode, bare de7iya sa7an laa77u gallassaa peesheedda. ⁷Hewaappe guyyian, Yesuusi barena kaalliyawantta “Laa7enthuwaa Yihudaa gadiya boytte” yaageedda.

⁸Yesuusa kaalliyawanttu zaariide, “Tamaariissiyawoo, guutha wodiyaappe kase Ayihudatuu neena shuchchan caddanaw koyyeeddino; qassikka yaa baanii?” yaageeddino.

†10:29 ooppenne: Ubbaappe guussaa.

^z10:33 Wog 24:16 ^a10:34 Maz 82:6

⁹ Yesuusi, “Itti gallassan tammanne laa77u saati de7enneeyee? Gallassi hamettiyyaa asay dhubettenna; ayissi gooppe, I ha sa7aa poo7uwaa be7ee. ¹⁰ Shin qamma hamettiyyaa uray de7ooppe, poo7uu aani baynna diraw, dhubettee” yaageedda. ¹¹ Yesuusi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, qassikka untuntussi, “Nu dabdu Ali7aazar gemi77isheedda; shin gemi77ishuwaappe A denthanaw Taani bay” yaageedda.

¹² Yesuusa kaalliyaa wanttu zaariide, “Godaw, I gemi77isheeddawaa gidooppe, aw lo77anawaa” yaageeddino.

¹³ Ali7aazar hayqqeeddawaa Yesuusi odeedda; shin Ali7aazar gemi77ishiide giseeddawaa odeedda giide, untuntu qoppeeddino. ¹⁴ Hewaa diraw, Yesuusi geeshshiide untunta, “Ali7aazar hayqqeedda. ¹⁵ Hinttentu ammanana mala, taani he sa7an de7ennawoo, hinttentu diraw nashettay. Shin denddite; aakko boytte” yaageedda.

¹⁶ Hewaappe guyyiyaan, manttiyyaa geetettiyyaa Toomaasi bare laggethatuwaa Yesuusa kaalliyaa wantta, “Yesuusanna hayqqanaw nuunikka qassi boytte!” yaageedda.

Yesuusi, Dendduwaanne De7uwaa

¹⁷ Yesuusi gakkiya wode, Ali7aazaraw moogettoodeppe oyddu gallassa gideeddawaa demmeedda. ¹⁸ Biitaaniyyaa katamay Yeerusalaameppe heezzu kiilo mitiriyyaa keenaa haakkee. ¹⁹ Daro Ayihudatu Marttonne Mayraamo untuntu ishay hayqqeeddawoo menthethanaw yeeddino.

²⁰ Martta Yesuusi yeeddawaa sisaadde, A mokkanaw kessaaddu; shin Mayraama gollen attaaddu. ²¹ Martta Yesuusa, “Godaw, neeni hawaan de7eeddawaa gidintto, ta ishay hayqqenna. ²² Shin neeni woossiyaawaa ay gidooppenne, Xoossay new haray atto ha77ikka immanawaa taani eray” yaagaaddu.

²³ Yesuusi, “Ne ishay hayquwaappe denddana” yaageedda.

²⁴ Martta, “Wodiyaa wurssethaan “dendduwaa gallassi, I hayquwaappe denddanawaa taani eray” yaagaaddu.

²⁵ Yesuusi iziw, “Taani dendduwaanne de7uwa; Taana ammaniyaa uray haray atto, hayqqoppekka de7uwan de7anawaa. ²⁶ Qassi de7uwan de7iya uraynne Taana ammaniyaa uray ubbay ubbaakka hayqqenna; hewaa neeni ammanay?” yaageedda.

²⁷ Martta zaaraadde, “Godaw, E taani ammanay; neeni Xoossaa Na7aa, sa7aa yaanaw de7iya Kiristtoosa gidiyaawaa taani ammanay” yaagaaddu.

²⁸ Martta hewaa geeddawaappe guyyiyaan, baade bare michchattiw geeman xeessaade, “Tamaariissiyaawe yiide, neena koyyee” yaagaaddu. ²⁹ Mayraama hewaa siseedda wode, elleela dendda eqqaade Yesuusakko baaddu. ³⁰ Yesuusi Martta A mokkeedda sa7an de7eeppe attin, biro qeeri katamaa gakkibeenna. ³¹ Mayraamo menthethiidde, gollen izinna de7iya Ayihudatu, iza ellekka dendda eqqaade kare kesiyaawaa be7iide, Ali7aazar moogetteedda duufuwaa baade yaani yeekkanaw hanaw yaagiide, izo kaalliide keseeddino.

^{11:24} *Wodiyaa wurssethaan:* Xoossay asaa zerethaa ubbaa pirddaw shiishshiyaa wode guussaa.

³² Mayraama Yesuusi de7iyaasaa baade Yesuusa be7eedda wode, A gediya bollan kunddaaddu; “Godaw, neeni hawaan de7eeddawaa gidintto, ta ishay hayqqenna shin!” yaagaaddu.

³³ Yesuusi iza yeekkiyaawaanne qassi izinna yeedda Ayihudatuukka yeekkiyaawaa be7iide, bare wozanaan daro seeletteedda; qassi tookki shempeedda. ³⁴ Unttuntta, “Haqan moogeedditee?” yaagiide oochchina, “Godaw, yaade be7a” yaagiide zaareedino.

³⁵ Yesuusi afoxxeedda. ³⁶ Hewaa diraw, Ayihudatu, “Ali7aazara I ay keenaa si-qiintto be7ite!” yaageeddino.

³⁷ Shin untuntuppe ittu ittu, “Hawe qooqa bitaniyaa xeelisseeddawe ha bitani hayqqennaadan udanaw danddayennee?” yaageeddino.

Yesuusi Ali7aazara Hayquwaappe Dentheedda

³⁸ Yesuusi qassikka wozanaappe qarettiide, Ali7aazar moogetteedda duufuwaakko beedda; he duufuu gonggoluwaa gidiide shuchchan qum77etti utteedda.

³⁹ Yesuusi, “Shuchchaa diggite!” yaagiide azazeedda.

Hayqqeedda bitaniyaa michchatta Martta, “Godaw, I hayqqoodeppe oyduu gallassa gideedda diraw, ha77i xinqqanawaa!” yaagaaddu.

⁴⁰ Yesuusi Martto, “Ammaniyaawaa gidoope, neeni Xoossaa bonchchuwaa be7anawaa Taani new odabeykittaa?” yaageedda. ⁴¹ Unttuntu shuchchaa dentheeddino; Yesuusi saluwaa pude xeelliide, “Aawoo, Taani giyaawa neeni siseedda diraw, neena galatay. ⁴² Neeni ubba wode sisiyaawaa Taani eray; shin hawaan yuuyyi aadhdiide eqqeedda asay neeni Taana kiitteeddawaa ammanana mala, hawaa Taani untuntu diraw gay” yaageedda. ⁴³ Yesuusi hewaa geeddawaappe guyyiyan, bare qaalaa dhoqqu udiide, “Ali7aazaraa, haa kessa!” yaageedda. ⁴⁴ Hayqqeedda Ali7aazara kushiinne gedi shaluwaan qashetti uttiide A deemuuka afilan kametti utteeddawe kesina Yesuusi untuntta, “Billii aggite! Bo!” yaageedda.

Kiristoosa Bolla Maqqetteeddino

(Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Luq 22:1-2)

⁴⁵ Hewaa diraw, Mayraamikko yeedda Ayihudatuwaappe coratuu Yesuusi ootheeddawaa be7iide, A ammaneeddino. ⁴⁶ Shin untuntuppe ittu ittuu Parisaawatuwaakko biide, Yesuusi ootheeddawaa untuntussi odeeddino.

⁴⁷ Hewaappe guyyiyan, qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu yaa7aa shiishshiide, “Ha bitani daro wolqqaama malaataa oothiyaa diraw, ayaa oothanee?”

⁴⁸ Nuuni A co77u giide, aggooppe, asay ubbay A ammananawaa; qassi Roome gadiya asatu yiide, nu Geeshsha Golliyaanne nu asaa dhayissana” yaageeddino.

⁴⁹ Untuntuppe ittu Qayaafaa giyaaw, he laythi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappo gideeddawe, “Hinttenttu aynne erikkita! ⁵⁰ Asay ubbay dhayiyawaappe asa ubbaa diraw, itti asay hayqqiyaawe lo77a gidiyaawaa hinttenttu akeekite?” yaageedda.

⁵¹ I hewaa bareppe gibeenna; shin he laythi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappo gidiyaa diraw, Yesuusi Ayihuda asaa diraw hayqqanaw bessiyawaa Nabii odeedda. ⁵² Qassi Yesuusi Ayihuda asaa xalalaw hayqqenna; shin laaletti de7iya Xoossaa naanaa ittuwaa udi shiishshanaw hayqqanawaa.

⁵³ He gallasaappe doommiide, untunttu A wodhanaw maqqetteeddino. ⁵⁴ Hewaa diraw, Yesuusi Ayihudatu gidduwaan qoncciyaan yaa haa hamettibeenna; shin mela

biittaa gaxaan de7iya gadiya, Efireema geetettiyaa katamaa beedda. Barena kaalliyaawantunna hewaan takkeedda.

⁵⁵ Ayihudatu Paasigaa bonchchiya gallassay mateedda; qassi daro asay barena geeshshanaw, Paasigaa bonchchiya gallassay gakkanaappe kase dumma dumma saappe Yeerusalaame beedda. ⁵⁶ Unttuntu Yesuusa koyyiino; Geeshsha Golliyaan eqqiide, “Aya qoppiitee? Paasigaa bonchchiyaasaa Yesuusi yeennee?” yaagiide ittu ittuwaa oochcheeddino. ⁵⁷ Qassi qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatu Yesuusa qachchanaw, I de7iyaasaa eriyaawe ooninne barenttoo odana mala azazeeddino.

Yesuusa Shittuwaa Okkeedda Mishiratto

(*Mat 26:6-13; Mar 14:3-9*)

12 Paasigaa bonchchiya gallasaappe usuppun gallassaa kasetiide, Yesuusi I hayquwaappe dentheedda Ali7aazar de7iya Biitaaniyaa giya katamaa beedda. ² He sa7an untntuntu aw kawuwaa katheeddino; Ali7aazar aananna uttiide ittippe miyaawanttu gidдон utti de7ishshin, Martta kawuwaa gisha mizaaddu. ³ Mayraama daro shalluwaan zali77ettiyaa itti xaarimusiya gidiyaa nardoosa geetettiyaa geeshsha shittuwaa ahaade, Yesuusa gediya okkaade bare binanaan A gediya quccaaddu; golliyaa ubbay shittuwaa sawuwaan toshikku gee.

⁴ Shin Yesuusa kaalliyaawantuppe ittuu, Yesuusa aathi immanawe, Yihudaa Asqqorootu, ⁵ “Ha shittuu heezzu xeetu diinaariyaani zali77ettina, ayaassi hewe hiyyeesaw imettennee?” yaageedda. ⁶ I kayisuwaa gideedda diraw, hewaa geed-dappe attin, hiyyeesaw qarettiide gibeenna; I miishshaa qarcciitiyaa oyqqiyaawaa gidiyaa diraw, ubba wode aappe barew akkeedda.

⁷ Yesuusi, “Ha shittuwaa Taani moogettiyaa gallassay gakkanaw iza ayaw minjane? Izo aggite. ⁸ Hiyyeesatu ubba wode hinttenanna de7ana; shin Taani ubba wode hinttenaana de7ikke” yaageedda. ^b

⁹ Ayihudatuwaappe daro asay Yesuusi Biitaaniyan de7iyaawaa sisiide, yaa beedda; untntuntu Yesuusa be7ana gishsha xalalaw gidennaan, I hayquwaappe dentheedda Ali7aazarakka be7anaw beeddino. ¹⁰ Hewaa diraw, qeesatuwaa kaappatu Ali7aazarakka qassi wodhanaw maqqetteeddino. ¹¹ Ayissi gooppe, Ali7aazara gaa-suwaan daro Ayihudatu barena kaaletthiyaawanta aggiide, Yesuusa ammaniino.

Yesuusi Bonchchuwan Yeerusalaame Geleedda

(*Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Luq 19:28-40*)

¹² Wonttetha gallassi Paasigaa bonchchiyaasaa yeedda daro asay Yesuusi Yeerusalaame biyaawaa siseedda. ¹³ Yaatiide zambbaa haythaa oyqqiide, ^{§A} mokkanaw keseeddino. Barenttu kooshshaa dhoqqu udiide,

“Xoossay galatetto!

Xoossaa sunthan yiyaa Israa7eeliyaa kaatii anjjetteeddawaa!”

yaageeddino. ^c

¹⁴⁻¹⁵ Xoossaa Maxaafay,

“Xiyoone katamaw, yayyoppa!

§12:13 *zambbaa haythaa oyqqiide*: Hawe Ayihuda asay eretteedda asaa mokkiyaa wogaa.

^b12:8 Zar 15:11 ^c12:13 Maz 118:25

Be7a, ne kaatii hare maraa bolla uttiidde yee”
giyawaaddan, Yesuusi hare maraa demmiide, A toggeedda.

¹⁶ Yesuusa kaalliyaawanttu hewaa kase akeekibeykkino; shin Yesuusi bonchcheteeddawaappe guyyiyaan, Xoossaa Maxaafay hewaa ubbaa geeddawaanne qassi untuntukka hewaa ubbaa Yesuusaw ootheeddawaa hassayeeddino.

¹⁷ Ali7aazar moogetteedda gonggoluwaaappe Yesuusi A xeesiide, hayquwaappe dentheedda wode, Yesuusanna de7iya daro asay Yesuusaw markkatteedda. ¹⁸ Daro asay A mokkanaw kesseeddawe, I he wolqqaama maalaliyaawaa ootheedda diraassa. ¹⁹ Hewaa diraw, Parisaawatuu ittu ittuwaa, “Hinttenttu aynne oothanaw danddayennawaa be7iite! Be7ite, gade ubbay A geeduwaa kaalleedda” yaageeddino.

²⁰ Paasigaa bonchchiya gallassi goyinnanaw Yeerusalaame beeddawanttu gidon itti itti Giriike asatuu de7iino. ²¹ Unttuntu Galiilaa gadiyan Beetesayda geetettiyaa katamaappe yeedda Piliphphoosakko biide, “Godaw, nuuni Yesuusa be7anaw koyetto” yaagiide woosseeddino. ²² Piliphphoosi biide, Inddiraasaw odina laa77atuukka biide, Yesuusaw odeeddino.

²³ Yesuusi untunttussi hawaadan yaageedda; “Taani, Asa Na7ay, bonchchettiyaa saati gakeedda. ²⁴ Taani hinttenttussi tumuwaa oday; itti zargгаа айфатта бииттаан wodhdhaade wooqqana dhayooppe, barekka attaw. Shin he zargгаа айфатта wooqqooppe, daro ayfiyaa ayfaw. ²⁵ Bare shemppuwaa siiqiyaa ooninne bayizzee; qassi bare shemppuwaa ha sa7an ixxiyaa ooninne medhinaa de7oo ashshree. ²⁶ Ooninne Taw oothooppe, Taana kaallanaw bessee; qassi Taani de7iya sa7an Taw oothiyaawekka de7anawaa. Taw oothiyaa oonanne, Ta Aabbukka A bonchchanawaa.

²⁷ “Ha77i Ta shemppuu daro un77etteedda; yaatina waagoo? Taani, ‘Ta Aabboo, Taana ha saatattippe ashsharkki’ yaagoo? Tuytti, Taani ha saatiyaan yeeddawe hawaa diraassa. ²⁸ Ta Aabboo, ne sunthaa bonchcha” yaageedda.

He wode saluwaappe, “Taani Ta sunthaa bonchchaaddi; qassikka gujjaade bonchchana” yaagiyaa qaalay yeedda.

²⁹ He sa7an eqqeedda cora asay he qaalaa sisiide, “Hewe guugunthaa” yaageedda.

Haranttu qassi, “Kiitanchchay aw haasayeedda” yaageeddino.

³⁰ Yesuusi zaariide untuntta, “Ha qaalay hinttenttu diraw yeeddawaappe attin, Ta diraassa gidenna. ³¹ Ha sa7ay pirddettiyaa wodii ha77a; ha sa7aa **mooddiyaawe ha77i kare olettanawaa. ³² Qassi Taani masqqaliyaa bolla kaqettiyaa wode, asa ubbaa Taakko goochchana” yaageedda. ³³ I hewaa geeddawe ay mala hayquwaa I hayqqanenttonne untuntta erissanaassa.

³⁴ Daro asay zaariide Yesuusa, “Nu higgii Kiristtoosi medhinaw de7iyaawaa odee. Yaatina, neeni waagaade, ‘Asa Na7ay masqqaliyaa bolla kaqettana’ gay? He Asa Na7ay oonee?” yaageeddino. ^d

³⁵ Yesuusi, “Poo7uu hinttenanna guutha wodiya gami77annawaa. Hinttenttussi dhumenna mala, poo7uu de7ishshin, poo7uwaan hamettite. Dhumaani hamettiyaa

** 12:31 ha sa7aa: Guussay ha alamiyaa gidiide ha Yohaannisa mishiraachchuwaan de7iyaa ha sa7aa giyaawe ha sa7aa bolla de7iyaa asaanne untunttu kaha baressa udiide mooddiyaa iitaa ayyaanaa wolqqa bessee.

^d12:34 Maz 110:4; Isa 9:7; Hiz 37:25; Dan 7:14

uray haqa binttonne erenna. ³⁶Poo7uwaa asa gidana mala, hinttenttussi poo7uu de7ishshin, poo7uwaa ammanite” yaageedda.

Ayihudatu Ammanennaan Ixceedda Hanotaa

Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyan, biide untuntuppe geemetteedda. ³⁷⁻³⁸I hewaa keena wolqqaama malaata untuntu sinthan oothooppekka, nabiyya Isayaase,

“Godaw, nu markkatethaa ooni ammaneeddee?
Goday bare wolqqa oona besseedee?”

geeddawe tuma gidana mala, untuntu A ammanibeykkino. ^e

³⁹⁻⁴⁰ Isayaase qassikka,

“Untuntu ayfi xeellenna mala,
untuntu wozanaykka akeekenna mala,
untuntu Xoossaakko simmina, I untunta pathenna mala,
Xoossay untuntu ayfiyaa qooqisseedda.
Untuntu wozanaa dammisseedda”

geedda diraw, untuntu ammananaw danddayibeykkino. ^f

⁴¹ Isayaase Yesuusa bonchuwaa be7eedda dirawunne qassi aabaa haasayeedda diraw, ^{††}hewaa geedda.

⁴² Hewaa gidinakka, haray atto Ayihudatu kaappatuwaappekka coratuu Yesuusa ammaneeddino. Shin Parisaawatuu barena Ayihudatu woosa golliyaappe kessiino giide yayyedda diraw, ammaneedda giide markkattibeykkino. ⁴³ Ayissi gooppe, untuntu Xoossaa sabaappe aathiide, asa sabaa siiqeeddino.

⁴⁴ Yesuusi bare qaalaa dhoqqu udiide yaageedda; “Taana ammaniyaa ooninne Taana kiitteeddawaakka ammaniyaawaappe attin, Ta xalalaa ammanenna. ⁴⁵ Taana be7iyaa ooninne Taana kiitteeddawaakka be7ee. ⁴⁶ Taana ammaniyaa ubbay dhumaani de7enna mala, Taani poo7uwaa gidaade sa7aa yaaddi. ⁴⁷ Ta qaalaa sisiide azazettenna uraa oonanne Taani pirddikke; ayissi gooppe, Taani alamiyaa ashshanaw yeeddawaappe attin, pirddanaw yabeykke. ⁴⁸ Taana ixxiyaa oonanne qassi Ta qaalaa akkenna oonanne pirddiyaawe de7ee. Taani odeedda qalalay wurssethaa gallassi he uraa pirddana. ⁴⁹ Ayissi gooppe, Taani hawaa Taappe haasayabeykke; shin Taana kiitteedda Ta Aabbu Taani gaanawaanne haasayanawaa Taana azazeedda. ⁵⁰ Qassi A azazuu medhinaa de7uwa ahiyaawaa Taani eray; hewaa diraw, Taani odiyaawe Ta Aabbu Taana oda giide odeeddawaa” yaageedda.

Yesuusi Bare Kaalliyawanttu Gediyya Meeceedda

13 Paasigaa bonchchiya gallassay gakkanaappe kasetiide, ha sa7aappe shaaket-tiide, Aawuwaakko biya wodii gakkeddawaa Yesuusi ereedda; ha sa7an de7iya barewantta ubba wode siiqeedda; wurssethay gakkanaw untuntta siiqeedda.

^{††}12:41 *Isayaase Yesuusa bonchuwaa be7eedda dirawunne qassi aabaa haasayeedda diraw, Woy Isayaase Xoossaa bonchuwaa be7eedda dirawunne qassi Yesuusabaa haasayeedda diraw,*

^e12:37-38 Isa 53:1 ^f12:39-40 Isa 6:10

²Yesuusinne kaalliyawanttu kawuwaa miishshin, Simoona na7aa Yihudaa Asqorootu Yesuusa aathi immanaadan, xalahii A qofissi wotheedda. ³Yesuusi bare Aawuu ubbabaa A kushiyan wotheedawa, qassi Xoossaa matappe I yeeddawaanne, simmiide aakko baanawaa ereedda. ⁴Yesuusi miyasaappe dendra eqqiide, bolla bagga mayuwaa qaari wotheide, pooxaa bare xeessan danceedda. ⁵Hewaappe guyyiyan, haathaa meechchaa miishshaan tigiide, barena kaalliyawanttu gediya meechchaanne bare xeessan danceedda pooxan qucussaa doommeedda.

⁶Yesuusi Simooni Phexiroosakko yiina Phexiroose, “Godaw, neeni ta gediya meecanaw hanayiyee?” yaageedda.

⁷Yesuusi zaariide A, “Taani oothiyaawaa neeni ha77i erakka; shin guyyeppe eranaassa” yaageedda.

⁸Phexiroose, “Neni ta gediya ubbakka meecakka!” yaageedda.

Yesuusi A, “Taani ne gediya meecana dhayooppe, newunne Tawunne ittipetethay baawa” yaagiide zaareedda.

⁹Simoona Phexiroose Yesuusa, “Godaw, yaatooppe, ta gediya xalalaa meecoppa; ta kushiyaakka ta huuphiyaakka meecca!” yaageedda.

¹⁰Yesuusi zaariide, “Bollaa meecettidiggeedda uray ooninne gediyaappe harabaa meecettanaw koshshenna; aw ubbasaykka geeshsha. Qassi hinttenttukka geeshsha; shin ubbay geeshsha gidikkita” yaageedda. ¹¹Ayissi gooppe, Yesuusi barena aathi immana uray oonenttonne ereedda; I, “Hinttenttu ubbay geeshsha gidikkita” geedawe hawaassa.

¹²Unttuntu gediya meeceddawaappe guyyiyan, Yesuusi bare mayuwaa mayyiide, baresaa guyye simmi bi uttiide unttunta yaageedda; “Taani hinttenttussi otheeddawaa akeekiitee? ¹³Hinttenttu Taana, tamarissiyaawoonne Godaw gita; Taani he hinttenttu giyawaa gidiyaa diraw, loytheeddit. ¹⁴Taani hinttenttussi Godaanne hinttentta tamarissiyaawaa gidaadde, hinttenttu gediya meeciyaawaa gidoope, hinttenttukka ittu ittuwa gediya meecanaw bessee. ¹⁵Ayissi gooppe, Taani hinttenttussi otheeddawaadan, hinttenttukka oothana mala, hinttenttussi leemisuwaa gidaaddi. ¹⁶Taani hinttenttussi tumuwaa oday; qoomay bare godaappe aadhdhenna. Qassi kiitteeedda uraykka barena kiitteeeddawaappe aadhdhenna. ¹⁷Hinttenttu hewaa eriide oothiyaawaa gidoope anjjeteeeddawanta.

¹⁸“Taani hinttenttoo ubbabaa haasayikke. Taani dooreeddawanta eray; shin Xoossaa Maxaafay, ‘Taani barsseeedawe Ta kushiya sa77eedda’ geeddawe tuma giddanaw bessee. ¹⁹Hewe haniyaa wode Taani Taana ²⁰gidiyaawaa hinttenttu amanana mala, hewe hananaappe kasetaade hinttenttussi hananawaa oday. ²⁰Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taani kiittiya oonanne mokkiyaa uray taanakka mokkee; qassi Taana mokkiyaa ooninne Taana kiitteeeddawaa mokkee” yaageedda.

Yesuusi Barena Aathi Immanawe Oonentto Kasetiide Odeedda

(Mat 26:20-25; Mar 14:17-21; Luq 22:21-23)

²¹Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyan, bare wozanaan daro metootiide, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taana hintteppe ittuu aathi immanawaa” giide qoncciyaan odeedda.

²²13:19 Taani Taana: Yoh 8:24 xeellite.

²³13:18 Maz 41:9

²²I oona haasayinttonne, kaalliyawanttussi ubbaakka erettennaan ixxina, ittuu ittuwa xeelleeddino. ²³Yesuusa kaalliyawanttuppe ittuu, Yesuusi siiqiyaawe, Yesuusa matan utteedda. ²⁴Hewaa diraw, Simoona Phexiroose he kaalliyawaa simi77iide, “I oona gintto, ane A oochcha” yaageedda.

²⁵Hewaa diraw, he kaalliyawe Yesuusa haythaakko shiqiide, “Godaw, I oonee?” yaageedda.

²⁶Yesuusi zaariide, “Taani ukithaan cabbaa tushaade immiyaawe A” yaageedda. Qassi ukithaa menthi akkiide, cabbaa tushiide, Simoona na7aa, Yihudaa Asqqo-rootussi immeedda. ²⁷Yihuday ukithaa menthoo akowaappe guyyiyan, Seexaanay elekka Yihudaan geleedda. Yesuusi A, “Neeni oothanawaa elleella ootha!” yaageedda. ²⁸Shin he sa7an utteeddawantuppe ooninne Yesuusi hewaa A ayissi geeddenttonne eribeenna. ²⁹Yihuday miishshaa qarcciitiyaa oyqqiyaa diraw, kaalliyawanttuppe ittu ittuu Yesuusi Yihudaa, “Paasigaa bonchchiya gallassaw barena koshshiyawaa baade shamma woy hiyyeesaw mixuwaataa imma geedda” yaagiide qoppeeddino.

³⁰Yihuday ukithaa menthoo akkiide, elekka kare kesseedda; he wode sa7ay qamma.

Ooratha Azazuwaa

³¹Yihuday kare keseeddawaappe guyyiyan, Yesuusi yaageedda; “Ha77i Taani Asa Na7ay bonchchettaaddi: Xoossaykka Ta bagganna bonchchetteedda. ³²Xoossay Ta bagganna, Asa Na7aa bagganna bonchchettooppe, I bare huuphew Taana Asa Na7aa bonchchanawaa; qassi I Taana elekka bonchchanawaa. ³³Ta naatoo, Taani hinttenanna daro wodiya gami77ikke. Hinttenttu Taana koyyana; shin Taani Ayihudatuwaa, “Taani biyaasaa hinttenttu baanaw danddayikkita’ geeddawaadan, hinttewukka ha77i oday. ³⁴Taani hinttentta ooratha azazuwaa azazay; ittu ittuwa siiqite. Taani hinttentta siiqeeddawaadankka, hinttenttu ittu ittuwa siiqana bessee. ³⁵Hinttenttu ittu ittuwaanna siiqettooppe, Taana kaalliyawantta gidiyawaa asay ubbay erana” yaageedda.

Phexiroose Kaddanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda

(Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Luq 22:31-34)

³⁶Simooni Phexiroose Yesuusa, “Godaw, neeni haqa bay?” yaageedda.

Yesuusi zaariide, “Taani biyaasaa neeni ha77i Taana kaallanaw danddayakka; shin guyyeppe kaallana” yaageedda.

³⁷Phexiroose, “Godaw, taani neena ha77i kaallanaw ayissi danddayikkita? Taani ne diraw, hayqqanawukka giiga uttaaddi!” yaageedda.

³⁸Yesuusi zaariide, “Ta diraw hayqqanaw ha77i tumu giiga uttaaddii? Taani new tumuwaa oday; kuttuu waassanaappe kase, neeni Taana heezzu gede kaddanaassa” yaageedda.

Yesuusi, Aawuwaakko Afiyaa Ogiyaa

14 Yesuusi kaalliyaa wantta “Hinttenttu wozanay hirggoppo; Xoossaan ammanite; Taananka ammanite. ¹“² Ta Aabbu gollen daro sa7ay de7ee. Hewaa gidnento, Taani hinttenttussi hewaa odikke; Taani hinttenttussi sa7aa giigissanaw bay. ³ Taani baade sa7aa giigisseeddawaappe guyyiyan, Taani de7iya sa7an hinttentukka de7ana mala, simma yaade hinttentta Taakko aakka afana. ⁴ Qassi hinttenttu Taani biya ogiyaa eriita” yaageedda.

⁵ Toomaasi, “Godaw, neeni biyaasaa nuuni erokko; ogiyaa waaniide eranaw dandayeetto?” yaageedda.

⁶ Yesuusi zaariide, “Ogii, tumuunne de7uu Taana; Ta baggannappe attin, ooninne Ta Aabbukko baanaw danddayenna. ⁷ Hinttenttu Taana eriyaa waa gidintto, Ta Aabbakka erana; ha77ippe doommiide, hinttenttu A eriitanne qassi A be7eeddita” yaageedda.

⁸ Piliphphoosi Yesuusa, “Godaw, Aawuwaa nuuna bessa; hewe nuussi gidanawaa” yaageedda.

⁹ Yesuusi zaariide yaageedda; “Piliphphoosaa, Taani hawaa keena wodiya hinttenanna de7inakka Taana erikkii? Taana be7eedda uray Aawuwaakka be7eedda; yaatina, neeni waagaade, ‘Aawuwaa nuuna bessa’ gay?” ¹⁰ Taani Aawuwaa giddon de7iyaawaa qassi Aawukka Ta giddon de7iyaawaa neeni ammanikkii? Taani hinttenttussi odiyaa qaala Taani Taappe odikke; shin Ta giddon de7iya Aawuu bare oosuwaa oothee. ¹¹ Taani Aawuwaa giddon de7iyaawaanne qassi Aawukka Ta giddon de7iyaawaa Taana ammanite; hewe dhayooppe, Ta oosuwaabaw Taana ammanite.

¹² “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taana ammaniyaa uray Taani oothiyaa oosuwaa oothana. Taani Aawuwaakko biya diraw, he uray hawaappe aadhdiyaa oosuwaa oothana. ¹³ Aawuu Na7aa gasuwan, Ta bagganna bonchchettana mala, Ta sunthan hinttenttu woossiyaa ubbabaa Taani hinttenttussi polana. ¹⁴ Hinttenttu Ta sunthan Taana ayaanne oochchooppekka, Taani polana.

Yesuusi Ayyaana Geeshshaa Kiittanaw Immeedda Hidoootaa

¹⁵ “Hinttenttu Taana siiqiyaawaa gidooppe, Ta azazuwaa naagana. ^{16–17} Taani Aawuwaa woossana; hinttenanna medhinaw de7ana mala, tumatethaa Ayyaanaa, hara menthethiyaawaa hinttenttussi I immana. Ha sa7ay he tumatethaa Ayyaana be7ennawaanne erennaawaa gidiyaa diraw, A akkanaw danddayenna; shin I hinttenanna de7iya dirawunne hinttenttu giddon de7ana diraw, hinttenttu A eriita.

¹⁸ “Taani hinttentta aawuunne aatta baynna yii7o naanaadan hintterekka aggabashikke; Taani simmaade hinttenttukko yaana. ¹⁹ Guutha wodiyaappe guyyiyan, alamii Taana laa7enthuwa be7enna; shin hinttenttu Taana be7ana; Taani de7uwan de7iya diraw, hinttenttukka qassi de7uwan de7ana. ²⁰ Taani Ta Aawuwaa giddon de7iyaawaanne hinttenttu Ta giddon de7iyaawaa, qassi Taani hinttenttu giddon de7iyaawaanne hinttenttu he gallassi erana.

¹14:1 *Xoossaa ammanite; taananka ammanite.* Xoossaan ammanuu hintte w de7ee guussay, Taananka ammanuu de7ee guussaa.

²¹ “Ta azazuu A matan de7iya asay, qassi he azazuwaakka naagiyawe, I Taana siiqiyaa asa. Taana siiqiyaa asa Ta Aabbukka siiqee; Taanikka A siiqay. Taani aw qonccana” yaageedda.

²² Yihudaa Asqoroota gidenna Yihuday Yesuusa, “Godaw, neeni ne huuphiya alamiyaa bessennaan, nuuna bessana giyaawaa waagaade gay?” yaageedda.

²³ Yesuusi, “Taana siiqiyaa ooninne Ta qaalaa naagee; Ta Aabbu A siiqanawaa; qassi Ta Aabbunne Taaninne aakko yiide, aananna de7ana. ²⁴ Taana siiqenna uray ooninne Ta qaalaw azazettenna; hinttentu sisiyaa qaalay Taana kiitteedda Aawuwaappe attin, Tawaa gidenna.

²⁵ “Taani hinttenanna ittippe de7aadde hawaa hinttentussi odaaddi; ²⁶ shin Geeshsha Ayyaanay, menthethiyaawe, Aawuu Ta sunthan kiittanawe, hinttentta ubbabaa taaarissanawaa. Taani hinttentussi odeedda ubbabaakka hinttentta hassayissanawaa.

²⁷ “Taani sarotethaa hinttenanna wothay; Ta sarotethaa hinttentussi immay. Taani alamii immiya sarotethaa malaa immikke. Hinttenttu hirgoppitenne yayyoppite. ²⁸ Taani hinttentussi, ‘Taani bay; shin simmaade hinttenttukko yaana’ geeddawaa siseeddit; hinttenttu Taana siiqeeddawaa gidintto, Taappe Aawuu dariya diraw, Taani Aawuwakko biyaawan hinttenttu nashettanitta. ²⁹ Hewe hanyiyya wode hinttenttu ammanana mala, hewe hanennaan de7ishshin, haananna kasetaa de Taani hinttenttussi odaaddi.

³⁰ “Ha alamiyaa mooddiyaawe yiyaa diraw, Taani hawaappe sinthan hinttenanna loytha haasayikke. Taana I aynne oothanaw danddayenna. ³¹ Shin Taani Aawuwaa siiqiyawaa alamii eranaw bessee; qassi Taanikka Aawuu Taana azazeeddawaadan oothay. Denddi eqqite; hawaappe boytte.

Woyiniyaa Giya Turaw Tumu Anuu Yesuusa

15 “Taani woyiniyaa geetettiyyaa turaw tumu ano; goshshanchchay Ta Aabba. ² Ta giddon de7iya ayfiya ayfenna turaa maraa ubbaa I karee; ayfiya turaa maraa ubbay kasewaappe loythi ayfanaadan, he maraa xeeraa I ciggiide geeshshana. ³ Taani hinttenttussi ha77i odeedda qaalaa gaasuwan, hinttenttu geeshsha. ⁴ Ta giddon de7ite; Taanikka hinttenttu giddon de7ana. Woyiniyaa turaa maray anuwaanna ittippe de7ennaan dhayooppe, he maray barekka ayfiya ayfanaw danddayennawaadan, hinttenttukka Ta giddon de7ennaan dhayooppe, ayfiyaa ayfanaw danddayikkita.

⁵ “Taani woyiniyaa turaw ano; hinttenttu he turaa maratuwaa. Ta giddon de7iya uray, Taanikka A giddon de7iya uray, daro ayfiya ayfana; ayissi gooppe, Taani baynaana hintterekka aynne oothanaw danddayikkita. ⁶ Ta giddon de7enna uray turaa maraadan, karen yeggina meleeddawaa shiishshiide tamaan wothina, I eexxanawaa. ⁷ Hinttenttu Ta giddon de7ooppe, qassi Ta qaalaykka hinttenttu giddon de7ooppe, hinttenttu koyeeddawaa ayaa gidinakka woossite; hinttenttu akkanita. ⁸ Hinttenttu daro ayfiyaa ayfoopenne qassi Taana kaalliyaawantta gidooppe, hewan Ta Aabbu bonchchettanawaa. ⁹ Aawuu Taana siiqeeddawaadan, Taanikka hinttentta siiqaaddi; Ta siiquwan de7ite. ¹⁰ Taani Ta Aabbu azazuwaa naagaade A siiquwan de7eeddawaadan, hinttenttukka Ta azazuwaa naagooppe, Ta siiquwan de7anita.

¹¹ “Ta nashechchay hinttenanna de7ana malanne, hinttenttu nashechchay kumenthaga gidana mala, Taani hawaa hinttenttussi odaaddi. ¹² Ta azazuu hawaa; Taani hint-

tentta siiqiyaawaadan, hinttentukka ittu ittuwana siiqettite. ¹³ Bare shemppuwaa bare laggew aathiide immiyaawaappe aadhdhiyaa siiquu oossinneekka baawa. ¹⁴ Taani hinttentta azazeedawaa ubbaa oothooppe, hinttenttu Ta laggetuwaa.

¹⁵ “Ayllii bare goday oothiyaawaa erenna diraw, Taani hinttentta hawaappe sinthaw ayllatuwaa giikke; shin Taani hinttentta Ta laggetuwaa gaaddi. Ayissi gooppe, Ta Aawuwaappe siseedda ubbabaa Taani hinttenttussi odaaddi. ¹⁶ Taani hinttentta dooreeddawaappe attin, hinttenttu Taana dooribeykkita. Hinttenttu biide ayfiyaa ayfana malanne de7ana mala, Taani hinttentta sunthaaddi. Qassi Aawuukka hinttenttu Ta sunthan §§woosseedawaa ubbaa immana. ¹⁷ Taani hinttentta azaziyaawe hawaa; ittu ittuwana siiqettite.

Yesuusi Ha Alami Ixxiyaawaa Odeedda

¹⁸ “Alami hinttentta ixkooppe, kasetiide Taana ixceeddawaa akeekite. ¹⁹ Hinttenttu alamiyaassa gideedentto, alamii barewaadan hinttentta siiqana; shin Taani hinttentta alamiyaappe dooreeddawaappe attin, hinttenttu alamiyaassa gidikkita; alamii hinttentta ixxiyaawe hawaassa. ²⁰ ‘Aylli bare godaappe darena’ gaade Taani hinttenttussi odeeddawaa hassayite. Unttuntu Taana yedersseedawaa gidooppe, hinttenakka yederssana. Unttuntu Ta qaalaa naageeddawaa gidooppe, hinttenttu qaalaakka naaganawantta. ²¹ Shin unttuntu Taana kiiteeddawaa erenna diraw, ha ubbaa Ta gaasuwan unttuntu hinttenttu bolla oothanawantta. ²² Taani yaade unt-tunttussi odennawaa gidintto, unttunttussi nagaraa gidenna; shin ha77i unttuntu oothiyya nagaraa gaasoyiyaawe baawa. ²³⁻²⁴ Taana ixxiyaawe Ta Aawuwaakka ixceedda. Ooninne oothibeenna oosuwaa unttuntu giddon Taani oothabeennabaa gidintto, unttunttussi nagaraa gidennaan attanawaa; shin ha77i unttuntu Taani ootheedda oosuwaa be7iide, Taanakka Ta Aawuwaakka ixceedino. ²⁵ Shin unttuntu higgiiyan, ‘Taana coo ixceeddino’ geetetiide xaafetteeddawe polettana mala, have haneedda. ^h

²⁶ “Shin Aawuwaappe yiyaa tumatethaa Ayyaanay menthethiyaawe yaanawaa. Taani Aawuwaappe hinttenttussi A yeddana; qassi I Tabaa markkattanawaa. ²⁷ Hinttekka qassi kaseppe doommiide, Taananna de7iya diraw, Tabaa markkattana.

16 “Taani hawaa hinttenttu dhubettenna mala, hinttenttussi odaaddi. ² Unttuntu hinttentta barenttu Ayihuda woosa golliyaappe kessi yeddawantta. Hewaa bolla qassi hinttentta wodhiyaa uray Xoossaw oothiyaawaa aw malatiyaa wodii yaanawaa. ³ Unttuntu hewaa hinttenttu bolla oothiyaawe Taananne Aawuwaa erenna diraassa. ⁴ Shin unttuntu hewaa hinttenttu bolla oothiyya wodii gakkiiya wode, Taani hinttenttussi odeeddawaa hinttenttu hassayana mala, Taani hinttenttussi hawaa odaaddi.

Geeshsha Ayyaanaa Oosuwaa

“Taani hinttenanna de7iya diraw, koyro hewaa hinttenttussi odabeykke. ⁵ Shin ha77i Taani Taana kiiteeddawaakko bay; shin hintteppe ooninne, ‘Haqa bay?’ giide Taana oochchiyawe baawa. ⁶ Shin Taani hawaa odeedda diraw, hinttenttu wozanaan daro kayyuu de7ee. ⁷ Shin Taani hinttenttussi tumuwaa oday;

§§15:16 ta sunthan: woy “Taana kaalliyaawantta gidiyaa diraw”

^h15:25 Maz 35:19; 69:4

Taani biyaawe hinttentussi lo77a. Ayissi gooppe, Taani baana dhayooppe, menthethiyaawe hinttentukko yeenna; shin Taani booppe, A hinttentukko yeddana. ⁸Qassi menthethiyaawe yiide, untuntu nagaraabaa, Xoossaa xillotethaabaanne pirdaabaa ha sa7aa asay bayizzeeddawaa bessanawaa. ⁹Nagaraabay asay Taana ammanenna diraassa. ¹⁰Xillotethaabay qassi Taani Aawuwakko biya diraw, hinttenttu Taana laa7enthuwa be7ikkita. ¹¹Xoossaa pirdaabay qassi alamiyaa moodiyaawe pirdetteedda diraassa.

¹²“Taani hinttentussi odiyabay darobay de7ee; shin ha77i hinttentussi gelenna. ¹³Tumatethaa Ayyaanay yiyaa wode, hinttentta tumatethaa ubbaakko kaalleanawaa. Ayissi gooppe, I bare siseeddawaa odanaappe attin, bareppe aynne odenna. Qassi sinthappe yaanabaa hinttentussi I odanawaa. ¹⁴I Taana bonchchanawaa; ayissi gooppe, I Taw de7iyaawaappe akkiide, hinttentussi odanawaa. ¹⁵Aawoo de7iyaabay ubbay Tawaa; menthethiyaawe Taw de7iyaabaappe akkiide, hinttentussi odanawaa Taani geeddawe hawaassa.

Yesuusa Kaalliyawanttu Kayyuu Nashechaw Laamettana

¹⁶“Guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ikkitta; qassi guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ana” yaageedda.

¹⁷Yesuusa kaaliyaawantuppe ittu ittuu barenttu gidдон, “Guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ikkitta; qassi guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7anita; ayissi gooppe, Taani Aawuwaakko bay’ giyawe hewe waagiyaawe?” yaageeddino. ¹⁸“Guutha wodiyaappe guyyiyan’ giyawe waagiyaawe? I ayissi haasayinttonne nuussi erettenna” yaageeddino.

¹⁹Untuntu barena oochchanaw koyyiyaawaa Yesuusi eriide, untunta yaageedda; “Taani, ‘Guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ikkitta; qassi guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ana’ geeddawoo hinttenttu ittu ittuwaa oochchiitee? ²⁰Taani hinttentussi tumuwaa oday. Hinttenttu yeekkananne kayyottana; shin ha alamii nashettana. Qassi hinttenttu kayyottana; shin hinttenttu kayyottowe nashechchaa gidanawaa. ²¹Itti mishiratta na7aa yelana haniyaa wode, bare yeliyaa wodii gakkedda diraw, oyqettaw; shin na7ay yeletteeddawaappe guyyiyan, na7ay ha sa7an yeletteedda nashechchaa diraw, bare oythaa hassayukku. ²²Hewaa diraw, hinttentukka hinttenttu wozanaan kayyottiita; shin Taani laa7enthuwa hinttentta be7ana; qassi hinttenttu wozanay loythi nashettana; hinttenttu nashechchaa ooninne hintteppe akkenna.

²³“He gallassi hinttenttu Taana aynne woossikkita. Taani hinttentussi tumuwaa oday; hinttenttu Ta sunthan woossiyaawaa ubbaa Aawuu hinttentussi immanawaa.

²⁴Ha77i gakkanaassi Ta sunthan aynne woossibeeykkita; hinttenttu nashechchay polettana mala, Xoossaa woossite; hinttenttu akkana.

²⁵“Hawaa Taani hinttentussi leemisuwan odaaddi; shin Taani leemisuwan odenna wodii yaanawaa; shin Aawuwaabaa Taani hinttentussi qoncciyaan odana. ²⁶Taani he gallassi, hinttenttu Ta sunthan Aawuwaa woossana; qassi hinttenttu diraw, Taani Aawuwaa woossana giikke. ²⁷Ayissi gooppe, Aawuu bare huuphew hinttentta siiqee; hinttenttu Taana siiqiya dirawunne Taani Aawuwaa matappe yeeddawaa ammano diraw, I hinttentta siiqee. ²⁸Taani Aawuwaa matappe ha alamiyaa yaaddi; qassi ha alamiyaa aggaade Aawuwaakko baana” yaageedda.

²⁹Yesuusa kaalliyawanttu zaariide Yesuusa, “Be7a, ha77i neeni qoncciyaan haasayaasa; leemisuwan aynne haasayakka. ³⁰Neeni ubbabaa eriyaawaa nuuni ha77i ereetto; qassi neena ooninne oochchana mala, neeni koyyennawaa ereetto. Hewe nuuna neeni Xoossaappe yeeddawaa ammanthee” yaageeddino.

³¹Yesuusi zaariide untunttu, “Ha77i ammaniitee? ³²Be7ite, hinttenttu hinttenttu golle golle laalettiiyaa wodiinne Ta xalalaa yeggi bashiyaa wodii yaanawaa; ha77ikka yidiggeedda. Shin Aawuu Taananna de7iya diraw, Ta xalalaa gidikke. ³³Hinttenttu Ta gidдон de7iidde, saro de7ana mala, Taani hawaa hinttenttussi odaaddi. Alamiyan hinttenttu waayyettana. Shin minnite; Taani alamiyaa xoon-aaddi” yaageedda.

Yesuusa Woosaa

17 Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyan, pude saluwaa xeelliide, hawaadan yaageedda; “Ta Aabboo, wodii gakteedda; ne Na7ay neena bonchchana mala, neenikka ne Na7aa bonchcha. ²Ayissi gooppe, neeni aw immeedda ubbaw medhinaa de7uwaa I immana mala, asaa ubbaa bollan aw maataa immaadda. ³Asay neena itti tumu Xoossaa gideeddawaa erana malanne, qassi neeni kiitteedda Yesuusi Kiristoosa erana mala, hawe medhinaa de7uwaa. ⁴Neeni Taw oothanaw immeedda oosuwaa polaade, neena sa7an bonchchaaddi. ⁵Ha77ikka qassi Aawoo, alamii medhettanaappe kase ne matan Taw de7iya bonchchuwan ne sinthan Taana bonchcha.

⁶“Alamiyaa asaappe neeni Taw immeeddawanttoo ne sunthaa erissaaddi; untunttu newantta; qassi neeni untunttu Taw immaadda. Untunttu ne qaalawukka azazetteeddino. ⁷Ha77i neeni Taw immeedda ubbabay neeppe yeeddawaa untunttu eriino. ⁸Ayissi gooppe, neeni Taw immeedda qaalaa Taani untunttussi immaaddi; untunttukka he qaalaa akkeeddino. Taani ne matappe yeeddawe tuma gidiyaawaa eriide Neeni Taana kiitteeddawaakka ammaneeddino.

⁹“Taani untunttussi woossay; alamew neena woossikke. Shin Neeni Taw immeedda asaw woossay; ayissi gooppe, untunttu newantta. ¹⁰Taw de7iya ubbabay nebaa; qassi New de7iyaa ubbabaykka Tabaa. Taani untunttu bagganna bonchchetaaddi. ¹¹Taani hawaappe guyyiyan, alamiyan de7ikke; untunttu alamiyan de7iino; Taani ha77i neekko bay. Geeshsha Aawoo, ha Neeni Taw immeeddawanttu Neeninne Taani ittuwaa gidiyaawaadan, untunttu ittuwaa gidana mala, untunttu ne sunthan naaga. ¹²Taani untunttunna alamiyan de7aadde, neeni Taw immeedda ne sunthaa wolqqan untunttu naagaaddi. Taani untunttu naagaaddi; Xoossaa Max-aafay geeddawe polettana mala, bashshay bessiyaa uraappe attin, untunttuppe haray ooninne baybeenna. ⁱ

¹³“Ha77i Taani Neekko bay; untunttu wozanaan Ta nashechchay polettana mala, hawaa Taani alamiyan haasayay. ¹⁴Taani untunttussi ne qaalaa immaaddi; Taani alamiyaassa gidennawaadan, untunttukka alamiyaassa gidenna diraw, alamii untunttu ixceedda. ¹⁵Neeni xalahiyaappe untunttu naagana mala woossiyaawaappe attin, alamiyaappe kessana mala woossikke. ¹⁶Taani alamiyaassa gidennawaadan, untunttukka alamiyaassa gidikkino. ¹⁷Neeni tumatethaan untunttu newantta ootha; ne qaalaykka tumatethaa. ¹⁸Neeni Taana alamiyaa kiitteeddawaadan,

ⁱ17:12 Maz 41:9; Yoh 13:18

Taanikka untuntta alamiyaa kiittaaddi; ¹⁹ qassi untunttu tumatethaan new dummatana mala, untunttu diraw, Taani Ta huuphiya new dummayaaddi.

²⁰ “Taani untunttu xalalaw woossikke; shin untunttu qaalaa odina, Taana amaneeddawanttookka woossay. ²¹ Untunttu ubbay ittuwa gidana mala, Taani woossay. Aawoo, Neeni Ta gidдон de7iyaawaadan, qassi Taanikka Ne gidдон de7iyaawaadan, untunttu nu gidдон de7iino. Qassi neeni Taana kiitteed-dawaa alamii ammanana mala, untunttu ittuwa gidino. ²² Neeninne Taani ittuwa gidiyaawadan, untunttu ittuwa gidana mala, neeni Taana bonchcheeddawaadan, Taanikka untuntta bonchchaaddi. ²³ Taani untunttu gidдон de7ina, Neeni Ta gidдон de7ina, qassi Neeni Taana siiqiyaawaadan, untunttakka siiqowaanne Neeni Taana ha alamiyaa kiitteeddawaa alamii eranaadan, untunttu ubba ittuwaa gidino.

²⁴ “Aawoo, sa7ay medhettanaappe kase Neeni Taana siiqeedda diraw, Taw immeedda Ta bonchchuwaa untunttu be7ana mala, Neeni Taw immeeddawanttu Taani de7iya sa7an Taananna de7ana mala koyyaaddi.

²⁵ “Xillo Aawoo, alamiyaa asay Neena erenna; shin Taani neena eray. Qassi Neeni Taana kiitteeddawaa hawanttu eriino. ²⁶ Neeni Taana siiqeedda siiquu untunttu gidдон de7ana mala, qassi Taanikka untunttu gidдон de7ana mala, Taani Ne sunthaa untuntta erissaaddi; sinhawukka erissana” yaageedda.

Yesuusi Bare Morkketuwaa Kushiyan Oyqetteedda

(*Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Luq 22:47-53*)

18 Yesuusi hewaa giide, Xoossaa woosseeddawaappe guyyiyan, barena kaalliyaawantunna Qediroona giya zanggaaraa pinneedda. He sa7an atikilttiyaa sa7ay de7ee; Yesuusinne Yesuusa kaalliyaawanttu geleeddino. ² Yesuusa aathi immeedda Yihuday he sa7aa ereedda; ayissi gooppe, Yesuusi ubba wode barena kaalliyaawantunna hewan shiiqee. ³ Hewaa diraw, kaaletthiyaa qeesatuwaa kaappatunne Parisaawatuu Yihudaanna baanaadan immeedda Roomaa wottaaddaratuunne Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu kuraaziyaa, yabbiyaanne tooraa oyqqiide he sa7aa beeddino.

⁴ Yesuusi barena gakkanaw haniyaa ubbabaa eriide, gaxaa kesiide, “Oona koyyiitee?” yaageedda

⁵ Untunttu zaariide, “Naazireetiyaa Yesuusa koyyeetto” yaageeddino.

Yesuusi zaariide, “Taani A” yaageedda.

Yesuusa aathi immeedda Yihudaykka hewan untuntunna eqqeedda; ⁶ Yesuusi, “Taani A” geedda wode, untunttu guyyekko shiiqiide, sa7an kunddeeddino. ⁷ Yesuusi qassikka, “Oona koyyiitee?”

Yaagi oochchina untunttu, “Naazireetiyaa Yesuusa” yaageeddino.

⁸ Yesuusi zaariide, “Taani A gidiyaawaa hinttenttussi odaaddi; simmi hinttenttu Taana koyyiyaawaa gidooppe, hawantta yeddite” yaageedda. ⁹ I, “Ta Aabboo, neeni Taw immeeddawanttuppe haray atto, ittuwaakka bayizzabeykke” geeddawe poletana mala, hewaa geedda.

¹⁰ Simooni Phexiroosaw mashshay de7ee; I he mashshaa shoddinne qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa ushechcha haythaa shociide, qanxxi yeggeedda. He qoomaa sunthay Malkkoosa. ¹¹ Yesuusi Phexiroosa, “Ne mashshaa shookuwan zaaraade wotha! Ta Aabbu Taw immeedda metuwaa xuu7aa Taani ushikkita?” yaageedda.

Yesuusi Qeesatuwaa Kaappuwaa Haanna Sintha Shiiqeedda

¹² Shaalaqay, daro wottaaddaratuunne qassi Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu Yesuusa oyqqiide qachcheeddino. ¹³ Koyro Yesuusa Haannakko afeeddino; Haanni he laythi qeesatuwaa kaappatuwaa gideedda Qayaafaa bollluwa. ¹⁴ “Asa ubbaa diraw, itti asay hayqqintto lo77a” giide Ayihudatuwaa zoreeddawe Qayaafaa.

Phexiroose Yesuusa Kaddeedda

(Mat 26:69-70; Mar 14:66-68; Luq 22:55-57)

¹⁵ Simooni Phexiroosinne hara itti kaalliyawe Yesuusa kaalliide beeddino. He hara kaalliyaawaa qeesatuwaa kaappuu ereedda; hewe Yesuusanna qeesatuwaa kaappuwaa dirssaa garssa geleedda. ¹⁶ Shin Phexiroose karenna dirssaa penggiyan eqqeedda. Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu eriyaa hara kaalliyaawe kare kesiide, penggiyaa naagiya naattiw odiide, Phexiroosa dirssaa garssa gelisseedda. ¹⁷ Penggiyaa naagiya naatta Phexiroosa, “Neeni ha bitaniyaa kaalliyawantuppe ittuwa gidikkiiyee?” yaagaaddu.

I, “Tuytti, taani gidikke” yaageedda.

¹⁸ Sa7ay meeggiyaa diraw, ayllatuunne Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu tamaa eexxiidde, bonqqeeddawaa yuuyyi aadhdhi eqqiide kashiino; Phexiroosikka untuntunna eqqiide, he tamaa kashshee.

Qeesatuwaa Kaappuu Yesuusa Oochcho Ooshaa

(Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Luq 22:66-71)

¹⁹ Qeesatuwaa ubbatuwaa Kaappuu, Yesuusa kaalliyaawanttubaane A timirtiyaabaa oochcheedda. ²⁰ Yesuusi aw zaariide, “Taani asaa ubbaw qoncciyaan odaaddi. Taani Ayihuda ubbay shiiqiya Ayihuda woosa golleninne Geeshsha Golliyaan ubba wode tamaarissaaddi; geeman ayinne haasayabeykke. ²¹ Yaatina, neeni Taana ayissi oochchay? Taani odeeddawaa siseedda asaa oochcha; he asay Taani odeeddawaa ereedda” yaageedda.

²² Yesuusi hewaa geedda wode, hewaan eqqeedda wottaaddaratuwaappe ittuu Yesuusa baqqiide, “Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa bolla hawaadan zaaray?” yaageedda.

²³ Yesuusi zaariide, “Taani balabaa haasayeeddawaa gidoope, hawaan de7iya asaa ubbaw oda; shin Taani tumuwaa haasayeeddawaa gidoope, Taana ayissi baqqay?” yaageedda.

²⁴ Hewaa diraw, Haanni, qashetti utteedda Yesuusa, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa, Qayaafaakko yeddeedda.

Phexiroosi Yesuusa Laa7enthuwa Kaddeedda

(Mat 26:71-75; Mar 14:69-72; Luq 22:58-62)

²⁵ Phexiroosi hewaan eqqiide, tamaa kashshee; haranttu A, “Neeni ha bitaniyaa kaalliyaawanttuppe ittuwa gidikkiiyee?” yaageedda.

Phexiroose, “Tuytti, taani gidikke” yaagiide kaddeedda.

²⁶ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomatuwaappe ittuwaa, Phexiroose haythaa qanxeedda bitaniyaa dabdu Phexiroosa, “Taani neena aananna daro ataak-ilttiyaa gidдон be7abeykkitayee?” yaagiide oochcheedda.

²⁷ Phexiroose qassikka kaddeedda; elekka kuttuu waassii aggeedda.

Yesuusi Philaaxoosa Sintha Shiiqueedda

(Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Luq 23:1-5)

²⁸ Unttuntu Yesuusa Qayaafaa golleppe Roome asaa ayissiyaawaa ooso golliya afeeddino. Sa7ay wontta guura; Ayihudatu Paasigaa bonchchiya gallassa qumaa maanaw, barenttu huuphiyassi tunenna mala, Roome asaa ayissiyaawaa ooso golliya gelibeykkino. ²⁹ Hewaa diraw, Philaaxoosi untunttukko kare kesiide, “Ha bitaniyaa hinttentu ayaani mootiitee?” yaageedda.

³⁰ Unttuntu, “I iitabaa oothi-beennawaa gidintto, nuuni A neekko ahokko” yaageeddino.

³¹ Philaaxoosi zaariide untunttussi, “Hinttentu A afiide, hinttentu higgii giyawaaddan, A bolla pirddite” yaageedda.

Ayihudatu, “Oonanne wodhiyaa maatay nuussi baawa” yaageeddino. ³² Hawe haneeddawe Yesuusi ay mala hayquwaa hayqqanentto erissanaw haasayeeddawe polettanaassa.

³³ Philaaxoosi bare oosuwaa golle laa7ethuwa geliide, Yesuusa xeeksiide, “Neeni Ayihuda katee?” yaagiide A oochcheedda.

³⁴ Yesuusi Philaaxoosa, “Ha ooshaa neeni neeppe oochchayiye woy hara asay new tabaa odeeddee?” yaageedda.

³⁵ Philaaxoosi zaariide, “Taana Ayihuda asa gay? Ne zaretuunne qeesatuwaa kaapatuu neena taw aathi immeeddino; neeni ayaa oothaddii?” yaageedda.

³⁶ Yesuusi, “Ta kawutethay ha alamiyaana gidenna. Ta kawutethay ha alamiyaana gideeddentto, Taana Ayihudatu aathi immennaadan, Taw oothiyaawanttu Taw olettana; shin Ta kawutethay ha alamiyaana gidenna” yaageedda.

³⁷ Hewaa diraw, Philaaxoosi Yesuusa, “Yaatina, neeni kaateyee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi zaariide, “Neeni Taana kaatiyaa gaadda. Taani tumaa markkattana diraw yelettaaddi; qassi hewaa diraw, ha alamiyaa yaaddi. Tumuwwa bagga gideedda ooninne Taani giyaawa siseedda” yaageedda.

³⁸ Philaaxoosi, “Tumuu ayee?” yaageedda.

Philaaxoosi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, Ayihudatuwaakko kare kesiide, “Taani aani ay balaanne demmabeykke. ³⁹ Shin Paasigaa bonchchiya gallassi, itti asaa taani hinttentussi qashuwaappe billiyaa dooyay de7ee; taani hinttentussi Ayihudatu kaatiyaa billiyawaa koyyiitee?” yaageedda.

⁴⁰ Unttuntu zaariide, barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Barbbaana billappe atin, A gidenna!” yaageeddino. Shin Barbbaani paannuwaa.

Wottaaddaratuu Yesuusa Bolla Qilliicceeddino

(Mat 27:27-32; Mar 15:15-21)

19 Hewaappe guyyiyan, Philaaxoosi Yesuusa oyqqiide, lissuwan shoceedda. ² Wottaaddaratuu agunthaappe akililiyaa giigsiide, A huuphiyaan wotheeddino; qassi zo7o mayuwaakka A mayizzeeddino. ³ Aakko shiiqiide, “Ayihuda kaatew, shemppuwaa gami77a!” yaagiide A shayiyaa baqqeeddino.

⁴ Philaaxoosi qassikka kare kesiide Ayihudatuwaa, “Be7ite, taani aani ay balaanne demmabeennawaa hinttentu erana mala, A hinttenttukko kare kessana” yaageedda.

⁵Hewaappe guyyiyan, Yesuusi agunthaa akililiyaa bare huuphiyaan wothiide, zo7o mayuwaa mayyiide, kare kesseedda; Philaaxoosi Ayihudatuwaa, “Bitaniyaa hawaa be7ite” yaageedda.

⁶Qeesatuwaa kaappatuunne wottaaddaratuu A be7eedda wode, barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade A sulla! Sulla!” yaageeddino.

Philaaxoosi untuntu, “Hinttenttu A afiide, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide sullite; ayissi gooppe, taani ay balaanne demmabeykke” yaageedda.

⁷Ayihudatuu zaariide, “Nuussi higgii de7ee; nu higgii giyawaaddan, I hayqqanaw bessee; ayissi gooppe, I barena Xoossaa Na7aa ootheedda” yaageeddino.

⁸Philaaxoosi hewaa siseedda wode, kasewaappe loythi yayyeedda. ⁹Qassikka Philaaxoosi bare oosuwaa golle simmi geliide Yesuusa, “Neeni haqappe yaaddii?” yaagiide oochcheedda; shin Yesuusi aw aynne zaaribeenna. ¹⁰Hewaa diraw, Philaaxoosi A, “Taw odikkii? Neena billanaw woy masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade kaqqanaw taw maatay de7iyaawaa erikkiyee?” yaageedda.

¹¹Yesuusi, “Xoossay new bollappe maataa immibeennabaa gidintto, new Ta bolla maatay de7enna shin. Hewaa diraw, Taana new aathi immeeddawe aadhdiyaa nagaraa ootheedda” yaageedda.

Yesuusa Hayqoo Pirddeeddino

(Mat 27:15-31; Mar 15:6-20; Luq 23:13-25)

¹²Philaaxoosi hewaa siseedda wode, Yesuusa billanaw ogiyaa koyyeedda; shin Ayihudatuu barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Neeni A billiyawaa gidooppe, Kaatiyaa Qeessaare dabbo gidakka! Barena kaatiyaa giya ooninne Qeessaare morkke!” yaageeddino.

¹³Philaaxoosi hewaa sisiide, Yesuusa kare kesseedda. Yaatiide shuchchaa baasuwwaa giya sa7an pirdda oydiyaan utteedda; Ibraayisxxe qaalaan he sa7ay gaytaa giyaawaa. ¹⁴He gallassay Paasigaa bonchchiyaa gallassaw giigissiyaa gallassaa; sa7ay usuppun saatiyaa heera gidanawa. Philaaxoosi Ayihudatuwaa, “Hinttenttu kaatiyaa hawaa be7ite!” yaageedda.

¹⁵Ayihudatuu barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Digga! Digga! Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade sulla!” yaageeddino.

Philaaxoosi zaariide, “Hinttenttu kaatiyaa taani masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade sulliyaawaa koyyiitee?” yaagiide oochcheedda.

Qeesatuwaa kaappatu, “Qeessaareppe hara kaatii nuussi baawa!” yaageeddino.

¹⁶Hewaappe guyyiyan, untuntu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide, Yesuusa kaqqana mala, Philaaxoosi untunttussi aathi immeedda.

Yesuusa Sulleeddino

(Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Luq 23:26-43)

Untuntu Yesuusa oyqqiide, afeeddino. ¹⁷Yesuusi bare masqqaliyaa tookkiide, Guuggiyaasaa geetettiyaasaa beedda. “Guuggiyaasaa” *giyaawe Ibraayisxxe qaalaan “Golgotha” giyaawaa. ¹⁸Untuntu he sa7an masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishi-

*19:17 “Guuggiyaasaa” Hewaan asaa guuggiyaa malati medhetteedda wogga shuchchay de7iyaa diraw, “Guuggiyaasaa geetetteedda”.

ide, Yesuusa kaqqeeddino; qassi aananna hara laa77u asatuu, ittuwa ya bagganna qassi ittuwa ha bagganna Yesuusa gidduwan wothiide, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqeeddino. ¹⁹ Philaaxoosi xifatiyaa xaafiide, masqqaliyaa bolla wotheedda. I xaafeddawe, “Ayihudatu Kaatiyaa, Naazireetiyaa Yesuusa” yaagee. ²⁰ Yesuusi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide suletteedda sa7ay katamaa matan de7iya diraw, daro Ayihudatuu he xifatiyaa nabbabeeddino. Xifatii Ibraayisxxe qaalaan, Roomaysxxe qaalaaninne Giriike qaalaan xaafetteedda. ²¹ Hewaa diraw, Ayihuda qeesatuwaa kaappatuu Philaaxoosa, “Ha bitani barena Ayihuda kaatiyaa yaageedda” gaade xaafappe attin, ‘Ayihuda kaatiyaa’ gaade xaafoppa” yaageeddino.

²² Philaaxoosi, “Taani xaafeddawaa xaafa diggaaddi” yaagiide zaaredda.

²³ Wottaaddaratuu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide, Yesuusa kaqqeeddawaappe guyyiyan, A mayuwaa akkiide, oyddu kessi shaakkeeddino; itti itti wottaaddaraa itti shaakuu gakteedda. A adussa mayuwaakka akkeeddino; adussa mayuu hashiyaappe doommiide, duge gakkanaw yeddi mayettiyaawaappe attin, qanxxettiide sikettiibeenaa. ²⁴ Wottaaddaratuu ittu ittuwaa, “Oona gakkanentto, saamaa woy exaa yegganaappe attin, mayuwaa peedhokko” yaageeddino. Hewe haneeddawe Xoossaa Maxaafay, “Ta mayuwaa shaakki akkeeddino; ta adussa mayuwaan saamaa yeggeeddino” giyaawe polettanaassa. Hewaa diraw, wottaaddaratuu hewaa ootheeddino. ^j

²⁵ Shin Yesuusa masqqaliyaa matan A daaya, A aatti michchatta, Qaliyoophaa machchatta Mayraamane Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraama eqqeeddino. ²⁶ Yesuusi bare daayanne I siiqiyaa kaalliyaawe hewan eqqeeddaawantta be7iide, bare daayo, “Ha mishirattee, ne na7aa hawaa be7a!” yaageedda.

²⁷ Hewaappe guyyiyan, he kaalliyaawaa “Ne daayo hanno be7a!” yaageedda. He kaalliyaawe izo he saatiyaappe doommiide, bare soy afeedda.

Yesuusa Hayquwaa

(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Luq 23:44-49)

²⁸ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi ubbabay ha77i poletteeddawaa eriide, Xoossaa Maxaafay geeddawe polettana mala, “Taana saammee” yaageedda. ^k

²⁹ He sa7an itti xuggaa kumeedda caala woyiniyaa eessay de7ee. Unttuntu isponjjiyaa he woyiniyaa eessaan yeggiide, hisoophiyaa geetettiyaa mithaa xeeraan wothiide, Yesuusa doonaakko shiishsheeddino. ³⁰ Yesuusi woyiniyaa eessaa ganxxi be7eeddawaappe guyyiyan, “Poletteedda” yaageedda.

Yesuusa Miyiyaa Tooraan Caddeeddino

Qassi hewaappe guyyiyan, bare huuphiya toochchiide, bare shemppuwaa immeedda.

³¹ He gallassay Ayihudatuwaassi giigettiyyaa gallassaa †gidiyaa dirawunne qassi he Sambbatay daro bonchcho gidiyaa diraw, Sambbataan asatuwa anhay masqqaliyaa bolla peeshenna mala, suletteedda asatuwa suyiliyaa menthiide, ‡masqqaliyaappe wothana mala, Ayihudatuu Philaaxoosa woosseeddino. ³² Hewaa diraw, wottaaddaratuu yiide, Yesuusanna suletteedda koyro bitaniyaa suyiliyaa mentheeddino; qassi aananna suleteedda laa7etho bitaniyaa suyiliyaakka mentheeddino. ³³ Shin Yesuusakko yeedda wode I hayqqidiggeeddawaa be7iide, A suyiliyaa menthibeykkino. ³⁴ Gidoopenne, wottaaddaratuwaappe ittuu A miyyiyaa tooraan caddeedda. Elekka suuthayenne haathay goggi aggeedda. ³⁵ Hinttentu ammanana mala, hawaa be7eeddawe markatteedda; I markattiyaawekka tumuwa; qassi bare haasay tuma gidiyaawaa I ereedda. ³⁶ Hewe haneeddawe Xoossaa Maxaafay, “A meqethatuwaappe ittunne me77enna” geeddawe polettanaassa. ¹³⁷ Qassikka Xoossaa Maxaafay haray, “Asay bare caddeeddawaa be7ana” yaagee. ^m

Yesuusi Moogetteedda

(*Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Luq 23:50-56*)

³⁸ Hewaappe guyyiyan, Armmaatiyaasa geetettiyyaa katamaappe yeedda Yooseefo Yesuusa anhaa akkiide afanaw Philaaxoosa woosseedda; Yooseefo Ayihudatoo yayyeedda diraw, asay erennaan Yesuusa kaalliyaawaa.

Yooseefo woossina Philaaxoosi, “Afa” yaageedda. Hewaa diraw, Yooseefo biide, Yesuusa anhaa afeedda. ³⁹ Qassi Niqoodimoosi hewaappe kase Yesuusakko qamma yeeddawe, kawaraannanne godare uuthaanna walaketteedda oytamanne ichcheshu kiilo giraame gidiyaawaa keena shittuwaa oyqqi akkiide, Yooseefonna yeedda. ⁴⁰ He laa77u asatu Yesuusa anhaa akkiide, Ayihudatuu anhaa xaaxiyaa wogaadan, shit-tuwaanna gathiide, mooguwa afilan xaaxeeddino. ⁴¹ Yesuusi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide suletteedda sa7an daro atikilttiyaa sa7ay de7ee; he atikilttiyaa sa7aa gidдон shuchchaa wooci kesseedda biro ooninne moogettibeenna ooratha duufuu de7ee. ⁴² He duufuu matan de7iya dirawunne qassi Ayihudatuu Sambbataw giigettiyyaa gallassa gidiyaa diraw, Yesuusa yaani wotheeddino.

Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda

(*Mat 28:1-8; Mar 16:1-8; Luq 24:1-12*)

20 Woggaa gallassi guuran, biro daabidaabiyaawaan, Magdala geetettiyyaa katamaappe yeedda Mayraama Yesuusi moogetteedda duufuwaakko baade shuchchay he gonggoluwaa doonaappe denddikichcheeddawaa be7aaddu. ² Simooni Phexiroosakkonne Yesuusi siiqiyaa yokko kaalliyaawaakko,

†**19:31** *Ayihudatuwaassi giigettiyyaa gallassaa:* Paasigay saaminntaappe itti gallassa awudenne gidana danddayee; shin Yohaannisa mishiraachchuu tamaris-siyaawaadan, Paasigaa wodii hananaw bessiyaawe, laythaa laythaan Yesuusi masqqaliyan kaqetti hayqqeedda sambbataana gidana koshshee.

‡**19:31** *suletteedda asatuwaa suyiliyaa menthiide:* Ha wogay Roome kawutethaa wogaadan, masqqaliyan suletteedda asatuwa ellekka hayqqana mala udiyaa ogiyaa guussaa.

¹**19:36** Kes 12:46; Pay 9:12; Maz 34:20 ^m**19:37** Zak 12:10; Sax 1:7

iza woxxaadde baade, “Duufuwaappe Godaa afidiggeeddino; haqan A wotheeddinonttonne nuuni erokko” yaagaaddu.

³Hewaa diraw, Phexiroosinne yokko kaalliyaawe aggiide, duufuwaakko beeddino. ⁴Laa77uukka ittippe woxxeeddino; shin yokko kaalliyaawe Phexiroosappe aadhdi kasetiide, he duufuwaakko gakteedda. ⁵He kaalliyaawe hokkiide, mooguwaafilaa be7eedda; shin giddo gelibeenna. ⁶Simooni Phexiroose A kaalliyiide, duufuwaafilaa giddo geleedda. Yaatiide mooguwaafilay hewan de7iyaawaa be7eedda; ⁷qassi Yesuusa huuphiyaan xaaxetti utteedda afilay he xaaxetteed-dawaadankka dumma itti sa7an de7iyaawaa be7eedda; he afilay dumma de7eeppe attin, mooguwaafilaanna ittippe de7enna. ⁸He wode, kasetiide gonggoluwaakko gakteedda yokko kaalliyaawe geli be7iide ammaneedda. ⁹Yesuusi hayquwaappe dendanaw bessiyaawaa odiyaa Xoossaa maxaafaa untunttu biro akeekibeykkino. ¹⁰Hewaappe guyyiyan, kaalliyaawanttu barenttu golle simmiide beeddino.

Yesuusi Magdala Mayraamiw Beetteedda

(Mat 28:9-10; Mar 16:9-11)

¹¹Shin Mayraama he duufuwaaf doonan eqqaade yeekkaadde hokkaade duufuwaaf giddo xeellaaddu. ¹²Bootha mayuwaaf mayyeedda laa77u kiitanchchatuu Yesuusa anhay giseedda sa7an ittu huuphissanna ittuu gedissanna utteeddawaantta be7aaddu. ¹³Untunttu izo, “Mishirattee, ayissi yeekay?” yaagiide oochcheeddino.

Iza, “Asatu ta Godaa afidiggeeddino; untunttu haqqan wotheeddinonttonne taani erikke” yaagaaddu.

¹⁴Hewaa geeddawaappe guyyiyan, guyye simma xeellaade, Yesuusi eqqeedawaa be77aaddu. Shin I Yesuusa gideeddawaa akeekabeykku. ¹⁵Yesuusi izo, “Mishirattee, ayissi yeekay? Oona koyyay?” yaagiide oochcheedda.

Mayraama atikkilttiyaa naagiyaawaa gaade, “Godaw, neeni akkeeddawaa gidoope, A haqan wothaaddintto, taw odaarikki; taani A akkana” yaagaaddu.

¹⁶Yesuusi izo, “Mayraamee” yaageedda.

A aakko simmaade, Ibraayisxxe qaalaan “Rabunii” yaagaaddu; hewaa bilethay “Tamarissiyaawoo” giyaawaa.

¹⁷Yesuusi izo, “Taani biro Ta Aawuwaakko babeenna diraw, Taana bochchoppa; shin Ta ishatuwaakko baade, ‘Taani Ta Aawuwaakkonne hinttenttu Aawuwaakko, Ta Xoossaakkonne hinttenttu Xoossaakko, pude bay geedda’ gaade untunttussi oda” yaageedda.

¹⁸Magdala geetettiyaaf katamaappe yeedda Mayraama Godaa be7eeddawaanne iziw I hewaa odeeddawaa baade kaalliyaawanttussi odaaddu.

Yesuusi Bare Kaalliyaawanttoo Beetteedda

(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Luq 24:36-49)

¹⁹He Woggaa gallassi omarssi, kaalliyaawanttu Ayihudatuw yayyeedda diraw, penggiyaa gorddiide, shiiqi utti de7ishshin, Yesuusi yiide, untunttu gidduwan eqqiide, “Saratethay hinttenttussi gido” yaageedda. ²⁰Hewaa geeddawaappe guyyiyan, bare kushiyaanne bare miyyiyaa untuntta besseedda; kaalliyaawanttu Godaa be7eedda wode loythi nashetteeddino. ²¹Yesuusi laa7enthuwa untunttussi, “Saratethay hinttenttussi gido; Ta Aabbu Taana kiitteeddawaadan, Taanikka hinttentta kiittay” yaageedda. ²²Hewaa geeddawaappe guyyiyan, untunttu bolla uffu

giide shemppeedda; qassi, “Geeshsha Ayyaanaa akkite. ²³Hinttenttu atto geedda asaa nagaray atto geetettanawaa; hinttenttu atto geennaawanttu nagaray atto geetettenna” yaageedda.

Yesuusanne Toomaasa

²⁴Shin tammanne laa77u kaalliyaawanttuppe ittuu, Manttiyaa giyaa Toomaasi, Yesuusi yeedda wode untuntunna baawa. ²⁵Hewaa diraw, yokko kaalliyaawanttu Toomaasaw, “Nuuni Godaa be7eeddo!” yaageeddino.

Shin Toomaasi untuntussi, “Misimaariyan I cadetteedda A kushiyan de7iya mal-laa be7ennaaninne he mallaa ta biradhdhiyan bochchennan, qassi ta kushiya A miyyiyaan yeedda be7ennaan taani ammanikke” yaageedda.

²⁶Saamintaappe guyyiyan, Yesuusa kaalliyaawanttu qassikka gollen shiiqi utteeddino; Toomaasikka untuntunna de7ee. Penggi qashetti utti de7ishshin, Yesuusi yiide, untunttu gidduwaan eqqiide, “Sarotethay hinttenttussi gido” yaageedda. ²⁷Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Toomaasa, “Ne kushiya haa ahaade, Ta kushiya be7a, qassi ne kushiya haa ahaadde, Ta miyyiyaan yeedda be7a, neeni ammaniyaawaa gidappe attin, ammanennawaa gidoppa!” yaageedda.

²⁸Toomaasi zaariide, “Ta Godaw, ta Xoossaw!” yaageedda.

²⁹Yesuusi, “Neeni Taana be7eedda diraw ammanaadda; be7ennaan ammaneed-dawanttu anjjetteddawantta” yaageedda.

Ha Maxaafaa Qofaa

³⁰Yesuusi ha maxaafan xaafettebeenna hara daro malaatatuwaa barena kaalliyaawanttu sinthan ootheedda. ³¹Shin Yesuusi, I Kiristtoosa, Xoossaa Na7aa gidiaawaa hinttenttu ammanana malanne, qassi A ammaniide A sunthan de7uwaa hinttenttu demmana mala, hawe xaafetteedda.

Yesuusi Laappu Kaalliyaawanttoo Beetteedda

21 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Xibiriyaadoosa geetettiyaa abbaa gaxaan bare kaalliyaawanttussi laa7enthuwaa beetteedda. I untunttussi hawaadan beetteedda. ²Simooni Phexiroosinne manttiyaa geetettiyaa Toomaasi, Qaanaa Galilaappe yeedda Naatinaa7eeli, Zabiddiyooosa naanaynne “Yesuusa kaalliyaawant-tuppe hara laa77atuu ittippe de7iino.

³Simooni Phexiroose untunttussi, “Taani moliyaa oyqqanaw bay” yaageedda.

Untunttu, “Nuunikka neenanna baana” yaagiide, kesiide wongiriyaa giddo geleeddino; shin untunttu he gallassi qamma moliyaa aynne oyqqibeykkino.

⁴Wonttiyaa wode away kessanaappe kase, Yesuusi abbaa gaxaan eqqeedda; shin A kaalliyaawanttu Yesuusa gideeddawaa eribeykkino. ⁵Yesuusi untuntta, “Naatoo, moliyaa oyqqibeykkiteyee?” yaageedda.

Untunttu zaariide, “Aynne oyqqibeykko” yaageeddino.

⁶I zaariide, “Hinttenttu dabbaa wonggiriyaappe ushechcha baggakko yeggite; amareeddawa hinttenttu oyqqana” yaageedda. Hewaa diraw, dabbaa ushechcha baggakko yeggina, molii dareedda diraw, goochchi kessanawe untuntta xoneedda.

^{21:2} *Zabiddiyooosa naanaa*: Ishatuwaa gideedda Yayiqoobanne Yohaannisa.

⁷ Yesuusi siiqiyaa A kaalliyaawe Phexiroosa, “Hawe Godaattennee!” yaageedda. Simooni Phexiroose Godaa I gideeddawaa siseedda wode, kallo de7iya diraw, bare mayuwaa mayyiide, abbaa giddo guppi geleedda. ⁸ Shin yokko kaalliyaawanttu molii kumi utteedda dabbaa goochchiide, wonggiriyan abbaappe gaxaa kesseed-dino; untunttu abbaappe laa77u xeetu wadhaa keenaa haakkiide de7iinoppe attin, loythi haakkiide de7ikkino. ⁹ Untunttu abbaappe gaxaa kesseedda wode, xiixuntha bonquwan molii de7iyaawaanne ukithaa be7eeddino.

¹⁰ Yesuusi untuntta, “Ha77i hintenttu oyqeedda moliyaappe amareddawaa haammitte” yaageedda.

¹¹ Simooni Phexiroose wonggiriyan geliide, xeetanne ishatamanne heezzu wogga moletuu kumi utteedda dabbaa goochchiide, abbaappe gaxaa kesseedda; molii hewaa keena daro gidinakka dabbay daakettibeenna.

¹² Yesuusi untuntta, “Ha yiide, qan77iyaa qan77ite” yaageedda. Yesuusa kaalliyawanttuppe ittunne, “Neeni oonee?” giide A oochchanaw xalibeenna; ayissi gooppe, Godaa I gideeddawaa untunttu ereeddino. ¹³ Yesuusi yiide, ukithaa akkiide, untunttussi immeedda; moliyaakka hewaadan immeedda.

¹⁴ Yesuusi hayquwaappe dendeeddawaappe guyyiyan, bare kaalliyaawanttussi beettishshin hawe heezzenhuwaa.

Yesuusanne Phexiroosa

¹⁵ Untunttu qumaa meeddawaappe guyyiyan, Yesuusi Simooni Phexiroosa, “Yohaannisa na7aa Simoonaa, Taana hawanttuppe aathaade siiqay?” [§]yaageedda. Simooni Phexiroose, “E Godaw, taani neena dosiyaawaa neeni eraasa” yaageedda. Yesuusi A, “Ta dorssa maratuwaa heemma” yaageedda.

¹⁶ Yesuusi qassikka, “Yohaannisa na7aa Simoonaa, Taana siiqay?” yaageedda.

Simooni Phexiroose, “E Godaw, taani neena dosiyaawaa neeni eraasa” yaageedda. Yesuusi, “Ta dorssatuwaa heemma” yaageedda.

¹⁷ Yesuusi heezzenhuwaa, “Yohaannisa na7aa Simoonaa, Taana dosay?” yaageedda.

Yesuusi heezzenhuwaa Simooni Phexiroosa, “Taana dosay?” yaagiide oochcheedda diraw, Phexiroose azzaniide, “Godaw, neeni ubbabaa eraasa; taani neena dosiyaawaa neeni eraasa” yaageedda.

Yesuusi, “Ta dorssatuwaa heemma. ¹⁸ Taani new tumuwaa oday; neeni wodal-latethaan de7iya wode, ne xeessan saqqiyaa neerekkaa danccaadde, neeni koyyeed-dasaa baasa. Shin cimeeddawaappe guyyiyan, ne kushiya micca bessaasa. Neena hara uray dancissanawaa; neeni dosennasaakka afee” yaageedda. ¹⁹ Yesuusi hewaa Phexiroose ay mala hayquwaa hayqqiide, Xoossaa bonchchissanenttonne erissanaw geedda; qassi hewaa geeddawaappe guyyiyan, Yesuusi Phexiroosa, “Taana kaalla” yaageedda.

Yesuusanne Yokko Kaalliyaawaa

²⁰ Phexiroose guyye simmiide, Yesuusi siiqiyaa kaalliyaawe bareppe guyyenna yiyaawaa be7eedda; he kaalliyaawe kawuwaa miyaa sa7an Yesuusakko shiiqiide

[§]21:15 “ ... taana hawanttuppe aathaade siiqay?” Hawaa guussay, “Taana ha yewatuwaa siiqiyawaappe aathaade siiqay?” guussaa.

A, “Godaw, neena aathi immanawe oonee?” yaageeddawaa. ²¹ Phexiroose he kaalliyaawaa be7iide Yesuusa, “Godaw, ha bitani qassi waananee?” yaageedda.

²² Yesuusi A, “Taani yaana gakkanaw I de7ana mala Taani koyyoope, hewe neena ayaa metii? Neeni Taana kaalla” yaageedda.

²³ Hewaa diraw, he kaalliyaawe hayqqenna giya haasayay ishatuwaa ubbaakko gakteedda; shin Yesuusi, “Taani yaana gakkanaw, I de7ana mala, Taani koyyoope, neena ayaa metii?” geeddawaappe attin, “Hayqqenna” gibeenna.

²⁴ He yewuwaabaa markkatteddawenne qassi hewaa xaafeddawe he kaalliyaawaa A markkatethay tuma gidiyaawaa nuuni ereetto.

²⁵ Yesuusi oothedda hara darobaykka de7ee; ubbabay huuphiyaan huuphiyaan xaafettinto, xaafettiya maxaafatoo ha mule alamii gidanawaa taw malatenna.

Yesuusi Kiitteeddawanttu

Oosuwaa

Geluwaa

Yesuusi kiitteeddawanttu oosuwaa geetettiyaa maxaafay, Luuqaasa mishiraachchuwaa kaalliide xaafetteedda maxaafaa. Aw de7iyaa huuphe qofay koyro Yesuusa kaalleedda asatuu Geeshsha Ayyaanaan kaalesettiide, aabaa odiyaa mishiraachchuwaa qaala “Yeerusalaamen, Yihudaa gadiyaa ubbaan, Sammaaryan, sa7aa gaxaa gakkanaw” mishiraachchuwaa qaala wooti gadiyaa ubbaa gatheeddentto odanaassa (Kit 1:8). Maxaafay Kiristinnaa ammanuu Ayihuda asatuwaa gidдон doomettiide, kumentha alamiyaan de7iyaa asaa ubbaa ammanuwaa gidana gakkanaw waani aakkeeddentto odiyaa taarikiyaa. Xaafii, ammaniyaa asatuu Roomaa kawutethaa olanaw garssanna maqqettiyaa asaa gidennawaanne Kiristinnaa ammanuu Ayihudatuwaa ammanuwaa kumentha udiyaawaa gidiyaawaa erisanaw darissi daaburiide ootheedda.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuu Yesuusabaa odiyaa mishiraachchuwaa qaalay gakkiiyaa sa7ay wodiyaan wodiyaan aakki aakki biyaawaanne woosa golli eqqeedawaa qonccissiyaawaa heezzu huuphe saan shaakkanaw danddayettee:

1. Kiristinnaa ammanuu Yesuusi saluwaa pude bi simmina doometteeddabaa;
2. Israa7eeliyaa gadiyaa ubbaa gakeeddabaanne
3. Roome gujjiide Meediteraaniyaa Abbaa yuushshuwaan de7iyaa gadiyaan aakkeeddawaa odee.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuwaa maxaafan daroppe erettowe Geeshsha Ayyaanaa oosuwaa gidishshin, Phenxxeqostte gallassi Yeerusalaamen de7iyaa ammaniyaawanttu bolla wolqqaappe I wodhdheeddawaa, hawaadankka maxaafaa gidдон odetteedda oosatuwaa ubbaan beetteeddawaadan, Geeshsha Ayyaanay woosa golliyaanne woosa golliyaa kaaletthiyaawantta kaalettheeddawaanne miniseeddawaa gujjiide odee. Beni wode oosettiyaa Kiristinnaa kiitay duma duma odeedda qaala gidдoppe maxi kessina, qanthaan shiiqeedda. Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuwaa gidдон poletteedda kiitatuukka he oosuu ammaniyaa asaa de7uwaaninne ammaniyaawanttu ittippetethaan de7iyaa wolqqay ay keenaa dar-entto odee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Markkatethaw giiguwaa (1:1-26)

Wursethaan Yesuusi immeedda azazuwaanne hidootaa (1:1-14)

Yihudaa kotaa geleeddawaa (1:15-26)

Yeerusalaamen osetteedda markkatethaa (2:1-8:3)

Yihudaaninne Sammariyaan osetteedda markkatethaa (8:4-12:25)

Phawuloosi kiitetteedda oosuwaabaa (13:1-28:31)

Phawuloosi kiitetteedda oosuwaassi koyro hametaa (13:1-14:28)

Yeerusalaame shiiquwaa (15:1-35)

Phawuloosi kiitetteedda oosuwaassi laa7etho hametaa (15:36-18:22)

Phawuloosi kiitetteedda oosuwaassi heezzenotho hametaa (18:23-21:16)

Yeerusalaamen, Qeesariyaaninne Roomen haneedda Phawuloosa qashuwaa (21:17-28:31)

1¹⁻²Toofiloosaa, ⁿYesuusi saluwaa beedda gallassay gakkanaw, oothanawunne tamarissanaw doommeeddawaa ubbabaa taani ta koyro maxaafaan ^{**}xaafaaddi. Saluwaa baanaappe kase I bare dooriide kiitteeddawantta Geeshsha Ayyaanaan azazeedda. ³I bare kiitteeddawanttoo oytamu gallassaa beettiiddinne qassi Xoossaa kawutethaabaa untunttoo odiidde, bare waayyiyaappe guyyiyan, hayquwaappe dendeeddawaa sidhe baynnaan loythi ammanthiide, barena untuntta besseeedda. ⁴Untuntunna ittippe de7iidde, untuntta hawaadan yaagiide azazeedda; “Yeerusalaameppe kesoppite; shin hinttenttu Taappe siseedda Ta Aabbu hinttenttoo immana giide hidooteeddawaa naagite. ⁵Ayissi gooppe, Yohaannisi haathan xammaqeedda; shin guutha wodiyaappe guyyiyan, Geeshsha Ayyaanaan hinttenttu xammaqettanita” yaageedda.

Yesuusi Saluwaa Beedda

(Mar 16:19-20; Luq 24:50-53)

⁶Yesuusi kiitteeddawanttu Yesuusanna gakettedda wode A, “Godaw, ha wodiyaan Israa7eelatuwassii kawutethaa zaaranii?” yaagiide oochcheeddino.

⁷Yesuusi untuntta, “Ta Aabbu bare godatethaan keereedda agenaanne wodiya hinttenttu eranaassa gidenna. ⁸Shin Geeshsha Ayyaanay hinttenttu bolla wodhdhiyaa wode, wolqqaa hinttenttu akkanita; yaatiide Yeerusalaameninne Yihudaa gadiyaa ubbaan, Sammaariyaaninne gadiyaa gaxaa ubbaa gakkanaw Taw markkatiyaawantta gidanita” yaageedda.

⁹Hewaa geeddawaappe guyyiyan, untunttu xeellishshin, dhoqqu dhoqqu giidde, saluwaa biina, untunttu ayfiyaappe shaarii A gentheedda.

¹⁰Yesuusi bollaw denddiyaa wode, untunttu saluwaa caddi xeellishshin, bootha mayuwaa mayyeedda laa77u asatuu ellekka untunttu matan eqqiide, ¹¹“Galilaa asatoo, saluwaa xeelliidde, hinttenttu ayissi eqqeedditee? Ha hinttenttuppe saluwaa beedda Yesuusi saluwaa biyaawaa hinttenttu be7eeddawaadankka, simmiide yaanawaa” yaageeddino.

Yihudaa Kotaa Maatiyaasi Dooretteedda

(Mat 27:3-10)

¹²Hewaappe guyyiyan, Yesuusi kiitteeddawanttu Debre Zayte geetettiyaa Wogaraa mithaa deriyaappe Yeerusalaame simmeeddino. Wogaraa mithaa derii Yeerusalaameppe itti kiilo mitriyaa keena. ¹³Yesuusi kiitteeddawanttu Yeerusalaame geliide, barenttu de7iyaa sa7aa dhoqqaa pude keseeddino; yaa keseeddawanttu sunthay Phexiroosa, Yohaannisa, Yayiqooba, Inddiraasa, Piliphphoosa, Toomaasa, Barttalamoosa, Maatoossa, Ilppiyoosa na7aa Yayiqooba, bare gadiyaassi seelettiyaa ^{††}Simoonanne Yayiqooba na7aa Yihudaa. ¹⁴Hawanttu ub-

^{**}1:1-2 ta koyro maxaafaan: Luuqaasa Mishiraachchuwaa Maxaafaa.

^{††}1:13 bare gadiyaassi seelettiyaa: Ha sunthay kaallappe Roome asaanna eqettiide oletteedda Ayihude asaassi imetteeddawaa.

batuu maccawanttunna, Yesuusa dayi Mayraamminnanne Yesuusa ishatuwaanna ubbay itti wozanaa gidiide, ubba wode ittippetethaan woossaw shiiqiino.

¹⁵ He wode, Phexiroosi xeetanne laatama gidiyaa ammaniyaa asaa shiiquwaan ittippe de7iyaa bare ishatuwaa gidдон dendi eqqiide, hawaadan yaageedda; ¹⁶ “Taanaadan ammaniyaawanttoo, Yesuusa oyqqeeddawatnta kaaletheedda Yihudaabaa Geeshsha Ayyaanay kase Daawite doonaan odeedda Xoossaa maxaafaa qaalay polettanaw bessee. ¹⁷ Ayissi gooppe, Yihudaa Asqqorootu nuunanna de7ee; qassi nuunanna ittuwaa gidi paydettiide oosuwaa baggay de7ana mala dooretteedda” yaageedda.

¹⁸ Yihudaa Asqqorootu bare iita oosuwan demmeedda miishshaan gadiyaa shammeedda; sinhaw guufanniide kunddina, A uluu gidduwaappe daaketteedda; A maraccii ubbaykka karew phulxxetti kesi aggeedda. ¹⁹ Yihudaa bolla haneeddawaa Yeerusalaamen de7iyaa asay ubbay siseedda; hewaa diraw, he gadiyaa bar-enttu qaalaan Akelddaamaa giide suntheeddino; hewaa bilethay suuthaa gadiyaa giyaawaa.

²⁰ Phexiroosi odiidde, “Ayissi gooppe, Mazimuriyaa Maxaafaan, P
‘A golli mela atto;
ooninne hewaan de7oppo’
qassi

‘A sunthatethaakka haray akko’
geetettiide xaafetteedda. ²¹⁻²² Hewaa diraw, itti asay Godaa Yesuusa dendu-
duwaa markkattanaw, nuunanna gaketanaw bessee; Yohaannisi xammaqeedda
wodiyaappe doommiide, Yesuusi nuuppe saluwaa beedda wodii gakkanaassi, Go-
daa Yesuusi nuunanna hametteedda wodiya ubbaan I nuunanna de7iyaawanttuppe
ittuwaa gidi sunthettanaw bessee.”

²³ Hewaappe guyye ammaniyaa asay dooruwaassi Yosxxoosa giyaa Barssaabaa
geetettiyyaa Yoosefanne Maatiyaasa laa77uwaa esseeddino. ²⁴⁻²⁵ Hewaappe
guyiyan, Xoossaa woossiide, “Ubbaa wozanaa eriyaa Godaw, Yihudaa Asqqo-
rootu baresaa baanaw yeggiide beedda oosuwaanne Yesuusi kiitteedda oosuwaa
hadaraa akkanaadan, ha laa77u asatuwaappe ittuwaa neeni dooreeddawaa nu-
una bessa” yaageeddino. ²⁶ Unttuntun saamaa yeggeeddino; saamay Maatiyaasa
bollan wodhdhina, Maatiyaasi Yesuusi kiitteedda tammanne itti kiitettawanttunna
paydetteedda.

Yesuusa Kaalliyawanttu Bolla Geeshsha Ayyaanaa Wodhethaa

2 Phenxxeqostte ^{††}giyaa gallassay gakeedda wode, ammaniyaawanttu ubbatuu
ittippe gidiide, ittisaa shiiqi de7ishshin, ^{q2} wolqqaama gotuwaadan guum-
miyaa gunthay wozanaa aathennaan saluwaappe yiide, untntuntu utteedda gol-
liyyaa ubbaa kumeedda. ³ Qassi tamaa lacuwaadan poddugiyaawe untntuntu beet-
tiide, shaaketti shaaketti, untntuntu ubbaa bolla wodhdheedda. ⁴ Untntuntu ubbaan

^{††}2:1 *Phenxxeqostte*: Ayihudiyaa asay Paasigaa Baalaa bonchchoodeppe
ishatamu gallassay aadhdhi simmina bonchchettiyaa zarggaa qoychchaa baalaa
geetettiyaawaa.

Geessha Ayyaanay kumiide, dumma dumma qaalaan haasayana mala, untuntta danddayissina, haasayaa doommeeddino.

⁵Sa7aan de7iyaa asaa zerethaa ubbaappe yiide, Xoossaw yayyiya ittippe de7iyaa Ayihudatuu Yeerusalaamen de7iino. ⁶Ha gunthaa siseedda wode, asay ubbay shiiqeedda; untunttu barenttu qaalaan qaalaan haasayishshin siseedda diraw, giyaawaa dhayeeddino.

⁷Asay ubbay maalalettiidenne hawe oorathabaa giidde, “Be7ite; ha haasayiyaawanttu ubbatuu Galiilaa asatuwaa gidikkinoo? ⁸Yaatina, nuuni nu yeletteedda gade qaalaan untunttu haasayishshin waaniide siseetoo? ⁹Nuuni Phartte asatuu, Meedoone asatuu, Elaameexe asatuu, laa77u shaafatuwaappe gidduwan de7iyaawanttu, Yihudaan, Qaphphadooqiyan, Phanxxoossan, Iisiyan, ¹⁰⁻¹¹Pirggiyan, Phinifiliyan, Gibxen, Qereena baggan de7iyaa Liibiyaa woradatuwan de7iyaawanttu, Roomeppe yeedda immathatuu, Ayihudatuu, Ayihudatethaw laametteedda nuuppe amareeddawanttu, Qarixxeese asatuunne, Arabiyaa asatuu, Xoossay ootheedda wolqqaama oosuwa nu qaalaan untunttu haasayishshin siseeddo” yaageeddino. ¹²Ubbaykka maalalettiide, yewuu barenttoo gelennaan ixina barenttu gidдон, “Laa hawe waagiyaawee?” yaageeddino.

¹³Shin hara asatuu ammaniyaawanttu bollan Qilliicciidde, “Hawanttu ushiide mathotteeddino” yaageeddino.

Phexiroosa Haasayaa

¹⁴Shin Phexiroosi, Yesuusi kiitteedda hara tammanne itti kiitettowanttunna dendi eqqiide, bare kooshshaa dhoqqu oothiide, untunttoo hawaadan yaagi odeedda; “Ayihudatoo, qassi Yeerusalaamen de7iyaa ubbatoo, taani odiyaawaa sisite. Hawe hinttentoo eretto; hinttenttu qoppiyaawaadan, hawanttu mathot-tibeykkino. ¹⁵Ayissi gooppe, wonttaappe biro heezzu saate gidee. ¹⁶Shin hawe Nabiya Iyu7eel haasayeeddawaa.

¹⁷“I haasayiide, ‘Xoossay hawaadan yaageedda;

wodiyaa wurssethaan hawaadan hananawaa.

Taani asaa ubbaa bollan ta Ayyaanaa gussana.

Hinttenttu attuma naanayne hinttenttu macca naanay

timbbitiyaa odanawantta.

Hinttenttu wodalla naanaykka saxaa be7anawantta;

hinttenttu cimatuukka akumuwa akumettanawantta. ^r

¹⁸He gallassatun ta attuma qoomatuwaa bollaninne

ta macca ashikkaratuwaa bollan

Taani Ta Ayyaanaa gussana.

Hewaappe guyye untunttu timbbitiyaa odanawantta.

¹⁹Qassi Taani bolla saluwan oorathabaa,

garssa sa7ankka malaataa bessana.

Suuthay, tamaynne shaariyaadan

kammeedda cuway de7ana.

²⁰Wolqqaamanne bonchcho gideedda Godaa gallassay

gakkanaappe kase away dhumaana;

agenaykka suuthaa malatana.

²¹ He wode hawaadan hananawaa;
Godaa sunthaa xeesiyaa ooninne attana’
yaageedda.

²² “Israa7eeliyaa asatoo, ha qaalaa sisite; Naazireetiyaa Yesuusi hinttenttu gid-don Xoossay barenan ootheedda wolqqaama oosuwan, oorathabaaninne malaatan hinttenttoo dhiishisseedda asa; hewaa hinttenttukka eriita. ²³ Yesuusi hinttenttoo imettana mala, Xoossay kase bare sheniyaaninne bare eraan bare qofaa qachchi wotheedda; yaatina, A hinttenttu nagaranchchatuwaa kushiyan masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishsiide, kaqissi wodhisseeddita. ²⁴ Shin hayquu Yesuusa oyqqanaw danddayibeenna diraw, Xoossay hayquwaa seelaa aappe dhayissiide, A dentheedda. ²⁵ Ayissi gooppe, Daawite Yesuusabaa hawaadan yaageedda; ‘Taani metootennaadan,

Goday ta ushechchaan de7iyaa diraw,
taani ubba wode Godaa ta matan be7ay. ^s

²⁶ Hewaa diraw, ta wozanay nashetteedda;
ta inxxarssankka nashechchay kumeedda.
Qassi ta bollaykka lo77o de7ana giide,
nashechchaan naagee.

²⁷ Ayissi gooppe, ta shemppuwaa
Si7ooliyan aggakka.

Qassi ne Geeshsha Na7aa anhaakka wooqethakka.

²⁸ Neeni taana de7uwaa ogiyaa erssaadda.
Neeni taananna de7iyaawaan
taani darii nashettay’
yaageedda.

²⁹ “Ishatoo, nu aawatuwa kaappuwaa Daawitebaa taani hinttenttoo geeshshaade odanaw bessee; Daawite hayqqiide moogetteedda; A duufuu hachche gakkanawukka nu matan de7ee. ³⁰ Daawite Nabiyyaa gideedda dirawunne Xoossay A naanaa zerethaappe ittuwaa A kawutethaa oydiyaan utissanaw aw caaqqeeddawaa ereedda diraw, ^{t31} Kiristtoosa dendduwaa sinthaw xeelliide, ‘A shemppuu Si7ooliyan attibeenna; A bollaykka wooqqibeenna’ giide odeedda.

³² “Xoossay Yesuusa hayquwaappe dentheeddawaassi nuuni ubbay markka. ³³ Hewaa diraw, Xoossay bareppe ushechcha baggan ^f“A dhoqqu dhoqqu udiide, aw Geeshsha Ayyaanaa immana geeddawaadan, Geeshsha Ayyaanaa akkiide, hawaa hinttenttu ha77i be7iyaawaanne sisiyaawaa nu bolla gusseedda. ³⁴⁻³⁵ Ayissi gooppe, Daawite bare huuphew saluwaa kesibeenna; shin yaageedda; ‘Goday ta Godaa; “Taani ne morkketuwaa neeni gediyaan yedhdha eqqiyaawaa oothana gakkanaw hawaan taappe ushechcha bagganna utta” geedda’ yaageedda. ^u

^f2:33 *ushechcha bagga*: Guussay bonchchuwaanne wolqqaabessiyaa sa7aa.

^s2:25 Maz 16:8-11 ^t2:30 Maz 132:11; 2Sam 7:12-13 ^u2:34-35 Maz 110:1

³⁶ “Hewaa diraw, Xoossay masqqaliyaa bolla misimaariyan ha hinttenttu dhishiide kaqqeedda Yesuusa Godanne Kiristoosa ootheeddawaa Israa7eeliyaa asaa zerethay ubbay tumuppe ero” yaageedda.

³⁷ Asay Phexiroosi geeddawaa siseedda wode, asaw wozanay daroppe boshettina, Phexiroosanne Yesuusi kiitteedda haratuwaa, “Nu ishatoo, yaatina nuuni ayaa udanee?” yaageeddino.

³⁸ Phexiroosi untuntta, “Hinttenttu nagaray atto geetettana mala, nagaraappe simmiide, hinttenttu huuphiyan huuphiyan Yesuusi Kiristoosa sunthan xammaqette. Xoossay immiyaa Geeshsha Ayyaanaa hinttenttu akkana. ³⁹ Ayissi gooppe, Xoossay immana geedda qaalay hinttenttussa, hinttenttu naanatuwassanne Goday nu Xoossay barekko xeesiyaa haakuwaan de7iyaawanttu ubbaassa” yaageedda.

⁴⁰ Phexiroosi untunttoo qaalaaraa haraakka gujji markkattiide, “Ha wodiya geella asaappe hinttenttu huuphiyaa ashshite” yaagiide zoreedda. ⁴¹ Phexiroosi odeeddawaa akkeeddawanttu xammaqetteeddino; he gallassi heezzu sha77a gidiyaa asay ammaneeddino. ⁴² Untunttu Yesuusi kiitteeddawanttu timirttiyaan, ittippetethaan ukithaa menthi miyaawaaninne Xoossaa woosan gencciino.

Ammaniyaa Asay Ishatethaaninne Ittippetethaan De7iyaa De7uwaa

⁴³ Yesuusi kiitteeddawanttu kushiyan daro oorathabayanne malaatatuu oosettina, asaa ubbaa yashshay oyqqeedda. ⁴⁴ Ammaneedda ubbatuu ittippe de7iino; qassi barenttoo de7iyaabaa ubbaakka ittippe shaakki akkeeddino. ⁴⁵ Untunttu barenttu gadiyaanne barenttoo de7iyaabaa zali77i zali77iide, oonanne koshsheedda keena miishshaa ubbaw shaakkeeddino. ⁴⁶ Qassi ubba gallassi, itti wozanaa gidide, Geeshsha Golliyaan paccennaan gakettiide, barenttu golle golle xeesettiide nashechchaaninne pashikka wozanaan qumaa miino. ⁴⁷ Xoossaa galatiidde, asaa ubbaan sabetteeddino. Qassi Goday ammani attiyaawantta gallassi gallassikka untunttu bolla gujje.

Itti Wobba Bitani Paxeedda

3 Itti gallassi, Phexiroosinne Yohaannisi Xoossaa woossanaw udduppu saatiyaan Geeshsha Golliyaa beeddino. ² Yelettoodeppe doommiide, gundda gidide de7iyaa itti bitani Geeshsha Golliyaa geliyaa asaappe miishshaa woossanaw, ubba gallassi darii lo77a giyaa Geeshsha Golliyaa penggiyan asay afiide wothiyaawe de7ee. ³ He wobba bitani, Phexiroosinne Yohaannisi Geeshsha Golliyaa gelana hanishshin be7iide, miishshaa untuntta woosseedda.

⁴ Phexiroosi Yohaannisanna A caddi xeelliide, “Nuukko haa xeella” yaageedda.

⁵ Wobba bitani untunttuppe ittibiaa akkanaw koyyiide, untunttukko xeelleedda.

⁶ Shin Phexiroosi A, “Taw miishshay baawa; shin taw de7iyaabaa taani new immana; Naazireetiya Yesuusi Kiristoosa sunthan denddaade hametta” yaageedda.

⁷ Yaatiide, wobba bitaniyaa bare ushechcha kushiyan oyqqiide, pude dentheedda; ellekka A gediinne meeshi meqethay minni aggeedda. ⁸ Bitani pude guppiide, denddi eqqeedda; yaanne haanne hametaa doommeedda. Hewaappe guyyiyan hamettiide, guppiiddinne Xoossaa galatiidde, untunttunna ittippe Geeshsha Golliyaa geleedda.

⁹I hamettishshiinanne Xoossaa galatishshin, asay ubbay A be7eedda. ¹⁰Yaatiide, miishshaa woossanaw darii lo77a giyaa Geeshsha Golliyaa penggiyaan utteeddawe A gideeddawaa akeekeddino; I haneeddawaa be7iide maalaletteeddino.

Phexiroosi Geeshsha Golliyan Haasayeedda Haasayaa

¹¹Bitani Phexiroosanne Yohaannisa oyqqi utteedda wode, asay ubbay maalalettiide, Solomone baranddaa ^{§§}giyaasan ittippe untunttukko woxxeeddino. ¹²Phexiroosi asaa be7eedda wode untunttoo yaageedda; “Israa7eeliyaa asatoo, ayissi hawoo maalalettiitee? Woy ayissi nuuna caddi xeelliitee? Nuuni nu wolqqaan woy Xoossaa malatiyaawaan ha bitaniyaa hametheeddawaa hinttenttoo malatii? ¹³Abraahaamo Xoossay, Yisaaqa Xoossay, Yayiqooba Xoossay, nu aawatuwa Xoossay, hinttenttu aathi immeeddawaa Philaaxoosi billanaw qoppi utteedda wode, hinttenttu A sinthan, ‘Nuuni A erokko’ geedda bare Na7aa Yesuusa bonchcheedda. ¹⁴Shin hinttenttu geeshshaanne xilluwaa, ‘Nuuni A erokko’ giide, shemppuwaa wodheeddawaa A diraa hinttenttoo billanaw Philaaxoosa woosseeddita. ¹⁵De7uwaa immiyaawaa hinttenttu wodheeddita; shin Xoossay hayquwaappe A dentheeddawaassi nuuni markka. ¹⁶Ha wobba bitaniyaa Yesuusa sunthaa wolqqay minisseedda; hinttenttu be7iyaawenne eriyaawekka I A sinthan ammaniyaawaan oosetteedda; ha hinttenttu ubbaa sinthan A hawaadan loytheeddawe, Yesuusa I ammaniyaawaa.

¹⁷“Ha77ikka taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttukka hinttentta kaaliyaawanttudan, erennaan ootheeddawaa taani eray. ¹⁸Shin Xoossay beni, nabatuwaa ubbatuwaa doonaan, ‘Kirsttoosi waayyettana bessee’ yaagiide odeedda; bare odeeddawaakka hewaadan poleedda. ^{19–20}Simmi Xoossay hinttenttu nagaraa maaraanaadan, Godaa matappe ayyaanaa minotethaa wodii hinttenttoo yaanaadaaninne Xoossay Yesuusi Kiristtoosa kase hinttenttoo odettowaadan yedanaadan, hinttenttu nagaraa paaxiide Xoossaakko simmite. ²¹Xoossay geeshshaa gideedda bare nabatuwaa doonan benippe doommiide haasayeeddawaadan, ubbabay ooraxxiyaa wodii gakkanaw, Yesuusi saluwan gami77anaw bessee. ²²Muse, ‘Goday Xoossay, hinttenttu zariyaa gidoppe hinttenttoo taanaadan nabiyaa dethana; hinttenttu I giyaawaa ubbaa sisite. ^{v23}He nabii odiyaaawaa sisenna asay ooninne asaa gidoppe shaaketti dhayo’ yaageedda. ^w

²⁴“Qassi Saameelappe doommiide, aappe kaalla denddeedda nabatuu ubbatuu, ha wodiyaabaa odeeddino. ²⁵Hinttenttu nabatuwaa naanaa; qassi Xoossay Abraahaamossi, ‘Sa7aan de7iyaa asaa ubbaa taani ne zerethaa bagganna anjjana’ yaagiide nu aawatuwanna caaqeedda caaquwaa laattiyaa naanaa. ^{x26}Xoossay hinttentta ubbatuwaa hinttenttu iita oosuwaappe zaariide anjjana mala, bare Qoomaa ^{*}dentihiide, hinttenttoo koyro yeddeedda” yaageedda.

§§**3:11** *Solomone baranddaa*: Geeshsha golliyaa away doliyaa sintha bagganna cora asay shiiqiyaa adussanne aako sa7aa.

***3:26** *Qoomaa*: Xoossaa Aawuwan dooretteedda Na7aa.

Phexiroossinne Yohaannisi Ayihudatuwaa Shanggatuwaa Sintha Shiiqueeddino

4 Phexiroossinne Yohaannisi asaassi odishshin, qeesatuwaa kaappatuu, Geeshsha Golliiyaa wottaaddaratuwaa azaziyaawenne Saduuqaawanatuu, ² untunttu asaa tamarissiyaa dirawunne hara asatuu hayquwaappe denddanawoo markka gidana mala, Yesuusi hayquwaappe denddeeddawaa odeedda diraw, darii yilotiide, untunttukko yeeddino. ³ Untuntta oyqqiide, sa7ay omarsidiggo diraw wonttanaassi qasho golle gelisseeddino. ⁴ Shin qaalaa siseeddawantuppe coratuu ammaneeddino; attuma asaa payduu ichcheshu sha77a keena gideedda.

⁵⁻⁶ Wonttetha gallassi, untunttu mooddiyaawanttu, Ayihuda asaa cimatu, Muse higgiiyaa tamarssiyaawanttu, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappatuu Haanni, Qayaafi, Yohaannisi Iskinddirinne qeesatuwaa ubbatuwaa kaappatuwaa dabbatuu ubbay Yeerusalaamen shiiqueeddino. ⁷ Yesuusi kiitteeddawantta barenttu gidduwan essiide, “Ayaa wolqqaan woy O sunthan hawaa hinttenttu ootheedditte?” yaagiide oochcheeddino.

⁸ He wode Phexiroosi barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, untunttu hawaadan yaageedda; “Asaa kaaletthiyaawanttoo, Ayihuda asaa cimato, ⁹ hachche ha hargganchcha bitaniyaassi oosetteedda lo77o oosuwaabaanne I waani paxeeddentto, hinttenttu nuuna oochchooppe, ¹⁰ masqqaliyaa bolla misimaariyan hinttenttu dhishiide kaqqina, Xoossay hayquwaappe dentheedda Naazireetiyaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan ha bitani paxiide, hinttenttu sinthaan eqqeeddawe hinttenttu ubbaassinne Israa7eeliyaa asaa ubbaw eretto. ¹¹ Golliiyaa keexxiyaawanttu hinttenttu kadhiide ixceedda tuussay golliiyaa ubbaa tookkiyaa kosshiyaa tuussaa gideedda. ¹² Asay atothetha Yesuusa bagganna demmanaappe attin, hara O baggannanne demmenna; nuuni A sunthan oothanaw bessee; ayissi gooppe, Xoossay saluwaappe garssan asaassi immeedda hara sunthay baawa” yaageedda.

¹³ Shiiquwaa asay Phexiroossinne Yohaannisi xaleedda xalaa be7eedda wode, untunttu tamaribeenna coo asaa gideeddawaa akeekiide maalaletteeddino; untunttu Yesuusanna de7iyaawaakka ereeddino. ¹⁴ Qassi paxeedda bitani Phexiroossannanne Yohaannisanna eqqeeddawaa asay be7iide, giyaawaa dhayeeddino. ¹⁵ Shin Phexiroossinne Yohaannisi shiiquwaappe kare kesana mala asay azaziide, bare gid-don zorettiide, ¹⁶ “Ha asatuwaa ayaa udanee? Ayissi gooppe, untunttu kushiyan oosetteedda wolqqaama malaatatuu Yeerusalaamen de7iyaa ubbaw beetteedda. Nuuni hewaa erokko gaanaw danddayokko. ¹⁷ Shin yewuu asaw laalettenna mala, hawaappe sinthaw ha asatuu Yesuusa sunthaa oossinne odennaadan, minissiide untunttu, ‘Hinttena erite’ goytte” yaageeddino.

¹⁸ Untunttu xeesiide, Yesuusa sunthaa mulekka denthenaaninne aabaa tamarissennaadan azazeeddino. ¹⁹ Shin Phexiroossinne Yohaannisi zaariide, “Xoos-saw eeno giyaawaa aggiide, hinttenttoo eeno giyaawe Xoossaa sinthan lo77enttonne ane hintte pirddite. ²⁰ Ayissi gooppe, nuuni be7eeddabaanne siseeddabaa odennaan agganaw danddayokko” yaagiide shiiqueedda asaw odeeddino.

²¹ Shiiqueedda asay untunttu muranaw gaasottiyaabay dhayina, laa7ethuwaa darissi palumettiide, haneeddabaw asay ubbay Xoossaa galatiyaa diraw, untunttu

billiide yeddeeddino. ²² He harggiyaappe pathiyaa malaatatu aw oosetteedda bitani yelettoodeppe laythay aw oytamuwaappe aahdheedda.

**Yesuusi Kiitteeddawanttunne Hara Ammaniyaa
Asatuu Dhuma Wode Woosseedda Woosaa**

²³ Phexiroossinne Yohaannisi bilettiide, barenttu dabbatuwakko biide, qeesatuwaa kaappatuunne Ayihuda cimatu barentta geeddabaa ubbaa untunttoo odeeddino. ²⁴ Untunttu hewaa siseedda wode, itti wozana gidiide, Xoossaa hawaadan yaagiide woosseeddino; “Ubbaa Mooddiyaa Godaw, saluwaa, sa7aa, abbaanne untunttu gidдон de7iyaa ubbabaa medhdheeddawoo, ²⁵ Neeni New oothiyaa nu aawuwaa Daawite doonaan Geeshsha Ayyaanay haasayaadde, ‘Ayihuda gidenna asay ayissi yiloteeddee?

Qassi asay ayissi danbbennabaw maqqetteeddee?

²⁶ Sa7aa kaatatu giigetteeddino;

gadiyaa mooddiyaawanttu Godaa bollaninne

I okkeedda Kiristtoosa bolla ittippe denddeeddino’

yaagaade haasayaadda. ^a

²⁷ “Ayissi gooppe, Heeroodisinne Phenxxenaawiyaa Philaaxoosi Ayihuda gidenna asaannanne Israa7eeliyaa asaanna, neeni okkeedda Kiristtoosa ne Geeshsha Na7aa Yesuusa bolla denddanaw, ha katamaan shiiqeeddawe tuma. ²⁸ Qassi neeni ne wolqqaaninne ne sheniyaan hanana gaade qoppa utteeddabaa ubbaa oothanaw shiiqeeddino. ²⁹ Ha77ikka Godaw, untunttu naasiyaa xeella; nuuni neena kaalliyaaawanttu, ne qaalaa kumentha qonccetethaan odanaadan, nuuna dandayissa. ³⁰ Pathanaw ne wolqqa besa; qassi ne Geeshsha Na7aa Yesuusa sunthan oorathabanne malaataa oosissa” giide woosseeddino.

³¹ Untunttu Xoossaa woosseeddawaappe guyyiyan, he untunttu shiiqeeddasay qaaxxeedda. Untunttu ubbaan Geeshsha Ayyaanay kumina, Xoossaa qaalaa qonccetethaan odeeddino.

Koyro Ammaneedda Asatuwaa Ittipetethaa De7uwaa

³² Ammaniyaawanttu ubbatuu qofaaninne wozanaan ittuwaa gideeddino. Untunttu mehii ubbay ittippe de7iyaawaappe attin, barew de7eeddabaa ooninne barenttubaa gibeenna. ³³ Yesuusi kiitteeddawanttu Godaa Yesuusi hayquwaappe denddeeddawaa wolqqaama wolqqaan markkattiino; qassi Xoossay untunttoo ubbaw aadho keekatethaa darissiide immeedda. ³⁴ Ammaniyaawanttu gidдон metootanchchay ittuunne baawa; ayissi gooppe, biittay woy golli de7iyaawanttu ubbatuu zali77iide, akkeedda miishshaa ahiide, ³⁵ Yesuusi kiitteeddawanttussi immiino; he miishshay asaw koshshiyaawaadan shaaketti, huuphiyan huuphiyan imettee.

³⁶ Qophiroosa geetettiyaa saan yeletteedda Yooseefa giyaa Leewiyaa zarii ittuu de7ee; A sunthaa Yesuusi kiitteeddawanttu Barnaabaasa geeddino. Hewaa bilethay “Menthethiyaa Na7aa” giyaawaa. ³⁷ Barnaabaasi barew de7iyaa gadiyaa zali77eedda miishshaa ahiide, Yesuusi kiitteeddawanttussi immeedda.

Hanaaniyaanne A Machchatti Saphphiirna

5 Itti Hanaaniyaa geetettiyaa bitani bare machchatti Saphphiirinna gadiyaa zali77eedda. ² He zali77eedda miishshaappe bare machchatta erishshin ashshide, attowaa Yesuusi kiitteeddawanttussi immeedda.

³ Shin Phexiroosi Hanaaniyaa, “Neeni Geeshsha Ayyaanaa cimmaade ne gadiyaa zali77eedda miishshaappe shaakka ashshana mala, xalahii ne wozanaan ayissi geleeddee? ⁴ Neeni zali77anaappe kase gadii newaa gidennee? Qassi neeni zali77a simminakka miishshay neessa gidennee? Yaatina, hawaa malabaa oothanaw ayissi ne wozanaan qoppaaddii? Neeni Xoossaw worddotowaappe attin, asaw word-dotabeykka” yaageedda.

⁵ Hanaanii he qaalaa siseedda man77iyankka kunddiide hayqqi aggeedda; hewaa siseedda ubbay daro yayyeedda. ⁶ Wodalla asatuu soy geliide, A anhaa xaaxiide, karew kesi A moogeeddino.

⁷ Heezzu saate gidowaappe guyyian, Hanaaniyaa machchatta hewaa erennaan de7aadde gelaaddu. ⁸ Phexiroosi izo, “Hinttenttu gadiyaa hanni keena miishshaan zali77eedditee? Ane taw oda” yaageedda.

Iza, “E hanni keena miishshaan zali77eeddo” yaagaaddu.

⁹ Phexiroosi mishiratto, “Neeninne ne asinay Godaa Ayyaanaa paaccanaw ayissi zoretteedditee? Be7a; ne asinaa moogeedda asatuu karen de7iino; ne anhaakka untunttu kare kessana” yaageedda.

¹⁰ Mishiratta he man77iyankka Phexiroosa gediya matan kundaade hayqqaa aggaaddu; wodalla asatuu geliyaa wode hayqqeeddawunno demmiide, kare kesseeddawaappe guyye, izi asinaa duufuwaa matan moogeeddino. ¹¹ Ammaniyaa asaa ubbayne hewaa siseedda hara asay ubbay darii yayyeedda.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Kushiyan Oosetteedda Oorathabatuwanne Maalalissiyaawantta

¹² Yesuusi kiitteeddawanttu daro malaataanne oorathabaa asaa gidдон oothino; ammaniyaa ubbatuu Solomone baranddaan ittippe shiiqino. ¹³ Hara asaappe untuntunna gaketanaw haray atto ittuunne xalibeenna; shin asay untuntta bonchchee. ¹⁴ Ammaniyaa attuma asayne macca asay kasewaappe coray Godaassi gujettee. ¹⁵ Hewaa diraw, asay hargganchchatuwaa shanchchamaaninne saleenan qeri tookkiide, Phexiroosi hewaanna aadhdhiyaa wode haray atto, aw kuwenttonne untuntuppe ittuwaa ittuwaa bollanna aadhdhana mala, katamaa ogiyaa doonaa kessiide wothee. ¹⁶ Qassi cora asay Yeerusalaame matan de7iyaa katomatuwaappe hargganchchatuwanne iita ayyaanan oyqetteedda asatuwaa akki yeeddino; ubbatuukka paxeeddino.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Bolla Yedesay Denddeedda

¹⁷ Hewaappe simmina qeesatuwaa kaappuunne aananna de7iyaa Saduqaawanatuu ubbatuu Yesuusi kiitteeddawantta daro qanaatiide, untunttu bolla denddeeddino. ¹⁸ Qassi Yesuusi kiitteeddawantta oyqqiide, ubba asaa qachchiyaa golliyaan yeggeeddino. ¹⁹ Shin Godaa kiitanchchay qamma qasho golle penggiyaa dooyyiide, Yesuusi kiitteeddawantta kare kessiide, ²⁰ “Hinttenttu biide, Geeshsha Golliyan eqqiide, ha ooratha de7uwaa qaalaa ubba asaw odite”

yaagedda. ²¹ Yesuusi kiitteeddawanttu hewaa siseedda wode, wonttumaathan Geeshsha Golliyya geliide, tamaarsanaw doommeeddino.

Qassi qeesatuwaa kaappuunne aananna de7iyaawanttu yiide, shiiqeedda asaanna Israa7eeliyaa cimatuwaa ubbatuwaa ittippe xeesiide, Yesuusi kiitteeddawantta barenttu sintha ahana mala, wottaaddaratuwaa qasho golle kiitteeddino. ²²⁻²³ Shin wottaaddaratu qasho golle biide, Yesuusi kiitteeddawantta demmibeykkino; guyye simmiide shiiqeedda asaw, “Nuuni biyaa wode qasho golle kariyaa daro minissi qachchina, naagiyaawantukka penggiyaan eqqeeddawantta demmeeddo; shin nuuni qasho golliyaa dooyiyaa wode, golle garssan haray atto itti asaynne baawa” yaageeddino. ²⁴ Geeshsha Golliyya wottaaddaratuwaa kiittiyaawenne qeesatuwaa kaappatu hewaa siseedda wode, “Hawe waanuwashshaa? Qassi gidini aye hanandeeshsa?” yaagiide hirgeeddino.

²⁵ Hewaappe guyyian, itti bitani untuntukko yiide, “Be7ite; qasho golliyaan hintte qachcheedda asatuu Geeshsha Golliyan eqqiide, asaa tamarissiino” yaagiide untunttoo odeedda. ²⁶ Geeshsha Golliyya wottaaddaratuwaa azaziyaawe wottaaddaratuwaanna biide, Yesuusi kiitteeddawantta aheedda; shin untunttu barentta asay shuchchan caddanawantta giide yayyeedda diraw, untuntta loddaan aheeddino.

²⁷ Untunttu Yesuusi kiitteeddawantta ahiide, hewaa shiiqeedda shangguwaa sinthan essina, qeesatuwaa kaappuu untunttu, ²⁸ “Hinttentta nuuni he bitaniyaa sunthan tamarissenna mala minissiide azazibeykkoo? Be7ite; hintte timirttiyaa Yeerusalaame katamaa ubbaa gatheeddit; qassi he bitaniyaa shemppuwaan nuuna oythanaw qoppiita!” yaagiide oochcheedda.

²⁹ Phexiroossinne Yesuusi kiitteedda haranttu zaariide yaageeddino; “Nuuni asaw azazettanaappe Xoossaw azazettanaw bessee. ³⁰ Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishi kaqqiide, hintte wodheedda Yesuusa nu aawatuwa Xoossay hayquwaappe dentheedda; ³¹ Israa7eelatuwassii nagaraappe simaanne nagaraa atto guussaa Yesuusi immana mala, Xoossay mooddiyaawaanne ashshiyaawaa A oothiide, bareppe ushechcha baggan dhoqqu dhoqqu ootheedda. ³² Hewaassi nuuni markka; qassi Xoossay barew azazettiyaawantussi immeedda Geeshsha Ayyaanaykka markka” yaageeddino.

³³ Shiiqeedda asay hewaa siseedda wode, daro yilottiide, Yesuusi kiitteeddawantta wodhanaw qoppeeddino. ³⁴ Shin asaa ubbaan daro bonchchetteedda Gamaaliyaala geettetiyya, higgiiyaa tamarissiiyaa itti Parisaawii, shiiquwaan dendi eqqiide, Yesuusi kiitteeddawanttu guutha wodiyya kare kesana mala ³⁵ azaziide hewaan shiiqeedda asaa hawaadan yaageedda; “Israa7eeliyaa asatoo, hintte ha asatuwaa oothana qoppiyaawaan hinttentta naagite. ³⁶ Ayissi gooppe, hawaappe kase wodiyaan Tewodaasa geettetiyyaawe barena wolqqaama giide denddeedda; denddina oydu xeetu gidiyaa asatuu aananna gakteededdino; shin A wodhina, A kaalleedda ubbatuukka laalettiide, maaddenna asa gidiiide atteeddino. ³⁷ Hewaappe guyyian, asay paydettiyya wode, Galiilaa Yihuday dendiide, daro asaa paannuwaa udiide kaaletheedda; shin aakka wodhina, A kaalleedda asay ubbay laaletteedda.

³⁸ “Ha77ikka taani hinttenttoo oday; ha asatuwaappe shaakettite; untunttu bochchoppite. Ayissi gooppe, ha qofaynne ha oosuu asay ootheeddawaa gidoope dhayana. ³⁹ Shin ha qofaynne ha oosuu Xoossaappe yeeddawaa gidoope, hintte

unttunta dhayissanaw danddaykkita; ooni eri hawaa haniide Xoossaana hintte iitettennaadan” yaageedda.

⁴⁰Hewaappe guyye shiiqeedda asay Gamaaliyaala zoriyaa akkiide, Yesuusi kiitteeddawantta xeesiide, lissuwan shocisseeddino; hewaappe guyyiyan untuntta, “Yesuusa sunthaa laa7ethuwaa ubbakka denthoppite” gi billiide yeddeeddino. ⁴¹Yesuusa sunthaa diraw, untunttu ugatiide yeellatanaw bessiyaabaa qoppeedda diraw, shangguwaa sinthaappe nashettiide keseeddino. ⁴²Untunttu ubba gallassi Geeshsha Golliyaanne asaa soyin Yesuusi, Kiristoosa gideeddawaa tamaris-siyaawaanne odiyaawaa yaa gujjeeddino.

Woosa Golliyaa Maaddiyaa Laappu Asatuu Dooretteeddino

6 He wode, kaalliyawanttu payduu dari dari biishshin, Giriike qaalaa haasayiyaa Ayihudatuunne Yihudaan de7iyaa Ayihudatu walaqetteeddino; ayissi gooppe, Giriike qaalaa haasayiyaa Ayihudatu, “Ubba gallassi gishettiyaa qumaan nu asinay hayqqo maccawanttu naaqqetiino” yaageeddino. ²Yesuusi kiitteedda tammanne laa77atuu woosa golle asaa ubbaa xeesiide, hawaadan yaageeddino; “Nuuni Xoosaa qaalaa odiyaawaa aggiide, qumaa gishanaw nuussi bessenna. ³Ishatoo, lo77a geetettiyaawantta Geeshsha Ayyaanaynne aadho eratethay kumeedda laappu asatuwaa hintte giddoppe doorite; nuuni qassi untuntta ha oosuwaassi sunthana. ⁴Shin nuuni Xoosaa woosaanne qaalaa oduwan minnana” yaageeddino.

⁵Yesuusi kiitteeddawanttu haasayeedda haasayay asaa ubbaa nashechcheedda; hewaappe guyye, ammanuunne Geeshsha Ayyaanay kumeedda Isxxifaanoosa, Piliphphoosa, Phirookoroosa, Niqaaroonaa, Ximoonaa, Pharimeenanne Ayihudatuwaa ammanuwan geleedda Anxxookiyaa Niiqolaawoosa dooreeddino. ⁶Yaatiide Yesuusi kiitteeddawanttu sinthaan untuntta essina, Yesuusi kiitteeddawanttu Xoosaa woosseeddawaappe guyyiyan, barenttu kushiyaa untunttu bolla wotheeddino.

⁷Xoosaa qalay aakki aakki beedda; kaalliyawanttu payduwaan Yeerusalaamen darissi dari dari beedda; qassi cora qeesatuukka ammaneeddino.

Woosa Golliyaa Kaaletthiyaa Isxxifaanoosi Oyqetteedda

⁸Aadho keekatethaynne wolqqay kumeedda Isxxifaanoosi, asaa gidдон orathabaanne wolqqaama malaataa oothee. ⁹Aylletethaappe keseedda asaa giyaa Ayihuda ammaniyaawanttuppe, Qereenappe, Iskkinddiriyaa asatuwaappe, Kilqqiyaappenne Iisiyappe yeedda itti itti asatuu denddiide, Isxxifaanoosanna palumetteeddino. ¹⁰Shin Isxxifaanoosi aadho eratethaaninne Ayyaanaan haasayiaawaa digganaw danddaybeykkino.

¹¹He wode untunttu, “Muse bollanne Xoosaa bolla I boriyaa qaalaa haasayishshin siseeddo” giyaa worddo asatuwaa shammeeddino. ¹²Asaa ubbaa, cimatuwaanne Muse higgiiyaa tamaris-siyaawantta hanqqetheeddino; Isxxifaanoosakko yiide A oyqqiide, shiiqeedda asaakko ahina, ¹³A bolla xeeseedda worddo markkatuu, “Ha bitani ha Geeshsha Golliyaanne Muse higgiiyaa boriyaawaa awudenne aggenaa. ¹⁴Ayissi gooppe I, ‘Hawe Naazireetiyyaa Yesuusi ha Geeshsha Golliyaa kolana; Muse nuussi immeedda higgiiyaakka laammana’ yaagishshin, nuuni siseeddo” yaageeddino.

¹⁵Shiiquwaan utteedda asay ubbay Isxxifaanoosa akeekiide xeelliyaa wode, A som77i kiitanchchaa som77iyaa malatee.

Isxxifaanoosa Haasayaa

7 Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Isxxifaanoosa, “Hawe tumee?” yaagiide oochcheedda.

² Isxxifaanoosi “Taanaadan ammaniyaawanttoo, ta aawatoo, sisite! Nu aawuwaa Abraahaamo biro Kaaraane baanaappe kase Masiphphexoomiyan de7ishshin, bonchcho Xoossay aw beettiide, ^{b3} ‘Ne biittaappenne ne dabbatuwaappe shaakettaade, taani neena bessiyaa gadiyaa ba’ yaageedda. ⁴ He wode Abraahaamo Kaladaawatuu gadiyaappe kesiide, Kaaraanen de7anaw beedda. A aabbu hayqqeeddawaappe guyyiyan, Xoossay A ha gade hintte ha77i de7iyaasaa aheedda. ^{c5} I ha gadiyaappe haray atto, gediyaan yedhdhiyaa sa7aakka Abraahaamossi immibeenna; shin aw na7ay dhayooppekka, Xoossay A, ‘Taani newunne neeppe guyyiyan, ne zerethaw ha gadiyaa laata oothaade immana’ yaageedda. ^{d6} Xoossay Abraahaamossi, ‘Ne zaratuu hara gadiyan de7ana; yaani oyddu xeetu laythaw untunttu aylletananne naaqaqtana. ^{e7} Shin taani ne zerethaa mooddiiyaa asaa bolla pirdana; hewaappe guyyiyan, untunttu he gadiyaappe kesiide, hawaan taw goyinnana’ yaageedda. ^{f8} Xoossay Abraahaame zerethay qaxxarettana mala aananna caaqqina, Yisaaqa I yeliide, hosppuntha gallassi qaxxareedda; Yisaaqi Yayiqooba qaxxarina, qassi Yayiqoobi tammanne laa77u aawatuwa kaappatuwaa qaxxareedda. ^g

⁹ “Aawatuwaa kaappatuu Yooseefa qanaatiide, Gibxe gadiyaassi aylletanaadan, A zali77eeddino; shin Xoossay aananna ittippe de7ee. ^{h10} Xoossay waayiyaa ubbaappekka A kesseedda; qassi Gibxe kaatiyaa sinthankka nashshuwanne aadho eratethaa aw immeedda; Gibxe kaatii Yooseefossi Gibxe gadiyaanne bare golliiyaa ubbaa mooddanaadan, sunthatethaa immeedda. ⁱ

¹¹ “Gibxe gadiyaaninne Kanaane gadiyan ubbaan koshay geliide, cora asaa metootheedda; he gaasuwaan nu aawatuu qumaa demmibeykkino. ^{j12} Yayiqoobi Gibxe gadiyan kathay de7iyaawaa sisiide, nu aawatuwaa koyro yaa yeddeedda. ¹³ Laa7ethuwaa buussan Yooseefo bare ishatuwaassi eretteedda; qassi Gibxe kaatikka Yooseefo zariyaa ereedda. ^{k14} Yooseefo bare aawuwaa Yayiqoobinne bare dabbu ubbay mulekka laappun tammanne ichcheshu asay barekko yaana mala, kiittiide xeegisseedda. ^{l15} Yayiqoobi Gibxe gadiyaa wodhdhiide hayqqeedda; nu aawatuukka yaani hayqqeeddino. ^{m16} Untunttu anhay hewaappe Sekeema geetetiyyaa gadiyaa tookettiide, yaani Abraahaamo Hamoora naanaappe daro biraan shammeedda duufuwan moogetteedda. ⁿ

¹⁷⁻¹⁸ “Shin Xoossay Abraahaamossi immana geeddawe polettiyaa wodii gakkana matina, Yooseefa erenna hara kaatii Gibxe gadiyan denddana gakkanaassi, asay dari dari beedda. ^{o19} He kaatii nu zariyaa cimmiide, guutha naanay hayqqana mala, kare untuntta kessi olanaadan, nu aawatuwa un77etheedda. ^p

^{b7:2} Dom 12:1 ^{c7:4} Dom 11:31; 12:4 ^{d7:5} Dom 12:7; 13:15; 15:18; 17:8

^{e7:6} Dom 15:13-14 ^{f7:7} Kes 3:12

^{g7:8} Dom 17:10-14; 21:2-4; 25:26; 29:31-35:18

^{h7:9} Dom 37:11, 28; 39:2, 21 ^{i7:10} Dom 41:39-41 ^{j7:11} Dom 42:1-2

^{k7:13} Dom 45:1, 16 ^{l7:14} Dom 45:9-10, 17-18; 46:27

^{m7:15} Dom 46:1-7; 49:33 ^{n7:16} Dom 23:3-16; 33:19; 50:7-13; Iya 24:32

^{o7:17-18} Kes 1:7-8 ^{p7:19} Kes 1:10-11, 22

²⁰“Muse yeletteeddawe he wode; Xoossaa sinthan I daro lo77o na7aa gideedda; bare aawuwaa golliyaan heezzu agenaa gakkanaassi dicceedda. ^{q21} Muse wora olettedda wode, Gibxe kaatiyaa naatta demmaade bare na7aadan A dichchaaddu. ^{r22} Muse Gibxatuwaa aadho eratethaa ubbaa tamaariide, qaalaaninne oosuwan wolqqaama asa gideedda.

²³“Shin Musew yelettoodeppe laythay oytamuwaa kumeedda wode, bare ishatuwaa, Israa7eeliyaa asatuwaa be7anaw bare wozanaan qoppeedda. ^{s24} Israa7eelatuwappe ittuwaa Gibxeppe ittu naaqqishshin be7iide, he Israa7eeliyaa maaddeedda; he naaqpeedda Gibxe bitaniyaa wodhiide, A haluwaa kesseedda. ²⁵ Muse bare ishatuwaa bare bagganna Xoossay ashshana haniyaawaa untunttu akeekeddino giide qoppeedda; shin untunttu akeekibeykino.

²⁶“Wontetha gallassi laa77u Israa7eeliyaa asatuu ittu ittuwaanna wadhettiyaawantta demmiide, untunttu sigethanaw koyyiide, ‘Asatoo, ishatau hinttenttu ayissi ittu ittuwaa naaqqiitee?’ yaageedda.

²⁷“Shin he bare shooruwaa naaqqiyaawe Musa, ‘Neena nu bolla mooddiyaawaanne daannaa udiide, suntheeddawe oonee? ²⁸ Neeni zino Gibxe bitaniyaa wodheeddawaadan, taanakka wodhanaw koyyay?’ yaagiide, Musa karew sugi yegeedda. ²⁹ Muse hewaa siseedda wode Gibxeppe kesiide, Midiyaama gadiyan bete gidi de7iidde, laa77u attuma naanaa yaani yeledda. ^t

³⁰“Godaa kiitanchchay oytamu laythaappe guyyiyan, Siinaa Deriyaa matan de7iyaa bazuwaa buuran eexxiyaa tamaa lacuwaa giddon Musew beetteedda. ^{u31-32} Muse bare be7eeddawoo maalalettiide, akeeki xeellanaw buuraa mataan I shiiqide7ishshin, Godaa qaalay, ‘Taani ne aawatuwa Xoossaa, Abraahaame Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa’ yaagiide Musekko yeedda. Muse yashshaa kokkoriide, xeellanaw xalibeenna.

³³“Goday Musa, ‘Neeni eqqeedda biittay geeshsha gidiyaa diraw, ne gediyaan de7iyaa caammaakka kessa. ³⁴ Taani Gibxen de7iyaa Ta asaa waayiyaa geeshsha be7aade, qassi untunttu ooliyaakka sisaade, untunttu ashshanaw wodhdhaaddi. Ha77i haa ya. Taani neena Gibxe kiittana’ yaageedda.

³⁵“He Musa Israa7eelatuu; ‘Neena nuuna mooddiyaawaanne daannaa udiide suntheeddawe oonee?’ yaagiide ixceeddino; buuraa giddon aw beetteedda kiitanchchan mooddiyaawaanne ashshiyaawaa gidana mala, Xoossay A kiitteedda. ^{v36} He Muse Israa7eelatuwaa Gibxe gadiyan Zo7o Abbaaninne mela biittaan, oytamu laythaw oorathabaanne malaataa oothiide, Gibxeppe kaaletheedda. ^w

³⁷“Israa7eeliyaa asaassi, ‘Xoossay taana dentheeddawaadan, hintte zariyaa gid-doppe ta mala nabiyaa hinttenttoo denthanawaa’ yaageeddawe he Musa. ^{x38} I Israa7eeliyaa asaa maabaraanna ittippe mela biittaan de7eeddawaa; I nu aawatuwananne Siinaa Deriyaa bollan barew haasayeedda kiitanchchaanna ittippe de7eedda. Yaatiide Xoossappe de7uwaa qaalaa nuussi immanaw akkeedda. ^y

³⁹“Musew nu aawatuu azazettanaw dosibeykino; shin gede A sugi oliide, guyye Gibxe simmanaw amotteeddino. ⁴⁰ Qassi Aaroonaa, ‘Nuuna kaalethiyaa xoossatuwaa nuussi medhdha; ayissi gooppe, ha nuuna Gibxeppe aheedda Muse waaneeddentto

¶7:20 Kes 2:2 ¶7:21 Kes 2:3-10 ¶7:23 Kes 2:11-15 ¶7:29 Kes 18:3-4

¶7:30 Kes 3:1-10 ¶7:35 Kes 2:14 ¶7:36 Kes 7:5; 14:21; Pay 14:33

¶7:37 Zar 18:15, 18 ¶7:38 Kes 19:1-20:17; Zar 5:1-33

nuuni erokko' yaageeddino. ^{z41} Miizzaa Maraa malatissiide, he wode eeqaa ootheed-dino; he eeqaassi yarshshuwaa yarshshiide, barenttu kushii ootheedda oosuwan nashetteeddino. ^{a42} Shin Xoossay untuntntoo zokkiyaa zaareedda; untuntntu saluwaa xoolinttiyaassi goynnanaadan, untuntnta aggeedda; nabatuwaa maxaafan, 'Israa7eeliyaa asatoo, oytamu laythaa asay baynna saan shukkeedda mehiyaanne yarshshuwaa taw yarshsheedditee?

⁴³ Hinttenttu hinttentntoo goynnanaaw ootheedda eeqatuwaa, Molooka dunkkaaniyaanne Refaana giyaa hintte xoossaa xoolinttiyaa tookkeeddita. Taani hinttentnta Baabilooneppe hini bagga yeddana' geetettiide xaafetteedda.^b

⁴⁴ "Muse bare be7eeddawaa malatissiide, Goday aw odeeddawaadan medhd-heedda markkaa dunkkaanii nu aawatuwassi mela biitaan de7ee. ^{c45} Qassi nu aawatuu dunkkaaniyaa barenttu aawatuwappe kaallaan akkiide, Xoossay kase yed-ersseedda Ayihuda gidenna asaa biittaa oyqqeedda wode, Iyyaasunna gelisseeddino; he dunkkaanii Daawite de7iyaa wodii gakkanawukka hewaan de7eedda. ^{d46} Daaw-ite Xoossaan sabetteedda; qassi Yayiqooba, Goday de7ana golliyaa keexxanaw Xoos-saa woosseedda. ^{e47} Shin aw golliyaa keexxeeddawe Solomona. ^f

⁴⁸⁻⁵⁰ "Shin nabii, 'Goday, "Saluu ta kawutethaa oydiyaa; sa7aykka ta gedi yedhdhiyaasaa. Yaatina, taw ayaa mala golliyaa keexxanitee? Woy taani shemppanasay haqanee? Ha ubbabaa ta kushiyan medhdhabeykkitaa?" yaagee' geeddawaadan, Ubbaappe Bolla Xoossay asay keexxeedda golliyaan de7enna. ^g

⁵¹ "Hinttenttu aybe morggii mino asee? Hinttenttu wozanay Xoossaa qaalaa akkanaw aybe dammeeddawee? Hinttenttu haythaykka waani tulleeddee? Ubba wode Geeshsha Ayyaanaassi azazettennan ixxiita. ^{h52-53} Nabatuwan hinttenttu aawatuu yederssibeennawe oonee? Xoossaa Na7ay Xilluu yaanawaa kaseti-ide odeeddawanttakka wodheeddino. Ha77i hinttenttukka kiitanchchatuwaa kushiyaappe Xoossaa higgiiyaa akkiide azazettibeennawanttu, Xilluwaa aathi im-miide wodheeddita" yaageedda.

Isxxifaanoosa Shuchchan Dechchiide Wodheeddino

⁵⁴ Untuntntu hewaa siseedda wode, barenttu wozanaan Isxxifaanoosassi daro yiillotiide, barenttu menttershshaa sa77iide naasseeddino. ⁵⁵ Shin Isxxifaanoosi barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, saluwaa pude caddi xeelliide, Xoossaa bonchchuwaanne Yesuusi Xoossaappe ushechcha baggan eeqqeeddawaa be7eedda. ⁵⁶ Yaatiide, "Xeellite, taani saluu dooyettina, Asaa Na7ay Xoossaappe ushechcha baggan eeqqeeddawaa be7ay" yaageedda.

⁷7:40 Kes 32:1 ^a7:41 Kes 32:2-6 ^b7:43 Amo 5:25-27

^c7:44 Kes 25:9, 40 ^d7:45 Iya 3:14-17 ^e7:46 2Sam 7:1-16; 1Od 17:1-14

^f7:47 1Kat 6:1-38; 2Od 3:1-17 ^g7:48-50 Isa 66:1-2 ^h7:51 Isa 63:10

⁵⁷ Kooshshaa dhoqqu oothi waassiidde, barenttu haythaa tucciide, ittippe gidi aakko woxxeeddino. ⁵⁸ Katamaappe gaxaa A kessiide, shuchchan caddeeddino. Markkatuukka barenttu mayuwaa kessiide, itti Saa7oola geetettiyaa wodallaa matan wotheeddino.

⁵⁹ Isxxifaanoosi, “Ta Godaa Yesuusaa, ta shemppuwaa akka” yaagiide xeeqishshin, untunttu shuchchan A dechchiino. ⁶⁰ He wode I gulbbatiide, bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Ta Godaw, ha nagaraa untunttoo atto ga” yaageedda. Hewaa giinee hayqqi ageedda.

Saa7ooli Ammaniyaa Asaa Yedersseedda

8 Saa7ooli Isxxifaanose hayquu lo77a gi akkeedda. He gallassi Yeerusalaaamen de7iyaa ammaniyaawanttu bolla wolqqaama yederssuu denddeedda; Yesuusi kiitteeddawanttuppe attin, ammaniyaawanttu ubbatuu Yihudaa gadiyaaninne Sammaariyaa gadiyan laaletteeddino. ² Xoossaa asatuu Isxxifaanoosa moogeeddino; qassi aw daro yeekkeeddino. ³ Shin Saa7ooli ammaniyaa asaa dhayissanaw baax-ete; ubbaa golliyaa geli geliide, attuma asaanne macca asaa goochchi goochchiide, qasho golle yeddee.

Wonggalaa Mishiraachchuu Sammaariyan Odetteedda

⁴ Laaletteedda ammaniyaawanttu qaalaadiidde, ubbasaa beeddino. ⁵ Piliphphoosi Sammaariyaa katamaa wodhdhiide, Kiristoosabaa asaassi odeedda. ⁶ Cora asay Piliphphoosi geeddawaa darissi akeekiide siseedda; I oothiyaa malaataakka be7eedda. ⁷ Ayissi gooppe, iita ayyanatu kooshshaa dhoqqu oothi haasayiide, cora asaappe keseeddino; qassi cora sileeddawanttunne wobbatuu paxeeddino. ⁸ He katamaan asay daro nashetteedda.

⁹ Shin Simoona geetettiyaa itti bitani kase, barena wolqqaama gi kaayiiddi, Sammaariyaa asaa, “Laa hawe aybe oorathabee” giissiide he katamaan de7eedda. ¹⁰ Guuthatethaappe doommiide, woggatethaa gakkanaw, asay ubbay, “Xoossaa wolqqay daro wolqqaamay hawaa” giide aabaa sisee. ¹¹ Daro wodiyaappe doommiide, kaayuwan Sammaariyaa asaa “Laa hawe ayba oorathabee” giisseedda diraw, asay aabaa sisee. ¹² Shin Piliphphoosi Xoossaa kawutethaabaanne Yesuusi Kiristtoosa sunthaabaa attumawanttussinne maccawanttussi mishiraachchuwaa odiidde, untunttu aabaa ammaniide xammaqetteeddino. ¹³ Qassi Simoonikka bare huuphew ammaniide xammaqetteeddawaappe guyyiyan, Piliphphoosanna ittippe de7iide, oosettiyaa malaataanne Xoossay ootheedda wolqqaama malaataa be7iide maalaletteedda.

¹⁴ Yesuusi kiitteedda Yeerusalaaamen de7iyaawanttu, Sammaariyaa asay Xoossaa qaalaadi akkeeddawaa siseedda wode, Phexiroosanne Yohaannisa untunttukko yeddeeddino. ¹⁵ Phexiroosinne Yohaannisi wodhdhiide, ammaniyaawanttu Geeshsha Ayyaanaa akkana mala, untunttoo Xoossaa woosseeddino; ¹⁶ ayissi gooppe, Sammaariyaa asatuu Godaa Yesuusa sunthan xinqqataa xalalaa xammaqetteeddawaappe attin, untunttuppe ittuwaa bollaninne Geeshsha Ayyaanay wodhdhibeenna. ¹⁷ He wode Phexiroosinne Yohaannisi barenttu kushiyaa untunttu bolla wothawaappe guyyiyan untunttu Geeshsha Ayyaanaa akkeeddino.

¹⁸ Yesuusi kiitteeddawanttu barenttu kushiyaa untunttu bolla wothina, untunttoo Geeshsha Ayyaanay imetteeddawaa Simooni be7eedda wode, Phexiroosassinne

Yohaannisassi miishshaa ahiide, ¹⁹“Taanikka ta kushiya wothiyaa ubbay Geeshsha Ayyaanaa akkana mala, ha maataa tawukka immerikkitee” yaageedda.

²⁰Shin Phexiroosi aw hawaadan yaageedda; “Neeni Xoossaa imotaa miishshaan shammanaw qoppeedda diraw, ne miishshay neenanna coo dhayo. ²¹Ne wozanay Xoossaa sinthan suure gidenna diraw, new hawaan gishuu baawa. ²²Yaatawaappe guyyiyaan ha ne wozanaa iita qofaa diraw, nagaraappe simma; ooni eri ne wozanaan de7iyaa iita qofaa Xoossay atto gaanenttonne Xoossaa woossa. ²³Ayissi gooppe, neeni daro qanaatiyaa oyqqaade nagaraa qashuwan de7iyaawaa taani be7ay” yaageedda.

²⁴Hewaappe guyye Simooni Phexiroosassinne Yohaannisassi zaariide, “Hinttenttu geeddawaappe ittibaynne taana gakkenna mala, hintte taw Xoossaa woossite” yaageedda.

²⁵Phexiroossinne Yohaannisassi markkatteeddawaappenne Godaa qaala odeeddawaappe guyyiyaan, guyye Yeerusalaame simmeeddino; yaatiide Sammaariyan de7iyaa daro qeeri katamatuwaan mishiraachchuwa qaala odeeddino.

Piliphphoosi Tophphiyaa Asaa Gideedda Shuufaa Xammaqeedda

²⁶Godaa kiitanchchay Piliphphoosa, “Denddaade Yeerusalaameppe Gaaza afiyaa asi baynna mela sa7aa ogiyaakko ba; he ogii away kesiyaasaa xeelliyaa wode ushechcha dugehaa bagganna de7ee” yaageedda. ²⁷Piliphphoosi denddiide beedda. Hinddeko geetettiyaa Tophphiyaa kaatattissi biittaa mooddiyaa I miishshaa ubbaakka naagiyaa Tophphiyaa asa gideedda itti shuufay de7iyaawe goyinnanaw Yeerusalaame beedda. ²⁸Paray goochchiyaa gaariyaan uttiide, Yeerusalaameppe guyye simmiide, nabiyaa Isiyaasa maxaafaa nabbabee.

²⁹Geeshsha Ayyaanay Piliphphoosa, “He gaariyaakko shiiqaade ittippe gida” yaageedda.

³⁰Piliphphoosi woxxi yiide, nabiyaa Isiyaasa maxaafaa shuufay nabbabishshin sisiide A, “Neeni nabbabiyaawaa akeekay?” yaageedda.

³¹Shuufay, “Taw odiide akeekissiya asay baynnaan waaniide akeekettii?” yaageedda; qassi barenanna gaariyaan kesiide uttana mala, Piliphphoosa woosseedda. ³²Shuufay nabbabiyaawaa maxaafay

“Dorssaadan I shukettanaw laagettee.

Dorssa maray bare isikiyaa

qanxxiyaawaa sinthan co77u giyaawaadan,

ikka bare doonaa pokibeenna.

³³I kawusheeddawaadan aw xillo pirdday dhayeedda.

Yesuusa de7uu ha sa7aappe pude akettidigeedda diraw,

A zariyaabaa oonee odanawe?”

yaageedda.ⁱ

³⁴Shuufay zaariide Piliphphoosaw, “Nabii hawaa oowaa odii? Barebaa odiyee woy hara asaabaa odii? Taw odaarikkii” yaageedda. ³⁵Piliphphoosi zaariide, Xoossaa maxaafaa I nabbabiyaasaa doommiide, Yesuusabaa mishiraachchuwa qaala aw odeedda.

³⁶ Unttuntu ogiyaa oyqqi biidde, haathay de7iyaasaa gakteeddino; shuufay, “Haathaa hawaa be7a; xammaqettiyaawaa taana diggiyaawe ayee?” yaageedda.

³⁷ Piliphphoosi A, “Neni ne kumentha wozanaappe ammanoope, danddayaa” yaageedda.

I zaariide, “Yesuusi Kiristtoosi Xoossaa Na7aa gidiyaawaa taani ammanay” yaageedda.

³⁸ Gaari eqqana mala shuufay azazina, inne Piliphphoosi laa77atuu duge wodhdhiide, haathan gelina Piliphphoosi A xammaqeedda. ³⁹ Unttuntu haathaappe gaxaa keseedda wode, Godaa Ayyaanay Piliphphoosa liphphi udiide, afi aggeedda; laa7ethuwaa shuufay Piliphphoosa be7ibeenna; shin bare ogiyaa nashettiide beedda. ⁴⁰ Piliphphoosi bare huuphew Azoxxoosan de7iyaawaa ereedda; qassi Qisaariyaa yaana gakkanawukka, katamaa ubbaan yuuyiidde mishiraachchuwa qaala odee.

Saa7ooli Kiristtoosan Ammaneedda

(Kit 22:6-16; 26:12-18)

9 Shin Saa7ooli Godaa kaalliyawantta wodhanaw manddiide, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaakko beedda. ² Yaatiide Godaa ogiyaa kaalliyaa asatuwaa maccawanttanne attumawantta demmooppe, qachchiide Yeerusalaame ahanaw, Damasqqon de7iyaa Ayihuda woosa golleto dabidaabbiyaa xaafanaw A woosseedda.

³ I biidde, Damasqqo katamaa gakkana matoode, qoppennaan saluwaappe wolqqaama poo7uu A yuushshuwaa ubbaani poo7eedda. ⁴ Saa7ooli sa7aan kunddiuttina, “Saa7oolaa Saa7oolaa, ayissi Taana waayissay?” giyaa qaala siseedda.

⁵ Saa7ooli, “Ta Godaw, neni oonee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusikka, “Taani neni yederssaadde de7iyaa Yesuusa.” yaageedda.

⁶ Shin Saa7ooli kokkoriiddinne maalalettiide, “Ta Godaw, taani ayaa oothanaadan koyyay?” yaageedda.

Goday A, “Denddaade katamaa gela; neni oothanaw bessiyaabay new yaani odetanawaa” yaageedda.

⁷ Saa7oolanna ogiyaan biyaa asatuu aynne haasayennan eqqi aggiide, kooshshaa sisiino; shin oonanne be7ibeykkino. ⁸ Saa7ooli sa7aappe denddina, A ayfii doyettedda wode, aynne xeellanaw danddayibeenna; hewaa diraw, unttuntu A kushiyaa oyqqi goochchiide, Damasqqo gelisseeddino. ⁹ Heezzu gallassa gakkanawukka I xeellibeenna; aynne mibeenna; ayaanneekka ushibeenna.

¹⁰ Damasqqon itti Hanaaniyaa giyaa kaalliyawe de7ee; Goday saxaan A, “Hanaanew” yaageedda.

Hanaanii, “Ta Godaw, hawaan de7ay” yaageedda.

¹¹ Goday A, “Denddaade Suure geetettiyaa ogiyaa baade, Yihudaa soyin itti Saa7oola giyaa Xersseeseppe yeedda bitaniyaa koyya; ayissi gooppe, I woossee.

¹² Qassi Hanaaniyaa giyaa bitani geliide, Saa7ooli laa7enthuwaa xeellanaadan, bare kushiyaa A bolla wothiyaawaa saxaan be7eedda” yaageedda.

¹³ Hanaanii zaariide, “Ta Godaw, Yeerusalaamen ne geeshsha asaa bolla he bitani ay keena iitabaa otheeddentto, taani daro asaappe sisaaddi. ¹⁴ Qassi Damasqqon ne sunthaa xeesiyaawantta ubbaa qachchanaw, qeesatuwaa kaappatuu aw maataa immeeddino” yaageedda.

¹⁵Shin Goday A, “Saa7ooli Ayihuda gidenna asaa sinthan, kaatatuwaa sinthaaninne Israa7eeliyaa asaa sinthan, Ta sunthaa erissanawunne Taw oothanaadan dooretteedda miishshaa gidiyaa diraw, neeni ba. ¹⁶Ayissi gooppe, Ta sunthaa diraw, I ayikeenaa waayyetanaw bessintto, Taani A bessana” yaageedda.

¹⁷Hanaanii biide, soy geliide, bare kushiyyaa Saa7oola bolla wothiide, “Ta ishaw Saa7oolaa, neeni yiyyaa ogiyaan new beetteedda Yesuusi, neeni xeellana malanne Geeshsha Ayyaanay neenan kumana mala, taana kiitteedda” yaageedda. ¹⁸Ellekka, ayentto poquwaa malay Saa7oola ayfiyaappe wodhdhina, Saa7ooli laa7enthuwaa xeelleedda; qassi denddiide xammaqetteedda. ¹⁹Qumaa miide minetti, Damasqqon de7iyaa kaalliyaaawanttunna amareedda gallassaa gami77eedda.

Saa7ooli Damasqqon Tamarisseedda

²⁰Ellekka, “Yesuusi Kiristtoosi Xoossaa Na7aa” yaagiide, Ayihuda woosa gollatuwaan qaalaadeedda.

²¹Hewaa siseedda ubbay maalalettiide, “Hawe Yeerusalaamen Yesuusa sunthaa xeesiyaawantta dhayissiyaawaa gidennee? Qassi untuntta qachchiide, qeesatuwaa kaappatuwaa sintha afanaw yibeenneyee?” yaageeddino.

²²Shin Saa7ooli qaalaadeiyaa oduu minni minni beedda; Yesuusi qassi Kiristtoosa gidiyaaawaakka I akeekissiide odeedda diraw, Damasqqon de7iyaa Ayihudatu aw zaariyaawaa dhayeeddino.

²³Cora gallasaappe guyyiyan, Ayihudatu shiiqiide, Saa7oola wodhanaw zoretteeddino. ²⁴Shin Ayihudatu barena wodhanaw qoppowaa Saa7ooli siseedda; untunttu A wodhanaw qammanne gallassi katamaa penggiyaa naagiino. ²⁵Shin kaalliyaaawantta A qamma afiide, dirssaa huuphiyaanna taayyiyaan duge wotheeddino.

Saa7ooli Yeerusalaamen Tamarisseedda

²⁶Saa7ooli Yeerusalaame gakeedda wode, kaalliyaaawanttunna ittipe gaketanaw shiiqi be7eedda; shin kaalliyaaawaa I gideeddawaa ubbay ammanennaan ixxiide, aw yayyeeddino. ²⁷Shin Barnaabaasi Saa7oola Yesuusi kiitteeddawanttukko afeedda; ogiyaan Godaa I waaniide be7eeddentto, aw Goday wooti haasayeeddenttonne qassi Saa7ooli Damasqqon Yesuusa sunthan yayyennaan wooti qaalaadeeddentto, untunttoo geeshshiide odeedda. ²⁸Saa7ooli Yeerusalaamen yuuyyiiddenne Godaa Yesuusa sunthan yayyennaan qaalaadeiidde, Yesuusi kiitteeddawanttunna ittipe de7eedda. ²⁹Qassi Saa7ooli Giriike qaalaadehaasayiyaa Ayihudatuwaanna haasayeenne palumettee; shin untunttu A wodhanaw koyyeeddino.

³⁰Ishatu hewaa sisiide, Saa7oola duge Qiisaariyaa afiide, Xersseese yeddeeddino. ³¹Yihudaan, Galiilaaninne Sammaariyan ubbaan de7iyaa ammaniyaa asatu sarotethaan de7eeddino; qassi minneeddino; Godaassi yayyiyaawaaninne Geeshsha Ayyaanaa maaduwaaan gemettiide, payduwanka dari dari beeddino.

Phexiroosi Lidiyaninne Yoophphen Tamarisseedda

³²Phexiroosi ubbasan yuuyyiide, Liidaan de7iyaa geeshsha asatuwaakko qassi wodhdheedda. ³³Yaatiide hewaan hospun laythaa siliide, arsaan gisiide de7iyaa itti Eeniyaa giyyaa bitaniyaa demmeedda. ³⁴Phexiroosi Eeniyaa, “Eenaw, Yesuusi

Kiristtoosi neena pathee; denddaade ne hiixaa yegga” †yaageedda. Hewaappe guyye ellekka denddi eqqeedda. ³⁵Liidaaninne Saaronan de7iyaa asay ubbay Eeniyaa be7iide, Godaakko simmeeddino.

³⁶Yoophphe katamaan itti Xaabito geetettiyaa ammanewunna de7aw; Xaabito guussay Giriike qaalaan Dorqo giyaawaa. Iza bare de7eedda wodiya ubbaan lo77obaa oothaaddenne hiyyeesaa maaddaadde de7aw. ³⁷He wode iza harggaade hayqqina, asay izi anhaa meecciide, pooqiyaa pude kessiide gisiseedda. ³⁸Liiday Yoophphessi mata; kaalliyaaawanttu Phexiroosi Lidiyan de7iyaawaa Yoophphen sisiide, “Hayyanaa nuukko ellekka yaarikkii” yaagiyaa kiitaa laa77u asatuwaa bolla aakko kiitteeddino.

³⁹Hewaappe guyye Phexiroosi denddiide, untuntunna bi gakkina, pooqiyaa pude A kessiide, kifiliyaa geliseeddino. Asini baynna am77e maccawanttu ubbay yeekkiiddenne Dorqqa untuntunna de7iyaa wode ootheedda qamishatuwanne mayatuwaa ubbaa Phexiroosa bessiide, A yuushshuwaan yuuyyi aadhdiide eqqeeddino. ⁴⁰Phexiroosi untunta ubbaa kare kessiide, gulbbati Xoossaa woosseedda; qassi anhaakko simmiide, “Xaabitee, dendda” yaageedda; Xaabitakka bare ayfiyaa dooyya Phexiroosa be7aade, dhoqqa uttaaddu. ⁴¹Phexiroosi izo bare kushiyan maaddiide, denthi esseedda; hewaappe guyyiyan, ammaniyaawanttanne asini baynna am77e maccawantta xeesiide, paxeeddawunno untunttoo immeedda.

⁴²Ha yewuu Yoophphe katamaa ubbaan laalettina cora asay Godaa ammaneeddino. ⁴³Phexiroosi Yoophphen itti Simoona giyaa galbbaa qaaciyaawaanna daro wodiya gami77eedda.

Phexiroosanne Qornneliyooosa

10 Qiisaariyaan “Xaalatuwaa Olaa asatuwaa” geetettiyaa olanchchatoo itti xee-tatuwaa kaappuu Qornneliyooosa giyaawe de7ee. ²Qornneliyooosi Xoossaa loythiide ammaniyaa asanne, bare soy asaa ubbaanna ittippe Xoossaassi goyinniyaa asa; Ayihuda hiyyeesaakka I daro maaddee; qassi Xoossaa ubba wode woossee. ³Itti gallassi uduppu saatiyaa heeran, “Qornneliyooosa” giide xeesiyaa Xoossaa kiitanchchay barekko gelishshin, Qornneliyooosi saxaan geeshshiide be7eedda.

⁴Qornneliyooosi yayyiide, kiitanchchaa caddi xeelliide, “Ta Godaw, I aye?” yaageedda.

Kiitanchchay zaariide, hawaadan yaageedda; “Ne woosaynne neeni hiyyeesaa maaddiyawe Xoossaa sinthan hassayettanaw saluwaa beedda. ⁵Ha77i Yoophphe asaa kiittaade, Phexiroosa geetettiyaa Simoona ahissa. ⁶Phexiroosi abbaa doonan de7iyaa galbbaa qaaciya Simoona gollen imathatethaani utteedda; neeni oothanaw bessiyaawaa I new odanawaa” yaageedda.

⁷Qornneliyooosi barew odeedda kiitanchchay biina, bare qoomatuwaappe laa77atuwaanne Xoossaassi goyinniyaa bareppe shaakettenna wottaadaratuwaappe ittuwaa xeesiide, ⁸untunttoo ubbabaa odiide, untunta Yoophphe kiitteedda.

⁹Wonttetha gallassi untunttu biide, Yoophphe katamaakko matishshin, Phexiroosi usuppun saatiyaa heeran golliyaa bollan dembbayiide ootheddasaa Xoossaa woossanaw kaseedda. ¹⁰Qassi koshattiide, qumaa maanaw koyyeedda;

†9:34 hiixaa yegga: Hawaa guussay meetettiyaabaa giigissa guussaa.

shin qumay ka77ishshin, saxaa be7eedda. ¹¹Saluu dooyettina, wolqqaama mayuwaa malatiyaabay oydu bagganna oyqettiide, sa7aan wodhdhishshin, Phexiroosi be7eedda. ¹²Hewaan oydu gediyaanna de7iyaa mehii, do7ay, shooshshay, zariinne kafuu ubbay de7ee. ¹³“Phexiroosaa, dendda eqqaade shukka ma” giyaa qaalay aakko yeedda.

¹⁴Shin Phexiroosi, “Ta Godaw, hanenna! Taani tunabaanne sheneyiyaabaa ubakka ma erikke” yaageedda.

¹⁵Qassi laa7enthuwaa, “Xoossay geeshsheeddawaa neeni tunissoppa” giyaa qaalay aakko yeedda. ¹⁶Heezzu gede hewaadan geedda; hewaappe guyyiyan, ellekka he wolqqaama mayuwaa malatiyaawe pude saluwaa aketti aggeedda.

¹⁷Phexiroosi bare be7eedda saxaa bilethay ayaa gidanddeeshsha? Yaagiide, bare wozanaa gidдон, “Laa hawe ayee?” giishshin, Qornneliyoosi kiitteedda asatuu Simoona golli de7iyaasaa koyyiide, A penggiyaan eqqeeddino. ¹⁸Bar-enttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Phexiroosa geetettiyaa Simoona giyaa imathay hewaan de7ii?” yaagiide oochcheeddino.

¹⁹Phexiroosi saxaan be7eeddabaa akeekanaw qofaan sheekkide7ishshin, Geeshsha Ayyaanay A, “Be7a, heezzu [‡]asatuu neena koyyiino; ²⁰denddaade wodhdha; Taani untuntta kiitteedda diraw, sidhennaan untuntunna ba” yaageedda.

²¹Phexiroosi asatuwaakko wodhdhiide, “Hinttenttu koyyiyaawe taana. Ayaa akkana yeedditee?” yaageedda.

²²Untunttu, “Xoossaassi yayiyaa xilluu Ayihuda asaa ubbaan daro bonchcheteedda xeetatuwaa kaappuwaa Qornneliyoosi, neena bare soy afissiide, qaalaa neeppe sisana mala, Xoossaa geeshsha kiitanchchay aw odeedda” yaageeddino.

²³Phexiroosi asatuwaa immatha udi shoobbanaw soy mokkeedda.

Wonttetha gallassi, denddiide untuntunna beedda; Yoophphe katamaan de7iyaa ishatuwaappe ittu ittu aananna ittippe beeddino. ²⁴Wonttetha gallassi, Qiisaariyaa gakkeddino; Qornneliyoosi bare dabbatuwanne bare laggethatuwaa ittippe xeesi shiishshiide, Phexiroosa naagee. ²⁵Phexiroosi gelana hanishshin, Qornneliyoosi aananna gaketttiide, A sinthan kunddiide, aw goyinneedda. ²⁶Shin Phexiroosi, “Dendda! Taanikka ta huuphew asa” yaagiide A dentheedda.

²⁷Phexiroosi Qornneliyoosanna haasayiide, soy geleedda; I geliyaa wode cora asay shiiqeeddawaa demmiide, ²⁸asaa, “Ayihuda asay hara zariyaanna ittip-
petethaan de7anaw, woy gakettanaw woga gidennawaa hintte huuphew eriita; shin taani oonanne tunaa woy sheneyiyaabaa geenna mala, Xoossay taana besseedda. ²⁹Hewaa diraw, hintte taw kiittina, palumay baynnaan yaaddi. Ha77i, “Taana ayissi ahisseedditee?” yaagaade hinttentta oochchay” yaageedda.

³⁰Qornneliyoosi hawaadan yaageedda; “Taani hachche oydu gallassaappe kase ha saatiyaan uduppu saatiyaa woosaa ta soyin Xoossaa woossishshin, pholqqiyaa mayuwaa mayyeedda asay ta sinthaan eqqiide, ³¹taana, ‘Qornneliyoosa, Xoossay ne woosaa siseedda; neeni hiyyeesaa maaddiyaawaakka hassayeedda. ³²Simmi asaa Yoophphe kiittaade, Simooni Phexiroosa giyaawaa xeesissa; Simooni Phexiroosi Simoona giyaa galbbaa qaacciyaawaa gollen abbaa doonaan imathatethaa utteedda’ yaageedda. ³³Hewaa diraw, taani neekko ellekka kiittaaddi; neeninne

[‡]10:19 heezzu: Itti itti maxaafatuu coraa giino; itti maxaafay laa77uu yaagee.

yaadde loythaadda; simmi neeni nuussi odanaw Xoossay neena azazeeddawaa ubbaa sisanaw ha77i nuuni ubbay hawaan Xoossaa sinthan de7eetto” yaageedda.

Phexiroosa Haasayaa

³⁴⁻³⁵ Phexiroosi haasayaa hawaadan yaagi doommeedda; “Xoossay asaa som77iyaa xeellenna; shin gade ubbaan barew yayyiyaawaanne xillo oosuwaa oothiyaawaa galatiyaawaa taani tumu akeekaaddi. ³⁶ Xoossay asaa ubbaa Godaa, Yesuusi Kiristoosa bagganna, sarotethaa odiidde, ha wonggalaa mishiraachchuwaa Israa7eeliyaa asaassi kiitteeddawaa hinttenttu eriita. ³⁷ Yohaannisi qaalaa odeedda xinqqataappe guyyiyan, Galiilaappe doommiide, Yihudaa gadiyaa ubbaan haneeddawaa hintte eriita. ³⁸ Xoossay Naazireetiyaa Yesuusa Geeshsha Ayyaanaaninne wolqqaan kuntheedda; Xoossay aananna de7iyaa diraw, lo77obaa I oothiiddinne xalahiyaa kaappuwaassi moodetteedda ubbaa pathiidde yuuyyeedda.

³⁹ “Ayihuda gadiyaaninne Yeerusalaamen I otheedda ubbabaassi nuuni markka. Unttuntu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishi kaqqiide, A wodheeddino. ⁴⁰ Shin Xoossay heezzenthiyaa gallassan hayquwaappe A dentiide besseedda. ⁴¹ Xoossay koyro dooreedda markkatuwaa nuuna, A besseeddappe attin, asaa ubbaa gidenna; hayquwaappe I denddeeddawaappe guyyiyan, nuuni aananna meeddonne usheeddo. ⁴² Xoossay wonggalaa mishiraachchuwaa asaassi nuuni odanawunne, paxa de7iyaawanttu bollaninne hayqqeeddawanttu bollan pirddanaw I suntheeddawe Yesuusa gideeddawaa nuuni markkattanaw nuuna azazeedda. ⁴³ Xoossay aani ammaniyaa ubbaa nagaraa A sunthan atto gaanawaa nabatuu ubbatuu markkattino” yaageedda.

Ayihuda Gidenna Asatuu Ammaniide Geeshsha Ayyaanaa Akkeeddino

⁴⁴ Phexiroosi biro he yewuwaa odishshin, qaalaa sisiyaa ubbaa bolla Geeshsha Ayyaanay wodhdhii aggeedda. ⁴⁵ Phexiroosanna Yoophpeppe yeedda, ammaniyaa qaxxaretteedda Ayihuda ubbatuu Ayihuda gidennawanttu bollankka Geeshsha Ayyaanaa imotay gukkeedda diraw maalaletteeddino. ⁴⁶ Ayissi gooppe, unt-tuntu dumma dumma qaalaan haasayishshiininne Xoossaa darotethaa sabbishshin siseeddino.

He wode Phexiroosi zaariide, ⁴⁷ “Hawanttu qassi nuunaadan Geeshsha Ayyaanaa akkeeddawanttu xammaqettennaadan, haathaa untuntta digganaw danddayiyaawe oonee?” yaageedda. ⁴⁸ Unttuntu Yesuusi Kiristoosa sunthan xammaqettana mala, untuntta azazeedda; hewaappe guyyiyan, unttuntu barenttunna amareedda gallasaa uttana mala, A woosseeddino.

Phexiroosi Ayihuda Gidenna Asaappe Ammaneeddawanttu Soy Ayaw Geleeddentto Odeedda

11 Yesuusi kiitteeddawanttunne Yihudaa ubbaan de7iyaa ishatuu, Ayihuda gidennawanttukka Xoossaa qaalaa akkeeddawaa siseeddino. ² Phexiroosi Yeerusalaame beedda wode, qaxxaretteedda asatuu aananna palumettiidde, ³ A, “Neeni qaxxarettibeennawanttukko gelaade, untuntunna qumaa maadda” yaageeddino.

⁴Shin Phexiroosi haneeddawaa koyruwaappe doommiide, maaran maaran hawaadan yaagiide odeedda; ⁵“Taani Yoophphe katamaan Xoossaa woossishshin, taani ayyaanaani gidaade saxaa be7aaddi; wolqqaama mayuwa malatiyaawe oyddu bagganna oyqettiide, saluwaappe wodhdhiide, taakko yeedda. ⁶Hewaa gidduwaa taani cadda xeelliyaa wode, oyddu gedi de7iyaa mehiyaa, du7aa, shooshshaa, zariyaanne kafuwa be7aaddi. ⁷Qassi, ‘Phexiroosaa, dendda; shukka ma’ giyaa qaalaa taani sisaaddi.

⁸“Shin taani, ‘Ta Godaw, hanenna! Tunabay woy sheneyiyaabay ubbakka ta doon-aaakko shiiki erenna’ gaaddi.

⁹“Qaalay saluwaappe laa7ethuwaakka, ‘Xoossay geeshsheeddawaa neeni tunaa gooppa’ yaagiide taw zaareedda.

¹⁰“Hewe heezzu gede hanina, wurssethaan ubbabay saluwa pude goosheeteedda. ¹¹He man77iyanka heezzu asatuu Qiisaariyaappe taakko kiitettiide, taani de7iyaa golliyaa gakki aggeeddino. ¹²Taanikka sidhennaani untuntunna baana mala, Geeshsha Ayyaanay taw odeedda. Qassi ha usuppun ishatauu Yoophpheppe taananna Qiisaariyaa biina, nuuni Qornneliyoosa soy geleeddo. ¹³⁻¹⁴Kiitanchchay bare soyin eqqiide barena, ‘Phexiroosa geetettiyaa Simoona xeesanaw asaa Yoophphe kiitta; neeninne ne golle asay ubbay attiyaa qaalaa I new odanawaa’ geeddawaa Qornneliyoosi wooti siseeddentto, nuussi odeedda.

¹⁵“Taani haasayanaw doommiyaawan Geeshsha Ayyaanay koyro nu bolla wodhdheeddawaadan, untunttu bollaakka wodhdhii aggeedda. ¹⁶Goday, ‘Yohaannisi haathan xammaqeedda; shin hinttenttu Geeshsha Ayyaanaan xammaqettanita’ yaageedda qaalaa taani hassayaaddi. ¹⁷Xoossay nuussi Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammaneeddawanttussi immeedda imotaa malaa Ayihuda gidennawanttookka qassi immooppe, simmi Xoossaa digganaw taani oonee?” yaageedda.

Ammaniyaawanttu Kiristtaane Geetetteeddino

¹⁸Untunttu hawaa siseedda wode barenttu palumaa aggiide, “Yaatina, Xoossay Ayihuda gidennawanttukka qassi nagaraappe simmiide de7anaadan, untuntta qaadeedda” yaagiide Xoossaa galateeddino.

¹⁹Isxxifaanoosa bolla gakkeedda waayiyaa geeduwan laalettettedda ammaniyaawanttu qaalaa Ayihudatuwaa xalalaappe attin, haraassi ittuwaassinne odennaan, Pinqqe, Qophiroosanne Anxxookiyaa gakkanaw yuuyyeeddino. ²⁰Shin Qophiroosappenne Qereenappe yeedda itti itti ammaniyaa asatuu Anxxookiyaa biide, Godaa Yesuusa wonggalaa mishiraachchuwa odiidde, Giriike asaassikka ¹odeeddino. ²¹Godaa wolqqay untuntunna de7ee; qassi cora asay ammaniide, Godaakko simmeeddino.

²²Ha yewuu Yeerusalaamen de7iyaa ammaniyaa asaassi sisetina, ammaniyaa asay Barnaabaasa Anxxookiyaa kiitteedda. ²³Barnaabaasi Anxxookiyaa beedda wode, Xoossaa aadho keekatethaa oosuwa be7iide nashetteedda; untunttu ubbay Godan barenttu kumentha wozanaappe minni de7anaadan, untuntta zoreedda. ²⁴Ayissi gooppe, Barnaabaasi Geeshsha Ayyaanayne ammanuu kumeedda lo77o asaa; he gaasuwan cora asay Godaakko yeeddino.

¹11:20 *Griike asaa*: Hawaa guussay Griike qaalaa haasayiyaa Ayihude woy hara asaa.

²⁵Hewaappe guyyiyan, Barnaabaasi Saa7oola koyyanaw Xersseese beedda. ²⁶Yaatiide Saa7oola demmeedda wode, Anxxookiyaa aheedda. Barnnaabaasinne Saa7ooli ammaniyaa asaanna itti laythaa kumenthaa uttiide, cora asaa tamariseeddino; kaalliyaa wanttu Anxxookiyan Ammaniyaa asaa geetettiide, koyro xeesetteeddino.

²⁷Nabatuu Yeerusalaameppe Anxxookiyaa he wode wodhdheeddino. ²⁸Unttuntu giddoppe Agaaboosa giyaawe dendiide, sa7aa ubbaan wolqqaama koshay dendanawaa Ayyaanaa wolqqaan timbbitiyaa odeedda; hewe haneeddawe Qalawudeyoosa kawutethaa wodiyaana. ²⁹Kaalliyaa wanttu huuphiyan huuphiyan barenttu wolqqa keena miishshaa kessiide, Yihudaan de7iyaa barenttu ishatuwaassi maaduwaaw yeddanaw qofaa qachcheeddino. ³⁰Unttuntu hewaadan oothiide, miishshaa Barnaabaasa bollanne Saa7oola bolla woosa golle cimattoo yeddeeddino.

Woosa Gollen Wolqqaama Iita Yedesay Doommeedda

12 Kaatiyaa Heroodise [§]he wode woosa golle asaappe amareeddawantta waayissuwaa doommeedda. ²Yohaannisa ishaa Yayiqooba mashshaan wodhisseedda. ³Hewe Ayihudatuwaa nashechcheeddawaa be7iide, gujji Phexiroosakka oyqqeedda; hewe Maagage Ukithaa Baalaa bonchchiya gallassatuwana. ⁴Phexiroosa oyqqiide qachcheedda. Paasigaa Baalaa Bonchchiya gallassatuwaappe guyyiyan, gade asaa sintha aathanaw qoppiide, oyddu oyddu wottaaddaratuu A naaganaadan, tammanne usuppun wottaaddaratuwaassi aathiide immeedda. ^{k5}Hewaa diraw, Phexiroosi qasho golliyaan naagetee; shin woosa golle asay aw minissiide Xoosaa woossee.

Kiitanchchay Phexiroosa Qasho Golleppe Kesseedda

⁶Heroodise Phexiroosa asaa sintha aathanaw qoppaanaappe kase qamma, Phexiroosi laa77u santhalataan qashettiide, laa77u wottaadaratuwaappe gidduwan gemi77isheedda; naagiyaawanttukka qasho golle penggiyaan eqqiide naagiino. ⁷Akeekennaan de7ishshin, Godaa kiitanchchay hewaan eqqi aggeedda; qasho gollenkka poo7uu poo7ii aggeedda. Kiitanchchay Phexiroosa miyyiyaa dechchi beegothiide A, “Elle dendda” yaageedda; he man77iyankka santhalatay A kushiyaappe wodhdhii aggeedda. ⁸Kiitanchchay A, “Ne suriyaa dancca; ne caammaakka wotha” yaagina, Phexiroosi hewaadan ootheedda; kiitanchchay, “Ne mayuwaa mayyaade taana kaalla” yaageedda.

⁹Phexiroosi qasho golliyaappe kesiide, kiitanchchaa kaalleedda; aw saxaa be7iyaawaa malateeddappe attin, kiitanchchay oothiyaabay tuma gideeddawaa eribeenna. ¹⁰Kiitanchchayne Phexiroosi koyro wottaaddaraappenne laa7entho wottaaddaraappe aadhdhiide, katamaa afiyaa birataa penggiyaakko gakeeddino; penggiikka untunttoo barekka dooyetti aggeedda; untuntu kesiide itti ogiyaanna biishshin, kiitanchchay ellekka Phexiroosappe shaaketti aggeedda.

[§]12:1 *Herodisa*: Hawaa guussay Heroodise Agriiphpha koyruwaa gidiide, Paalestine giyaa gadiyaa ubbaa mooddiyaawaa. Hewenneekka wogga Heroodise heezzetha yeletaa.

^k12:4 Kes 12:1-27

¹¹ Phexiroosi barena gakeeddabaa akeekiide, “Taana Goday bare kiitanchchaa kiittiide, Heroodisa kushiyaappenne Ayihuda asay naagi utteedda ubbabaappe ashsheeddawaa ha77i tumu eraadii” yaageedda.

¹² I hewaa akeekedda wode, cora asay ittippe shiiqiide Xoossaa woossiyaasaa, Marqqoossa giyaa Yohaannisa dayi Mayraami soy ¹³ biide penggiyaan xeesina, itti Roodo giyaa ashikkaratta dooyyanaw yaaddu. ¹⁴ Rooda Phexiroosa qaalaa gideeddawaa ereedda wode, barena nashechchina, penggiyaa dooyyennan guyye woxxaadde, Phexiroosi karen eqqeeddawaa asaassi odaaddu.

¹⁵ Asay izo, “Hanne, neeni gooyaa” yaageedda. Rooda Phexiroosa gideeddawaa geeshshaade odaaddu. Unttuntu, “Hewe A kiitanchchaa” **yaageeddino.

¹⁶ Shin Phexiroosi karen xeesiide aggennaan ixgina, asay kariyaa dooyyi, A be7iide maalalteeeddino. ¹⁷ Shin untuntu co77u gaana mala, Phexiroosi bare kushiyan xorssiide, Goday qasho golliyaappe A wooti kesseeddentto, untunttoo qonccissi odiide, “Hawaa Yayiqoobassinne ††ishatuwaassi ‡‡odite” giide, kesi hasaa beedda.

Heroodisa Hayquwaa

¹⁸ Sa7ay wontteedda wode, Phexiroosi haqa bidiggeeddentto giina wottaadaratuwaa gidдон daro walassay keseedda. ¹⁹ Heroodise Phexiroosa koyyishshin, I dhayeedda wode, naagiyaawantta qoriide, untuntta wodhana mala azazeedda; hewaappe guyyian, Yihudaappe Qiisaariyaa wodhdhiide, hewaan amareedda wodiya utteedda.

²⁰ Heroodise Xiirsoosa asaassinne Sidoonaa asaassi loythi hanqqetteedda; untuntu gade asay kathaa Heroodisa gade asaappe demmiyaa diraw, untuntu ittippe gidiide, A golliyaa kaappuwaa Bilasxxoosa barenttu bagga oothiide, sigettana mala woossanaw Heeroodisakko beeddino.

²¹ Heroodise sunthetteedda gallassi, bare kawutethaa mayuwaa mayyiide, kawutethaa oydiyan uttiide, asaassi haasayeedda. ²² Asay, “Hawe Xoossaa qaalaa; asaa qaalaa gidenna” yaagiide kooshshaa dhoqqisside haasayeedda. ²³ Heroodise Xoossaa bonchchibeenna diraw, he man77iyankka Godaa kiitanchchay A dechchina, guxuniyan meetettiide, hayqqi aggeedda.

²⁴ Shin Xoossaa qaalay dicceenne dar dar bee.

²⁵ Barnnaabaassinne Saa7ooli barenttu oosuwa poliide, Marqqoossa giyaa Yohaannisa barenttunna akkiide, Yeerusalameppe simmeeddino.

Barnnaabaassinne Saa7ooli Geeshsha Ayyaanay Doorina, Tamaarissanaw Kiitetteeddino

13 Anxxookiyan de7iyaa ammaniyaa asaa gidдон nabatuunne tamarssiyaawanttu de7iino; untunttukka Barnaabaasa, Karethaa giyaa Simoona, Qereenappe yeedda Luuqiyoosa, gadiyaa mooddiyaa Heroodisanna

**12:15 A kiitanchchaa: A naagiya kiitanchchaa gidennaan aggenna guussaa.

††12:17 Yayiqooba: Godaa ishaa.

‡‡12:17 ishatuwaassi: Ammaniyaa haratuwaassi.

[¶]dicceedda Minaahanne Saa7oola. ²Unttuntu Godaassi goyinnishshinanne xoomishshin, Geeshsha Ayyaanay, “Taani xeeseedda oosuwaassi Barnnaabaasanne Saa7oola taw dummayite” yaageedda.

³Unttuntu xoomeddawaappenne woosseeddawaappe guyyiyan, barenttu kushiya Barnaabaasa bollanne Saa7oola bollan wotheide, untuntta yeddeeddino.

Barnnaabaasinne Saa7ooli Qophiroosa Beeddino

⁴Hewaa diraw, Geeshsha Ayyaanay untuntta kiittina, Seeluuqiya wodhdheeddino; hewaappe wonggiriyaan geliide, Qophiroosa haathaani doodetteeddasaa beeddino. ⁵Unttuntu Silmaana gakkiiide, Ayihuda woosa golletuwaan Xoosaa qaala odeeddino; untuntta maaddanaw Yohaannisi ^{§§}untuntunna de7ee.

⁶Unttuntu Qophiroosa haathaan doodetteedda sa7aa ubbaa Phaafu gakkanaw yuuyyiide, nabiyaa itti worddanchchaa, Ayihuda asaa Bar-Yesuusa giya sha-reechchuwa demmeeddino. ⁷He sharechchuu gadiyaa mooddiyaa Sarggiyoosa Phawuloosa giya akeekanchcha bitaniyaanna de7ee. Sarggiyoosa Phawuloosa Barnnaabaasanne Saa7oola barekko xeesiide, Xoosaa qaala sisanaw koyyeedda. ⁸Shin shareechchuwa Elimaasi (Giriike qaalaan hewe A sunthaa) gadiyaa mooddiyaawaa ammanuwaa digganaw koyyiide, unttuntu haasayaa phalqqeedda.

⁹Shin Phawuloosa giya Saa7ooli barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, sha-reechchuwa caddi xeelliide, ¹⁰A, “Laa ha xalahiyaa kaappuwaa na7aw, genetethay ubbayne iitathay ubbay kumeeddawoo, xillotethaa ubbaa morkkew, Godaa ogiyaa suuriyaa geellayyaawaa aggikkii? ¹¹Be7a; ha77i Godaa kushii ne bolla de7ee; neeni qooqa gidana; amareedda wodii gakkanaw, awaa poo7uwaa be7akka” yaageedda.

He man77iyankka shaannochchayenne dhumay A ayfiyaa goozzina, bare kushiya oyqqiide, kaaletthiyaa uraa koyyiide yuuyyeedda. ¹²He wode gadiyaa mooddiyaawe hewaa be7eedda wode, Goday tamaarissiyaawaan maalaletthiide ammaneedda.

Barnnaabaasinne Phawuloosi Phiisiidiyan De7iyaa Anxxookiyaa Beeddino

¹³Phawuloosinne aananna de7iyaawanttu Phaafuppe denddiide, Pinifiliyan de7iyaa Phergge wonggiriyaan beeddino; Yohaannisi untunttuppe shaaketti, Yeerusalaame simmeedda. ¹⁴Shin untuntu Pherggeppe aadhdhiide, Phiisiidiyan de7iyaa Anxxookiyaa gakeeddino; Sambata gallasan Ayihuda woosa golle geliide utteeddino. ¹⁵Muse higginne nabatuwaa maxaafay ^{*}nabbabetteeddawaappe guyyiyan, Ayihuda woosa golle kaappatuu, “Nu ishato asaa minissiyaa qalay hinttentoo de7ooppe, asaw haasayerikkitee” yaagiide untunttoo kiitteeddino.

¹⁶Phawuloosi dendi eqqiide, bare kushiyan xorssiide, hawaadan yaageedda; “Israa7eeliyaa asatoo, Xoossaassi yayyiyaawanttoo sise. ¹⁷Ha Israa7eeliyaa asaa Xoosay nu aawatuwa dooriide, Gibxe gadiyan imathathethaan untunttu de7ishshin,

^{¶¶}**13:1** *Heroodisa*: Herood Anttiphaasa geetettiyaa wogga Heroodise na7aa. Hewenneekka Galiilaa giya gadiyaa mooddiyaawaa. Luq 3:1 xeellite.

^{§§}**13:5** *Yohaannisa*: Hara sunthay Marqqoossa. 12:12,25 xeellite.

^{*}**13:15** *Muse higgiiyaanne nabatuwaa maxaafaa*: Ayihudatuwaa maxaafaa, Eca Caaquwaa Maxaafaa.

unttunta corisseedda; bare wolqqaama wolqqaanikka Gibxe gadiyaappe unttunta kesseedda. ¹¹⁸Bazuwan oytamu laythaa keenaa nu aawatuwa I danddayeedda. ^{m19}Kanaane giyaa gadiyan Ayihuda gidenna laappu kawutethaa dhayissiide, unt-tuntu gadiyaa bare asaa laatisseedda. ⁿ²⁰Hewaappe guyyiyan, nabiyyaa Saameela wodiyyaa gakkanaassi, oyddu xeetanne ishatamu laythaa keenaa daannatuwaa unt-tunttoo immeedda. ^{o21}Hewaappe guyyiyan, untunttu barenttoo kaatiyaa immana mala woossina, Xoossay Biiniyaama zariyaappe Qiisa na7aa Saa7oola oytamu laythaw kawutana mala, untunttoo immeedda. ^{p22}Xoossay Saa7oola shaareed-dawaappe guyyiyan, untunttu bolla Daawite kawutana mala, A dentheedda; Daawitebaa markkattiidde, ‘Taani koyyiyaa ubbabaa ta wozanaadan oothiyya Issey na7aa Daawita demmaaddi’ yaageedda. ^q

²³“Xoossay, ‘Taani Daawita zariyaappe Israa7eeliyaa asaa ashshiyaawaa ahana’ qaalaa geleeddawaadanka, Yesuusa aheedda. ²⁴Yesuusi yaanaappe kase Israa7eeliyaa asay ubbay barenttu nagaraappe simmiide xammaqettana mala, Yohaannisi qaalaa odeedda. ^{r25}Qassi Yohaannisi bare oosuwa wursana haniidde asaa, ‘Taana oona giide qoppiitee? Taani hintte naagiyaawaa gidikke; shin be7ite, A gediyya caammaa qashuwaakka gediyaappe billanaw taw bessennawe taappe guyyenna yee’ yaageedda.

²⁶“Taanaadan ammaniyaawanttoo, Abraahaame zerethatoo, qassi hawaan Ayihuda gidennawanttoo Xoossaassi yayyiyaawanttoo, ha atosethaa qalay nuussi ki-itetteedda. ²⁷Ayissi gooppe, Yeerusalaamen de7iyaa asayne untunttu kaappatuu Yesuusanne Sambata gallassaa ubbaan nabbabettiyya nabatuwaa qaalaa akeek-ibeenna diraw, A bolla pirddiide, nabatuwaa qaalaa poleeddino. ²⁸Yesuusa wodhissanaw itti gaasuukka untunttoo beettennaan ixxina, Philaaxoosi A wodhana mala woosseeddino.

²⁹“Untunttu Yesuusabay Xoossaa Maxaafan xaafetteeddawaa ubbaa poleedda wode, masqqaliyaappe A wothiide moogeeddino. ³⁰Shin Xoossay hayquwaappe Yesuusa dentheedda. ³¹Hewaappe guyyiyan I barenanna Galiilaappe Yeerusalaame yeedda asatoo cora gallassaa beettedda untunttu ha77i aabaa asaassi markkattiino.

³²“Xoossay nu aawatuwassi immana geedda wonggalaa mishiraachchuwa nuuni hinttenttoo odeetto. ³³Daawite Mazimuriyaa Maxaafaan laa7etho shemppuwaan, ‘Neeni Ta Na7aa.

Hachche Taani ne Aawuwaa gidaaddi’

geetettiide xaafetteeddawaadan, Xoossay Yesuusa dentiide, nu aawatuwassi immana geeddawaa nuussi untunttu naanaassi poleedda. ^{s34}Laa7enthuwaa I hayqqenna mala, hayquwaappe A dentheeddawaassi Xoossay, ‘Taani Daawitew immana geedda ammanetteedda geeshsha anjuwaa hinttenttoo immana’ yaagi-ide haasayeedda. ³⁵Hewaa diraw, Mazimuriyaa Maxaafaan harasaan qassi, ‘Ne Geeshsha Na7aa anhaakka musissakka’ yaageedda. ^{t36}Ayissi gooppe, Daawite bare

¹13:17 Kes 1:7; 12:51 ^m13:18 Pay 14:34; Zar 1:31

ⁿ13:19 Zar 7:1; Iya 14:1 ^o13:20 Dat 2:16; 1Sam 3:20

^p13:21 1Sam 8:5; 10:21 ^q13:22 1Sam 13:14; 16:12; Maz 89:20

^r13:24 Mar 1:4; Luq 3:3 ^s13:33 Maz 2:7 ^t13:35 Maz 16:10

wodiyaan Xoossaa qofaa ootheeddawaappe guyyiyan hayqqiide, bare aawatuwanna hayqqi museedda. ³⁷ Shin Xoossay hayquwaappe dentheeddawe musibeenna.

³⁸⁻³⁹ “Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, nagaraa atto geetetteeddawe hinttenttoo Yesuusa bagganna odetteeddawenne, Muse higgiiyan xillanaw hinttenttoo danddayettenna ubbabaappe aani ammaniyaaw ubbay xillanawe hinttenttoo eretto. ⁴⁰ Hewaa diraw, nabatuu geeddawe hintte bolla gakkenna mala naagettite; ⁴¹ ‘Xoossay geeddabaa qilliicciyaawanttoo, ^u be7ite; haray atto itti uray hinttenttoo odintokka, hintte ammanenna oosuwaa taani hinttenttu wodiyaan oothiyaa diraw, poora giite; hayqqite’ geeddino” yaageedda.

⁴² Phawuloosinne Barnaabaasi Ayihuda woosa golliyaappe kesishshin, asay untunta laa7enthuwaa Sambbatanka hewaa gujjiide odana mala woosseeddino.

⁴³ Shiiquu laaletteeddawaappe guyyiyan, cora Ayihudatuunne Ayihudatuwaa amanuwan geliide Xoossaw yayiyaa coratuu, Phawuloosanne Barnaabaasa kaalleeddino; Yesuusi kiitteeddawanttu Xoossaa aadho keekatethaan minni de7ana mala, untunttoo odiide minisseeddino.

⁴⁴ Laa7enthuwaa Sambbataan amareedda asatuwaappe attin, katamaa asay ubbay Xoossaa qaala sisanaw shiiqeedda. ⁴⁵ Shin Ayihudatuu cora asaa be7eedda wode, Phawuloosa qanaateeddino; A haasayaa phalqqiide, A boreeddino.

⁴⁶ Phawuloosinne Barnaabaasi xaliide, “Xoossaa qaalay kasetiide hinttenttoo odettanaw koshshee; shin qaala hintte ixceedda dirawunne medhinaa de7uwaaw akkanaw hinttenttoo bessenna giide, hintte hinttenttu huuphiyan pirddeedda diraw, be7ite, nuuni Ayihuda gidennawanttukko simmeetto. ⁴⁷ Ayissi gooppe, Goday nuuna, ^v

“Asay ubbay hintte bagganna attana mala, hinttentta taani Ayihuda gidennawanttoo poo7uwaaw oothaaddi’ yaagi azazeedda” yaageeddino.

⁴⁸ Ayihuda gidennawanttu hewaa siseedda wode, nashettiide Xoossaa qaala bonchcheeddino; qassi medhinaa de7uwaaw dooretteedda ubbay ammaneeddino.

⁴⁹ Godaa qaalay he gadiyaa ubbaa gakkeedda. ⁵⁰ Shin Ayihudatuu Xoossaw goyiniyaa bonchchetteedda maccawanttanne katamaan de7iyaa wolqqaama asatuwaa Phawuloosa bollaninne Barnaabaasa bolla denthethina, asatuu untunta yeder-suwaa doommiide, barenttu gadiyaappe keseeddino. ⁵¹ Shin Yesuusi kiitteeddawanttu untunta ixxiyaawanttussi malaata gidana mala, barenttu gadiyaappe baanaa shociide, [†]Iqooniyoone katamaa beeddino. ⁵² Qassi Anxxookiyan de7iyaa kaalliyaawanttunikka Geeshsha Ayyaanayenne nashechchay kumeedda.

Phawuloosinne Barnaabaasi Iqooniyoone Beeddino

14 Kasewaadanka Phawuloosinne Barnaabaasi Iqooniyoonen Ayihudatuwaa woosa golle geliide, qaala odeeddino; hewaappe guyyiyan cora Ayihudatu-

[†]13:51 barenttu gediyaappe baanaa shociide: Hawe asay akkennaan ixxowaa bessiyaa ogiyaa.

^u13:41 Imb 1:5 ^v13:47 Isa 42:6; 49:6

unne Ayihuda gidennawanttu ammaneeddino. ²Shin ammanibeenna Ayihudatuu Ayihuda gidennawanttu wozanaa laammiide, ishatuwaa bolla hanqqetheeddino. ³Yesuusi kiitteeddawanttu hewaan daro wodiya gami⁷⁷eeddino; untunttu Godaabaa yayyennaan odeeddino; Goday malaataanne oorathabaa untunttu oothana mala, untunttoo wolqaa immeeddawaan bare aadho keekatethaa qaalaabay tuma gideeddawaa markkattedda. ⁴Shin katamaa asay shaaketti, baggay Ayihudatuwakko, baggay Yesuusi kiitteeddawanttukko simmeeddino.

⁵Ayihuda gidennawanttunne Ayihudatuu barenttu kaappatuwaanna ittipe Yesuusi kiitteeddawanttu qohanawunne shuchchan caddanaw qoppedda wode, ⁶Yesuusi kiitteeddawanttu hewaa eriide, Lisxxiraanne Derbbe geetettiyaa Liqaa⁷⁰oniyaa katamatuwaanne untunttu heeran de⁷iyaa gadiyaa bii aggeeddino; ⁷hewaan wonggalaa mishiraachchuwaa odiino.

⁸Bare dayi uluwaappe yelettoodeppe doommiide, laa⁷⁷u gedi silina, ubbakka hamettenna itti bitani Lisxxiraan de⁷ee. ⁹He bitani Phawuloosi odishshin sisee; Phawuloosi A caddi xeelliyaa wode, paxanaw aw ammanuu de⁷iyaaawaa be⁷iide, ¹⁰kooshshaa dhoqqissiide A, “Sitti gaade ne gediyaan eqqa” yaageedda; guppi dendiide, hametaa doommeedda.

¹¹Phawuloosi ootheeddawaa asay be⁷iide, bare kooshshaa Liqaa⁷⁰oniyaa qaalaan dhoqqu oothiide, “Xoossatu asaa malatiide nuukko wodhdheeddino” yaageedda. ¹²Asay Barnaabaasa, “Diyaa” ³giide, Phawuloosi haasayaassi waanatiyaa diraw, A, “Hermeesa” giide suntheedda. ¹³Geeshsha Golli katamaa matan de⁷iyaa Diyaa qeesaynne asay korumatuwaanne darii lo⁷⁷iyaa ciishshatuwaa Yesuusi kiitteeddawanttussi yarshshuwaa yarshshanaw koyyiide, penggiyaa aheeddino.

¹⁴Shin Yesuusi kiitteedda Barnnaabaasinne Phawuloosi hewaa siseedda wode barenttu mayuwaa peedhiide, asaa giddo woxxiidde, ¹⁵barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, hawaadan yaageeddino; “Asaw, hawaa ayissi oothiitee? Nuunikka hinttenttuwaadan medhettedda asaa; ha pathenna yewuwaappe saluwaanne sa⁷aa, abbaanne untunttu giddon de⁷iyaa ubbabaa medhdheedda de⁷uwaa Xoossaakko hintte simmana mala, hinttenttoo nuuni wonggalaa mishiraachchuwaa odeetto. ^{w16}I beni asaa zerethay ubbay barenttu ogiyaa baana mala yeddii aggeedda. ¹⁷Hinttenttoo iraa saluwaappe bukisseedda; kathaakka I wodiyaan immeedda; qassi qumaa immiide, hinttentta loyhi nashechchee; yaatiide hinttenttoo lo⁷⁷obaa oothiide, ubba wodekka barew markkaa dhayibeenna” yaageeddino. ¹⁸Yesuusi kiitteeddawanttu hewaa giide, barenttoo asay yarshshenna mala, metootiide diggeeddino.

¹⁹Anxxookiyaappenne Iqooniyooneppe yeedda Ayihudatu asaa barenttu bagga zaariide, shuchchan Phawuloosa caddeeddino; untunttoo hayqqeeddawaa malatina, katamaappe karew A goochchi kesseeddino. ²⁰Shin kaalliyawanttu A matan yuuyi aadhdhiide eqqishshin, I denddiide, katamaa geleedda. Wonttetha gallassi Barinabaasanna ittipe Derbbe beedda.

³14:12 *Diyaa*: Guussay Griikatuwaa xoossatuwaa ubbatuwaappe bolla geetetti paydettiyaa untunttu eeqaa.

^w14:15 Kes 20:11; Maz 146:6

Phawuloosinne Barnaabaasi Anxxookiyaa Simmeeddino

²¹⁻²² Unttuntu Deribe katamaan wonggalaa mishiraachchuwaa odiide, cora asay Yesuusa ammanana mala ootheeddawaappe guyyiyan, Lisxxiraa, Iqooniyoonenne Phiisiidiyan de7iyaa Anxxookiyaa simmeeddino; yaatiide hewaan kaalliyaawantta minissiidenne untunttu ammanuwan minni de7ana mala zoriidde, “Nuuni Koos-saa kawutethaa gelanaw loythi waayyettana bessee” yaageeddino. ²³ Qassi ammaniyaawanttoo de7iyaasan de7iyaasan cimatuwaa dooriide, xoomeddawaap-penne woosseeddawaappe guyyiyan, untunttu ammaneedda Godaassi untuntta hadaraa immeeddino.

²⁴ Phiisiidiyaa gadiyaappe aadhhiide, Phinifiliyaa yeeddino; ²⁵ Pherggen qaalaa odeeddawaappe guyyiyan, Axaaliyaa beeddino. ²⁶ Hewaappe untunttu barenttu poleedda oosuwa diraw, asay untunttu hadaraa Xoosaa aadho keekatethaw im-meedda Anxxookiyaa Markkabiyan simmeeddino.

²⁷ Anxxookiyaa gakteedda wode ammaniyaa asaa shiishshiide, Xoossay barent-tunna ittippe otheedda ubbabaanne, Ayihuda gidenna asay ammanana mala, untunttoo penggiyaa dooyeeddawaa, asaw odeeddino. ²⁸ Yaatiide hewaan kaal-liyaawanttunna daro wodiya gami77eeddino.

Yeerusalaame Shiiquwaa

15 Itti itti asatuu Yihudaappe Anxxookiyaa wodhhiide, “Muse wogaadan, hintte qaxxarettennawaa gidoope, attanaw danddaykkita” yaagiide ishatuwaa tamarissuwaa doommeeddino. ^{x2} Phawuloosinne Barnaabaasi untunttunna darissi walaqettiide palumettina, Anxxookiyan de7iyaa itti itti hara asatuu he palumaa diraw, Phawuloosannanne Barinabaasanna Yeerusalaame biide, Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatuwaanna gaketanaw qofay qashetteedda.

³ Ammaniyaa asatuu untuntta kiittiide ogiyaan maaddishshin, Ayihuda giden-nawanttu Xoosaa simmeeddawaa odiidde, Pinqqiyaannanne Sammaariyaanna aadhheeddino; hewe ishatuwaa ubbaa loythi nashechcheedda. ⁴ Unttuntu Yeerusalaame gakteedda wode, ammaniyaawanttu, Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatu untuntta mokkeeddino; Xoossay barenttun otheeddawaa ubbaa odeed-dino. ⁵ Shin Parisaawatuwaa baggappe ammaneedda itti itti asatuu denddi eqqi-ide, “Hinttenttu untuntta qaxxaranawunne Muse higgiiyaa naagana mala azazanaw bessee” yaageeddino.

⁶ Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatu hewaa zorettanaw shiiqeeddino. ⁷ Loythi haasayeeddawaappe guyyiyan, Phexiroosi denddi eqqiide, untuntta hawaadan yaageedda; “Taanaadan ammaniyaawanttoo, Ayihuda gidennawanttu wonggalaa mishiraachchuwaa qaalaa ta doonaappe sisiide ammanana mala, taana Xoos-say hintte gidoope beni dooreeddawaa hinttenttu eriita. ⁸ Asaa wozanaa eriyaa Xoossay Geeshsha Ayyaanaa nuusi immeeddawaadan, untunttookka immiide tu-mayeedda. ⁹ Unttuntu ammaneedda diraw, I untunttu wozanaa geeshshiide, nu gidduwaaninne untunttu gidduwan dummatethaa wothibeenna. ¹⁰ Hewaa diraw, nu aawatuunne nuuni tookkanaw danddayibeenna wolqqaama tookuwaa kaal-liyaawanttu morggiyan wothiide, ha77i hintte ayissi Xoosaa paacciitee? ¹¹ Shin Go-

^{x15:1} Wog 12:3

daa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaan untunttu atteeddawaadan, nuunikka atteeddawaa ammanetto” yaageedda.

¹²Asay ubbay co77u giide, Barnnaabaasinne Phawuloosi Ayihuda gidenna asaa giddon barenttu bagganna Xoossay ootheedda malaataanne oorathabaa ubbaa odishshin sisee.

¹³Untunttu haasayaa wursseeddawaappe guyyiyan, Yayiqoobi hawaadan yaagiide zaareedda; “Ishatoo, taani giyaawaa sisite. ¹⁴Xoossay Ayihuda gidennawanttu giddoppe barew haniyaa asaa akkanaw Ayihuda gidennawanttoo koyro wooti qoppeeddenttu Simooni odeedda. ¹⁵⁻¹⁸Nabiyaa qaalay hawaanna giigee; Goday daro wodiyaappe doommiide, asaa hawaa erissiide, Xoossaa Maxaafan hawaadan yaageedda; ^y

‘Hawaappe guyyiyan, sa7aan de7iyaa
hara asay ubbayne tawaa gidanaw
taani xeeseedda Ayihuda gidenna asay ubbay
Godaa koyyana mala, taani simmana.
Taani kolettiide kunddeedda golliyaadan
haneedda Daawite kawutethaa denthana.
Koletteeddawaakka zaaraade keexxana;
taani laa7ethuwaa A essana’
yaageedda.

¹⁹“Hewaa diraw, ta qofaa gidoope, Ayihuda gidennawanttuppe Xoossaakko simmiyaawantta nuuni metothanaw koshshenna. ²⁰Shin untunttu eeqaani tuneeddawaa meenna mala, woshummenna mala, bakuteedda mehiyaa ashuwaa meenna malanne suuthaa ushenna mala, untunttoo nuuni dabidaabbiyaa xaafanaw koshshee. ²²¹Ayissi gooppe, Muse higgiiyaa kase yeletaappe doommiide Sambbataan Sambbataan Ayihuda woosa golletuwaan nabbabiidde, A qaalaa katamaa ubbaan odiyaawanttu de7iino” yaageedda.

²²Hewaappe guyyiyan, Yesuusi kiitteeddawanttunne cimattuu woosa golle asaa ubbaanna ittippe barenttu giddoppe amareedda asatuwaa dooriide, Phawuloosananne Barinabaasanna Anxxookiyaa yeddanaw qofaa qachcheeddino; untunttu daro bonchchetteedda laa77u asatuwaa Barssaabaa geetettiyaa Yihudaanne Sillaasa dooreeddino. ²³Yaatiide hawaadan giyaa dabidaabbiyaa xaafiide, untunttu bolla kiitteeddino; “Nuuni Yesuusi kiitteeddawanttunne cimattuu hintte ishattuu, Anxxookiyan, Sooriyaaninne Kilqqiyaan de7iyaa Ayihuda bagga gidenna ishattuwaassi nu sarotaa kiitteetto.

²⁴“Nuuni azazibeenna asattuu nu giddoppe biide, ‘Hinttenttu qaxxarettanawunne Muse higgiiyaa naaganaw bessee’ giide, hinttentta metootheeddawaanne yiloyeeddawaa sisiide, ²⁵⁻²⁶nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthaa diraw, barenttu shempuwaa oleedda nuuni siiqiyaa Barnnaabaasannanne Phawuloosanna dooretteedda asatuwaa hinttenttukko kiittanaw itti wozanaan nu qofaa qachcheeddo. ²⁷Hewaa diraw, nuuni xaafeeddawaa untunttu barenttu huuphew barenttu doonaan hinttenttoo odana mala, Yihudaanne Sillaasa kiitteeddo.

²⁸⁻²⁹“Ayissi gooppe, eeqaw yarsheeddawaa mooppite; suuthaa ushoppite; bakuteedda mehiyaa ashuwaa mooppite; woshummoppite. Ha koshshiyaawanttuppe

attin, hara deexiyaa yewuwaa hinttentta toossenna mala, nuuninne Geeshsha Ayyaanay yewuwaa eeno giide akkeeddo; ha ubbabaappe hintte huuphiyaa naa-gooppe, hinttenttu lo77obaa oothiita. Simmi saro de7ite” yaageeddino.

³⁰Hewaa diraw, kiitetteeddawanttu moyizzetti, Anxxookiyaa wodhdiide, amaniyaa asaa shiishshiide, dabidaabbiyaa asaassi immeeddino. ³¹Unttuntu he minissiyaa dabidaabbiyaa nabbabeedda wode, nashetteeddino. ³²Qassi Yihudaynne Sillaase barenttu huuphew nabatuwaa gidiyaa diraw, ishatuwaa loythi maqqi-de minisseeddino. ³³Unttuntu Anxxookiyan amareedda gallassaa utteeddawaappe guyyiyan, ishatuu sarotethaan moyizzina, barenta kiitteeddawanttukko simmeeddino. ³⁴Shin Sillaase yaani attanaw bare qofaa qachcheedda. ¶

³⁵Qassi Phawuloosinne Barnaabaasi hara cora asatuwaanna ittippe Godaa qaalaa tamarissiidenne wongalaa mishiraachchuwaa odiidde, Anxxookiyan utteeddino.

Phawuloosinne Barnaabaasi Shaaketteeddino

³⁶Amareedda gallasaappe guyyiyan, Phawuloosi Barnaabaasa, “Nuuni Godaa qaalaa odeedda katamaa ubbaan nu ishatuu wooti de7iinontto, guyye simmi-ide, xomoosi be7oytte” yaageedda. ³⁷Hewaappe guyye Barnaabaasi Marqqoossa geetettiyaa Yohaannisa barenttunna afanaw koyyeedda. ³⁸Shin Phawuloosi Marqqoossa barenttunna afanaw koyyibeenna; ayissi gooppe, I untuntuppe Phinifi-liyan shaaketteedda; qassi untuntunna oosuwaassi bibeenna. ³⁹Unttuntu giduwan lo77enna walassay kesina, ittu ittuwaappe shaaketteedda; Barnaabaasi Marqqoossa akkiide, markkabiyaan Qophiroosa beedda. ⁴⁰Shin Phawuloosi Sillaasa akkina, ishatuu A hadaraa Xoossaa aadho keekatethaw immeeddawaappe guyyiyan beedda. ⁴¹Yaatiide ammaniyaa asatuwaa minissiide, Sooriyaannanne Kilqqiyaanna aadhheedda.

Ximootoose Phawuloosannanne Sillaasenna Gaketteedda

16 Phawuloosi qassi Derbbenne Lisxxiraa beedda; hewaan Ximootoosa geeteti-yaa kaalliyaaawe, itti ammaniyaa Ayihuda mishiratti na7ay de7ee; A aabbu Giriike asa. ²Lisxxiraanne Iqooniyoonen de7iyaa ishatuu Ximootoosabaa loythi markkatteeddino. ³Phawuloosi Ximootoosa barenanna afanaw koyyiide, A aabbu Giriike [§]asa gideeddawaa hewaan de7iyaa Ayihuda ubbay eriyaa diraw, A oyqqiide qaxxareedda. ⁴Unttuntu katamatuwaanna biidde, Yesuusi kiitteedda Yeerusalaamen de7iyaawanttunne cimatuwo theedda higgiiyaa ammaniyaawanttu naagana mala, untunttoo odiidde aadhheeddino. ⁵Hewaa diraw, ammaniyaawanttu amanuwan minni, payduwanka gallasaappe gallassan dari dari beeddino.

Phawuloosi Maqidooniyaa Baanaadan Xeegetteedda

⁶Iisiyan qaalaa odenna mala, Geeshsha Ayyaanay untunta diggeedda diraw, Pirggiyaa gadiyaannanne Galaatiyaa gadiyaanna aadhheeddino. ⁷Unttuntu Miisiiyaa zawaa gakkeedda wode, Biitiiniya baanaw koyyeeddino; shin Yesuusa

¶15:34 Sillaase Anxxookiyan attanaw bare qofaa qachcheedda, giyaawe cora hara qaalaa bilethaan baawa.

§16:3 A aabbu Giriike ... A oyqqiide qaxxareedda: Giriike asay barenttu naanaa qaxxarikkino. Shin Ximootoose qaxxarettana dhayooppe, Ayihude asay A akkenna diraw, Phawuloosi A oyqqiide qaxxareedda.

Ayyaanay untuntta diggedda. ⁸ Hewaa diraw, untunttu Miisiyaa mataanna aadhdhiide, Xiro7aadaa wodhdheeddino. ⁹ Phawuloosi qamma saxaan itti Maqidooniyaa bitani barena, “Maqidooniyaa pinnaade nuuna maaddaarikkii” yaagiidde eqqi woosishshin be7eedda. ¹⁰ Saxaa I be7eeddawaappe guyyiyan, nuuni ellekka Maqidooniyaa baanaw koyyeeddo; ayissi gooppe, wonggalaa mishiraachchuwaa yaani de7iyaa asaassi odanaw, Xoossay nuuna xeeseeddawaa nuussi malateedda.

Liidiyaa Piliphphisiyoosan Kiristtoosa Ammanaaddu

¹¹ Hewaa diraw, Xiro7aadappe denddiide, sitti giide markkabiyaan Saamootiraape beeddo; wonttetha gallassi Naaphphule beeddo. ¹² Hewaappe Piliphphisiyoosa beeddo; Piliphphisiyoosi Maqidooniyaa biittaw huuphe katamaa; qassi Roome asay de7iyaa katamaa; nuuni he katamaan amareedda gallassaa utteeddo.

¹³ Sambbata gallassi, katamaappe gaxaan shaafaa doonaan Ayihudatuu Xoossaa woossiyaa sa7ay de7iyaawaa akeekiide beeddo; hewaan uttiide shiiqeedda macca asaassi qaala odeeddo.

¹⁴ Itti Liidiyaa geetettewunna, Tiyaaxiroona katamaappe yaade Xoossaa amanewunna, zo7o mayuwaa zali77iyaa mishiratta, nuuni odiyaawaa sisaaddu; Phawuloosi odiyaawaakka iza sisana mala Xoossay I wozanaa doyyeedda. ¹⁵ Liidiyaa bare soy asaanna ittippe xammaqetteeddawaappe guyyiyan nuuna, “Hinttenttu taana Godaa tumatethaan ammanaw giide qoppoippe, ta soyin de7ishshite” gaade woossaaddu; minissaade shoobbaaddu.

Phawuloosinne Sillaase Qashetteeddino

¹⁶ Nuuni Xoossaa woossiyaasaa biishshin, iita ayyaanay izi bolla aqina kaayiyaa itti ashikkare naatta nuunanna gakettaaddu; he naatta kaayaade daro miishshaa bare godatuwaassi demmaaddu. ¹⁷ Gakettaade Phawuloosanne nuuna kaallaadde, “Hawanttu hinttenttoo attana ogiyaa odiyaawanttu, Ubbaappe Bolla Xoossaa aylletuwaa” gaade kooshshaa dhoqqu oothaade haasayaw.

¹⁸ Ubba gallassi hewaadan gaw; shin Phawuloosi yilottiide guyye simmi, he iita ayyaanaa, “Neeni iippe kesana mala Yesuusi Kiristtoosa sunthan neena azazay” yaageedda; he man77iyankka iita ayyaanay iippe kesi aggeedda.

¹⁹ Shin izi godatuu barenttu miishshaa demmana ogii dhayeeddawaa be7iide, Phawuloosanne Sillaasa oyqqiide, geyaa sa7aan de7iyaa daannatuwaa sintha goochchi kesseeddino. ²⁰ Daannatuwaa sintha untuntta afiide, “Hawanttu Ayihuda asaa gidiide, nu katamaa asaa loythi metoothiino. ²¹ Nuuni Roome gadiyaa asaa gidiide, akkanawunne oothanaw woga gidennabaa tamarissiino” yaageeddino.

²² Asay itti bagga gidiide, Phawuloosa bollanne Sillaasa bolla denddeedda; daannatuukka untunttu mayuwaa qaari akkiide, xam77aan untuntta shocana mala azazeeddino. ²³ Untunttu darissi wadhheeddawaappe guyyiyan, qasho golliyaan yeggeeddino. Qasho golliyaa naagiyaawekka untuntta minissi naaganaadan azazeeddino. ²⁴ Qasho golliyaa naagiyaawe he azazuwaa akkiide, Phawuloosanne Sillaasa qasho golliyaa qol77o geliseedda; untunttu gediyaakka mithaanna gathi daraxiide qachcheedda.

²⁵ Shin qamma bilahe gidiyaa heeran Phawuloosinne Sillaase Xoossaa woosiidde, mazimuriyaa yexxiide Xoossaa galatiino; qashetto asay untunttu giyaawaa sisee. ²⁶ Qasho golliyaa xaphuu qaaxxana gakkanaw wozanaa aathennaan biittay

darissi qaaxxeedda; he man77iyankka penggiikka ubbay dooyetti aggina, qashetteedda asaa ubbaa santhalatay biletti wodhdheedda. ²⁷ Qasho golliyaa naagiyaawe gemi77ishuwaappe beegottiyaa wode, qasho golliyaa penggiikka ubbay dooyetteeddawaa be7iide, qashetto asay kessi akkiide bidiggeeddawaa aw malatina, barena wodhanaw qoppiide, cubiyaa akkeedda. ²⁸ Shin Phawuloosi kooshshaa dhoqqu oothiide, “Neeni neena ayanne udoppa; ayissi gooppe, nuuni ubbay hawaan de7eetto” yaageedda.

²⁹ Qasho golliyaa naagiyaawe xomppiyaa woossi akkiide, ellekka qol77o woxxeedda; kokkoriidde Phawuloosa sinthaaninne Sillaase sinthan guufanneedda; ³⁰ untuntunta kare kessiide, “Ta godatoo, taani attanaw ayaa oothana bessii?” yaageedda.

³¹ Phawuloosinne Sillaase A, “Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammana; neeni attana; ne soy asaykka” yaageeddino. ³² Untunttu awunne A soyin de7iyaa ubbaw Godaa qaalaadeeddino. ³³ Qamma he saatiyankka qasho golliyaa naagiyaawe untuntunta afiide untunttu maythaa meeceedda; he man77iyankka bare soy asaa ubbaanna xammaqetti aggeedda. ³⁴ Phawuloosanne Sillaasa pude bare soy afiide, untunttoo qumaa aatheedda; I bare soy asaa ubbaanna Xoossaa ammaneedda diraw, nashetteedda.

³⁵ Wonttina daannatuu, “He asatuwaa billa” yaagiide, polisiyaa kaappatuwaa aakko kiitteeddino. ³⁶ Hewaappe guyye qasho golliyaa naagiyaawe, “Hinttentu bilettana mala, daannatuu taw kiitteeddino; simmi ha77i kessiide sarotethaan biite” yaagiide he kiitaa Phawuloosaw odeedda.

³⁷ Shin Phawuloosi he polisiyaa kaappatuwaa, “Nuuni Roome gade asaa **gidishshin, untunttu nuuna pirdday baynnaan asaa sinthan wadhdiide, qasho golliyaan yeggeeddino. Ha77i nuuna geeman kessi yeddiinoo? Hanenna; untunttu barenttu huuphew yiide, nuuna kessino” yaageedda.

³⁸ Polisiyaa kaappatuu daannatuwaassi hewaa odina, Phawuloosinne Sillaase Roome gade asa gideeddawaa siseedda wode, yayyeeddino. ³⁹ Hewaa diraw, daannatuu yiide untuntta, “Nuuni hinttentta naaqqeddo” geeddino. Qasho golliyaappe kare untuntta kessiide, katamaappe kessiide baana mala woosseeddino. ⁴⁰ Phawuloosinne Sillaase qasho golliyaappe kessiide, Liidiyaa soy beeddino; yaani ishatuwaanna gakettiide, untuntta minissiide hewaappe beeddino.

Teselonqgen Denddeedda Walassaa

17 Phawuloosinne Sillaase, Ampipholiisaannanne Aphoolooniyanna aadhdiide, Teselonqqe yeeddino; Teselonqgen Ayihuda woosa golli de7ee. ² Phawuloosi bare dooyaadankka yaa geleedda; hewaan heezzu Sambbata gallassat- uwan Xoossaa Maxaafatuwaappe asaanna haasayeedda; ³ Kiristtoosi waayyiyaa akkanawunne hayquwaappe denddanaw bessiyaawaa untunttoo billiide odiiddinne tuma gideeddawaakka untuntta erissiide, “Yesuusi ha taani hinttenttoo odiyaawe Kiristtoosa” yaagee. ⁴ Untunttuppe ittu ittuu yewuu tuma gideeddawaa akeekiide, Phawuloosannanne Sillaasenna gaketteddino; hawaadankka, Xoossaassi goyin-

** 16:37 *Roome gade asa*: Roome kawutethaan erettiide de7iyaa guutha asay he gade asatuwaa geetettiino. Hewanttookka qay haratuwaappe dummatiyaa maataynne kaacay de7ee.

niyaa cora Giriike asaynne cora bonchchettedda maccawanttu, Phawuloosannanne Sillaasenna gaketteddino.

⁵ Shin Ayihudatu qanaatiide, itti itti oosuu bayinna iita asatuwaa qocaappe shishshiide katamaa asaa walasseeddino; Phawuloosanne Sillaasa asaakko kessana mala koyyiide, Yaasoonna golliyaa dooddeeddino. ⁶ Phawuloosinne Sillaase untunttoo beettennaan ixcina, Yaasoonanne itti itti ishatuwaa katamaa kaappatuwaakko afiide, “Hawanttu gadiyaa ubbaa metooteeddawanttu, hawaakka yeeddino. ⁷ Yaatina Yaasooni untuntta bare soyin wotheedda; hawanttu ubbay, ‘Yesuusa giyaa hara kaatii de7ee’ giide Qeesaare azazuwaa minissiino” yaagiide, kooshshaa dhoqqisside haaseyeeddino.

⁸ Shiiquedda asaynne katamaa kaappatuu hewaa sisiide metooteeddino. ⁹ Kaappatuu Yaasoonanne haratuwaa waasiyan billeeddino.

Phawuloosinne Sillaase Beeriyaa Beeddino

¹⁰ Ammaniyaawanttu Phawuloosanne Sillaasa sa7ay qammiyaawaani ellekka Beeriyaa yeddeeddino. Yaa gakkiiide, Ayihuda woosa golle geleeddino. ¹¹ Beeriyaa asatuu Teselonqgen de7iyaa asatuwaappekka aadhdhi dooyetto wozanay de7iyaa diraw, “Phawuloosi geeddawe tumenttonne” yaagiide, ubba gallassi Xoossaa Maxaafatuwaa tamaariidde, qaalaa kumentha laamotaan akkeeddino. ¹² Hewaa diraw, untunttuppe coratuu, Giriikatuwappe bonchchettedda cora maccawanttunne cora attuma asatuu ammaneeddino.

¹³ Shin Teselonqgen de7iyaa Ayihudatu Phawuloosi Xoossaa qaalaa Beeriyankka odeeddawaa siseedda wode, Beeriyaa yiide, asaa aananna walasseeddino. ¹⁴ Hewaappe guyyiyan, ishatau ellekka Phawuloosa abbaa mataan yeddi aggeeddino; shin Sillaasenne Ximootoose Beeriyaa atteeddino. ¹⁵ Phawuloosa moyizzeedda asatuu Ateenaa gatheeddino; he asatuu Sillaasenne Ximootoose barenttoo dandayetteeddawaadan, ellekka barekko yaana mala, Phawuloosi kiitteedda kiitaa akkiide, Beeriyaa simmeeddino.

Phawuloosi Ateenaa Beedda

¹⁶ Phawuloosi Ateenaan Sillaasanne Ximootoosa naagiidde, katamaan eeqay kumeeddawaa be7iide yiloteedda. ¹⁷ Hewaa diraw, Ayihuda woosa golliyaan Ayihudatuwannanne Xoossassi goyinniyaa Ayihuda gidenna asatuwaanna palumettee; qassi ubba gallassi geyaan barenanna gakettyaa asaannakka palumettee. ¹⁸ Qassi Eppiqoroosappenne ††Isxxo7ikiyaappe ‡‡yeedda itti itti eranchchatuu Phawuloosanna palumetteeddino; untunttuppe ittu ittuu, “Ha toofiinay ayaa haasayanaw koyyii?” yaageeddino.

Haratuu Phawuloosa Yesuusabaanne hayquwaappe I denddeeddawaa barenttoo odiyaa diraw, “Ooratha xoosatabaa odiaawaa malatee” yaageeddino.

††17:18 *Eppiqoroosa*: Hawe gadiyaa gidiide, ha gadiyaan de7iyaa asatuu nashechchiyaa asaa de7uwaassi koyro sa7aa oyqqeedda yaagi tamarissiyaa Eppiqoroosa giyaa bitaniyaa timirttiyaa kaalliyaaawantta.

‡‡17:18 *Isxxo7ikiya*: Hawekka gadiyaa gidiide, ha gaden de7iyaa asatuu, barena moodussaanne bare qofaan kaalesettiyaawaa asay tamarana bessee, yaagiyaa timirttiyaa taamarissiyaa Zeeno yaagettiya bitaniyaa timirttiyaa kaalliyaaawantta.

¹⁹⁻²⁰ Phawuloosa oyqqiide, “Ha neeni tamarissiyaa ooratha yewuu ayentto nuuna erissaarikii? Ayissi gooppe, neeni nuussi oorathabaa odaasa; simmi hawe ayentto nuuni eranaw koyyeetto” yaagiide Phawuloosa Ariyosppaagoosa geetettiyaasaa afeeddino. ²¹ Ateenaa asay ubbayne hewaan de7iyaa immathatuu oorathabaa haasayiiddinne sisiidde peeshiyaawaappe attin, harabaan peeshikkino.

²² Phawuloosi Ariyosppaagoosan de7iyaa shiiquwaa sinthan eqqiide, hawaadan yaageedda; “Ateenaa asatoo, xoossatuwassi ubbabaani hinttenttu darii yayyiyaawaa taani be7ay. ²³ Ayissi gooppe, taani hinttenttu goyinniyaawaa xeellaadde aadhd-hishshin, ‘Erettenna Xoossaassi’ geetetiide xaafetteedda yarshshuwaa sa7aa qassi demmaaddi; hewaa diraw, ha hintte erennaan goyinniyaawaa taani hinttenttoo oday.

²⁴ “Alamiyaanne alamiyaan de7iyaa ubbaba medhdheedda Xoossay saluwaanne sa7aa Goday, asay keexxedda Geeshsha Golliyan de7enna. ²⁵ Ayentto pactedda asaadan, asaa kushiyaa I xeellenna; ayissi gooppe, I bare huuphew de7uwaa shemp-puwaanne ubbaba asaa ubbaw immeedda. ²⁶ Xoossay asaa zariyaa ubbaa itti uraappe medhdhiide, gadiyaa ubbaan wotheedda; I bare huuphew untunttu de7ana wodiyaanne sa7aa kase zawayeedda.

²⁷ “I hewaa ootheeddawe untunttu oyqqi oyqqi xeelliide, barena koyyiidde, ooni eri demmanawantteeshsha giyaawaana; gidooppenne, Xoossay nuuppe oossinne haako gidenna. ²⁸ Ayissi gooppe, hinttenttuppe itti itti eranchchatuu, ‘Nuuni A naanaa’ geeddawaadan, nuuni aani paxa de7eettonne qaaxetteetto. ²⁹ Simmi nuuni Xoossaa naanaa gideedda diraw, Xoossay asaa cinctatethaaninne qofaan worqqaappe woy biraappe woy shuchchaappe oosetteeddawaa malatee yaagiide, qoppanaw bessenna. ³⁰ Hewaa diraw, Xoossay asay eribeenna wodiya aatheedda; shin ha77i ubbasan asay ubbay nagaraappe simmana mala azazeedda. ³¹ Ayissi gooppe, Xoossay wodiya keeri wotheedda; he wodiyaan bare dooreedda uraan sa7aan de7iyaa asaa ubbaa bolla xillo pirddaa I pirddana; asaa ubbaw hayquwaappe Yesuusa dentheeddawaan hewaa tumayeedda” yaageedda.

³² Untunttuppe itti itti asatuu hayquwaappe dendduwaabaa Phawuloosappe sisiide, A bolla qilliiiceddino; shin hara asatuu A, “Nuuni hawaa neeppe gujjiide sisana koyyeetto” geeddino. ³³ Hewaa diraw, Phawuloosi untunttu giddoppe ke-seedda. ³⁴ Shin itti itti attuma asatuu Phawuloosanna gakettiide ammaneeddino; untunttu gidduwan Ariyosppaagoosan de7iyaa pirdda golle daannay Diyoonaasiyooi, Damaariiso geetettiya itti mishirattinna hara asatuu de7iino.

Phawuloosi Qoronttoosa Beedda

18 Hewaappe guyyiyan, Phawuloosi Ateenaappe kesiide, Qoronttoosa beedda. ² Hewaan Aqiilaa giyaa itti Ayihuda bitaniyaa demmeedda; Aqiilay Phanxoossan yeletteedda; Ayihuda asay ubbay Roomeppe kesana mala, Qalawudeyoosi azazeedda diraw, amareedda wodiyaappe kase, I bare machchatti Phirisqillaanna Xaaliyappe yeedda; Phawuloosi untunttunna gaketanaw beedda. ³ A oosuunne untunttu oosuu itti mala dunkkaaniyaa sikaa gidiyaa diraw, untunttunna uttiide, ittippe ootheedda. ⁴ Phawuloosi Sambbataa

^a17:24 1Kat 8:27; Isa 42:5; Kit 7:48

ubbaan Ayihudatuwaanna Giriikatuwaa ammanthanaw Ayihuda woosa golliyaan palumettee.

⁵Sillaasenne Ximootoose Maqidooniyaappe yeedda wode, Phawuloosi Ayihudatuwaassi Yesuusi bare huuphew Kiristtoosa gideeddawoo qaala oduwaa toleedda. ⁶Shin untunttu Phawuloosa haasayaa phalqqinanne A borina, Phawuloosi bare mayuwaappe baanaa qoqqofiidde, ^{¶¶}“Hinttenttu iitatethay hinttentta oyqo; taani hewaan gelikke; hawaappe hini baggan taani Ayihuda gidenna asaakko bay” yaageedda.

⁷Hewaappe kesiide, Xoossaassi goyinniyaa Yosxxoosa giyaa bitaniyaa soy beedda; Yosxxoosa gollu Ayihuda woosa golliyaa matan de7ee. ⁸Ayihuda woosa golle kaappuu Qarisiphphoosi bare soy asaa ubbaanna Godaa ammaneedda; Qoronttoosa asatuwaappekka coratuu Xoossaa qaala siseedda wode, ammaniide xammaqetteeddino.

⁹⁻¹⁰Goday itti qamma saxaan Phawuloosa, “Yayyoppa; oda; co77u gooppa. Taani neenanna de7iyaa diraw, neena qohanaw iitabaan yeggana asay ooninne baawa; ayissi gooppe, taw ha katamaan cora asay de7ee” yaageedda. ¹¹Phawuloosi Xoossaa qaala asaa tamarissiidde, itti laythanne usuppun agenaa untuntunna utteedda.

¹²Gaaliyoose Akaayiyaa gadiyaa mooddiyaa wode, Ayihudatu ittippe Phawuloosa bolla dendiide, pirdda golle A afiide, ¹³“Ha bitani Muse higgiiyaa ixxiide, asay Xoossaassi goyinnana mala cimnee” yaageeddino.

¹⁴Phawuloosi haasayana hanishshin, Gaaliyoose Ayihudatuwaa, “Ayihudatoo, hewe bala oosuwa woy iita naaqa gidoope, taani hinttenttubaa danddayaade sisanaw bessee. ¹⁵Shin qaalaassi sunthaassinne hintte huuphe higgiiyaassi hinttenttu palumettooppe, hintte huuphew erite; hawaa taani pirddikke” yaageedda. ¹⁶Pirdda golliyaappe karew untuntta kesseedda. ¹⁷Hewaappe guyyiyan, Giriike asay ubbay Ayihuda woosa golle kaappuwaa Sostteniisa oyqqiide, pirdda golliyaa sinthan shoceeddino; shin Gaaliyoosa hewe ayne metibeenna.

Phawuloosi Anxxookiyaa Beedda

¹⁸Phawuloosi daro wodiya Qoronttoosan utteeddawaappe guyyiyan, ishatuwaa sarotiide, Phirisqqillinnanne Aqiilaanna markkabiyaan Sooriyaa beedda; barew shi-qqeedda gasuu de7iyaa diraw, Kinkkiriya katamaan bare huuphiyaa meedettedda. ^{§§^b} ¹⁹Untunttu Efesoone gakkedda wode, Phawuloosi Phirisqqillonne Aqiilaa yaani yeggi yeedda; shin barew Ayihuda woosa golle geliide, Ayihudatuwaanna palumetteedda. ²⁰Untunttu barenttunna daro wodiya uttana mala Phawuloosa woossina I ixseedda. ²¹Shin untunttuppe shaakettiide, “Xoossay gooppe, laa7ethuwaa hinttenttukko simmana” yaagiide Efesoonaappe markkabiyaan

^{¶¶}**18:6** *mayuwaappe baanaa qoqqofee*: Hawaa guussay gediyaappe baanaa qoqqofiyaawaanna itta.

^{§§}**18:18** *huuphiyaa meedetteedda*: Phawuloosi guutha wodiyaassi “dummatana” giide caaqqeedda. Hawaa guussay, bare huuphiyaakka meedettenna; woyiniyaakka ushenna guussaa. Shin I caaqqeedda wodi wuroode, bare huuphiyaa meedettiide Xoossaw yarshshuwaa yarshshanaw bessee guussaa.

^b**18:18** Pay 6:18

beedda. ²² Qiisaariyaa gakteedda wode Yeerusalaame biide, ammaniyaa asaa saro-teeddawaappe guyyian, Anxxookiyaa wodhdheedda.

²³ Yaani amareedda wodiya gami77iide beedda; kaalliyaawantta ubbaa minissiide, Galatiyaannanne Pirggiyaanna aadhdheedda.

Aphiloosi Efesoonanne Qoronttoosa Beedda

²⁴ Iskkindiriyaa yeletteedda Ayihuda asaa itti Aphiloosa giyaa lo77o haasayiyaawe Efesoone beedda; Xoossaa Maxaafatuwaa I darissi eriyaa asa. ²⁵ Godaa ogiyaakka tamaareedda asa; Yohaannisa xinqataa xalalaa eriide, ayyaan bare garssan eexettiide, Yesuusabaa suurissiide haasayeeddanne tamaarsseedda. ²⁶ Yaatiide Ayihuda woosa golliyaan yayennaan haasayaa doommeedda. Phirisqillayne Aqilay I odiyaawaa siseedda wode, barenttunna soy A afiide, Xoossaa ogiyaa kaseppe suurissiide, aw geeshshi odeeddino.

²⁷ Aphiloosi Akaayiyaa pinnana koyyina, ishatuu A minissiide, Akaayiyaan de7iyaa kaalliyaawanttu A morkkana mala, untunttoo dabidaabbiiyaa xaafeeddino; I yaa gakkiiide, Xoossaa aadho keekatethaan ammaniyaawantta daro maaddeedda. ²⁸ Ayissi gooppe, Yesuusi bare huuphew Kiristtoosa gideeddawaa Ayihudatuwaassi Xoossaa Maxaafatuwaappe qonccissiide, asaa sinthan minissiide odeedda.

Phawuloosi Efesoone Beedda

19 Aphiloosi Qoronttoosan de7ishshin, Phawuloosi qommo bagganna aadhdhiide, Efesoone beedda; itti itti kaalliyaawantta demmeedda. ² Phawuloosi untuntta, “Hinttenttu ammaneedda wode Geeshsha Ayyaanaa akkeedditee?” yaagiide oochcheedda.

Untunttu, “Tuytti, akkibeykko; haray atto, Geeshsha Ayyaanay de7iyaawaakka sisibeykko” yaageeddino.

³ Phawuloosi untuntta, “Yaatina, Ayaan xammaqetteedditee?” *yaageedda.

Untunttu, “Nuuni Yohaannisa xinqataani xammaqetteeddo” yaagiide zaareeddino.

⁴ Phawuloosi, “Yohaannisi bareppe guyyian yiyaa Yesuusi Kiristtoosan asay amanana mala, asaassi odiidde, nagaraappe simmiyaa xinqataani xammaqeedda” yaageedda.

⁵ Untunttu hewaa siseedda wode, Godaa Yesuusi Kiristtoosassi gidanaw xammaqetteeddino. ⁶ Phawuloosi bare kushiya untunttu bolla wotheedda wode Geeshsha Ayyaanay untunttu bollan wodhdhina, dumma dumma qaalaan haaseyed-dino; qassi timbbitiyaakka odeeddino. ⁷ Hewaan tammanne laa77u asatuwaa gidiyaawanttu de7iino.

⁸ Phawuloosi Ayihuda woosa golle geliide, Xoossaa kawutethaabaa palumettiiddinne akeekissiide, asaana heezzu agenaa gidiyaawaa keenaa yayennaan haasayee. ⁹ Shin untunttuppe ittu ittuu makkaliide, cora asaa sinthan Godaa ogiyaa boriidde ammanennaan ixgina, Phawuloosi untunttuppe shaaketti, barena kaalliyaawantta barenanna afeedda; Xiraanoosa giyaa timirtte golliyaan ubba gallassi palumettee. ¹⁰ Phawuloosi laa77u laythaa gakkanaw qaala odeedda; hewaa di-

*19:3 Ayaan xammaqetteedditee? Hawaa guussay O sunthaan xammaqetteedditee, guussaa.

raw, Iisiyan de7iyaa asay ubbay, Ayihudatuukka Ayihuda gidennawanttukka Godaa qaalaa siseeddino.

Xoossay Phawuloosa Kushiyan Ootheedda Oorathabaa

¹¹ Xoossay Phawuloosa bagganna dumma malaataa ootheedda. ¹² Hewaa diraw, asay A bollay bochcheedda maarabiyaa woy mayuwaa hargganchchatuwassi afee; hargganchchatuukka paxiino; iita ayyaanatuukka untuntuppe kesiino.

¹³ Iita ayyaanatuwaa kessiidde yuuyyiyaa Ayihudatuwaappe ittu ittuu, “Phawuloosi qaalaa odiyaa Yesuusa sunthan nuuni hintentta kesite giide azazeetto” yaagiide, iita ayyanatu de7iyaa asatuwaa bollan Godaa Yesuusa sunthaa xeesi be7eeddino. ¹⁴ Qeesatuwaa kaappuwaa Asqqeewa giyaa itti Ayihuda bitaniyaassi hewaa ootheedda laappu naanay de7iino.

¹⁵ Iita ayyaanay untunttoo zaariide, “Taani Yesuusa eray; Phawuloosakka eray. Shin hintenttu oonee?” yaageedda.

¹⁶ Iita ayyaanay de7iyaa bitani untunttu bolla guppi wodhdhina, untunttu mansuxxiide, he golliyaappe kallo woxkana gakkanaassi, wolqqaamiide xoneedda.

¹⁷ Efesoonen de7iyaa Ayihudatuunne Ayihuda gidennawanttu ubbay hewaa sisiide ubbay daro yayyeeddino; Godaa Yesuusa sunthaykka daro bonchchetteedda.

¹⁸ Ammaniyaawantuppe cora asatu barenttu ootheeddawaa paaxiidinne qoncciyaan odiidde yiino. ¹⁹ Bitiyaawantuppe coratu barenttu maxaafatuwaa shiishshiide, asaa ubbaa sinthan guddeeddino; he maxaafatuwaa gatiyaa heettiya wode, ishata sha77a Biraa santtimiyaa gideedda. ²⁰ Hewaa mala wolqqaama ogiyaan Xoosaa qaalay diccenne aakkee.

Efesoone Katamaan Walassay Denddeedda

²¹ Hewe poletteeddawaappe guyyiyan Phawuloosi, “Taani Yeerusalaame baade Roomekka qassi be7anaw bessee” †yaagiide, Maqidooniyaannanne Akaayiyaanna aadhhiide, Yeerusalaame baanaw qofaa qachcheedda. ²² Qassi barena maadiyaawantuppe laa77atuwaa Ximootoosanne Erasxxoosa Maqidooniya kiittiide, barew Iisiyan amareedda wodiya gami77eedda.

²³ Godaa ogiyaa diraw, he wode daro walassay keseedda. ²⁴ Ayissi gooppe, xagaraa biraa muushsiide tigi medhdhiyaa Dimexiroosa giyaa itti bitani Arxxemiisi Geeshsha Golliya misiliyaa biraappe tigi tigiide, oosanchchatuwaassi daro wodhiyaa demmee. ²⁵ Hewanttanne untunttuwaa mala oosuwa oothiyaawanta ittippe shiishshiide, hawaadan yaageedda; “Asaw, nu duretethay ha oosuwaanna gidiaawaa hintte eriita. ²⁶ Hewe Phawuloosi, ‘Asaa kushii medhdheeddawanttu xoossatuwaa gidikino’ yaagiide, Efesoone xalalaan gidennaan amareedda gadatuwaappe attin, Iisiyan ubbaan cora asaassi odi ammantheeddawaa hinttenttu be7eedditanne siseeddita. ²⁷ Lo77ennabay, nu oosuu kadhettanawaa xalalaa gidenna; shin Iisiyan de7iyaa ubbatuunne sa7aa ubbaan de7iyaawanttu goyinniyaa wolqqaama xoosatto geetettiya Arxxemiisi geeshsha golli bonchchettennan atanawaanne, izi darotethay kunddanawaa” yaageedda.

²⁸ Asay hewaa siseedda wode loythi hanqqettiide “Efesoone Arxxemiisa wolqqaama” yaagiide cabbotteeddino. ²⁹ Katamaa ubbaan walassay denddeedda;

†19:21 Phawuloosi hawaa Ayyaana Geeshshaan kaalesettiide hasayeeddawaa.

Phawuloosanna hamettiyaa Maqidooniyaa asatuwaa Gaayoosanne Arisxxirokoosa barenttunna oyqqi akkiide, ittippe kaassaa sa7aa woxxeeddino. ³⁰Phawuloosikka asay shiiqeeddasaa gelanaw koyyeedda. Shin kaalliyaa wanttu A diggeeddino. ³¹Iisiyaa gadiyaa kaappatuwaappe Phawuloosa laggethatuwaappe ittu ittuu Phawuloosaw kiittiide, kaassaa sa7aan qoncciyaa kesiide I beettenna mala, A wooseeddino.

³²Shiiquwaan walassay denddina, dariya bagga asay haray atto ayissi shiiqeeddento erenna diraw, ittu ittibaw walaqettiyaa wode, yokkuu qay harabaw walaqettee. ³³Ayihudatuu Iskkinddira aathi bessina, itti itti asay I haasayana mala, asaa giddoppe sinthaw A aatheedda; asay co77u gaana mala, I bare kushiyan xorssi besside, asaassi mootettanaw koyyeedda. ³⁴Shin Iskkinddire Ayihuda asaa gideeddawaa asay ereedda wode, laa77u saate gidiyaawaa keenaa ubbay itti qaalaan, “Efesoone Arxxemiisa wolqqaama” yaagiide cabbotteeddino.

³⁵Katamaw xaafe gideeddawe asaa co77u oothiide, hawaadan yaageedda; “Efesoone asaw, Efesoone katamay wolqqaama Arxxemiisissinne saluwaappe wodhdheedda eeqaa shuchchaassi eeqaa golliiyaa naagiyaawaa gideeddawaa erenna asay oonee? ³⁶Hawaa kaddiyaa asay baynna diraw, hinttenttu woppu gaanawunne dirbbennan agganaw bessee. ³⁷Ayissi gooppe, hawanttu Geeshsha Golliiyaa miishshaa wuu77ibeennawantta nu xoossatuwaakka boribeennawantta aheeddit. ³⁸Hewaa diraw, Dimexiroosinne aananna de7iyaa oosanchchatuu asaa mootanaw koyyoope, pirdda golli dooya de7ee; qassi gadiyaa mooddiyaawanttukka de7iino; untunttu barenttu gidдон mootettiino. ³⁹Shin hintte hara yewuwaa koyyoope, higgiiyaa shiiquwaan yewuwaa qachchana. ⁴⁰Ayissi gooppe, hachche haneeddawaa shabbirethaa giide, Roome gadiyaa asatuu nuuna mootana; ha shiiqookka gaasuu bayinna diraw, nuuni gaasuwa odanaw danddayokko” ⁴¹yaagiide shiiquwaa laaleedda.

Phawuloosi Maqidooniyaanne Giriike Beedda

20 Walassay irxceeddawaappe guyyiyan, Phawuloosi kaalliyaa wantta ahissiide zoreedda; untuntta, “Saruwan de7ite” giide, Maqidooniyaa baanaw keseedda. ²He gadiyaanna aadhdhiidde, qaalaa odiide, asaa loythi minisseeddawaappe guyyiyan, Giriike gade yeedda. ³I hewaan heezzu agenaa uttiide, markkabiyaan Sooriyaa baanaw qoppishshin, Ayihudatuu barena wodhanaw koyyiyaawaa be7iide, Maqidooniyaanna guyye simmanaw bare qofaa qachcheedda.

⁴Phawuloosa moyizeeddawanttu, Beeriyaappe Pharihaasa na7aa Sosiiphaaxiroosa, Teselonqeppe Arisxxirokoosanne Sikonddisa, Derbbeppe Gaayoosanne Iisiyappe Tikiqoosanne Xirofimoosa, qassi Ximootoosa. ⁵Hewanttu sinthaw biide, nuuna Xiro7aadan naagiino. ⁶Nuuni Ukithaa Baalaa gallassaa bonchchowaappe guyyiyan, Piliphphisiyoosa giyaa gadiyaappe markkabiyaan denddiide, ichcheshu gallassan Xiro7aadan untuntta gakkiiide, yaani laappu gallassaa utteeddo.

Phawuloosi Xiro7 aadaa Beedda

⁷Nuuni Woggaa gallassi ³ukithaa menthanaw shiiqide7ishshin, Phawuloosi wonttina baanaw qoppeedda diraw, untunttoo qaalaa odiidde, qamma bilahii gakkanaw yewuwaa adusseedda. ⁸Nuuni shiiqi utteedda pooqiyān cora xomppii de7ee. ⁹Ewuxikoosa giyaa itti wodallay maskkootiyaa bolla uttiide, darissi gemi77isheedda. Phawuloosi haasayaa adusseedda wode, Ewuxikoosi gemi77ishuwan hayreeddawe heezzenhiyaa pooqiyaappe sa7aan kunddiide hayqqeeddawaa asay dentheedda. ¹⁰Shin Phawuloosi wodhdhiide, A bolla guufanneedda. A idimmiide, “A shemppuu kesibeenna diraw hirgoppite” yaageedda. ¹¹Yaatiide pude pooqiya kesiide, ukithaa menthiide meedda; sa7ay wonttana gakkanaassi, daro wodiya haasayeeddawaappe guyyiyan beedda. ¹²Wodallay paxina, soy afiide, darissi nashetteeddino.

Phawuloosi Xiro7 aadaappe Miliixe Beedda

¹³Shin Phawuloosi barena yaappe nuuni morkkana mala, nuussi odeedda diraw, kasetiide markkabiyaakko biide, Asoosa baanaw denddeeddo; ayissi gooppe, gediyaan baanaw I qoppeedda diraw nuuna hewaadan azazeedda. ¹⁴I nuunanna Asoosan gaketina, markkabiyaan A akkiide Mixiliine yeeddo. ¹⁵Wonttetha gallassi yaappe markkabiyaan denddiide, Kiyooosa heeraa gakeeddo; qassi wonttetha gallassi Saamoosa pinneeddo; Tirogiliyoomen aqiide, wonttina Miliixe yeeddo. ¹⁶Ayissi gooppe, Phawuloosi Iisiyan darii gami77ennaan Efesoone lanqqiyanna aadhhanaw bare qofaa qachcheedda; barew danddayettooppe, Phenxxeqostte geetettiyaa gallassi Yeerusalaame gakkanaw elleellee.

Phawuloosi Efesoone Cimatoo Wursethaa Haasayaa Haasayeedda

¹⁷Phawuloosi Miliixeppe Efesoone kiittiide, ammaniyaa asaa kaaletthiyaawantta xeejisseedda. ¹⁸⁻¹⁹Woosa golle cimatu Phawuloosakko yiina, untuntta I hawaadan yaageedda; “Taani Iisiya geleedda koyro gallasaappe doommin, kawushshatethaaninne daro afothaani Godaassi oothaadde, Ayihudatuwaa shiquwaappe taana gakeedda paace gideedda wodiya ubbaan hinttentunna waanaade de7aadditantto hinttenttu eriita. ²⁰⁻²¹Nagaraappe Xoossaakko simmiyaawaanne nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammaniyaawaa Ayihudatuwassinne Ayihuda gidennawanttoo markkattaadde, shiiquwanka hinttenttu gollen gollenka hinttenttoo odaadde tamarisseeddawaappe attin, hinttentta go77iyaabaappe itibaanne pacissa beykke.

²²“Be7ite; ha77ikka taani Geeshsha Ayyaanaassi azazettaade, Yeerusalaame bay; yaani taw ayee kesanenttonne erikke. ²³Geeshsha Ayyaanay qashuunne waayyii taana naagiyaawaa katamaa ubbaan taw odee. ²⁴Shin ta wothaa polanawunne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe taani akkeedda oosuwa Xoossaa aadho keekatethaa wonggalaa mishiraachchuwa markkattiyaawaa polanaw, ta shemppuwaa maaddennawaadan payday.

²⁵“Be7ite; taani ha77ikka Xoossaa kawutethaabaa odaadde, hinttenttu ubbaa gidдон yuuyyaaddi; simmi hawaappe sinhaw hinttenttuppe ooninne taana

³20:7 Woggaa gallassi: Griikiyaa maxaafaan, Sambbatatuwaappe ittuwan yaagee.

be7ennawaa eray. ²⁶Hewaa diraw, hinttentuppe itti uray bayooppekka taani hewaan gelennawaa hachche hinttenttoo geeshshaade oday. ²⁷Ayissi gooppe, Xoos-say oothanaw qoppeeddawaa ubbaa hinttenttoo aynne ashshennaan odaaddi.

²⁸“Yesuusi bare suuthaan wozeedda Xoossaa ammaniyaawantta naagite; qassi Geeshsha Ayyaanay hinttentta kaappatuwaa oothiide suntheedda wudiyaa ubaanne hinttenttu huuphiyaa naagite. ²⁹⁻³⁰Taani beeddawaappe guyyiyan, wudiyaassi qarettena iita worakanatuu hinttenttu giddo gelanawanttanne, kaalliyaawantta barenttu geeduwaa kaaletthanaw wordduwaa haasayiyaa asatuu hinttenttu gid-doppe denddanawaa eray. ³¹Hewaa diraw, taani heezzu laythaa qammanne gal-lassaa afothaani hinttentta huuphiyan huuphiyan minissiyaawaa aggabeennawaa qoppiide genccite.

³²“Ha77ikka hinttentta minissanawunne geeshsha asaa ubbaa gidдон laatissanaw danddayiyaa Xoossaassinne A aadho keekatethaa qaalaassi hinttentta hadaraa immay.

³³“Taani ooppenne biraa woy worqqaa woy mayuwaa amottabeykki; ³⁴taani ha ta kushiyaa taananne taananna ittippe de7iyaawantta kooshsheeddawaa ootheeddawaa hinttenttu hinttenttu huuphew eriita. ³⁵Hinttenttu hawaadan daaburi oothiidde, daaburanchchatuwaa maaddanaassinne Godaa Yesuusi bare hu-uphew, ‘Akkiyawaappe immiyaawe anjjetteddawaa’ geeddawaadan, A qaalaa hint-tenttu wozanaa aathanaw bessiyaawaa taani cora ogiyaan hinttentta bessaaddi” yaageedda.

³⁶Phawuloosi hewaa haasay wurssiide, untunttu ubbaanna ittippe gulbbati-ide, Xoossaa woosseedda. ³⁷Untunttu ubbay Phawuloosa idimmiide, yeekkiidde yereeddino. ³⁸Ubbaappe I, “Taana laa7ethuwaa ubbakka be7ikkita” yaageedda qaalay untunttu daro qarethina markkabiyya gakkanaw A moyizzeeddino.

Phawuloosi Yeerusalaa Beedda

21 Nuuni Efesoone cimatuwaappe shaakettiide, Qoosa geetettiyaa haathan doodetto sa7aa yii aggeeddo; wonttissa gallassi Rooda gakkeddo; hewaappe Phaaxira beeddo. ²Pinqqe pinniyaa markkabiyya demmiide, aani geliide baanaw denddeeddo. ³Nuuni Qophiroosappe be7anaw danddayiyaasaa yiide, away ke-siyaasaa xeelliyaa wode Qophiroosa haddirssa bagga yeggiide, Sooriyaa beeddo; hewaappe guyyiyaan Xiirsoosa gakkeddo; ayissi gooppe, markkabii bare caanaa Xi-iroosan wothee. ⁴Yaani kaalliyaawantta demmiide, untunttunna laappu gallassaa utteeddo; Phawuloosi Yeerusalaa beenna mala, untunttu aw Ayyaanaan odeed-dino. ⁵Nuuni untunttunna uttiyaa wodii wurina, kesiide beeddo; untunttu ub-batuu barenttu maccawanttunanne barenttu naanaanna ittippe katamaappe karew kessana gakkanaassi, nuuna moyizzeeddino; nuuni abbaa doonaan gulbbatiide, Xoossaa woosseeddo. ⁶Hewaappe guyyiyan, ittu ittuwaa sarotiide, markkabiyaan geleeddo; untunttu barenttu soy simmeeddino.

⁷Nuuni abbaa ogiyaa wurssiide, Xiirsoosappe Phexelemayse gakkeddo; ishatuwaa sarotiide, untunttu matan itti gallassaa peesheeddo. ⁸Wonttissa gallassi kesiide, Qiisaariyaa beeddo; wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaa Piliphphoosa soy gakk-iide, A matan utteeddo; Yeerusalaa dooretteedda laappunatuwappe I ittuwaa. ⁹Piliphphoosassi nabatuwaa gideedda oyddu wodoro macca naanatu de7iino.

¹⁰ Nuuni unddenneeda gallassaa utteedda wode, nabiyya Agaaboosa giyaa bitani Yihudaappe Qiisaariyaa yeedda. ¹¹ Nuukko yiide, Phawuloosa saqqiyaa akkiide bare kushiyaanne bare gediyya qachchiide, “Geeshsha Ayyaanay giyaawe hawaa; ha saqqiyaa godaa Yeerusalaamen Ayihudatuu hawaadan qachchiide, Ayihuda gidenna asatuwaassi aathiide immana” yaageedda.

¹² Nuuni hewaa siseedda wode, nuuninne yaani de7iyaa asatuu Phawuloosi Yeerusalaame baenna wooseeddo. ¹³ Shin Phawuloosi zaariide, “Hinttenttu yeekkiidenne ta wozanaa qaretissiide waaniitee? Taani Godaa Yesuusa sunthaa diraw qashettanawaa xalalaa gidennaan, haray atto Yeerusalaamen hayqqanawukka giiga uttaaddi” yaageedda.

¹⁴ Zoriyaa I akkennaan ixxina, “Goday geeddawe hano” yaagiide co77u geeddo.

¹⁵ Yaani amareedda wodiyya gami77eeddawaappe guyyiyan, giigettiide Yeerusalaame baanaw keseedda. ¹⁶ Qiisaariyaan de7iyaa kaalliyawanttuppe amareeddawanttu qassi nuunanna beeddino; untunttu nuuni aqanasaa Minaasoonaa giyaa Qophiroosa bitaniyaa soy nuuna afeeddino; Minaasooni daro wodiyaappe doommiide kaalliyawaa.

Phawuloosi Yeerusalaamen Yayiqooba Oochcheedda

¹⁷ Nuuni Yeerusalaame gakkeedda wode, ishatuu nuuna nashechchaan mokeeddino. ¹⁸ Wonttissa gallassi, Phawuloosinne nuuni Yayiqoobanna gaketanaw beeddo. Woosa golle cimattuu ubbatuukka de7iino. ¹⁹ Phawuloosi untuntta saroteeddawaappe guyyiyan, Ayihuda gidenna asaa gidдон bare bagganna Xoossay ootheddawaa untunttoo wurssiide odeedda.

²⁰ Untunttu hewaa siseedda wode Xoossaa galatiide, Phawuloosa hawaadan yaageeddino; “Nu ishaw, Ayihudatuwaa gidдон Xoossaa ammaneeddawanttuppe aappun sha77ay de7iinontto be7aasa; untunttu ubbay higgiiyaa minissi naagiino. ²¹ Yeerusalaame Ayihudatuu, Ayihuda gidennawanttu gadiyan de7iyaa Ayihuda ubbatuu barenttu naanaa qaxxareenna mala, woy Ayihudatuu oothiyaawaa kaallenna mala, Muse higgiiyaakka bayizzana mala neeni tamarssiyaawaa siseeddino. ²² Yaatina, ayee lo77uu? Neeni yeeddawaa coratuu sisiyaa diraw, shiiqennaan aggikkino.

²³ “Hewaa diraw, hawaa nuuni new odiyaawaa ootha; ittippe shiiquu de7iyaa oyddu asatuu nu matan de7iino. ^{c24} Untuntta akkaade untunttunna geeyya; qassi untunttu barenttu huuphiyaa meedettana mala, untunttoo miishshaa imma; untunttu ubbay newaa siiseeddawe tuma gidennawaanne neeni ne huuphewukka qassi Muse higgiiyaa naagaadde maaran de7iyaawaa erana.

²⁵ “Shin ammaneedda Ayihuda gidenna asatuwaa gidoope, untunttu eeqaw yarsheddawaa meenna malanne suuthaa ushenna mala, bakuteedda mehiyaa ashuwaa meenna malanne woshummenna mala, nuuni yewuwaa qachchiide, untunttoo dabidaabbiiyaa xafeeddo” yaageeddino.

²⁶ Hewaappe guyyiyan, Phawuloosi wonttissa gallassi asatuwaa akkiide, untunttunna geeyyeedda; I barentta geeshshussaa awude polintto erissanawunne qassi yarshshuwaa huuphiyan huuphiyan awude immanentto erissanaw Geeshsha Golliyaa geleedda.

Phawuloosi Geeshsha Golliyaan Oyqetteedda

²⁷⁻²⁸ Laappu gallassay wurana hanoode, Iisiyappe yeedda Ayihudatu Geeshsha Golliyaan Phawuloosa be7iide, asaa ubbaa hanqqethiide, “Israa7eeliyaa asaw, nuuna maaddite; Israa7eeliyaa asaa, Muse higgiaanne ha Geeshsha Golliyaa ixxiide, ubbasan asaa ubbaa tamarissiyaawe ha bitaniyaa; gujjiide qassi Giriike asaakka Geeshsha Golliyaa gelissiide, ha geeshsha sa7aa tunisseedda” yaagi waassiidde, Phawuloosa oyqqeeddino. ²⁹ Unttuntu kase Efesoonen de7iyaa Xirofimoosa Phawuloosanna katamaan be7eedda diraw, Geeshsha Golliyaa Phawuloosi A gelisseed-dawaa untunttu malateedda.

³⁰ Katamaa ubbay shabbiretteedda; asay ubbay shiiqiide Phawuloosa oyqqiide, Geeshsha Golliyaappe karew goochchi kesseedda; he man77iyanka Geeshsha Golliyaa penggetuu qashettii ageeddino. ³¹ Asay Phawuloosa wodhana hanishshin, “Yeerusalaame katamay mulekka shabbirettidiggeedda” giyaa haasayay Roome gadiyaa olaa kaappuwaassi gakkeedda. ³² He olaa kaappuu wottaaddaratuwaanne xeetatuwaa kaappatuwaa ittippe akkiide, woxxiide asaa bolla kesi wodhdheedda; asay olaa kaappuwaanne wottaaddaratuwaa be7eedda wode, Phawuloosa shociaawaa bashi ageedda.

³³ He wode, he olaa kaappuu shiiqi, Phawuloosa oyqqiide, laa77u santhala-taan qashettana mala azaziide, I oonenttonne qassi ayaa ootheddenttonne asaa oochcheedda. ³⁴ Asaappe baggay ittibaw waassiyaa wode, baggay harabaw waassee; waasuu coreedda diraw, olaa kaappuwaassi tumuwaa eranaw danddayettennan ixxina, wottaaddaratu Phawuloosa barenttu de7iyaasaa afana mala, untuntta azazeedda. ³⁵ Yedhdhiide kesiyaa dethaa Phawuloosi gakkeedda wode, asaa sugethaa diraw, wottaaddaratu A tookkeeddino. ³⁶ Ayissi gooppe, cora asay, “A wodha!” yaagiidinne waassiidde kaallee.

Phawuloosi Mootuwaassi Zaaruwaa Immeedda

³⁷ Wottaaddaratu Phawuloosa barenttu de7iyaasaa afana hanishshin Phawuloosi olaa kaappuwaa, “Taani new ittibaa odoo?” yaageedda.

He olaa kaappuu Phawuloosa, “Neeni Giriike qaalaa eray? ³⁸ Neeni hawaappe kase wode, walassaa kessaade shemppuwaa wodheeddawanttuppe oyddu sha77a asatuwaa asay baynna mela sa7aa kaaletheedda Gibxe bitaniyaa gidikkii?” yaageedda.

³⁹ Shin Phawuloosi, “Taani Ayihuda asa; qassi Kilqqiyaan de7iyaa Xersseesen yeletteedda huuphe katamaan de7iyaa asa. Hayyanaa taana asaassi haasaysarikkii!” yaageedda.

⁴⁰ Olaa kaappuu A, “Haasaya” yaagina, Phawuloosi yedhdhiide kesiyaa dethaan eqqiide, asay co77u gaana mala, bare kushiyan asaakko xorsseedda. Asay co77u giina, Ibraayisxxe qaalaan haasayiide, hawaadan yaageedda.

22 “Taanaadan ammaniyaawanttoo, ta aawattoo, taani ha77i hinttenttoo odiyaa yewuwaa sisite!” ² Phawuloosi untunttoo Ibraayisxxe qaalaan haasayaawaa sisiide, kaseppe loythi co77u giina I hawaadan yaageedda.

³ “Taani Kilqqiyaan de7iyaa Xersseesen yelettaade, ha katamaan Gamaaliyaali taana tamarissina diccaade, nu aawatuwa higgiaakka minissa tamaaraade, hachche hintte ubbay haniyaawaadankka, taani Xoosaa yewuwaassi seelet-

tiyaa Ayihuda asa. ⁴Taani macca asaanne attuma asaa oyqqa oyqqaade qasho gollen yeggeedda asaanne, ha ogiyaa kaalliyaa asaa wodhissana gakkanaassi metootheedda asa. ⁵Hawaadankka, qassi, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuunne cimaa ubbaa shiiquu tawaa markkattanaw danddayee; taani Damasqqon de7iyaa untunttu ishaturwaa Ayihudatuwaassi, untunttuppe dabidaabbiyaa akkaade, hewaan de7iyaa asatuu qashettiide murettanaadan, Yeerusalaame untuntta ahanaw yaa baaddi.

Phawuloosi Kiristtoosakko Simmeedda Bare Simaabaa Odeedda

(Kit 9:1-19; 26:12-18)

⁶“Taani baade Damasqqo mateedda wode, seeta gallassaa gidishshin, qoppennaan saluwaappe wolqqaama poo7uu ta matan yuuyyi aadhhiide poo7eedda. ⁷Taani sa7aan kundda uttaade, ‘Saa7oolaa, Saa7oolaa, taana ayaw yederssay?’ giyaa qaala sisaaddi.

⁸“Taani zaaraade, ‘Ta Godaw, neeni oonee?’ yaagaaddi.

“Hewaappe guyye, ‘Taani neeni yederssiyaa Naazireetiyyaa Yesuusa’ yaageedda. ⁹Taananna ittippa de7iyaawanttu poo7uwaa be7iide yayyeeddino; shin taw haasayiyaawaa qaala sisibeykkino.

¹⁰“‘Ta Godaw, taani ayaa udoo?’ yaagaaddi.

“Goday taana, ‘Denddaade Damasqqo ba. Neeni oothanaw Xoossay qoppeedda ubbabay new yaani odettanawaa’ yaageedda. ¹¹He wolqqaama poo7uwaa diraw, ta ayfii qooqina, taananna de7iyaa asatuu ta kushiyyaa oyqqiide, taana goochchina, Damasqqo gackaaddi.

¹²“Damasqqon de7iyaa Ayihuda ubbay loythi bonchchiya itti Hanaaniyaa giyaa bitani, nu higgiiyaassi azazettiide, Xoossaw imetteedda asa. ¹³Hanaanii taakko yiide, ta matan eqqiide taana, ‘Ta ishaw Saa7oolaa, xeella’ yaageedda. Taani he wode he man77iyankka aakko xeella aggaaddi.

¹⁴“‘I taana hawaadan yaageedda; ‘Nu aawatuwa Xoossay neeni A qofaa eranaw, A xillo Na7aa be7anawunne A doonaappekka haasayaa sisanaw neena kasenna dooreedda. ¹⁵Ayissi gooppe, neeni be7eeddabaanne siseeddabaa asaa ubbaa sinthan aw markkattanaassa. ¹⁶Ha77ikka ayaw gami77ay? Denddaade xammaqetta; A sunthaa xeesaadde, ne nagaraappekka meecetta’ yaageedda.

¹⁷“Taani guyye Yeerusalaame simmaade Geeshsha Golliyan woossishshin, ta ayyaanaan gidaaddi. ¹⁸Goday taana, ‘Elleellaade, Yeerusalaame kesa ayaw gooppe, neeni taw hawaan markkattiyaawaa asay akkenna’ yaagishshin taani A be7aaddi.

¹⁹“Taani, ‘Ta Godaw, Ayihuda woosa golliyyaa ubbaan neena ammaniyaawantta oyqqaade wadhheeddawaanne qasho golliyaan yeggeeddawaa untunttu eriino. ²⁰Untunttu ne markkaa Isxxifaanoosa wodhiyyaa wode, taani he yewuwaa eeno gaaddi. Qassi untunttu miyyiyaan eqqaade, A wodhiyaawanttu mayuwaa naagay’ yaageedda.

²¹“Goday taana, ‘Taani neena Ayihuda gidenna asaakko haakosaa kiittiyaa diraw ba’ geedda” yaageedda.

Phawuloosi Roome Asa Gidiyaawaa Qonccisseedda

²² Phawuloosi he qaalaa haasayana gakkanaw asay I giyaawaa sisee; hewaappe guyyiyan, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Hawaa gadiyaappe dhayissa; I de7anaw bessenna” yaageeddino.

^{23–24} Unttuntu waassishshin, barenttu mayuwaa bollow olishshiinne baanaa carkkuwan laalishshin, olaa kaappuu wottaaddaratuu Phawuloosa barenttu de7iyaasaa afana mala azazeedda. Qassi asay ayissi hewaadan aabolla waasseedinonto eranaw, Phawuloosa lissuwan shocana mala, untuntta azazeedda. ²⁵ Shin wottaaddaratuu Phawuloosa dafuwan minissi qachcheedda wode, Phawuloosi bare matan eqqeedda xeetatuwaa kaappuwaa, “Roome gadiyaa asaa pirdday baynnaan shociyaawe hintenttoo wogee?” yaageedda.

²⁶ Hewaa xeetatuwaa kaappuu siseedda wode, olaa kaappuwaakko biide, “Ha bi-tani Roome asa. Neeni ayaa oothana qoppay?” yaagiide oochcheedda.

²⁷ Olaa kaappuu Phawuloosakko shiiqiide, “Neeni Roome asee? Taw oda” yaageedda.

Phawuloosi, “E” yaageedda.

²⁸ Olaa kaappuu Phawuloosaw zaariide, “Taani ha zaretethaa daro miishshaan shammaaddi” yaageedda.

Shin Phawuloosi, “Taani he zerethaappe yelettaaddi” yaageedda.

²⁹ Hewaa diraw, Phawuloosa biddanaw qooppeeddawanttu man77iyan aappe shaaketti aggeeddino. Olaa kaappuukka Phawuloosi Roome asa gideeddawaa ereedda wode yayyeedda; ayissi gooppe, santhalataan A qashissi wotheedda.

Phawuloosi Ayihudatuwaa Shanggatuwaakko Shiiqeedda

³⁰ Wonttetha gallassi olaa kaappuu, Ayihudatuu Phawuloosa ayissi mooteeddi-nonttonne geeshshiide eranaw koyyiide, Phawuloosa billeedda. Yaatiide qeesatuwaa kaappatuunne asay ubbay shiiqana mala azazeedda; qassi Phawuloosa duge wothiide, untunttu sinthan esseedda.

23 Phawuloosi hewaan shiiqeedda asaa caddi xeelliide, “Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hachche gakkanawukka Xoossaa sinthan ta de7uwaa ubbaan tilla wozanaan de7aaddi” yaageedda. ² Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Hanaanii, Phawuloosa doonaa baqqana mala, A matan eqqeeddawantta azazeedda. ³ Phawuloosi he wode A, “Laa ha booshinchchaan okkeedda ‘godaw, Xoossay neena baqqana. Neeni ta bolla higgiiyan pirddanaw uttaade, wogay baynnaan taana baqqana mala azazay?” yaageedda.

⁴ Phawuloosa matan eqqeeddawanttu A, “Neeni Xoossaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa boray?” yaageeddino.

⁵ Hewaappe guyye Phawuloosi, “Taanaadan ammaniyaawanttoo, I qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gideeddawaa taani erabeykke; ayissi gooppe, ‘Ne gadiyaa mooddiyaawaa bolla iita qaalaa haasayoppa’ geetettiide Xoossaa Maxaafan xaafetteedda” yaageedda. ^d

^f23:3 *booshinchchaan okkeedda*: Itti uray lo77a malatana mala oosussaa, shin gidenna.

^d23:5 Kes 22:28

⁶Shin Phawuloosi baggatuu Saduqaawanatuwaa; baggatuu Parisaawatuwaa gideeddawaa be7iide, “Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Parisaawiyaanne Parisaawiyaa na7aa; ‘Hayqqeeddawanttu hayquwaappe denddanawantta’ gaade taani nashechchaan naagiyaa diraw, untunttu ta bolla pirddiino” yaagiide, dhoqqu oothiide haasayeedda.

⁷Phawuloosi hewaa yaagina, Parisaawatuwaa giddoninne Saduqaawanatuwaa giddon walassay kesina, shiiqeedda asay laaletteedda. ⁸Ayissi gooppe, Saduqaawanatu, “Hayqqeedda asay denddena; kiitanchchaykka ayyaanaykka baawa” yaageeddino; Parisaawatu qassi laa77uukka de7iyaawaa ammaniino. ⁹Wolqqaama walassay denddeedda; Parisaawatuwaa baggappe Muse higgiyaa tamarssiyaawanttu denddi eqqiide, “Ha bitaniyaa bolla aynne balaa demmibeykko; aw ayyaanay woy kiitanchchay haasayennan aggenna” yaagiide palumetteeddino.

¹⁰Walassay darina, olaa kaappuu Phawuloosa untunttu menthereethanenttonne gi yayyiide, bare wottaaddaratuu wodhdhiide, untunttu gidloppe A ellekka kesiide, barenttu de7iyaasaa afana mala azazeedda.

¹¹He qamma Goday Phawuloosa matan eqqiide, “Phawuloosaa, neeni taw Yeerusalaamen markkatteddawaadan, Roomenka markkattanaw bessee; minna; aynne baawa” yaageedda.

Phawuloosa Wodhanaw Oosetteedda Maquwaa

¹²Wonttissa gallassi, Ayihudatu Phawuloosa wodhana gakkanaassi, meennaadaaninne ushennaadan, caaqettiide giigetteeddino. ¹³Phawuloosa bolla hewaa maqqetteedda asatu oytamuwaappe dariino. ¹⁴Untunttu qeesatuwaa kaapatuwakkonne cimatuwaakko yiide, “Nuuni Phawuloosa wodhana gakkanaassi, aynne baarennaadan, giigetti utteeddo. ¹⁵Hewaa diraw, hinttenttunne shiiqeedda asay Phawuloosabaa geeshshiide biddiyaawaa malatiide, olaa kaappuu A hinttenttukko duge wothana mala oochchite; nuuni I haa shiiqanaappe kasenna A wodhanaw giigi utteeddo” yaageeddino.

¹⁶Shin Phawuloosa michchatti na7ay he maquwaa siseedda wode, biide wottaaddaratuu de7iyaasaa geliide, Phawuloosaw odeedda. ¹⁷Phawuloosi xeetatuwaa kaappatuwaappe ittuwaa xeesiide, “Ha na7aa olaa kaappuwaakko afa; ayissi gooppe, olaa kaappuwaassi I odiyaawe de7ee” yaageedda.

¹⁸Hewaa diraw, xeetatuwaa kaappuu na7aa olaa kaappuwaakko afiide, “Qasho gollen de7iyaa Phawuloosi, ha na7ay new ayentto odiyaabay de7iyaa diraw, taana barekko xeesiide, A neekko ahanaadan, taana woosseedda” yaageedda.

¹⁹Olaa kaappuu na7aa kushiyaay oyqqiide, dumma gaxaa kessiide, “Neeeni taw odanabay aye?” yaagiide oochcheedda.

²⁰Na7ay olaa kaappuwaassi, “Ayihudatu Phawuloosabaa kaseppe minissi oochchiyaawaa malatiide, neeni shiiquwaa A utissanaadan, neena wontti woosanaw zoretaa qachcheeddino. ²¹Shin neeni untunttu giyaawaa sisoppa; ayissi gooppe, oytamuwaappe dariya asatu Phawuloosa wodhana gakkanaassi, qumaa meennaadaaninne haathaa ushennaadan, caaqettiide geemetti uttiide A naagiino; neeni giyaawaa sisanaw ha77ikka giigetti uttiide naagiino” yaageedda.

²²Hewaa diraw, olaa kaappuu na7aa, “Ha yewuwaa neeni taana erisseeddawaa oossinne odoppa” yaagiide azazeeddawaappe guyyiyan, A yeddeedda.

Phawuloosi Gadiyaa Mooddiyaa Filikisa Sintha Shiiqeedda

²³ Olaa kaappuu xeetatuwaa kaappatuwaappe laa77uwaa xeesiide, “Qiisaariyaa baanaw, laa77u xeetu wottaaddaratuwaa, laappun tammu paraa oyqqeedda asatuwaanne laa77u xeetu tooranchchatuwaa qammaappe heezzu saatiyaan giigisite; ²⁴ gadiyaa mooddiyaa Filikisakko Phawuloosa sarotethaan gathanaw togissiyaa mehiyaanne giigisite” yaagiide, untuntnta azazeedda. ²⁵ Olaa kaappuu hawaadan giyaa dabidaabbiyaa xaafeedda.

²⁶ “Qalawudeyoosa Luusiyoosappe; gadiyaa mooddiyaa bonchchetteedda Filikisaa! Sarotethay new gido. ²⁷ Ayihudatu ha bitaniyaa oyqqiide wodhana hanishshin, Roome katamaa asa I gideeddawaa eraade, wottaddaratuwaanna g akkaade A ashshaaddi. ²⁸ Untuntntu A ayissi mooteeddinontto eranaw koyyaade, duge untuntntu shiiquwaassi A afaaddi. ²⁹ Untuntntu barenttu higgiaabaa I oochcheeddawaassi A mooteeddawaappe attin, A wodhissiyaa woy qashissiyaa mooto gidenna. ³⁰ Untuntntu ha bitaniyaa bolla maqqetti utteedda zigerissay taana gakkina, taani he man77iyankka A neekko yeddaa aggaaddi; A mootiyaawanttukka biide, ne sinthan mootana mala odaaddi; saro de7a” yaageedda.

³¹ Hewaa diraw, wottaaddaratu azazetteeddawaadankka Phawuloosa akkiide, qamma Anttiphaaxiriisa gatheeddino. ³² Wonttissa gallassi aananna baana mala paraa toggo asatuwaa wothiide, gediyaan biyaawanttu guyye wottaaddaratu de7iyaasaa simmeeddino. ³³ Paraawanttu Qiisaariyaa geliide, dabidaabbiyaa gadiyaa mooddiyaawoo immiide, Phawuloosa A sintha aatheeddino. ³⁴ Gadiyaa mooddiyaawe dabidaabbiyaa nabbabeeddawaappe guyyian, Phawuloosi haqa awuraajjaa asentto A oochcheedda; Kilqqiyaa asa I gideeddawaa ereedda wode, ³⁵ “Taani nebaa neena mootiyaawanttu yiyaa wode sisana” yaagiide, wottaaddaratu Heroodisa kawutethaa gollen A naagana mala azazeedda.

Phawuloosa Ayihudatu Mooteeddino

24 Ichcheshu gallasaappe guyyian, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu, Hanaaniyaa, cimatuwaannanee Xarxxaluusa giyaa itti xabaqaana duge Qiisaariyaa wodhdheedda; untuntntu gadiyaa mooddiyaawaa bolla Phawuloosa mooteeddino. ²⁻³ Phawuloosi xesetteedda wode, Xarxxaluuse A hawaadan yaagiide, mootuwaa doommeedda.

“Bonchchetteedda Filikisaa, nuuni ne bagganna daro sarotethaa demmeed-doshshin, ne qofaan ha gadiyaassi ubbabaani ubbasankka lo77o laamii beettiyaawoo neena loythi galatiide, hawaa akkeetto. ⁴ Shin taani neena gami77ethennaan, dooya gideedda ne keekatethaan nubaa neeni qanthaan sisana mala, neena woossay. ⁵ Ayissi gooppe, ha bitani dhubo gidiide, sa7aa ubbaan de7iyaa Ayihudatuwaa gid-don walassaa dentheedda, Naaziraawatu bagga asaa kaaletthiyaawaa gideeddawaa ereeddo. ⁶ Haray atto Geeshsha Golliyaakka tunissanaw koyyishshin A oyqqiide, nu higgiaadan, A bolla pirddanaw qoppeeddo; ⁷ shin olaa kaappuwaa Luusiyoosi yiide, wolqqaan nu kushiyaappe A wothi akkeedda. ⁸ A mootiyaawanttukka neekko yaana mala azazeedda; neeni ne huuphew ha bitaniyaa biddaade, nuuni A mootiyaa yewuwaa ubbaa eranaw danddayaa” yaageedda.

⁹ Ayihudatuukka qassi, “Ha yewuu tuma” giide, A qofaa akkeeddino.

Phawuloosi Filikisa Sinthan Mootoo Zaruwaa Immeedda

¹⁰Gadiyaa mooddiyaawe Phawuloosa yaanaadan wuttina, I hawaadan yaagiide zaareedda; “Neeni daro wodiyaappe doommaade, ha asaassi pirddaadde de7iyaawaa taani eraade, ta yewuwaa nashechchaan zaaray. ¹¹Taani Yeerusalaame goyinnanaw kesooeppe tammanne laa77u gallassaappe darennawaa neeni ne huuphew erana danddayaa. ¹²Ayihudatu taana Geeshsha Golliyan gidina, Ayihuda woosa gollen gidina, katamaan gidina, oonannanne palumettishshin woy asaa shishshaade maqqishshin, itti uraannanne be7ibeykkino. ¹³Untunttu ha77ikka taana mootiyaawaa shatimmanaw danddaykkino.

¹⁴“Shin taani hawaa new oday; taani Muse higgiiyan de7iyaawaanne nabatuu xaafedda ubbabaa ammananaadan, nu aawatuwa Xoossaassi untunttu worddo giyaa ogiyaan goshetay. ¹⁵Hawanttu barenttu huuphew, ‘Asay ubbay, wordduukka xilluukka hayquwaappe denddanawantta’ giyaawaadan, taanikka untunttu denddiyaawaa Xoosaani hidootaa wothaade amuwaani naagay. ¹⁶Hewaa diraw, taani qassi, Xoossaa sinthaninne asaa sinthan ubba wode, pokkuu baynna tilla wozanay taw de7ana mala minnay.

¹⁷“Taani Yeerusalaameppe kesooeppe cora laythaappe guyyiyan, ta gade hiyyeesaassi miishshaa immanawunne yarshshuwaa yarshshanaw Yeerusalaame baaddi. ¹⁸Hewaa oothishshin, asay shiiqennaan, walassay denddenaan, taani Geeshsha Golliyan geeyishshin, untunttu taana demmeeddino. ¹⁹Shin Iisiyappe yeedda itti itti Ayihudatu hewaan de7iino; untunttu ta bolla yewuwaa koyyoope, yiide taana ne bollan mootanaw bessee. ²⁰⁻²¹Woy taani untunttu giddon eqqaade, ‘Hayqqeedawanttu denddanawaa ammaniya diraw, hachche hintte sinthaan ta bolla pirdiino’ gaade haa dhoqqissaade hasayeedda itti qaalaappe attin, shiiquwaa sinthan eqqishshin, ta bolla itti bayizzuwaa demmeeddawaa gidoope, hawanttu barenttu huuphew hawaan odanawantta” yaageedda.

²²Shin Filikise Xoossaa ogiyaabaa geeshshi ereedda diraw, “Taani hintte yewuwaa olaa kaappuwaa Luusiyooosi yiyaa wode ogiyaa oythana” yaagiide, pirddiyaa wodiya sinthaw keereedda. ²³Filikise qassi Phawuloosa qachchennaan naagana malanne A dabbatuwaappe ooninne aw oothishshin, woy aakko yiishshin diggenna mala, xeetatuwaa kaappuwaa azazeedda.

Phawuloosi Filikisanne Dirusilla Sintha Shiieedda

²⁴Amareedda gallassaappe guyyiyan, Filikise Ayihuda asaa zare gideedda bare machchatti Dirusillinna yiide, Phawuloosa kiitti ahissiide, Yesuusi Kiristtoosan ammaniya ogiyaa I haasayishshin siseedda. ²⁵Phawuloosi xillotethaabaa, bare huuphiyaa naaguwaabaanne yaana pirddaabaa haasayishshin, Filikise yayyiide, “Neeni ha77iw ba; taw miikkeedda wode, neena kiittaade xeeqissana” yaageedda. ²⁶He wode qassi Phawuloosi biletanaw, barew maganxxaa immanddeeshsha giide qoppeedda; hewaa diraw, daro wode A ahissi ahissiide, aananna haasayee.

²⁷Laa77u laythaa kumeeddawaappe guyyiyan, Filikisa kotaa Phorqqiyoosa Pisxxoosi akkeedda. Filikise Ayihudatuwaa nashechchanaw koyyiide, qasho gollen Phawuloosa bashi aggeedda.

**Phawuloosi Roome Kaatiyaakko Bare
Yewuwaa Akkiide Baanaw Oochcheedda**

25 Pisxxoosi awuraajjaa geleedda heezzenhiyaa gallassaappe guyyiyan, Qiisaariyaappe Yeerusalaame beedda. ²Yaani qeesatuwaa kaappatuunne Ayihudatuwaa kaaletthiyaawanttu Phawuloosa mooteeddino. ³Unttuntu Phawuloosa wodhanaw ogiyaan qosetti uttanaw, barentoo lo77obaa udiide A Yeerusalaame ahana mala, Pisxxoosa woosseeddino. ⁴Pisxxoosi untunttoo, “Phawuloosi Qiisaariyaan qashetti utteedda; taani ta huuphewukka ellekka yaa guyye simmanaw qoppa uttaaddi. ⁵Hewaa diraw, I ayentto bayizzeeddawe de7oophe, hinttenttu gid-don aawotiyawanttu taananna Qiisaariyaa biide, A mootino” yaagiide zaareedda.

⁶Pisxxoosi Yeerusalaamen hospun woy tammu gallassaappe aathennaan uttiide, Qiisaariyaa beedda; wonttissa gallassi pirddiyaasan uttiide, Phawuloosa ahana mala azazeedda. ⁷I gakteedda wode, Yeerusalaameppe yeedda Ayihudatu A matan yuuyyi aadhdi eqqiide, barentoo shatimmanaw danddayettenna daro de-exo mootuwaa A bolla wotheeddino. ⁸Phawuloosi mootettiide, “Taani Ayihudatuwaa higgiaakka Geeshsha Golliyaakka Roome Kaatiyaa Qeesarakka aynne naaqqabeykki” yaageedda.

⁹Pisxxoosi Ayihudatuwaa nashechchanaw koyyiide Phawuloosa, “Pude Yeerusalaame kesaade, ha yewuwaabaa yaani ta sinthan ooshettanaw koyyay?” yaagiide oochcheedda.

¹⁰Shin Phawuloosi, “Taani ooshettanaw bessiyaa Qeesaara pirdda gollen eqqaaddi. Neenikka loytha eriyaawaadan, taani Ayihudatuwaa aynne naaqqabeykki. ¹¹Simmi taani naaqqeeddawa woy hayqqanaw bessiyaawaa ootheddawa gidoope, hayquwaappe attana giikke; shin untuntu taana mootiyaa mootuu mela gideeddawaappe hini baggan, ooninne taana untunttoo aathiide immanaw danddayenna; Qeesaare tabaa pirddo gaade oochchay” yaageedda.

¹²Hewaappe guyyiyan, Pisxxoosi barenanna zorettiyaawanttunna zoretti simmiide A, “Neeni Qeesaare tabaa pirddo gaade oochchaadda; Qeesarakko baanaassa” yaagiide zaareedda.

Pisxxoosi Phawuloosabaa Agriphaanna Maqqetteedda

¹³Amareedda gallassaappe guyyiyan, Kaatiyaa Agriphayenne Bariniiqe Pisxxoosa sarotanaw Qiisaariyaa beeddino. ¹⁴Yaani untuntu cora gallassaa utti de7ishshin, Pisxxoosi kaatiyaassi Phawuloosabaa hawaadan yaagiide odeedda; “Hawaan Filikise qachchiide bashi beedda itti bitani de7ee. ¹⁵Taani Yeerusalaamen de7ishshin, qeesatuwaa kaappatuunne Ayihuda cimatu A bolla pirddana mala, taana woossiide, aabaa taw odeeddino. ¹⁶Taani, ‘Mootetteedda uray barena mootiyaawanttunna ittippe eqqennaaninne barena mooteedda yewuwaassi zaaruwaa immennaan, oona gidooppen aathiide immiyaawe Roome asaassi woga gidenna’ yaagaade untunttoo zaaraaddi.

¹⁷“Hewaa diraw, untuntu hawaan shiiqeedda wode, taani gami77ennaan wonttissa gallassi, pirdda golle gelaade Phawuloosa ahana mala azazaaddi. ¹⁸A mootiyaawanttu eqqiide, iitabaan A mootennaan aggikkino gaade taani qoppeed-dawaadan, aynne A mootibeykkino. ¹⁹Shin untuntu barenttu ammaneeddabant-

tubaanne Phawuloosi, ‘Paxa de7ee’ giyaa hayqqeedda itti Yesuusa geetettiyaa bitaniyaabaa aananna palumetteeddino.²⁰ Taani ha yewuwaa wootaa bidda demmanitanto, qofaa qachchennaan de7aadde, Phawuloosi Yeerusalaame biide, ha yewuwaa yaani ooshettanaw koyyinttonne gaade A oochchaaddi; ²¹ shin Phawuloosi bare yewuwaa Awugisxxoose Qeesaare ogiyaa oythana gakkanaw naagetanaadan oochchina, taani A Qeesaarakko yeddana gakkanaassi, I qashettana mala azazaaddi” yaageedda.

²² Hewaappe guyye Agriiphphay Pisxxoosa, “Taani ta huuphewukka qassi he bitani giyaawaa sisana koyyay” yaageedda.

Pisxxoosi A, “Neeni wontti I giyaawaa sisanaassa” yaageedda.

²³ Wonttissa gallassi, Agriiphphayne Bariniiqe daro bonchchuwan olaa kaapatuwaannanne katamaan de7iyaa wolqqaama asaanna yiide, pirdda golle gelededdino; Pisxxoosi Phawuloosa ahana mala azazina aheeddino. ²⁴ Pisxxoosi hawaadan yaageedda; “Kaatiyaa Agriiphphaa, hawaan nuunanna de7iyaa asaa ubbaw, Ayihuda asay ubbay Yeerusalaamenikka hawankka waassiidde, ‘I hawaappe sinthaw paxa de7anaw bessenna’ yaagiide, taana woosseedda bitaniyaa hawaa be7iita. ²⁵ Shin I aynne hayqqanaw bessiyaawaa ootheeddawaa taani demmabeykke; I bare huuphew, ‘Awugisxxoose Qeesaare tabaa pirddo yaagaade oochchaaddi’ geedda diraw, Qeesaarakko A yeddana taani qoppaaddi. ²⁶ Taani aabaa ta godaa Awugisxxoose Qeesaaressi xaafanaw tumu yewuu taw aynnee baawa; hewaa diraw, I loythi ooshettowaappe guyyiyan, taani xaafiyaabaa demmana mala, hintenttu sintha, Kaatiyaa Agriiphphaa, ubba ne sintha A ahaaddi. ²⁷ Ayissi gooppe, qashetteedda uraa kiittiyaa wode, A ayaw mooteeddento, erissennaan co77u gi bashiyaawe taw eeyatethaa malatee” yaageedda.

Phawuloosi Agriiphphaa Sinthan Haasayeedda Haasayaa

26 Agriiphphay Phawuloosa, “Neeni nebaa haasayanaw danddayaa” yaageedda. He wode Phawuloosi bare kushiya micciide hawaadan yaagi zaareedda.

²⁻³ “Kaatiyaa Agriiphphaa, Ayihudatuwa wogaanne palumaa ubbaa neeni loythaade eriyaa diraw, taana Ayihudatu mootiyaa yewuwaa ubbaa hachche taani ne sinthan zaariyaawoo ta qaaday darissi lo77a yaagaade qoppay; hewaa diraw, neeni ta haasayaa salettennaan sisana mala, neena woossay.

⁴ “Taani na7atethaappe doommaade ta asaa giddoninne Yeerusalaamen de7eedda ta de7uwaa Ayihuda ubbatuu kaseppe doommiide eriino. ⁵ Taani koyroppe doommaade, nu ammanuwaa higgiiya ooppenne minissiide naagiyaa Parisaawatuwa bagga Parisaawe gidaade de7iyaawaa, untunttu markkattanaw koyyoope eriino. ⁶ Taani ha77ikka Xoossay nu aawatuwassi immana geeddawaa nashechchaan naagiyaa diraw, pirdettanaassi hawaan eqqay. ⁷ Qassi tammanna laa77u nu aawatuwa zaratu Xoossaw qammanne gallassi ubbaade minissi goyinniide, Xoossay immana geeddawaa akkanaw nashechchaan naagiino; Kaatiyaa Agriiphphaa, Ayihudatu taana mootiyaawe taani hewaa nashechchaan naagiyaa diraassa. ⁸ Ayihudatu, Xoossay hayqqeeddawantta denthiaawaa ayissi ammanikkitee?

⁹ “Taani ta huuphewukka Naazireetiya Yesuusa eqettanaw bessee gaade kase qoppaaddi. ¹⁰ Taani Yeerusalaamen ootheeddawe hawaa; qeesatuwa kaapatuwaappe maataa akkaade, Xoossaa asatuwaappe coratuwa qashissaaddi; unt-

tuntta wodhiyaa wodekka untunttu hayqqiyaawaa dosaaddi. ¹¹ Ayihuda woosa golle ubbaan daro wode untuntta muraadde, barenttu ammanuwaa untunttu ag-gana mala godetaaddi; taani wogay baynnawaa untunttoo hanqqettaade, haray atto, hara gadiyaa katamaa gakkanawukka untuntta metoothay.

Phawuloosi Bare Huuphew Kiristtoosa Wooti Ammaneeddento Odeedda

(Kit 9:1-19; 22:6-16)

¹² “Taani ha yewuwaassi qeesatuwaa kaappatuwaappe maataanne azazuwaa akkaade Damasqo baaddi. ¹³ Kaatew, taani seeta gallassi ogiyaan de7ishshin, awaa poo7uwaappe loythi aadhdiyaa poo7uu taananne taananna beeddawantta yuuyi aadhdiide, saluwaappe poo7ishshin be7aaddi. ¹⁴ Nuuni ubbay sa7aan kund-deedda wode, Ibraayisxxe qaalaan, ‘Saa7oolaa, Saa7oolaa, taana ayaw yedesaan metoothay? Neeni taana ixussaan neena qohaasa’ yaagiide taw odishshin sisaaddi.

¹⁵ “Yaataade, ‘Ta Godaw, neeni oonee?’ yaagaaddi.

“Goday, ‘Taani neeni yedesaan metoothiyaa Yesuusa. ¹⁶ Shin dendda eqqa; ayissi gooppe, hachche neeni taana bee7eeddawaanne taani neena sinthappe bessanawaa haranttoo markkattana mala, taw oothiyaawaa udaade neena sun-thanaw new qonccaaddi. ¹⁷⁻¹⁸ Untunttu taana ammanina, untunttu nagaray atto geetettanaadan, Xoossay dooreedda asaa gidдон untunttu barenttu de7iyaasaa demmanaadan, qassi dhumaappe poo7uwaa simmanaadaaninne xalahiyaa go-datethaappekka Xoossaakko simmanaadan, untunttu ayfiyaa neeni dooyyana mala, Israa7eeliyaa asaappenne taani neena untunttukko kiittiyaa Ayihuda gidennawant-tuppe neena ashshana’ yaageedda.

¹⁹ “Kaatiyaa Agriiphphaa, hewaa diraw, taw saluwaappe beettedda saxaassi taani azazettanawaa ixxabeykke. ²⁰ Shin taani kasetaade, Damasqqoninne Yeerusalaamen hewaappe guyyiyan, Yihudaa gadiyaa ubbaan de7iyaawanttussinne Ayihuda gi-dennawanttoo barenttu nagaraappe simmana mala, qassi nagaraappe simmanaw bessiyaawaa oothiide, Xoossaakko simmana mala qaalaadaaddi. ²¹ Hewaa di-raw, Ayihudatu taana Geeshsha Golliyan oyqqiide wodhanaw koyyeeddino. ²²⁻²³ Hewaa diraw, taani Xoossaa maaduwa akkaade, daroonne guuthaw hachche gakkanawukka eqqaade markkattay. Nabatuunne Muse, ‘Kiristtoosi metootanaw bessee; qassi hayquwaappe koyro denddiide, Ayihudatuwassinne Ayihuda giden-nawanttoo atothaa poo7uwaa odanaw bessee’ geeddawaadan, taanikka untunttu haasayeeddawaappe haraa ittibaanne haasayeeddabay baawa” yaageedda. ^e

²⁴ Phawuloosi barentubaa hawaadan yaagiide zaarishshin, Pisxxoosi kooshshaa dhoqqu udiide A haasayaa dhubbanaw, “Phawuloosaa, neeni gooyaa; neeni darii tamaareeddawe neena gooshshana hanee” yaageedda.

²⁵ Shin Phawuloosi hawaadan yaageedda; “Bonchchetteedda Pisxxoosaa, taani tu-matethaan lo77o yewuwaanne wozanaa qofaa haasayiaawaappe attin gooyikke. ²⁶ Taani Kaatiyaa Agriiphphaa ha yewuwa qoncciyaan odiyaaawaa I eree; ayissi gooppe, ha yewuu geeman oosettibeenna diraw, hawaappe ittuunne aappe geem-mennawaa taani geeshshaade eray.

²⁷ “Kaatiyaa Agriiphphaa, neeni nabatu geeddawaa ammanay? Neeni untunttu geeddawaa ammaniyaawaa taani eray” yaageedda.

²⁸ Kaatiyaa Agriiphphay Phawuloosa, “Ha77i ha qantha wodattinkka taana ammanthanaw koyyay?” yaageedda.

²⁹ Hewaappe guyye Phawuloosi, “Daro wode gidina, guutha wode gidina, ne xalalaa gidakka; shin hachche taani odiyaawaa sisiyaa ubbay qassi tawaadan qashettoppino attin, ta mala gidanaadan Xoossaa woossay” yaageedda.

³⁰ Hewaappe guyyiyan kaatii, mooddiyaa Pisxxoose, Bariniiqenne, untuntunna de7iyaa ubbay denddi, ³¹ itti bagga simmiide, ittu ittuwaanna, “Ha bitani hayqussay atto shin, qashuwaassikka bessiyaabaa oothibeenna” yaagi haaseyeeddino. ³² Agriiphphay Pisxxoosa, “Ha bitani, ‘Qeesaari tabaa pirddo’ gibeennetto, biletanaw danddayee shin” yaageedda.

Phawuloosi Roome Beedda

27 Nuuni markkabiyaan Xaaliya baanaw qoppi utteedda wode, Phawuloosanne hara amareedda qashetteedda asatuwaa Awugisxxoosa wottaaddaratuwaa giyaawanttuppe itti Yuuliyooosa giyaa xeetatuwaa kaappuwaassi aathiide immeeddino. ² Iisiya gaxaan de7iyaa gadatuwaa biyaa Adiraamixiyoona markkabiyaan geliide beeddo; Maqidooniyaa asa gidiyaa Teselonqqe Arisxxirokoosi nuunanna de7ee.

³ Wonttissa gallassi nuuni Sidoonaa gakkishshin, Yuuliyooosi Phawuloosaw daroppe A, “Ne dabbatuu neena koshshiyaabaa maaddana mala, neeni untuntutukko baanaw danddayaa” yaageedda. ⁴ Hewaappe denddiide, sinthanna nu bolla carkkiyaa diraw, Qophiroosa haathan doodetteedda sa7aan carkkenna bagga beeddo. ⁵ Kilqqiyaa mataaninne Phinifiliyaa matan de7iyaa abbaa pinniide, Liqiyaa de7iyaa Muura gakkeeddo. ⁶ Hewaan xeetatuwaa kaappuu Xaaliya biyaa Iskkindiriyaa markkabiya demmiide, aani nuuna gelisseedda.

⁷ Nuuni cora wodiyaa loddaan biidde, daro metuwan Qenidoosa katamaa gakkeeddo; hewaanna baanaw nuuna carkkuu diggina Salmoonanna aadhdiide, haathan doodetteedda Qarxxeesan carkkuwaappe te7ettiide beeddo. ⁸ Qassikka daro metuwan gaxanna gaxanna aadhdiide, Laasiya katamaa matan de7iyaa abbaa doonaan Markkabii Woppu Giide Shemppiyaasaa geetettiyaasaa yeeddo.

⁹ Nuuni hewaan cora wodiyaa gami77eeddawaappe guyyiyan, Xoomay biletidiggeedda diraw, markkabiyaan biyaawekka hirgishshin Phawuloosi untuntunta zoriidde, ¹⁰ “Asaw, nu buissan wolqqaama boshayne daro bashshay de7anawe taw beetee; bashshay yiyaawe caanaa bollanne markkabiya bolla xalalaan gidenna; nu shemppuwaa bollaakka yaanawaa” yaageedda. ¹¹ Shin xeetatuwaa kaappuu Phawuloosi geeddawaappe aathiide, markkabiyaan de7iyaawanta azaziyaawenne markkabiya goday giyaawaa ammanee. ¹² He abbaa mataa katamay balgguwaa shaaccanaw untunttoo miikkenna katamaa; hewaa diraw, cora asatuu barenttoo danddayettooppe, Pinqqe giyaa katamaa gakkiiide, balgguwaa yaani shaaccana mala, yaappe denddanaw zoretteeddino; Pinqqen de7iyaa markkabii shemppiyaa miikko sa7ay doyetteeddawe, away wulliyaasaappenne ushechcha baggappe giduwan, qassi wulliyaasaappenne haddirssappe gidduwana.

Abbaa Bollan Gotuu Denddeedda

¹³ Away kesiyaasaa xeelliyaa wode ushechcha dugehaa bagga carkkuu loddaan carkkeedda wode, barenttu qoppeeddawaadan haneeddawaa untunttoo malatina denddeeddino; markkabii beenna mala oyqqiyaa birataa pude dafiide, Qarxxeesa

matattiide, lanqqiyanna aadhheeddino. ¹⁴ Shin darii gami77ennaan, “Awuraaqiis” §giyaa daro wolqqaama gotuu haathaa gidдон de7iyaa sa7aappe duge untunttu bolla denddeeda. ¹⁵ He gotuu markkabiya dechchiide aathennaan diggina, baanaw nuussi danddayettennan ixceedda diraw, markkabiya I afiyaasaa aggiide beeddo.

¹⁶ Nuuni Qeeda giyaa haathan doodettedda carckuwaappe gemmeedda saanna aadhdiyaa wode, darissi metootiide markkabiya wonggiriyaan naagi ashshanaw danddayeeddo. ¹⁷ Untunttu wonggiriya pude kesseeddawaappe guyyiyan, gaadiyaan markkabiya xaaxiide, minissi qachcheeddino; Sirxxisa giyaa shafii kumeedda saan barentta kunddissanenttonne giide hirggiide, markkabiya afiyaa sharaa wothiide, carckuwan markkabiya coo yeddii aggeeddino.

¹⁸ Gotuu wolqqaamiide nu bollan wolqqaameedda diraw, wonttissa gallassi caanaappe abbaan oluwaa doommeeddino. ¹⁹ Heezzenhiyaa gallassikka markkabiyaan de7iyaa miishshaa untunttu barenttu kushiyan oleeddino. ²⁰ Nuuni daro wodiya awaanne xoolinttiya be7ennaan, wolqqaama uushuu nu bolla bukkishshin, sinthappe dhayanaan attokko giide qoppeeddo.

²¹ Untunttu daro wodiya qumaa meennaan gami77eeddawaappe guyyiyan, Phawuloosi he wode untunttu gidдон dendi eqqiide, hawaadan yaageedda; “Asaw, hinttenttu ta zoriya akkeeddenttonne Qarxxeesappe denddenaan atteeddentto, hawaa mala bayethayne qohuu nuuna gakkenna. ²² Shin ha77ikka taani hinttentta yayyoppite gaade zoray; ayissi gooppe, ha markkabii bayanaappe attin, hinttenttuppe itti uraa shemppuukka bayenna. ²³ Ayissi gooppe, Xoosaa kiitanchchay, taana mooddeeda taani goyinniyaa Xoosaaawe, zino qamma ta matan eqqiide, ²⁴ ‘Phawuloosaa, yayyoppa; neeni Roome gadiya Kaatiya Qeesaara sinthan eqqanaw bessee; be7a, Xoosay bare keekatethaan neenanna biya asaa ubbaa shemppuwaa ashshana’ yaageedda. ²⁵ Hewaa diraw asaw, yayyoppite. Ayissi gooppe, he kiitanchchay taw odeeddawaadan hananawaa taani Xoosaa amanay; ²⁶ shin carckuu nuuna itti haathan doodettedda sa7aan abbaa doonaan dom77issana” yaageedda.

²⁷ Tammanne oyddentho gallassi Meediteraaniya Abbaan nuuna carckuu yaanne haanne sugishshin, markkabiyaan oothiyaawanttussi qamma bilahii biittaakko mateeddawaa malateedda. ²⁸ Untunttu likkiyaa gaadiya xeeraan dexiyaabaa qachchiide, haathan yeggina, haathay oytamu mitiriya ciimmateeddawaa ereeddino. Guuthaa gami77iidde, laa7ethuwaa yeggiide, hattamu mitiriya ciimmateeddawaa ereeddino. ²⁹ Untunttu shuchchattiyaasan kunddena mala yayyiide, markkabii beenna mala oyqqiyaa oydu birataa markkabiyaappe guyyenna abbaan yeggiide, sa7ay wonttana mala, barenttu xoosatuwaa woossiino. ³⁰ Markkabiyan oothiyaawanttu markkabiyaappe kichchanaw koyyiide, markkabii beenna mala oyqqiyaa amareedda biratatuwaa markkabiyaappe sintha bagganna abbaan yeggiyaawaa malatiide, wonggiriya abbaan wotheedda wode, ³¹ Phawuloosi xeetatuwaa kaappuwaanne wottaaddaratuwaa, “Hawanttu markkabiya gidдон de7ana dhayooppe, hinttenttu attanaw danddaykkita” yaageedda. ³² Hewaappe

§27:14 “Awuraaqiis” geetettiya wolqqaama gotuu killi pudehaappe wulaa bagga carckiyaawaa giddiyaawaa beessee.

guyyian, wottaaddaratuu wonggirii qashetteedda gaadiyaa qanxxiide, yeddi aggeeddino.

³³ Sa7ay wonttana hanishshin, Phawuloosi ubbay qumaa maana mala, hawaadan yaagiide woosseedda; “Hinttentu hachchenna tammanne oyddu gallassaa naageed-dita; qassi he ubbankka qumaa mibeykkita. ³⁴ Hewaa diraw, guutha qumaa hint-tenttu maana mala, taani hinttentta woossay; ayissi gooppe, hinttenttu paxa de7anaw guutha qumaa maana koshshee; haray atto hinttenttu huuphiyaa bin-nanaappe ittuukka bayenna” yaageedda. ³⁵ Phawuloosi hawaa giide, ukithaa akki-ide, ubbaa sinthan Xoossaa galateedda; menthi muussaa doommedda. ³⁶ Hewaappe guyyiyaan ubbay loythi, barenttoo qassi qumaa meeddino. ³⁷ Nuuni markkabiyaan de7iyaawanttu laa77u xeetanne laappun tammanne usuppuna. ³⁸ Unttuntu mi-ide kaalleedda wode, caanaa zargaa abbaan oliide markkabiya deexuwa kawushisseeddino.

Markkabiya Me7ussaa

³⁹ Sa7ay wontteedda wode, markkabiyaan oothiyaawanttu gadiyaa eribeykkino; shin haathay goggiide abbaan geleeddasaa miyyiyaan de7iyaa shafiyaa akeekaan xeelleeddino. Barenttussi danddayettintto, markkabiya he shafiyaakko laagganaw barenttu qofaa qachcheeddino. ⁴⁰ Yaatiide markkabii beenna mala oyqqiyaa bi-ratatuwaa billiide, abbaa giddo yeggeeddino; he wode, markkabiya koyyeed-dasaa zaariide laaggiyaa mithaa qachcheedda gaadiyaa billeeddino; hewaappe guyyian, carkkuu markkabiya sinthaw sugana mala, markkabiya afiyaa sharaa sintha bagganna dhoqu udiide, buussaa doommeddino. ⁴¹ Shin markkabii ci-immuu de7iyaasaappe aadhdhiide haathan doodetteedda sa7aa matan de7iyaa dethasaan dom77etti eqqeedda; markkabiyaassi guyye baggay beetaa sugethaan me7erettishshin, sintha baggay duge dhishettiide, qaaxxennaan ixxi aggeedda.

⁴² Wottaaddaratuu qashetteedda asaappe ittuunne haathaa wadhdhiide kessi akki beenna mala, unttunta wodhanaw zoretteeddino. ⁴³ Shin xeetatuwaa kaappuu Phawuloosa ashshanaw koyyiide, wottaaddaratuwaa maquwaa ixceedda; haathaa wadhaa eriyaa ubbay markkabiyaappe haathan guppi guppiide kasetiide gaxaa kesana mala azazeedda. ⁴⁴ Atteeddawanttuppe amareeddawanttu sanqqaan, ama-reeddawanttu qay markkabiya me7uwan kesana mala azazeedda; hawaadan ub-batuukka gaxaa sarotethaan keseeddino.

Phawuloosi Maltaa Giyaa Haathan Doodetteedda Sa7aa Beedda

28 Nuuni gaxaa sarotethaan kseedda wode, he haathan doodetteedda sa7ay Maltaa geetettiyaawaa ereeddo. ² Haathan doodetteedda sa7aan de7iyaa asatuu nuussi daro keekatethaa keekeeddino; iray bukkanaaw doommedda di-rawunne meeguwa diraw, tamaa eethiide, nuuna ubbaa mokkeeddino.

³ Phawuloosi daro qayxeeriyaa mithaa mixiide tamaan yeggishshin, marz-zaama shooshshay seelaa diraw kesiide, A kushiyan xaaxettiide, A dukkeedda. ⁴ Haathan doodetteedda sa7aan de7iyaa asatuu qirccanttiyaa shooshshay Phawuloosa kushiyan xaaxetteeddawaa be7eedda wode ittu ittuwaassi, “Tumu ha bitani shemppuwaa wodhiyaa asa; haray atto abbaappe I attinakka nu Xoossaa pirdday A paxa de7o gibeenna” yaageeddino.

⁵Shin Phawuloosi bare kushiyaappe qirccanttiyaa shooshshaa wuxakkiide, tamaan oleedda; A aynne oothiibeenna. ⁶Unttuntu, “A bollay gaafee; woy akeekenaan kunddiide hayqqee” yaagiide A naagiino; shin cora wodiya naagiide, A bollan aynnee dummateeddabay dhayina, “Hawe xoossaa” yaagiide barenttu qofaa bashi aggeeddino.

⁷Hewaa heeran haathan doodetti utteedda sa7aa kaappuwaa Pupiliyoosa giyaawaasi gadii de7ee; I nuuna imathathethaa, heezzu gallassaa siiquwan mokki moyizzeedda. ⁸Pupiliyoosa aabbu qoxuwaa, seelaanne uluwaa kadhaa saketti gisiide de7ee; Phawuloosi A soy geliide, aw Xoossaa woosseedda; bare kushiya A bolla wotheide, A patheedda. ⁹Hewaappe guyyiyan, he haathan doodetteedda sa7aan harggiyaa hara ubba asaykka qassi yiide paxeedda. ¹⁰Hewaappe simmina nuuna daro bonchuwaa bonchcheeddino; nuuni markkabiyaan baanaw dendeedda wode, ogew nuuna koshshiyaabaa nuussi immeeddino.

Phawuloosi Malttappe Roome Beedda

¹¹Heezzu agenaappe guyyiyan, haathan doodetteedda sa7aan balguuwaa aathiide, “mantte xoossaa” **giyaa Iskkindiriyaa markkabiyaan baanaw dendeeddo.

¹²Nuuni Siraakuse giyaa katamaa geliide, yaani heezzu gallassaa utteeddo.

¹³Hewaappe yuuyyiide, Regiyyume giyaa katamaa gakeeddo. Itti gallassaappe guyyiyan, away kesiyaasaa xeelliyaa wode ushechcha dughaa bagga carkkuu carkkina, wonttissa gallassi Putiyaaluusa giyaa katamaa yeeddo. ¹⁴Hewaan nuuni itti itti ammaniyaawantta demmina, barenttunna laappu gallassaa uttana mala, nuuna woosseeddino; hewaappe qassi Roome yeeddo.

¹⁵Roomen de7iyaa ammaniyaawanttu nubaa sisiide, Afiyaasaa Geyaanne “Heezzu Aqiyaasaa geetettiyaasaa” gakkanaassi nuuna mokkanaw yeeddino; Phawuloosi untuntta be7eedda wode Xoossaa galatiide, wozanaan minisseedda.

Phawuloosi Roomen Tamarisseedda

¹⁶Nuuni Roome geleedda wode, Phawuloosi barena naagiya wottaaddaraanna barekka de7anaadan udetteedda.

¹⁷Heezzu gallassaappe guyyiyan, Phawuloosi Ayihudatuwaa kaappatuwaa barekko xeeseedda; untuntu shiiqeedda wode, untuntta hawaadan yaageedda; “Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani nu asaa woy nu aawatuwa wogaa iitabaa aynne oothennaan, taana Yeerusalaamen qachchiide, Roome asaassi aathiide immeeddino. ¹⁸Unttuntu taana biddeeddawaappe guyye, hayqqanaw bessiyaabay ta bolla aynne bayinna diraw, taana billanaw koyyeeddino. ¹⁹Shin hewaa Ayihudatu eeno geennaan ixheedda wode, ‘Tabaa Qeesaare pirddo’ gaanawe taana koshsheed-dappe attin, taani ta zariyaa mootiyaabay taw de7ina gidenna. ²⁰Taani hinttentunna gaketanawunne haasayanaw hinttentta xeeseeddawe hewaassa; ayissi gooppe, Israa7eeliyaa asay nashechchaan naagiyaawaa diraw taani ha santhalataan qashettaaddi” yaageedda.

²¹Ayihuda cimatu Phawuloosa, “Nuuni Yihudaappe nebaw dabidaabbiyaa akkibeykko. Nu ishatuwaappekka haray atto, ittuukka yiide, nebaw odibeenna;

**28:11 *mantte xoossaa*: Hawanttu laa77u attuma naanatu, Kastoorinne Paalokisa geetettiyaawanttu Zewusse naanatuwaa gidiide, markkabiyaan de7iyaa asatuwaa naagiya xoossatuwaa geetettiide xesettiino.

woy ne sunthaa bayizziide, nuussi odibeenna. ²²Shin he asaa sunthaa ubbasan asay bayizziide haasayiyaawaa nuuni eriyaa diraw, ne qofaa sisanaw koyyeetto” yaageeddino.

²³Unttuntu barenttu yaana gallassaa Phawuloosaw keeriide, he gallassi coriide I de7iyaasaa yeeddino; ikka unttuntoo Xoossaa kawutethaabaa markkatteeda. Qassi unttuntu Yesuusabaa ammanana mala, Muse higgiaappenne nabatuu xaafeeddawaappe akkiide unttunta tamarissiidde, wonttappe omarssi gakkanaw loythi odeeda. ²⁴Baggatu Phawuloosi geeddawaa ammaneeddino; shin baggatu ammanibeykkino. ²⁵Unttuntu barenttu gidдон yewuwa eeno geennaan ixceedda wode, Phawuloosi ittibaa geeddawaappe guyyiyan beeddino; I hawaadan yaageedda; “Geeshsha Ayyaanay nu aawatuwassii nabiya lisiyaasa maxaafaan, ²⁶‘Neeni he asaakko baade hawaadan ga;

“Hinttenttu sissaa sisana,
shin hinttenttoo gelenna;
hinttenttu xeelaa xeellana,
shin be7ikkita.

²⁷Ayissi gooppe, ha asaa wozanay guzumeedda;
barenttu haythaa tullisseeddino;
barenttu ayifiyaakka ciilummeeddino.
Hewe baawentto, barenttu ayifiyaan be7ana;
unttuntu haythaykka sisana;
unttuntu wozanaykka akeekana;
unttuntu taakko Xoossaakko simmana.
Qassi taanikka unttunta pathana”
yaaga’ yaageedda. ^f

²⁸“Simmi hawe Xoossaa atatethay, Ayihuda gidennawanttoo kiitetteeddawe hinttenttoo eretto. Qassi unttuntukka sisana” yaageedda.

²⁹[Phawuloosi hewaa geeddawaappe guyyiyan, Ayihudatu barenttu gidдон daro palumettiidde beeddino.] ^{††}

³⁰Phawuloosi kiraa golliyaan laa77u laythaa kumenthaa de7iidde, barekko yiya ubbaa mokkee. ³¹Barena ooninne diggennan Xoossaa kawutethaabaanne Godaa Yesuusi Kiristoosabaa odiidde, yayyennaan darii qonccissii tamarssedda.

^{††}28:29 Dumma dumma maxaafatuu hawaa guujiyaawe, Phawuloosi haawaa geeddawaappe guyyiyan giyaawaana.

^f28:27 Isa 6:9-10

*Phawuloosi***Roome Asaw***Xaafeedda Kiitaa***Geluwaa**

Yesuusi kiitteedda Phawuloosi Roome asaw xaafeedda kiitay, Phawuloosi Roomen de7iyaa woosa golliyaa xomoosanaw qoppeedda diraw, I baanaassi untunttu giigiide naaganaadan oothanaassa. Phawuloosa qofay Roomen de7iyaa ammaniyaawantunna guutha wodiya otheeddawaappe guyyiyan, untunttu maaddina Ishippeene baanaassa. Kiristinnaa ammanuwaabaa bare ereeddawaanne hewaa qassi ammaniya asay oosuwan peeshshana hanotaa qonccissiide xaafeedda. Phawuloosa qofay kumentha hanotaan beettiyaawe ha kiitaana.

Phawuloosi Roomen de7iyaa ammaniyaawanttussi sarotaa aathowaappenne untunttoo woossanawaakka hidootaa immowaappe guyyiyaan, kiitaassi giddo qofay “Mishiraachchuwaa qalay Xoossay asaa xillissiyaawe, koyruwaappe wurssethaa gakkanaw ammanuwaana gidyaawaa odee” (1:17)

Hewaappe guyyiyan Phawuloosi ha qofaa aassiide xaafee. Ayihudatuwaa gidinakka Ayihuda gidenna asaa gidinakka ubbay nagaraw moodettiyaawantta gidiyaa diraw, untunttu Xoossaanna sigettanaw koshshee. Asay Xoossaanna sigettanaw danddayiyaawe Yesuusi Kiristtoosan ammaniyaawaana. Xoossaanna medhdhiyaa ooratha ittippetethaa ayfi ooratha de7uwaa gidyaawaa Phawuloosi aassiide odeedda. Ammaniya asay Xoossaanna saro de7ee. Qassi Xoossaa Ayyaanaa bagganna nagaraanne hayquwaa wolqqaappe bilettee. Phawuloosi Xoossaa qofaynne ammaniya asaa de7uwaa giddon oothiyaa Xoossaa Ayyaanaa wolqqa qofay ayentto odee (5-8). Hewaappe kaalliide qassi Phawuloosi, “Xoossay asaa naanaassi qoppeedda qofaa giddon Ayihudatuunne Ayihuda gidenna asatuu waaniide ittipe waaxettanaw danddayanawantteeshsha?” yaagiyaa ooshaa zaaranaw baaxetiide de7ee.

Qassikka Phawuloosi, Ayihudatu Yesuusa akkennaan aggeeddawe Xoossaa qofaa gidyaawaa odee. Ayissi gooppe, hawaa mala hanotaan asaa zerethay ubbay Xoossay Yesuusa bagganna qoncciseedda aadho keekatethaan ittippetethaa oothanaassa. Gidoshshin, Ayihudatu Yesuusa akkanaw wodii yaanawaa Phawuloosi ammanee. Wurssethaan Phawuloosi Kiristinnaa de7uwaa waaniide de7anaw bessintto odee. Xoossaassi oothanabaa, ammaniya asatuu barenttu gadiyaassinne barenttu giddon ittu ittuwaassi siiquwaaninne maataan oothanabaanne qofaa gaasuwan denddiyaa ooshatuwaabaa qonccissiide odee.

Shempptuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Roome kiitaa huuphe qofaa geluwaa (1:1-17)

Atotethay asaw koshshiyaawaa gidyaawaa (1:18-3:20)

Xoossaa ashshuwaa ogiyaa (3:21-4:25)

Yesuusan beettiyaa oratha de7uwaa (5:1-8:39)

Isra7eeliyaa asaw de7iyaa Xoossaa qofaa (9:1-11:36)

Kiristinnaassi bessiyaa oosuwaa (12:1-15:13)

Wursethaa qofaanne sarotaa (15:14-16:27)

1 Bare mishiraachchuwaa qaalaa odanaw Xoossay dooriide xeeseedda Kiristtoosa Yesuusa qoomay, Yesuusi Kiristtoosi kiitteedda Phawuloosi, taani ha dabidaab-biyaa xaafay.

²Xoossay daro wodeppe kase bare nabatuwaa bagganna mishiraachchuwaa qaalaa immana yaageeddawe Xoossaa Geeshsha Maxaafatuwan xaafetteedda; ³he mishiraachchuwaa qaalay asa gidiide Daawite Zariyaappe yeletteedda Xoossaa Na7aa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosabaa. ⁴Qassi I bare Geeshsha Ayyaanaan ^{‡‡}hayquwaappe dendeeddawaan, Xoossaa Na7aa gidiyaawaa wolqqama wolqqaan besseedda. ⁵Ayihuda gidenna asay ubbay ammananaadaaninne azazettanaadan, nuuni untunta kaaletkana mala, Xoossay Kiristtoosa sunthaa diraw, Kiristtoosa bagganna aadho keekatethaanne Yesuusi kiitteeddawanta gidiyaa maataa nuussi immeedda. ⁶Yesuusi Kiristtoosawaa gidanaadan, Xoossay xeeseedda hinttentukka hewanttu giddon de7iita.

⁷Xoossay siiqiyaawanttoonni geeshshabaa oothanaw xeeseedda Roome gadiyan de7iyaa ubbatoo Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aadho keekatethayenne sarotethay hinttenttoo gido.

Galataa Woosaa

⁸Kasetaade taani hinttenttu ammanuu sa7aa ubbaan sisettedda diraw, Yesuusi Kiristtoosa bagganna hinttenttoo taani Xoossaa galatay. ⁹⁻¹⁰Ayissi gooppe, taani ubba wode ta woosaan hinttentta hassayissiyaawoo, Xoossay, taani A Na7aa mishiraachchuwaa qaalaa odiyawaan ta ayyaanan aw oothiyaawe markka. Xoossay, bare sheniyaan, taani ha77i hinttenttukko baanaw ta ogiyaa miikkoyanaadaan, ubba wode woossay. ¹¹Ayissi gooppe, taani hinttentta minissanaw, hinttenttunna ittippe Ayyaanaa imotaa shaakkana mala, hinttentta be7anaw laamotay. ¹²Taani giyaawe, hinttenttukka takka itti wode minettana. Hinttenttu ta ammanuwan, qassi taanikka hintte ammanuwan minettana.

¹³Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani ubba wode hinttenttukko baanaw qoppaaddi. Shin taana diggiyaabay de7iyaawaa hintte eranaw bessee; taani haray atto Ayihuda gidenna hara asaappekka ayfiyaa demmeeddawaadan, hinttenttuppekka ayfiyaa demmanaw koyyay. ¹⁴Taani asaa ubbaw, Giriike asawunne tamaribeenna asaw qassi aadho eranchatoonni eeyatoo qanxxana acuu de7ee.

¹⁵Hewaa diraw, taw danddayetteedda keenaan Roomen de7iyaa hinttenttussikka mishiraachchuwaa qaalaa odanaw amottay.

Mishiraachchuwaa Qaalay Xoossaa Wolqqa

¹⁶Mishiraachchuwaa qaalay taana yeellayenna; I ammaniyaa ubbaa, kasetiide Ayihuda asaa qassi Ayihuda gidenna asaa ashshanaw Xoossaappe yiyaa wolqqa. ¹⁷Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Xilluu Xoossaan ammanettiide de7ana” yaagiyaawaadan, Xoossay asaa koyroppe wurssethaa gakkana, ammanuwan xillissiyaawaa mishiraachchuwaa qaalay qonccissee. ⁸

^{‡‡}1:4 bare Geeshsha Ayyaanan: woy “Aani de7iyaa Geeshsha Ayyaanaa”

Asaa Iita Oosuwaa

¹⁸Tumatethay erettanawaa barenttu iita hanotaan diggiyaa nagaraa oosuwaa ubbaa bollaninne asaa iita oosuwaa ubbaa bollan, Xoossaa hanquuu saluwaappe wodhdhiide qonccana. ¹⁹Unttuntu Xoossaabaa erana danddayiyaawe untunt-too qonccée; ayissi gooppe, Xoossay untunttoo qoncciseedda. ²⁰Beetenna A hanotay, hewekka A medhinaa wolqqayenne A Xoosatethay ittipe Xoossay ha alamiyaa medhdheeddawaappe doommiide, untunttoo qoncciide beeteedda; untunttu hewaa Xoossay medhdheeddabaappe be7anaw danddayiyaa diraw, untunttoo gaasoyiyaabay baawa.

²¹Ayissi gooppe, untunttu Xoossaa erooppekka, aw bessiyaa bonchchuwaa imibeykkino; qassi A galatikkino. Shin untunttu allaalle kessennabaa qooppiino; qassi untunttu akeekenna wozanay dhumeedda. ²²Untunttu barentta aadhdheedda eranchcha giino; shin untunttu eeya. ²³Untunttu hayqqenna Xoossaassi goyinniyaawaa ixxiide, hayqqiyaa asaa medhetaa, kafatuwaa medhetaa, do7atuwaa medhetaanne tiraan gooshettiyaawanttu medhetaa medhetteeddawanttussi goyinneeddino. ^h

²⁴Hewaa diraw, untunttu ittu ittuwaanna pokkobaa oothana mala, Xoossay untunttu wozanay amottiyaa tunabaa oothanaadan untuntta aggeedda. ²⁵Ayissi gooppe, untunttu Xoossaa tumatethaa wordduwan laammeeddino; qassi medhdheedda Xoossaa aggiide, I medheeddabaw goyinneeddionne ootheeddino. Xoossay medhinaw galatetteeddawaa. Amen77i.

²⁶Hewaa diraw, Xoossay untunttu pokkobaa amottana mala, untuntta aggeedda; haray atto untunttu maccawanttu barenttoo bessiyaawaa aggiide, bessennawaa haneeddino. ²⁷Hawaadankka, attuma asay qassi barenttoo bessiyaawaadan maccawanttunna gakettiyaawaa aggiide, ittu ittuwaanna gakettanaw koyyeeddino; attuma asay ittu ittuwaanna pokkobaa oothiide, barenttu ootheedda balaan barenttoo bessiyaa pirddaa akkeeddino.

²⁸Untunttu Xoossaa eranaw dosennaan ixceeddawaa keenaa Xoossay untunttu bessennawaa oothana mala, untunttoo pathenna qofaa immeedda. ²⁹Untunttun tunatethay, iitatethay, yoratethayenne iita hanotay kumeedda; qassi untunttun qanaatii, shemppuwaa wodhiyaa qofay, palumay, cimmussayenne iita qofay kumeedda; qassi untunttu soqiyaawantta, ³⁰zigiriyaawantta, Xoossaa ixxiyaawantta, boriyaawantta, orettiyaawantta, ceeqettiyaawantta, iitabaa oothanaw koyyiyaawanttanne barenttu aawoonne aattiw azazettennawantta, ³¹qofay baynnawantta, ammanuu baynnawantta, haranttoo qarettennawanttanne maarennawantta. ³²Untunttu hawanttu malaa oothiyaawanttussi hayquu bessee giyaa Xoossaa higgiiyaa eriidde, hawantta oothiino; hewaa xalalaa gidennaan, hawantta oothiyaawanttakka oothite giide minissiino.

Xoossaa Pirddaa

2 Hewaa diraw, neenoo haranttu bolla pirddiyaawoo, new gaasoyiyaabay baawa; ayissi gooppe, neeni haranttu bolla pirddaadde, he neeni untunttu bolla pirddiyaawaa malaa udooppe, ne bolla pirddaasa. ²Nuuni hawaa mala oosuwaa

^h1:23 Zar 4:16-18

oothiyaawanttu bolla Xoossay xillo pirddaa pirddiyaawaa ereetto. ³Neenoo, hawaa mala oosuwaa oothiyaawanttu bolla pirddiyaawoo, qassi he neeni pirddiyaawaa malaa oothiyaawoo, neeni Xoossaa pirddaappe attiyaawaa malatii? ⁴Woy Xoossaa wolqqaama keekatethaa, gencuwaanne danddayaa kadhayishsha? Xoossay neena nagaraappe zaaranaw koyyiya diraw, I keeka gidiyaawaa neeni eraasa.

⁵Shin hinttenttoo guzuma wozanaynne nagaraappe simmenna wozanay de7ee; hewaa diraw, Xoossaa hanquunne xillo pirdday qoncciyaa gallasi, neeni ne bolla hanquuwaas kasewaappe darissaasa. ⁶Xoossay asaa ubbaw A oosuwaas malaa immanawaa. ⁷Itti itti asatuu lo77obaa danddayan oothiino; qassi galataa, bonchchuwaanne bayenna de7uwaas koyyiino; untunttoo Xoossay medhinaa de7uwaas immana. ⁸Shin haranttu iitabaa oothanaw yaaretiinonne tumatethaa ixxiino; Xoossay untunttu bolla bashshaanne hanquuwaas yeddana. ⁹Iitabaa oothiyaa asay ubbay metootananne waayyettana; hewe kasetiide, Ayihuda asaa gakkana; hewaappe qassi Ayihuda gidenna asaa gakkana. ¹⁰Shin Xoossay lo77o oosuwaas oothiyaa ubbatoos galataa, bonchchuwaanne sarotethaa immana. Kasetiide Ayihuda-toos immana; hewaappe qassi Ayihuda gidennawanttoo immana. ¹¹Ayissi gooppe, Xoossaa Ayifiyan asay ubbay itti mala. ^j

¹²Muse higgii baynnaan nagaraa ootheedda ubbay higgii baynnaan dhayana. Muse higgii de7ishshin, nagaraa ootheedda ubbay higgiiyan pirddettana. ¹³Ayissi gooppe, Xoossaa sinthan higgiiyaas naagiyaawanttu xilliinoppe attin, higgiiyaas sisiyaawanttu xillikkino. ¹⁴Ayihuda gidenna asaw higgii baawa; shin barenttu tilla qofaan higgii azaziyaawaa oothiino; untunttoo higgii dhayooppeka, untunttu barenttu huuphew higge. ¹⁵Higgii azaziyaawe untunttu wozanaas giddon xaafetteed-dawaa untunttu hanotay bessee; itti itti kaalla untunttu tilla qofay untunttoo markkattiyaa dirawunne qassi itti itti kaalla untunttu qofay untunttu mootiyaa diraw, woy qassi untunttunna gaaddatiyaas diraw, hewe tuma gidiyaawaa erissee. ¹⁶Taani tamarisseedda mishiraachchuwaas qaalaadan, asaa wozanaan geemmedda qofaa Xoossay Yesuusi Kiristtoosa bagganna hawaadan pirddana.

Ayihudatuwaanne Muse Higgiiyaas

¹⁷Shin neeni neena Ayihuda gaasa; higgiiyan zemppaade Xoossaan ceeqettaasa. ¹⁸Neeni oothana mala, Xoossay koyyiyaawe ayentto eraa; qassi tuma gidiyaawaa dooranaw higgiiyaappe tamaaraadda. ¹⁹⁻²⁰Neeni qooqatuwaas kaaletthiyaawaa, qassi dhumaani de7iyaawanttookka poo7issiyaawaa, erennawantta erissiyaawaanne naanatuwaas tamarisssiyaawaa gidiyaawaa eraaddi; higgiiyaappe neeni kumentha er-atethaanne tumatethaa demmiyaawaa eraasa. ²¹Yaatina, neeni haratuwaas tamaris-siyaawe neena ne huuphew ayissi tamarisikkii? Neeni, “Wuu77oppa” yaagaade qaalaas odaasa. Shin neeni ne huuphew wuu77ayee? ²²Neeni, “Woshummoppa” yaagaa. Shin neeni ne huuphew woshummay? Neeni eeqaa shenetaa. Shin eeqay de7iyaa golliyaa bonqqay? ²³Xoossaa higgii new de7iyaa diraw, neeni ceeqettaasa; shin he higgiiyaas menthaade Xoossaa yeellayay? ²⁴Ayissi gooppe, Xoossaa Max-aafay, “Ayihuda asatoo, hintte gaasuwan Ayihuda gidenna asatuwaas giddon Xoossaa sunthay bayee” yaagee. ^k

²⁵ Neeni higgew azazettooppe, ne qaxxaray maaduwanna de7ee; shin neeni higgiiyaa menthooppe, neeni qaxxaretteddawe qaxxarettibeennawaadan paydettee.
²⁶ Ayihuda gidenna asay qaxxarettennan higgii azaziyaawaa naagooppe, Xoossay A qaxxaretteddawaadan paydennee? ²⁷ Hinttenttu, Ayihuda asatuu, hinttenttoo xaafetteedda higgii de7ooppekka qassi hintte qaxxarettooppekka, higgiiyaa hintte menthiyaa diraw, Ayihuda gidenna asay bolla qaxxarettana dhayooppekka, higgew azazettiide, hintte bolla pirddana.

²⁸ Ayissi gooppe, Ayihuda asaa malatiyaa ubbay tumu Ayihuda asa gidenna; qassi asay bare ashuwaa asatethaa qaxxaretteddada diraw, tumu Ayihuda asa gidenna.
²⁹ Shin tumu Ayihuda asa giyaa uray garssa bagganna Ayihuda asa “gideeddawaa; qaxxarettiyaawaa Xoossaa Ayyaan an oosettiya wozanaa qaxxaraappe attin, xaafetteedda higgiiyaana gidenna; he uray bare galataa Xoossaappe akkiyawaappe attin, asaappe akkibeenna.”¹

Ayihudatu Ammanennaan Aggusnaan Bayizzeeddino

3 Yaatina, Ayihuda asatuu ayaani Ayihuda gidenna asaappe aadhdhiinoo? Woy qaxxarettiyaawaan ay maaduu de7ii? ² Hawe Ayihudatuwaa ubbabaani loythi maaddee; ubbabaappe kase Xoossay bare kiitaa hadaraa Ayihudatoo immeedda.

³ Yaatina untuntuppe ittu ittuu ammanettennawaa gidoooppe, waanii? Hewaa diraw, Xoossay ammanettenna yaagiyaawee? ⁴ Hewaa gidenna; asay ubbay word-danchchaa gidoopekka, Xoossay giyaawe tuma gidanaw bessee. Xoossaa Maxaafay, “Nee ni haasayiyaa wode, neeni xillo gidiyaawaa erissanaw koshshee; neeni mootetiyyaa wode, shatimmanaw bessee” yaagee.^m

⁵ Shin nu bayizzuu Xoossaa xillo oosuwaa erissintto, nuuni waagane? Nu bolla hanquuwaa ahiyaa Xoossay bayizzanchchee? Taani asay giyaawaadan gay. ⁶ Hewe waayyii hanana. Ayissi gooppe, hewaadan gidoooppe, Xoossay ha alamiyaa bolla wooti pirddanee?

⁷ Shin ta wordduwan Xoossaa tumatethay A bonchchoo darooppe, yaatina, hawaa gakkanaw ayissi ta bolla nagaranchchaadan pirddii? ⁸ Yaatina nuuni, “Lo77uu yaanaadan, ane iitabaa oothoytte” ayissi gookkoo? Itti itti asay hawaa taana mootiidde boreeddino; untunttu Xoossaappe bessiyaa pirddaa akkana.

Asay Ubbay Nagaranchchaa

⁹ Hewaa diraw, nuuni waagane? Nuuni Ayihudatu, Ayihuda gidenna asaappe dareetoo? Hewaa gidenna; ayissi gooppe, Ayihudatuukka Ayihuda gidenna asatuukka ubbay ittipe nagaraappe garssan de7iyaawaa taani kase hinttenttoo odaaddi.

¹⁰ Xoossaa Maxaafay hawaadan yaagee; ⁿ

“Xillo asay ittuunne baawa.

¹¹ Akeekiyaa asaykka baawa;

woy Xoossaa koyyiyaawekka baawa.

¹² Asay ubbay ogiyaappe kare kaseeddino;

ubbay mulekka maaddennawaa gideedda.

“**2:29** Ayihuda guussay galattetiyaawaa gidiide sunthay Yihudaappe yeedda.

¹2:29 Zar 30:6 ^m3:4 Maz 51:4 ⁿ3:10 Maz 14:1-3

Lo77obaa oothiyaa ooninne baawa;

haray atto ittuunne baawa.

¹³Unttuntu doonay dooya de7iyaa duufuwaa mala.

Barenttu inxxarssan worddoteeddino.

Unttuntu doonaappe asaa wodhiyaa shooshshaa

yishsha mala haasayay kesee. ^o

¹⁴Unttuntu doonaan sheqaynne camobay kumeedda. ^p

¹⁵Unttuntu suuthaa gussanaw

darii elleelliino. ^q

¹⁶Bayzzuunne kolethay

unttuntu beeddasaan haqaninne dhayenna.

¹⁷Unttuntu sarotethaa ogiyaakka erikkino.

¹⁸Qassi Xoossaw yayyiyaabay

unttuntu qofaan baawa”

yaagee. ^r

¹⁹Asaa ubbaa haasayaa diggana malanne kumentha sa7aa Xoossaa pirddaappe garssaw aathana mala, higgiiyaa gidдон odetteedda ubbabay higgiiyaappe garssan de7iyaa asaw haasayiyaawaa nuuni ereetto. ²⁰Xoossaa sinthan ooninne higgii azaziyaawaa oothiyaawaan xillenna; higgii itti asay nagaraa ootheeddawaa eranaadan udee. ^s

Asay Xilliyaa Ammanuwaana

²¹Shin Xoossay asaa xillissiyaa ogii higgii baynnaan ha77i qonceedda; higgiiinne nabatuu he xillotethaabaa markkatteeddino. ²²Xoossay asaa Yesuusi Kiristtoosa ammaniyaawaan xillisse; Xoossay hewaa A ammaniyaa ubbaw oothee; ay shaakotethaynne baawa.

²³Ayissi gooppe, asay ubbay nagaraa ootheedda; Xoossaa bonchchuukka untunttoo guuxceedda. ²⁴Shin unttuntu Xoossay immiyaa A aadho keekatethaan, barentta woziyaa Kiristtoosi Yesuusa bagganna coo xilleeddino. ²⁵Yesuusa suuthaan asay A ammaniide, bare nagaraw maarotethaa demmanaw, Xoossay A immeedda; Xoossay hewaa bare xillotethaa bessanaw ootheedda; I beni wodiyaan asaa nagaraa danddayiide, kadhi bashi aggeedda; shin ²⁶ha wodiyaan bare xillotethaa bessanaw asaa nagaraa aggenna; Xoossay hewaa oothiyaawaan I bare huuphew xillo gididiyaawaanne Yesuusa ammaniyaa ubbaa xillissiyaaawaa bessee.

²⁷Yaatina, nuuni ayaw ceeqettanee? Aynne baawa. Ayaa gasuwaanee? Nuuni higgew eeno giyaawaanee? Gidenna; ammanuwaa higgiiyaanappe attin. ²⁸Ayissi gooppe, asay ammanuwan xillanaappe attin, higgii azaziyaawaa oothiyaawaana gidenna yaagiide qoppeetto.

²⁹Woy Xoossay Ayihudatuwaa xalalaw Xoossee? Ayihuda gidenna asaw Xoossaa gidennnee? Tuma, Ayihuda gidennawanttookka I qassi Xoossaa. ³⁰Itti Xoossaa xalalay de7ee; Ayihudatuwaa untunttu ammanuwan I xillissana; qassi Ayihuda gidennawanttakka untunttu ammanuwan xillissana. ^{t31}Yaatina, nuuni higgiiyaa ammanuwan gaxaa suganee? Gidenna; higgiiyaa minissoytppe attin.

^o3:13 Maz 5:9 ^p3:14 Maz 10:7 ^q3:15 Isa 59:7-8 ^r3:18 Maz 36:1

^s3:20 Maz 143:2; Gal 2:16 ^t3:30 Zar 6:4; Gal 3:20

Abraahaamo Ammanuwan Xilleedda

4 Yaatina, nuuni nuussi ashuwan zare gidiyaa Abraahaamo ayaa demmeedda gaanee? ²Ayissi gooppe, Abraahaamo oosuwan xilleeddawaa gidoope, aw ceeqettiyaabay de7ee; shin Xoossaa sinthan ceqettana danddayenna. ³Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay waagii? “Abraahaamo Xoossaa ammaneedda; Xoossay hewaa aw xillotethaan paydeedda” yaagee. ^u

⁴Oothiyaa uray akkiya miishshaa barew bessina akkeeppe attin, aw coo imetiyaawaadan paydettenna. ⁵Shin oosuwaa oothennaan, nagaranchchaa xillissiyaa Xoossaa ammaniyaa uraa, Xoossay A ammanuwan A xillissee. ⁶Hawaadankka, ay oosuunne baynnaan, Xoossay xilluwaadan paydeedda asaa nashechchiyaabaa Daawite hasayeedda wode geeddawe hawaa.

⁷“Xoossay untuntu bayizzuwaa

atto geeddawantunne

untuntu nagaraa kammeeddawanttu

anjjetteddawatnta. ^v

⁸Goday A nagaraa paydenna asay

anjjetteddawaa”

yaagee.

⁹Yaatina, ha Daawite hasayeedda anjuu qaxxarettedda asaa xalalaassee? Woy qassi qaxxarettiibeenna asatuwaassee? Ayissi gooppe nuuni, “Xoossaa Maxaafay, ‘Abraahaamo Xoossaa ammaneedda; Xoossay hewaa aw xillotethaan paydeedda’ yaagee” goytte. ¹⁰Yaatina, hawe awude haneeddee? Abraahaamo qaxxaretti simmineyee? Woy qaxxarettanaappe kasennee? Qaxxarettanaappe kasenappe attin, qaxxarettina gidenna.

¹¹Guyyeppe I qaxxarettedda; Xoossay A ammanuwaa diraw, I qaxxarettanaappe kase A xillo udeeddawaa erissanaw, A qaxxaray malla gideedda. Hewekka qassi qaxxarettennan Xoossaa ammaniyaa ubbatuwaa Xoossay xillo oothiide paydanaadan, untuntu Abraahaamo aawuwaa gidanaassa. ^{w12}I qaxxaretteddawanttookka aawuwaa; gidoopekka, untuntu qaxxarettedda diraassa gidenna; shin nu aawuwaa Abraahaamo qaxxarettanaappe kase ammaniyaa ammanuwaa malaa kaaliyaawanttookka aawuwaa.

Xoossay Immana Geeddabay Ammanuwan Akettee

¹³Abraahaamossinne A zerethaw Xoossay, “Ha sa7aa taani hinttentoo immana” yaageeddawe, Abraahaamo Xoossaa ammaniide xilleedda diraassappe attin, higgew I azazetteedda diraassa gidenna. ^{x14}Ayissi gooppe, higgew azazettiyaawanttu Xoossay immana geeddawaa laattiyaawantta gidoope, asaa ammanuu maaddennabaa gideedda; Xoossay geeddawekka mela gideedda; ¹⁵higgii Xoossaa boshaa ahee; shin higgii baynnaasan higgiiya menthiyaabay baawa.

¹⁶⁻¹⁷Hewaa diraw, higgiiya naagiyaawanttu xalalaw gidennaan, qassi Abraahaamo ammaneeddawaadan, ammaniyaa Abraahaame zerethaa ubbaw Xoossay immana geeddawe, woytaadan tumattanawe ammanuwaana. Abraahaamo nu-

^u4:3 Dom 15:6; Gal 3:6 ^v4:7 Maz 32:1-2 ^w4:11 Dom 17:10

^x4:13 Dom 17:4-6; 22:17-18; Gal 3:29

ussi ubbaw aawuwaa. Xoossaa Maxaafay, “Taani neena cora kawutethatoo aawo oothaaddi” giyaawaadan, hayqqeeddawatntoo de7uwwa immiyaa, bare azazuwan baynnabaa de7iyaabaadan oothiide xeesiyya, I ammaneedda Xoossaa sinthan Abraahaamo nuussi ubbaw aawuwaa. ^y

¹⁸ Xoossaa Maxaafay Abraahaamossi, “Ne zerethay hawaa keena gidana” yaageed-dawaadan, hawaa keena gidana giide, nashechchaan naaganaw danddayenna wode, Abraahaamo ammaniidenne sinthappe demmana giide, nashechchaan naagiide, cora zerethaw aawuwaa gideedda. ^{z19} He wode, Abraahaamo yelettoodeppe xeetu laythaa kumana haniyaa cimaa; shin bare daaburanchcha asatethaanne Saara na7aa yelanaw danddayennawaa qoppeedda wode, I bare ammanuwan daaburibeenna. ^a

²⁰⁻²¹ Xoossaa I bonchchiidde, aw immana geedda Xoossay qassi polanaw dand-dayiyaawaa loythi eriide bare ammanuwan minneeddawaappe attin, ammanennaan ixxiide, Xoossay immana geeddawaa sidhibeenna. ²² Hewaa diraw, Xoossay qassi A ammanuwaa xillotethaan paydeedda.

²³ “Aw xillotethaan paydeedda” giyaa qaalay A xalalaw xaafettebeenna. ²⁴ He qaalay nu Godaa Yesuusa hayquwaappe dentheedda Xoossaa ammaniyaa nuussikka xillotethaan paydettana mala xaafetteedda. ²⁵ Xoossay A nu nagaraa diraw, hayqoo aathiide immina, I nuuna xillissanaw hayquwaappe denddeedda. ^b

Ammanuwan Beettiyaa Sarotethaanne Sigatethaa

5 Hewaa diraw, nuuni ammanuwan xilleeddawaan, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna nuussi Xoossaanna sarotethay de7ee; ² qassi I nuuna ha77i nuuni de7iyaa Xoossaa aadho keekatethaa giddo ammanuwan aheedda; yaatina, nuuni Xoossaa bonchchuwwa shaakkanaw nuussi de7iyaa hidootaan ceeqetteetto.

³⁻⁴ Hewaa xalalaa gidenna; nuuni nu waayyiyanikka nashetteetto; ayissi gooppe, waayyiyaappe danddayay, qassi danddayaappe paaciyaan minniyaawe, paaciyaan minotaappe hidootay yiyaawaa nuuni ereetto. ⁵ Xoossay nuussi immeedda Geeshsha Ayyaanaa bagganna bare siiquwaa nu wozanaan gusseedda diraw, he nuuni demanaw nashechchaan naagi utteeddawe nuuna yeellayenna.

⁶ Ayissi gooppe, nuuni biro wolqqay baynnawantta gidiide de7ishshin, Xoossay dooreedda wodii gakkina, Kiristtoosi nagaranchchatuwaa diraw hayqqeedda. ⁷ Xillo uraa diraw, itti uray hayqqanawe daro metobaa; shin lo77o asaa diraw hayqqanaw, “Eeno” giyaa uray ooni eri beettennaan aggenaa. ⁸ Shin nuuni biro nagaranchcha gidiide de7ishshin, Kiristtoosi nu diraw hayqqeedda; hewe Xoossay nuuna ay keenaa siiqinttonne A siiquwaa erissee. ⁹ Simmi nuuni ha77i A suuthaan xilleeddawaa gidoope, A bagganna Xoossaa hanquwaappe attana. ¹⁰ Ayissi gooppe, nuuni Xoossaanna kase morkke; shin A Na7aa hayquwan aananna sigetteeddo. Hewaappe aathiide, ha77i nuuni Xoossaanna sigetteeddaawaappe guyyiyan, I paxa gidiyaa diraw nuuna ashshana. ¹¹ Shin hewaa xalalaa gidenna; ha77i nuuna Xoossaanna sigetheedda nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna nuuna Xoossaabay nashechchee.

Hayquu Addaaman Yiina, De7uu Kiristtoosan Yeedda

¹² Hewaa diraw, nagaray ha sa7aa itti asaa bagganna geleedda; he nagaray bare-nanna hayquwaa aheedda; hewaa gaasuwan, asay ubbay Addaama bagganna nagaraa ootheedda diraw, hayquu asaa zariyaa ubbaa gakkedda. ^{c13} Higgii imet-tanaappe kase, ha alamiyaan nagaray de7ee; shin higgii baynna wode nagaray paydettenna. ¹⁴ Shin Addaama wodiyaappe, Muse wodiya gakkanaassi, hayquu asaa ubbaa mooddeedda; haray atto Addaami Xoossaa higgew azazettennan ixceed-dawaadan, nagaraa oothi-beennawantakka hayquu mooddeedda.

Ayissi gooppe, Addaami yaanawoo leemisuwaa. ¹⁵ Shin Xoossaa imotay Addaama nagaraa keena gidenna diraw, untuntu itti mala gidikkino; itti bitaniyaa nagaraa diraw, cora asay hayqqeeddawe tuma; shin Xoossaa aadho keekatethaynne A imotay itti asaa aadho keekatethaa bagganna, Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaa bag-ganna cora asaw dareedda. ¹⁶ Xoossaa imotay nagaraa ootheedda bitaniyaa bag-ganna yeeddawaa mala gidenna; ayissi gooppe, Addaami itti nagaraa otheed-dawaappe guyyiyan, Xoossay A bayizzeeddawaadan pirddeedda; shin asay daro nagaraa otheeddawaappe guyyiyan Xoossay, “Hinttenttu bayizzibeykkita” giide, bare aadho keekatethaa untuntta bessee. ¹⁷ Ayissi gooppe, itti bitaniyaa nagaraa gaasuwan, A nagaraa bagganna, hayquu kawuteeddawe tuma; shin itti uray, Yesu-usi Kiristtoosi otheeddabay ay keena daree; Xoossaa daro aadho keekatethaanne xillotethaa imotaa akkiya ubbay Kiristtoosa bagganna xooniide de7ana.

¹⁸ Simmi itti uray nagaraa ootheedda gaasuwan asaa ubbaa bolla bayizzeed-dawaadan pirdday yeedda. Hewaadankka itti uray xillobaa ootheedda gaasuwan, Xoossay asaa ubbaa, “Bayzzibeykkita” giide untunttoo de7uwaa immeedda. ¹⁹ Ayissi gooppe, itti uray azazettennan ixceedda gaasuwan, daro asay nagaranchcha gideedda, hawaadankka qassi ittuu eeno geeddawaan cora asay xillana.

²⁰ Nagaraa darissanaw, higgii yeedda; shin nagaray dariyaa wode Xoossaa aadho keekatethay loythi dareedda. ²¹ Nagaray hayquwaa wolqqaan kawuteeddawaadan, hawaadankka qassi Xoossaa aadho keekatethay xillotethaa wolqqaan kawutiide, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna, nuuna medhinaa de7oo kaalethee.

Nagaraappe Shaakettiide Kiristtoosan De7ussaa

6 Yaatina, nuuni waagane? Xoossaa aadho keekatethay daranaadan, nagaraan minniide de7anee? ² Gidenna; nuuni nagaraa oothenna mala hayqqidiggeeddo. Yaatina, nuuni hawaappe sinthaw wooti A giddon de7anee? ³ Woy nuuni ubbatuu Kiristtoosa Yesuusanna ittippe gidanaw, xammaqetteedda wode, A hayquwancka aananna ittippe gidanaw xammaqetteeddawaa erikkitee? ⁴ Hewaa diraw, Kirist-toosi bare Aawuwaa bonchcho wolqqaan hayquwaappe denddowaadan, nuunikka ooratha de7uwaa de7anaw, A hayquwaa aananna shaakkanaw xinqqataani aananna ittippe moogetteeddo.

⁵ Ayissi gooppe, nuuni I hayqqeeddawaadan hayqqiide, aananna ittuwaa gi-dooppe, hawaadankka, hayquwaappe I denddowaadan nuunikka denddiide, aananna ittuwaa gidana. ⁶ Nuuni hawaappe sinthaw nagaraw ayye gidenna mala, qassi nu nagaranchcha asatethaa wolqqay dhayana mala, nu eca asatethaa

Kiristoosanna masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishetti kaqetteeddawaa ereetto. ⁷Ayissi gooppe, itti uray hayqqiyaa wode nagaraa wolqqay A mooddenna; shin ⁸nuuni Kiristoosanna hayqqeeddawaa gidoope, aananna qassi de7anawaa ammaneetto. ⁹Ayissi gooppe, Kiristoosi hayquwaappe dendeeddawaa, qassi laa7enthuwaa I hayqqennawaanne hayquu sinthappe A mooddennawaa nuuni ereetto. ¹⁰I itti kaallakka hayqqeedda; nagaraw A bolla wolqqay baawa; shin I ha de7iyaa de7uwaa Xoossaw de7ee. ¹¹Hawaadan qassi hintte nagaraa oothennaadan, hinttentta hayqqeeddawaadan qoppite; shin Godaa Kiristoosa Yesuusa bagganna Xoossaw hintte paxa de7iyaawaadan, hinttentta qoppite.

¹²Hewaa diraw, hintte hinttenttu asatethaa amuwaassi azazettana mala, nagaray hayqqiyaa hintte asatethaa mooddoppo. ¹³Qassi hintte asatethaappe itti saanne iita oosuwaa oothanaw nagaraw immoppite; shin hayquwaappe dendeedda asaadan hinttentta Xoossaw immite; qassi hintte kumentha asatethaakka xillo oosuwaa oothanaw Xoossaw immite; ¹⁴ayissi gooppe, nagaray hinttentta mooddanaw danddayenna; hintte Xoossaa aadho keekatethaa garssanna de7iitappe attin, higgiaappe garssanna de7ikkita.

Xillotethaw Aylle Gidiyaawaa

¹⁵Yaatina, waananee? Xoossaa aadho keekatethaa garssanna de7iinoppe attin, higgiaappe garssanna de7enna diraw, nagaraa oothaanee? Gidenna; ¹⁶hintte hinttentta itti uraw azazettanaw, aylliyaadan oothiide immiyaa wode, he hinttentta azaziyaawoo aylletuwaa gidiaawaa eriita; woy hintte hinttenttoo hayquwaa ahiyaa nagaraw eeno giita; woy hintte hinttentta xillo oothiyaa azazoo eeno giita. ¹⁷Shin Xoossaw galatay gido; ayissi gooppe, nagaraw kase hintte aylle; shin guyyeppe hintte akkeedda timirttiyaa gidдон de7iyaa tumatethaw hintte kumentha wozanaappe azazetteeddita. ¹⁸Hinttenttu nagaraa aylletethaappe kesiide, xillotethaw aylle gideeddita.

¹⁹Hinttenttu medhetaan daaburanchcha gidiaayaa diraw, taani oossikka geliyaa haasayaa haasayay; hintte kase hintte kumentha asatethaa naaquwaa oothanaw, tunatethawunne naaqoo aylle udiide immeeddita; ha77i hewaadankka hintte kumentha asatethaa geeshshabaa oothanaw, xillotethaw aylle udiide immite.

²⁰Hinttenttu nagaraw aylletiide de7iyaa wode, xillotethay hinttenttoo godaa gidenna. ²¹Hinttentta ha77i yeellayiyaa yewatuwaa he wode ootheeddawaappe ay maaduwwaa demmeedditee? Ayissi gooppe, he yewatuwaa wurssethay hayquwaa. ²²Shin nagaraa aylletethaappe hintte kesiide, Xoossaw eeno geeddita; qassi hintte oothiyaa ubbabaani hinttentta ubbakka aw aathiide immeeddita. Hewe hinttenttoo wore; hewaa wurssethay medhinaa de7uwaa. ²³Ayissi gooppe, nagaraa gatii hayquwaa. Shin Xoossay nu Godaa Kiristoosa Yesuusa bagganna immiyaa imotay medhinaa de7uwaa.

Muse Higgiaayaa Qashuwaappe Bilettiyaawaa

7 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttu ubbay higgiaayaa eriyaa diraw, taani giyaawaa loythi eriita; higgii itti asay paxa de7eedda wode xalalaan A mooddee. ²Ayissi gooppe, asinaa geleedda mishiratta izi asinay paxa de7eedda keenan, higgiiyan aananna qashetta uttaaddu; shin izi asinay hayqqooppe, aananna caaqeedda higgii izo mooddenna. ³Hewaa diraw, iza bare asinay paxa de7ishshin,

hara attumawaa gelloope, asay izo, “Woshummewunno” gaana. Shin izi asinay hayqqooppe, higgii izo mooddenna; iza hara asinaa gelloopenne izo ooninne, “Woshummewunno” geenna.

⁴Taanaadan ammaniyaawantoo, hewaadan hinttentu qassi Kiristoosa asatethaappe itti bagga gidiyaa diraw, hinttentu aabagganna hayqqeeddita. Qassi nuuni Xoossaa maaddiyaa oosuwaa oothana mala, hinttentu Xoossay hayquwaappe dentheedda Kiristoosawantta. ⁵Ayissi gooppe, nuuni nu asatethay koyyeeddawaadan de7iyaa wode, higgii nuuni nagaraa oothanaadan, nuuna denthethee; nu asatethaa gidдон ита amuu de7iyaa diraw, nuuni hayqoo ayfiyaa ayfeeddo. ⁶Shin ha77i nuuni nuuna qachcheeddawoo hayqqeedda diraw, Xoossay nuuna higgiiyaa qashuwaappe billeedda. Hewaa diraw, nuuni Geeshsha Ayyaanay giigisseedda ooratha ogiyaan Xoossaw eeno gaanawaappe attin, xaafetteedda higgii nuussi giigisseedda eca ogiyaan eeno gookko.

Higgiyaanne Nagaraa

⁷Yaatina, nuuni waagane? Higgii bare huuphew nagaree? Hewaa gidenna; shin higgii nagaray ayentto taana erisseedda. Ayissi gooppe, taani higgii, “Asaabaa amot-toppa” gibeennentto, asaabaa amottiyaawe ayentto erikke. ^{d8}Shin nagaray taani ubbabaa amottana mala, azazuwaa bagganna ta bolla ogiyaa demmeedda; ayissi gooppe, higgii baawentto, nagaraw wolqqay baawa.

⁹Kase higgii baynna wode taani paxa; shin azazuu yeedda wode nagaray de7oo simmina, ¹⁰taani qassi hayqqaaaddi; taana paxa wothanaw Xoossay qoppeedda azazuu, taw hayquwaa aheedda. ¹¹Ayissi gooppe, nagaray azazuwaa bagganna taana cimmiyaa ogiyaa demmiide, he azazuwan taana wodheedda. ^e

¹²Hewaa diraw, higgii geeshsha; azazuukka geeshsha, xillanne lo77a.

¹³Yaatina, lo77obay taw hayquwaa aheeddee? Hewaa gidenna; shin taw hewaa nagaray aheedda; asay nagaray ayentto shaakkiide erana mala, nagaray lo77obaa bagganna, taw hayquwaa aheedda. Qassi azazuu, “Ooninne nagaraa oothanaw bessenna” yaagiya diraw, nagaray kasewaappe aadhdi iiteedda.

Asaa De7uwaa Garssan De7iyaa Baaxiyaa

¹⁴Nuuni higgii Xoossawaa gidiyawaa ereetto; shin taani taana nagaraw zali77eedda hayqqiyaa asa; ¹⁵taani oothiyaawaa wozanaa aathikke; ayissi gooppe, taani ixxiyaawaa oothayppe attin, taani oothanaw dosiyaawaa oothikke.^f ¹⁶Taani ixxiyaawaa oothiyaawaa gidoope, higgii lo77a gidiyawaa markkattay. ¹⁷Hewaa gidoope, he yewuwaa ta bolla de7iyaa nagaray oothiyaawaappe attin, ha77i taani oothikke.

¹⁸Taan, hewenne ta asatethaan lo77obay de7ennawaa taani eray; ayissi gooppe, lo77obaa oothiyaawaa amuu ta bolla de7ooppekka, taani he lo77obaa oothananaw danddayikke. ¹⁹Taani ixxiyaa iitabaa oothayppe attin, taani dosiyaa lo77obaa oothikke. ²⁰Shin taani ixxiyaawaa oothiyaawaa gidoope, hewaa ta bolla de7iyaa nagaray oothiyaawaappe attin, ha77i hewaa oothiyaawe taana gidikke.

²¹Simmi taani lo77obaa oothanaw dosishshin, iitabaa oothiyaawe taw higge gidiyawaa demmaaddi. ²²Ayissi gooppe, taani ta wozanaa gidдон Xoossaa hig-

giyan nashettay; ²³ shin ta bollaa gidдон de7iyaa ta wozanaa qofaa higgiiyaanna wadhettiiyaa dumma higgiiyaa be7ay. He higgii ta bollaa gidдон de7iyaa nagaraa oosissiyaa higgiiyan taana qashissee. ²⁴ Taani ayba nashechchi baynna asee! Taana hayqoo afiyaa ha asatethaappe ashshanawe oonee? ²⁵ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna Xoossaw galatay gido.

Simmi taani ta wozanaa qofaan Xoossaa higgew eeno gay. Shin ta asatethaan taana nagaraa oosissiyaa higgew eeno gay.

Geeshsha Ayyaanay Koyyiyaawaadan De7ussaa

8 Hewaa diraw, Kiristtoosa Yesuusanna de7iyaawanttu bolla pirdday ha77i baawa; ² ayissi gooppe, Kiristtoosa Yesuusa bagganna nuussi de7uwaaw immiyaa Geeshsha Ayyaanaa higgii taana ^{§§}nagaraa higgiiyaa aylletethaappenne hayquwaa higgiiyaa aylletethaappe kesseedda. ³ Asaa asatethay daaburanchcha gidiiyaa diraw, higgii oothanaw danddayibeennawaa Xoossay ootheedda; nagaranchchatuwaaw asatethaa mala asatethaanna de7iyaa bare Na7aa, asay ootheedda nagaraw yarshshuwaa gidanaw Xoossay kiittiide, asaa asatethaa gidдон de7iyaa nagaraa pirddeedda. ⁴ Geeshsha Ayyaanay koyyiyaawaadan de7iyaawanttuppe attin, nu asatethay koyyiyaawaadan de7anawanttu bolla, nu bolla, higgiiyaa xillo azazuu pollettana mala, Xoossay hawaa ootheedda.

⁵ Barenttu asatethay koyyiyaawaadan de7iyaawanttu barenttu asatethaabaa qoppiino; shin Geeshsha Ayyaanay koyyiyaawaadan de7iyaawanttu Geeshsha Ayyaanaabaa qoppiino. ⁶ Asatethaabaa qoppussay hayquwaa ahee; shin Geeshsha Ayyaanaabaa qoppussay de7uwaanne sarotethaa ahee. ⁷ Asatethaabaa qoppussay Xoossaw ixo; ayaw gooppe, asatethay Xoossaa higgew eeno geenna; qassi eeno gaanawukka aw danddayettenna. ⁸ Barenttu asatethaw eeno giyaawanttu Xoossaa nashechchanaw danddaykkino.

⁹ Shin Xoossaa Ayyaanay hinttentun de7ooppe, Geeshsha Ayyaanay giyaawaadan de7iitappe attin, hintte asatethay koyyiyaawaadan de7ikkita. Shin ooninne Kiristtoosa Ayyaanay baynnawaa gidooppe, he uray Kiristtoosawaa gidenna. ¹⁰ Shin Kiristtoosi hinttentun de7ooppe, hintte asatethay nagaraa gaasuwan hayqqeed-dawaa; shin hintte ayyaanay xillotethaa gaasuwan hinttentun paxa de7ee. ¹¹ Shin Yesuusa hayquwaappe dentheedda Xoossaa Ayyaanay hintte gidдон de7ooppe, hayquwaappe Kiristtoosa dentheedda Xoossay qassi hinttentun de7iyaa bare Geeshsha Ayyaanaa, hayqqiyaa hintte asatethawukka de7uwaaw immana.

¹² Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni acuwaanna de7eetto; nu asatethay koyyiyaawaadan de7anaw nuussi bessenna. ¹³ Ayissi gooppe, hintte hintte asatethay giyaawaadan de7ooppe, hintte hayqqana; shin hintte hintte nagaraa oosuwaaw Geeshsha Ayyaanaw wodhooppe, paxa de7ana. ¹⁴ Xoossaa Ayyaanay kaalethiyaa ubbatuu Xoossaa naanaa. ¹⁵ Ayissi gooppe, nuuni nu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Abbaa! Ta Aabboo” yaagiide xeesiyaa, nuuna Xoossaa naanaa kessiyaa Geeshsha Ayyaanaa Xoossaa akkeeddoppe attin, laa7ethuwaa yayyanaw aylle kessiyaa ayyaanaa akkibeykko. ¹⁶ Xoossaa Ayyaanaw bare huuphew nu ayyaanaanna gidiiide, nuuni Xoossaa naanaa gidiiyaawaa markkattee. ¹⁷ Nuuni A naanaa gi-

§§8:2 taana: Itti itti Geeshsha Qaalaa bilethay, neena woy hinttentta yaagee; haray qay nuuna yaagee.

dooppe, I bare asaw minjjeedda anjuwaa laattana; qassi nuuni Xoossay Kiristtoosaw minjjeeddawaakka aananna laattana; nuuni Kiristtoosa waayyiyaa aananna shaakkooppe, A bonchchuwaakka aananna shaakkana.

Xoossaa Naanaw Qonccanaw De7iyaa Bonchchuwaa

¹⁸ Ayissi gooppe, nuuni ha77i waayyettiyyaa waayyiyaa nuussi sinthappe qonccana bonchchuwaanna gathanaw, ubbakka danddayettenna gaade taani qop-pay. ¹⁹ Xoossay medhdheedda medhetaa ubbay Xoossaa naanay qonccanawaa loythi laamoti utteedda. ²⁰ Ayissi gooppe, medhetaa ubbay maaduu baynnabaa gidanaadan, Xoossay A bolla pirddeedda; sinthappe demmana giide nashechchaan naagi utanaadan udeedda Xoossay koyyeedda diraw haneeddappe attin, medhetaa ubbay bare huuphew koyyeeddawaan gidenna. ²¹ Medhetaa ubbay bare huuphew bashshaa aylletethaappe itti gallassi kesanawaa; qassi he medhetatuu Xoossaa naanay aylletethaappe keseedda bonchcho kessaa shaakkana. ²² Ayissi gooppe, medhetaa ubbay ittipe hawaa gakkanaw, macca asaa yeluu oyqqina ooliyaawaadan, sakuwan ooliyaawaa nuuni ereetto. ²³ Qassi hewaa xalalaa gidenna; nuuni, Geeshsha Ayyaanaa Xoossaa bayra imotaadaan udiide akkeeddawanttu, nu huuphew qassi Xoossay nuuna bare naanaa oothanaadaninne nu kumentha asatethaa wozanaadan naagiidde, nu giddon ooleetto. ²⁴ Ayissi gooppe, nuuni Xoossay immana geeddawaan atteeddo. Shin nuuni Xoossay immana geeddawaa be7ooppe, yaatina, hewe nashechchaan naagiyaawaa gidenna; ayissi gooppe, bare be7iyaawaa demmana giidde, nashechchaan naagiyaawe oonee? ²⁵ Shin nuuni be7ennawaa demmana giide, nashechchaan naagooppe, hewaa danddayiide naageetto.

²⁶ Hawaadan qassi Geeshsha Ayyaanay nu daaburaa maaddanaw yee; ayissi gooppe, nuuni Xoossaa wooti woossanaw bessintto erokko; shin Geeshsha Ayyaanay bare huuphew qaalaan qonccissanaw danddayettenna ooliyan nuussi gaannatee. ²⁷ Qassi asaa wozanaa biddiyaa Xoossay, Geeshsha Ayyaanay I koyyiyaawaadan, Xoossaa naatoo gaannatiyyaa diraw, Geeshsha Ayyaanaa qofay ayentto eree.

²⁸ Xoossay barena siiqiyaawanttoo, bare qofaadan xeeseeddawanttoo, ubba yewuwaa lo77otethaw oothiyaawaa nuuni ereetto. ²⁹ Xoossay bare Na7ay cora ishatuwaa giddon bayra gidanaadan, I kase ereeddawantta qassi bare Na7aa malatanaadan, kasetiide qofaa qachcheedda. ³⁰ Xoossay kasetiide qoppeeddawantta, untuntta qassi xeeseedda; he xeeseeddawanttakka geeshsheedda; he geeshsheeddawanttakka qassi bonchcheedda.

Xoossaa Siiquwaa

³¹ Yaatina, nuuni hawaa ubbaa waagane? Xoossay nu bagga gidooppe, nuuna ooni eqettanawe? ³² I haray atto bare Na7aakka waayyiyaappe guyye ashshibeenna; shin A nuussi ubbaw aathiide immi aggeedda. I bare Na7aa immeeddawe qassi nuussi ubbabaa coo immennee?

³³ Xoossay dooreeddawantta oonee mootanawe? Xoossay bare huuphew untuntta xilliseedda. ³⁴ Yaatina, untunttu bolla pirddanaw danddayiyaawe oonee? Hewaa gooppe, hayquwaappe dendiide, Xoossaappe ushechcha bagganna utteedda, Kiristtoosi Yesuusa; I qassi nuussi gaannatee.

³⁵ Simmi nuuna Kiristtoosa siiquwaappe shaakkanawe oonee? Waayyii woy metuu woy yederssuu woy koshay woy kalluu woy yashshay woy olay nuuna shaakkanee? ³⁶ Xoossaa Maxaafay, “Nuuni ne diraw, ubba gallassi hayqqetto; shukaw afiyaa dorssaadan paydetteetto” yaagee. ³⁷ Shin nuuni nuuna siiqeedda aani ha yewuwaa ubbaan nuuna xooniyaawantuppe aaddheetto.

³⁸⁻³⁹ Ayissi gooppe, hayquwaa gidina, de7uwaa, kiitanchchatuwaa gidina, mood-diyaawantta, ha77i de7iyaawantta gidina, sinthappe yaanawaa, wolqqaamatuwaa gidina, bolla saluwaa gidina, garssa sa7aa, ay medhetaa gidinakka, nu Godaa Kiristtoosa Yesuusan de7iyaa Xoossaa siiquwaappe nuuna shaakkanaw danddayennawaa taani eraaddi.

Xoossay Kase Dooreedda Israa7eeliyaa Asaa

9 Taani tumuwaa haasayay; taani Kiristtoosassa; qassi worddotikke. Geeshsha Ayyaanay mooddiiyaa ta tilla wozanay taani worddotennawaa taw markkattee. ²⁻³ Taw ashuwan zare gidiiyaa taanaadan ammaniyaawanttoo, ta wozanaan daro qaretaynne aggenna qofay de7ee. Ayissi gooppe, taani ta huuphew untunttu diraw, Xoossaa sheqaappe garssanna de7aarikkitaashsha! Qassi Kiristtoosappekka shaaket-taarikkitaashsha! ⁴ Untunttu Israa7eeliyaa asatuwaa; Xoossay untuntta bare naanaa udiide, bare bonchchuwaa untunttunna shaakkeedda. Untunttunna qaalaa geliide, higgiiyaa untunttoo immeedda. Untunttu Xoossaw bessiyaa ogiyaan goyinniino; qassi Xoossay immana geeddawaakka akkeeddino. ⁵ Untunttu zerethaani kase aawatuwa zare; qassi Kiristtoosikka ashuwan untunttu zare. I, ubbaappe bolla gidiiide mooddiiyaa, medhinaw galatetteeddawe Xoossaa. Amen77i.

⁶ Shin taani, “Xoossay immana geeddawe attana” yaagikke. Ayissi gooppe, Israa7eeliyaa asaa ubbatuu Xoossay dooreeddawantta gidikkino. ⁷ Qassi Abraahaame zerethatuu ubbatuu Xoossaa naanaa gidikkino. Xoossay Abraahaamossi, “Ne zerethay Yisaaqa bagganna xeesettanawaa” yaageedda. ⁸ Hewaa guussay untunttu Xoossay immana geedda ogiyaan yeletteedda naanay zariyaadan paydet-tana; shin asaa qofaadan yeletteeddawanttu Xoossaa naanaa gidikkino guussaa. ⁹ Ayissi gooppe, Xoossay immana giide haasayeeddawe hawaa; “Taani ha geeteteeddawaadan hewode yaana; Saarakka attuma na7aa yelana” yaageedda. ^j

¹⁰ Hewaa xalalaakka gidenna; Irbbiqa yeledda mantte naanaa aawuu ittuwaa; ikka nu aawuwaa Yisaaqa. ¹¹⁻¹² Shin itti na7aa dooreedda Xoossay bare huuphew qoppeeddawaa gidanaadan, Xoossay Irbbiqiw, “Bayray teefaw azzettana” yaageedda; I hewaa untunttu yelettanaappenne iitabaa woy lo77obaa ayinne oothanaappe kasenna geedda. Hewaa diraw, Xoossaa dooruu A xeseeddawaadanippe attin, untunttu ootheeddawaana gidenna. ^{k13} Xoossaa Maxaafay, “Yaiiqooba siiqaaddi; shin Eesaa ixxaaddi” yaagee.

¹⁴ Yaatina, nuuni waagane? Xoossay deshissiide pirdii? Hewaa gidenna.

¹⁵ Ayissi gooppe, Musew I,
“Taani maaranaw koyyiyaawantta maarana;
qassi qarettanaw koyyiyaawanttussikka qarettana”

yaageedda. ¹⁶ Simmi Xoossay asaa maariyaawe I maaranaw koyyiyaa diraassappe attin, asay koyyiyaa woy oothiyaa diraassa gidenna.

¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay Gibxe kaatiyaassi, “Taani ta wolqaa neenan bessanawunne ta sunthay alamiyaa ubbaan odettanaw, hewaassi taani neena kawuthaaddi” yaagee. ¹⁸ Simmi Xoossay maarana koyyiyaaawaa maaree; qassi wozanaa gorddana koyyiyaaawaa wozanaa gorddee.

Xoossaa Hanquwaanne Maarotaa

¹⁹ Simmi hintte taana, “Hewe tuma gidoope, Xoossay asaa bayizzuwaassi ayaw toshii? Xoossay geeddawaa ixxaaddi gaanawe oonee?” yaaganaw danddayiita.

²⁰ Shin ta laggew, Xoossaassi zaaranaw neeni oonee? Urqqaappe medhettedda miishshay guyye zaariide barena medhdheeddawaa, “Taana hawaadan ayissi medhdhaaddii?” giide oochchanaw dandday? ²¹ Woy urqqa medhdhiyaawe bare medhdhiyaa urqqa bare koyyiyaaawaadan oothanawunne itti mala urqqaappe ittuwaa bonchcho miishshaa udiide, qassi ittuwaa toshetteedda oosuwaa oothiyaa miishshaa udiide medhdhanaw aw maati baawee?

²² Xoossay ootheeddawe hawaanna ittuwaa. I bare hanquwaa bessanawunne bare wolqaa erissanaw koyyeedda; I bare hanquwan pirddanawantta, bayizzanaw giigi utteeddawantta, daro genccuwan danddayeedda. ²³ Qassi I maareeddawanttoo, bare bonchchuwaa akkanaw giigissi wotheeddawanttussi I ay keenaa bonchchettinttonne bessanaw koyyeedda. ²⁴ Nuuni I xeseeddawantta; shin Ayihuda asaa xalalaappe gidennaan, Ayihuda gidenna asaa gidoppekka xeseedda.

²⁵ Hoose7a maxaafan I giyaawe hawaa;
“Ta asaa gidennawantta,

“Ta asa’ gaade xeesana.

Taani siiqabeenna zariyaakka,

“Ta siiqaatoo’ gaade xeesana. ⁰

²⁶ ‘Hinttenttu ta asaa gidikkita’ giyaawaa
unttuntu siseedda he sa7aan,

unttuntu, ‘De7uwaa Xoossaa naanaa’ geetettiide xeesettanawantta”

yaagee. ²⁷ Isiyaasi Israa7eeliyaa asaabaa yaagiide haasayeedda;

“Israa7eeliyaa asay abbaa matan

de7iyaa shafiyaa keena gidoppekka,

unttuntuppe amareeddawanttu xalalay attana. ⁹

²⁸ Ayissi gooppe, Goday sa7aa bollan

de7iyaa asaa ubbaa bolla

ellekka pirddana”

yaageedda. ²⁹ Isiyaasi kasetiide,

“Ubbaappe Wolqqaama Goday nuussi

amareedda zerethaa ashshennto,

nuuni Sodoomaa katamaadaaninne

Gamooraa katamaadan haneeddoshshin”

yaagi haasayeedda. ^r

^{19:15} Kes 33:19 ^{m9:17} Kes 9:16 ^{n9:20} Isa 29:16; 45:9 ^{o9:25} Hos 2:23

^{p9:26} Hos 1:10 ^{q9:27} Isa 10:22-23 ^{r9:29} Isa 1:9

³⁰Yaatina, nuuni waagane? Xillotethaa koyyibeenna Ayihuda gidenna asay amanuwan xilleedda; ³¹shin Israa7eeliyaa asay barentta xillissiyaa higgiiyaa koyyeeeddawanttu he higgiiyaa demmibeykkino. ³²⁻³³Ayissi demmibeykkino? Unttuntu oosuwaanappe attin, ammanuwan xillotethaa koyyibeenna diraassa. Unttuntu Xoossaa Maxaafay, “Akeekite; taani Xiyoonen asaa dhubbiiyaa shuchchaa, untunttu ogiyaan zaallaa wothana. Shin aani ammaniyaa ooninne yeellatenna” yaagiide xaafettowaadan dhubbiiyaa shuchchan dhubetteeddino. ^s

Israa7eeliyaa Asay Xoossaa Ogiyaa Kaallibeenna

10 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Israa7eeliyaa asaw ta kumentha wozanaappe amottiyaawenne Xoossaa woossiyaawe untunttu attanaassa; ²ayissi gooppe, untunttu Xoossaw oothanaw loythi koyyiyaawaa taani markkattay; shin untunttu Xoossaw oothanaw loythi koyyiyaawaa koshshay tumu eratethaappe gidenna. ³Ayissi gooppe, Xoossay asaa xillissiyaa ogiyaa untunttu erennaan, barenttu huuphe xillotethaa essanaw koyyeeddino; qassi barenttu huuphew Xoossay asaa xillissiyaa ogew eeno gibeykkino. ⁴Ayissi gooppe, ammaneedda ubbay xillanaadan, Kiristtoosi higgiiyaa qofaa poleedda.

Atotethay Ubaassa

⁵Asay higgew azazettiide xilliyaabaw Muse, “Higgii azaziyaawaa oothiyaa ooninne he higgiiyan paxa de7ana” yaagi xaafedda; ⁶shin ammanuwan xilliyaabaw geetetteeddawe hawaa; “Ne wozanaan, ‘Ooni saluwaa pude baanee?’ gooppa. Hewe Kiristtoosa duge wothanaassa; ⁷woy ‘Duge sa7aa garssa wodhdhanawe oonee?’ gooppa. Hewe Kiristtoosa hayquwaappe denthanaassa. ⁸Shin I giyaawe hawaa; ‘Xoossaa qaalay ne mataana; ne doonaaninne ne wozanaan de7ee’ geetetteedda” yaagee. Hewekka nuuni hinttenttoo odiyaa ammanuwaa qaalaa.

⁹Neeni, “Yesuusi Godaa” gaade ne doonaan markkattooppe, qassi Xoossay hayquwaappe A dentheeddawaa ne wozanaan ammanooppe, neeni attana. ¹⁰Ayissi gooppe, asay bare wozanaan ammaniide xillee; bare doonanka markkattiide attee. ¹¹Xoossaa Maxaafay, “Aani ammaniyaa ooninne yeellatenna” yaagee. ¹²Ayihuda asaanne Ayihuda gidenna asaa gidдон dummatethay baawa. Itti Xoossay ubbaa Godaa; I barena xeesiyaa ubbatoo daro keeka. ¹³Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Godaa sunthaa xeesiyaa ooninne attana” yaagee. ^w

¹⁴Yaatina, untunttu A ammanibeennawantta gidoooppe, wooti A xeesanaw danddayiinoo? Qassi qaalaa sisibeennawanttu waani ammananaw danddayiinoo? Qaalaa odiyaawe dhayooppe, untunttu waani sisanaw danddayiinoo? ¹⁵Qassi qaalaa odiyaawanttu kiitettennan aggooppe, oosuu wooti odettanaw danddayii? Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Nashechchiyaa mishiraachchuwaa odiyaawanttu yuussay wooti lo77ii!” yaagee. ^x

^s9:32-33 Isa 28:16 ^t10:5 Wog 18:5 ^u10:6 Zar 30:12-14

^v10:11 Isa 28:16 ^w10:13 Iyu 2:32 ^x10:15 Isa 52:7

¹⁶ Shin untuntu ubbay wonggalaw azazettibeykkino; ayissi gooppe Isiyaasi, “Ta Godaw, nuuni markkatteeddawaa ooni ammaneeddee?” yaageedda. ^{y17} Simmi asay qaalaa sisiide ammanee; qassi itti uray Kiristtoosa qaalaa, odina sisee.

¹⁸ Shin untuntu qaalaa sisibeennawe tumee gaade taani oochchay. Tuma untuntu siseeddino; Xoossaa Maxaafay, “Untuntu haasayaa kooshshay sa7aa ubbaan laaletteedda; untuntu qaalaykka sa7aa gaxaa gakteedda” yaageedda. ^{z19} Shin Israa7eeliyaa asatuu eribeykkinoyee gaade taani oochchay. Muse kase, “Taani hinttentta asa gidenna asatuwan seelissana; qassi eeya asatuwan taani hinttentta hanqqethissana” yaageedda. ^{a20} Qassi Isiyaasi daro xaliide, “Taana koyyibeennawanttoo beettaaddi; taana oochchibeennawanttookka qonccaaddi” yaagee. ^{b21} Shin Israa7eelatuwabaa I haasayiidde, “Gallassaa ubbaa azazettennawanttoonne tawaa ixxiyaawanttoo ta kushiyyaa miccaaddi” yaagee. ^c

Xoossay Israa7eeliyaa Asaa Wurssi Olibeenna

11 Yaatina, Xoossay bare asaa ixceedde gaade oochchoo? Hewaa gidenna; ayissi gooppe, taani ta huuphew Israa7eeliyaa asa; Abraahaame zare; Biiniyaama yaraa. ² Xoossay koyro dooreedda bare asatuwaa ixxenna; Xoossaa Maxaafay, Eelaasa taarikiyaa gidдон, Eelaasi Israa7eelatuwaa Xoossaa sinthan wooti mootinto, hintte eriita. ³ “Godaw, untuntu he sunthan nabatuwaa wodheeddino; ne yarshshiyaasaakka koleeddino. Yaatina, taani ta xalalay attaaddi. Qassi untuntu taanakka wodhanaw koyyiino” yaageedda. ^d

⁴ Xoossay aw waagi zaareeddee? “Taani Eeqaa Ba7aalaw gulbbatibeenna laappu sha77a asaa taw ashshaaddi” yaageedda. ^e

⁵ Hawaadankka qassi ha wodiyaan, Xoossay bare aadho keekatethaan dooreedda amareedda asatuu de7iino. ⁶ Shin I bare aadho keekatethaan dooreeddappe attin, untuntu oosuwaa untunta dooribeenna; hewe dhayooppe, A aadho keekatethay tumu aadho keekatetha gidenna.

⁷ Yaatina, aye? Israa7eeliyaa asatuu barenttu koyyiyaawaa demmibeykkino; shin Xoossay dooreedda amareeddawanttu demmeeddino. Yokkonttu wozanay minneedda. ⁸ Hawaadankka, Xoossaa Maxaafay, “Xoossay untuntu barenttu ayfiyaan be7ennaadaaninne barenttu haythaan sisennaadan, hawaa gakkanaw untunttoo azalla ayyaanaa immeedda” yaageedda. ^{f9} Qassi Daawite yaageedda;

^{y10:16} Isa 53:1 ^{z10:18} Maz 19:4 ^{a10:19} Zar 32:21 ^{b10:20} Isa 65:1

^{c10:21} Isa 65:2 ^{d11:3} 1Kat 19:10, 14 ^{e11:4} 1Kat 19:18

^{f11:8} Zar 29:4; Isa 29:10

“Unttuntu miyaa gaytay untuntta phiriyaadan oyqqo; untuntta guufantho; untunttoo kushiya shiri ciggo. ⁸

¹⁰ Unttuntu xeellennaadan, untunttu ayfii goozetto; ubba wode barenttu metuwan quunniide de7iino” yaageedda.

¹¹ Yaatina, Ayihudatu dhubetteedda wode, dendennaadan kundeeddino? Hewaa gidenna; untunttu nagaraa ootheedda diraw, atotethay untunttu Ayihuda gidenna asatuwaa qanaatanaadan, Ayihuda gidenna asaw yeedda. ¹² Shin Ayihudatu nagaraa ootheedda diraw, alamew daro anjuu yeedda; qassi untunttu kund-dethaykka Ayihuda gidenna asaw daro anjuwaa aheedda. Yaatina, Ayihudatu ubbay gujettiyaa wode, anjuu woysa keena daranddeeshsha!

Ayihuda Gidenna Asay Attana Atotethaa

¹³ Shin taani ha77i hinttenttoo, Ayihuda gidenna asaw haasayay; taani Ayihuda gidenna asaw Yesuusi kiitteeddawaa gidiyaa diraw, ta oosuwa bonchchana.

¹⁴ Taani ta zare gidiyaa asatuwaa qanatan-chatuwaa udooppe, ooni eri untunttuppe amareddawantta ashshennaan aggikke. ¹⁵ Ayissi gooppe, Xoossay untuntta ixceedda wode, ha alami Xoossaanna sigetteedda. Yaatina Xoossay untuntta shishshi akkiya wode, hayqqeeddawe de7uwa demmanaappe attin, ayee hananee?

¹⁶ Koyro ayfe bagga munaqay anjjetteddawaa gidoope, muume munaqaykka qassi anjjetteddawaa gidana; itti mithaa xaphuu anjjetteddawaa gidoope, haythay ubbaykka qassi anjjetteddawaa gidana. ¹⁷ Shin woraan doleedda wogaraa mithaa qankkaappe ittuwaa ittuwaa kareeddasaan, neena woraan doleedda wogaraa mithaa malaa he wogaraanna gathi qachcheeddo; neeni qassi zaytii kesiyaa wogaraa mithaa xaphuwaanna ittippe de7aa. ¹⁸ Simmi neeni he karetti wodhdheedda qankkatuwa bolla otoretanaw bessenna; shin neeni otorettiyaawaa gidoopekka, xaphuu neena tookkeeppe attin, neeni xaphuwa tookkennawaa akeeka.

¹⁹ Hewaa diraw neeni, “E; shin qankkatuu taani untunttu sa7aan gelanaadan karetteddino” yaagana. ²⁰ Hewe tuma; untunttu ammanibeenna diraw, karetteddino; neeni amaneedda diraw, he sa7aan eqqaadda. Shin yayyappe attin, ooro qofaa qoppoppa. ²¹ Ayissi gooppe, Xoossay medhetaa qankkaa malatiyaawanttoo, Ayihudatoo qaretti-beennawaa gidoope, new qarettiyaawaa malatii?

²² Simmi Xoossaa keekatethaanne xalatethaa be7a. Kundeeddawanttoo I xalaa; shin neeni A keekatethaani minnaade de7oope, I new keeka; hewe dhayoope, neenikka qassi karettana. ²³ Ayihudatuukka qassi ammanennaan ixxiyaawaa aggooppe, Xoossay kase untunttu de7iyaasaan zaariide wothana; ayissi gooppe, I untuntta zaariide wothanaw danddayee. ²⁴ Ayissi gooppe, Xoossay hinttentta woraan de7iyaa koyro medhetaa wogaraa mithaappe qanxxiide, hinttenttu medhetaan woraan dolowanttudana gidennaan gaden tokkeedda wogaraa mithaanna gathi oytheeddawaa gidoope, yaatina, he karetti wodhdheedda koyro medhetaa qankkatuwa zarethiide, untuntta koyro medhetaan doleedda barenttu wogaraa mithaanna gathi qachchanaw, A ayee xoonanawe?

Xoossaa Maartay Ubaassa

²⁵Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hintte eranaadan koyyiyaa tumu xuuraa yewuu de7ee; hewe hintte hinttentta hinterekka, nuuni aadhdheedda eranchcha yaagiide qoppiyaawaa diggee; Israa7eeliyaa asaappe baggay sisennaan ixceedda; shin he sisennaan ixxiyaawe Ayihuda gidenna asaa kumentha payduu Xoossaakko gakkanaassi gami77ana. ²⁶Hawaadankka, Israa7eeliyaa asay ubbay attana; Xoossaa Maxaafay hawaadan yaagee;

“Ashshiyaawe Xiyoone geetettiyaa katamaappe yiide, nagaraa oosuwaa ubbaa Yayiqooba zariyaappe diggana. ^h

²⁷Taani untunttu nagaraa atto yaagiyaa wode, untuntunna gelana qaala caaquu hawaa” yaagee. ⁱ

²⁸Ayihuda gidenna asatoo, Ayihudatu wonggalaa mishiraachchuwaa bagganna hintte diraw, Xoossaanna morkke; shin Xoossaa dooruwaa bagganna aawatuwa diraw, untunttu I siiqiyaawantta. ²⁹Ayissi gooppe, Xoossay bare immeeddawaa guyye akkenna; qassi bare xeeseeddawaa ixxaaddi geenna. ³⁰Ayihuda gidennawanttoo, Xoossaw hintte kasenna azazettibeykkita; shin Ayihudatu azazettennan ixceedda diraw, Xoossaa maaretethaa ha77i hintte akkeeddita. ³¹Hawaadan, hintte akkeedda maaretethaa diraw, Ayihudatu qassi Xoossaa maaretethaa ha77i akkanaadan, Xoossaw azazettennan ixceeddino. ³²Ayissi gooppe, Xoossay asaa ubbaa maarana mala, asay ubbay aw azazettennan ixxiyaa hanotaan qachcheedda.

³³Xoossaa duretethay woysa keena daree? A aadho erathayenne A erathay woysa keena ciimnee? A pirddaa odanawe oonee? I bare oothiyaawaa ayissi oothintto, oonee akeekiyaawee? ^j³⁴Hewaa Xoossaa Maxaafay, “Godaa wozanaa eriyaawe oonee? A zoranaw danddayiyaawe oonee? ^k³⁵Woy bare kushiya zaarana mala, aw ittibaa immeeddawe de7ii?” yaagee. ^l

³⁶Ayissi gooppe, ubbabaa I medhdheedda; qassi ubbayaykka A maataaninne awunne de7ee; Xoossaw medhinaw bonchchuu gido. Amen77i. ^m

Xoossaw Oothanaadan Nuuni Waaniide De7anaw Bessii?

12 Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte hintte oonatethaa Xoossaa nashechchiyaa de7onne geeshsha yarshshuwaa udiide, Xoossaw shishshanaadan, taani hinttentta Xoossaa maaretethaan woossay; Xoossaw hintte goyinnanaw bessiyaa tumu ogii hewaa. ²Xoossay hintte qofaa ubbanna dummayiide, hinttentta laammoppe attin, ha alamiyaa asaa malatoppite. He wode hintte, Xoossaa shenii, lo77obay, A nashechchiyaabayenne qassi polo gideeddabay ayentto eranita.

³Xoossay taw immeedda aadho keekatethaan taani hinttenttoo oday. Hinttenttu qoppaanaw bessiyaawaappe aathiide, otoruwan qoppoppite; hewaa aggiide, wozanaama asaadan qoppite; Xoossay hinttenttoo huuphiyan huuphiyan immeedda ammanuwaa keenan hintte bolla pirddite. ⁴Nu itti bollaa gidдон, cora bollaa qommotuu de7iino; he qommotuwaa ubbawukka dumma dumma oosuu de7ee.

^h11:26 Isa 59:20 ⁱ11:27 Erm 31:33-34 ^j11:33 Isa 55:8

^k11:34 Isa 40:13 ^l11:35 Yob 41:11 ^m11:36 1Qor 8:6

⁵Hawaadan, nuuni cora asaa gidoopekka, Kiristtoosa bagganna itti asa. Qassi nuuni itti asatethaa qommotuwaadan, ittu ittuwaanna oyqetti utteeddo. ⁶Xoossay nuussi immeedda aadho keekatethaan dumma dumma imotay de7ee. Nu imotay nabetethaa gidoope, nuussi de7iyaa ammanuwaa keenaa odanaw bessee. ⁷Haratuwaa maddussaa gidoope, he oosuwan minnanaw bessee; tamarissussaa gidoope, he tamarissuwan minnanaw bessee. ⁸Hara asatuwaa minissussaa gidoope, he oosuwan minnanaw bessee. Bare huuphew de7iyaabaappe haratuwassi immiyaa ooninne wozanaappe immo. Maatay de7iyaa uray minissi oothanaw bessee; haratuwassi keekiyaa uray nashechchaan keekanaw bessee.

⁹Hinttenttu siiquu asaa bessanaw siiqettiyaawaa gidanaw bessenna. Iitabaa ixsite; lo77obaa minissiide oyqqite. ¹⁰Ittu ittuwaanna ishātuwaadan siiqettite; ittu ittuwaa bonchchiyaawan nashettite. ¹¹Minniide oothite; azaloppite; hintte kumentha wozanaappe Godaw oothite. ^{*12}Xoossay hinttenttoo immana geeddawaan nashettite; waayyiyan genccite. Ubba wode Xoossaa woossite; ¹³Xoossaa asatuwaa koshshiyaaban maaddite; imathaa morkite.

¹⁴Hinttentta yederssiyaawantta anjjite; untuntta anjjiteppe attin, sheqqoppite. ¹⁵Nashettiyaawanttunna nashettite; yeekkiyaawanttunnakka yeekkite. ¹⁶Asaa ubbaw itti mala qofaa qoppite; oothiyaabaan ubbaan hinttentta toochchiide de7iteppe †attin, otorettoppite; hinttentta hintterekka aadho eranchcha giide qoppoppite. ⁿ

¹⁷Ooninne hinttenttoo iitabaa oothooppe, he uraw iitabaa oothi zaaroppite; asaa ubbaw lo77obaa oothanaw qoppite. ¹⁸Asaa ubbaanna sarotethaan de7anaw, hintte bagganna, hinttenttoo danddayetteeddabaa ubbaa oothite. ¹⁹Taanaadan amaniyaawanttoo, hintte hintte huuphew asaw haluwaa kesoppite. Xoossay haluwaa kesanaadan, A bolla olite. Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Goday, “Taani haluwaa kesana; taani kushiyaa ciggana’ gee” yaagee. ^o

²⁰Shin Xoossaa Maxaafay, “Ne morkkii koshattooppe, miza. Saamettooppe, ushsha. Ayissi gooppe, neeni hewaa oothiyaawaan A darissa yeellayaasa” yaagee. ^p

²¹Iitabaa lo77obaaan xoonapp attin, iitabay neena xoonoppo.

Gadiyaa Ayissiyaawanttussi Eeno Gaanaw Bessee

13 Asay ubbay gadiyaa ayissiyaawanttussi eeno gaanaw bessee; ayissi gooppe, Xoossay geennaan de7ishshin, gadiyaa ayissiyaawe de7anaw danddayenna. Ha77i de7iyaa ayissiyaawanttukka Xoossay wotheeddawantta. ²Hewaa diraw, ha77i de7iyaa ayissiyaawantta ixxiyaa ooninne Xoossaa azazuwaa ixxee; bare bolla pirddaa ahee. ³Ayissi gooppe, ayissiyaawanttu iitabaa oothiyaawantta

***12:11** *kumentha wozanaappe Godaw oothite*: Geeshsha ayyaanaani kaalesettiide ki-itettiyaawantta gidite.

†**12:16** *hinttentta toochchiide de7ite*: Ashikke gidite guussaa.

ⁿ**12:16** Lem 3:7 ^o**12:19** Zar 32:35 ^p**12:20** Lem 25:21-22

yashshanawaappe attin, lo77obaa oothiyaawantta yashshikkino. Ayissiyaawoo yayyennaan agganaw koyyay? Yaatooppe lo77obaa ootha; I neena galatana. ⁴ Ayissi gooppe, I new lo77obaa oothanaw, Xoossaw qooma. Shin neeni iitabaa oothooppe, iitabaa ootheddawaa I seeriyaa diraw, aw yayya; I Xoossaa qoomaa. Qassi iitabaa oothiyaawanttu bolla Xoossaa hanquwaa I ahee. ⁵ Hewaa diraw, gadiyaa ayissiyaawanttussi eno giyaawe Xoossaa muraa xalalaassa gidennaan, hinttenttu wozanaa qofaa dirawukka eno gaanaw bessee.

⁶ Ayissi gooppe, gadiyaa ayissiyaawanttu barenttu oosuwaa oothiyya wode, Xoossaw oothiyya diraw, hintte qaraxaa qanxxiyaawe hewaassa. ⁷ Ubba asawukka bessiyaawaa immite. Giiraa giiranaw bessiyaawoo giirite; qaraxaa qanxxanaw bessiyaawoo qanxxite; yayyanaw bessiyaawoo yayyite; bonchchuu bessiyaawaa bonchchite.

Ittu Ittuwaanna Siiqettite

⁸ Hinttenttu ittu ittuwaanna siiqettanaappe attin, hara acuu O bollanine de7oppo. Ayissi gooppe, haraa siiqiyaa ooninne higgii giyaawaa poleedda. ⁹ “Woshummoppa; wodhoppa; wuu77oppa; asaabaa amottoppa” giyaa azazatuunne hara azazatuu ubbatuu, “Ne shooruwaa ne huuphiyaadan siiqa” giyaa azazuwan kumiino. ¹⁰ Bare shooruwaa siiqiyaa ooninne aw iitabaa oothenna; hewaa diraw, shooruwaa siiqiyaaawe higgiiyaa ubbaw eno giyaawaa.

¹¹ Gemi77ushuwaappe hintte beegottiyaa saati ha77i gakeedda diraw, ha wodiyya akeekite. Ayissi gooppe, nuuni koyro ammaneedda wodiyaappe, nuuni atiyaa wodii ha77i nuukko matatteedda. ¹² Qammay aadhhanaw hanee; gallassay matatteedda. Simmi nuuni dhumaa oosuwaa aggiide, poo7uwan olettanaw, olaa miishshaa mayyoytte; ¹³ gallassi poo7uwan de7iyaa asaadan, ane maara de7oytte. Yethaaninne mathuwan gidoppo; woshummussaanne woshummanaw kajeelusaa gidoppo; palumaanne qanaatiyaan gidoppo. ¹⁴ Shin Godaa Yesuusi Kiristoosa, olaa miishshaa A mayyite; hintte nagaranchcha asatethay bare wozanaa amuwaa polanaadan, aw qoppoppite.

Asaa Bolla Pirddennaan Aggussaa

14 Ammanuwan azalliya uraa shiishshi akkite. Shin I bare huuphew qoppiyaabaan aananna palumettoppite. ² Itti uraa ammanuu I ayaa miinanne diggenna. Shin ammanuwan azalliya uray gaden mokkeeddabaa xalalaa mee. ³ Ubbabaa miyaa uray ubbabaa meenna uraa kadhoppo; ubbabaa meenna uraykka ubbabaa miyaa uraa bolla pirddoppo. Ayissi gooppe, Xoossay A shiishshi akkeedda. ⁴ Hara asaa qoomaa bolla pirddiyaawe neeni oonee? I kunddina woy denddina bare Godaassa; shin Goday A denthanaw danddayiyaa diraw, I eqqana.

⁵ Itti uray, “Hiqqa gallassay hara gallassatuwappe aadhdee” yaagiide qoppiyya wode, haray, “Ubba gallassatuukka itti mala” giide qoppee. Asay ubbay huuphiyan huuphiyan hewaadan ayissi qoppintto akeeko. ⁶ Itti gallassaa hara gallassatuwappe aathiide bonchchiya uray Godaa bonchchoo bonchchee; qumaa miyaa uraykka Godaa bonchchoo mee. Ayissi gooppe, I he qumaa diraw, Xoossaa galatee. Qumaa meennawekka Godaa bonchchoo meennaan aggeedda; qassi

Xoossaa galatee. ⁷ Ayissi gooppe, nuuppe ooninne bare huuphe xalalaw de7enna; qassi ooninne bare huuphe xalalaw hayqqenna. ⁸ Nuuni paxa de7ooppe, Godaw de7eetto; qassi hayqqooppekka, Godaw hayqqeetto. Simmi nuuni paxa de7ooppe woy hayqqooppekka Godaassa.

⁹ Hewaa diraw, Kiristtoosi paxa de7iyaawanttoonni hayqqeeddawatntoo Godaa gidanaw hayqqiide, hayquwaappe dendeedda. ¹⁰ Yaatina, neeni ne ishaa bolla ayissi pirdday? Woy neeni ne ishaa ayissi kadhay? Nuuni ubbaykka Xoossaa pirddaa oydiyaa sinthan eqqana. ¹¹ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Taani Goday ta de7uwan caaqqay;

asay ubbay ta sinthan gulbbatana.

Qassi taani Xoossaa gidiyaawaa asay ubbay markkattana’ yaagay”

yaagee. ¹² Simmi nuuni huuphiyan huuphiyan nubaa Xoossaw odana.

Nagaraa Oosuwassi Gaasuwa Gidoppa

¹³ Hewaa diraw, nuuni ittu ittuwa bolla pirddiyaawaa hawaappe sinthaw ane aggyotte. Shin ubbaappe aathiide, hintte ishaa dhubbiyaabaa woy nagaraan oliyaabaa oothennaadan qofaa qachchite. ¹⁴ Taani Godaa Yesuusi Kiristtoosanna de7iyaawaan, bare huuphew tuna gidiyaabay baynnawaa erayenne akeekay. Shin itti uray ittibaa tuna giide qoppooppe, hewe aw tuna gidee. ¹⁵ Neeni miyaabaa diraw, ne ishaa qohooppe, simmi neeni siiquwan de7akka. Kiristtoosi A diraw hayqqeedda asaa ne miyaa qumaan bayizzoppa. ¹⁶ Simmi neeni lo77obaa giyaawaa asay kadhoppo. ¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay Geeshsha Ayyaanay immiyaa xillotethaa, sarotethaanne nashechchaa gidiyaawaappe attin, muussaanne ushshaa gidenna. ¹⁸ Ayissi gooppe, Kiristtoosaw hawaadan oothiyaa uray ooninne Xoossaa nashechchee; asaykka A galatee.

¹⁹ Yaatooppe, ane nuuni sarotethaa ahiyaabaanne nuuna ittuwaa ittuwaanna minissiyaabaa ubbaa koyyeetto. ²⁰ Xoossaa oosuwaa qumaa diraw bayizzoppa. Qumay ubbay geeshsha; shin hara uraa nagaraan yeggiyaawaa muussay iita. ²¹ Hewaassi asuwaa meennaan woy ushshaa ushennaan aggiyaawe woy ne ishaa dhubbiyaabaa ayaanne oothennaan aggiyaawe lo77a.

²² Ha yewuwaan ne ammanuwaa neepenne Xoossaappe gidduwan naaga. Itti uray lo77a giide I ammanetteeddawaa oothiyaa wode, “Taani lo77uwaa oothaaddi” giide bare wozanaani ammanettooppe, he uray tumu anjjetteddawaa. ²³ Shin I he miyaabaan sidhooppe, A muussay ammanuwaana gidenna diraw, Xoossay A bolla pirdee; qassi ammanuu baynnaan ootheeddawe ayayinneekka nagara.

Asaa Nashechchanaw Bessiyaa Ogiyaa

15 Nuuni ammanuwan minneeddawanttu daaburanchchatuwaa tookuwaa tookkanaw bessee; nuuni nu xalalaa nashechchanaw bessenna. ² Nuuni huuphiyan huuphiyan nu ishaa maaddanaw, ammanuwan A minissanawunne nashechchanaw bessee. ³ Ayissi gooppe, haray atto Kiristtoosikka barena nashechchibeenna. Shin Xoossaa Maxaafay, “Neena boreeddawanttu boreedda borii ta bolla wodhdheedda” geeddawaadan haneedda. ⁴ Xoossaa Maxaafay

nuussi immiyaa genccaaninne minotaan nuuni demmana giide nashechchaan naagi utteeddawe de7ana mala, Xoossaa Maxaafan xaafetteedda ubbabay nuuna tamaarssanaw xaafetteedda.

⁵⁻⁶Hinttenttu ubbay itti wozana gidiide, itti qaalaan Xoossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, bonchchana mala, gencuwanne minotethaa immiyaa Xoossay, hinttenttoo Kiristtoosi Yesuusi ootheeddawaadan, ittu ittuwaanna ittippe de7iyaa itti qofaa immo.

**Phawuloosa Oosuwaanne Ammanenna
Asaw Gakkeedda Mishiraachchuwaa Qaalaa**

⁷Hewaa diraw, Kiristtoosi hinttentta mokkeeddawaadan, Xoossaa bonchchoo ittu ittuwaa mokkite. ⁸⁻⁹Ayissi gooppe, Xoossay ammanetteeddawaa gidiyaawaa erissanaw, Xoossay aawatoo immana geeddawaa tumayanawunne Ayihuda gidenna asay Xoossaa A maarotethaa diraw bonchchanaw Kiristtoosi Ayihudatoo qooma gideeddawaa hinttenttoo oday. Hewaa Xoossaa Maxaafay,

“Hewaa diraw, taani neena
Ayihuda gidenna asaa gidдон galatana;
ne sunthaakka sabbana”

yaagee. ^t

¹⁰Qassikka,

“Ayihuda gidenna asatoo,
Xoossaa asatuwaanna nashettite”

yaagee. ^u

¹¹Qassikka gujjiide,

“Hinttenttoo, Ayihuda gidenna asatoo ubbatoo,
Godaa galatite; asaw ubbaw, A galatite”

yaagee. ^v

¹²Qassikka Isiyaasi,

“Issey zerethay yiide
Ayihuda gidenna asaa mooddanaw denddana.
Qassi untunttu A bagganna demmana
giide nashechchaan naagana”

yaagee. ^w

¹³Hinttenttu akkana giide nashechchaan naagiyaawe Geeshsha Ayyaanaa wolqqaan diccanaadan, hinttenttoo immana geedda Xoossay, hintte A ammaniyaaw diraw, hinttenttoo nashechchaanne sarotethaa kunthiide immo.

Phawuloosi Xaliide Xaafedda Gaasuwaa

¹⁴Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttun lo77otethayanne eratethay ubbay kumeeddawaanne qassi ittu ittuwaa zoranaw danddayaawaa taani ta huuphew eraaddi. ¹⁵⁻¹⁶Shin taani hinttentta ittibaa ittibaa gujja qofissanaw, ha dabidaabbiyaa gidдон aynne yayyennaan hinttenttoo xaafaaddi. Taani Kiristtoosa Yesuusa qooma gidaade, Ayihuda gidenna asaw oothanaadan, Xoossay taw aadho keekatethaa im-

^t15:8-9 2Sam 22:50; Maz 18:49 ^u15:10 Zar 32:43 ^v15:11 Maz 117:1

^w15:12 Isa 11:10

meedda diraw, taani aynne yayyabeykke; Ayihuda gidenna asay Geeshsha Ayyaanaa bagganna Xoossaw geeshsha gidiide, A nashechchiyaa yarshshuwaa gidanaadan, Xoossaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaawaan geeshshatethaan oothay.

¹⁷ Hewaa diraw, taani Kiristoosa Yesuusan gidaade Xoossaw oothiyaabaan ceeqettanaw danddayay. ¹⁸⁻¹⁹ Ayihuda gidenna asay Xoossaw azazettanaadan, Kiristoosi ta bagganna qaalaan, oosuwan, mallaan, malaataa wolqqaaninne Geeshsha Ayyaanaa wolqqaan ootheeddawaa xalalaa taani odanaappe attin, harabaa odanaw xalikke. Hewaa diraw, Yeerusalaameppe doommaade, Iliwaariqoona geetettiyaa gadiyaa gakkanaw yuuyyaade, Kiristoosa wonggalaa mishiraachchuwaa wurssa odaaddi. ²⁰ Hawaadanka, taani hara asay doommeeddawaa bollan doommenaan, Kiristoosa sunthay xeesettibeennasan wonggalaa mishiraachchuwaa odanaw amottaaddi. ²¹ Shin Xoossaa Maxaafay, “Aabay hawaa gakkanaw odettibeennawanttu A be7anawantta; qassi aabaa sisibeennawanttu akeekanawantta” yaagee. ^x

Phawuloosi Roome Baanaw Qoppedda

²² Hewaa diraw, taani cora wode hinttenttukko yaanaw koyyay; shin yaanaw danddayabeykke. ²³ Shin taani ha77i ha heeraan ta oosuwaa wursseedda dirawunne cora laythaappe doommaade hinttentta baade be7anaw laamoteedda diraw ²⁴ ha77ikka hinttenttukko baana gaade qoppay; taani Isippeene geetettiyaa gadiyaa baadde hinttentta be7anaw koyyay; qassi amareedda wodiyaa hinttentta be7aade nashettowaappe guyyiyan, Isippeene biishshin, hintte taana maaddana mala koyyay.

²⁵ Shin ha77i taani Xoossaa asatuwaa maaddanaw, Yeerusalaame bay. ²⁶ Ayissi gooppe, Maqidooniyaanne Akaaiyaa geetettiyaa gadiyaan de7iyaa woosa golle asatuu Yeerusalaamen de7iyaa hiyyeesatuwaassi miishshaa immanaw koyyeed-dino. ²⁷ Unttuntu barenttu huuphew hawaa oothanaw qofaa qachcheeddino. Unttuntu he hiyyeesatuwaa maaddanawe untunttoo acuu de7ee; ayissi gooppe, Ayihudatu barenttu ayyaanaa anjuwaa Ayihuda gidenna asatuwaanna shaakkeed-dawaa gidoope, Ayihuda gidenna asatuukka qassi barenttoo de7eeddabaan Ayihudatuwaa maaddanaw bessee. ²⁸ Hewaa diraw, taani ha oosuwaa wursseeddawaappe guyyiyaaninne untunttoo shiiqeedda miishshaa ubbaa immeeddawaappe guyyiyan, Isippeene baadde hintte mataanna aadhdhana. ²⁹ Taani hinttenttukko biyaa wode, Kiristoosa anjjuu taanan kumina baanawaa eray.

³⁰ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taw Xoossaa hintte woossiide, woosan hintte taananna minnanaadan, Godaa Yesuusi Kiristoosa baggannanne Geeshsha Ayyaanay immiyaa siiqotethan taani hinttentta woossay. ³¹ Taani Yihudaan de7iyaa ammanennawanttuppe attanaadaaninne qassi taani Yeerusalaamen oothiyya oosuu yaani de7iyaa Xoossaa asatuwaa nashechchiyaawaa gidanaadan, Xoossaa woossite. ³² Qassi Xoossay gooppe, taani hinttenttukko nashechchaan baade, hintte matan shemppana. ³³ Sarotethaa Xoossay hinttenttunna ubbaanna gido. Amen77i.

Sarotaa

16 Kinkkiriya geetettiya katamaan de7iyaa ammaniyaa asaanna oothiyaa nu michchatta Peeba lo77o macca asa gidiaawaa taani hinttentta erissay. ²Hinttenttu izo geeshshatuu Godaa sunthan mokkiyaawaadan mokiite; qassi iza hinttenttuppe koyyiyaawe ayaa gidooppekka, izo maaddite; ayissi gooppe, iza bare huuphew cora asaa maaddaw; qassi taana ta huuphewukka darissa maaddaw.

³Kiristoosa Yesuusa oosuwa taananna ittippe oothiyaa Phirisqillissinne izi asinaa Aqiilassi ta sarotowaa odite. ⁴Unttuntu ta xalalaa gidennaan, Ayihuda gidenna asaa ammaniyaa asay ubbaykka galatee. ⁵Qassi untuntu golliya ammaniyaa asay shiiqiyaasaa udiide gakettiya asaa ubbaa saro giite. Iisiya gadiyan Kiristoosa koyro ammaneedda ta siiqiya Eppanetoosaw, ta sarotowaa odite. ⁶Hinttenttoo loytha daaburedda Mayraamo sarotite. ⁷Taananna qasho gollen de7eedda ta dabbo gideedda Ayihudatuwaa, Anddironiqaosanne Yuuniyaasa sarotite. Yesuusi kiitteeddawantu gidдон untuntu loythi eretteeddawanta. Qassi untuntu Kiristoosa taappe kasenna ammaneeddino.

⁸Godanna ittippetethaan de7iyaa ta siiqo laggiya Amppiliyaatoosaw ta sarotowaa odite. ⁹Kiristoosa oosuwa nuunanna ittippe oothiyaa Urbbaanoosanne taani siiqiya Isxxaakusa sarotite. ¹⁰Kiristoosanna I de7iyaawe erettina paaciyaa xooneedda Apheliisaw ta sarotowaa odite; Arisxxobiloosa soy asawukka ta sarotowaa odite. ¹¹Ta dabbo gideedda Ayihudawiyaa Heeroodiyoosanne Kiristoosa ammaniyaa Narssiisesa soy asaa sarotite.

¹²Godaa oosuwan daaburiya Tirufaynanne Tirufooso geetettiya maccawanta sarotite; qassi Godaw daro daaburaade oothiyaa siiqiya Perssiiso sarotite. ¹³Godaa oosuwan loythi eretteedda Rufoosayewunne taana bare na7aadan maaddeedda A daayiw ta sarotowaa odite. ¹⁴Ta sarotowaa Asinkkiriitoosaw, Pileegoonaw, Hermeesaw, Patirobaasawunne untuntunna de7iyaa ammaniyaa ishatuwaa ubbaw odite. ¹⁵Pileegoonaa, Yuulo, Neeriyaa, A michchatto, Olumppoosanne untuntunna de7iyaa Xoosaa asatuwaa ubbaa sarotite.

¹⁶Geeshsha asaw bessiyaa yeretaa yerettiidde, ittu ittuwaa sarotite; Kiristoosan ammaniyaawantu ubbatuu hinttentta saro yaageeddino.

Wurssethaa Zoriyaa

¹⁷Taanaadan ammaniyaawanttoo, asaa gidдон shaakotethaa medhdhiyaawanta, asaa ammanoo dhubo gidiaawantanne hintte tamaareedda timirttiyaanna gaketennawaa tamarissiyaawanta akeekanaadan, taani hinttentta woosay. Unttuntukko shiiqoppite. ¹⁸Ayissi gooppe, hewaa malabaa oothiyaawanttu barenttu uluwassi oothiinoppe attin, nu Godaa Yesuusi Kiristoosaw oothikino; barenttu labiyaa haasayaaninne qidhiyan iitabaa qoppenna asaa wozanaa balethino. ¹⁹Wonggalaw hintte azazetteeddawaa asay ubbay siseedda. Hewaa diraw, taani hintebaan nashettay; shin lo77otethaw hintte aadhdheedda eranchcha gidanaadaaninne qassi iitabaw ashikke gidanaadan koyyay. ²⁰Sarotethaa Xoosay Seexaanaa hintte gediyaappe garssanna haakkenna mata wode gaaccana.

Nu Godaa Yesuusi Kiristoosa aadho keekatethay hinttentunna gido.

²¹ Taananna oothiyaa Ximootoose hinttentta saro yaagee; qassi hawaadankka, ta dabbatuu Luuqiyoosi, Yaasooninne Sosiiphaaxiroosi hinttentta saro yaagiino.

²² Taani, Xarxiyoosi, ha dabidaabbiyaa xaafeeddawe, hinttentoo Godaa sunthan sarotaa kiittay.

²³ Ammaniyaa asay ubbay A soyin shiiqiyaa ta siiraa Gaayoosi hinttentta saro yaagee; katamaa miishshaa oyqqiyaa Erasxxoosinne nu ishay Quwarxxoosi hinttentta saro yaagiino. ²⁴ Nu Godaa Yesuusi Kiristoosa aadho keekatethay hinttentunna ubbaanna gido. Amen77i.

²⁵ Nuuni Xoossaa galateetto. Taani wonggalaa bagganna Yesuusi Kiristoosabaa odeeddawaadaninne daro wodiyaappe geemmiide, ha77i qonceedda tumatethaadan, hintte ammanuwan hinttentta Xoossay minissanaw danddayee.

²⁶ Shin ha77i nabatuu xaafeeddawaa bagganna tumatethay qoncciyaan erettanaadan ootheedda; qassi asaa ubbay Xoossaa ammaniide azazettanaadan, medhinaa Xoossaa azazuwan, ha alamiyaan de7iyaa asaa zerethaa ubbaw qonceedda.

²⁷ Aadhdheedda eratethay A xalalaw de7iyaa itti Xoossaw Yesuusi Kiristoosa bagganna medhinaw bonchchuu gido. Amen77i.

*Phawuloosi***Qoronttoosa Asaw***Xaafeedda Koyro Kiitaa***Geluwaa**

Phawuloosi Qoronttoosa asaw xaafeedda koyro kiitay, Phawuloosi Qoronttoosa katamaan de7iyaa ammaniyaawanttu gidдон Kiristinnaa de7uwaanne amanuwaa xeelliyaabaan denddeedda metuwaa dhayissanaw qoppiide xaafeddawaa. He wode Qoronttoosa katamay he gaden de7iyaa asay go77ettiyyaa eretteedda Giriike katamaa. Hewaa bollaakka qassi Akaayiyaa geetettiyyaa Roomaa kawutethaassi huuphe katamaa. Ha katamay wolqqaama zali77iyaan, gami77iide minneedda wogaan, loythi aakki aakki biyaa yeda de7uwan woy giigennabaa haniyaawaaninne haymaanotiyyaa coratethaan eretteeddawaa.

Yesuusi kiitteeddawe minissiide odanaw koyyeeddawe, he ammaniyaawanttu gidдон de7iyaa shaakotethaabaanne yeda de7uwaabaa, woshummaabaanne geluwaa akaabaa, woosa golle wogaabaa, Geeshsha Ayyaanaa imotatuwaabaanne hayquwaa dendduwaabaa. Yesuusi kiitteeddawe ha Mishiraachchuwaa Qaalaa ha ooshatuwaa bolla minniisiide odiyaawaa naagiide shiishshee.

Siiquu Xoossay bare asaassi immeedda imotaa ubbaappe aadhhiyaawaa gidiyawaa odiyaa shemppuwaa tammanne heezzuu, ha maxaafan daro eretteeddawaa geetettiide qofettee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa
Geluwaa (1:1-9)

Ammaniyaawanttu Giddon denddeedda shaakotethaa (1:10-4:21)

Yeda de7uwaabaanne soy asaa de7uwaabaa (5:1-7:40)

Ammaniyaawanttanne kiristinna ammanuwaa akkibeennawantta (8:1-11:1)

Ammaniyaawanttu de7uwaanne goshetaa wogaa (11:2-14:40)

Kiristoosi hayquwaa xooni denddowaanne ammaniyaawanttu dendduwaabaa (15:1-58)

Yihudaan de7iyaa meetootanchchatuwassi imetteedda maaduwaabaa (16:1-4)

Wurssethaa qutiyyaa (16:5-24)

1 Taani, Xoossaa sheniyaan Yesuusi Kiristoosi kiitteeddawaa gidanaw xeesetteedda Phawuloosinne, nu ishaa Sostteniisi, ²Qoronttoosan de7iyaa Xoossaa ammaniyaasatuwaassi, Yesuusi Kiristoosan geeyyeeddawanttussinne, nuussi Godaa gidiyaa nu Godaa Yesuusi Kiristoosa sunthaa ubba sa7aan xeesiyaa ubbatuwaanna geeshsha gidanaw xeesetteeddawanttussi ha dabidaabbiyyaa xaafetto.

³Xoossay, nu Aawuunne nu Goday Yesuusi Kiristoosi hinttenttussi aadho keekatethaanne sarotethaa immo.

Xoossaa Galatussaa

⁴Xoossay Kiristoosa Yesuusa bagganna hinttenttussi immeedda aadho keekatethaa diraw, taani ubba wode hinttenttussi Xoossaa galatay. ⁵⁻⁶Taani Kiristoosassi markattiyaawe hinttenttun minneedda diraw, hintte ubbabaani, haasayaa ubbaan eratethaa ubbaan, aani duretteeddita. ⁷Hawaadan hintte nu

Godaa Yesuusi Kiristtoosa yuussaa naagishshin, ayyaanaa imotaappe haray atto ittuunne hinttenttussi paccenna. ⁸Qassi nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa gallassan hintte kadhee baynnawantta gidanaadan, wurssethay gakkanaw I hinttentta minissanawaa. ⁹Bare Na7aa nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa ittippetethaw hinttentta xeeseedda Xoossay ammanetteeddawaa.

Ammaniya Asaa Giddon Shaakotethay Medhettoppo

¹⁰Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, itti wozanaaninne itti qofaan ittipe gidanaappe attin, shaakotethay hintte gidдон de7enna mala, hintte ubbay itti haasayaa haasayanaadan, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan taani hinttentta woossay. ¹¹Ayissi gooppe, taanaadan ammaniyaawanttoo, Qaloo7a soy asay hinttentubaa, hintte gidдон walassay de7iyaawaa, taw odeeddino. ¹²Taani giyaawe hawaa; hinttenttu huuphiyan huuphiyan, “Taani Phawuloosawaa. Taani Aphiloo-sawaa. Taani Keefaawaa. ³Taani Kiristtoosawaa” yaagiita. ¹³Kiristtoosi shaaketeeddee? Hinttenttu diraw, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqetteed-dawe Phawuloose? Woy hintte Phawuloosassi gidanaw xammaqetteedditee?

¹⁴Taani Qarisiphphoosappenne Gaayoosappe attin, hinttenttuppe oonanne xam-maqabeenna diraw, Xoossaa galatay. ¹⁵Hewaa diraw, ooninne hinttentta taw gi-danaadan xammaqetteeddita gaanaw danddayenna. ¹⁶Qassi, E, Isxxifaanoosa soy asaakka taani xammaqaaddi. Shin haraa gujjaade xammaqaadditanttonne wozanaa aathikke. ¹⁷Ayissi gooppe, Kiristtoosi taana mishiraachchuwaa qaalaa odana mala kiitteeddappe attin, xammaqana mala kiittibeenna; qassi Kiristtoosi masqqaliyaa bolla hayqqeeddawe mela gidenna mala, taani asaa aadhdheedda eratethaa qaalaan tamarissikke.

Kiristtoosi Xoossaa Aadhdheedda Eraanne Wolqqa

¹⁸Ayissi gooppe, Kiristtoosi masqqaliyaa bolla hayqqeeddawaa odiyaa qaalay dhayiyaawanttussi eeyatethaa. Shin nuussi attiyaawanttussi Xoossaa wolqqa. ¹⁹Xoossaa Maxaafay,

“Taani eranchchatuwaa aadhdheedda eratethaa bayizzana;

qassi akeekanchchatuwaa akeekaakka dhayissana”

yaagee. ²⁰Aadhdheedda eranchchay haqan de7ii? Higgiiyaa tamarissiyaawe haqan de7ii? Woy ha alamiyaa xoonanaw palumettiyaawanttu waananddinooshsha? Xoos-say ha sa7aa aadho eratethay eeyatethaa gidiyaawaa besseedda! ^z

²¹Ayissi gooppe, asay bare huuphe aadho eratethaan barena Xoossaa erenna mala, Xoossay bare aadho eratethaan diggiide, nuuni odiyaa eeya qaalaan am-maniyaawantta ashshanaw qoppeedda. ²²Ayihudatuu malaataa oochchiino. Qassi Giriike asatuu aadho eratethaa wolqqaama koshshaa koyyiino. ²³Shin nuuni masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqetteedda Kiristtoosabaa odeetto. Hewe Ayihudatuwaassi dhubo; qassi Ayihuda gidennawanttussi eeyatethaa. ²⁴Shin Xoossay xeeseeddawanttussi Ayihudatussikka Giriikatussikka nuuni odiyaa Xoossaa

³1:12 Keefaa: Hawe Griike sunthaa gidiide, bilethay zaallaa giyaawaa. Hara Geeshsha Maxaafatuwan Keefaa sunthay Phexiroosa.

^y1:19 Isa 29:14 ^z1:20 Yob 12:17; Isa 19:12; 33:18; 44:25

wolqqaynne A aadho eratethay Kiristtoosa. ²⁵ Ayissi gooppe, Xoossaa eeyatethay asaa aadhdheedda eratethaappe aadhdhee; qassi A laafatethaa geetettiyaawekka asaa minotethaappe minnee.

²⁶ Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, Xoossay hinttentta xeesiyaa wode hintte woysa mala asentto qoppite. Asaa qofaan hintte giddon aadho eranchchatuu, wolqqaamatuunne dhoqqa sheeshshatuu dara gidikkino. ²⁷ Shin Xoossay aadhdheedda eranchchatuwa yeellayanaw, alamiyaan de7iyaa eeyatuwaa dooreedda; qassi minatuwaa yeellayanaw, alamiyaan de7iyaa laafatuwaa dooreedda. ²⁸ Xoossay ha alamiyaan wolqqaamabaa giide qoppiyaawaa dhayissanaw, ha alamiyaa maaddennabaa kadhettobaanne hanibeennabaa dooreedda. ²⁹ Hewaa diraw, ooninne Xoossaa sinthan ceeqettanaw bessenna. ³⁰ Shin Xoossay hinttenttussi Kiristtoosi Yesuusa de7uwaa udi immeedda. Kiristtoosi nuussi aadho eratethaa, xillotethaa, geeshshatethaanne atotethaa gideedda. ³¹ Hewaa diraw, Xoossaa Maxaafay, “Ceeqettiyaa uray ooninne Goday ootheeddawaan ceeqetto” yaagee. ^a

Nuuni Kiristtoosa Kaqaabaa Markkateetto

2 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Xoossaa tumatethaa xuuraa ¹hinttenttussi odanaw hinttenttukko yeedda wode, dhoqqa qaalaaninne aadhdheedda eratethaan odanaw yabeykke. ² Ayissi gooppe, taani hinttenttunna de7aadde, Yesuusi Kiristtoosappenne qassi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide I kaqetteed-dawaappe attin, harabaa erennaadan, ta qofaa qachchaaddi. ³ Taani daaburaaninne yashshaan daro kokkorssaan hinttenttunna de7aaddi. ⁴ Taani tamarissiyaawaanne odiyaawaa Xoossaa Ayyaanaaninne wolqqaan qonccissayppe attin, ciimma gidiide aadhdheedda eratethaa qaalaana gidenna. ⁵ Hewaa diraw, hintte ammanuu Xoossaa wolqqaanappe attin, asaa aadho eratethaan zempibeenna.

Xoossaa Aadhdheedda Eraa

⁶ Nuuni ayyaanan wozanaamatuwaa giddon aadho eratethaa hasayeetto. Shin hewekka ha alamiyaa aadho eratethaa gidenna; woy ha alamiyaa mooddiyaa dhayiyaawanttu aadho eratethaa gidenna. ⁷ Shin nuuni odiyaa aadho eratethay, Xoossay kasetiide, cora wodiyaappe kase nu bonchchuwaassi dooreedda asaappe geemmeedda A xuuraa aadho eratethaa. ⁸ Ha alamiyaa mooddiyaawanttuppe ooninne ha aadho eratethaa eribeenna. Unttuntu ereeddawaa gidintto, bonchcho Godaa masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqikkino. ⁹ Shin Xoossaa Maxaafay, “Ooninne ayfiyaan be7ibeennawe, haythankka sisibeennawe, qassi ooninne bare wozanaan qoppibeennawe Xoossay barena siiqiyaawanttussi giigisseeddawaa”

¹**2:1** *Xoossaa tumatethaa xuuraa:* Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethatuu, Xoossaabaa markkatethaa, yaagiino.

^a**1:31** Erm 9:24

giyaawaadan nuuni hasayeetto. ^{b10}Xoossay bare xuura yewuwaa bare Ayyaanaan nuuna erisseedda; ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanay Xoossaabaa haray atto geemmedda yewuwaa ubbaa biddee. ¹¹Ayissi gooppe, asaan de7iyaa asaa ayyaanaappe attin, asaabaa eriyaawe oonee? Hawaadankka, qassi Xoossaabaa Xoossaa Ayyaanaappe attin, ooninne erenna. ¹²Nuuni Xoossay nuussi immeeddabaa ubbaa eranaw I nuussi yeddeedda Ayyaanaa akkeeddoppe attin, alamiyaa ayyaanaa akkibeykko.

¹³Nuuni ayyaanaa yewuwaa §ayyaanaa yewuwaanna gathiide, Geeshsha Ayyaanay nuuna tamarisheedda qaalaan hawaa haasayeetoppe attin, asaa aadho eratethay nuuna tamarisheedda qaalaan haasayokko. ¹⁴Shin Geeshsha Ayyaanay baynna asay Xoossaa Ayyaanaa yewuwaa akkenna; ayissi gooppe, hewe aw eeyatethaa. Yewuu Geeshsha Ayyaanay paacettiyaa diraw, I eranaw danddayenna. ¹⁵Shin Geeshsha Ayyaanay de7iyaa asay ubbabaa shaakkee; shin I bare huuphew oonaninne shaakettenna. ¹⁶Ayissi gooppe, Xoossaa maxaafay, “Godaa wozanaa eriyaawe oonee? A zoranaw danddayiyaawe oonee?” yaagee. Shin nuussi Kiristtoosa wozanay de7ee. ^{**c}

Xoossaa Kaalliyawanttu Oosuwaa

3 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Geeshsha Ayyaanay de7iyaa asaassi haasayyaawaadan, hinttentussi haasayanaw danddayabeykke. Shin ha alamiyaa asaassi haasayyaawaadaaninne ammanuwan minnibeenna Kiristtoosan de7iyaa guutha naanaa mala asaassi haasayyaawaadan haasayaaddi. ²Hinttentu biro mino qumaa maanaw danddaybeenna diraw, taani hinttentta maathaa pakaaddi; haray atto, ha77ikka danddaybeykkita. ³Ayissi gooppe, hintte ha77ikka ha alamiyaa asaadan de7iita. Hinttenttu ha alamiyaa asaa gidiyawaa hintte giddon de7iyaa qanaatiinne palumay erissennee? Qassi ha alamiyaa asaadan simerettiita. ⁴Ayissi gooppe, hinttenttuppe ittuu, “Taani Phawuloosawaa” gooppe, haray qassi, “Taani Aphiloosawaa” gooppe, ha alamiyaa asaa mala gidikkitee?

⁵Yaatina, Aphiloosi oonee? Phawuloosi oonee? Nuuni hinttentta ammantheedda Xoossaa kaalliyawantta. Xoossay nuussi huuphiyan huuphiyan immeedda oosuwaa ootheetto. ⁶Taani puutiyaa tokkaaddi; Aphiloosi haathaa ushsheedda; shin Xoossay puutiyaa dichcheedda. ⁷Hewaa diraw, dichchiyaa Xoossaappe attin, tokkiyaawekka haathaa ushshiyaawekka ayaanne gidenna. ⁸Tokkiyaawenne haathaa ushshiyaawe itti mala; shin Xoossay huuphiyan huuphiyan A daaburaa keenaa aw woytana. ⁹Nuuni Xoossaassi ittippe oothiyaa A oosanchatuwaa gidiyaa diraw, hintte A oosuwaa sa7aa.

Qassikka hintte Xoossaa golliyaa. ¹⁰Xoossay taw immeedda aadho keekatethaan eranchcha anaaxiyadan, golliyaa baasuwwa baasaaddi. Hara uray A bolla keexxee. Shin A bolla keexxiyaa ooninne wooti keexxintto, bare huuphew naagetto. ¹¹Ayissi gooppe, Xoossay Yesuusi Kiristtoosa xalalaa baaso oothiide wotheedda. Aappe hara

§2:13 ayyaanaa yewuwaa: Geeshsha Ayyaanay immeedda qaala.

**2:16 nuussi Kiristtoosa wozanay de7ee: Hawaa guussay, nuuni Kiristtoosi qoppiyaawaadan qoppeetto guussaa.

^b2:9 Isa 64:4 ^c2:16 Isa 40:13

baasuwaa baasanaw ooninne danddayenna. ¹²Shin ha baasuwaa bolla ooninne worqqaan gidina, biraan gidina, al77o shuchchan gidina, mithaan gidina, gattan woy maqaan keexxoope, ¹³asaa ubbaa oosuu qoncciyaa kesianawaa. Ayissi gooppe, tamaan qonccana diraw, he gallassay asaa ubbaa oosuwaa bessana. Asay ubbay bare oosuwaa wooti ootheeddenttonne tamay paaccana. ¹⁴Ooninne baasuwaa bolla keexceedda oosuu minniide attooppe, I woytaa akkanawaa. ¹⁵O oosuunne guudet-tooppe, he uray qohettana. I bare huuphew attana; shin tamaa giddoppe kessi akkawaadan attana.

¹⁶Hinttenttu Xoossay aqiyaa geeshsha golliiyaa gidiaawaanne Xoossaa Ayyaanay hinttentun de7iyaawaa erikkitee? ¹⁷Ooninne Xoossaa geeshsha golliiyaa kolooppe, Xoossay A kolana. Ayissi gooppe, Xoossay aqiyaa geeshsha golli geeshsha; he geeshsha golliikka hinttentta.

¹⁸Ooninne bare huuphiyaa cimmoppo. Hinttentuppe ooninne barena ha alamiyaan aadho eranchcha yaagiide qoppooppe, aadho eranchcha gidanaw, eeya gido. ¹⁹Ayissi gooppe, ha alamiyaa aadho eratethay Xoossaa sinthan eeyatethaa. Xoossaa maxaafay,

“Xoossay aadho eranchchatuwaa untuntta untunttu geniyan oyqqee”
yaagee. ^{d20}Qassi,

“Aadhdhedda eranchchatuwaa qofaykka maaduu baynnawaa gidiaawaa Goday eree”

yaagee. ^{e21}Hewaa diraw, ooninne asaan ceeqettoppo. Ayissi gooppe, ubbaykka hinttewaa. ²²Phawuloosikka, Aphiloosikka, Keefaykka, ^{††}ha alamiikka, de7uukka, hayquukka, ha77i de7iyaawekka, sinthappe yaanawekk, ubbaykka hinttewaa. ²³Hinttenttu Kiristoosawantta; Kiristoosikka Xoossawaa.

Kiristoosa Kaalliyawantta

4 Asay nuuna Kiristoosaw oothiyaawanttudaninne Xoossaa gollen de7iyaa Xuura naagiya asaadan qoppo. ²Yaatiide he asatuu barenttu Godaassi ammanetteeddawantta gidiide, beettanaw koshshee. ³Shin hintte woy haray ta bolla pird-dooppe, aynne gidenna. Haray atto, taanikka ta huuphiyan pirddikke. ⁴Ayissi gooppe, taani ta huuphiyan ayaanneekka eriyaabay baawa; shin taana hewe xillissenna. Taana pirddiyaawe Godaa. ⁵Hewaa diraw, Goday dhumaani geemmeddabaa poo7uwaa kessiyaawe, wozanaa qofaa qonccissiyaawe yaana wodii gakkanaassi O bollanne oonanne pirddoppite. He wode, asay ubbay huuphiyan huuphiyan Xoossaappe sabaa demmanawaa.

⁶Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttentuppe ooninne ittuu tamarissiyaawaa sabbiide, haray tamarissiyaawaa borena mala, “Xoossaa maxaafan xaafetteeddawaa bonchcha” yaagiyaawaa hintte nuunanna tamarana mala, hintte diraw, tabaanne Aphiloosabaa leemisuwadan odaaddi. ⁷Ayissi gooppe, haratuwappe neena oonee dhoqqisseeddawe? Neeni Xoossaappe akkabeennabay new ayee de7iyaawe? Yaatina, neeni akkeeddawaa gidooppe, ayissi akkabeennawaadan ceeqettay?

^{††}3:22 Keefaa: 1:12 ha sunthaw xaafetteedda bilethaanna ittuwaa.

^d3:19 Yob 5:13 ^e3:20 Maz 94:11

⁸Ha77i hintte kalleeddita. Ha77i duretteeddita. Nuuni baynnaan hintterekka kawuteeddita. Nuunikka hinttentunna kawutanaadan, hintte kawuteedditentto lo77a shin. ⁹Ayissi gooppe, taw malatiyaawaadan, nuuni ha sa7aassi, ki-itchchatuwassinne asaassi kaassaa gideedda diraw, Xoossay nuuna Yesuusi kiit-teeddawantta hayquwassi pirddetteedda asaadan, ubbaappe wurssethaa ootheedda.

¹⁰Nuuni Kiristtoosa diraw eeya, shin hintte Kiristtoosan aadhdheedda eranchcha. Nuuni daaburanchcha, shin hintte mina. Hinttenttu bonchchetteeddawantta, shin nuuni tooshetteeddawantta. ¹¹Ha wodii gakkanaassi, nuuni koshatteetto; saameteetto; kallotteetto; deshetteetto. Qassi de7iyaa sa7aa dhayiide yuuyyeetto. ¹²Nuuni nu kushiyon oothiide daabureetto. Nuuna asay sheqqiyaa wode, anjeetto. Nuuna yederssi yuuyiyaa wodekka danddayeetto. ¹³Nu bolla iitabaa haasayiyaa wode, nuuni lo77o qaalaa zaaretto. Nuuni hawaa gakkanaassikka, ha sa7aa pituwanne ubbabaa buuraa gideeddo.

¹⁴Taani ta siiqiyaa naanaadan, hinttentta seeranaw hawaa xaafaaddippe attin, yeellayanaw xaafabeykke. ¹⁵Ayissi gooppe, Kiristtoosan hinttentta dichchiyaa tammu sha77a asay hinttenttussi de7ooppeka, hinttenttussi itti aawuwaappe haray baawa. Ayissi gooppe, taani mishiraachchuwaa qaalaa hinttenttussi aheeddawaadan, Kiristtoosa Yesuusan hinttenttussi aawuwaa gidaaddi. ¹⁶Simmi taanaadan hanite yaagaade hinttentta woossay. ¹⁷Hewaa diraw, Godan ammanetteedda ta siiqiyaa ta na7aa Ximootoosa hinttenttukko kiittaaddi. I ubba sa7aan de7iyaa ammaniyaa asaa ubbaw taani tamarissiyaa Kiristtoosa Yesuusan de7iyaa ta ogiyaa hinttentta hassayissanawaa.

¹⁸Taani hinttentta be7anaw hinttenttukko yeennabaa malatina, otorettiyaa itti itti asatuu de7iino. ¹⁹Shin Goday gooppe, taani hinttenttukko ellekka baade he otorettiyaa asatuwaassi haasayaa gidennaan, untunttu wolqqaqaa erana. ²⁰Ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay Xoossaa wolqqaanappe attin, haasayaana gidenna. ²¹Taani hinttenttukko muriyaa xam77aanna yooyee woy siiquwaannanne ashikke ayyaanaanna yoo? Haqawaa dooriitee?

Ammaniyaa Asaa Giddon Oosetteedda Pokkobaa

5 Hinttenttu giddon pokko woshummaa oosuu de7iyaawe zigirettee; hewaa mala pokko woshummaa oosuu haray atto, Xoossaa ammanenna asaa giddoninne baawa. Ayissi gooppe, bare aawuwaa machchatto akkeedda asay de7ee. ^{f2}Hinttenttukka otoretteeddita. Hewaappe hintte kayyottanaw bessennee? Hewaa mala pokko oosuwaa ootheedda bitani hintte giddoppe kichchanaw bessee.

³⁻⁴Ayaa gidinakka taani ta asatethaan hinttenttunna de7ennaani dhayooppeka, ayyaan hinttenttunna de7ay. Ha77i hinttenttunna de7iyaawaadan hanaade, hewaa mala oosuwaa ootheedda bitaniyaa bolla nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan pirddadiggaaddi. Hinttenttunne ta ayyaanay nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa wolqqaanna ittipe shiiqiide, ⁵he bitaniyaa ayyaanay Godaa Yesuusi pirddaw yiyaa gallasan attana mala, nagaraan kumeedda A bollaa kolanaadan Seexaanaassi hintte immanaadan, taani pirddaaddi.

⁶Hinttenttu ceequu lo77a gidenna. Guutha irshshuu munaqaa ubbaa den-thiyaawaa erikkitee? ⁷Hinttenttu ooratha gidana mala, nagaraa irshshuu caaleed-

dawaa kessite. Hinttenttu irshshuu baynna munaqaa mala. Ayissi gooppe, nu Paasi-gaa dorssay, Kiristtoosi yarshshetteedda. ⁸Hewaa diraw, nuuni Ukithaa Baalaa su-uretethaaninne tumatethaan bonchchanaappe attin, caala irshshuwan, iitatethaa irshshuwaaninne geellatethaa irshshuwan bonchchokko. ^h

⁹Woshummanaw qoppiyaawanttunna hintte ittippe gakettena mala, hinttenttussi dabidaabbiyaa xaafaaddi. ^{¶10}Taani giyaawe ha alamiyaan de7iyaa woshummanaw qoppiyaawanttuppe woy yorattiyaawanttuppe, kayisotiyaawantupenne woy eeqaw goyinniyaawanttuppe ubbakka shaakettana mala gidenna. Hewaa gidoope, ha alamiyaappe hintte shaaketti baanaw bessee guussaa. ¹¹Shin ishatuwaa ha77i geetettiyaawanttuppe ittuunne woshummanaw qoppiyaawanttu woy miishshaw yorattiyaawanttu woy eeqaw goyinniyaawanttu woy asaa sunthaa bayzziyaawanttu woy mathottiyaawanttu woy wuu77iyaawanttunna hinttenttu ittippetethaa oothenna mala, taani hinttenttussi xaafaaddi. Hewanttu malaanna haray atto, qumaakka ittippe mooppite.

¹²Ayissi gooppe, woosa gollepe karennaa de7iyaawanttu bolla pirddanaw taana ayee gathii? Hinttenttu giddon woosa gollen de7iyaawanttu bollan hintte pirdikkiteeyee? ¹³Shin karennaa de7iyaawanttu bollan Xoossay pirddana. He iitabaa oothiyaa uraa hintte giddoppe kessidiggite. ⁱ

Ammaniyaa Asaa Giddon De7iyaa Walassaa Wootiide Dhayissanaw Bessii?

6 Hinttenttuppe itti uraassi bare ishaanna mootuu de7iyaabaa gidoope, ammaniyaawanttu bolla pirddettanawaa bashiide, ammanennawanttu bolla pirdettanaw waani xaliide bii? ²Ammaniyaawanttu alamiyaa bolla pirddanawaa erikkitee? Yaatina, alamiyaa bolla hintte pirdanawantta gidoope, ubbabaappe guuxxiyaawaa pirddanaw danddaykkitee? ³Ha de7uwaabay atto shin, ammaniyaawanttu kiitanchchatuwaa bolla pirddanawaa erikkitee? ⁴Yaatina, hinttentta ha alamiyaa de7uwaabaw pirdda golle buussay koshshooppe, ammaniyaa asay kadheedda asaan pirdissanaw afiitee? ⁵Taani hinttentta yeellayanaw hawaa gay; hawaa gidanaw bessii? Hinttenttu giddon ishatuwaa sigethanaw danddayiyaa lo77o eranchcha asay ittuunne baawee? ⁶Shin itti ishaya yokko ishaa pirdda gollen mootiide, he yewuwaa ammanenna asaan pirdissii?

⁷Simmi ittu ittuwaa mootiyaawe hintte giddon de7ooppe, hewe hintte kunddeed-dawaa bessee. Hewaappe hintte naaqqettiyaawenne cimettiyaawe lo77ennee? ⁸Shin hintte hintte huuphew ittu ittuwaa haray atto, hintte ishatuwaakka naaqqitanne cimmiita.

⁹Woy makkalanchchatuu Xoossaa kawutethaa laattennawaa erikkitee? Balop-pite. Woshummanaw qoppiyaawanttu woy eeqaw goyinniyaawanttu woy woshum-miyaawanttu woy attumawaa gidiide, attumawaanna gisiyaawanttu, ¹⁰woy kay-isatuu woy miishshaw yorattiyaawanttu woy mathottiyaawanttu woy asaa sunthaa bayzziyaawanttu woy bonqqiyaawanttu Xoossaa kawutethaa laattikkino. ¹¹Hinttenttuppekka itti itti asay hewanttu mala. Shin Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthaaninne nu Xoossaa Ayyaanaan hintte meecettiide geeyyeeddata; qassi xilleeddata.

¶5:9 *dabidaabbiyaa xaafaaddi*: Hawaa xaafanaappe kassenna Phawuloosi Qoronttoosa asaassi xaafeedda hara qoncciyaan erettibeenna dabidaabbii de7ee guussaa.

§5:7 Kes 12:5 **h5:8** Kes 13:7; Zar 16:3 **i5:13** Zar 13:5; 17:7

Hinttenttu Asatethaa Xoossaa Bonchchuwaassi Peeshshite

¹² Itti uray, “Taani koyyeeddabaa ubbaa oothanaw danddayay” gaana danddayee. Shin ubbaykka taana maaddenna. Taani koyyeeddabaa ubbaa oothanaw danddayay. Shin ayeenneekka taana mooddenna. ¹³ Qay haraykka, “Qumay uluwassa; uluukka qumaassa” gee. Shin Xoossay uluwaakka qumaakka dhayissana. Asaa asatethay Godaa Yesuusassappe attin, woshummaassa gidenna. Godaa Yesuusikka asaa asatethaassa. ¹⁴ Xoossay Godaa Yesuusa hayquwaappe dentheedda; qassi nuunakka hayquwaappe bare wolqqaan denthana.

¹⁵ Hinttenttu asatethay Kiristoosa asatethaanna ittuwaa gidiyaawaa hintte erikkitee? Yaatina, taani Kiristoosa asatethaanna ittuwaa gideeddawaa afaade, caaratti asatethaanna ittuwaa oothanaw bessii? Bessenna! ¹⁶ Woy caarattinna ittipetethaa medhdhiyaa uray izinna itti asatetha gidiyaawaa erikkitee? Ayissi gooppe, Xoossaa maxaafay, “Unttuntu laa77atuu itti asho gidana” yaagee. ¹⁷ Shin Godaanna ittipetethaa medhdhiyaa uray ayyaan ananna ittuwaa gidee.

¹⁸ Woshummaappe haakkite. Itti uray oothiyaa hara nagaraa ubbay A asatethaappe kareenna de7ee; shin woshummiyaawe bare bolla nagaraa oothie. ¹⁹ Woy hintte bollay Xoossay hinttenttussi immeedda hinttenttun de7iyaa Geeshsha Ayyaanay aqiyaa geeshsha golliyaa gidiyaawaa erikkitee? Qassi hintte hintte huuphiyaassa gidikkita. ²⁰ Ayissi gooppe, Xoossay hinttentta gatiyaan shammeedda. Hewaa diraw, hintte asatethaan A bonchchite.

Geluwaa Akaabaassi Ooshetteedda Ooshaanne Imetteedda Zaaruwaa

7 Hinttenttu taw xaafeedda yewuwaassi attuma asay maccawunno bochchenntto lo77a. ² Shin woshummaa gaasuwa diraw, attuma asaassi huuphiyan huuphiyan machchatta de7uu. Qassi macca asaassikka huuphiyan huuphiyan asinay de7o.

³ Asinay bare machchattiw asinatethaan bessiyaabaa udo; qassi hewaadan, machchattakka bare asinaassi machchetethaan bessiyaabaa oothu. ⁴ Machchatta bare asatethaassi goda gidukku; shin izi asinay goda. Hawaadankka, qassi asinay bare asatethaassi godaa gidenna; shin A machchatta goda. ⁵ Hinttenttu hintte gidon Xoossaa woosaan gencanaw he wodiyaassi zoretan digettanaappe attin, ittu ittuwaa diggoppite. Hinttenttu hinttentta naagenna diraw, Seexaanay hinttentta paaccennaadan, ittippe de7ite. ⁶ Shin taani hinttentta hewaa hintte dosowaadan hanite gayippe attin, azazikke. ⁷ Taani asay ubbay taanaadan hanintto dosay. Shin Xoossay asaw huuphiyan huuphiyan dumma dumma imotaa immi wotheedda; ittuwaassi hawaadan, qassi yokkowassi hewaadan immi wotheedda.

⁸ Hewaa diraw, taani machchatto akkibeennawanttunne asinay hayqqo maccawanttu taanaadan coo de7iinontto, untunttoo lo77a gay. ⁹ Shin amuwan guudetiyaawaappe akkiyawenne geliyaawe lo77a gidiyaa diraw, unttuntu barentta naaganaw danddayana dhayooppe, akkinonne gelino.

¹⁰⁻¹¹ Machchatta bare asinaappe shaakettuppu. Shin shaakettooppenne gelennaan de7uu; woy bare asinaanna sigettu. Asinaykka bare machchatto yeddoppo yaa-

gaade, akkeeddawanttanne geleeddawantta azazay. Shin hawaa azaziyaawe Go-daappe attin, taana gidikke.

¹²Taani haratuwaa hawaadan gay; Godaa gidenna. Ammanenna machchatta de7iyaa ammaniyaa asay ooninne de7ooppe, A machchatta aananna ittippe de7iyaawaa I dosooppe, izo yeddoppo. ¹³Qassi ammanenna asinay de7iyaa ammaniyaa machchatta de7ooppe, izi asinay izinna ittippe de7iyaawaa iza dosooppe, aappe shaakettuppu. ¹⁴Ayissi gooppe, ammanenna asinay bare ammaniyaa machchattinna de7iide geeyyeedda. Qassi ammanenna machchatta bare ammaniyaa asinaanna de7aade geeyyaaddu. Hewe baawentto, hinttentu naanay tunaa; shin ha77i untuntutu geeshsha. ¹⁵Shin ammanennawe shaakettana koyyoope shaaketto. Ammaniyaa machchatto gidina, woy asinaa gidina, hawaa mala yewuwaan qashettikino. Ayissi gooppe, Xoossay nuuna sarotethaan de7anaw xeeseedda. ¹⁶Ammaniyaa machchattee, neeni ne asinaa ashshaninttonne O eri? Woy ammaniyaa asinaw neeni ne machchatto ashshaninttonne O eri?

Xoossay Hinttentta Koyro Xeesiyaa Wode Hinttenttu De7iyaa Hanotaan De7ite

¹⁷Gidooppenne, asay huuphiyan huuphiyan Goday aw immeeddawaadaninne qassi Xoossay barena xeeseeddawaadan de7o. Hewe ammaniyaa asaa ubbaa taani tamarisheedda higgiiyaa. ¹⁸Ooninne qaxxaretti uttiide, Xoossaa ammaneeddawaa gidoope, bare qaxxaraa mallaa diggoppo. Qassi ooninne qaxxarettennan de7iidde, Xoossaa ammaneeddawaa gidoope qaxxarettoppo. ¹⁹Ayissi gooppe, Xoossaa azazuwaa naaganaappe attin, qaxxarettina qaxxarettana dhayina allaallii baawa.

²⁰Asay huuphiyan huuphiyan Xoossay barena xeesiyaa wode de7iyaawaadan de7o. ²¹Xoossay neena xeesiyaa wode neeni ayllee? Aynne baawa; shin neeni aylletethaappe kesanaw danddayooppe kesa. ²²Ayissi gooppe, ayle gidi utteedda asaa Goday xeesooppe, I Goday aylletethaappe kesseedda asa. Hawaadankka, ayle gidenna asaa Kiristtoosi xeesooppe, I Kiristtoosa aylle. ²³Xoossay hinttentta gatiyaan shammeedda. Asaa aylle gidoppite. ²⁴Taanaadan ammaniyaawanttoo, asay huuphiyan huuphiyan Xoossay A xeesiyaa wode de7iyaa de7uwaadan, Xoossaanna de7o.

Geletti Akettibeennawanttubaanne Am77etuwaabaassi Ooshetteedda Ooshaa

²⁵Wodoratuwassi Goday taana azazeeddabay baawa. Shin taani Godaassi amanetteeddawaa gideedda diraw, aappe maarotethaa akkeeddawaadan, hinttentta zoray. ²⁶Simmi ha77i metuwassi taw hawe lo77a malatee; asay hawaadan haniide de7ooppe lo77a. ²⁷Neeni machchatto akkadiggeeddawaa gidoope, izo yeddanaaw koyyoppa. Machchatto akkabeennawaa gidoope, akkanaw koyyoppa. ²⁸Shin neeni machchatto akkoope, nagaraa oothabeykka. Wodorattaakka asinaa geloope, nagaraa oothabeykku. Shin akettiyaawanttoonni gelettiyaawanttoo untuntutu de7uwan wolqqaama metuu de7ee. Taani hinttentta he metuwaappe ashshanaw koyyay.

²⁹Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, taani giyaawe hawaa; wodii wureedda. Hawaappe sinthaw akkeedda asatuu, akkibeenna asaadan hanino. ³⁰Yeekkiyaawanttu yeekkennawaadan, nashettiyaawanttu nashettennawaadan, shammiyaawanttukka shammiide aynnee baynnawaadan, ³¹ha alamiyaa de7uwan

maadettiyaawanttu ubbakka maadettennawaadan hanino. Ayissi gooppe, ha alamiyaa de7uu attiyaawaa.

³²Hinttenttu hirggennan de7anawaa taani dosay. Akkibeennawe Godaa nashechchanaw koyyiyaa diraw, A oosuwaabaa qoppee. ³³Shin akkeeddawe bare machchatto nashechchanaw koyyiyaa diraw, sa7aabaa qoppee. ³⁴A qofay shaakettedda. Asinaa gelabeenna wodoratta bare ashuwaaninne bare shemppuwaan geeyyanaw koyyiyaa diraw, Godaa oosuwaabaa qoppaw. Shin asinaa geleeddawunna bare asinaa nashechchanaw koyyiyaa diraw, sa7aabaa qoppaw.

³⁵Taani hawaa hinttentta maaddana mala gayippe attin, hinttentta dhubbanaw giikke. Shin hintte bessiyaawaadan de7iidde, Godaa oosuwaa hinttena immiide oothana mala koyyay.

³⁶Ooninne bare giigisseedda wodoratto akkiya wodii gakkina, barena naaganaw aw danddayetennaan ixkooppe, izo akko. I izo akkooppe, hewaan nagaray baawa. ³⁷Shin I bare wozanaan minnoope, akkennaan gami77ana danddayee. Qassi barena naagiide, bare giigisseedda wodoratto akkennaan gami77ana gooppe, ooninne wolqqanthenaan bare wozanaan qofaa qachcheeddawaa gidoope loytheedda. ³⁸Hewaa diraw, wodoratto akkiya uray loytheedda; qassi akkennawe ubba aathi loytheedda.

³⁹Asinaa geleedda mishiratta bare asinay de7eedda keenan aananna itteppe de7anaadan qashetta uttaaddu. Shin I hayqqooppe, Godaa ammaniyaasaa oonanne gidoope, bare doseedda asinaa gelanaw danddayaw. ⁴⁰Ta qofaa gidoope, gelennaan de7antto, iza nashechchaan de7ana. Qassi taanan Xoossaa Ayyaanay de7iyaawaa taani eray.

Eeqaassi Yarshshetteedda Qumaabaa

8 Eeqaassi yarshsheedda qumaabaa gidoope, nuuni ubbaykka ereetto. Eray otorsee; shin siiquu ammanuwan dichchee. ²Ooninne barew ittibiaa eriyaawaa malatooppe, I biro eranaw bessiyaawaa eribeenna. ³Shin ooninne Xoossaa siiqooppe, Xoossay A eree.

⁴Hewaa diraw, eeqaw yarshsheedda qumaa muussaabaa gidoope, eeqaa ubbay alamiyaan ayaanne gidennawaanne, itti Xoossaappe attin, haray baynnawaa nuuni ereetto. ⁵Ayissi gooppe, cora xoossatuunne cora godatuu de7iino. Shin haray atto, saluwan gidina sa7aan gidina, xoossatuwaa geetettiyaawanttu de7ooppekka, ⁶ubbabaa medhdheeddawe nuuni aw de7iyaawe, itti Xoossay, Aawuu, nuussi de7ee. Qassi ubbabay aani medhetteddawenne nuuni aani de7iyaawe itti Goday, Yesuusi Kiristtoosikka nuussi de7ee.

⁷Shin ha eray asaa ubbaw de7enna. Itti itti asatuu eeqaa doyyeedda diraw, ha77i gakkanawukka, “Eeqaw yarshsheedda qumaa” yaagiidde miino. Qassi untunttu wozanay shuga gideeddawaan, untunttoo ha qumaan tuneeddawaa malatee. ⁸Shin qumay nuuna Xoossaakko shiiqanaadan maaddenna. Nuuni maana dhayinttokka nuussi aynnee paccenna; mooppennee nuussi aynnee gujettenna.

⁹Shin hawe hintte hintte dosowaadan haniyaawe shugo ammanuwanna de7iyaawantta nagaraan yeggenna mala naagettite. ¹⁰Ayissi gooppe, neeni eranchchay eeqaw yarshsheedda qumaa maanaw eeqaa golliyaan utteedda wode, shugo ammanuwanna de7iyaa itti asay neena be7ooppe, eeqaw yarshsheedda

qumaa I maanaw A wozanay qoppenneeyee? ¹¹Hewaa gidoope ha shugo amanuwanna de7iyaa ne ishay, Kiristtoosi A diraw hayqqeeddawe, ne eraan bayee. ¹²Hawaadankka, hintte hintte ishatuwaa naaqqiyaawaaninne untuntu shugo wozanaa maythiyaawaan Kiristtoosa naaqqiita. ¹³Hewaa diraw, qumay ammaniyaa ta ishaa dhubbiyaawaa gidoope, A dhubbenna mala, ta de7iyaa laythaan mulekka ashuwaa miikke.

Yesuusi Kiitteeddawanttussi De7iyaa Maataanne Untuntu Oothanaw Bessiyaabaa

9 Taani ayillettay bayna asa gidikkita? Yesuusi kiitteeddawaa gidikkita? Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa be7abeykkita? Hinttentu taani Godaassi ootheedda ta oosuwaappe beetteeddawanta gidikkiteeyee? ²Taani haranttussi Yesuusi kiitteeddawaa gidana dhayooppekka, hinttentoo Yesuusi kiitteeddawaa gidiaawe eretteeddawaa; ayissi gooppe, taani Godan Yesuusi kiitteeddawaa gidiaawoo hintte marka.

³Taana boriyaawanttussi taani immiyaa zaaruu hawaa. ⁴Maanawunne ushanaw nuussi maati baawee? ⁵Yesuusi kiitteedda haratuwaadaaninne Godaa ishatuwaadan, qassi Phexiroossawaadan, eeno giyaa machchatto ittippe akkiide baanaw nuussi maatay baawee? ⁶Woy nu de7uwassi oothiidde baaxetanaw bessiyaawe taananne Barnaabaasa xalalee? ⁷Ay wodenne bare miishshaa miidde, wottaaddaratethaa oothiyaawe oonee? Woy woyiniyaa turaa tokkiide, A ayfiyaa meennawe oonee? Woy miizza wudiyaa heemmiidde, he miizza wudiyaappe maathaa ushennawe oonee?

⁸Taani hawaa asaa qofaa xalalaan gaytaa? Woy higgii qassi hawaa geennee? ⁹Ayissi gooppe, Muse Higgiiyan, “Kathaa yedhdhiyaa mehiyaa doonaa qachchoppa” geetettiide xaafetteedda. Xoossay mehiyaabaa qoppiide hawaa gii? ¹⁰Woy I hewaa giyaawe mulekka nu diraassa gidennee? Tumakka nu diraw xaafetteedda; goshiyaa bitaniikka kathaa bukkiiyaa bitaniikka, “Taana gakkiiyawaa akkana” yaagiidde oothanaw bessee. ¹¹Nuuni hintte gidon ayyaanaa yewuwaa zereeddawanta gidiiide, nu ashuwaassi maado gidiaawaa hinttentuppe cakkooppe darobee? ¹²Haratuu hewaa hinttentuppe akkanaw untuntuu maatay de7ooppe, nuussi untuntuwaappe aadhdhiyaa maatay baawee?

Shin nuuni Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaassi dhubo gidennaadan, ubabaa gencciyaawaappe attin, he maataan go77ettibeykko. ¹³Geeshsha Golliyan oothiyya asatuu barenttu qumaa Geeshsha Golliyaappe akkiyawaa erikkittee? Qassi yarshshiyaasaan oothiyaawanttu yarshshuwaappe akkiyawaa erikkittee? ¹⁴Hawaadankka, qassi mishiraachchuwaa qaala odiyaaawanttu barenttu de7uwaassi koshshiyaabaa aappe demmanaadan, Goday azazeedda.

¹⁵Shin taani ha maataa ubbaan aynne go77ettabeykke. Taani hawaa xaafeddawe hewaa mala maatay taw de7anaw bessee yaagiyaawaana gidenna. Ayissi gooppe, ta ceequwaa ooninne mela kessiyaawaappe hayqqiyaawe taw lo77a. ¹⁶Mishiraachchuwaa qaala odanaw taani azazetta utteedda diraw, A odooppekka taw ceegettiyaabay baawa. Mishiraachchuwaa qaala odennaan aggooppe, taw aayyero. ¹⁷Ayissi gooppe, taani hawaa dosaade oothooppe, taw woytay de7ee. Shin taani

dosennaan ixxooppukka, mishiraachchuwaa qaala diraw hadaraa Xoossay taw im-meedda. ¹⁸ Yaatina, ta woytay ayee? Mishiraachchuwaa qaala odaadde, taw wong-galaan de7iyaa kumentha maataan go77ettennan, mishiraachchuwaa qaala coo odiyaaawaa.

¹⁹ Taani oossinne aylle gidikke shin, coratuwaa zaaranaw taana ubbaw aylle kessaaddi. ²⁰ Taani Ayihudatuwaa zaaranaw untuntunna untuntunna gidaade de7aaddi. Ta huuphew higgiaappe garssanna de7ikke. Shin higgiaappe garssanna de7iyaawantta zaaranaw higgiaappe garssanna de7iyaa asaa mala gidaaddi. ²¹ Taani higgii baynna asatuwaanna de7aadde, higgii baynna asaadan hanaaddi. Xoossaa higgii dhayina gidenna. Shin higgii baynawantta zaaranaw, Kiristtoosa higgiaappe garssanna de7aaddi. ²² Taani ammanuwan daaburiyaawantta zaaranaw, untunttu mala gidaaddi. Taani ay ogiyaaninne amareedda asatuwaa ashshanaw, ubba asatuwaanna ubbabaani untunttu mala gidaaddi. ²³ Taani mishiraachchuwaa qaala anjuwaa shaakkanaw, mishiraachchuwaa qaala diraw, ubabaa oothay.

²⁴ Wothaan xoonana giide woxxiyaa ubbay ittippe woxxee. Shin ittuwaa xalalay woytaa akkiyawaa erikkitee? Hawaadan hinttenttukka woytaa akkanaw woxxite. ²⁵ Kaassaw barena giigissiyaa ooninne ubbabaani barena naagee. Asay hewaa daaburiyaawe xoneeddawoo imettiyaa bayiyaa akliliyaa demmanaassa. Shin nuuni daaburiyaawe medhinaw de7iyaawaanne bayenna akliliyaa demmanaassa. ²⁶ Hewaa diraw, taani qofi baynnaan woxxiyaawaadan woxxikke. Carkkuwaa yimp-piyaa asaadanka coo olettikke. ²⁷ Shin taani haranttoo odeeddawaappe guyyiyan, ta huuphew woytaappe antenna mala, ta asatethaa naagettanaadan oothay.

Eeqaw Goyinnanaw Bessenna

10 Hewaa bollan taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hintte hawaa erana mala koyyay. Nu aawotuu ubbay shaariyaappe garssanna de7eeddino; ubbaykka abbaa gidonna pinneeddino. ^{m2} Untunttu ubbay Mussenna itteppe gidanaw, shaariyaaninne abbaan xammaqetteeddino. ³ Untunttu ubbay he itti ayyaanaa qumaa meeddino. ⁿ⁴ Qassi ubbaykka he itti ayyaanaa ushshaa usheeddino. Ayissi gooppe, untunttu barentta kaaletthiyaa ayyaanaa zaallaappe pulttowaa usheeddino; he zaallaykka Kiristtoosa. ^{o5} Shin Xoossay untunttuppe dariya baggatuwan nashet-tibeenna diraw, untunttu anhay asay baynna saan laaletteedda. ^p

⁶ Untunttu iitabaa amotteeddawaadan, nu wozanay qassi iitabaa amuwaappe naagettanaadan, hewe ubbay nuussi timirtte gideedda. ^{q7} Xoossaa maxaafay, “Asay maanawunne ushanaw utteeddino; qassi duroo denddi eqqeeddino” yaagiyaawaadan, untunttuppe ittu ittu eeqaw goyinneeddawaadan, hintte goyinnoppite. ^{r8} Untunttuppe ittu ittu woshummeeddawaadan, nuuni woshumanaw bessenna. Hewaa gaasuwan untunttuppe itti gallassi laatamanne heezzu sha77ay hayqqeedda. ^{s9} Untunttuppe ittu ittu Godaa paacciide, shooshshaan duketti hayqqeeddawaadan, nuuni Godaa paaccanaw bessenna. ¹⁰ Untunttuppe

^{m10:1} Kes 13:21-22; 14:22-29 ^{n10:3} Kes 16:35 ^{o10:4} Kes 17:6; Pay 20:11

^{p10:5} Pay 14:29-30 ^{q10:6} Pay 11:4 ^{r10:7} Kes 32:6 ^{s10:8} Pay 25:1-18

ittu ittuu zuuzummina, wodhiyaa kiitanchchaan untuntta dhayisseeddawaadan zuuzummoppite. ^t

¹¹ Hawe ubbay haratussi timirtte gidanaadan untunttu bolla gakkedda. Qassi nuuna wodiyaaw wurssethay gakkana mateeddawantta seeranaw xaafetteedda.

¹² Hewaa diraw, minna eqqaaddi giide qoppiyaa uray ooninne kunddenaadan, barena naago. ¹³ Hinttentta gakkiiyaa paacii, asaa ubbaa gakkiiyaa paaciyaa malappe attin, aynne dummatenna. Hinttenttu wolqqay danddayiyaawaappe aadhdiyaa paaciyaan hintte paacettanaw koyyenna Xoossay ammanetteeddawaa. Shin hinttentta paacii gakkiiyaa wode, he paaciyaa I hinttentta danddayissana. Qassi he paaciyaappe hinttenttu kesiyaa ogiyaakka I immana.

¹⁴ Hewaa diraw, ta dosiyaawanttoo, eeqaw goyinnoppite. ¹⁵ Hinttenttu wozanaama asaa gideedda diraw, taani hinttenttoo oday. Taani giyaawaa hintte pirddite. ¹⁶ Nuuni Xoossaa galatiide shaakkiyaa anjuuwaaw xuu7ay Kiristtoosa suuthaanna ittipetethay de7iyaawaa gidennee? Qassi nuuni menthiyaa ukithay Kiristtoosa ashuwaanna ittipetethay de7iyaawaa gidennee? ¹⁷ Itti ukithay de7iyaa diraw, nuuni cora gidoopekka, itti asatetha. Ayissi gooppe, nuuni ubbaykka he itti ukithaa shaaketteetto.

¹⁸ Israa7eeliyaa asaa xeellite. Yarshshuwaa miyaawanttu yarshshiyaasaanna ittipetethay de7iyaawantta gidikkinoo? ^{u19} Simmi taani waagaytaa? Eeqaassi yarshshetteedda qumay maaddii woy eeqay maaddii? ²⁰ Maaddenna; shin taani giyaawe Xoossaa ammanenna asatuu iita ayyaanatuwassi yarshshiyaawaappe attin, Xoossaw yarshshikkino. Iita ayyaanatuwaanna hintte ittippe zuppetana mala, taani koyyikke. ^{v21} Godaa xuu7aappe ushiidde qassi iita ayyaanatuwaa xuu7aappe ushanaw hintte danddayikkita. Godaa gaytaappe hintte gishettiidde qassi iita ayyaanatuwaa gaytaappe maanaw danddayikkita. ²² Hewaa udiide nuuni Godaanna xiinottanaw koshshii? Nuuni aappe minneetoo? ^w

²³ Hintteppe ittu ittuu, “Ubbabaa oothanaw taana diggiyaabay baawa”; shin ubbabay maaddenna. “Ubbabaa oothanaw diggiyaabay baawa; shin ubbabay geeshshenna” yaagiino. ²⁴ Ooninne hara asaa maaddiyaabaa qoppoppe attin, haray atto ittuunne barena maaddiyaabaa qoppoppo.

²⁵ Geyaan axaare taraan zali77ettiyaaw ashuwaa hintte wozanaa qofaan, aynne sidhennaan miite. ²⁶ Ayissi gooppe, alamiinne aani de7iyaabay ubbay Godaabaa. ^x

²⁷ Itti ammanenna asay hinttentta immatha udi shoobbanaw xeesina baanaw koyyoope, hintte wozanaa qofaan, aynne sidhennaan hintte sintha I aathiyaabaa ubbaa miite. ²⁸ Shin itti uray hinttenttoo, “Hawe eeqaw yarshsheeddawaa” gooppe, he hinttenttoo odeedda bitaniyaa dirawunne qassi hintte wozanaa qofaa diraw, he qumaa mooppite. ²⁹ Taani giyaawe ne wozanaa qofaa diraassa gidenna; shin yokko bitaniyaa wozanaa qofaa diraassa.

Taani ta hananaw danddayiyaa ta hanotaa hara asaa wozanay ayaw pirdidii? ³⁰ Taani Xoossaa galataade qumaa mooppe, Xoossaa galataade meedda qumaw ayaw borettaytaa?

³¹ Simmi hintte ayaanne mooppe, woy ayaanne ushoope, woy hintte ayaanne udooppe, ubbabaa Xoossaa bonchchuwaassi oothiite. ³² Hinttenttu Ayihuda asat-

^t10:10 Pay 16:41-49 ^u10:18 Wog 7:6 ^v10:20 Zar 32:17

^w10:22 Pay 32:21 ^x10:26 Maz 24:1

uwaassi woy Giriike asatuwaassi woy Xoossaa ammaniyaawanttussi dhubo gidoppite. ³³Taani qassi coratuu attana mala, untuntu ubbaa maaddanaadaanippe attin, ta huuphew maaduwa koyyennaan, asaa ubbaa ubbabaani nashechchiyaawaadan, hinttentukka hewaada udite.

11

Taani Kiristtoosa leemisuwaa kaalliyawaadan, hinttentukka tawaa kaallite.

Asay Ittippe Woossiyaa Wode De7anaw Bessiyaa Wogaa

²Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte ubbabaani taana hassayiya dirawunne, wogaa taani hinttentoo immeeddawaadan, hintte minissiide naagiyaa diraw, hinttentta galatay. ³Shin Kiristtoosi attumawaa ubbaw huuphe gidiyaaawaa, attuma asay macca asaassi huuphe gidiyaaawaanne qassi Xoossay Kiristtoosassi huuphe gidiyaaawaa hintte erana mala koyyay. ⁴Xoossaa woossiide, woy timbbitiyaa oidiide, bare huuphiyaa goozziyaa attuma asay ubbay Kiristtoosa toochchee. ⁵Qassi Xoossaa woossaadde woy timbbitiyaa odaadde, bare huuphiyaa goozzena maccawunna bare asinaa toochchaw; ayaw gooppe, iza bare huuphiyaa meedettadiggoonninna itti mala.

⁶Maccawunna bare huuphiyaa goozzana dhayooppe, qanxxissu. Shin iza bare huuphiyaa qanxxissanawe woy meedissanawe pokkooppe, bare huuphiyaa goozzu. ⁷Attumawe Xoossaa leemisuwanne bonchchuwaa gidiyaa diraw, bare huuphiyaa goozzanaw bessenna; shin maccawunna attumawaassi bonchcho. ⁸Ayissi gooppe, maccawunna attumawaappe beettaadduppe attin, attumawe maccawunnippe beettibeenna. ⁹Ayissi gooppe, maccawunna attumawaa diraw medhettaadduppe attin, attumawe maccawunni diraw medhettibeenna. ¹⁰Hewaa diraw, maccawunna bare asinaa ayissuwaappe garssanna de7iyaawaa erissanawunne kiitanchchatuwaa diraw, iza huuphiyan goozziyaabay de7anaw bessee.

¹¹Shin Godaan maccawunna attumawe baynnaan de7ukku; attumawekka maccawunna baynnaan de7enna. ¹²Ayissi gooppe, maccawunna attumawaappe medhetteddawaadan, qassi attumawekka maccawunnippe yeletteedda. Qassi ubbabaykka Xoossaappe yee.

¹³Hinttenttu hintte huuphew pirddite. Maccawunna bare huuphiyaa goozzenaan Xoossaa woossanaw bessii? ¹⁴⁻¹⁵Attumawe bare huuphiyaa dichchooppe, aw pokko. Shin maccawunna bare huuphiyaa dichchooppe, iziw bonchcho gidiyaaawaa haray atto, medhetenttonne hinttentta tamarissennee? Ayissi gooppe, maccawunni huuphi izo kammanaw iziw imetteedda. ¹⁶Shin ooninne ha yewuwaan palumetanaw koyyoope, nuussi gidina woy Xoossaa ammaniyaawanttoo gidinakka, hawaappe hara wogay baawa.

Godaa Kawuwaa Akkiya Wogaa

(*Mat 26:26-29; Mar 14:22-25; Luq 22:14-20*)

¹⁷Hintte shiiqiyaawe iitabaassappe attin, lo77obaassa gidenna diraw, taani ha azazuwaa immaadde hinttentta galatikke. ¹⁸Shin hintte woosa gollen shiiqiyaawode, hintte gididon phalqqethay de7iyaawaa taani sisay. Qassi hewe itti bagganna tuma gidiyaaawaa ammanay. ¹⁹Ayissi gooppe, hintte matan ammanetteed-dawantu qoncci erettana mala, hintte gididonikka qassi shaakuu de7anaw bessee.

²⁰Hewaa diraw, hintte ittippe shiiqiyaa wode, hintte shiiquu Godaa kawuwaa maanaassa gidenna. ²¹Ayissi gooppe, hintte qumaa miyaa wode, ubbay huuphiyan huuphiyan barewaa barewaa miyaa diraw, ittuu koshattee; ittuu qassi mathottee. ²²Maanawunne ushanaw hinttenttoo golli baawee? Woy Xoossaa woosa golliyaa kadhiitee? Qassi aynnee baynnawantta yeellayiitee? Taani hinttentta waagoo? Ha yewuwaan taani hinttentta galatoo? Galatikke.

²³Ayissi gooppe, taani qassi hinttenttoo immeedda timirttiyaa Godaappe akkaaddi. Godaa Yesuusi untunttu A aathiide immeedda qamma daabbuwaa akkiide, ^{a24}Xoossaa galateedda; daabbuwaa menthiide, “Heyte; miite. Hawe hintte gishshataw barena immeedda ta ashuwaa. Hawaan taana qoppite” yaageedda. ²⁵Hawaadankka, kawuwaa miide simmina, xuu7aa qassi akkiide, “Hawe xuu7ay ta suuthaan taani caaqeedda ooratha caaquwaa. Hinttenttu aappe usheedda wode ubbaan hewaan taana qoppite” yaageedda. ^{b26}Ayissi gooppe, hintte ha daabbuwaa meedda wode ubbaaninne ha xuu7aappe usheedda wode ubbaan Goday yaana gakkanawukka, A hayquwaa odiita.

²⁷Hewaa diraw, bessennaan de7iidde Godaa daabbuwaa miyaawe, woy Godaa xuu7aappe ushiyaawe ooninne A ashuwaanne A suuthaa acotee. ²⁸Shin asay bare huuphiyaa paacco. Yaatiide daabbuwaa mo. Xuu7aappekka usho. ²⁹Ayissi gooppe, Godaa ashuwaa shaakkiide erennaan daabbuwaa miyaawenne xuu7aappekka ushiyaawe bare huuphewa pirddaa meennee ushee. ³⁰Hewaa diraw, hintte giddon coratuu daaburanchchanne hargganchcha gideeddino; qassi unddenneeddawanttu hayqqeeddino. ³¹Shin nuuni nu huuphiyaa tumu paacceddentto, Xoossay nuuna pirddena. ³²Nuuni pirddettiyaa wode, ha alamiyaanna ittippe pirddettenna mala, Goday nuuna seeree.

³³Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, Godaa kawuwaa maanaw hintte shiiqiyaa wode, ittu ittuwaa naagite. ³⁴Ooninne koshatteeddawaa gidoope, ittippe shiiqiyaa wode Xoossaa pirddan hintte gelenna mala, bare soyin mo.

Atteeddawaa taani yaa baade giigissana.

Geeshsha Ayyaanaa Imotatuwaa

12 Taanaadan ammaniyaawanttoo, Geeshsha Ayyaanaa imotaabaa hintte er-anaw koyyay. ²Hinttenttu Xoossaa ammanenna wode, ubba wode kaaliyaawaadankka, haasayenna eeqatuwaakko hintte beeddawaa eriita. ³Hewaa diraw, Xoossaa Ayyaanay kaaletthiyaa asay ooninne, “Yesuusi sheqetto” yaagiide haasayeennawaanne qassi Geeshsha Ayyaanay kaaletthooppeppe attin, haray atto itti asayenne, “Yesuusi Godaa” gaanaw danddayennawaa taani hinttentta erissay.

⁴Ayyaanaa imotay dumma dumma; shin immiyaa Ayyaanay ittuwaa. ^{c5}Qassi oothiyaa oosuu dumma dumma; shin Goday ittuwaa. ⁶Oosuwaa oothanaw dumma dumma ogii de7ishshin, he oothiyaa ogiyaa ubbaa asaa ubbaw qonccissiyaa Xoossay ittuwaa. ⁷Shin asaa ubbaa maaddanaw, Geeshsha Ayyaanaa qonccissiyaa wolqqay ubbaw huuphiyan huuphiyan imetteedda.

⁸Ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanay ittuwaassi aadho eratethaa haasayaa immeedda; qassi ittuwaassi eratethaa haasayaa immeedda. ⁹He Geeshsha Ayyaanay

^a11:23 Mat 26:26-28; Mar 14:22-24; Luq 22:19, 20

^b11:25 Kes 24:6-8; Erm 31:31-34 ^c12:4 Rom 12:6-8

ittuwaassi ammanuwaa immiide, yokkowassi hargganchchaa pathiyaa wolqqaa immeedda. ¹⁰ Geeshsha Ayyaanay ittuwaassi malaataa oothiyaa wolqqaa immiide, ittuwaassi timbbitiyaa odiyaa wolqqaa immeedda. Ittuwaassi ayyaanatuwaa gid-duwan de7iyaa dummatethaa eriyaa wolqqaa immiide, ittuwaassi dumma dumma qaalaan haasayiyaa wolqqaa immeedda. Qassi ittuwaassi dumma dumma qaalaan haasayeeddawaa billiyaa wolqqaa immeedda ¹¹ Shin ha ubbabaa oothiyaawe he itti Geeshsha Ayyaanaa. Asaa ubbaw I bare koyyiyaawaadan, dumma dumma imotaa shaakki shaakkiide immeedda.

Itti Bolla De7iyaa Dumma Dumma Asatethatuwaa

¹² Kiristoosi cora asatethatuu de7iyaa itti bolla mala. Bollay cora asatethatuwaappe medhetteddawaa gidoopekka, itti bolla. ^{d13} Ayissi gooppe, nuuni Ayihuda asaa gidooppenney woy Giriike asaa gidoope, woy ayille gidooppenney woy womanno gidoope, ubbay itti Geeshsha Ayyaanaan itti bolla gidanaw xammaqetteeddo. Qassi nuuni ubbay itti Geeshsha Ayyaanaa usheeddo.

¹⁴ Ayissi gooppe, bollaassi asatethay cora gidiyaawaappe attin, ittuwaa gidenna. ¹⁵ Gedi, “Taani kushiya gidenna diraw, bolla qommo gidikke” gooppe, I hewaa giyaawe bolla qommo gidiyaawaa digganee? ¹⁶ Haythaykka, “Taani ayfiyaa gidenna diraw, bolla qommo gidikke” gooppe, I hewaa giyaawe bolla qommo gidiyaawaa digganee? ¹⁷ Bollay ubbay ayfiyaa xalalaa gidintto, wootiide sisanaw danddayii? Qassi bollay ubbay haythaa xalalaa gidintto, wootiide singganaw danddayii?

¹⁸ Shin Xoossay bare koyyeeddawaadan, bolla asatethatuwaa ittuwaa ittuwaa bolla wotheedda. ¹⁹ Ubbay itti qommo gidintto, bollay haqan de7anee? ²⁰ Shin asatethatuu cora gidoopekka, bollay ittuwaa.

²¹ Ayifii kushiya, “Neeni taana koshshakka” gaanaw danddayenna. Woy qassi huuphii gedatuwaa, “Hinttentu taana koshshikkita” gaanaw danddayenna. ²² Shin laafa malatiyaa bolla asatethatuu loythi koshshiyaawantta. ²³ Bolla asatethatuwaappe bonchchettennawantta nuussi malatiyaawantta nuuni loythi bonchcheetto. Qassi nuuna yeellayiyaa bolla asatethatuwaakka loythi bonchcheetto. ²⁴ Nu bollaappe beettiyaa baggaw mayuu koshshenna; shin pokkiyaa bagga asatethatuwaa loythi mayizzanaadan, Xoossay asatethaa ittippe gatheedda. ²⁵ Bolla asatethatuu ittu ittuwaassi itti mala qofaa qoppaanaappe attin, bolla dummatethay de7anaw bessenna. ²⁶ Bolla asatethatuwaappe ittuu seelettooppe, bolla asatethatuu ubbaykka aananna seelettiino; bolla asatethatuwaappe ittuu bonchchettooppe, bolla asatethatuu ubbay aananna nashettiino.

²⁷ Hinttentu ubbay Kiristoosa bolla; qassi huuphiyan huuphiyan hintte ubbaykka A bolla asatethatuwaa. ²⁸ Xoossay woosa gollen itti itti asatuwaa, koyruwaan Yesuusi kiitteeddawantta, laa7enthuwan nabatuwaa, heezzenhuwan tamarissiyaawantta, hewaappe guyyiyan, malaataa oothiyaawantta, hewaappe guyyiyan, pathiyaa wolqqay de7iyaawantta, maaddiyaawantta, woosa golliyaa ayisiyaawantta dumma dumma qaalaan haasiyaawantta ootheedda. ^{e29} Ubbatuu Yesuusi kiitteeddawanttee? Ubbatuu nabatee? Ubbatuu tamarissiyaawanttee? Ubbatuu malaataa oothiino? ³⁰ Ubbatuu pathiyaa wolqqay de7ii? Ubbatuu dumma dumma

qaalaan haasayiino? Qassi dumma dumma qaalaan haasayeeddawaa ubbatuu bil-liino? ³¹Shin ubbaappe aadhdhiyaa imotaa loythi koyyite.

Qassi ubbaappe loythi aadhdhiyaa ogiyaa taani hinttentta bessana.

Tumu Siiquwaa

13 Taani asaa qaalaaninne kiitanchchaa qaalaan haasayooppekka taw siiqu dhayooppe, ta hasayay coo waassiyaa dawalaa mala; woy qolccakattiyaa xinaaxiliyaa mala. ²Nabetethaa imotay taw de7ooppekka, taani geemmeedda yewuwaa ubbaanne eratethaa ubbaa erintokka, qassi deriyaa denthii diggiyaa ammanuu taw de7ooppekka, siiqu dhayooppe, taani ayaanne gidikke. ³Taw de7iyawaa ubbaa hiyyeesatuwaa mizanaw immintokka haray atto, ta bollaa tamaan guddanaw aatha immintokka siiqu dhayooppe, taana aynne maaddenna.

⁴Siiqu danddayanchchaa. Siiqu keekke. Siiqu qanaatenna. Ceeqettenna; qassi otorettena. ⁵Siiqu barew bessennawaa oothenna; Uzettenna; Yilotenna; Siiqu naaqetteeddawaakka paydena. ⁶Siiqu tumatethaan nashettiyaawaappe attin, wordduwan nashettenna. ⁷Siiqu ubbabaa danddayee. Ubbabaykka hananawaa giide, nashechchaan naagee. Ubbabaani gencee.

⁸Siiqu mulekka dhayenna. Shin nabetethaykka attana. Dumma dumma qaalaan haasayiyaawekka attana. Eratethaykka dhayana. ⁹Ayissi gooppe, nuuni eratethaappe pacaa ereetto; timbbitiyaappekka pacaa odeetto. ¹⁰Shin kumentha gideeddawe yiyaa wode, pacay dhayana.

¹¹Taani na7atethaan de7iyaa wode, na7aadan haasayay. Na7adan qoppay. Qassi na7adankka akeekay. Wodalla gideedda wode, na7atethaa hanuwaa aggaaddi. ¹²Nuuni ha77i be7iyaawe masttootiyaa be7iyaa lem77i lem77iyaa malaa mala; shin he wode nuuni nu ayfiyaan qoncciyaan be7ana. Ha77i taani eratethaappe pacaa eray; shin Xoossay taana wurssiide eriyawaadan, he wode taanikka wurssa erana.

¹³Shin hewaa gidoope, ammanuu, hananawaa giide nashechchaan naagiyaawenne siiqu, hawanttu heezzatuu minniide de7iino. Hawantuppe aadhdhiyaawe siiquwaa.

Geeshsha Ayyaanaa Imotaanne Unttuntu Maaduwaa

14 Siiquwaa kaallite. Ayyaanaa imotaakka loythi koyyite. Shin ubbaappe aathiide, nabetethaa koyyite. ²Ayissi gooppe, dumma dumma qaalaan haasayiyya uray Xoossaw haasayeeppa attin, asaassi haasayenna. Ayissi gooppe, I haasayiyaawaa ooninne akeekenna. Shin asaassi qonccibeenna yewuwaa Ayyaanaa wolqqaan haasayee. ³Shin nabii asaa maaddanaw, zoranawunne minissanaw asaassi haasayee. ⁴Dumma dumma qaalaan haasayiyya uray barena maaddee. Shin nabii woosa golliyya maaddee.

⁵Hinttenttu ubbay dumma dumma qaalaan hasayaanawaa taani dosay. Shin nabetethaa hewaappe aathaade dosay. Ayissi gooppe, dumma dumma qaalaan haasayiyaawe he haasayeeddawaa woosa golliyya maaddanaw billiyaa asay dhayooppe, dumma dumma qaalaan haasayiyaawaappe nabetethay aadhdhee.

⁶Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, ha77i taani hinttenttukko baade, dumma dumma qaalaan haasayaadde, saxaan woy eratethaan woy nabetethaan woy

^f13:2 Mat 17:20; 21:21; Mar 11:23

tamaariisyaawaan hinttenttussi odana dhayooppe, taani hinttentta ayaa maad-daytaa? ⁷Haray atto, shemppuu baynnabay suusulliyaa gidina woy diithaa gidina kaa7iidde, bare kaassaa dummatethaa erissana dhayooppe, suusulliyaa punnooppenne, woy diithaa diixxooppe, asay wootiide eranee? ⁸Qassi xurumbbaa waasuu loythi erettana dhayooppe, olaw oonee giigettanawee? ⁹Hawaadankka, qassi dumma dumma qaalaan hintte haasaayiyaawe qoncce gidennaan dhayooppe, hintte haasaayiyaawaa asay wooti akeekanee? Ayissi gooppe, carckuwaassi hintte haasayiita.

¹⁰Ha alamiyaan cora qaalay de7ee; shin bilethay baynna qaalay ittuunne baawa.

¹¹Shin itti asay haasayiyaa qaala taani erana dhayooppe, he haasaayiyaawe taw imathaa gidee; taanikka aw imathaa giday. ¹²Hawaadankka, qassi Geeshsha Ayyaanaa imotaa hintte akkanaw loythi koyyiyaawantta gidiyaa diraw, woosa goliyaa dichchanaw maaddawaa ubbabaappe aathiide koyyite.

¹³Hewaa diraw, dumma dumma qaalaan haasaayiyaawe bare haasayeeddawaa bilanaw danddayana mala, Xoossaa woosso. ¹⁴Ayissi gooppe, taani dumma dumma qaalaan Xoossaa woossooppe, ta ayyaanaykka woossee; shin ta garssa qofay aynne go77ettenna. ¹⁵Yaatina, taani wootoo? Taani ta ayyaanan Xoossaa woossana; qassi ta qofankka Xoossaa woossana. Ta ayyaanan yexxana; qassi ta qofankka yexxana.

¹⁶Hewaa gidana dhayooppe, neeni ne ayyaanaa xalalaan Xoossaa galatiyaawaa gidooppe, he sa7aan neeni giyaawaa erenna asay neeni Xoossaa galatiyaawaa erennaan, neeni galateeddawaan wootiide, “Amen77i” gaanee? ¹⁷Neeni Xoossaa galatiyaawe lo77a; shin hewe yokko bitaniyaa maaddenna.

¹⁸Taani dumma dumma qaalaan hintte ubbaappe aathaade haasayiyaa diraw, Xoossaa galatay. ¹⁹Shin taani woosa gollen haratuwaa tamarssanaw dumma dumma qaalaan tammu sha77a qaalatuwaa haasaayiaawaappe ichcheshu qaalatuwaa ta wozanaa qofaan haasayanaw dosay.

²⁰Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte iita yewuwaan guutha naanaa mala gidanaappe attin, qofaan guutha naanaa mala gidoppite; hintte garssa qofaan wozanaamatuwaa gidite. ²¹Xoossaa Maxaafan,

“Goday, ‘Taani ha asaw,
dumma dumma qaalaan haasayiyaa asaaninne
imathatuwaa doonaan haasayana.

Shin hewankka,

taani giyaawaa untunttu sisikkino’ yaagee”

geetettiide xaafettedda. ⁸

²²Simmi dumma dumma qaalaan haasaayiyaawe ammanennawanttussi malaata gidiaawaappe attin, ammaniyaawanttussi malaata gidenna. Qassi nabatuwaappe haasayettiyaawe ammaniyaawanttussi malaata gidiaawaappe attin, ammanennawanttussi malaata gidenna.

²³Hewaa diraw, ammaniya asay ubbay ittippe shiiqiide, qassi ubbaykka dumma dumma qaalaan haasayooppe, tamaribeenna asay woy ammanenna asay geliide, hinttentta ubbaa, “Gooyiita” geennee? ²⁴Shin tamaribeenna asay woy ammanenna asay woosa golle geliyaa wode, asay ubbay timbbitiyaa odooppe, I bare sisiyaawaan bare nagaraa akeekke. Qassi he siseeddabaa ubbankka I pirddeetana. ²⁵A wozanaan

geemmeedda qofaykka qonccana. Hawaadankka qassi, “Xoossay tumu hintte gidдон de7ee” yaagiide markkattiidde, guufanniide Xoossaw goyinnana.

Asay Ittippe Woossiyaa Wode De7anaw Bessiyaa Wogaa

²⁶ Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, ayee? Hinttenttu ittippe shiiqiyaa wode, huuphiyan huuphiyan, ittuwaassi mazimuri de7ee; ittuwaassi tamaris-siyaawe de7ee; ittuwaassi saxay de7ee; qassi ittuwaassi dumma dumma qaalaan haasaayiyaawe de7ee; ittuwaassi billiyaawe de7ee. Ubbaykka woosa golliyaa maad-diyaawaa gidanaw bessee. ²⁷ Ooninne dumma dumma qaalaan haasayooppe, laa77u gidiide, woy darooppe heezzu gidiide, kaallaan kaallaan haasayanaw bessee. Qassi hara ittuu untunttu haasayeeddawaa billo. ²⁸ Shin billiyaa asay dhayooppe, dumma dumma qaalaan haasayiyaawe woosa golliyaan co77u go. Bare huuphewunne Xoossaw haasayo.

²⁹ Nabatuukka laa77u gidiide woy heezzu gidiide haasayino. Qassi haranttu untunttu giyaawaa shaakkino. ³⁰ Shin Xoossay he sa7aan utteedda haraassi ittibaa qonccissooppe, kasenna haasayiyaawe co77u go. ³¹ Ayissi gooppe, ubbay tamarana malanne ubbay minnana mala, kaallaan kaallaan timbbitiyaa odanaw danddayiita. ³² Timbbitiyaa odiyaaawanttu imotay untunttoo azazettee. ³³ Ayissi gooppe, Xoossay sarotethaa Xoossaappe attin, cabbuwaa Xoossaa gidenna.

Geeshshatuu woosa golletuwaa ubbaan, ³⁴ maccawanttu shiiquwaa garssan co77u giino. Ayissi gooppe, Ayihudatuwaa higgii giyaawaadankka untunttu moodet-tanaappe attin, shiiquwaa garssan haasayanaw untunttoo maati baawa. ³⁵ Mac-cawanttu shiiquwaa garssan haasaayiyaawe pokko gidiyaa diraw, ayentto eranaw koyooppenne soyin barenttu asinaa oochchino.

³⁶ Xoossaa qaalay koyro hintteppe yeeddee? Woy hintte xalalaakko yeeddee? ³⁷ Ooninne barena nabiyaa woy Xoossaa Ayyaanay de7iyaa asaa yaagiide qop-pooppe, taani hinttenttoo xaafiyaawe Godaa azazuwaa gidiyaawaa akeeko. ³⁸ Shin ooninne akeekana dhayooppe, akeekoppo bashi aggo.

³⁹ Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, timbbitiyaa odanaw loythi amot-tite. Qassi dumma dumma qaalaan haasiyaawaakka diggoppite. ⁴⁰ Shin ubbabaykka wogaaninne maaran hano.

Kiristtoosi Hayquwaappe Denddeeddabaa

15 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttenttoo odeedda mishi-raachchuwaa qaala hintte akkeeddawaanne qassi hintte ammanuu aani eqqeeddawaa hinttentta qopethay. ² Hinttenttu ammanuu mela gidana dhayooppe, qassi taani hinttenttoo odeedda qaala loythi oyqqooppe, hintte he mishiraachchuwaa qaalaan atteeddita.

³ Ayissi gooppe, taani qassi akkeeddawaa ubbabaappe aadhdiide koshshiyaawaa kasetaade hinttenttussi immaaddi. Hewe ayee gooppe, Xoossaa maxaafay giyaawaadan, Kiristtoosi nu nagaraa diraw ^{h4} hayqqiide moogetteedda. Xoos-saa Maxaafay giyaawaadankka, heezzenhiyaa gallassi hayquwaappe ⁱ⁵ denddi-ide, Phexiroosaw qoncceedda. Hewaappe guyyiyan, bare kiitteedda tammanne

^h15:3 Isa 53:5-12 ⁱ15:4 Maz 16:8-10; Mat 12:40; Kit 2:24-32

laa77atoo qoncceedda. ⁶Hewaappe guyyiyan, ichcheshu xeetuwaappe dariya barena kaalliyaa asaw itti kaalla qoncceedda. Unttuntuppe dariya baggay hanno gakkanaassikka paxa de7iino; shin amareeddawanttu hayqqeeddino. ⁷Hewaappe guyyiyan, Yayiqoobaw qoncceedda; guyyeppe bare kiitteedda ubbatoo qoncceedda.

⁸Qassi ubbaappe wurssethaan, wodii gakkennaan yeletteedda tawukka qoncceedda. ⁹Ayissi gooppe, Yesuusi kiitteedda ubbaappe taani laafa; taani Xoos-saa woosa golliiyaa waayisseedda diraw, Yesuusi kiitteeddawaa geetettaade xeest-tanawukka bessikke. ¹⁰Shin Xoossaa aadho keekatethaan taani taan akka. Qassi taw I immeedda aadho keekatethay mela gidibeenna; shin taani untunta ubbaappe aathaade oothaaddi. Shin taananna de7iyaa Xoossaa aadho keekatethay ootheeddappe attin, taana gidikke. ¹¹Simmi taana gidooppeka, woy untunta gidooppeka, nuuni ubbay odiyaawe hawaa; hinttentukka hawaa ammaneeddita.

Asay Hayquwaappe Denddanabaa

¹²Kiristoosi hayquwaappe denddeeddawaa odiyaawaa gidoope, hinttentuppe itti itti asatuu yaatina wootiide, “Hayqqeedda asay hayquwaappe denddenna” yaagiinoo? ¹³Hayqqeedda uray hayquwaappe denddibeennawaa gidoope, yaatina hekko Kiristoosikka hayquwaappe denddibeenna giyaawaa. ¹⁴Kiristoosi hayquwaappe denddibeennawaa gidoope, yaatina nuuni odiyaawekka mela; qassi hintte ammanuukka mela. ¹⁵Qassi nuuni, “Kiristoosa hayquwaappe dentheedda” yaagiide Xoossaabaa markkatteedda diraw, A worddo markkatuwaawaa gidiide beetteddo. Shin hayqqeeddawatnta hayquwaappe I denthibeennawaa gidoope, Kiristoosakka denthibeenna. ¹⁶Ayissi gooppe, hayqqeeddawatntu hayquwaappe denddennawaa gidoope, simmi Kiristoosikka denddibeenna. ¹⁷Kiristoosi hayquwaappe denddibeennawaa gidoope, hintte ammanuukka mela; qassi hintte hawaa gakkanawukka nagaraanna de7iita. ¹⁸Simmi Kiristoosa ammaniide hayqqeeddawatntukka qassi dhayeeddino giyaawaa. ¹⁹Nuuni ha de7uwaawaa xalalaw Kiristoosan hidooteedda [¶]gidoope, ha alamiyaan de7iyaa asaa ubbaappeka nubay lo77enna.

²⁰Shin Kiristoosi hayqqeeddawatntu dendduwaassi bayra gidiide, hayquwaappe denddeeddawe tuma. ²¹Ayissi gooppe, hayquu itti asaa bagganna ha alamiyaa yeedda, hayqqeeddawatntu dendduukka qassi itti asaa bagganna yeedda. ²²Ayissi gooppe, asay ubbay Addaamanna ittippetethaa medhdheedda diraw hayqqeeddawaadan, Kiristoosanna ittippetethaa medhdheedda diraw, ubbay de7uwaassi denddana. ²³Shin ubbayka bare kaallaan kaallaan denddana. Kiristoosi ubbaappe kasetiide denddeedda; hewaappe guyyiyan, Kiristoosawatntu Kiristoosi yiyaa wode denddana.

²⁴Hewaappe guyyiyan, Kiristoosi maataa ubbaa, godatethaa ubbaanne woliqqaa ubbaa dhayissiide, Xoossaw bare Aabboo kawutethaa immiyaa wode, wodiyaawaa wurssethay yaanawaa. ²⁵Ayissi gooppe, Xoossay A morkketuwaawaa ubbaa A gediyaappe

[¶]**15:19 hidootaa:** Kiristoosan nu wotheedda nu ubbaa hidootay, ha alamiyaan de7uwaassa gidoope, ha alamiyaan de7iyaa hara asatuwaa ubbaappeka nubay aadhhiide iita, guussaa.

garssanna wothana gakkanaw, Kiristtoosi moodanaw bessee. ¹²⁶Ubbaappe wursethaan dhayiidae de7iyaa morkkii hayquwaa. ²⁷Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Xoossay ubbabaa A gediyaappe garssanna wothiide moodisseedda” yaagee. Shin ubbabaa A gediyaappe garssanna wothiide moodisseedda giyaa wode, ubbabaa ootheedda Xoossaappe attin, yokko ubbay moodetteedda giyaawe qoncce. ^{m28}Shin ubabay Kiristtoosaw moodetteeddawaappe guyyiyan, Kiristtoosi qassi bare huuphew ubbabaa barena moodisseedda Xoossaw moodettana. Xoossay qassi ubbabaa wursiide mooddana.

²⁹Hewaa gidana dhayooppe, hayqqeeddawanttu kotaa xammaqettiyaawanttu ayaa oothiinoo? Hayqqeeddawanttu ubbakka denddenawaa gidooppe, asay hayqqeeddawanttu kotaa ayissi xammaqettii?

³⁰Yaatina, nuuni ubba wode ayissi hassayenna metuwan geleettoo? ³¹Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani nu Godaa Kiristtoosa Yesuusan taw de7iyaa hinttanan ceeqettaadde, gallasaan gallasaan hayqqay. ³²Taani Efesoonen asaa qofaadan du7aanna baaxeteeddawe taana ayaa maaddii? Shin hayqqeeddawanttu hayquwaappe denddenawaa gidooppe,

“Simmi moyttennee ushoytte;

ayissi gooppe, nuuni wontti hayqqana” giyaawaa mala. ⁿ

³³Cimettoppite; iita laggetethay lo77o hanotaa bayizzee. ³⁴Xillotethaakko simmite. Nagaraa oothoppite. Hinttentuppe itti itti asay Xoossaa erenna; taani hawaa hinttentta yeellayanaw gay.

Hayquwaappe Denddeedda Bollaa Hanotaa

³⁵Shin itti asay, “Hayqqeedda asay waaniide denddane? Unttuntu ayaa mala bollaanna yaanee?” yaagennaan aggenna. ³⁶Neenoo eeyaw, neeni gadiyan zeriya zerethay hayqqennan morkkenna. ³⁷Neeni zeriyaawe zarggaa gidina woy hara qommo katha gidina, ayfiyaa xalalaappe attin, lammi doliide kesiyaawaa gidenna. ³⁸Shin Xoossay zerethaw bare doseedda bollaa immee; qassi zerethaa ubbaassikka huuphiyan huuphiyan unttuntu bollaa immee. ³⁹Medhetaa ubbaa ashuu ittuwaa gidenna. Shin asaa ashuu ittuwaa; mehiyaa ashuu dumma; kafatuwaa ashuukka dumma; qassi moliyaa ashuukka dumma.

⁴⁰Qassi saluwaa asatethatuunne sa7aa asatethatuu de7iino. Shin saluwaa bollaa bonchchuu dumma; qassi sa7aa bollaa bonchchuu dumma. ⁴¹Awayfiyaassi A huuphe bonchchuu de7ee. Agenaassikka A huuphe bonchchuu de7ee. Qassi xoolintatuwassikka dumma bonchchuu de7ee; ayaw gooppe, itti xoolintii yokko xoolintiyaappe bonchchuwan dummatee.

⁴²Qassi hayqqeeddawanttu hayquwaappe denddiyaa wode hewaadan hanana; hayqqiyaa bollay moogettiide, hayqqenna bollaa gidiide denndana. ⁴³Bollay tooshiyan moogettiide, bonchchuwan denndana. Qassi daaburaan moogettiide, wolqqaan denndana. ⁴⁴Medhetaa bollay moogettiide, Geeshsha Ayyaanan kaalesettiyaa bollaa gidiide denndana. Medhetaa bollay de7ooppe, qassi Geeshsha Ayyaanan kaalesettiyaa bollaykka de7ee.

⁴⁵Hawaadankka, qassi Xoossaa Maxaafan, “Koyro bitani, Addaami, paxa de7iyaa asa gidiide medhettedda” yaagee. Shin wurssethaa Addaami de7uwaa immiyaa

asa gideedda. ^{o46}Shin medhetaa asay koyro yiina, geedoppe ayyaanaa asay yeed-dappe attin, ayyaanaawe koyro yibeenna. ⁴⁷Koyro Addaami biittaappe med-hetteedda; I biittaappe medhetteeddawaa. Laa7enthuwaa Addaami saluwaappe yeedda. ⁴⁸Ha sa7aa asatuu biittaappe medhetteeddawaa malatiino. Qassi saluwaa asatuu saluwaappe yeeddawaa malatiino. ⁴⁹Nuuni biittaappe medhetteeddawaa malaa mayyeeddawaadan, saluwaappe yeeddawaa malaakka qassi mayyana.

⁵⁰Taanaadan ammaniyaawantoo, taani giyaawe hawaa; ashuunne suuthay §§Xoossaa kawutethaa laattana danddayenna. Qassi wooqqiyaawe wooqqennawaa laattenna.

⁵¹⁻⁵²Sisite! Taani hinttentoo ittibaa xuuray. Nuuni ubbay hayqqokko. Shin wurs-ethaa xurumbbay punettiyaa wode, lipheedda ayfii xeellanaassi wozanaa aathennaan laamettana. Ayissi gooppe, xurumbbay punettiyaa wode, hayqqeedda asay wooqqenna asa gidiide denddana; nuunikka laamettana. ^{p53}Ayissi gooppe, hawe wooqqiyaawe wooqqennawaa mayyanaw bessee; qassi hawe hayqqiyaawe hayqqennawaa mayyanaw bessee.

⁵⁴Shin hawe wooqqiyaawe wooqqennawaa mayyiyaa wode, qassi hawe hayqqiyaawe hayqqennawaa mayyiyaa wode, he wode, Xoossaa Maxaafay, “Hayquu xoonettiide mitteedda. ^q

⁵⁵Hayqoo, ne yishshay haqanee?

Hayqoo, ne xoonuu haqanee?”

geedda qaalay polettana. ^{r56}Hayquu dukkiyaa wolqqaa nagaraappe demmee; qassi nagaray wolqqaa higgiaappe demmee. ⁵⁷Shin nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna nuuna xoonissiyaa Xoossaa galatay gakko.

⁵⁸Taani siiqiyaa taanaadan ammaniyaawantoo, hewaa diraw, qaaxxennaan minni eqqite. Hinttenttu daaburay Godaa bagganna mela gidennawaa eriide, ubba wode Godaa oosuwa azallennan oothite.

Yeerusalaamen De7iyaa Ammaniyaawaa Asaw Shiiqueedda Miishshaa Maaduwaaw

16 Xoossaa asatoo miishshaa shiishshanaw Galatiyaan de7iyaa ammaniyaaw asatoo taani qaalaa geleeddawaadan, hinttentukka qassi hewaadan oothite. ²Hinttenttu taani yaa biyaa wode, miishshaa shiishshenna mala, hintte ubbay Woggaa gallassi gallassi, hintte demmiyaa keenaappe hintte gollen dagayite. ³Taani yaa gakkiiyaa wode, hintte ammaniyaaw asaa oona gidooppenne, hintte immeeddawaa gathana mala, dabidaabbiyaanna untuntta Yeerusalaame kiittana. ⁴Qassi taani untuntunna baanaw koshshooppe, untunttu taananna ittippe baanawantta.

Phawuloosa Qofatuwaa

⁵Taani Maqidooniyaanna aadhhaadde, hinttenttukko baana; ayissi gooppe, taani Maqidooniyaanna aadhday. ⁶Taani biyaasaa haqa gidooppenne, ta buussan hintte taana maaddana mala, hintte matan amareedda wodiyaaw gami77ennaan aggikke. Woy balgguwaakka hintte matan shaaccennan waayya aggana. ⁷Ayissi gooppe,

§§15:50 Ha sa7aa bolla de7iidde asay mayyeedda ashuwaanne suuthaa, guussay ha alamiyaa asatethaa guussaa.

^o15:45 Dom 2:7

^p15:51-52 1Tes 4:15-17

^q15:54 Isa 25:8

^r15:55 Hos 13:14

taani ha77i yaanna aadhhaadde he ogiyaanna hinttentta be7anaw koyyikke. Go-day gooppe, hintte matan amareedda wodiya takkanaw qoppay.

⁸Shin taani Phenxeqostte giyaa gallassay gakkanaaw Efesooneen gami77ana. ⁹Taw oosuu kumeedda aako penggiikka yaani dooyetteedda. Qassi taw cora morkketuu de7iino.

¹⁰Ximootoose hinttentukko yooppe, hintte matan I yayyennaan de7anaadan, A loythi oyqqite. Ayissi gooppe, ikka qassi Godaa oosuwa oothee. ¹¹Hewaa diraw, ooninne A kadhoppo. Shin I taakko saro simmana mala, A maaddiide sarotethaan moyizzite. Ayissi gooppe, taani I ishatuwaanna simmanawaa naaga uttaaddi.

¹²Shin nu ishaa Aphiloosi yokko ishatuwaanna hinttentukko baana mala, taani A minissa woossaaddi. Shin ha77i hinttentukko baanaw koyyibeenna; I barew mi-ikkiyaa wode hinttentukko baanawaa.

Wurssethaa Zoriyaanne Sarotaa

¹³Beegottite. Ammanuwan minni eqqite. Xalite. Goobite. ¹⁴Oosuwa ubbaa si-iquwan oothite.

¹⁵⁻¹⁶Taanaadan ammaniyaawanttoo, Isxxifaanoosinne A soy asay Giriiken koyro ammaneeddawannta gidiaawaanne Xoossaa asatuwaassi oothanaw barentta im-meeddawaa hintte eriita. Hinttentukka untunttu mala asaassinne, untunttunna oothiyaa ubbaw daaburiyaa ubbaw eeno gaanaadan, taani hinttentta woossay.

¹⁷Isxxifaanoosi, Paddonaaxisinne Akayqoosi hintte baynnaasaan taana boorasissi-beenna diraw, untunttu yuussaan taani nashettay. ¹⁸Untunttu hinttentta ayyaanan miniseeddawaadan, taan akka ayyaanan miniseedda diraw, hewanttu mala asatuwa dogoppite.

¹⁹Iisiyan de7iyaa ammaniyaa asay hinttentta, “Saree, lo77ee” giino. Aqilaynne Phirisqqilla barenttu soyin shiiqiyaa woosa golle asaannakka hinttenttoo Godaa sarotaa wozanaappe kiittiino. ²⁰Ishatuu ubbay hinttenttussi sarotaa kiittiino.

Ittu ittuwaanna geeshsha yeretaa yerettiidde sarotettite. ²¹Taani Phawuloosi ha sarotaa ta kushiyan xaafaaddi.

²²Godaa Yesuusi Kiristoosa siiqenna asay de7ooppe, I sheqetteeddawaa gido. Nu Godaw, haaya.

²³Godaa Yesuusi Kiristoosa aadho keekatethay hinttentunna gido.

²⁴Kiristoosa Yesuusan de7iyaa hinttenttu ubbaanna ta siiquu gido. Amen77i.

*Phawuloosi***Qoronttoosa Asaw***Xaafeedda Laa7entho Kiitaa***Geluwaa**

Phawuloosi Qoronttoosa asaw xaafeedda laa7entho kiitay xaafetteeddawe, Phawuloosaw Qoronttoosan de7iya ammaniyaa asaanna de7iya gakkethay daro metuwaa giddo geli utteedda wodiyaana. Itti itti ammaniyaa asatuu itti itti tooshiyaa Phawuloosa bolla wotheeddino; gidooppenne Phawuloosi sigatethaa medhdhanaw laamotay barew de7iyaawaa bessiide, hewe haniyaa wode wolqqaama nashechchaa nashettanaw danddayiyaawaa qonccissee.

Ha kiitaa koyro doomethaan Phawuloosi Qoronttoosan de7iya ammaniyaawantunna barew de7iya gakotethaa qonccissiide, ammaniyaawanttu gidдон dendeedda tooshiyaassinne phalqqethaassi, I untunttoo ayaassi mino zaaruwaa immeeddentto odee. Hewaannakka gathiide hawe A seeray untuntta nagaraappe simaassinne sigatethaw kaaletheedda diraw, sisettedda nashechchaa untunttussi qonccissee. Kaalliide qassi Yihudaan de7iya ammaniyaawantta maadiyaawaa barenttuwaappe coo immana mala, untuntta hassayissee. Wurssethah shemppatuwaan Phawuloosi Yesuussappe Kiitetteeddawaa gidyaawaa bolla shi-iqueedda mootuwaassi zaaruwaa qaalaal immee. Ayissi gooppe, Qoronttoosa ammaniyaawanttu gidдон itti itti asatuu barentta tumu Yesuusi Kiitteeddawantta kessiide, “Phawuloosi Yesuusi Kiitteeddawaa gidenna; I wordduwaa” yaagiide, A mootiino.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Ubbaappe sinthatiyaa yewuwaa (1:1-11)

Phawuloosanne Qoronttoosan de7iyaa ammaniyaawantta (1:12-7:16)

Yihudaan de7iyaa ammaniyaawanttoo imetteedda maaduwwaa (8:1-9:15)

Phawuloosi bare kiitetteedda maataw eqettanaw shiishsheedda qaalaal markkaa (10:1-13:10)

Wursethah qutiyaa (13:11-14)

1 Taani Phawuloosi, Xoossaa sheniyaan, Kiristtoosi Yesuusi kiitteeddawenne nu ishay Ximootoosi Xoossaw goyinniyaa Qoronttoosa katamaan de7iyaa ammaniyaawanttoonne Akaayiyaan de7iya Xoossaa naanattoo ha dabidaabbiyaa xaafetto.

²Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe, aadho keekatethayinne sarotethay hinttenttoo gido.

Phawuloosi Xoossaw Shiishsheedda Galataa

³Xoossaa nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, maarotethaa Aawuwaanne menthetuwaa ubbaa Xoossaa galatay gakkoo; ⁴Xoossay nuuna nu huuphew menthettedda menthetuwaadan, daro waayiyaa waayettiyaawantta nuunikka menthetanaadan, nu waayiyaa ubbaan I nuuna menthethee. ⁵Ayissi gooppe, nuuni Kiristtoosa bagganna daro waayiyaa waayettiyaawaadan, hewaadankka, qassi nuuna A bagganna daro menthetuwan menthethee. ⁶Nuuni waayettooppe, hewe

hinttena menthethanaassanne hinttena ashshanaassa; qassi nuuni minettooppe, nuuni danddayeedda waayyiyaa malaa hinttekka gencchiide danddayana mala, Xoossay hintteuwukka qassi menthethuwaanne danddayaa immanaassa. ⁷Hintte demmana giide, hidootaan naagi utteeddawe daro mina; ayissi gooppe, hintte nuunanna waayyetteddawaadan, hewaadan menthethuwaakka nuunanna akkanawaa nuuni ereetto.

⁸Nu nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, nuuni liisiya gadiyan waayyettedda waayyiyaa hinttena hassayissanaw koyyeetto; nu waayyii nu wolqqaappe darina, nuuna wodhee giide, hirggana gakkanaw, nuuna wogay bayinnawaa dexeedda. ⁹Nuuni nu bolla hayiquwaa pirdday pirddetteedda yaagiide qoppeeddo; shin hewe haneeddawe hayqeedda asaa hayquwaappe denthiiyaa Xoossaan nuuni amanettanappe attin, nu huuphiyan ammanettennaadaana. ¹⁰Xoossay hawaa mala iita hayiquwaappe nuuna ashsheedda; I nuuna ashshana; sinthappekka I nuuna ashshanawaa giide, hidootaan naagi utteeddo. ¹¹Hintte woosseedda daro woosan nuussi anjjuu simmeedda diraw, daro asay nu diraw Xoossaa galatana mala, hinttekka qassi nuuna woosan maaddana koshshee.

Laametteedda Phawuloosa Qofaa

¹²Nuuni ceeqettiyaawe hawaa; ha sa7an nuuni de7iya de7uu, ubba qassi hinttenanna nuussi de7iya ittippetethay Xoossaa aadho keekatethaanappe attin, asaa aadhdheedda eratethaana gidennawaa, qassi Xoossay immeedda geeshshatethaaninne suuretethaan nuuni de7iyaawaa wozanaa qofay nuussi markkattee. ¹³⁻¹⁴Ayissi gooppe, hintte nabbabanawunne akeekanaw danddayiyaawaa xalalaa hinttenttoo xaafiyaawaappe attin, nuuni harabaa hinttenttoo xaafokko. Nu Godaa Yesuusa gallassi nuuni hinttenan ceeqettanawaadan, hinttekka nuunan ceeqettana mala, hintte ha77i wurssi akeekenna yewuwaa gidini wurssi akeekana gaade qoppay.

¹⁵Hewaa taani loytha ereedda diraw, hintte laa77u gede go77ettana mala, ubbaappe kasetaade hinttekkoo baanaw qofaa qachchaaddi. ¹⁶Taani Maqidooniyaa baadde hinttenanna gaketanawaanne qassi yaappe simmaadde hintte mataanna Yihudaa aadhdhishshin, hintte taana maaddanawaa qoppa uttaaddi. ¹⁷Hewaa diraw, taani hewaa qoppaadde taanan ammanettabeykkita? Taani ta qofaa qachchiyaa wode, sa7aa asaadan itti kuthaan, “E, E” woy, “Gidenna, gidenna” gaanaw giiga uttaadditaa?

¹⁸Shin Xoossay ammanetteeddawaa gidiyaawe tuma gidiyaawaadan, nuuni hinttenttoo odiyaa qaalay “E” giyaawaanne “Gidenna” giyaawaa gidenna. ¹⁹Ayissi gooppe, taani, Sillaasenne Ximootoosi hintte gidдон odeedda Xoossaa Na7ay, Yesuusi Kiristtoosi “E” giyaawaappe attin, “Gidenna” giyaawaa gidenna. Shin Xoossaa bagganna I ubba wodekka “E”. ²⁰Ayissi gooppe, Xoossay immana geeddabaw ubbaw eeno geeddawe Kiristtoosa bagganna polettana; hewaa diraw, nuuni Kiristtoosa bagganna Xoossaa bonchchoo, amen77i *geetto. ²¹Xoossay Kiristtoosa bagganna nuunanne hinttena menthethenne okkee. ²²Nuuni aawaa gidiyaawaa erissiyaa maatafaa I nu bolla wotheide, bare Geeshsha Ayyaanaa waasiyaadan, nu wozanaa gidдон wotheedda.

*1:20 Amen77i: “Amen77i” giyaa qaalay hawaan “E” yaagettiya bilethaa oyyqee.

²³ Qassi taani Qoronttoosa beennaan aggeeddawe hinttana Qohennaadaana. Hewe worddo gidoope taana muranaw ta shemppuwaan Xoossay markka. ²⁴ Nuuni hinttana nashechchanaw hinttenanna ittippe oothiyaawanttappe attin, hintte ammaniyaawan hinttana godetanaw koyyiyaawantta gidokko; ayissi gooppe, hinttenttu hintte ammanussan minniide de7iita.

2 Taani laa7enthuwaa hinttana kayyoyenna mala, hinttekkko beennaadan, ta qofaa qachchaaddi. ² Ayissi gooppe, taani hinttana kayyoyiyaawaa gidoope, ha taani kayyoyeedda hintte taana nashechchaanappe attin, oonee taana nashechchanawe? ³ Taani hinttenttoo he dabidaabbiyaa xaafeeddawe, taana nashechchanaw bessiyyaa asatuwan taani kayyottanaw hinttekkko baanaw koyyabeennawaassa; taani nashetiyaa wode, hintte ubbaykka qassi nashettanawaa hintte ubbaan ammanet-tay. ⁴ Ayissi gooppe, taani hinttenttoo daro waayyiyaaninne tuggaan qassi daro afothaana xaafeeddawe, hinttana kayyoyanaassa gidenna; shin taani hinttana ubbatuwaa ay keenaa siiqaytantto hintte eranaadaana.

Bayizzanchchaw Atto Giyaawaa

⁵ Shin itti uray haraa kayyoyeeddawaa gidoope, taani A yewuwaa darissanaw koyyikke; I hinttana ubbatuwaa kayyoyeeddappe attin, ta xalalaa kayyoyibeenna. ⁶ Hintteppe dariya bagga asay he bitaniyaa mala asaa hewaadan murooppe, he muray aw gidanawa. ⁷ Hewaa diraw, he bitani loythi kayyottenna mala, hintte aw atto gaanawunne A menthethanaw bessee. ⁸ Hewaa diraw, hintte A minisside siiqiyaawaa I erana mala, taani hinttana woossay. ⁹ Ayissi gooppe, hintte taw azazettanaw ubba wode giigi utteeditenttonne qassi paaciyaa hintte danddayintto eranaw, he dabidaabbiyaa hinttenttoo xaafaaddi. ¹⁰ Itti uray naaqeeddawaa hintte atto giya wode, taanikka qassi atto gay; taani atto geeddawaa gidoope, atto geeddawaa ayaanne Kiristtoosa sinthan hintte diraw, atto gaaddi. ¹¹ Seexaanay nuukko yiide, nuuna cimmenna mala, taani aatto gaaddi; ayissi gooppe, nuuni A qofaa eretto.

Ooratha Caaquwaa Oosanchchatuwaa Xoonuwaa

¹² Taani Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaa odanaw Xiro7aadaa beedda wode, Goday yaani taw penggiyaa dooyyi wotheedda. ¹³ Taani ta ishaa Tiita yaani demmabeenna diraw, taw ayyaanay shemppiibeena. Hewaa diraw, yaani de7iya asaa, “Saro de7ite” gaade Maqidooniyaa baaddi.

¹⁴ Shin Kiristtoosa bagganna ubba wode nuuna xoonoo kaaletthiyaa Xoossaa, qassi Kiristtoosa timirttiyaa nu bagganna shittuwaadan, ubbasaa gathiyaawaa galatay gakko. ¹⁵ Ayissi gooppe, nuuni attiyaa asaa gidduwaaninne dhayiyaa asaa gid-don Kiristtoosi Xoossaw yarshshiyaa sawuwaa toshikku giyaa shittuwaa mala. ¹⁶ Nuuni dhayiyaawanttoo zee77iyaa hayquwaa; qassi attiyaawanttoo de7uwaa immiyaa sawiyaa shittuwaa; yaatina, hewaa oothanaw danddayiyaawe oonee? ¹⁷ Nuuni Xoossaa qaalaa gelobaadan, walakkiide zali77iyaa hara cora asatuwaa mala gidokko; shin Xoossay nuuna kiittina, ammanettiide Xoossaa sinthan Kiristtoosa bagganna qaalaa odeetto.

Xoossaa Ooratha Caaquwaa

3 Nuuni shirettiide, nu huuphiyaa sabbanaw doommeeddoyee? Woy hara asatuwawaadan, sabaa dabidaabbiyaa hinttenttoo yeddanaw woy hintteppe akkanaw koyeettoo? ²Hinttenttu hintte huuphiyan asay ubbay eranaadaaninne nabbabanaadan, nu wozanaan xaafetti utteedda nu dabidaabbiyaa. ³Ha dabidaabbiyaa Kiristtoosi bare huuphiyan xaafiide, nu bolla kiitteeddawe tuma; ha dabidaabbiide de7uwaa Xoossaa Geeshsha Ayyaan an asa wozanaan xaafetteeddawaappe attin, shuchchaa bolla qalamiyaan xaafettibeenna. ^s

⁴Nuussi Kiristtoosa bagganna Xoossaan hawaa mala ammanuu de7ee. ⁵Nu danddayay Xoossaappe yiyaawaappe attin, ha oosuwaa nuuni nu huuphiyan oothanaw danddayeetto giyaawe nuussi ayayiinne baawa. ⁶Nuuni Ooratha Caaqoo oothana mala, Xoossay nuuna danddayisseedda; he Ooratha Caaquu Geeshsha Ayyaanawaappe attin, xaafetteedda higgiiyaawaa gidenna. Xaafetteedda higgii hayiquwaa ahee; shin Geeshsha Ayyaanay de7uwaa ahee. ^t

⁷Shuchchaa woociide xaafeedda higgii imettiyaa wode, Xoossaa bonchchuu beettedda; Muse som77iyaan de7iyaa phoolethay dhayiyaawaa gidooppeka, he phoolethay daro wolqqaama gidiyaa diraw, Israa7eeliyaa asay A som77iyaa tishshshi oothi xeellanaw danddayibeenna. Hayiquwaa ahiyaa higgii oothiyaa oosuu hawaa mala bonchchuwaanna yiyaawaa gidooppe, ^{u8}Geeshsha Ayyaanay oothiyaa oosuwaa bonchchuu ay keenaa daranee? ⁹Ayissi gooppe, asay pirddaa akkiya oosuu bonchcho gidooppe, asay xilliyyaa oosuwaa bonchchuu waaniide daranddeeshsha? ¹⁰Ayissi gooppe, kase bonchchuu ha77i bareppe loythi aadhdiyaa bonchchuwa gaasuwan bonchuwaa dhayeeddawe tuma. ¹¹Ayissi gooppe, he dhayeeddawan bonchchuu de7iyaawaa gidooppe, medhinaw de7iyaawaan ay keenaa wolqqaama bonchchuu de7anddeeshsha?

¹²Nuuni hidootaan naagiyaa hawaa malabay nuussi de7iya diraw, qoncciyaan xaliide haasayeetto. ¹³Israa7eeliyaa asay dhayiyaa bonchchuwa wurssethaa be7enna mala, bare som77iyaa naxalaan kammeedda Muse mala gidokko. ^{v14}Shin untunttu wozanay donccilleedda; ayissi gooppe, untunttu Eca Caaquwaa nabbabiyaa wode, hachche gakkanaassikka, he naxalay untunttu wozanaa kammi wotheedda; ooninne Kiristtoosanna gaketiyaa wode xalalaan he naxalay kichchee. ¹⁵Shin untunttu Muse maxaafaa nabbabiyaa wode ubbaan hachche gakkanaassikka, he naxalay untunttu wozanaa kammi wotheedda. ¹⁶Shin Xoossaa Maxaafay, “Ooninne Godaakko simmiyaa wode, awudenne he naxalay qaarettee” yaagee. ^{w17}Goday Geeshsha Ayyaana. Godaa Ayyaanay de7iyaasaan ayilletethay baawa. ¹⁸Nuuni ubbaykka naxalaan kamettibeenna som77iyaan Godaa bonchchuwa be7ana [†]qassi Geeshsha Ayyaana gidiyaa Godaappe yiyaa he bonchchuu nuuna barena malatissiide, bonchchuwaappe bonchchoo laammana.

[†]**3:18** naxalaan kamettibeenna som77iyaan: Itti asa de7uwan sintha hananabay, ka-haa garssan pholqqi beettiaawadan guussaa.

^s**3:3** Kes 24:12; Erm 31:33; Hiz 11:19; 36:26 ^t**3:6** Erm 31:31

^u**3:7** Kes 34:29 ^v**3:13** Kes 34:33 ^w**3:16** Kes 34:34

Phawuloosi Bare Oosuwan Ammanetteedda Asa

4 Simmi Xoossay nuussi ha oosuwaa bare maarotethan oothanaadan immeedda diraw, nuuni salettokko. ²Nuuni geeman oothiyaa yeellaiyaa oosuwaa ubbaa aggoytte; qassi geniyaa oosuwaakka oothokko; woy Xoossaa qaala wordduwaanna walakkokko. Hewaadankka, tumuwaa qoncciyaan haasayiide, Xoossaa sinthan sure wozanaw nuuna shiishshoytte.

³Nuuni odiyaa wonggalaa mishiraachchuu gemmeeddawaa gidooppekka, dhayiyaa asatuwaa xalalaw gemmeedda. ⁴Ha sa7aa xoossay ammanenna asatuwaa qofaa jollisseedda; Kiristoosa bonchchuwaa, wonggalaa mishiraachchuwaa poo7uwaa barenttoo poo7iyaawaa, Xoossaa malatiyaawaa untunttu be7enna mala, untunta diggeedda. ⁵Ayissi gooppe, Yesuusi Kiristoosi Godaa gidiaawaanne A diraw nuuni nu huuphiyan hintenttoo qooma gidiaawaa odettoppe attin, nubaa odokko. ⁶Ayissi gooppe, “Dhumaappe poo7uu poo7ana” geedda Xoossay nu wozanaan bare poo7uwaa poo7isseedda; qassi I bare bonchcho eratethaa poo7uwaa Kiristoosa sinthan poo7iyaawaa nuussi immanaw poo7isseedda. ^x

⁷Shin ubbaappe aadhdiyaa wolqqay Xoossawaappe attin, nuussa gidennawaa bessanaw nuussi ha minjjay urqqaappe medhetteedda miishshaa gideedda nu gid-don de7ee.

⁸Nuuni ubba baggannakka un77etteeddo; shin me7erettibeykko; qassi itti itti wode sidheetto; shin nu ubbannakka aggibeykko. ⁹Nuuni yederssetteeddo; shin Xoossay nuuna olibeenna; qassi nu morkketuu nuuna oli aggeeddino; shin nuuni dhayibeykko. ¹⁰Qassi Yesuusa de7uu nu asatethan beettana mala, nuuni ubba wode A hayiquwaa nu asatethan tookki yuuyyeetto. ¹¹Ayissi gooppe, hayiqqiyyaa nu asatethaa bolla Yesuusa de7uu beettana mala, paxa de7iya nuuni A diraw, ubba wode hayqqeetto. ¹²Hewaa diraw, hayquu nu gid-don oothee; shin de7uu qassi hintte gid-don oothee.

¹³Xoossaa Maxaafay, “Taani ammaneedda diraw haasayaaddi” yaage; he amanuwaa ayyaanay nuussikka de7iya diraw, nuunikka ammaneetto; hewaa diraw, haasayeetto. ^{y14}Xoossay, Godaa Yesuusa hayiquwaappe dentheeddawe, nuunakka qassi Yesuusanna hayiquwaappe dentiide, hinttenanna ittippe bare sintha shiishshanawaa ereetto. ¹⁵Hawe ubbay hintte diraassa; Xoossaa aadho keekatethay daro asaa gakkiiya wode, asay Xoossaa bonchchoo daro galataa immana.

Ammanuwan De7ussaa

¹⁶Hewaa diraw, nuuni salettokko; nuussi haray atto, bolla bagga asatethay wooqqinttokka, garssa bagga asatethay gallassan gallassan ooraxxee. ¹⁷Ayissi gooppe, ha77iw waayyettiyyaa ha guutha waayyii, ubbaappe loythi dariyaa medhinaa bonchchuwaa nuussi beetissana. ¹⁸Nuuni beettennawaa xeelleettoppe attin, beettiyaawaa xeellokko; ayissi gooppe, beettiyaabay ha77issa; shin beettennawe medhinaw de7iyaawaa.

5 Ayissi gooppe, nuuni de7iya ha sa7aa dunkkaanii kolettoppe, nuussi asay ke-exxibeenna gollii, Xoossay keexxeeddawe, saluwan medhinaw de7iyaawaa nuuni ereetto. ²Nuuni ha alamiyaan de7iidde daro ooleettonne saluwan de7ana nu

golliyaa mayyanaw loythi amotteetto. ³ Nuuni hewaa mayyiide, kallottokko; ⁴ nuuni ha sa7aa dunkkaaniyan de7iidde, deexettiide ooleetto; ayissi gooppe, hayiqqiyyaa asatethay de7uwan mitettana mala, nuuni mayyanaw koyeettope attin, kallottanaw koyyokko. ⁵ Nuuna hawoo giigisseeddawe Xoossaa; qassi I bare Geeshsha Ayyaanaa waase udiide, immeeddawe A.

⁶ Hewaa diraw, nuuni ubba wode ammanetteetto; qassi nuuni nu gollen ha asatethan de7eedda keenan, Godaappe shaakettiide de7iyaawaakka ereetto. ⁷ Ayissi gooppe, nuuni ammanuwaan de7eettope attin, be7iyaawan de7okko. ⁸ Nuuna ammanthee; qassi ha asatethan nu golliyaa aggi golle biide Godaanna ittippe de7iyaawe nuuna nashechchee. ⁹ Hewaa diraw, nuuni qassi ashuwaan de7ina de7ana dhayina, nu qofay A nashechchanaassa. ¹⁰ Ayissi gooppe, nuuni huuphiyan huuphiyan ootheedda oosuu lo77a gidina, woy iita gidina, nuussi bessiyaawaa akkanaw, Kiristtoosa pirdda oydiyaa sinthan ubbaykka shiiqanaw bessee.

Asaa Xoossaanna Dabboyyaa Oosuwaa

¹¹ Hewaa diraw, nuuni Xoossaw yayyussay ayentto eriide, hewaadan qassi asaakka ammantheetto; Xoossay nuuna ubbanna eree; qassi hintteikka hintte wozanaa qofaan nuuna eriita yaagaade qoppay. ¹² Beettiyaaban ceeqettiyaawantuppe attin, wozanaan de7iyaawan ceeqettenna asatoo hintte odi zaariyaabay de7ana mala, hintte nuunan ceeqettanaadan, nuuni hinttenttoo gaasuwaa gidanaw koyyiyaawaappe attin, nuuna galatanaw koyyokko. ¹³ Nuuni gooyiyaawaa gidoope, Xoossaa bonchchuwaassa; woy qassi wozanaanna de7iyaawaa gidoopekka, hinttena go77anaassa. ¹⁴ Kiristtoosa siiquu nuuna giddee; ayissi gooppe, itti asay asaa ubbaw hayiqqeeddawaa nuuni akeekeddo; hewaa gidoope asay ubbay aananna hayiqqeedda. ¹⁵ Paxa de7iyaawanttu barenttu diraw hayiqqeedda-woonne qassi hayiquwaappe dendeeddawoo de7anaappe attin, sinthappe barenttu huuphew de7enna mala, I asaa ubbaa diraw hayiqqeedda.

¹⁶ Hewaa diraw, nuuni hawaappe sinthaw oonanne asaa qofaan pirdokko; haray atto, nuuni Kiristtoosa kase asaa qofaan pirddeeddawaa gidoopekka, simmi sinthappe hewaadan pirdokko. ¹⁷ Hewaa diraw, ooninne Kiristtoosanna de7ooppe, ooratha medhetaa; cimay aadhheedda; be7ite, ubbabaykka ooraxeedda. ¹⁸ Kiristtoosa bagganna nuuna barenanna sigetheedda Xoossay ubbabaakka ootheedda; qassi I nuussi haratuwaa barenanna sigethiyaa oosuwaa immeedda. ¹⁹ Xoossay Kiristtoosa bagganna asaa ubbaa barenanna sigethee; asaa nagaraakka asaa bolla paydena; qassi asaa barenanna sigethiyaa kiitaakka nuussi immeedda.

²⁰ Simmi Xoossay nu bagganna hinttenttoo haasayiyaawaadan, nuunikka Kiristtoosa diraw haasayiyaa I kiiteeddawantta; qassi nuuni hinttena, “Xoossaanna sigetite” giide, Kiristtoosa diraw woosseetto. ²¹ Nuuni Xoossaa xillotethaa Kiristtoosa bagganna akkana mala, nagaraa erenna Kiristtoosa nu diraw, Xoossay nagaranchcha ootheedda.

6 Hintte nuunanna Xoossaa oosuwaa oothiide, A aadho keekatethaa akkiide hanna ogiyaan go77ettena mala, nuuni hinttena woosseetto. ² Ayissi gooppe Xoossay,
 “Taani injje wodiyaan
 neeni giyaawaa sisaaddi;
 qassi atotethaa gallassi

neena maaddaaddi”

yaagee. Be7ite, injje wodii ha77a. Be7ite, atatethaa gallassay hachcha. ^z

³ Nuuni nu oosuwaa ooninne boranawaa koyyokko; qassi oonanne dhubbanawaa koyyokko. ⁴ Shin ubbabaani nuuni Xoossaa oosanchchatuwaa gidiyaawaa nu huuphiyan besseeddo; daro genccan, waayyiyaan, metuwan, wolqqaama tuggaan, ⁵ lisuwan shocettiyaawaan, qashuwan, shabbirettusaan, daaburaan, gemi77ishuwaa dhayiyaawan, xoomaan, ⁶ geeshshatethan, eratethan, danddayan, keekatethan, Geeshsha Ayyaanan, tumu siiquwan, ⁷ tumuwaa haasayiyaawan, Xoossaa wolqqan nuuni Xoossaa oosanchchatuwaa gidiyaawaa nu huuphiyan besseeddo; qassi xil-lotethaa toraa ushechcha kushiyan, gonnalliyaa haddirssa kushiyan oyyqana. ⁸ Nuuni bonchchetteeddonne tooshetteeddo; boretteeddonne galatetteeddo. Qassi tumuwaa haasayeetto; shin asay nuuna wordduwaa giide qoppee. ⁹ Nuuni asay erenna asaa mala; shin asay ubbay nuuna eree; nuuni hayqqeedda asaa mala; shin hintte be7iyaawaadanka de7eetto; muretteedda asaa mala; shin hayiqqibeykko. ¹⁰ Nuuni kayyottiyaawantta gidoopekka, ubba wode nashetteetto. Hiyyeesaa malateetto; shin daro asaa dureyeetto; qassi ayaynne bayna asaa malateetto; shin ubbabaykka nuwaa.

¹¹ Qoronttoosan de7iya asaw, nuuni hinttenttoo qoncciyaan odeeddo; nu uluwaakka hinttana besseeddo; ¹² Nuuni hinttenttoo dhibibeykko; dhibeeddawanttu hinttana. Nuuni nu uluwaa hinttenttoo genthibeykko; shin hintte uluwaa nuussi gentheeddawanttu hinttana. ¹³ Ha77i taani ta naanaw haasayiyaawaadan, hinttenttoo haasayay; nuuni hinttana nu uluwaa besseeddawaadan, hintteikka nuuna hintte uluwaa aassi dooyyiide bessite.

Ammanenna Asaanna Zuppentina Mala Seeraa

¹⁴ Ammanenna asatuwaanna zuppetiide, giigenna oosuwaa oothoppite. Ayissi gooppe, xillotethawunne nagaraw ayaan gakethay de7ii? Poo7oonne dhumaw ayaan ittippetethay de7ii? ¹⁵ Kiristtoosanne Daabiloosa [†]ittippe gathiyaabay ayee? Qassi ammaniyaawenne ammanennawe koxxiyaawe ayee de7ii? ¹⁶ Xoossaa Geeshsha Gollewunne eeqaw aybe zuppethay de7ii? Ayissi gooppe Xoossay, “Taani untunttu gidдон de7ananne untunttu gidдон hamettana.

Taani untunttu Xoossaa gidana;

qassi untunttukka ta asatuwaa gidana”

geeddawaadan, nuuni de7uwaa Xoossaa geeshsha golliyaa. ^a

¹⁷ Hewaadanka, qassi Goday,

“Untunttu giddoppe kesite;

untunttuppe shaakettite.

Tunabaakka bochchoppite.

Taani hinttana mokka akkana. ^b

¹⁸ Qassi taani hinttenttoo aawuwaa gidana;

[†]6:15 *Daabiloosa*: Griikiyaa maxaafay “Beliyar” gee. Hewaa guussay Ibrayisxxiyaan “Beliyal” giyaawaa. Laa77uwaa bilethaykka “Makkalanchchaa” woy “Maaddenawaa” guussaa.

^z6:2 Isa 49:8 ^a6:16 Wog 26:12; Hiz 37:27; 1Qor 3:16; 6:19 ^b6:17 Isa 52:11

hinttekka taw attuma naanatuwaanne
 macca naanatuwaa gidanita.
 Taani Ubbaappe Wolqqaama Goday
 hawaa oday”
 yaageedda. ^c

7 Hewaa diraw, ta siiqatoo, Xoossay ha ubbabaa nuussi immana geeddawaappe hini baggan, nu ashuwaanne nu shemppuwaa tunissiyaa ubbabaappe nu huuphiyaa ane geeshshoytte; qassi Xoossaw yayyiyaawaan ubbanna geeyyiide de7eetto.

Phawuloosa Nashechchaa

²Hintte uluwaa nuuna bessite; nuuni oonanne naaqqibeykko; oonanne qohibeykko; qassi oonanne cimmibeykko. ³Taani hewaa hintte bolla pirddanaw giikke; ayissi gooppe, taani kase hinttentoo geeddawaadankka, hinttenttu nu wozanaan de7iita; nuuni de7inakka hayqqinakka, ittippe de7eetto. ⁴Taani haasayyaawaa hintteppe qosikke; taani hinttenan ceeqettay; nu waayiyaa ubbaan taani loytha minnaynne nashettay.

⁵Ayissi gooppe, haray atto nuuni Maqidooniyaa beedda wode, ubba baggankka waayyetteddoppe attin, shemppibeykko; hara asaanna walassay de7ee; nu wozanankka yashshay de7ee. ⁶Shin kawusheeddawantta menthethiyaa Xoossay, Tiito yuussaan nuuna menthetheedda. ⁷Nuuna kasewaappe aathi nashechchiyaawe, Tiito yuussaa xalalaa gidenna; shin hintte A menthetheeddawe, hintte taana be7anaw amotteeddawaanne taw qaretteeddawaa qassi hintte taana maaddanaw giigetteeddawaa I nuussi odeedda.

⁸Ayissi gooppe, ta dabidaabbii hinttena kayyoyeeddawaa gidooppeka, ayissi xaafaaditaashsha giikke; ayissi xaafaaditaashsha goopekka, ta dabidaabbii hinttena guuthaa wodiya kayyoyeeddawaa be7ay. ⁹Ha77i taana nashechchiyaawe taani hinttena kayyoyeedda diraassa gidenna; shin hintte kayyuu hinttena nagaraappe zaareeddawaa diraassa; ayissi gooppe, nuuni hinttena ayaaninne qohennaadan, Xoossay bare koyyeeaddawaadan, hinttena kayyoyeedda. ¹⁰Ayissi gooppe, Xoossay koyyiyaa kayyuu nagaraappe zaariide atatethaakko ahee; hewekka taani bayizzaaddi geenna wozanaa; shin alamiyaa kayyuu hayiquwaa ahee. ¹¹Xoossay he hintte kayyuan ay ayifiyaa immeeddentto be7ite. Hinttena ay keenaa denthetheeddenttonne hintte geeshshatethaa tumayanaw hinttena ay keenaa zaaruwaa imiseeddentto, ay keenaa hanqetheeddenttonne ay keenaa taw yashiseeddentto, ay keenaa seeliseeddentto, ayaa keenaa taana laamotiseeddenttonne naaqqo oosuwaa oothawantta muranaw ay keenaa giigiseeddentto paacci be7ite; hintte hintte huuphiyan geeshsha gideeddawaa ubbabankka eriseeddita.

¹²Hewaa diraw, taani he dabidaabbiiya hinttentoo xaafeeddawaa gidooppeka, naaqqeedda uraa woy naaqqeedda uraa diraassa gidenna; shin hintte nuussi woyisaa qoppinttonne Xoossaa sinthan hinttentoo qonccissanaw taani xaafaaddi. ¹³Nuuni minneeddawe hewaa diraassa; he nu minotaa bolla, Tiito nashetteeddawaassi nuuni ubbaappe dariya nashechchaa nashetteeddo. Ayissi gooppe, hintte ubbay A hirggaappe shemppiseeddita. ¹⁴Taani hinttewaa sabbaade aw odina,

hintte taana yeellayibeyikkita; shin nuuni hinttenttoo ubba wode tumuwaa haasayeeddo; hewaadankka, nuuni Tiito sinthan hinttewaa sabbeeddawe tuma gideedda. ¹⁵Hewaa diraw, hintte ubbay aw yayyiide kokkoriidde, A wooti mokkeeditenttonne qassi aw ay keenaa azazetteeditentto I hassayiya wode, hinttena loythi siiqee. ¹⁶Taani ubbabaani hinttena ammaniyaa diraw nashettay.

Xoossaa Asatuwaa Keekatethaa Imotaa

8 Nuwaadan Xoossaa asatoo, Xoossaa aadho keekatethay Maqidooniyaa ammaniyaawanttu gidon ootheeddawaa hinttena erissanaw koyyeetto. ²Untunttu aadhdheedda waayyiyan wolqqaama paaciyaa paacetteeddino; shin untunttu hiyyeesa gidoopekka, barenttu immiyaawan daro keekinonne qassi wolqqaama nashechchaa nashettiino. ³Ayissi gooppe, untunttu barenttu wolqqa keenaa qassi haray atto barenttu wolqqaapekka dariyaawaa dosiide immeeddawoo taani markka. ⁴Untunttu Xoossaa asatuwaa maaddiyaa lo77o oosuuaa nuunanna oothanaw nuuna daro woosseeddino. ⁵Untunttu nuuni qoppeeddawaappe aathiide ootheeddino; kasetiide untunttu barenttu huuphiyaa Godaw immeeddawaappe guyyiyan, Xoossaa sheeniyaadan, nuussikka barenttu huuphiyaa immeeddino.

⁶Hewaa diraw, nuuni ha lo77o oosuuaa doommeedda Tiito gujji oothanaadaninne hinttena maaddiide, he oosuuaa polissanaadan A woosseeddo. ⁷Shin hintte ubbabaani, ammanuwan, haasayan, eratethan, wolqqaama lo77o amuwan, nuuna siiqiyaawankka duretteeddawaadan, ha lo77o oosuwankka hinttenttu keeka gidanawaa nuuni koyyeetto.

⁸Taani hewaa azazanaw giikke; shin haratuwaa wolqqaama lo77o amuwaa bagganna hintte siiquu ay keenaa tumentto eranaw gay. ⁹Ayissi gooppe, hintte nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaa eriita; Kiristtoosi dure gidi de7iide, hintte A hiyyeesatethan durettanaadan, hintte diraw hiyyeeseedda.

¹⁰Taani ha yewuwaa hinttena zoriyaawe hawaa; zillaythi hintte doommeeddawaa ha77i wurssiyaawe hinttenttoo lo77a; hintte ooso xalalaw gidennaan, oothana qofawukka kaseteeddawannta. ¹¹Hintte oothanaw loythi amotteeddawe oothiide poleeddawaanna giiga gidana mala, hinttenttoo danddayetteeddawaadankka oosuuaa polite. ¹²Ayissi gooppe, itti uray immanaw loythi koyyoooppe, I barew de7eedda keenaa immanaappe attin, aw baynnawaa aappe akkenna.

¹³Ayissi gooppe, taani haranttu waayyiyaappe shemppina, hintte waayyettite giikke; hintte ubbaykka qaraa de7anaadanappe attin. ¹⁴Untunttu palahay hintte paca kunthana mala, hinttenttoo ha wodiyaan de7iya palahay untunttu paca kunthana koshshee; laa77uukka hewan qaraan go77ettiino. ¹⁵Xoossaa Maxaafan, “Darissiide shiishsheeddawoo palahibeenna; qassi guuthaa shiishsheeddawookka paccibeenna” geetettiide xaafetteedda. ^d

Tiitane A Laggethaa

¹⁶Shin nuuni hinttenttoo qoppiyaawaa mala, wolqqaama qofaa Tiita qofisseedda Xoossaa galatay gakko. ¹⁷Tiito hinttekkoo baanaw bare qofaa qachcheeddawe, bare huuphiyan hinttena maaddanaw daro amotteedda gishshaappe attin, nu zoriyaa xalalaa akkeeddawaana gidenna. ¹⁸Mishiraachchuwaa qaalaa odiyaa bare oosuwan

ammanettiya ammaniyaawanttu sinthaa ubbaan daro bonchchetteedda ishaa nuuni aananna ittippe kiitteetto. ¹⁹ Hewaa bollan qassi, ha nuuni oothiyaa lo77o oosuwa I nuunanna ittippe oothanawunne Godaa bonchchoo nuuni haratuwaa maaddanaassi loythi amottiyaawaa bessanaw ammaniya asatuu A dooriide suntheeddino.

²⁰ Nuuni oothiyaa ha keeka imotaa diraw, ooninne nuuna zigirena mala naaget-teetto. ²¹ Ayissi gooppe, nuuni Godaa sinthaan lo77obaa oothanawaa xalalaa gi-denna; shin asaa sinthankka lo77obaa oothanaw qoppeetto. ^e

²² Nuuni daro gede paacci be7eedda nu ishaa, ubba wode hinttena maaddanaw daro amottiyaawaa, ha asatuwaanna hintteikko kiitteetto; qassi ha77i I hinttena daro ammaniya diraw, hinttena maaddanaw kasewaappe aathiide loythi amottee. ²³ Tiitowaa gidooppe, I hinttena maaddanaw taananna ittippe oothiyaa ta laggiyaa; yokko ishātuwaaaba gidooppe, untunttu ammaniya asatuu kiitteeddawanttanne untunttu de7uu Kiristtoosa bonchchissiyaawaa. ²⁴ Simmi ammaniyaawanttu ub-batuu hintte siiquu tuma gidiyaawaa erana mala, qassi nuuni hinttewaa sabbiyaawe likke gidiyaawaa erana mala, hintte siiquwaa untuntta bessite.

Pacay De7iyaawantta Maadussaa

9 Yihudaan de7iya geeshsha asatuwaa maaddanaw yeddiyaabaw taani hinttent-too xaafanaw koshshenna. ² Hintte maaddanaw loythi amottiyaawaa taani eriya diraw, Maqidooniyan de7iya asaw hinttewaa sabbaaddi. Taani untunttoo, “Akaayiyaan de7iya ishātuu zillaythippe doommiide, maaddanaw giigetteeddino” yaagaade odaaddi; qassi hintte wolqqaama amuukka untuntuppe dariya baggaa denthetheedda. ³ Shin taani untunttoo geeddawaadankka nuuni ha yewuwaa hint-tenan ceeqettiyaawe mela gidenna mala, hintte giigetteeddawantta gidanaadan, ha ishātuwaa hintteikko kiittay. ⁴ Maqidooniya asatuu taananna yiide, hintte giiget-tennan de7ishshin, hinttena demmoope, nu xalalaa gidennaadan, hintte nuuppe aadhuwaa yeellatanita; shin nuuni hinttena loythi ammaniide ceeqetteeddawaassa. ⁵ Hewaa diraw, taani ha ishātuu taappe sinthati hintteikko biide, hintte immana geedda imotaa kasetiide giigissana mala, untuntta woossanaw koshshiyaawaa akeekaaddi. Hewaappe guyyiyan, he imotay taani gakkiiya wode giigi uttanawaa; hewe qassi wolqqaan hintte immiyaawaa gidennaan, dosiide immiyaawaa erissee.

⁶ Hawaa akeekite; guutha zerethaa zeriya uray guutha kathaa cakkana; daro zerethaa zeriya uray qassi daro kathaa cakkana. ⁷ Xoossay nashechchan immiya uraa siiqiya diraw, qarettiidde woy dosennan immiyaawaa gidennaan, immiya uray huuphiyan huuphiyan bare wozanaan qoppeeddawaa immo. ⁸ Xoossay hinttenttoo gidiyaawe ubba wode de7anaadaaninne qassi haratookka hintte immanaw gidiyaawe de7anaadan hinttena koshshiyaa ubbabaa hinttenttoo immanaw dand-dayee. ⁹ Xoossaa Maxaafay,

“I hiyyeesaa asaw darissiide immee;

qassi A xillotethay medhinaw de7anawaa”

yaagee. ¹⁰ Xoossay, zeriyaawoo zerethaanne maanaw qumaa immiyaawe, hinttena koshshiyaa zerethaa ubbaa hinttenttoo immana; qassi hintte xillotethaappe daro ayfiyaa ayifissanaw he zerethaa dichchanawaa. ⁸

¹¹ Daro asay hintte immiya imotaa nuuppe akkiide, Xoossaa galatanaadan, hintte ubba wode darissiide immiyaawantta gidana mala, Xoossay hinttena ubba bagganna dureyana. ¹² Ayissi gooppe, ha hintte oothiyaa oosuu Xoossaa naanaw koshshiyawaa kunthi immiyaawaa xalalaa gidenna; shin Xoossaw daro galataa immiyaawan kumiide goggee. ¹³ Ha hintte oosuu hintte ammanuwaa erissiyaa diraw, daro asay Kiristtoosa wonggalaa hintte ammaniide markkattiyaawoonne hintte maaduwaawaa untuntunntanne haraa ubbatuwaanna shaakkiide, darissi immiyawoo Xoossaa bonchchana. ¹⁴ Untunttu hinttentoo Xoossaa woossiide, hinttenan de7iya Xoossaa aadho keekatethay zaway bayinnawaa diraw, hinttena laamoteetto. ¹⁵ Zaway bayinna Xoossaa aadho keekatethaa diraw, Xoossaa galatay gakko.

Phawuloosi Mootiyaawanttussi Zaaredda Zaaruuwa

10 Taani Phawuloosi, hintte, “I nuunanna de7iya wode ashikke” giyaawe, qassi, “Nuuppe haakki de7iya wode nu bolla xalee” giyaawe, lo77anne ashikke gidedda Kiristtoosa bagganna hinttena woossay. ² Nuuna ha sa7aa dooyaadan de7iino giide qoppiyaa itti itti asatuwaa bolla taani xalanawaa eray; shin taani hinttekkko biya wode hintte taana xalissenna mala, hinttena woossay. ³ Ayissi gooppe, nuuni ha sa7an de7ooppekka, ha sa7aa asaadan olettokko. ⁴⁻⁵ Ayissi gooppe, nuuni olettiiyaa tooray ha sa7aawaa gidenna. Shin geessuwaa laalanaw wolqqaana de7iya Xoossaa tooraa. Nuuni asaa qofaa dhayisseeetto; qassi Xoossaa eratethaa bolla denddiide dhubbiyaa otero qofaa ubbaa laaleetto. He qofaa ubbay Kiristtoosaw azazettana mala omoddeetto. ⁶ Hintte azazettiyaawaa poleeddawaappe guyyiyan, azazettennan ixxiyaawaa ubbaa nuuni muranaw gigettana.

⁷ Hintte sinthan de7iyaawaa xeellite; ooninne barena Kiristtoosawaa giide qoppo, hewaa gujji qoppo; Kiristtoosawaa I gideeddawaadan, nuunikka qassi aawaa. ⁸ Ayissi gooppe, Goday nuussi immeedda nu aawotethaani taani loythaa otorettiyaawaa gidooppekka, hewaa yeellatikke; he nuussi immeedda aawotethay hinttena keexxanaassappe attin, kolanaassa gidenna. ⁹ Taani ta dabidaabbiyaan hinttena yashissanaw xaafaa malaataade beettanaw koyyikke. ¹⁰ Ayissi gooppe, itti itti asay, “Phawuloosa dabidaabbii deexonne wolqqaama; shin xeelliyaa wode I daaburanchcha; A haasayaykka pathenna” yaagee. ¹¹ Hewaa mala asay nuuni haakuwan de7iidde xaafiyaa dabidaabbiyaaninne yaani hinttenanna de7iidde oothiyaa oosuwaa dummatethi bayinnawaa akeekana koshshee.

¹² Nuuni barena nashshiyaa itti itti asatuwaanna nuuna paydanaw woy likkissanaw koyyokko; shin untunttu barena ittuu ittuwaanna likkissiiddinne qassi barena ittuu ittuwaanna qarayiide, ubbanna eeyeeddino.

¹³ Shin nuuni Xoossay nuussi esseedda zawaa gidдон ceeqettiyaawaappe attin, he zawaappe pinniide ceeqettokko; he zaway hinttekkokka gakkee. ¹⁴ Nuuni hinttekkokka gakkibeennawaa malatiide, zawaa pinnokko; ayissi gooppe, nuuni Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaa odiide, hinttekkokka kase gakkeeddo. ¹⁵ Nuuni Xoossay esseedda zawaa pinniide, hara asay ootheedda oosuwaa ceeqettokko; shin hintte ammanuu dicci dicci biya wode, nuuni hintte gidдон oothiyaa oosuwaa zaway kasewaappe loythi aakki aakki baanawaa giide qoppeetto. ¹⁶ Nuuni mishiraachchuwaa qaalaa hintte de7iyaasaappe hini baggan odana; qassi hara zawaan ooseettidiggeedda oosuwaanka ceeqettokko. ¹⁷ Shin Xoossaa Maxaafay, “Ceeqettiyaay uray ooninne

Godaa lo77otethaabaan ceeqetto”

yaage. ^{h18}Ayissi gooppe, Goday nashshiyaa uraappe attin, barena nashshiyaa uray galatettenna.

Phawuloosanne Barena Yesuusi Kiitteedda Giya Worddanchchatuwaa

11 Hintte ta eeyatethaa guuthaa danddayintto lo77a. Hayyanaa danddayite. ²Xoossay qanaattiyaawaadan, taanikka hinttew qanaatay; ayissi gooppe, taani hinttena itti attumawoo, Kiristoosaw immana gaade, attumawaa erenna geeshsha wodorattiidan giigissa wothaaddi.

³Shin shooshshay bare makkalaan Hewaano baletheeddawaadan, Kiristoosaw hintte immeedda hintte suure qofay bayibeennawe wora banddeeshsha gaade hirggay. ⁴Ayissi gooppe, itti uray yiide, nuuni hinttentoo odeedda Yesuusappe hara Yesuusa hinttentoo odooppe, woy hintte akkeedda Ayyaanaappenne wong-galaappe dumma ayyaanaanne wonggalaa hintte akkooppe, hintte eeno giide akkeeddita guussa.

⁵Yesuusi kiitteedda ha waannatuwaappe taani ayankka laafiyaawaa taw malatenna. ⁶Taani haasayiyaa haasayan tamarabeenna asaa gidooppekka, er-atethan gidikke; shin nuuni hinttentoo ha yewuwaa asaa ubbaa gidдон ubba bag-ganna qonccisseeddo.

⁷Woy taani hinttena miishshaa oochchennan, Xoossaa mishiraachchuwaa qaalaa hinttentoo coo odeeddawenne hinttena dhoqqu oothanaw ta huuphiyaa toochcheeddawe taw nagaraa gidanddeeshsha? ⁸Taani hinttentoo oothanaw hara ammaniyaa asaappe miishshaa akkeeddawoo, hewantta bonqqaaddi. ⁹Qassi taani hinttenanna de7ishshin, taana metina, hintteppe itti uraakka wayissabeykke. Ayissi gooppe, Maqidooniyaappe yeedda ishatuu taana koshsheedda ubbabaa taw im-meeddino; taani hinttena waayissenna mala, kase tooko gidabeenawaadanka sinhawukka tooko gidikke. ¹⁰Kiristoosa tumatethay taanan de7ishshin, ha ta cee-quu Akaayiyaa gadiyan haqaninne attenna. ¹¹Taani hawaa ayissi gaytaa? Hinttena siiqenna diraassee? Taani hinttena siiqiyaawaa Xoossay eree.

¹²Shin he barenttu ceeqettiyaawaan nuuni oothiyaawaadan oothanaw gaasot-tiyaawanttu gaasuwa digganaw, ha77i taani oothiyaa oosuwaa guujaade oothana.

¹³Ayissi gooppe, untunttu Yesuusi kiittibeenna worddo asatuwaa; hewanttu mala asatuu Kiristoosi kiitteeddawantta malatanaw barenttu malaa laamerethiyaa kiittibeenna worddanchchatuwaanne labanchchaa oosanchchatuwaa. ¹⁴Hewe maalalissiyaawaa gidenna; ayissi gooppe, Seexaanay bare huuphew poo7uwaa kiitanchchaa malatanaw bare malaa laammee. ¹⁵Hewaa diraw, Seexaanaa oosanchchatuu xillotethaa oosanchchatuwaa malatanaw barenttu malaa laamooppe, hewe wolqqaamabaa gidenna; untunttu wurssethaan barenttu oosuwaa malaa akkana.

Phawuloosa Gakkeedda Metuwaa

¹⁶Taani laa7ethuwaakka gay; taana ooninne eeya giide qoppoppo; shin hintte taana, I eeya goopekka, taani guuthaa ceeqettanaadan, taana eeya giite. ¹⁷Taani hawaadan xalaade ceeqettaadde haasayiyawe, eeyatethaa haasayaappe attin,

taana Goday azazina gidenna. ¹⁸Daro asay ha sa7aaban ceeqettiya diraw, taanikka ceeqettana. ¹⁹Hintte aadhheedda eranchcha gidiyaa diraw, eeya asaawaa nashechchan danddayiita. ²⁰Ayissi gooppe, ooninne hinttena ayilleyooppe, woy hinttewaa mooppe, woy hinttewaa bonqqooppe, hintte bolla otorettooppe, woy hintte shayiyaa baqqooppe, danddayiita. ²¹Nuuni hewaa oothanaw daro daaburanchcha gideeddawaa taani yeellataadde oday.

Shin ooninne ittiban xaliide ceeqettooppe, taanikka ceeqettanaw xalay; taani eeya asaadan haasayay. ²²Unttuntu Ibraawee? Taanikka Ibraawe. Unttuntu Israa7eeliyaa asee? Taanikka Israa7eeliyaa asaa. Unttuntu Abraahaame zaree? Taanikka qassi Abraahaama zare. ²³Unttuntu Kiristtoosa qoomatee? Taanikka unt-tuntuppe aadhhiyaa qoomaa; taani gooyiyaa asaadan haasayay; taani daro ootha daaburaaddi; daro wodiya qashettaaddinne lissuwan shocettaaddi; qassi daro wodiya hayiqaadde attaaddi. ²⁴Ayihudatu taana ichcheshu gede, hattamanne uddupunuwaa lissuwan shoceeddino. ²⁵Roome asay taana heezzu gede xam77aan shoceedda; itti gallassi shuchchan caddi caddiide aggeedda; markkabii heezzu gede me77ina, abbaa gidдон itti qammaanne itti gallassaa aqaade peeshaaddi. ²⁶Taani daro ogiyaa hamettaaddi; taana kuntho haathayinne bonqqanchchatuu bonqqi digiide ashsheedda; qassi ta biittaa asaynne Ayihuda gidenna asay bonqqi digiide ashsheeddino. Qassikka katamay, bazzuu, abbay, taana yashisheedda; worduwaa dabbatuukka taana bonqqi digiide ashsheeddino. ²⁷Taani daaburaaddinne metootaaddi. Daro gede gemi77ishuwaa dhayaaddi; koshattaaddi; saamettaaddi. Daro gede xoomaaddi; qassi meegettaaddinne kallottaaddi.

²⁸Harabaa ubbaappekka ubba gallassi taw tookuwaa gideeddabay, woosa golliyaa ubbaw hirggiyaawaa. ²⁹Daaburiyaawe oonee? Taani daaburikkitaayee? Nagaraan geliyaawe oonee? Taani un77ettaade aw qarettikkitaayee?

³⁰Taani ceeqettanaw koshshiyaawaa gidoooppe, taani daaburanchcha gidiyaawaa erissiyaawan ceeqettana. ³¹Medhinaw anjjettedda Xoossay, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuu, taani worddotennawaa eree. ³²Damasqo katamaan Aretaasa giya kaatiyaappe garssanna gadiyaa mooddiyaawe, taana oythanaw Damasqo Katamaa naagissee. ³³Shin Katamaa gimbbiyaa dirssaa maskkootiyaanna taana taayyiyan duge wothina, aappe kessa akkaaddi.

Phawuloosa Saxaa

12 Ceeqettiyaawe taw ayinne go77ennawaa gidoopekka, taani ceeqettanaw bessee. Shin taani saxaabaanne Godaappe qonceeddawaa haasayana. ²Tammanne oyddu laythaappe kase, heezzenotho saluwaa pude beedda itti bitaniyaa, Kiristtoosa ammaniyaawaa, taani eray; he bitani bare asatethaan beedde woy saxaan beeddentto, taani erikke; Xoossay eree. ³He bitaniyaa, heezzenotho saluwaa pude beeddawaa, eray; I bare asatethaan beeddenttonne woy saxaan beeddentto, taani erikke; Xoossay eree. ⁴Hewan he bitani asay haasayanaw danddayennawaa, asaa inxxarssayikka haasayanaw danddayennawaa siseedda. ⁵Taani he bitaniyaaban ceeqettana; shin taani daaburanchcha gidiyaawaa erissiyaa diraw, ta huuphiyaan ceeqettikke. ⁶Taani ceeqettanaw koyyiyaawaa gidoopekka eeya gidikke; ayissi

gooppe, taani tumuwaa haasayay. Shin asay tawaa taanan be7iyaawaappenne taappe sisiyaawaappe aathiide qoppenna mala naagettay.

⁷Qassi Xoossay taw daro qonceedda wolqqaama yewuwaappe dendeeddawaan otorettennaadan digganaw taana caddi oyqqiyaa, Seexaanaa kiitanchchay, taana metoothanawunne taani otorettenna mala, taana naaganaw taw imetteedda. ⁸Hewaa taappe shaakkana mala, taani Godaa heezzu gede woossaaddi. ⁹Goday taana, “Ta aadho keekatethay new gidanawa; ayissi gooppe, ta wolqqay ne daaburan polettee” yaageedda; hewaa diraw, Kiristoosa wolqqay taanan de7ana mala, ta daaburan ceeqettanaw taani daro nashettay. ¹⁰Taani Kiristoosa diraw daaburiyaawaan, asaan borettiyaawan, waayyettiyaawan, yedersettiyaawaan, metootiyaawan nashettay; ayissi gooppe, taani daaburiyaa wode, he wode minnay.

Phawuloosi Qoronttoosa Asaassi Un77ettiide Qoppeedda

¹¹Taani ceeqetteeddawaan eeyaaddi; shin hewaa hintte taana wolqqan oosisseedita; ayissi gooppe, hintte taana galatanaw bessee; taani ayaaninne erettanaan dhayooppekka, Yesuusi kiitteedda dhoqqa geettedda ubbatuwaappe laafikke. ¹²Taana Yesuusi kiitteeddawe tuma gidiyaawaa erissiyaa mallay, oorathabayenne wolqqaama oosuu hintte giddon daro gencan oosetteedda. ¹³Taani ta huuphiyan hinttena waayyissabeennawaappe attin, hara ammaniyaa asatuwaappe hintte ayaani laafitee? Hayyanaa taani hinttena naaqqeeddawaa taw atto giite.

¹⁴Taani hinttekkoo baanaw giigoodeppe, hawe taw heezzenho wode; taani hinttena waayissikke. Taani hinttena koyyiyaawaappe attin, hintte miishshaa koyyikke; ayissi gooppe, aawuunne aatta barenttu naanaw miishshaa minjjiyaawaappe attin, naanay barenttu aawoonne aattiw minjjiikkino. ¹⁵Taani hintte shemppoo taw de7iyaawaa taananna gathaade nashechchaan immana; yaatina, taani hinttena loythaa siiqiyaa diraw, hintte taana laafaa siiqiitee?

¹⁶Gidoopekka, taani hinttena wayissabeykke; shin hintte taana, “Neeni nuuna cimmaade makkalaan oyqqaadda” yaaganita. ¹⁷Taani haray atto, hinttekkoo kiitteedda itti asaa baggannakka hintteppe go77ettaadditaa? ¹⁸Tiito hinttekkoo baana mala, taani woossaaddi; qassi ammaniyaa ishaakka aananna yeddaaddi. Tiito hintteppe go77etteeddee? Nuuni nu oosuwaa itti qofaan oothibeykkoo? Qassi nu hanuukka ittuwaa gidenneeyee?

¹⁹Nuuni ubba wodekka hintte sinthaan nu huuphew mootettiyaawaa hinttenttoo malatii? Nuuni Kiristoosan de7iyaawanttudun, Xoossaa sinthan ha77i gakkanaasikka haasayetto. Nu siiqatoo, nuuni oothiyaa ubbabaykka hinttena maaddanaassa. ²⁰Ayissi gooppe, taani hinttekkoo biya wode, ooni eri taani koyiyaawaa mala hintte gidennaan agganenttonne; qassi taanikka hintte koyiyaawaa mala gidennaan agganenttonne. Qassi ooni eri hewan palumii, qanaatii, hanqquu, yoray, zigirssay, sarotethaa digussay, otoruu, metuu de7ennaan waayyii aggana; taana yashshee. ²¹Taani hinttekkoo laa7ethuwaa biya wode, ta Xoossay hintte sinthan taana kawushshanttonne yayyay; taani nagaraa kase oothiide, barenttu ootheedda tunatethaappe, woshummiyaawaappenne amuwaappe simmibeenna daro asatoo yeekkennaan aggikke gaade yayyay.

Wurssethaa Zoriyaanne Sarotaa

13 Hawe taw hinttekkoo yuussay heezzenno wode. Ay mootuukka laa77u woy heezzu markkay markkattina pirdettanaw koshshee. ^{k2}Taani laa7enthuwaa hinttenanna gakettedda wode, hinttena naagettite gaaddi; ha77ikka haakuwan de7ooppekka, hinttena naagettite gay. Taani qassikka hinttekkoo biya wode, nagaraa kase ootheddawantakka qassi haratuwaa ubbatuwaakka murrenna aggikke.

³Ayissi gooppe, Kiristtoosi ta bagganna haasayiyaawaa erissiyaawaa hintte kooyi-ita. I hinttenanna haasayiyya wode A wolqqaappe attin beettiyaawe A daabura gidenna. ⁴Ayissi gooppe, Kiristtoosi masqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide, daaburan kaqetteedda; shin Xoossaa wolqqan paxa de7ee. Ayissi gooppe, I daaburanchcha gideeddawaadan, nuunikka daaburanchcha; shin hinttenanna haasayiyaawan nuuni Xoossaa wolqqaan aananna de7ana.

⁵Ammanuwan hintte minni de7intto ane hinttena paaccite; hinttena biddite. Kiristtoosi hinttenan de7iyaawaa hintte erikkitee? Hewe dhayooppe paaciyaan kundeeddita guussa. ⁶Nuuni paaciyaan kundibeennawaa hintte eriyaawaa ammanay.

⁷Hintte iitabaa mulekka oothenna mala, nuuni Xoossaa woosseetto. Nuuni paaciyya danddayaawantta gidiide beettanaassa gidenna; shin nuuni paaciyya danddayennawantta malatiide beettooppekka, lo77obaa hintte oothanaassa. ⁸Ayissi gooppe, nuuni tumuwaa xalalaw oothanaappe attin, tumuwaappe haraa ayinne oothanaw danddayokko; ⁹nuuni daaburanchcha shin hintte wolqqaama gidoode nashetteetto. Hintte polo gidana mala nuuni Xoossaa woosseetto.

¹⁰Taani hintteppe haakuwan de7aadde xaafeeddawe hewaa diraassa; taani hinttekkoo biya wode, Goday taw immeedda maataani zemppaade, hinttena metoohanaw taana waayyii koshshana. He maatay taani hinttena keexxanaw taw imetteeddawaappe attin, hinttena kolanaw imettibeenna.

¹¹Wurssethaan taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, saro de7ite; bali baynnaan de7ite; ta zoriyaa sisite; itti wozana gidiide de7ite; sarotethaan de7ite. Siiquwanne sarotethaa Xoossay, hinttenanna ittippe de7ana.

¹²Ittuu ittuwaanna geeshsha yeretaa yerettiidde sarotettite. ¹³Xoossaa asaa ubbatuu hinttena saro saro giino.

¹⁴Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay, Xoossaa siiquu, Geeshsha Ayyaanaa ittipetethay hinttenanna ubbaana gido. Amen77i.

*Phawuloosi***Galaatiyaa Asaw***Xaafeedda Kiitaa***Geluwaa**

Yesuusi Ashshiyaawaa gidiyaawaa odiyaa mishiraachchuwaa qaalay, dumma dumma sa7aan odettishshiinanne Ayihuda gidenna asaykka ammaniide akki akki biishshin, “Ammaniyaa asa gidanaw Muse higgiiyaa polanaw koshshiiyee koshshennee?” giyaa walassay ittipe denddeedda. He wode Phawuloosi, “Ammaniyaa asa gidanaw Muse higgiiyaa polanaw koshshenna; Yesuusan ooratha de7uwaaw demmanaw aani ammano asay, Xoossaa sinthan xillanaw danddayiyaawe ammano xalalaana” yaagiide tamarissuwaa doommeedda. Shin Qeeri Iisiyaa gidon, “Asay Xoossaa sinthan xillanaw Yesuusan ammaniyaawaa xalalaa gidennaan, Muse higgiiyaakka polanawunne qaxxarettanaw koshshee” yaagiide Phawuloosa timirttiyaa phalqqiyaa asatuu de7iino.

Phawuloosi hawaa Galatiyaa kiitaa xaafeeddawe ha bala timirttiyaan cimetteedda asaa suure ammanuwaassinne Ammanuwaa de7uwaassi zaariide kaaletanaassa. Phawuloosi koyro doommii, I barena, “Taani Yesuusi Kiitteeddawaa” yaagi erissiidde doommee. Yesuusi Kiitteeddawaa oothiide A xeeseeddawe Xoossaappe attin, asaa gidennawaanne qassi I kiitetteeddawe Ayihuda gidenna asatuwaassa gidiyaawaa qonccissii deede. Hewaannakka oyqettiide, asay xillanaw danddayiyaawe ammanuwaa xalalaana gidiyaawaa ode. Wurssetha shemppatuwaan Ammanuwaa eeshshay Yesuusa ammaniyaa ammanuwaappe kesiyaa siiquwaappe pulttiyaawaa gidiyaawaa ode.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa
Geluwaa (1:1-10)

Phawuloosi Xoossaappe kiitetteedda maataa (1:11-2:21)

Xoossaa aadho keekatethaa mishiraachchuwaa qaalaa (3:1-4:31)

Kiristinnaa la77atethaanne ammanuwaa (5:1-6:10)

Wurssethaa qutiya (6:11-18)

1 Taani Phawuloosi, Yesuusi Kiristtoosinne qassi hayquwaappe A dentheedda Xoossay Aawuu kiitteeddawaappe attin, asaappe woy asaa bagganna kiitetteeddawaa gidikke. ²Ha taaninne taananna de7iyaa ammaniyaa ishataa ubbay, Galaatiyaa gadiyan de7iyaa ammaniyaa asaa ubbaw sarotaa kiitetto.

³Xoossay nu Aawuunne nu Goday Yesuusi Kiristtoosi hinttentoo aadho keekatethaanne sarotethaa immo.

⁴Nu Xoossaa, nu Aawuwaa sheniyaan Kiristtoosi ha iita oosuu oosettiya wodiyaappe nuuna ashshana mala, nu nagaraa diraw, bare huuphiyaa immeedda.

⁵Xoossaw medhippe medhinaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen77i.

Mishiraachchuwaa Qaalaa Tumuu Ittuwaa Xalalaa

⁶Kiristtoosa aadho keekatethaan hinttentta xeeseedda Xoossaa aggiide, hara wonggalaakko, hintte elleelliide, wooti simmeedditentto taw oorathabaa gideedda.

⁷Hinttentta bul77akkiyaawantunne Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaa geel-

layanaw koyyiya amareedda asatuu de7iinoppe attin, tumuppe hara mishiraachchuwa qaalay baawa. ⁸Shin haray atto nuuna gidina, woy saluwaappe kiitanchchaa gidina, nuuni hinttenttoo kase odeedda mishiraachchuwa qaalaa dummatiyaawaa hinttenttoo odiyaawaa gidoope, I medhinaw sheqetteeddawaa gido. ⁹Kase nuuni geeddawaadan, ha77ikka laa7enthuwaa taani oday; hintte akkeedda mishiraachchuwa qaalaa dummatiyaawaa ooninne hinttenttoo odoope, he uray medhinaw sheqetteeddawaa gido.

¹⁰Hawe taana asaappe sabaa koyyiyaawaa malatissii? Malatissenna! Taani Xoossay lo77a giyaawaa koyyay. Woy taani asaa nashechchanaw koyyaytaa? Taani ha77ikka asaa nashechchanaw koyyiyaawaa gidoope, Kiristtoosa aylle gidikke.

Phawuloosi Yesuusi Kiitteeddawaa Gideedda Hanuwaa

¹¹Ta ishato, taani hinttenttoo odeedda mishiraachchuwa qaalay asaappe gidennawaa hinttenttoo oday. ¹²Ayissi gooppe, taw Yesuusi Kiristtoosi qoncciseeddappe attin, taani mishiraachchuwa qaalaa asaappe akkabeykke; asay taana tamarissibeenna.

¹³Kase taani Ayihuda ammanuwan de7iyaa wode, waanaade de7aadditanto, hintte siseedditaa; taani Kiristtoosa ammaniyaawantta qaretay baynnaan yederssaaddinne dhayissanaw baaxetaaddi. ¹⁴Ta wode de7eedda asatuwaappe coratuwaa Ayihuda ammanuwaa higgiiyaa naaguwaan aadhdhay; nu aawotuwa wogaa ooppenne aadhdhaade siiqaaddi.

¹⁵⁻¹⁶Shin Xoossay bare aadho keekatethaan, taani biro ta dayi uluwaan de7ishshin, barew oothanaw taana xeeseedda; aabaa odiyaa mishiraachchuwa qaalaa Ayihuda gidenna asaw taani odana mala, Xoossay bare Na7aa taw qonccisanaw koyyeedda wode, zorettanaw ookkonne babeykki. ¹⁷Woy taappe kase Yesuusi kiitteeddawantunna gaketanaw Yeerusalaa babeykki; shin taani ellekka Arabiyaa geetettiyaa gadiyaa baaddi. Hewaappe Damasqo giyaa katamaa simmaaddi. ¹⁸Heezzu laythaappe guyyiyan, Phexiroosanna ¹⁹gaketanaw Yeerusalaa baade, aananna tammanne ichcheshu gallassaa uttaaddi. ¹⁹Shin Yesuusi kiitteeddawantuppe Godaa ishaa Yayiqoobappe attin, haratuwaanna gakettabeykki.

²⁰Taani hinttenttoo xaafiyaawaan worii baawa; taani hinttenttoo wordduwaa odennawaa Xoossay markka!

²¹Hewaappe guyyiyan, Sooriyaa geetettiyaa gadiyaanne Kilqqiyaa geetettiyaa gadiyaa baaddi. ²²Yihudaan de7iyaa Kiristtoosan ammaniyaawanttu taananna ereta gidikkino. ²³Shin hara asay, “Nuuna yederssi yuuyiyaa bitani hawaappe kase I dhayissanaw koyyiya ammanuwaabaa ha77i odee” giyaawaa untunttu ²⁴sisiide tabaan Xoossaa galateeddino.

Phawuloosi Kiiteettowaa Gidiyaawe Haratuwaa Mataan Eretteedda

2Hewaappe simmaade taani tammanne oyddu laythaappe guyyiyan, Barinabaasanna laa7enthuwaa Yeerusalaa baadde, Tiitakka taananna akkaade baaddi. ²Xoossay taw saxaan qoncciseedda diraw baade taani ha77i oothiyaa oosuu woy kase ootheeddawe mela attenna mala, Kiristtoosan ammaniyaawantta

¹1:18 *Phexiroosa*: Griike maxaafay Keefaa yaagee. Bilethaykka Aramaayike qalaan “Zaallaa” giyaawaa.

kaalethiyaawantta dumma shiishshaade, Ayihuda gidenna asaw taani odiiyaa mishi-raachchuwaa qaalay ay malentto untunttoo odaaddi. ³Shin haray atto taananna de7iyaa Tiita I Giriike gadiyaa asa gidishshin, qaxxaretto giide godetibeykkino. ⁴Gi-dooppenneekka, wordduwaan nuussi ishatuwaa malati yiide, nuunanna walakettedda cora asatuu A qaxxaranaw koyyeeddino. He asatuu Kiristtoosa Yesuusan nuussi de7iyaa nuuni koyyeeddawaadan hanana danddayiyaa la77atethaa wochchiide dhiishanaw, wuu7ettiide nu giddo geliide nuuna ayye oothanaw koyyeeddino. ⁵Shin mishiraachchuwaa qaalaa tumatethay hintentunna minni de7ana mala, nuuni haray atto guutha wodiyaakka untunttoo moodettibeykko.

⁶Shin kaappatuwaa malatiyaawanttu taw aynne ooratha qofaa immibeykkino; hawaa ayissi gaytaa gooppe, hawaappe kase untunttu oona gidinakka taana metiyaabaa gidenna; Xoossay asaa som77iyaa xeelliide pirdenna. ⁷Shin guyyeppe Xoossay Phexiroosaw, Ayihudatoo mishiraachchuwaa qaalaa odiiyaa hadaraa immeeddawaadan, tawukka Ayihuda gidenna asaw mishiraachchuwaa qaalaa odiiyaa hadaraa immeeddawaa untunttu be7eeddino. ⁸Ayissi gooppe, Phexiroosi Ayihudatoo Yesuusi kiitteeddawaa gideeddawaadan, taanikka Xoossaa wolqqaan Ayihuda gidenna asaw Yesuusi kiitteeddawaa gidaaddi. ⁹Qassi kaaalethiyaawantta malatiide beettiyaawanttu, Yayiqoobi, Phexiroossinne Yohaannisi, taw imettedda aadho keekatethaa eriide, taananne Barnaabaasa nu kushiyyaa oyqqiide saroteeddino. Taaninne Barnaabaasi Ayihuda gidenna asaa giddon oothanaadan, qassi untunttu Ayihudatuwaa giddon oothanaadan qachchiide dendeeddo. ¹⁰Untunttu nuuna kaseppekka taani oothanaw qoppaadde de7iyaa hiyyeesatuwaa maaddanawaa xalalaa qofisseeddino.

Phawuloosi Anxxookiyan Phexiroosa Timirttiyaa Phalqqeedda

¹¹Shin Phexiroosi Anxxookiyyaa giyaa katamaa yeedda wode, I bayizzeedda diraw, qoncciyaan taani A, “Neeni bayizzanchchaa” yaagaaddi. ¹²Ayissi gooppe, Yayiqooba matappe kiitettedda amareedda asay yaanaappe kase Ayihuda gidenna asatuwaanna qumaa mee; shin untunttu yeeddawaappe guyyiyan, Ayihuda gidennawanttu ammaniyaawantta gidanaw qaxxarettanaw koshshee giyaawanttoo yayyeedda diraw, miyaawaa essiide, Ayihuda gidennawanttuppe shaakettedda. ¹³Qassi yokko ammaneedda Ayihudatuu Phexiroosanna yashshaa doommeeddino; haray atto Barnaabaasikka untuntunna yashshanchcha gideedda.

¹⁴Shin untunttu mishiraachchuwaa qaalaa tumatethaadan, suure hamettenawaa be7aade, Phexiroosa he ubba asaa sinthan, “Neeni Xoossaa asaa Ayihuda gidaadde, untunttuudan gidennaan Xoossaa asa gidenna Ayihuda gidennawanttuudan de7aa; shin yaatina, wootaade Ayihuda gidennawantta, ‘Ayihudatuwaadan de7ite’ gaade gidday?” yaagaaddi.

Ayihudatuukka Ayihuda Gidennawanttukka Attiyaawe Ammanuwaana

¹⁵Nuuni yeletaan Ayihuda; “Nagaranchcha gideedda Ayihuda gidenna asatuwaa” gidokko. ¹⁶Hewaa gidoopekkka, asay Yesuusi Kiristtoosa ammaniide Xoossaa sinthan xillanaappe attin, Muse higgiiyaa naaguwaan xillennawaa ereeddo; ashuwaa mayyeedda asay ubbay Muse higgiiyaa naaguwaan xillenna diraw, nuuni nu hu-

uphewukka Muse higgiiyaa naaguwaan gidennaan, Kiristoosan ammaniide xillana mala, Kiristoosi Yesuusan ammaneeddo. ^m

¹⁷ Shin nuussi Kiristoosan de7iyaa ittippetethaan xillanaw koyyiyaawantta gidide, nu huuphew nagaranchcha gidide beettooppe, yaatina Kiristoosi nagaraa tamarissiyaawe? Hewe mulekka worddo! ¹⁸ Ayissi gooppe, itti kaallakka agga diggeeddawaa taani laa7ethuwaa oothiyaawaa gidoope, taani ta huuphew higgiiyaa menthiyaawaa gidiyaawaa erissay. ¹⁹ Taani Xoossaw paxa de7ana mala, higgiiyaa bagganna higgew hayqqaaddi. ²⁰ Taani Kiristoosanna A masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettaade kaqettaaddi; simmi, ha77i paxa de7iyaawe taana gidikke. Shin Kiristoosi ta giddon de7ee; taani ha77i de7iyaa de7uu, taana siiqiide, ta diraw, bare huuphiyaa immeedda Xoossaa Na7an de7iyaa ammanuwaana. ²¹ Taani Xoossaa aadho keekatethaa ixkikke; asay higgiiyaa bagganna xillotethaa demmiyaawaa gidoope, Kiristoosi coo mela hayqeedda guussaa.

Xillotethay Ammano Xalalaan Beetee

3 Akeekay baynna Galaatiyaa asatoo, taani hinttana Kiristoosi masqqaliyaa bol-lan misimaariyan dhishettiide kaqetteeddawaa qonccissaade tamarissaaddi. Yaatina, tumoo hintte eeno geenna mala, hinttentta biteeddawe oonee? ² Ane taw ha itti yewuwaa xalalaa odite: Xoossaa Ayyaanaa, higgii giyaawaa naagiide akkeed-dite woy ammanuwan sisiide akkeedditee? ³ Hinttenttu hewaa keena eeyee? Xoos-saa Ayyaanan de7uwaa doommiide, ha77i hintte wolqqaan poliitee? ⁴ Hinttenttu daaburaa ubbaw aynne maaduu baawee? Tuma maaduu de7ee. ⁵ Yaatina, Xoossay hinttenttoo Geeshsha Ayyaanaa immiyaawenne hintte giddon malaataa oothiyaawe, Muse higgiiyaa hintte ootheedda dirassee? Woy mishiraachchuwwaa qaalaa sisiide, hintte ammaneedda dirassee?

⁶ Hawaadanka, Abraahaamo Xoossaa ammaneedda diraw, Xoossay A xil-luwaadan xeelledda. ⁷ Hewaa diraw, ammaniyaawanttu Abraahaame zare §gidiyaawaa erite. ⁸ Xoossay Ayihuda gidenna asaa ammanuwan xillissanawaa Xoossaa Maxaafay kaset be7iide, “Ha alamiyaan de7iyaa asay ubbay neenan an-jjettana” yaagiide, mishiraachchuwwaa qaalaa Abraahaamossi kasetiide odeedda. ⁹ Hewaa diraw, Abraahaamo ammaniide anjjetteddawaadan, ammaniyaawanttu aawaadakka anjjettana.

¹⁰ Higgiiyaa oosuwan ammanettiide de7iyaawanttu ubbay sheqaa giddon de7iino; ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Higgiiyaa maxaafan xaafetteedda ubbabaani de7ennawenne polennawe ooninne sheqetteeddawaa” yaagee. ¹¹ Xoossaa Maxaafay, “Xoossaa sinthaan xillatuu aani ammanettiide de7uwan de7ana” **giyaa diraw, ooninne Xoossaa sinthan higgiiyaa naagiyaawaan xillennawe eretteeddawaa. ¹² Hig-

§3:7 *ammaniyaawanttu Abraahaame zare*: Xoossay Abraahaama dooreedda; he diraw ooninneekka Abraahaame na7aa geetteeddawe, Xoossaa na7aa gidiyaawe ammanetteedda. 3:29 xeellite.

**3:11 “Xoossaa sinthaan xillatuu aani ammanettiide de7uwan de7ana”: Xoossay akkeedda asay ammanuwaappa denddeeddawaan de7uwan de7ee.

gii ammanuwan baasetti eqqi beenna; shin Xoossaa Maxaafay, “Higgii giyaawaa poliyaawe aani de7uwan de7ana” yaagee. ^p

¹³ Xoossaa Maxaafan, “Mithaa bolla kaqetti hayqqiyaa ooninne sheqetteeddawaa” geetetti xaafetteedda diraw, Kiristtoosi nu diraw sheqetteeddawaa gidiide, nuuna higgiiya sheqaappe wozi akkeedda. ^{q14} Kiristtoosi hewaa ayissi otheeddee gooppe, Xoossay immana geedda, Geeshsha Ayyaanaa nuuni ammanuwan akkanaadaninne Abraahaame anjjuu bare bagganna Ayihuda gidenna asaa gakkana mala giide otheedda.

Higgii Hidootaa Qaalaa Kolenna

¹⁵ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani asay giyaawaadan hinttenttoo gay; haray atto laa77u asatuu itti yewuwaa haasayiide, caaquwaa wotheeddawaappe hini baggan, ooninne he caaquwaa billanaw woy harabaa he caaquwaa bolla gujjanaw danddayenna. ¹⁶ Abraahaamonne A zarii Xoossay sinthappe immana giide haasayeeddawaa siseeddino. Xoossaa Maxaafay cora asaw haasayiyaawaadan, “Ne zerethatuwassii” geenna; waagii gooppe, “Ne zarew” yaagee. Hewenne, itti asa xalalaa gee; ikka Kiristtoosa. ^r

¹⁷ Taani giyaawe hawaa; Xoossay Abraahaamossi caaqqiide, ha caaquwaa taani naagana yaageedda. Oydu xeetanne hattamu laythaappe guyyiyan yeedda Muse higgii Xoossay wotheedda ha caaquwaa dhayissanawunne sinthappe immana giide haasayeeddawaa digganaw danddayenna. ^{s18} Ayissi gooppe, Xoossay immiyaa laatay higgiiyan beettiyaawaa gidoope, yaatina Xoossay sinthappe immana giide, qaalaa geleeddawaana gidenna giyaawaa; shin Xoossay immana giide qaalaa geleeddawaan laataa Abraahaamossi immeedda.

¹⁹ Yaatina, higgii ayissi de7ii? Higgii bayizzo oosuwwa gidiyaabay ayentto bessanaw Xoossay immana giide haasayeedda Abraahaame zarii yaana gakkanaw gujjettedda; kiitanchchaa bagganna Muse gaannatiyaawaan imetteedda. ²⁰ Gaanay itti uraa xalalaassa gidenna; shin Xoossay ittuwaa.

Higgiiya Qofaa

²¹ Yaatina, Xoossay sinthappe immana giide haasayeeddawaa, itti higgii, “Hanenna” yaagii? A77a! Hewaa geenna. Ayissi gooppe, higgii asaw de7uwaa immanaw danddayiyaabaa gidoope, xillotethaykka tumu higgiiya azazettiyaawaappe beettee giyaawaa. ²² Shin Yesuusi Kiristtoosa ammanina, Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleedda la77atethay, ammaniyaawanttoo imettana mala, asay ubbay nagaraassi moodettiide de7iyaawaa, Xoossaa Maxaafay odee.

²³ Shin kase ha ammanuu yaanaassi, sinthappe qonccana ammanoo higgii nuuna qashetteedda asaadan gorddi wotheedda. ²⁴ Hewaa diraw, nuuni ammanuwan xillana mala, Kiristtoosi yaana gakkanaw higgii nuuna naagiyaawaa gideedda. ²⁵ Shin ha77i simmi ammanuu yeedda diraw, higgii hawaappe sinthaw nuuna naagiyaawaa gidenna.

²⁶ Hinttenttu ubbay ammanuwaa bagganna Kiristtoosa Yesusaa ittuwaa gideedda Xoossaa naanaa. ²⁷ Ayissi gooppe, hintte Kiristtoosanna ittuwaa gidana mala xammaqetteedda ubbatuu Kiristtoosa mayyeedita. ²⁸ Hewaa diraw, Ayihuda

asaa giddoninne Giriike asaa gidдон dummatethay baawa; ayliiyaa woy womaan-nuwaa gidдон dummatethay baawa; attumawaa woy macca asaa gidдон dummatethay baawa. Ayissi gooppe, hinttenttu ubbaykka Kiristtoosa Yesuusan itti asa. ²⁹Hinttenttu Kiristtoosawaa gidoope, simmi hinttenttu Abraahaame zare; ^{††}qassi Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleeddawaa laattiyaawantta.

Nuuni Xoossaa Naanaa Gidiyaawaa

4 Shin akeekite; bare aabbuwaa laattiyaa na7ay na7atethaan de7iidde, de7iyaawaa ubbaw godaa gidoopekka, ayllatuwaappe aw dummatiyaasay baawa. ²Shin bare aabbu geedda wodii wurana gakkanaw, A hadaraa akkeeddawanttu kushiyaaninne A miishshaa naagiyaawanttu kushiyan de7ee. ³Hawaadan nuunikka qassi na7atethaan de7iyaa wode, ha alamiyaa mooddiiyaa ayyaanatuwassii ayllateeddo. ⁴Shin yaanaw bessiyaa wodii gakeedda wode, Xoossay maccawun-nippe yelettowaa, Muse higgew moodettiya asaa garssan yeletteeddawaa, bare Na7aa kiitteedda. ⁵Ayissi kiitteeddee gooppe, higgiiyan moodettiide de7iyaawantta wozanawunne nuuna bare naanaa oothanaw kiitteedda.

⁶Xoossay hintte A naanaa gidiyaa diraw, “Abbabboo, ta Aabboo” giide waassiyaa bare Na7aa Ayyaanaa, nu wozanaa giddo kiitteedda. ⁷Hewaa diraw, hawaappe sinthaw neeni Xoossaa na7aa gidiyaaawaappe attin, aylle gidakka; qassi neeni A na7aa gidoope, Kiristtoosa bagganna Xoossay qaalaa geleeddabaa laattiyaaawaa.

Phawuloosi Galaatiyaa Asaabaa Hirgeedda

⁸Shin hintte hawaappe kase Xoossaa erennaan de7iidde, tuma gidenna xoossatuwaassi aylle gidiiide eeno geeddita. ⁹Shin ha77i Xoossaa eriide, ubbaakka Xoossaan erettiide, laafanne qassi kadhetteedda ha ayyaanatuwaakko waaniide simmiitee? Shiretti simmi, aylle gidiiide, laa7ethuwaa untuntntoo eeno gaanaw koyyiitee? ¹⁰Dummateedda gallassattuwwaa, agenatuwwaa, wodetuwaanne laythatuwaa hintte loythi naaguwaan ayllateeddita. ¹¹Taana hinttebay yashshee; taani hinttenttoo coo gaade mela daaburaadditaashsha?

¹²Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttenttuudan haneedda diraw, “Hinttenttukka taanaadan hanite” gaade, hinttentta woossay; hintte taana aynne naaqqibeykkita. ¹³Taani koyro hinttenttoo mishiraachchuwwaa qaalaa odeeddawe taana harggissishshiina gidiyaaawaa hintte eriita. ¹⁴Taw paxatethay dhayiide, hinttenttoo paace gidinakka, taana kadhiebeykkita; shenetikkabeykkita. Hewaa diraa ubba taana Xoossaa kiitanchchaa mokkiyaawaadan, woy Kiristtoosa Yesuusa mokkiyaawaadan mokkeeddita.

¹⁵Yaatina, hekko hintte nashettiyaawe beettenna! Taana gidoope, hinttenttoo danddayettiyaabaa gidina, taw hintte hinttenttu ayfiyaa wooci imminttonne ixxenawaa markkattay. ¹⁶Yaatina taani hinttenttoo tumuwaa odiyaa diraw, hintte morkke gidaytaa?

¹⁷Hara asatuu hinttenttoo qarettiyaawaa malatiino; shin untunttu qofay lo77enna; ayissi gooppe, hintte untunttoo qarettana mala, taappe hinttentta

^{††}3:29 *Abraahaame zare*: Ha77i nuuni Abraahaame golle asa. Hewaassa Phawuloosi Galaatiyaa asaw odiiidde, itti asay Yesuusa ammaneedda ammanuwan Abraahaamew tumu na7aa yaagettiide xeegettee. Hewaa guussay Xoossaa na7aa guussaa. 3:7 xeellite.

shaakkanaw koyyiino. ¹⁸ Shin taani hintte matan de7iyaa wode xalalaan gidennaan, ubba wodekka lo77obaan hintte koyettiyaawantta gidoope lo77a.

¹⁹ Ta siiqo naatoo, Kiristtoosa medhetay hinttentun beettana gakkanaw, maccawunno oythay sakkiyaa keenaa, taani hintte diraw sakettay. ²⁰ Shin taani hinttentoo hirggiyaa diraw, ha77i hintte mata baade hinttentunna doonan haasayantto, darii dosay.

Aggaarinne Saari Leemisuwaa

²¹ Muse higgiiyan moodettiide de7anaw koyyiyaawanttoo, higgii giyaawaa siskki-tee? Ane taw odite. ²² Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Abraahaamossi danggaaxi-rattipenne godattippe yeletteedda laa77u naanay de7iino” yaagee. ²³ Shin dang-gaaxiratti na7ay asay na7aa yeliyaa maaraadanka yeletteedda; qassi godatti na7ay, Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleeddawaan yeletteedda.

²⁴ Ha laa77u maccawanttu laa77u caaquwassi gidiyaa leemiso. Untuntuppe it-tinna, Musessi higgii imetteedda Siinaa Deriyaappe caaquu yeeddawunna, bare naanaa aylletethaw yelaaddu; izakka Aggaaro. ²⁵ Ha Aggaara Arabiyaa geetettiyaa gadiyan de7iyaa Siinaa Deriyaan leemisettaw; qassikka ha77i de7iyaa Yeerusalaame leemisettaw; ayissi gooppe, Yeerusalaame katamay bare giddon de7iyaa asaa ubbaanna Muse higgiiya aylletethaan de7ee. ²⁶ Shin saluwan de7iyaa Yeerusalaame aylletethaan de7ukku; iza nuussi aatto gideedda Saaro. ²⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay,

“Hannee, yelabeenna manthattee, nashetta;

yluwaa oythay oyqqi erennawunnee,

ne kooshshaa dhoqqu oothaade ilila!

Ayissi gooppe, bare asinaanna

de7iyaa maccawunnippe,

barekka de7iyaa maccawunniw

cora naanay de7ana”

yaagee. ^u

²⁸ Taanaadan ammaniyaawanttoo, nuunikka Saari na7aa Yisaaqaadan, Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleedda naanaa. ²⁹ Shin he wode asaa maaraadan yeletteeddawe, Xoossaa Ayyaanay geeddawaadan yeletteeddawaa yederssi dig-gowaadan, ha77ikka hewaa mala. ³⁰ Shin Xoossaa Maxaafay waagii? “Dang-gaaxiratti na7ay godatti na7anna ittippe laattenna diraw, danggaaxiratto izi na7anna ittippe kessa yedda” yaagee. ³¹ Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni godatti naanaa gidiyaawaappe attin, danggaaxiratti naanaa gidokko.

Kiristtoosan Aylletethaappe Kesussaa

5 Nuuni aylletethay baynnaan, de7ana mala, Kiristtoosi nuuna aylletethaappe kesseedda; simmi minniide eqqite; laa7enthuwaa aylletethaa morgge mithaan waaxettoppote.

² Sisine, taani Phawuloosi, hinttentta yaagay; hintte qaxxarettiyaawaa gidoope, Kiristtoosi hinttentta aynne maaddenna. ³ Qaxxarettiya ubbatuu higgii giyaawaa ubbaa poliide naaganaw bessiyaawaa gujjaade qopethay. ⁴ Higgiiya

naagiide xillanaw koyyiyaawanttoo, Kiristtoosappe shaaketteedditaa; Xoossaa aadho keekatethaappekka kunddeedditaa. ⁵Nuuna gidoope, nuuni Xoossaa Ayyaanaa bagganna ammanuwan xillanaw nashechchaan naageetto. ⁶Ayissi gooppe, nuuni Kiristtoosi Yesuusanna ittippe de7ooppe, siiquwan oothiyaa ammanuwaappe attin, qaxxarettinakka, qaxxarettennaani agginakka nuuna aynne maaddenna.

⁷Kase lo77o woxxiita; shin tumatethaw hintte eeno geenna mala, oonee hinttentta diggeeddawe? ⁸Ha cimuu hinttentta xeeseedda Xoossaa yibeenna. ⁹Asay giyaawaadan, guutha irshshuu munaqaa ubbaa denthee. ¹⁰Hinttenttu harabaa qoppennawaa taani Xoossaan ammanettay; shin hinttentta metiyaa uray oona gidoope, Xoossaa bare pirddaa akkanawaa.

¹¹Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hawaa gakkanaw qaxxaray kosshiyaawaa odiyaawaa gidoope, taana ayissi yederssiinoo? Hewe tuma gidoope, taani Kiristtoosa masqqaliyaabaa tamarissina aynne metiyaabay baawa. ¹²Hinttentta metootheriyaawanttu barentta barenttookka goyreerikkinoossha!

¹³Hinttentta gidoope, taanaadan ammaniyaawanttoo, aylletethaappe kesanaaw xeeseetteedditaa. Gidoopenneekka aylletethaappe hintte keseeddawaan, hintte asatethaa amuu hinttentta mooddoppo. Hewaa diraa siiquwan ittuu ittoo moodettite. ¹⁴Ayissi gooppe, higgii ubbay itti haasayan qashetteedda; ikka, “Ne shooruwaa ne huuphiyaadan siiqa” yaagiyaawaa. ¹⁵Shin hintte ittu ittuwaanna sa7ettiyaawaanne meetettiyaawaa gidoope, hintte hintte gidon wureenna mala naagettite.

Ayyaanaanne Ashuwaa

¹⁶Shin sisite; Xoossaa Ayyaanay hinttentta kaaletiyaawaa gidoope, hintte ashuwaa amuwaa mulekka polikkita. ¹⁷Ayissi gooppe, nu ashuu amottiyaawaa Geeshsha Ayyaanay ixxee; qassi Geeshsha Ayyaanay amottiyaawaa nu ashuu ixxee; hawanttu ittuu ittuwaanna ixettiino. Hewaa diraw, hintte dosiyaawaa oothanaw danddaykkita. ¹⁸Shin Xoossaa Ayyaanay hinttentta kaaletiyaawaa gidoope, Muse higgii hinttentta mooddenna.

¹⁹Ashuwaa oosuu eretteeddawaa; ikka ayee gooppe, woshummiyaawaa, tunatethaa, aadhdheedda tunatethaa oosuwaa, ²⁰eeqaw goyinniyaawaa, bitiyaawaa, morkketethaa, palumaa, qanaatiyaawaa, hanquwaa, barena dosiyaawaa, walaqettiyaawaa, ittuu ittuwaappe shaakettiyaawaa, ²¹asawaa amottiyaawaa, mathotiyaawaa, yethanchchaa gidiyaawaanne hawantta malatiyaawantta. Kasekka taani hinttenttoo odeeddawaadan, hawantta malatiyaawantta ootheriyaawanttoo Xoossaa kawutethaan geliyaasay baawa.

²²Shin Geeshsha Ayyaanaa ayfii, siiquwaa, nashechchaa, sarotethaa, danddayaa, keekatethaa, lo77otethaa, ammanettiyaawaa, ²³ashikketethaa, bare huuphiyaa naagiyaawaa. Hewantta malatiyaawantta diggiyaa higgii baawa.

²⁴Kiristtoosa Yesuusabaa gidiyaawanttu barenttu asatethaa A iita qofaannanne A amuwaanna ittippe masqqaliyaa bollan misimaariyan dhishiide kaqqeeddino. ²⁵Nuussi Geeshsha Ayyaanay de7uwaa immowaappe guyyiyan, nuuna qassi I kaaletto. ²⁶Ane otorettiyaawaa, woy ittuu ittuwaa hanqqethiyaawaa, woy ittuu ittuwaa qanaatiyaawaa aggoytte.

Ittu Ittuwaanna Maadettiyaawaa

6 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenan Geeshsha Ayyaanan de7iyaawanttu itti uray ay bayizzuwaaw oothiide, beettooppekka, ashikketethaa ayyaanan A suurissite; qassi hintte paacettenna mala, hintte huuphiyaa naagite. ²Ittu ittuwaaw tookuwaaw tookkite; hewaa oothiyaawaan Kiristoosa higgew azazettiita. ³Ayissi gooppe, itti uray aynne hanennaan de7iidde, ittibaa I haneeddawaa aw malatoope, bare huuphiyaa cimnee. ⁴Shin asay ubbay huuphiyan huuphiyan bare oosuwaaw paacco; hewaappe guyyiyan, hara asawaanna likkennaan, bare huuphe oosuwaaw xalalaan ammanettiyaawaa demmana. ⁵Ayissi gooppe, asay ubbay huuphiyan huuphiyan bareppe naagettiyaawaa oothana bessee.

⁶Shin Xoossaa qaalaaw tamaariyaawe barew de7iyaa lo77obaa ubbaaw barena tamaarissiyaawaanna shaakko.

⁷Hinttentta hinterekkaw cimmooppe. Ooninne Xoossaa bolla qilliiccanaw danddayenna; ayissi gooppe, asay bare zeriyaawaa zarethiide qoycana. ⁸Bare ashuwaaw amuwan zeriyaawaa gidoope, ashuwaaw amuwaappe hayquwaaw qoycana. Shin Xoossaa Ayyaanan zeriyaawaa gidoope, Xoossaa Ayyaanaappe medhinaaw de7uwaaw qoycana. ⁹Ane lo77o oosuwaaw oothanaw minnoyyte. Ayissi gooppe, nuuni minni oothoope, qoyciyaa wodii sinthappe yaanawaa. ¹⁰Hewaa gidoope ha oothanaw nuuni danddayiyaawaan, asaa ubbaaw lo77obaa oothoytte; shin ubbaappe aathiide, nuunanna ammanuwan de7iyaawanttoo lo77obaa oothoytte.

Wurssethaaw Zoriyaanne Sarotaa

¹¹Taani ta kushiyan, ay mala wolqqaama pidolatuwan, hawaa hinttenttoo xaafaadditantto be7ite. ¹²Asaa sinthan lo77iide beettanaw koyyiyaa ubbatuu, hintte qaxxarettana mala koyyiino; shin hewaa untunttu oothiyaawe barenttoo Kiristoosa masqqaliyaa diraw yederssettennaan attana xalalaassa. ¹³Ayissi gooppe, untunttu hintte qaxxaretteeddawaan ceeqettanaw hinttentta qaxxarettino giinoppe attin, haray atto qaxxaretteeddawanttukka barenttu huuphew Muse higgiyaa naagikkino.

¹⁴Shin alami taw kaqettina, taanikka alamew kaqetteedda Yesuusi Kiristoosa masqqaliyaappe attin, taani ceeqettiyaabay harabay taappe haakko. ¹⁵Ayissi gooppe, Kiristoosi Yesuusan ooratha medhetaa gidiyaawe maaddeeppe attin, qaxxarettin akka qaxxarettennaan aggin akka aynne maaddenna. ¹⁶Ha wogaan hamettiyaaw ubbatuwaaw bollaninne Xoossaa asaa ubbaaw bolla, sarotethaynne maarotethay gido.

¹⁷Taani Yesuusaw mayteedd mallaa ta bollan tokkeedda diraw, hawaappe sinthaw itti asaykka taana metoothoppo.

¹⁸Taanaadan ammaniyaawanttoo, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa aadho keekatethay hinttenttunna gido. Amen77i.

*Phawuloosi***Efesoona Asaw***Xaafeedda Kiitaa***Geluwaa**

Phawuloosi Efesoonaan de7iya asaassi xaafeedda kiitaan ubbabaappe aathiide I xeelleeddawe, “Xoossaa qofaa oosuwan peeshshanawe saluwaaninne sa7an de7iyaabay ubbay ittippe shiiqiide, itti Kiristoosa maataa garssan aqiyaa wodii gakkana” yaagiyaa qofaa (1:10). Hewaa bollanka gujay Yesuusi Kiristoosanna ittippe gidiide, asaa zariyaa ubbay ittuwaa gidana mala, ha wolqqaama qofaa oosuwan peeshshanaadan Xoossaa asaa hassayissee.

Efesoona Kiitay koyro saan xaafii ittippetethaawaa xaafanaw doommeeddawaa aassiide, Xoossay Aawuu bare asaa wooti dooreeddentto, untunttukka A na7aa, Yesuusi Kiristoosan barenttu nagaraappe maarettiide, waani la77a ke-seeddenttonne Xoossaa wolqqaama hidootaa qaalay Geeshsha Ayyaanaa bagganna wooti eretteeddentto odee. Laa7ethiyaa shaakuwan qassi xaafii ha kiitaa nab-babiyaa wanttu barenttu ittippetethaa de7uwan Kiristoosan untunttussi de7iya ittippetethay tuma gidana mala untunttu waaniide de7anaw bessintto qofissee.

Asay Kiristoosan de7iya ittippetethaan waaniide de7anaw danddayintto dumma dumma hiilla haasayan qonceedda. Ammaniyaa asay itti asatethaa leemisuwaa gidiyaa wode, Kiristoosi he asatethaw huuphiyaa gidee. Ammaniyaa asay gimbiyaa golliyaan leemissettiyaa wode, Kiristoosi he gimbbiyaa gollew godaa xaphuwaa minissiyaa waanna shuchchaa gidee. Ammaniyaa asay machchiyaadan leemissettiyaa wode, Kiristoosi asinaadan gidee. Xaafiyaawe Kiristoosa bagganna qonceedda Xoossaa aadho keekatethaa daro dhoqqissi nashshi haasayiidde, ciimateedda qofaa shiishshee. I ubbabaakka Kiristoosa siiquwan, I yarshshettowan, A maarotethan, A aadho keekatethaaninne A sarotethaa bagganna xeellee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa
Geluwaa (1:1-2)

Kiristoosanne ammaniyaa asaa (1:3-3:21)

Kiristoosan beettiyaa oratha de7uwaa (4:1-6:20)

Wursethaya qutiyaa (6:21-24)

1 Taani Xoossaa sheniyaan Kiristoosi Yesuusi kiitheedda Phawuloosi, Efesoonaan de7iya Xoossaa naanaw qassi Kiristoosa Yesuusaw ammanettiide de7iyaawanttoo ha dabidaabbiyaa xaafay.

²Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristoosappe aadho keekatethayinne sarotethay hinttenttoo gido.

Kiristoosappe Beettiyaa Ayyaanaa Anjuuwaa

³Ayyaanaa anjuuwaa ubbaan Kiristoosa bagganna bolla saluwaan nuuna anjeeedda Xoossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa Aawuwaa, nuuni galateetto. ⁴Nuuni A sinthan geeshshatuwaanne pokkuu bayinnawantta gidana mala, Xoossay nuuna sa7ay medhettanaappe kase, Kiristoosa bagganna bare siiquwan dooreedda. ⁵Xoossay bare sheniyaan bare doseeddawaadan, Yesuusi Kiristoosa bagganna nuuna bare

naanatuwaa oothanaw kasetiide qoppi wotheedda. ⁶ Xoossay bare siiqiya Na7aa bagganna nuussi coo immeedda aadho keekatethaa bonchchuwaa diraw, nuuppe galataa akkanaw hewaa ootheedda.

⁷ Nuuni Xoossaa aadho keekatethaa daruwaadan, Kiristoosa suuthan wozetteeddo; hewan Xoossay nu nagaraa atto geedda. ⁸ Xoossay bare aahdheedda eratethaa ubbaaninne bare wozanaa qofaa ubbaan bare aadho keekatethaa nuussi darissiide immeedda. ⁹ Ayissi gooppe, Xoossay bare qoppeeddawaa ootheedda; qassi Kiristoosa bagganna polanaw qoppi wotheedda xuura yewuwaa nuuna erisseedda. ¹⁰ Xoossay wodiya wurssethay gakkiya wode polanaw qoppeedda qofay Kiristoosa waanna udiide, saluwaaninne sa7an de7iya medhetaa ubbaa ittippe aani shiishshanawaa.

¹¹ Ubbabay Xoossaa qofaadaaninne I geeddawaadan haneedda; Xoossay kasetiide qoppi wotheeddawaadan, Kiristoosa bagganna nuuni aawantta gidanaadan, nuuna dooreedda. ¹² Nuuni kasetiide, Kiristoosa bagganna akkana giide nashechchan naagiyaawanttu, Xoossaa bonchchuwaa galateetto. ¹³ Hinttewukka qassi hewaadan haneedda; tumu kiitaa, hinttenttoo atotethaa aheedda mishiraachchuwaa qaalaa, hintte siseedda wode Kiristoosa ammaneeddita; Xoossay hinttenttoo immana geedda Geeshsha Ayyaanaa bagganna, hintte Aawaa gidiyaawaa erissiyaa maatafaa hintte bolla wotheedda. ¹⁴ Xoossay bare asaw immana geeddawaa nuuni laattana gakkanaw, Geeshsha Ayyaanaa waasetethaa oyqqeeddo. Hewe qassi A bonchchuwassi, galataa gidanawa.

Phawuloosi Efesoona Asaw Woosseedda

¹⁵ Hewaa diraw, Godaa Yesuusa hintte ammaniyaawaanne geeshshatuwaa ubbaa hintte siiqiyaawaa taani sisoodeppe doommaade, ¹⁶ hinttenttoo Xoossaa galatiyaawaa aggabeyikke; Xoossaa woossaadde hinttewukka woossay. ¹⁷ Qassi Godaa Yesuusi Kiristoosa Xoossay, bonchchuwaa Aawuu, Xoossaa hintte eranaadan, hinttenu aahdheedda eranchcha oothiyaa qassi Xoossaa hinttenttoo qonccissiyaa Geeshsha Ayyaanaa hinttenttoo immanaadan, taani woossay. ¹⁸ Xoossay hintte akkana giide, nashechchan naagi utteeddawoo hinttenu xeeseeddawaanne I bare asaw immana giya anjuu ay keenaa durentto hintte eranaadan, Xoossay hintte wozanaa dooyyina, A poo7uwaa hintte be7anaadan, taani Xoossaa woossay.

¹⁹⁻²⁰ Qassi A ammaniyaa nuunan A wolqqay loythi oothee. Ha nuunan de7iya wolqqaynne hayiquwaappe Kiristoosa dentiide, saluwaa sa7an Xoossaappe ushechcha bagganna ^{††}utisseedda wolqqaama wolqqay ittuwaa. [‡]²¹ Kiristoosi saluwaa sunthatuwaappe, godatethay de7iyaawanttuppe, wolqqaamatuwaappenne godatuwaa ubbaappe bolla giidiide mooddee; I ha77i de7iyaa yeleta xalalaan gidanaan, sinthaappe yaana yeletaanikka hara sunthatethaa ubbaappe dhoqqee. ²² Xoossay ubbabaa Kiristoosa gediyaappe garssan moodissiide, qassi Xoossay I ubbabaani ubbaappe bollanna Godaa gidanaadan, woosa gollew A immeedda. ^{za} ²³ Woosa gollii Kiristoosa asatethaa; woosa gollii Kiristoosi ubbasan ubbabaa kunthiyaa A poluwaa.

^{††}1:19-20 *ushechcha bagga*: Wolqqaanne bonchchuwaa sa7aa.

^y1:19-20 Maz 110:1 ^z1:22 Maz 8:6 ^a1:22 Qol 1:18

Kiristoosan Hayiquwaappe De7oo Pinniyaawaa

2 Hintte azazettennan ixceeda dirawunne hintte nagaraa diraw, kase wodiyaan ayyaana hayiquwaa hayiqaeddita. ²He wode hintte ha alamiyaa yeletaa iita ogiyaa hametteeddita; carkkuwaa gidдон de7iya wolqqaama ayyaanatuwaa kaappoo qassi Xoossaw azazettenna asaa ha77i mooddiyaa ayyaanaw azazetteeddita. ³Nuunikka qassi ubbay he asaa mala; qassi nuuni nu ashuwaa amuwaadan de7eeddo; nu ashuunne nu wozanay koyyeeddawaa ootheeddo. Nuunikka haratuwawaadan, nu medhetaan Xoossaa hanquwaa akkanaw de7eetto.

⁴Shin Xoossaa maarothethay dara gidiyaa diraw, bare siiquwaa daruwaadan, ⁵Nuuni aw azazettennan ixxiide, haray atto ayyaan hayiqaeddawantta gidinakka, I Kiristoosanna nuussi de7uwaa immeedda. Xoossaa aadho keekatethan hintte atteeddita. ⁶Nuuni Kiristoosi Yesuusanna saluwaanne sa7aanne mooddanaadan, Xoossay nuuna aananna ittippe hayiquwaappe dentheedda. ⁷I sinthappe yaana wodiyaan, nuussi Kiristoosi Yesuusan de7iya keekatethan, ubbaappe aadhhiyaa bare aadho keekatethaa dhoqqatethaa bessanaw hewaa ootheedda. ⁸Ayissi gooppe, hintte Xoossaa aadho keekatethan, ammanuwan atteeddita; hawe Xoossaa imuwaappe attin, hintte oosuwaanna gidenna. ⁹Hintte daaburan beettibeenna diraw, hintte ceeqettiyaabay ayayiinne baawa. ¹⁰Ayissi gooppe, nuuni Xoossaa medhetaa; I nuussi kasetiide giigissi wotheedda lo77o oosuwaa nuuni oothanaadan, Kiristoosi Yesuusa bagganna nuuna medhdheedda.

Kiristoosan Beettiyaa Ittipetethaa

¹¹Hewaa diraw, hinttenoo zariyaan Ayihuda gidenna asatoo, barenttu asatethaa bolla kushiyan oosetteeddawan, barena qaxxaretteddawantta giya Ayihudatuu, qaxxarettibeennawantta giide xeesiyaawanttoo, hintte kase oonentto akeekite. ¹²He wode hintte Kiristoosappe shaaketteeddita; imatha gidiiide, Israa7eeliyaa asaappe haakkiide de7eeddita; Xoossay bare asaw immana giide caaqeedda caaquwaappe ayinne demmibeykkita; ha sa7aa bolla hintte demmana giide, nashechchan naagi utteeddawaa demmennaaninne qassi Xoossay bayinnaan de7eeddita. ¹³Shin hintte kase haakkiide de7iyaawanttu ha77i Kiristoosa Yesuusanna de7iide, Kiristoosa hayiquwan mataa shiiqaeddita.

¹⁴Ayissi gooppe, Kiristoosi Ayihuda asaanne Ayihuda gidenna asaa ittuwaa udiide, nuussi sarotethaa aheedda. Untunttu laa77uwaa shaakkiide, morkke oothi wotheedda morkketethaa godaa bare asatethan koli yeggeedda. ¹⁵I bare huuphew ha laa77u zaretuwaappe itti ooratha asaa medhdhiide sarotethaa wothanaw, Ayihuda asatuwaa higgiiyaa A azazatuwaanne wogatuwaanna ittippe dhayisseedda. ¹⁶Kiristoosi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide hayiqaeddita bare hayiquwan morkketethaa dhayiseedda; qassi masqqaliyaa bagganna laa77u zaretuwaakka itti asaa oothi sigethiide, Xoossaakko aheedda. ¹⁷Kiristoosi yiide, Xoossaappe haakkiide de7iya hinttenttoo Ayihuda gidennawanttoonni, A matan de7iya Ayihudatoo ubbaw, mishiraachchuwaa qaalaa sarotethaa odeedda. ¹⁸Ayissi gooppe, nuuni ubbay, Ayihudatuukka Ayihuda gidennawanttukka, itti Geeshsha Ayyaan Kiristoosa bagganna Aawuwaa sintha shiiqanaw danddayeetto.

¹⁹ Simmi hintte Ayihuda gidenna asatuu hawaappe sinthaw allagaa woy imathaa gidikkita; ha77i hinttenne geeshshatuu itti biittaa asaa; qassi Xoossaw hintte soy asaa. ²⁰ Yesuusi kiitteeddawanttunne timbbitiyaa odiyaawanttu baaseedda baasuwa bolla hinttekka keexetteedita; godaa xaphuwaa minissiyaa waanna shuchchay Kiristoosi Yesuusa. ²¹ I golliyaa ubbaa ittipe shiishshi oyqqiide, Xoos-saa bagganna Geeshsha, Xoosaa Geeshsha golle gidana mala dichchee. ²² Hintte qassi Xoossay bare Ayyaanan de7iya golliyaa gidanaw, haratuwaa ubbaanna ittipe Kiristoosan keexettiita.

Phawuloosi Ammanenna Asaw Ootheedda Oosuwaa

3 Hewaa diraw, hinttenoo Ayihuda gidenna asatoo, taani Phawuloosi hintte diraw Kiristoosi Yesuusa qasho asaa gideeddawe, Xoosaa woossay. ² Xoossay bare aadho keekatethan, taani hinttena maaddanaadan, ha oosuwaa taw immeeddawaa hintte loythi siseeddita. ³ Xoossay bare xuura qofaa taw qonccissiide, taana erisseedda; taani hewaa qanthaan xaafaaddi. ⁴ Qassi taani xaafeddawaa hintte nab-babiyaa wode, Kiristoosa xuura taani woota akeekaadditanttonne eranaw dand-dayiita. ⁵ Beni wode asay he xuura yewuwaa sisibeenna; shin Xoossay hewaa Yesuusi kiitteedda Xoosaa naanatoonne timbbitiyaa odiyaawanttoo, Geeshsha Ayyaanan ha77i qonccisseedda. ⁶ Xuura yewuu hawaa; Ayihuda gidenna asay wonggalaa bag-ganna, Xoosaa anjuwaa Ayihudatuwaana ittipe laattiino; untunttu itti asatethan shaakettanaan de7iino; qassi Kiristoosi Yesuusa bagganna Xoossay immana geed-dawaa Ayihudatuwaana shaakkiino.

⁷ Xoossay bare oosuwaa wolqqa bagganna taw immeedda aadho keekatethan taani ha wonggalaw qooma gidaaddi. ⁸ Taani geeshshatuwaa ubbaa gidon laafiyaawaa gidoopekka, Ayihuda gidenna asaw zaway bayinna Kiristoosa duretethaa mishiraachchuwaa qaalaa odiyaa ha qaadaa Xoossay taw immeedda. ⁹⁻¹⁰ Qassi taani hewaa Xoosaa xuura qofaa asaa ubbaw qonccissa odana; ubbabaa medhdheedda Xoossay bare xuura yewuwaa beni wode genthi wotheedda. Xoos-say ha77i hewaa woosa golliyaa bagganna saluwaa sa7an de7iya kaappatoonne godatethay de7iyaawanttoo zaway bayinna bare aadhdheedda eratethaa qonccis-sanaw ootheedda. ¹¹ Xoossay hewaa nu Godaa Kiristoosi Yesuusa bagganna I poleedda bare medhinaa qofaadan ootheedda. ¹² Nuuni Kiristoosi Yesuusanna it-tippe gidiide, A ammaniyaa ammanuwan ammanettiide, ayinne yayyennaan Xoos-saa sintha shiiqanaw danddayeetto.

¹³ Hewaa diraw, taani hinttewaan metootiyaawan hintte hirggenna mala, hinttena woossay; ayissi gooppe, taani hintte bonchchoo metootay.

Kiristoosa Siiquwaa

¹⁴⁻¹⁵ Hewaa diraw, taani saluwaaninne sa7an de7iya ammaniyaa golliyaa asay ubbay aappe yeedda ¹⁶⁻¹⁷ Xoossay bare bonchchuwaa daruwaadan, bare Geeshsha Ayyaanan, hinttenttoo hintte garssa asatethan hintte minniyaa wolqqa immanaadaaninne, qassi ammanuwaa bagganna Kiristoosi hintte wozanaa bare golliyaa medhdhanaadan, taani Xoosaa woossay; qassikka

¹⁶⁻¹⁷ **3:14-15 aappe yeedda:** Aappe denddowaan, ittuwa ittuwaa huuphiyan huuphiyan eriyaawaassa.

hintte xaphuwaa yeddiide, tokettiide siiquwan minnanaadan, Xoossaa woossay. ¹⁸Qassi geeshshatuwaa ubbaanna Kiristoosa siiqu ay keenaa aakentto, adussentto, dhoqqenttonne ciimmentto ^{ss}eriyaa wolqqaa hinttenttu demmanaadan, taani Xoossaa woossay. ¹⁹Eratethaappe aadhdiyaa Kiristoosa siiquwaa hintte eranaadaaninne qassi Xoossawaa gidiyaa ubbabaani hintte poli kumanaadan, taani Xoossaa woossay.

²⁰⁻²¹Simmi nu giddon oothiyaa bare wolqqaa bagganna nuuni woossiyaawaa woy qoppiyaawaa ubbaappe loythi darissi oothanaw danddayiyaa Xoossaw, woosa golliyaaninne Kiristoosi Yesuusana ubba wode medhinaappe medhinaa gakkanaaw bonchchuu gido. Amen77i.

Bollaa Ittipetethaa

4 Hewaa diraw, taani Godaw oothiyaa diraw qashetteeddawe Xoossay hinttena xeeseedda xeessaw bessiyaa de7uwaa hintte de7anaadan, taani hinttena woossay. ²Ubba wode hintte hintte huuphiyaa kawushshiyaawantta, ashikketuwaanne danddayanchchatuwaa gidite; ittuu ittuwaa maaddiyaawan hintte siiquwaa bessite. ³Hinttena ittippe gathi qachchiyaa sarotethaan, Geeshsha Ayyaanay hinttenttoo immiya ittipetethaa naaganaw minnite. ⁴Xoossay hinttena xeeseedda hidootay, hintte demmana giide naagi utteeddawe mexxi ittuwaa gidowaadan, itti asatethayanne itti Geeshsha Ayyaanay de7ee. ⁵Itti Goday, itti ammanuunne itti xinqqatay de7ee. ⁶Ubbaa Goday, ubbaa bagganna oothiyaawe, ubbaa giddon de7iyaawe, itti Xoossay, ubbaa Aawuu de7ee.

⁷Shin Kiristoosi immeedda imuwaadan, nuuni huuphiyan huuphiyan dumma imuwaa akkeeddo. ⁸Hewaa diraw, Xoossaa Maxaafay, “I pude dhoqqasaa keseedda wode, omoddetteeddawantta afeedda; asawukka imotaa immeedda” yaage. ⁹Yaatina, “Pude keseedda” giyaawe waagiyaawe? I koyiro duge wodhdheedda; hewe sa7aw hirkki wurssethasaa wodhdheedda giyaawaa. ¹⁰Ha duge wodhdheeddawe bare huuphew A; he I ubbabaa kumanaadan, saluwaa ubbaappe dhoqqiyaasaa pude keseedda.

¹¹Asaw imotaa immeeddawe A; I ittuwaa ittuwaa Yesuusi kiitteeddawantta, haratuwaa timbbitiyaa odiyaawantta, qassi haratuwaa mishiraachchuwaa qaala odiyaawantta, qassikka haratuwaa woosa golliyaa kaaletthiyaawanttanne tamaaris-siyaawantta oothi suntheedda. ¹²I hewaa geeshshatuu ubbay ammaniyaa asaa oosuwaa oothanaadaninne Kiristoosa bollan keexettanaadan giigissanaw ootheedda. ¹³Qassi nuuni ubbay Xoossaa Na7aa ammaninanne erina beettiyaa ittipetethaakko gakkana; nuuni Kiristoosa polo dichchaa keenaa dicciide, donza asa gidanaadana.

¹⁴Nuuni beetan yaanne haanne shocettiide, barenttu cimmiyaa hanotaan asaa balaa ogiyaa kaaletthiyaa geniyaa asaa timirttiyaa carckuwaa ubbaan sugettiidde,

^{ss}**3:18** *aakentto, adussentto, dhoqqenttonne ciimmentto*: Hawe bessiyaawe saluwan de7iyaa Yeerusalaamo woy Xoossaa siiquwaa woy Xoossaa aadho eraa woy Yesuusa masqqalew de7iyaa bilethaa.

hawaappe sinthaw na7a gidanaw bessenna. ¹⁵Shin nuuni siiqotethan tumuwaa haasayiide, huuphe gidiyaa Kiristtoosakko ubbabaani diccanaw bessee. ¹⁶Bollaa gidдон de7iya dumma dumma shaakotay aani ittippe oyqetteeddino; qassi kumentha bollay barew imetteeddasaa ubbaan ittuu ittuwaanna gakeettiide, ittippe oyqetti utteedda; he dumma dumma shaakotay oothanaw bessiyaawaa oothiyaa wode, kumentha bollay siiquwan dicceenne barena keexxee.

Kiristtoosan Beettiyaa Ooratha De7uwaa

¹⁷Hewaa diraw, taani hawaa hinttenttoo Godaa sunthan odayenne markkatay. Hintte go77i bayinna qofaa qoppiyaa Ayihuda gidenna asatuwaadan de7oppite. ¹⁸Unttuntu wozanay dhumaani de7ee; unttuntu ayinne erennawantanne azazettenna diraw, Xoossay immiya de7uwaappe haakkeeddino. ¹⁹Unttuntu matan yeella giyaawe baawa; unttuntu woshummaw kajeelanaw barenttu huuphiyaa aathi immiino; qassi tunabaa ubbaa paci bayinnaan oothanaw loythi yorattiyaawanta.

²⁰Shin hintte Kiristtoosawaa hewaadan tamaaribeyikkita. ²¹Aabaa tumu siseed-dita; qassi tumatethaykka Yesuusan de7iyaawaa, aappe tamaareddita. ²²Hintte kase de7iya de7uwaa aggite; qassi bare cimmiyaa amuwan dhayiyaa hintte eca asatethaa dhayissite. ²³Hintte wozanayne qofay ubbanna ooraxxanaw bessee. ²⁴Tumu xillotethaaninne geeshshatethan Xoossaa leemisuwana medhettedda ooratha asatethaa mayyite.

²⁵Simmi worddotoppite. Nuuni ubbay Kiristtoosa asatethan itti asaa gidiyaa diraw, asay ubbay bare ishaw tumuwaa haasayanaw bessee. ^{d26}Hanqqettite; shin hintte hanquwan nagaraa oothoppite. Hintte hanquwan de7ishshin, away wuloppo. ^{e27}Xalahew xoo77iyaa immoppite. ²⁸Wuu77iyaa uray hawaappe sinthaw wuu77oppo; shin hewaa aggiide, hiyyeesatuwaa maaddanaw, bare kushiyan lo77obaa oothiide daaburo.

²⁹Hintte haasayay sisiyaawanta go77ana mala, koshshiyaawaadan menthethiyaa lo77o qaalay hintte doonaappe kesoppe attin, iita qaalay mulekka kesoppo. ³⁰Xoossay hinttena woziyaa gallassaw hintte attametti utteedda Xoossaa Geeshsha Ayyaanaa kayyoyoppite. ³¹Ixxiyaa hanotaa, yiilluwaa, hanquwaa, waasuwanne cashshaa ubbaa iitatethaa ubbanna hintteppe dhayissite. ³²Ittuu ittoo keekitenne qarettite; qassi Xoossay Kiristtoosa bagganna hinttenttoo atto geeddawaadan, hintteikka ittuu ittuwaa atto giite.

Poo7uwaan De7ite

5 Simmi Xoossay siiqiyaa naanatuwaadan, A malatite. ²Qassi Kiristtoosi nuuna siiqiide, bare huuphiyaa Xoossaw nashechchiyaa yarshshuwaadaaninne imotaa udiide immeddawaadan, hintteikka siiquwan de7anaw bessee. ^f

³Shin Xoossaa naanaw bessiyaawaadan, hintte gidдон woshummiyaawenne tunatethaa ubbay, woy miishshaa amottiyaawe mulekka sisettoppo. ⁴Yeelayiyaawenne eeya haasayay woy pathenna qidhii hinttenttoo bessennawaa gidiyaa diraw, hintte matan ubbakka de7oppo; hintte hewaa ubbaa aggiide, Xoossaa galatanaw bessee. ⁵Hawaa erite; ooninne woshummiyaawaa woy tunabaa

oothiyaawaa, woy miishshaa amottiyaawaa gidoope, Kiristtoosa kawutethaanne Xoossaa kawutethaa laattanaw danddayenna; miishshaa amottiyaawe eeqaw goyinniyaawaappe dummattenna.

⁶Hinttena ooninne pathenna haasayan cimmooppo; ayissi gooppe, hawaa gaasuwan Xoossaa hanquu azazettenna asaa bolla yaana. ⁷Simmi hewaa mala asaanna zuppetoppite. ⁸Ayissi gooppe, kase hintte dhumaani de7eeddita; shin Godaa bagganna ha77i poo7uwan de7iita; poo7uwan de7iya asaadan poo7uwan hamettite. ⁹Ayissi gooppe, poo7uu lo77otethaa, xillotethaanne tumatethaa ubbaa ayiffee.

¹⁰Godaa nashechchiyaabay ayentto tamaarite. ¹¹Go77i bayinna dhumaa oosuwa qonccissi bessiteppe attin aananna walakettoppite. ¹²Untunttu geeman oothiyaawe haray atto haasayiyaawekka pokkee. ¹³Shin ubbabay poo7uwa kesiyaa wode, qoncciyaan beettana; ayissi gooppe, qoncciyaan beettiyaa ubbabay poo7uwaa. ¹⁴Hewaa diraw,

“Gemi77ishiyaawoo, beegotta;
hayiquwaappekka dendda;
Kiristtoosi new poo7issanawaa”
yaagee. *

¹⁵Simmi hintte waani de7intto akeekite; aadhdheedda eratethaanna de7iya asaadan de7iteppe attin, aadhdheedda eratethay bayinna asaadan de7oppite. ¹⁶Wodii iita gidiyaa diraw, hintte wodiya hinttew danddayettowaadan lo77otethaw go77ettite. ¹⁷Hewaa diraw, Goday koyyiyaawe ayentto akeekiteppe attin, eeya gidoppite.

¹⁸Qassi hinttenan Geeshsha Ayyaanay qanxxennaan kumoppe attin, hinttena bayizziyaa woyiniyaa giyaa eessaa ushiide mathottoppite. ¹⁹Mazimuriyaa yethaan, galatiidde yexxiyaawaaninne ayyaana yethaan ittuu ittuwaanna haasayite; qassi galatiyaa yethaaninne mazimuriyaa yexxiyaawaan hintte wozanaan Godaa galatiidde yexxite. ²⁰Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan, Aawuwaa Xoossaa ubbabaw ubba wode galatite.

Asinaabaanne Machchattibaa

²¹Kiristtoosaw yayyiidde, ittuu ittoo moodettite.

²²Machchetoo, Godaw moodettiyaawaadan, hintte asinaw moodettite. ²³Ayissi gooppe, Kiristtoosi qassi woosa gollew huuphe gidiyawaadan, asinaykka bare machchattiw huuphe; qassi Kiristtoosi bare huuphiyan, bare bollaa gidiyaa woosa golliyaa ashshiyawaa. ²⁴Shin woosa golli Kiristtoosaw moodettiyaawaadan, machchetuu qassi barenttu asinaw ubbabaani moodettanaw bessee.

²⁵Asinattoo, Kiristtoosi woosa golliyaa siiqiide, bare huuphiyaa iziw immeeddawaadan, hintteikka hintte machchatuwaa siiqite. ²⁶I woosa golliyaa bare qaalaaninne haathan meecci geeshshiide, Xoossaw dummayanaw hawaa ootheedda. ²⁷Kiristtoosi woosa golliyaa qitay woy deemuwaa cidhdhissiyaawe woy hewaa malatiyaawe bayinnaan, A kumentha bonchchuwaanna geeshshaanne borettennawaa udiide, bare huuphew shiishshanaw koyyeedda. ²⁸Simmi qassi asinay bare machchatto bare bollaadan siiqanaw bessee; bare machchatto siiqiyaawe

*5:14 Hawe mazimuriyaa gidiidde amaneedda asay xammaqettiya wode yexettiyaawaa.

barena siiqee. ²⁹ Ayissi gooppe, bare bollaa ixxiyaa asay mulekka baawa; shin Kiristtoosi woosa golliyaa muziyaawaadaaninne naagiyaawaadan ooninne bare bollaa muzeenne naagee. ³⁰ Ayissi gooppe, nuuni A bollaa dumma dumma asatethaa.

³¹ Xoossaa Maxaafay; “Hewaa diraw, attumawe bare aawuwaanne bare daayo aggiide, bare machchattina ittippe de7ana; untunttu laa77uukka itti ashuwaa gidana” yaagee. ³² Ha xuuray wolqqaama tumatethaa; shin taani hawe Kiristtoosabaanne woosa golliyaabaa odee yaagay. ³³ Gidooppekka, qassi asinay huuphiyan huuphiyan machchiyaa bare huuphiyaadan siiqanaw bessee; machchattakka bare asinaa bonchchanaw bessee.

Yeleddawanttubaanne Yeletteedda Naanatuwaabaa

6 Naatoo, hinttena yeleddawanttoo Godaa bonchchiyaawaadan azazettite; ayissi gooppe, hawe oothanaw bessiyaawaa. ^{h2-3} “New ubbay lo77anaadaaninne sa7an ne laythay aduqqanaadan, ne aawuwaanne ne daayo bonchcha” giya azazuu Xoossay immana geedda hidootaana de7iya koyiro azazuwaa. ⁱ

⁴ Aawatoo, hintte hintte naanatuwaa Godaa seeraaninne zoriyaan dichchiteppe attin, untuntta hanqqethoppite. ^j

Godatuwaabaanne Ayillatuwaabaa

⁵ Ayillatoo, Kiristtoosaw oothiyaawaadan, hintte godatoo yashshatethaaninne kokkorssaan suure wozanaappe azazettite. ^{k6} Xoossay geeddawaa oothiyaawanttudan, Kiristtoosa ayillatuwaadan, wozanaappe oothiteppe attin, asaa nashechchanaw oothiyaawaadan, asay be7o giide oothoppite. ⁷ Asaw gidennaan Godaw oothiyaawaadan, dhibennaan wozanaappe oothite. ⁸ Ayille gidina woy womaanuwaa gidina, I oothiyaa lo77o ooso ubbaw Goday huuphiyan huuphiyan woyitanawaa eriita.

⁹ Godatoo, hintte ayilletuwaa naassiyaawaa aggiide, untunttoo hewaadan oothite; hinttenanne untuntta gathi mooddiyaa Goday, oonanne maaddi pirdennawe, saluwan de7iyaawaa eriita.

Xoossaa Olaa Miishshatuwaabaa

¹⁰ Wurssethaan, Godaaninne A wolqqaama wolqqan ubba wode minnite. ¹¹ Xalahiyaa iita cimuwaa te77anaw hintte danddayana mala, Xoossay hinttentoo immiya ollaa mayuwaa ubbaa mayyite. ¹² Ayissi gooppe, nuuni bolla saluwaa de7iya iita ayyaana wolqqatuwaanna, mooddiyaawanttunna, godatethay de7iyaawanttunne ha dhuma biittaa mooddiyaawanttunna olettiaawaappe attin, asaana olettokko.

¹³ Hewaa diraw, iita gallasaan †te77anawunne qassi wurssethay gakkanaw wadhattowaappe guyyian, minni eqqanaw hintte danddayana mala, Xoossaa olaa miishshaa ubbaa oyqqite. ¹⁴⁻¹⁵ Hewaa diraw, xeessan saqqiyaa dancciyaawaadan tumatethaa dancciide, tiraan wothiyaa olaa miishshaadan xillotethaa mayyiide,

†**6:13** *iita gallasaan:* Ha77i de7iyaa wodiya woy hayquwaa gallassaa woy wurssethaa pirda woy mura gallassaa giyaawaa.

g5:31 Dom 2:24 **h6:1** Qol 3:20 **i6:2-3** Kes 20:12; Zar 5:16 **j6:4** Qol 3:21

k6:5 Qol 3:22-25

hintte gediyaan caammaa wothiyaawaadan sarotethaa mishiraachchuwaa qaalaa odanaw giigiide, minni eqqite. ¹¹⁶He ubbaappe aathiide, xalahii yeddiyaa wondaafiyaa tamaa ubbaa toyissanaw, ammanuwaa ubba wode gondalliyaadan oyqqite. ¹⁷Atotethaa huuphiyan wothiyaa birataa qoobiyaadan wothite; qassi Geeshsha Ayyaanaa mashshaa gideedda Xoossaa qaalaa oyqqite. ^{m18}Xoossaa woosiiddinne A maaduwwa oochchiidde, ubba wode Geeshsha Ayyaanan Xoossaa woosite. Hewaa diraw, minnite; salettoppote; geeshshatuwaa ubbaw Xoossaa ubba wode woosite.

¹⁹Qassi taani yayyennaan wonggalaa xuuraa odanaw, Xoossay ta doonaa dooyyiide, haasayyaawaa immanaadan, tawukka Xoossaa woosite. ²⁰Taani ha77i qashuwan de7ooppekka, ha wonggalaa diraw taani kiitetteeddawaa; taani aabaa taw bessiyaawaadan yayyennaan odana mala, taw Xoossaa woosite.

Wurssetha Sarotaa

²¹Shin taani waana de7inttonne ayaa oothaytantto hintteekka eranaadan, nu siiqo ishay, Godaa oosuwan ammanetteedda qoomay Tikiqoosi, tawaa ubbaa hinttenttoo odanawaa. ^{no} ²²Nuuni ubbay waani de7intto hinttenttoo odiide, hinttena minissana mala, taani A hintteekko kiittaaddi.

²³Xoossaa Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe sarotethayenne siiqotethay ammanuwaana ittippe ishathuwaa ubbaw gido; ²⁴Dochchenna siiquwan nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa siiqiyaa ubbatuwaanna Xoossaa aadho keekatethay gido. Amen77i.

*Phawuloosi***Piliphphisiyoosa Asaw***Xaafeedda Kiitaa***Geluwaa**

Phawuloosi Piliphphisiyoosa asaw xaafeedda kiitay xaafetteeddawe, Maqidooniyaa gidduwan de7iyaa Roomen omoddetteedda Piliphphisiyoosa geetettiyaa gadiyaan de7iyaa ammaniyaawantussa. Hawanttu Phawuloosi koyro ammanthiide shiishsheeddawanta. Unttuntu Roome gade yeleta gido dirawunne qassikka kare gadeppe yeedda wogaaninne ammanuwan daroppe ayyiino. Phawuloosa bollan unntuntu daroppe hanqqtteedda gaasuukka hawaa (Kit 16:20). Ha kiitay xaafetteeddawe, hara ammaniyaa oosanchchatuu Phawuloosa qofaa phalqqi phalqqiide waayissiyaa wodiyaananne Piliphphisiyoosa ammaniyaawanttu gidдон dendeedda worddo timirttiyaa gaasuwan A wozanay daro kayyottiide me77eedda wodenne qasho golliyaan I de7iyaa wodiyaana. Gidoshshin, Phawuloosi Yesuusi Kiristtoosa minissiide ammaniyaa asaa gideedda diraw, ha kiitaa bollan qoncciiide beettiyaawe nashechchaanne kumentha ammanettiyaawaa.

Phawuloosi ha kiitaa xaafeedda koyro gaasuu A metuwaa wode A maaddanaw Piliphphisiyoosa ammaniyaa asay imotaa aw kiiiteedda diraw, untuntta galatanaassa. A bollankka untunttu bollankka dumma dumma metuu gakeeddawaa gidoopekka, untunttu xalana malanne kumentha ammanettiide de7ana mala, ha gakteedda injjiyan untuntta menthethee. Ayyuwaanne otoruwaa diggiide, Yesuusi Kiristtoosa ashikketethan untunttu kumana mala, minissiide untuntta hassayiseedda. Yesuusi Kiristtoosanna ittippe gideeddawaan untunttu demmeedda de7uu Xoossaa aadho keekatethaappe pulteeddawaanne untunttu ammanuwan akkeeddawaa gidiyaawaappe attin, Ayihudatuwaa wogatuwaa poliyaawan beetteeddawaa gidennawaa untuntta hassayisee. Yesuusi Kiristtoosanna ittuwaa gidiide de7iyaa ubbatoo Xoossay immiyaa sarotethaabaanne nashechchaabaa untunttussi xaafee.

Ha kiitay erettiyaawe nashechchaa, ammanettiyaawaa, ittippetethaanne Kiristtinnaa ammanuwaaninne de7uwan minniide de7iyaawaa geeshshiide bessiyaawaana. Hewaa bollakka gujjiide, Phawuloosi Piliphphisiyoosan de7iyaa ammaniyaa asatuwaa siiqiyaa wolqqaama siiquwaa qonccisee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-11)

Phawuloosassi de7eedda de7uwaa hanotaa (1:12-26)

Kiristtinnaa de7uwaa leemisuwaa (1:27-2:18)

Ximootoosassinne Ephafiroodiituussassi de7iyaa qofaa (2:19-30)

Ammanuwaa eqettiyaawantuppe naagettana mala odetteeddawaa (3:1-4:9)

Phawuloosi Piliphphisiyoosa ammaniyaawanttussi shiishsheedda galataanne maquwaa (4:10-20)

Wurssethaa qutiyaa (4:21-23)

Sarotaa

1 Nuuni Yesuusi Kiristtoosa oosanchchatuu Phawuloosinne Ximootoosi, Kiristtoosa Yesuusan de7iyaawanttoo, Piliphphisiyoosa giya katamaan de7iya geeshshatoo ubbatoo, ammaniyaawantta kaaletthiyaawanttoonne maaddiyaawanttoo ha dabidaabbiyaa xaafetto.

²Nu Aawuwaa Xoossaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aadho keekatethayinne sarotethay hinttentoo gido.

Phawuloosi Woosseedda Galataa Woosaa

³Taani hinttena hassayiya wode ubbaan ta Xoossaa galatay. ⁴⁻⁵Hintte koyiro gallasaappe hanno gakkanaw, mishiraachchuwaa qaalaa odiyawaan taana maaddedda diraw, taani ubba wode hinttentoo ubbaw nashechchan Xoossaa woossay.

⁶Qassi hinttenttu gidдон lo77o oosuwaa doommeedda Xoossay, Kiristtoosi Yesuusi simmiyaa gallassay gakkanaw polanawaa eray.

⁷Taani hinttenttoo ubbaw hewaadan qoppanaw bessee; ayissi gooppe, taani hinttena ubba wode hassayay. Ha77i taani qashuwan de7iyaawaaninne wonggalaw mootettiyaawan, qassi wonggalaa minissa essiyaawaaninne, Xoossay taw qaadeedda qaadaa hintteikka taananna gishi akkeedditaa. ⁸Ayissi gooppe, taani hinttena ubbatuwaa Kiristtoosi Yesuusappe yiyaa siiquwan ay keenaa siiqintto, Xoossay taw markka.

⁹⁻¹⁰Qassi taani hinttenttoo Xoossaa woossiyaawe hawaa; lo77obaa ayaanneekka dooranaw hinttenttu danddayanaadaaninne, qassi hinttenttu siiquu tumu erathaananne akeeka ubbaanna ittippe gujji gujji diccanaadan, Xoossaa woossay; yaatiide Kiristtoosi simmiyaa gallassan hinttenttu suurene pokkuu baynnawantta gidana. ¹¹Qassi hinttenttu shemppuukka Xoossaa bonchchoonne galataw Yesuusi Kiristtoosa bagganna beettiyyaa xillotethaa ayfiyaa ayifana.

Phawuloosa Qashuu Wonggalay Aakkanawaa Diggibeenna

¹²Taanaadan Xoossaa kaalliyaaawantto, ha taana gakkeeddawe mishiraachchuwaa qalay aakkanaan tumu maaddeeddawaa hinttenttu erana mala koyyay. ¹³Taani Kiristtoosa diraw qashetteeddawaa, kaatiyaa golliyyaa naagiyaa ubbatuunne hawaan de7iya haratuu ubbatuu erino. ¹⁴Qassi taani qashetteeddawe nu ishatuwaappe dariyaawaanttu Godan loythi ammanettiide, Xoossaa qaalaa yashshi baynnaan kasaappe xaliide odanaan maaddeedda.

¹⁵Tumuppe ittuu ittuu qanaatiyaa dirawunne palumiyaa diraw, Kiristtoosawaa odiino; shin haranttu lo77o amuwan odiino. ¹⁶Hawanttu Xoossay taw wonggalaa naagiyaa oosuwaa immeedda diraw, siiqiide qaalaa odiino. ¹⁷Shin yokkonttu taani qashuwan de7ishshin, ta bolla waayiyaa ahanawaa untunttoo malatina, barena siiqiyyaa wolqqaama amuwan Kiristtoosawaa odinoppe attin, wozanaappe odikkino.

¹⁸Aynne baawa; malatissiyaa odonne gido woy tumu odonne gido, ay ogiyaaninne Kiristtoosawaa odooppe, taani hewan nashettay. Sinthanawukka qassi taani nashettana. ¹⁹Ayissi gooppe, taani hinttenttu woosaaninne Yesuusi Kiristtoosa Ayyaanaappe yiyaa maaduwan attanawaa eray. ²⁰Ta wolqqaama amuunne Xoossaappe akkana gaade taani nashechchan naagiyaa naagu ayee gooppe, taani paxa de7inakka woy hayiqqinakka yayyennaan, kasewaadan ha77ikka ta kumen-

tha asatethan Kiristtoosi bonchchettanawaappe attin, taani haray atto ittibanikka yeellatennaan attanaassa. ²¹ Ayissi gooppe, taw de7uu Kiristtoosa; qassi hayiquukka taw go77a. ²² Shin taani paxa de7iyaawaan daro go77iyaawaa oothanawaa gidoope, haqawaa dooranentto taw erettenna. ²³ Taani ha laa77u yewatuwan meetooy; ha de7uwaappe shaakettanawunne qassi Kiristtoosanna ittippe de7anaw amottay; Kiristtoosanna ittippe de7iyaawe ubbaappe aadhheedda daro lo77obaa. ²⁴ Shin taani hayiqqiyaawaappe hinttenttu diraw paxa de7iyaawe hinttena daro koshshiyaawaa.

²⁵ Hawe tuma gidiyaawaa taani geeshshaade eray; qassi ammanuwan hinttenttu diccanaadaaninne nashettanaadan, taani hinttenanna ubbaanna paxa de7ana. ²⁶ Hewaa diraw, taani hinttenanna laa7ethuwaa yiyaa wode, Kiristtoosa Yesuusanna hintte de7iya de7uwan, tabaan ceeqettiyaabay hinttenttoo darana.

²⁷ Gidooppekka, hinttenttu hinttenttu huuphew Kiristtoosa wonggalaw bessiyaa de7uwaa de7ite; taani hinttena baade woy be7ana dhayina, hinttenttu itti qofaan minniide eqqeeddawaanne, qassi wonggalaa ammanoo itti wozanaa gidiide ittippe baaxetiyaawaa sisana. ²⁸ Hintte morkketuwassi ayankka yayyoppite; hewe untunttoo untunttu bashshaa dhishissee; shin Xoossay hinttena xoonissiyaa diraw, hinttenttoo atotethaa dhishissee. ²⁹ Ayissi gooppe, Kiristtoosaw oothiyaa qaaday hinttena gakeeddawe hinttenttu aani ammanana xalalaassa gidennaan A diraw waayyiyaakka akkanaassa. ³⁰ Taani kase baaxetishshin hinttenttu be7eeddawaa mala baaxiinne qassi ha77ikka taani baaxetiyaawaa hinttenttu sisiyaawaa malay hinttena gakeedda.

Kiristtoosi Barena Kawushsheeddawaa Leemisuwaa

2 Kiristtoosan hinttenttu de7iyaa de7uu hinttena wozanthii? A siiquu hinttena menthethii? Geeshsha Ayyaananna hinttenttoo ittippetethay de7ii? Hintte ittuu ittuwassi keekitennee qarettiitee? ² Yaatooppe, hinttenttu qofaan, siiquwan, wozanaaninne qofaa poluwan ittuwaa gidiide, taana polo nashechchite. ³ Hinttena siiqiyaawaan woy ceeqettanaw koyyiyaa mela amuwan ittibaanne oothoppite; shin ittuu ittuwaappe dhoqqay yaagiide qoppennaan, ittuu ittuwassi hinttenttu huuphiyaa kawushshite. ⁴ Qassi ittuu ittuwaa go77iyaawaa koyyanaappe attin, hinttenttu huuphe xalalaa go77iyaawaa koyyoppite.

⁵ Kiristtoosa Yesuusan de7iya ha ashikketethaa qofay qassi hinttenanka de7anaw bessee.

⁶ I ubba wode Xoossaa gidiide de7eedda; shin I wolqqaan Xoossaa keena gidiyaa maatay de7iyaawaa bessiyaawaadan paydibeenna.

⁷ Shin I bare sheniyaan ubbabaa aggiide, † aylliya medhetaa akkeedda; qassi asaa malatiide qoncceedda.

⁸ I barena kawushsheedda; hayqoo, ubba haray atto, masqqaliyaa bolla hayqqanawukka azazetteedda.

⁹ Hewaa diraw, Xoossay A loythi dhoqqu dhoqqu ootheedda;

†2:7 ubbabaa aggiide: I barena mela udeedda guussaa.

qassi sunthaa ubbaappekka aadhdhiyaa
dhoqqa sunthaa aw immeedda.

¹⁰Hewaa diraw, saluwaaninne sa7an
sa7aappe garssan de7iya ubbay

Yesuusa sunthaa bonchchanaw gulbbatana. P

¹¹Qassi asay ubbay Yesuusi Kiristtoosi Godaa yaagiide,
Xoossaa Aawuwaa bonchchoo markkattana.

Ha Sa7an De7iya Asaassi Poo7o Gidiyaawaa

¹²Hewaa diraw, ta dabbatoo, taani hinttenanna de7iyaa wode ubbaan hinttenttu taw azazetteeddawaadan, ha77i taani hinttenttu matan de7enna wodekka, hinttenttu kasewaappe aathiide taw azazettanaw bessee; yashshatethaaninne kokkorssaan hinttenttu atatethaa polanaw oothite. ¹³Ayissi gooppe, Xoossay hinttena barew eeno giissanaadaaninne qassi I qoppeeddawaa hinttenttu oothanaadan hinttenttu gidдон ubba wode oothee.

¹⁴⁻¹⁵Geellanne nagaranchcha asaa gidдон pokkuu baynnawantta, geeshshatuwaa, Xoossaa naanatuwaadanka pokkuu bayinnawantta gidite; qassi zuuzummennan woy iitabaa qoppennaan ubbabaa oothite. He asaa gidдонikka saluwan poo7iya xoolinttiyaadan poo7iidde, ^{q16}de7uwaa mishiraachchuwaa qaalaa untuntntoo odite; he wode ta daaburayinne ta oosuu mela dhayibeennawe erettiyaa diraw, Kiristtoosi simmiyaa gallassi taani hinttenan ceeqettana.

¹⁷Haray atto hinttenttu ammanuu Xoossaw yarshshiyaa yarshshuwaa bolla ta suuthay ushshaa yarshshuwaadan gukkooppekka, taani nashettay; hinttenanna ubbaanna ittippe nashettay. ¹⁸Hewaadan hinttekka qassi nashettanaw bessee; taananna ittippe nashettite.

Ximootoosinne Eppafiroditoosi Ootheedda Oosuwaa

¹⁹Shin taani hinttenttu de7uwaabaa sisaade nashettanaadan, Ximootoosa hinttekko ellekka yeddanaawaa Godaa Yesuusan ammanettay. ²⁰Ayissi gooppe, hinttenttu de7uwaabaw wozanaappe hirggiyaa A mala asay haray ooninne taw baawa. ²¹Ayissi gooppe, haratuu ubbatuu barenttu huuphe go77aa koyyiino; Yesuusi Kiristtoosawaa koyyikkino. ²²Shin na7ay bare aabbu oothiyaawaadan, Ximootoosi taananna ittippe gidide, wonggalaa oosuwaa ootheeddawan, ammanettiya asaa gididiyaawaa erisseeddawaa hinttenttu eriita. ²³Hewaa diraw, taani yewuu haniyaawaa be7aade, elekka A hinttekko yeddana gaade qoppay. ²⁴Taani ta huuphew mata wodiyaan hinttekko baanawaa Godan ammanettay.

²⁵Shin taani ta ishah Eppafiroditoosa, taananna ittippe ta bagga gidide ootheeddawaa, oletteeddaawaanne, qassi taana maaddiyaawan hinttenttoo kiitettiide ootheeddawaa hinttekko kiittanaw koshshiyaawaa qoppaaddi. ²⁶Ayissi gooppe, I hinttena ubbaa be7anaw laamotee; qassi I saketteeddawaa hinttenttu siseedda diraw, bare wozanaan daro metootee. ²⁷I tumu sakettiide, hayiqqi atteedda; shin Xoossay aw qaretteedda; A xalalaw gidennaan kayyuu kayyuwaa bolla gujjettennaadan, tawukka qaretteedda.

²⁸ Simmi hinttenttu laa7enthuwaa A be7iide nashettanaadan, tawukka ta wozanaa kayyuu irxxanaadan, taani ellekka A hinttekkko yeddana. ²⁹ Hewaa diraw, Godan de7iya ishaadan, kumentha nashechchan A mokiite; qassi A malatiyaa asaa ubbaakka bonchchite. ³⁰ Ayissi gooppe, hinttenttu hinttenttu huuphew taana maaddana danddayenna maaduwa maaddanaw, Kiristtoosa oosuwa diraw, bare shempuwaa shenekoo giide, hayiqqi atteedda.

Tumu Xillotethaa

3 Wurssethaan, taanaadan Xoossaa kaalliyawantto, Goday hinttenttoo nashechchaa immo. Taani kase xaafeeddawaa zaarethaade xaafiyaawe taana waayissenna; qassi he xaafiyaawe hinttena naagana.

² Iitabaa oothiyaawantuppe, he kanatuwaa eeshshay de7iyaawantuppe, qaxxaray koshshee giya asatuwaappe naagettite. ³ Ayissi gooppe, nuuni Xoossaa Geeshsha Ayyaanan Xoossaw goyinniyaa dirawunne nu de7uwan Godaa Kiristtoosa Yesuusan nashettiyaa diraw, tumu qaxxaraa qaxxaretteddawantta; asatethaa bolla oosettiyaawan ammanokko.

⁴ Qassi taw ta huuphiyankka ta asatethan ammanettiyaawe de7ee. Ay asaynne bare asatethan ammanettiyaawe barew de7ee giide qoppooppe, taani aappe loytha aadhdhay. ⁵ Taani yelettoodeppe hosppuntha gallasaan ⁶ qaxxarettaaddi. Taani yeletan Israa7eeliyaa; Biiniyaama zare; walakay bayinna Ayihuda asaa. Ayihuda higgiiyaa naagiyaawan gidooppe, taani Parisaawe; ⁶ Ayihuda ammanoo seelaa gidooppe, taani ammaniyaawantta waayissaaddi; itti uray Muse higgew azazettiide xilliyaawaa baggaa gidooppe, taanan pokkobay beettibeenna.

⁷ Shin taana go77iyaa he ubbabaa Kiristtoosa diraw bayeeddawaadan payday. ⁸⁻⁹ Tumakka, hewanttu xalalaa gidenna; taani ta Godaa Kiristtoosi Yesuusa eriyaawe ubbabaappe loythi aadhdhiyaa diraw, ubbabaa taana mulekka go77ennawaadan payday; taani A diraw ubbabaa yegga bashaaddi. Kiristtoosa demmanawunne aananna de7anaw ubbabaa wora oleeddawaadan payday; taani Muse higgew azazettaade demmiyaa ta huuphe xillotethay taw baawa. Kiristtoosa ammanina, Xoossay immiya xillotethay, ammanuwan Xoossaa matappe yiyaa xillotethay taw ha77i de7ee. ¹⁰⁻¹¹ Taani Kiristtoosanne A dendduwaa wolqqaa eranaw koyyay; yaataade taani ta huuphew hayiquwaappe denddana yaagiyaawan, A waayiyaa aananna waayettanawunne A hayquwan A malatanaw amottay.

Gakkiyaasaa Gakkanaw Woxxiyaawaa

¹² Taani ha77i demma diggaaddi woy taanan bali baawa giikke. Shin Kiristtoosi Yesuusi taana barew oothedda woytaa demmana gaade elleellay. ¹³ Taanaadan Xoossaa kaalliyawantto, taani hewaa demma diggaaddi gaade qoppikke; shin taani ittibiaa oothay; taappe guyyenna de7iyaawaa dogaa de7iyaawaa oyqqanaw wadhettay. ¹⁴ Xoossay Kiristtoosi Yesuusa bagganna bolla de7uwassi xeesiyaa woytaa akkanaw, ta gakkanaw woxay.

¹⁵ Simmi nuuni Ayyaanan minneeddawanttu ubbatuu hawaa qoppaanaw bessee; qassi hintteppe amareeddawanttoo ayaaninne dumma qofay de7ooppe, hewaakka

^{3:5} Taani yelettoodeppe hosppuntha gallasaan: Hawe Ayihudiyaa attuma naanay yelettoodeppe hosppuntha gallasaan qaxxarettiyaawaa bessee.

Xoossay hinttentoo qonccissana. ¹⁶ Gidooppekka, nuuni hanno gakkanaw de7eedda maaraadan, ane sinthaw he maaraa kaalloyyte.

¹⁷ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, taani haniyaawaadan hanite. Nuuni hinttentoo leemisuwaa gideeddo; hewaadan hinttekka nuuni hinttentoo leemisuwaa gideedda maaraa kaalliyaawantta akeekite. ¹⁸ Ayissi gooppe, taani hewaa hinttentoo kase coratoo odaaddi; qassi ha77i laa7ethuwaakka afoxxaadde hinttentoo oday; Kiristtoosi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide hayiqqeeddawoo bar-enttu shemppuu barena morkke ootheedda daro asatuu de7iino. ¹⁹ Unttuntu wurssethay bashshaa; unttuntu uluu unttuntu Xoossaa; yeellatanaw bessiyaawan unt-unttu otorettiino; qassi ha sa7aabaa xalalaa qoppiino. ²⁰ Ayissi gooppe, nu biittay saluwaana; nuuni qassi saluwaappe yaana nuuna ashshiya Godaa Yesuusi Kiristtoosa naageetto. ²¹ Kiristtoosi ubbabaa bareppe garssan wothanaw danddayiyaa bare wolqqan, nu daaburanchcha asatethaa laammiide, bare bonchcho asatethaa malatissiide oothana.

Wurssetha Zoriyaa

4 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, taani siiqiyaawantto, laamotiyaawantto, taana nashechchiyawaantto, taana dhoqqu oothiyaawantto, ta dabbatoo, simmi Godan hinttenttu minni eqqanaw bessee.

² Ewoodenne Sinxxiikee, hinttenttu laa77uukka qofaan ittuwaa gidiide, Godan de7anaadan, taani hinttena zoray. ³ Qassi taananna oothiyaa ammanetteeddawoo, neeni ha macca asatuwaa maaddanaadan, taani neena woossay; ayissi gooppe, unt-unttu taanannanne untunttu sunthay Xoossaa de7uwaa maxaafan [§]xaafetteedda Qaleminxxoosanna qassi taananna ittippe oothiyaa haratuwaa ubbaanna wonggalaa ubbasaa gathanaw daabureddino.

⁴ Godaanna hinttenttu de7iya de7uwan ubba wode nashettite; taani hawaa guj-jaadekka gay; nashettite.

⁵ Asay ubbay hinttenttu ashikketethaa ero; Goday matan yaana. ⁶ Xoossaa hinttenttu woossiyaa woosaa ubbaan A loythi galatiidde, hinttena kosshiyaawaa ub-baw woossiteppe attin, ittibawukka hirgoppite. ⁷ Qassi asaa eratethaa ubbaappe aadhdiyaa Xoossaa sarotethay hinttenttu wozanaanne hinttenttu qofaa Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna naagana.

⁸ Wurssethaan, taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, hinttenttu wozanaan lo77obaanne galatissiyaawaa qoppite; tuma gidiyaabaa ubbaa, bonchchissiyaawaa ubbaa, bayizzuwaa gidennabaa ubbaa, geeshshabaa ubbaa, siiquwaa ubbaa, suure gidiyaabaa ubbaa qoppite. ⁹ Hinttenttu taappe tamaareeddawaa, akkeeddawaa, siseeddawaanne be7eeddawaa ubbaa oothite; qassi nuussi sarotethaa immiya Xoossay hinttenanna ittippe gidanawa.

Barew Kiitetteedda Imotaw Phawuloosi Galateeddawaa

¹⁰ Shin daro wodiyaappe guyyiyan, ha77i hinttenttu tawaa laa7enthuwaa qop-panaw doommeedda diraw, taani Godan loythi nashettay; taw qoppanaw hinttentto injjetennan ixeeddawaaappe attin, taw qofaa qoppiita. ¹¹ Taani hawaa taana

[§]4:3 Xoossaa de7uwaa maxaafan: Xoossaa asaa sunthay xaafettiyaa maxaafaa.

meteedita diraw giikke; ayissi gooppe, taw de7iyaabay taw gidana **giyaawaa taani tamaaraaddi. ¹²Taani metootiide wooti de7anentto eray; qassi durettiide de7iyaawekka ayentto eray; haqan gidinakka awude gidinakka, taani kaluwaanne koshshaa qassi pacaanne palahaa tamaaraaddi. ¹³Kiristoosi taw immeedda wolqqan, ubbabaa oothanaw taani danddayay.

¹⁴Gidoopekka, hinttenttu ta metuwaa taananna metootiide daro loytheedita; ¹⁵Piliphphisiyoosa asaw, wonggalaa mishiraachchuu koyro hintte giddon odetteedda; shin taani Maqidooniyaappe keseedda wode, taana ammaniyaa hinttentuppe attin, haray maaddibeennawaa hinttenttu hinttenttu huuphew eriita; qassi immiyaabanka akkiyabanka hintteppe attin, haray taana maaddibeenna. ¹⁶Ayissi gooppe, taana metuu oyqeedda wode, haray atto taani Teselonqqiyaan de7ishshinka taana zaari zaariide maaddeedita. ¹⁷Taani hintteewaa bolla harabay gujettanawaa koyyiyaawaappe attin, woyitaa xalalaa akkanaw koyyikke.

¹⁸Shin taani hinttenttu immeeddawaa ubbaa akkaaddi; qassi taw palahiide gidiyaawe de7ee. Hintte kiitteedda ubbabaa Eppafiroditoosappe akkaaddi; koshshiyaa ubbay taw de7ee. Hintte taw kiitteedda imuu Xoossaw sawuwaa toshikku giyaanne I dosiyaa, A nashechchiyaa yarshshuwaa mala. ¹⁹Qassi ta Xoossay bare bonchcho duretethaa daruwan Kiristoosi Yesuusa bagganna hinttena koshshiyawaa ubbaa hinttenttoo immana. ²⁰Nu Xoossaw, nu Aawoo medhinaappe medhinaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen77i.

Wurssetha Sarotaa

²¹Kiristoosi Yesuusawaa gidiyaa Xoossaa asatuwaa ubbatuwaa saro giite. Taananna hawaan de7iya ishatuu hinttena saro giino. ²²Hawaan de7iya Xoossaa asatuwaa ubbatuu, ubbaappekka aathiide Kaatiyaa Qeesaare golliyaan de7iyaawantuu hinttena saro giino.

²³Nu Godaa Yesuusi Kiristoosa aadho keekatethay hinttenanna gido.

**4:11 taw de7iyaabay taw gidana: Taw de7iyaabaan taani shemppay, kallay, woppu gay.

*Phawuloosi***Qolaasiyaasa Asaw***Xaafeedda Kiitaa***Geluwaa**

Phawuloosi Qolaasiyaasa asaassi xaafeedda kiitay xaafetteeddawe, Efesoone asaw xaafetteedda kiitaanna itti wodiyaana malatee. Hewekka Qeeri Iisiyan, Efesooneppe away doliyaa bagganna beettiyaa Qolaasiyaasan de7iyaa ammaniyaa asatuwaassa gidiide laa77uwaa gidдон de7iyaa dummatethay, Qolaasiyaasa asaw xafetteedda kiitay Kiristtoosi medhetaa ubbaassi huuphe gidiaawaa bessiyaa wode Efesoona asaassi xaafetteedda kiitay qassi Kiristtoosi woosa gollew huuphe gidiaawaa bessee. Ha asatuwaassi qaalaa markkateeddawe Phawuloosa gidana dhayooppekka, Roome gadiyan, Iisiyaa waanna katamaa gidiyaa Efesooneppe untuntussi oothiyaa asatuwaa kiittiyawe A gidiyaa diraw, Qolaasiyaasawukka aawotiyaa hanotay aw de7ee. Qolaasiyaasa ammaniyaawanttu gidдон, “Xoossaa eranawunne kumentha atotethaa demmanaw, asay ubbay ayyaana wolqqatuwaassinne maatay de7iyaawanttussi goyinnanaw koshshee” yaagiyaa worddo asttamaaratuu de7iyaawaa Phawuloosi siseedda. Ha asttamaaratuu harabaa qassi, “Asay ubbaykka qaxxaraa malatiyaa wogatuwaassi moodettanawunne qumaa wogaanne hara wogatuwaa ubbaa naaganaw koshshee” yaagiino.

Phawuloosi ha kiitaa xaafeeddawe tumanchcha gidiyaa Kiristtinnaa kiitaa odiyaawaan, untunttu worddo timirttiyaa phalqqanaassa. I zaaredda zaaruwaappe waannatiyaawe “Yesuusi Kiristtoosi kumentha atotethaa immanaw danddayee; ha hara ammanatuunne oosatu aappe haassanaw danddayiino” yaagiyaawaa. Xoossay Kiristtoosa bagganna ha alamiyaa medhdheedda. Qassi A bagganna zaariide A barekko ahana. Ha alamiyassi Kiristtoosa wozanappe ammaniyaawa xalalaan atotethaa hidootay de7ee. Hawaa maaran Phawuloosi ha wolqqaama timirttii ammaniyaa asaa de7uwan waaniide oosuwan peeshanaw danddayintto odee.

Ha kiitaa Phawuloosappe akkiide, Qolaasiyaasa gathanaw kiitetteedda Tiikiqoosanna ittippe beeddawe Anaasimoosa gidiaawaa be7iyaawe go77iyaawaa. Waaniide gooppe, Phawuloosi ha Anaasimoosa geetettiyaa bare oosanchchaabaa dentiide, Pilimoonaw hara kiitaa xaafeedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-8)

Kiristtoosa eeshshaanne oosuwaa (1:9-2:19)

Yesuusan beettiyaa oratha de7uwaa (2:20-4:6)

Wursethaa qutiya (4:7-18)

1 Taani Phawuloosi, Xoossaa sheniyaan Kiristtoosi Yesuusi kiitteeddawaa gideeddawenne nu ishay Ximootoosi, ²Qolaasiyaasa giyaa katamaan de7iyaa Xoossaa naanattoo, Kiristtoosan ammanetteedda ishattoo ha dabidaabbiiyaa xaafetto.

Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe, aadho keekatethayinne sarotethay hinttentoo gido.

Phawuloosi Woosseedda Galataa Woosaa

³Nuuni hinttenttu woossiidde, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, Xoosaa ubba wode galateetto. ⁴Ayissi gooppe, nuuni Kiristtoosi Yesuusa hinttenttu ammaniyaawaanne Xoosaa asatuwaa ubbaa siiqiyaawaa siseeddo. ⁵Tumu kiitay wonggalay koyiro hinttekkoo yeedda wode, Xoossay sinthaappe immana geeddawaa siseeddita. Simmi hinttenttu ammanuunne siiquu saluwan giigiide naagiya, Xoossay sinthappe immana geeddawan doometteedda. ⁶He wonggelii hinttekkoo gakeedda; hinttenttu A sisoodeppenne Xoosaa aadho keekatethaa tumatethaan erood-eppa doommiide, hinttenttu gidдон de7iyaawaadankka, biittaa ubbaan anjuwaa aheenne ubbasaa aakkee.

⁷Hinttenttu hewaa nuunanna ittipe qooma gideedda siiqo Eppaafiraappe tamaareeddita; I nu diraw Kiristtoosaw ammanettiide oothiyaawe, ⁸Xoosaa Ayyaan haratuwaa hinttenttu siiqiyaawaa nuussi odeedda.

⁹Hewaa diraw, nuuni qassi hewaa siseedda gallasaappe doommiide, Xoossay hinttenttu bare sheniya eriya eratethaa, Xoosaa Ayyaanay immiya aadhdheedda eratethaanne akeekaanna ittipe kunthiide immanaadan, ubba wode balnaan Xoosaa woossetto. ¹⁰Hewaappe guyyian, Goday koyyiyaawaadan hinttenttu de7anawunne, ubba wode A nashechchiyaabaa oothanaw danddayana; hinttenttu oothiyaa lo77o oosuwaa ubbaan hinttenttu de7uu go77ana de7iyaawaa gidanawa; qassi Xoosaa eriyaawan dicci dicci baanita.

¹¹Hinttenttu ubbabaani nashechchan genccanaadaaninne danddayanaadan, Xoossay bare bonchuwaa gitatethaan immiya wolqaa ubbaan minnite. ¹²Qassi Xoosaa naanattoo giigeedda poo7o kawutethaa laattanaw, nuuna danddayisseedda Xoosaa Aawuwaa galatite. ¹³I nuuna dhuma wolqaaappe ashshiide, bare siiqiya Na7aa kawutethaakko pintheedda. ¹⁴Qassi I bare Na7an nuuna woziide, nu nagaraa atto geedda.

Kiristtoosa Xoosatethaanne A Oosuwaa

¹⁵Kiristtoosi beettenna Xoosaa qonccissiyaawaa; I medhetteddawaa ubbaappe aadhdhiyaa bayra Na7aa. ¹⁶Ayissi gooppe, ubbaykka aani medhettedda; beettiyaawanttu, beettennawanttu, ayyaanatuwaappe beettiya wolqqayenne godatethay, dhoqqatethayenne maataay, saluwaaninne sa7an de7iya ubbaykka Aaninne Aw medhettedda. ¹⁷I ubbabaappe kase de7eedda; ubbaykka Aani bare sa7aa sa7aa oyqqiide de7ee. ¹⁸I bare huuphew, woosa gollew huuphenne de7o; I ubbaappe bolla gidana mala, kasetiide hayiquwaappe dendeedda Bayira Na7aa gideedda.

¹⁹Ayissi gooppe, Xoossay koyyeeddawaadan, Aani Xoosatethaa kumenthay de7ee. ²⁰Yaatina Xoossay Kiristtoosa bagganna ubbabaa barenanna sigethanaw yewuwaa qachcheedda; bare Na7ay masqqaliyaa bollan gusseedda suuthan saluwaaninne sa7an de7iya ubbabaa barenanna sigetheedda.

²¹Hawaappe kase, hinttenttu iitabaa qooppeedda dirawunne ootheedda diraw, Xoosaappe shaakettiide, Aananna morkketteeddita. ²²Shin Xoossay ha77i hinttentta pokkobay bayinnawantanne qassi geeshshatuwaa oothiide, bare sintha shishshanaw, bare Na7aa hayiqqeeddawaa asatethan barenanna hinttentta sigetheedda. ²³Hewe hinttenttu tumu ammanuwan minni eqqiide, mishiraachchuwaa

qaalaa sisiide, sinthaappe akkana geeddawaappe qaaxxennan minniide de7ooppe hanana; he wonggalaa mishiraachchuu sa7an de7iya medhetaa ubbaa matan odeteedda. Taani Phawuloosikka mishiraachchuwa qaalaa odiyaaawaa gidaaddi.

Phawuloosi Yesuusi Kiitteeddawaa Gidiide Ootheedda Oosuwa

²⁴Taani hinttentoo waayyetteedda diraw, ha77i nashettay; Kiristoosi bare hu-phew, hewaa giyaawe woosa gollew, waayyettishin paccceeddawaa taani ta bollaa sakuwan kunthay. ²⁵Xoossay taana hinttentta maaddiyaawaanne A qaalaa polaade odiyaa ashikkaretethaa kiitaa taw immeedda. ²⁶Ha qaalay hawaappe kase bagga ubbaan, asaa ubbaw erettennaan geemmiide de7ee; shin barena ammaniyaawantoo Xoossay ha77i qoncciseedda. ²⁷Xoossay Ayihuda gidenna asaw wotheedda ha asaw qonccibeenna bonchchuwaanne dure yewuu ayentto geeshshatuwaa erisanaw koyyeedda; ha asaw ha77i qoncceddawe aye gooppe, Kiristoosi hinttentun de7iyaawaa; hewaa giyaawe Xoossaa bonchchuwaan aananna hinttenttu akkanawaa.

²⁸Hewaa diraw, nuuni asaa ubbaw Kiristoosawaa odeetto; asaa ubbaa Kiristoosan kumentha asaa oothiide, Xoossaakko shiishshana mala, nuussi aadhdheedda eratethaa ubbaan hinttentta seeretonne tamaarisseeetto. ²⁹Taani hawaa polanaw, taanan oothiyaa Kiristoosi taw immiya wolqqan baaxetayenne daaburay.

2 Taani hinttenttoonni Lodooyiyaa giya katamaan de7iya asatoonni qassi taana be7ibeenna ammaniyaawantoo ubbato ay keenaa baaxetaadditanto hinttenttu erana mala koyyay. ²Untunttu wozanay minnana mala, siiquwan ittipe gidiide, tumu akeekan beettiyaa duretethaa ubbaa untunttu akkana malanne qassi untunttu Xoossay asaw qonccisibeennawaa, Kiristoosa A huuphew erana mala, taani daaburay. ³Geeman Xoossay minjjeedda erayenne aadhdheedda eratethay ubbay Aani de7ee.

⁴Ooninne hinttentta cimmiyaa qaalaan balethenna mala, taani hinttentta hasayissay. ⁵Ayissi gooppe, taani hinttenttu matappe haakkaade de7ooppekka, ayyaan hinttenttunna de7ay; hinttenttu de7iya maaraanne Kiristoosa hinttenttu minniide ammaniyaawaa be7aade nashettay.

Kiristoosan Beettiyaa Kumentha De7uwaa

⁶Simmi hinttenttu Godaa Kiristoosi Yesuusa akkeeddawaadan, Aani de7ite. ⁷Aani xaphuwaa yeeddiide diccite; hinttenttu tamaareeddawaadan ammanuwan minnite; Xoossaa ubba wode galatite.

⁸Kiristoosappe gidenna timirttiyaan, ha sa7aa mooddiyaa ayyaanatuwaa timirttiyaanne, asaappe yeedda eratethan, qassi mela cimuwaa hinttentta ooninne omoddena mala naagettite. ⁹Ayissi gooppe, Kiristoosa asatethaa bol-lan Xoossatethaa medhetaa kumenthay de7ee. ¹⁰Qassi ubbaa ayyaanatuwaa kaappotethawunne godatethaw ubbaw huuphe gidiyaa Kiristoosappe kumentha de7uwaa demmeedda.

¹¹Hinttenttu Kiristoosanna itti asaa mala gidiide, asaa qaxxaraa mala gidennaan, hinttenttu nagaranchcha medhetaa diggiyaa qaxxaraa, hawekka ashuwaa qaxxaraa gidennaan Kiristoosi ootheeddawaa. ¹²Hinttenttu xammaqetteedda wode, Kiristoosanna moogettiide, Kiristoosa hayiquwaappe dentheedda Xoossaa

wolqqa ammaneedda diraw, ooratha de7uwaassi xinqqatan Kiristoosanna ittippe dendeeddita.

¹³Hinttenttu hinttenttu naaquwaaninne hinttenttu eca asatethaa qaxxarettennan aggeeddawan hayiqqiide de7iya wode, Xoossay hinttenttu naaquwaa atto giide, Kiristoosanna hinttentta paxa wotheedda. ¹⁴Nuuna ixxiyaa, acuwaa paramaa A caaquwaanna ittippe Xoossay daakkeedda; masqqaliyaa bollan dhishiide, ogyaappe diggeedda. ¹⁵Kiristoosi he masqqaliyan kaappatuwaappenne godatuwaappe wolqqa wothi akkiide, bare xoonuwaannee omoddetteeddawantta qoncciyaan besseedda.

¹⁶Hewaa diraw, muusaan woy ushshaan, baalaa gallassaa woy agenay xeeriyaa wodiya bonchchiyaawan, woy Sambbataa bonchchiyaawan, ooninne hinttenttu bolla pirddoppo. ¹⁷Hawanttu sinthaappe yaana yewatuwassii eeshuwa; shin tumatethay Kiristoosawaa. ¹⁸Wordduwaa ashikke malatanawunne kiitanchchaw goyinnanaw koyiyaawe, be7ibeennawaa saxaan be7aaddi giide otorettiyaawe, asatethaa qofaan coo ayyiyaawe, ooninne hinttenttu bolla pirddoppo. ¹⁹Hewaa mala asay huuphe gidiyaa Kiristoosa minissi oyqqeeddawaa leppissee. Bollaa ubbay he huuphiyaappe wolqqa demmiide, bollan de7iyaa kuriyaannanne xaphuwaanna ittippe oyqqettiide, Xoossay dichchiyaa dishuwaadan diccee.

Hayquwanka Paxanka Kiristoosanna De7iyaawaa

²⁰⁻²¹Hinttenttu ha sa7aa mooddiyaa ayyaanatuwaappe haakkiide, Kiristoosanna hayiqqeedita; yaatina, ayissi ha sa7aa wogaan de7iya asaadan de7iitee? “Oyqqoppa; baara be7oppa; bochchoppa” yaagiyaa higgetoo ayissi azazettiitee? ²²Ha ubbayyaa asay medhdheedda higgenne timirtte gidiyaa diraw, wodiyaappe guyyiyan dhayana. ²³Unttuntu kiitanchchaw goyinniyaawaaninne wordduwaa ashikke malatiyaawan qassi barenttu asatethaa gilqissiyaawan aadhdheedda eranchcha malatiino; shin ashuwaa amuwaa digganaw go77enna.

3 Simmi hinttenttu Kiristoosanna hayiquwaappe dendeeddawaa gidoope, Xoossaappe ushechcha bagganna utteedda Kiristoosi de7iyaasaan saluwan de7iyaawaa minissi koyyite. ²Saluwan de7iyaawaa hinttenttu qoppaanaappe attin, sa7an de7iyaawaa qoppoppite. ³Ayissi gooppe, hinttenttu hayiqqeedita; qassi hinttenttu shemppuu Xoossaan Kiristoosanna geemmeedda. ⁴Hinttew de7o gideedda Kiristoosi qoncciyaa wode, he wode hintteekka aananna bonchchuwan qonccana.

Ecaanne Ooratha De7uwa

⁵Hewaa diraw, hinttenttun de7iya ha sa7aa amotuwaaw wodhite; hewanttukka woshummiyaawaa, tunatethaa, woshummanaw koyiyaawaa, iita amuwaa, miishshaa amottiyaawaa. Yoranchchaa gidussay eeqaw goyinniyaawaappe dummatenna. ⁶Hawanttu gaasuwan, Xoossay azazettenna asatuwaa hanqqettanawaa. ⁷Kase hinttenttu ha iita qofatuwaan de7iya wode untuntun moodetteeddita.

⁸Shin ha77i hinttenttu qassi hanquwaa, yiilluwaa, ixuwaa, hinttenttu doonaappe kesiyaa cashshaanne yeellayiyaa haasayaa hawantta ubbaa hintteppe dhayissite. ⁹Ittuu ittoo worddotoppite; ayissi gooppe, nagaranchcha medhetaa A oosuwaanna hintteppe dhayissi diggiide, ¹⁰Xoossay, A medhdheeddawe, barena malatis-

sanawunne barew de7iya eratethaa ubbaa immanaw, ubba wode oorathiyaa ooratha medhetaa mayyeeddita. ^{v11}Ha ooratha medhetaan, Giriike asaa woy Ayihuda asaa, qaxxaretteeddawaa woy qaxxarettibeennawaa, imathatuwaanne aynne tamaribeennawaa, ayilliyaa woy womaanuwaa giide shaakkiyaabay baawa; huuphe allaalli Kiristoosa; I ubbankka de7ee.

¹²Hewaa diraw, Xoossay dooreeddawanttudan, geeshshanne siiqiyaawantta gidide, maarotethaa, qaretaa, keekatethaa, hinttenttu huuphiyaa kawushshiyaaawaa, ashikketethaanne danddayaa mayyite. ¹³Ittuu ittuwaawaa danddayite; ooninne bare laggiyaa bolla hanqetteeddawe de7ooppe, ittuu ittoo atto yaago. Kiristoosi hinttentoo atto geeddawaadan, hintteka atto giite. ¹⁴Hewaa ubbaa bolla, ubbabaa ittippe shiishshi qachchiyaa siiquwaa mayyite. ¹⁵Kiristoosi immiya sarotethay hinttentta mooddo; ayissi gooppe, Xoossay hinttentta itti asaa udiide, he sarotethaw xeeseedda Xoossaa galatite.

¹⁶Kiristoosa qaalay hinttenttu wozanaan kumiide de7o; hinttenttoo de7iya aadhheedda eratethaa ubbaan ittuu ittuwaa tamarissitenne zorite; hinttenttu wozanaan Xoossaa galatiidde, woosaanne mazimuriyaa, Xoossaa sunthaa dhoqqu oothiyaa yethaa yexxite. ^{w17}Hintte ay haasayiaawaa woy ay oothiyaawaa gidoopekka, Aawuwaa Xoossaa Yesuusa bagganna galatiidde, oothiyaawaa ubbaa Godaa Yesuusa sunthan oothite.

Ammaniyaa Asatuwaa Gollen De7anaw Bessiyaa Wogaa

¹⁸Machchetoo, ammaniyaa asaw bessiyaawaadan, hinttenttu asinaw moodettite.

x

¹⁹Attuma asatoo, hinttenttu macca asaa siiqite; untuntunna woppu giide de7ite.

y

²⁰Naatoo, hinttentta yeledawanttoo ubbabaani azazettite. Ayissi gooppe, hinttenttu untunttoo azazettiyaawe Xoossaa daro nashechchee. ^z

²¹Aawatoo, hinttenttu naanay wozanaa bayenna mala, untuntta yiloyoppite. ^a

²²Ayilletoo, sa7an hinttenttoo godaa gidiaawanttoo ubbabaani azazettite; Godaw yayyiide, suure wozanaan oothiteppe attin, asaa nashechchanawunne asay be7o giyaawaan azazettiyaawantta gidoppite. ^{b23}Hintte oothiyaa oosuu ubbaa asaw gidennaan Godaw oothiyaawaadan, wozanaappe oothite. ²⁴Godaa Kiristoosaw hinttenttu oothiyaa diraw, I barewanttoo immanaw giigissi wotheeddawaa hinttenttu laattanawaa akeekite. ²⁵Balabaa ootheedda uray ooninne, bare ootheedda balaadan woytaa akkana; ayissi gooppe, Xoossay pirdiidde, oonanne maaddenna.

c

4 Godatoo, hintteuwukka saluwan Goday de7iyaawaa eriide, hinttenttu ayilletoo xillotethaaninne suuretethaan koshshiyawaa oothite.

Zoriyaa

²Xoossaa aggennaan woossite; qassi woossiide azallennan, A galatiidde woossite. ³Qassi hinttenttu woossiyaa wode ubbaan, kaseedeppe asaw qonccibeennawaa,

^{v3:10} Dom 1:26; Efe 4:24 ^{w3:16} Efe 5:19-20 ^{x3:18} Efe 5:22; 1Phx 3:1

^{y3:19} Efe 5:25; 1Phx 3:7 ^{z3:20} Efe 6:1 ^{a3:21} Efe 6:4 ^{b3:22} Efe 6:5-8

^{c3:25} Zar 10:17; Efe 6:9

Kiristtoosawaa nuuni odana mala, Xoossay nuussi injjeyanaadan, nuussikka Xoossaa woossite; ayissi gooppe, ha77i taani qasho golliyaan de7iyaawe hewaassa. ⁴ Qassikka taani bessiyaawaa keenaa qonccissaade ha yewuwaa odana mala, taw Xoossaa woossite.

⁵ Hinttew de7iya wodiya go77i bayinnasaan dhayissennan, ammanennawanttu matan cinccatethaan de7ite. ⁶ Hinttenttu asaa ubbaw wooti zaaranaw bessintto erana mala, hinttenttu haasayay ubba wode, sisanaw lo77iyaawaanne nashechchiyaawaa gidanaw bessee.

Wurssetha Sarotaa

⁷ Nu siiqo ishay Tikiqoosi, taananna ittippe Godaa oosuwan qoomaa gideedda ammanettiya oosanchay, ta de7uwaabaa hinttentta erissana. ⁸ Taani A hinttekkokiittiyaawe, nuuni waani de7intto hinttenttoo I oodiide, hinttentta menthethana diraassa. ⁹ Anaasimoosi, ammanettiya siiqo ishay, hinttenttu gadewe, aananna ittippe hinttekkoo bee; untunttu hawaan haniyaa ubbabaa hinttentta erissana. ^d

¹⁰ Taananna qashuwan de7iya Arisxxirokoosinne Barnnaabaasaw awuwaa gideedda Marqqoossi hinttentta sarotiino; taani hinttentta kase azazedawaadan, Marqqoossi hinttekkoo booppe, wozanaappe A morkite. ^{e11} Yosxxoosa giyaa Yesuusikka hinttentta saro saro gee; Ayihuda asatuwaappe taananna Xoossaa kawutethaw oothiyaawe, ha heezzu asatuwaappe haray baawa; hawanttu taana daro maaddeeddino.

¹² Eppaafiri, hinttenttu gadewe, Kiristtoosi Yesuusa qoomay, hinttentta saro saro gee. I hinttenttu Xoossaan minniide eqqanaadaaninne Xoossay koyyiyaawe ubbay ayentto eriide, poli ammananaadan, ubba wode Xoossaa minissi woossee. ^{f13} Ayissi gooppe, I hinttenttoo, Loodooqiyaa asawunne Hirapoliisa giya katamaa asaw daro daaburiyaawaa taani markkattay.

¹⁴ Nu siiqo dottorii Luqaasinne Deemaasi hinttentta saro de7iitee yaagiino. ¹⁵ Loodooqiyaan de7iya nu ishatoonne Nimppiw qassi izi golliyaan shiiqiyaa ammaniyaasatoo nu sarotaa odite.

¹⁶ Ha dabiddaabbiiya hinttenttu nabbabeeddawaappe guyyian, Loodooqiyaa ammaniyaawanttookka nabbabissite; hinttekkoo Loodooqiyaa ammaniyaawanttukka hinttenttoo yeddiya dabidaabbiiya nabbabite. ¹⁷ Qassi Arkkiipoosaw, “Goday new immeedda oosuwa polanawaa dogoppa” yaagiide odite. ⁸

¹⁸ Taani Phawuloosi, ta kushiyan sarotaa xaafeddawaa hawaa be7ite; taani qashuwan de7iyaawaa dogoppite.

Xoossaa aadho keekatethay hinttenttunna gido.

^d4:9 Pim 10-12 ^e4:10 Kit 19:29; 27:2; Pim 24; Kit 12:12, 25; 13:13; 15:37-39

^f4:12 Qol 1:7; Pim 23 ⁸4:17 Pim 2

*Phawuloosi***Teselonqqiyaa Asaw***Xaafeedda Koyro Kiitaa***Geluwaa**

Teselonqqiyaa Maqidooniyaa geetettiyaa Roomaa biittaw waanna katamatto. Phawuloosi Teselonqqiyaan ammaniyaawanttoo shiishsheeddawe, Piliphphisiyoosa biittaa yeggi beeddawaappe guyyiyaana. Gidoppe attishshin, Ayihudatuwaa ammanuwaa akkanaw mateedda Ayihuda gidenna asatuu Phawuloosi tamarissiyaa, ammanuwaa timirttiyaa doseedda diraw (1:8-10), Ayihudatu Phawuloosa qanaatiide, phalqqethaa dentheeddino. Hewaa diraw Phawuloosi Teselonqqiyaa yeddiide, Beeriyaa geetettiyaa gadiyaa beedda. Takkiidde I Qoronttoosa gakteedda wode, matan A maaddiyaa Ximootoosi Teselonqqiyaa biide simmowaappe guyyiyan ammaniyaa asaa hanotaa aw qonccissiide odeedda.

Phawuloosi koyro kiitaa Teselonqqiyaa asaassi xaafeeddawe, ammaniyaawantta minissanaassanne menthethanaassa. I untuntu ammanuwaabaanne siiquwaabaa lo77o woriyaa siseedda diraw, Xoossaa galatee. Kase I untuntu gidдон heezzu saaminttaa (Kit 17:1-9) de7eedda wode, ay mala de7uwaa de7eeddentto untuntta akeekissee. Hewaappe guyye Kiristtoosa laa7ethuwaa yuussaa xeelleeddawaan dendeedda ooshatuwaassi zaaruwaa immee. He ooshatuwaappekka amareed-dawanttu: “Kiristtoosi ha alamiyaa simmanaappe kasetiide hayqqeedda ammaniyaa asay, Kiristtoosa simay immiyaa medhinaa de7uwaa shaakki akkanaw danddayii? Kiristtoosi simmiide yaanawe awudee?” yaagiyaawantta. Phawuloosikka he gakettedda wodiya go77ettiide, “Kiristtoosa laa7enthuwaa yuussaa timirttiyaa hi-dootaan naagiidde I yaana gakkanaw woppu giide hinttenttu oosuwaa oothite” yaagiide untuntta zoree.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1)

Phawuloosa nashechchaanne galataa (1:2-3:13)

Ammaniyaawanttu de7uwaa kaaletthiyaa ogiyaa (4:1-12)

Yesuusa laa7ethuwaa yuussaa timirttiyaa (4:13-5:11)

Wurssethaa maquwaa (5:12-22)

Qutiya (5:23-28)

1 Nuuni Phawuloosi, Sillaasenne Ximootoosi Teselonqqen de7iya ammaniyaa asatoo ha dabidaabbiiyaa xaafheetto; hewanttu Xoossaa nu Aabbuwanttoonni Godaa Yesuusi Kiristtoosawanttoo, aadho keekatethayenne sarotethay gido. ^h

Teselonqqiyaa Asaa De7uwaanne Ammanuwaa

²Nuuni woosaan Xoossaa galatiidde, ubba wode hinttenu ubbatuwaa hassayheetto. ³Nuuni nu Xoossaa, nu Aawuwaa sinthan ammanuwan hinttenttu ootheedda oosuwaanne, siiquwan hinttenttu daabureedda daaburaa, qassi nu Godaa Yesu-

^h1:1 Kit 17:1

usi Kiristtoosan hinttew de7iyaa hidootaan gencciyaa genccuwaa ubba wode hassayeetto.

⁴Nuunaadan Xoossaa kaalliyaaawanttoo, Xoossay hinttenu siiqiyaawaanne hinttenu barew naanaa oothanaw dooreeddawaa nuuni ereetto. ⁵Ayissi gooppe, nuuni wonggalaa, wolqqaan, Geeshsha Ayyaanaaninne he wonggelii tuma gideeddawaa wurssi ammaniyaawan hinttenttoo aheeddawaappe attin, asaa qaalaa xalalaan ahibeykko. Nuuni hinttenanna de7iya wode, hinttenttu diraw waani de7eeddentto, hinttenttu eriita. ⁶Qassi hinttenttu daro waayettooppekka, Geeshsha Ayyaanay immeedda nashechchaan kiitaa akkeeddita; hewan nu leemisuwanne Godaawaa kaalleeddita. ⁷Hewaa diraw, Maqidooniyaaninne Akaayiyaa giya gadiyan de7iya ammaniya ubbatoo leemisuwaa gideeddita. ⁸Ayissi gooppe, Godaa qaalay hintteppe kesiide, Maqidooniyaaninne Akaayiyaa xalalaan sisetibeenna; shin Xoossaa hinttenttu ammaniyaawe ubbasan sisettedda. Simmi nuuni haasayanaw koshshishshin attowe aynne baawa. ⁹Ayissi gooppe, nuuni hinttekkoo beedda wode, hinttenttu nuuna wooti mokkeedenttonne qassi hinttenttu hinttenttu eeqaw oothiyaawaa aggiide, worddotenna de7uwaa Xoossaw oothanaw waani Xoossaakko simmeedditentto, untunttu barenttu huuphiyan haasayiino. ¹⁰Qassi Xoossaa Na7ay Yesuusi, Xoossay hayiquwaappe dentheeddawe, nuuna sinthaappe yaana Xoossaa hanqquwaappe ashshiyaawe saluwaappe yaanawaa hinttenttu naagiyaawaa untunttu haasayiino.

Phawuloosi Teselonqqaan Ootheedda Oosuwaa

2 Nuunaadan Xoossaa kaalliyaaawantto, nuuni hinttekkoo beeddawe mela gidennawaa hinttenttu hinttenttu huuphew eriita. ²Shin nuuni hinttekkoo yaanaappe kase Piliphphisiyoosa giya katamaan waayetteeddawanne boretteeddawaa hinttenttu eriita; daro phalqqethay de7ooppekka, hinttenttoo A mishiraachchuwaa qaalaa odana mala, Xoossay nuussi minotethaa immeedda. ³Nuuni hinttenu woossiyaawe baliide woy tunatethaan woy geniyan gidenna.

⁴Shin Xoossay wonggalaa hadaraa akkanaw nuuni ammanettiyaawantta gidenna, nuussi he hadaraa immeedda; he immeeddawaadanka nuuni haasayeetto. Qassi nuuni nu wozanaa xomoosiyaa Xoossaa nashechchiyaawaadan haasayeettoppe attin, asaa nashechchiyaawaadan haasayokko. ⁵Nuuni hinttekkoo cimmiyaa haasayaanna, woy nuuni yoraa genthiyaa hanotaan yibeennawaa hinttenttu loythi eriita; Xoossaykka nuussi markka. ⁶Nuuni asaappe, woy hintteppe, woy haranttu oopenneekka bonchuwaa akkanaw koyyibeykko. ⁷Nuuni Kiristtoosi kiiteeddawantta gidiidde, bonchuwaa hinttenttuppe oochchanaw danddayeetto. Shin aatta bare naanatuwaa siiquwan dichchiyaawaadan, hinttenttu gidon ashikke gideeddo. ⁸Hinttenttu nuussi daro al77o gideedda diraw, Xoossaa wonggalaa hinttenttoo immanaawaa xalalaa gidennaan, nu de7uwaakka hinttenttoo immanaw giigi utteeddo; ayissi gooppe, hinttenu nuuni loythi siiqeeddo. ⁹Nuunaadan Xoossaa kaalliyaaawantto, nu oosuwaanne nu daaburaa hinttenttu akeekiita; hinttenttoo Xoossaa mishiraachchuwaa qaalaa odiidde, hinttenu ayinne waayissenna mala, qammanne gallassi nuuni ootheeddo.

¹⁰Nu de7uu hinttenttu matan, ammaniyaawanttu matan, geeshsha, xillonne borettennawaa gidiaawoo hinttenne Xoossay markka. ¹¹Nuuni hinttenttoo huuphiyan huuphiyan aawuu bare naanaw haniyaawaadan haneeddawaa erita. ¹²Nuuni hinttena zoreeddo; menthetheeddonne hinttenttoo markkatteeddo. Hewenneekka hinttena xeeseedda Xoossaa nashechchiyaa de7uwaa hinttenttu de7anaadananne A kawutethaanne A bonchchuwaa gelanaadaana.

¹³Hintte nuuppe Xoossaa qaalaa tuma gideeddawaadan akkeedda wode, Xoossaa kiitaadan akkeeddawaappe attin, asaa kiitaadan akkibeenna diraw, Xoossaa qaalay ammaniyaawaa hinttenan oothee; he gaasuwan nuuni Xoossaa ubba wode galateetto.

¹⁴Ayissi gooppe, nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Kiristoosi Yesuusan ittuwaa gideedda Yihudaa giya gadiyan de7iya ammaniyaawanta, hinttenttu leemissettiita; hewanttu Xoossaa ammaniyaawanta. Ayihudatuu untuntta wayiseeddawaadan, hinttenttu biittaa asaykka hinttena waayiseedda. ¹⁵He Ayihudatuu Godaa Yesuusanne nabatuwaa wodheeddino; qassi nuuna yedersseeddino. Untunttu Xoossaa nashechchikino; asaa ubbaakka ixxiino. ¹⁶Ayihuda gidenna asay attana mala, nuuni untunttoo qaalaa odiyaawaa diggiino. Qassi untunttu nagaraykka ubba wode dari dari bee. Shin wursethaan Xoossaa hanqquu untunttu bolla wodhdheedda.

Phawuloosi Teselonqqiyaa Asaa laa7enthuwaa Xomoosanaw Amotteedda Amuwaa

¹⁷Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, nuuni nu qofaan gidennaadan, asatethaa xalalaan hintteppe guuthaa wodew shaaketteedda wode, hinttena daro laamotiide, ayfiyan be7anaw loythi koyyeeddo. ¹⁸Ayissi gooppe, nuuni hinttekkko simmiide baanaw koyyeeddo. Ubba taani Phawuloosi zaara zaaraade hinttekkko baanaw mala be7aaddi; shin Seexaanay nuuna diggeedda. ¹⁹Ayissi gooppe, nu Godaa Yesuusi Kiristoosi yiyaa wode, nuuni be7ana giide nashechchan naagiyaawe, woy nu nashechchay, woy nuuni ceeqettiyaa akililii oonee? Hinttena gidikkiteeyee? ²⁰Ayissi gooppe, hinttenttu nu bonchchuwaanne nu nashechchaa.

3 Hewaa diraw, nuussi gencanaw danddayettennan ixweedda wode, Ateenaa giya katamaan nuurekka attanaw qofaa qachcheeddo. ²Hinttena zoranaadaaninne hinttenttu ammanuwan hinttena minissanaadan, Xoossaw oothiyaa nu ishaa, nuunnanna ittippe Kiristoosa mishiraachchuwaa qaalaa odiyaa Ximootoosa hinttekkko kiitteeddo. ³Ha waayiyaa gaasuwan hintteppe ooninne guyye simmenna mala, A kiitteeddo. Nuuni hewoo dooretteddawaa hinttenttu hinttenttu huuphew erita. ⁴Ayissi gooppe, nuuni hinttenanna de7iidde, nuuni waayettanawaa kasetiide hinttenttoo odeeddo; qassi hinttenttu eriyaawaadankka kase hewaadan haneedda. ⁵Hewaa diraw, qassi gencanaw taw danddayettennan ixweedda wode, “Ooni eri xalahiyaa kaappuu hinttena paaccennan aggenna. Nu daaburayikka mela gidennaan aggenna” yaagaade hinttenttu ammanuwaa eranaw Ximootoosa hinttekkko kiittaaddi.

⁶Shin ha77i Ximootoosi hinttenttu matappe nuukko yiide, hinttenttu ammanuwaabaanne hinttenttu siiquwaabaa hinttenttoo mishiraachchu giide nuussi odeedda. Qassi nuuni hinttena be7anaw laamotiyaawaadan hinttekkka nuuna be7anaw laamotiide, ubba wode nuussi lo77obaa qoppiyaawaa I odeedda. ⁷Hewaa diraw, nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, nu waayiyaaninne nu tuggaan ub-

baan hinttenttu ammanuwaa bagganna hinttewan nu minetteeddo. ⁸Godan minniide hinttenttu de7ooppe, nuunikka ha77i de7eetto. ⁹Ayissi gooppe, nuuni hinttebaw Xoossaa galateeto. Nuuni nu Xoossaa sinthan hinttenttu diraw de7iya nashechchaa ubbaw A daro galateeto. ¹⁰Nuuni hinttenu be7anawunne hinttenttu ammanoo paaeeddawaa kunthanaw, qammanne gallassi nu kumentha wozanaappe Xoossaa woossetto.

¹¹Nu Aawuu, nu Xoossay bare huuphew, qassi nu Goday Yesuusi Kiristtoosi nuuni hinttekkoo biya ogiyaa nuussi giigisso. ¹²Nuuni hinttenu loythi siiqiyawaadan, Goday hinttenttu ittuu ittuwaa siiqiyaa siiquwaanne qassi asaa ubbaa siiqiyaa siquwaa hinttenttu darissonne gujjo. ¹³Nu Goday Yesuusi bare geeshshatuwaa ubbaana yiyaa wode, nu Xoossaa, nu aawuwaa sinthan hintte wozanay geeshshanne pokkuu baynawaa udiide, hinttenu I menthetho.

Xoossaa Nashechchiyaa De7uwaa

4 Simmi wursethaan, nuunaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, Xoossaa nashechchanaw hinttenttu waani de7anaw bessintto, nuuppe tamaareeddiita. Hewe hinttenttu kaseedeppe de7iya maaraa; shin ha77i hinttenttu kasewaappe loythiide oothanaadan, Godaa Yesuusa sunthan hinttenu woossettonne zoreetto. ²Ayissi gooppe, nuuni Godaa Yesuusa maataa bagganna hinttenttoo immedda azazu haqawentto, hinttenttu eriita.

³Ayissi gooppe, Xoossay hintteppe koyyiyawe ayee gooppe, hinttenttu geeshsha gidanawaanne woshummiyaawaa ubbanna agganawaa koyyee. ⁴Hinttenttu huuphiyan huuphiyan geeshshatethaaninne bonchchuwan hinttenttu machchiyaanna wooti de7anentto ††eranaw besseeppe attin, ⁵Xoossaa erenna ammanenna asatuwaadan, loythi amottiyaawaan akkanaw bessenna. ⁶Nuuni qassi kase hinttenttoo odeeddawaadaninne hinttenu minissi zoreeddawaadan, Goday hawaa malaban ubbaan haluwaa kesiyawaa gidiyaa diraw, ooninne ha yewuwaan bare ishaa naaqqanawunne cimmanaw bessenna. ⁷Ayissi gooppe, Xoossay nuuna geeshshatethan de7anaw xeeseeddawaappe attin, tunatethaan de7anaw xeesibeenna. ⁸Hewaa diraw, ha timirttiyaa ixxiyaa ooninne hinttenttoo bare Geeshsha Ayyaanaa immiya Xoossaa ixseepepe attin, asaa ixxenna.

⁹Hintte hinttenttu huuphiyan ittuu ittuwaa siiqanaadan, Xoossay hinttenu tamarisseedda diraw, hinttenttu hinttenttu ishatuwaa wooti siiqanaw bessintto, nuuni xaafanaw kosshenna. ¹⁰Qassi Maqidooniyaa biittaa ubbaan de7iya ishatuwaa ubbatuwaa tumu hinttenttu siiqiita. Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, hinttenttu hewaappe gujji gujjiide untunta siiqana mala, hinttenu woossetto.

¹¹Nuuni kase hinttenttoo odeeddawaadan, woppu geedda de7uwaa de7ite. Qassi hinttenu kosshiyawaa demmanaw, hintte kushiyan oothite. ¹²Hewaa gidoope, ammanennawanttu matan hinttenttu bonchchettanne qassi hinttenu kosshiyabaw oonanne awuddashikkita.

††4:4 *Geeshshatethaaninne bonchchuwan hinttenttu machchiyaanna wooti de7anentto: Guussay bare asatethaa naagiide geeshshatethaan de7anaw kosshiyawaa bessee.*

Goday Yiyaa Wode hayiqqedda Asaynne Paxa De7iya Asay Hananabaa

¹³Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, hinttenttu hidootay baynna asatuwaadan kayyottenna mala, hayqqedda asatuwaabaa hinttenttu erana mala koyetto. ¹⁴Nuuni Yesuusi hayiqqeeddawaanne qassi hayiquwaappe I dendeeddawaa ammaneeetto; hewaadankka, Xoossay Yesuusa ammaniide hayiqqeeddawantta Yesuusanna ahanawaa ammaneeetto.

¹⁵Ayissi gooppe, nuuni hinttenttoo odiyaa Godaa qaalay hawaa; nuuni, Godaa laa7enthuwaa yuussaa gallassay gakkanaw hawaan paxa de7iyaawanttu, hayqqeeddawanttuppe kasetokko. ¹⁶Ayissi gooppe, Goday bare huuphiyan azazuwaanna, kiitanchchatuwaa kaappuwaa koosshaanna, Xoossaa malakataa giirethaanna saluwaappe wodhdhana. Kiristoosa ammaniide hayiqqeeddawanttu kasetiide hayiquwaappe denddana. ¹⁷Hewaappe guyyiyan, nuuni he wode paxa de7iyaawanttu, Godaanna carckuwaa gidдон gakkettanaw untuntunna ittippe shaariyaan denddana. Hewaa diraw nuuni Godaanna ittippe ubba wode de7ana. ¹⁸Hewaassi, ha qaalaan ittuu ittuwaa menthethite.

Godaa Yuussaa Giigiide Naagite

5 Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, ha yewatuu awude hananentto, wodiyaanne agenaa hinttenttoo xaafanaw kosshenna. ²Ayissi gooppe, Godaa gallassay kayisuu qamma yiyaawaadan yaanawaa hinttenttu loythi eriita. ³Asay, “Ubbabay sara; ayaykka hanenna” giishshin, macca asaa yeluu oyqqiyaawaadan, bashshay untunttu qoppennaan untunttu bolla yaana. Untunttu mulekka kessi akkikkino.

⁴Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, he gallassay hinttenttoo kayisuu yiyaawaadan yaanaw hinttenttu dhumaani de7ikkita. ⁵Hintte ubbay poo7uwaa asanne gallassaa asaa; nuuni qammaa asaa woy dhuma asaa gidokko. ⁶Hewaa diraw, nuuni haratuu gemi77ishiyaawaadan gemi77ishanaw bessenna. Nuuni beegottanawunne wogaan de7anaw bessee. ⁷Ayissi gooppe, gemi77ishshiyaawanttu qamma gemi77ishiino; mathottiyaawanttukka qamma mathottiino. ⁸Shin nuuni gallassaa asaa gidiyaawanttu wogaan de7anaw bessee. Nuuni ammanuwaanne siiquwaa tiraan wothiyaa olaa miishshaadan oyqqiide, nuuni hidootaan naagiyaa atotethaa, birataa qoobiyaadan, huuphiyan wothanaw bessee. ⁹Ayissi gooppe, Xoossay nuuna nu Godaa Yesuusi Kiristoosa bagganna atotethaa demmanaw dooreedawaappe attin, A hanquwaa akkanaw dooribeenna. ¹⁰Nuuni paxa gidina woy hayiqqeeddawantta gidina, Kiristoosanna ittippe de7ana mala, Kiristoosi nu diraw hayiqqedda. ¹¹Hewaa diraw, hinttenttu qassi ha77i oothiyaawaadan, haratuwaa menthethitenne ittuu ittuwaa dichchite.

Wurssetha Zoriyaanne Sarotaa

¹²Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu gidдон oothiyaawantta, hinttena ammanuwaa ogiyaan kaaletthiyaawanttanne zoriyaawantta, hinttenttu bonchchana mala, hinttena woosseeetto. ¹³Untunttu oothiyaa oosuwaa diraw, untuntta loythi bonchchitenne siiqite. Ittuu ittuwaanna sarotethaan de7ite.

¹⁴Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nuuni hinttena zoreetto; maaray bayinna de7uwaa de7iyaawantta seerite. Yayyiyaawantta menthethite. Wolqqi baynnawantta maaddite. Asa ubbaa danddayite. ¹⁵Ooninne iitaa diraw iitaa zaarena mala naagettite; shin ubba wode, ittuu ittoonni qassi asaa ubbaw lo77obaa oothanaw minnite.

¹⁶Ubba wode nashettite. ¹⁷Ubba wode qanxxennaan Xoossaa woossite. ¹⁸Ubbabaani galatite. Ayissi gooppe, Kiristtoosa Yesuusa bagganna Xoossay hintteppe koyyiyaawe hewaa.

¹⁹Geeshsha Ayyaanaa tamaa toyissoppite. ²⁰Timbbitiyaa qaala kadhoppite. ²¹Ubbabaakka paaccite. Lo77obaa oyqqite. ²²Iita oosuwa ubbaappe haakkite.

²³Sarotethaa Xoossay bare huuphew hinttena ubbabaani polo geeshsho; qassi nu Goday Yesuusi Kiristtoosi yiyaa wode, Xoossay hinttenttu ayyaanaa, shempuwaanne asatethaa ittippe borettennawaanne polo udiide naago. ²⁴Hinttena xeesiyaawe ammanetteeddawaa; qassi hewaa I polana.

²⁵Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nuussi Xoossaa woossite.

²⁶Ishatuwaa ubbaa geeshsha yeruwaa yeriide sarotite.

²⁷Hintte ha dabiddaabbiiyaa geeshsha ishatuwaa ubbaw nabbabanaadan, Godaa sunthan hinttena woossay.

²⁸Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenanna ittippe gido.

*Phawuloosi***Teselonqqiyaa Asaw***Xaafeedda Laa7entho Kiitaa***Geluwaa**

Kiristoosa laa7entho yuussaa xeelliyawaan dendeedda ooshay walassaa medhhiidde beedda diraw, Teselonqgen de7iyaa ammaniyaa asaa gidon metuu dariidde beedda. Phawuloosi Teselonqqiyaa asaassi xaafeedda laa7entho kiitay, “Goday yaana gallassay mateedda” yaagiyaa ammanuwaa minissiide odee. Phawuloosi untuntussi odiidde, “Kiristoosi yaanaappe kasetiide Kiristoosa timirttiyaa phalqqiyaa itti, ‘Makkala asa’ geetettiyaa Kiristoosa ixxyaawe kaaletthina alamiyaa bollan iitatethayenne makkalay dariidde baana” yaagiide untunttu ammanuwaa surissanaw malee.

Yesuusi Kiitteeddawe nabbabiyaawantussi, “Metuunne waayyii darooppekka untunttu barenttu ammanuwan minnanaadan, ikka aananna ittippe oothiyaawantukka oothiyaawaadan, untunttu barenttu de7uwaassi koshshiyawaa demmanaw, minniide oothanaadan, hewaadankka qassi lo77o oosuwaa oothanaw dhibenaadan” yaagi untunttu minissiide zoree.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Galataanne hadaraa (1:3-12)

Yesuusa laa7enthuwaa yuussaw imetteedda timirttiyaa (2:1-17)

Ammanuwan de7uwaabaa maquwaa (3:1-15)

Wursethaa qutiya (3:16-18)

1 Nuuni Phawuloosi, Sillaasenne Ximootoosi, Teselonqgen de7iya ammaniyaa asatoo ha dabidaabbiyaa xaafetto. Hewanttu Xoossaa nu Aabbuwantanne Godaa Yesuusi Kiristoosawantta.

²Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristoosappe, aadho keekatethayenne sarotethay hinttenttoo gido.

Kiristoosa Yuussaa Gallassi Hanana Pirddaa

³Nuunaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, hinttenttu ammanuu loythi dicciyaa dirawunne, hinttenttu ittuu ittuwaa siiqiyaa siiquu dariya diraw, nuuni hinttenttoo bessiyawaadan, Xoossaa ubba wode galatanaw bessee. ⁴Hewaa diraw, hinttentta yedesayenne waayyiyaa ubbay gakkinnakka hinttenttu gencciyawaanne ammaniyawaa nuuni nu huuphew Xoossaa ammaniyawanttoo odiidde, hinttewan ceeqetteetto.

⁵Hinttenttu waayyettiyaa Xoossaa kawutethaw bessiyawantta gidiide paydetana mala, Xoossay pirddiyaa xillo pirddaa bessiyaa mallaa. ⁶⁻⁷Xoossay tumu pirddaa pirddana. Goday Yesuusi bare wolqqaama kiitanchchatuwaanna tamaa lacuwaa gidon saluwaappe yiyaa wode, Xoossay hinttentta waayyissiyawanttu bolla waayyiyaa ahana. Qassi waayyettiyaa hinttenanne nuuna shemppissana. ⁸Qassi Xoossay barena erennawantanne nu Godaa Yesuusi Kiristoosa wonggalaa mishiraachchoo azazettennawantta murana. ⁹⁻¹⁰He gallassi I bare geeshshatuwaan

bonchchettanawunne qassi barena ammaniyaa ubbatuwaan sabettanaw yiyaa wode, untunttu Godaa sinthappenne A wolqqa bonchchuwaappe shaakettiide, medhinaa bashshaan murettana. Gaasuunneekka, nuuni hinttenttoo odeedda kiitay ammanetteedda.^k

¹¹Nuuni hinttenttoo ubba wode Xoossaa woossiyaawe hewaassa. Nu Xoossay xeeseedda de7oo hinttentta bessiyaawantta giide paydanaadan, nuuni A woosseetto; hinttenttu lo77obaa ubbaa amottiyaawaanne hinttenttu ammanuwaa oosuwa I bare wolqqan polo. ¹²Hewaan nu Xoossaa aadho keekatethaaninne qassi nu Godaa Yesuusi Kiristoosa aadho keekatethan, Godaa Yesuusa sunthaa hinttenttu bonchchana; hinttenakka I bonchchana.

Yesuusa Laa7ethuwa Yuussaabaa

2 Ha77i nuunaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa yuussaabawunne nuuni aananna de7anaw aakko shiiqanabaw, ²timbbitiyaa asay hinttenttoo odiyaawaan woy hara asaappe siseedda qaalaan, woy ooninne nuuppe yeedda kiitaadan haasayyaawan, “Godaa gallassay gakkedda” giide hinttenttu ellekka dagammennaadaaninne wozanaa bayennaadan, nuuni hinttentta woosseetto. ³Hinttentta ooninne ay ogiyaaninne balethoppo. Ayissi gooppe, kasetiide makkaliyaawenne qassi nagaranchchay, bashshaa na7ay qonccennaan de7ishshin, he gallassay gakkenna. ⁴Asay goyinniyaa ubbabaanne asay Xoossaa giya ubbabaa I ixkana. I barena untunttu ubbaappe dhoqqu oothana. Qassi haray atto Xoossaa Geeshsha Golliyaa geli uttiidekka, “Taani Xoossaa” gaana.

⁵Hinttenttu hassayikkitee? Taani hewaa hinttenttoo hinttenanna de7aadde odaaddi. ⁶I bare wodiyaan yaanaappe attin, ha77i yaanawaa ayay A teqqintto, hinttenttu eriita.

⁷Ayissi gooppe, xuuraa gideedda makkalay ha77i oothee; shin he te77iyaawe ogiyaappe kichchana gakkanaw, I qonccenna. ⁸Hewaappe guyyian, he makkalanchchay qonccina, Goday Yesuusi bare doonaa peenuwan A wodhana. Qassi Yesuusi bare laa7entho bonchcho yuussaan A mulekka dhayissana. ⁹He makkalanchchay Seexaanaa oosuwani yiide, daro wolqqaan worddo malaataanne maalalissiyaawaa oothana. ^{m10}Hewaadankka, qassi dhayiyaa asatuwaa duma duma iita cimuwani balethana. Dhayiyaawanttu attanaw tumatethaa siiqiide akkibeenna diraw dhayana. ¹¹⁻¹²Hewaa diraw, tumatethaa ammanibeenna ubba asatu, nagaraa oothiyaawan nashettiyaawanttu ubbay pirdettanaadaaninne worddo gidyaabaa ammananaadan, Xoossay wolqqaama balaa untunttu giddo yeddana.

Atotethaw Dooretteedda Asatuwaa

¹³Shin Goday siiqiyaa nuunaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, nuuni Xoossaa hinttenttu diraw, ubba wode galatanaw bessee. Ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanaa wolqqaninne tumatethaa hinttenttu ammaniyaawan hinttentta ashshanaw, Xoossay hinttena bayraadan dooreedda. ¹⁴Xoossay hinttentta nuuni hinttenttoo odeedda nu mishiraachchuwa qaalaa bagganna xeeseeddawe, hinttenttu nu Godaa Yesuusi Kiristoosanna ittippe bonchchettanaassa. ¹⁵Simmi nuunaadan Xoossaa kaal-

liyaawantto, minniide eqqite; nuuni hinttana nu doonan gidina, woy nu dabidaabbiyan gidina, tamarisseedda wogaa oyyqite.

¹⁶⁻¹⁷ Nu Godaa Yesuusi Kiristoosi bare huuphiyan qassi Xoossay, nu Aawuu nuuna siiqiide, bare aadho keekatethan nuussi medhinaa danddayaanne lo77o hidootaa immeeddawe, qassi hinttenttu lo77obaa ubbaa oothanaadaninne haasayanaadan, hinttenttu wozanaa minissonne menthetho.

Phawuloosi, “Nuussi Woossite” Yaageedda

3 Wurssethaan nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, Godaa qalay hinttenttu gidдон, ellekka aakkanaadaaninne bonchchettanaadan, nuussi Xoossaa woossite. ² Qassi asay ubbay ammanenna diraw, Xoossay nuuna nagaranchcha asatuwaappenne iita asatuwaappe ashshana mala, nuussi woossite.

³ Shin Goday ammanthiyawaa; I hinttana menthethananne qassi iitaappekka naagana. ⁴ Nuuni hinttana azaziyaawaa hinttenttu ha77i oothiyaawaanne qassi sinthappekka oothanawaa Goday nuuna hinttewaan ammanthee.

⁵ Goday hinttenttu wozanaa Xoossaa siiquwaakkonne Kiristoosi immiya danddayaakko kaaletto.

Kiitaa Kiitetti De7anawe Gidde

⁶ Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, hinttenttu nuuppe akkeedda wogaa kaallennaan azalla de7uwaa de7iya ishaa ubbaappe hinttenttu shaakettanaadan, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa sunthan hinttana azazeetto. ⁷ Ayissi gooppe, nuuni hinttenanna de7iya wode azallibeenna diraw, hinttenttu nuwaadan haniide de7anaw bessiyaawaa hinttenttu hinttenttu huuphiyan eriita. ⁸ Nuuni hintteppe oossinne tookuwaa gidenna mala, qammanne gallassi daaburiidenne jaamiidde oothiide de7eeddawaappe attin, ooppenne qumaa coo mibookko. ⁹ Nuuni hewaa ootheddawe hinttenttu nuwaadan haniide de7anaadan, nuuni hinttenttoo leemisuwaa gidanaadappe attin, hewaa hinttana oochchanaw nuussi maatay dhayina gidenna. ¹⁰ Ayissi gooppe, nuuni haray atto hinttenanna de7iiddekka, “Oothanaw koyyenna uray ooninne mooppo” yaagiide hinttana azazeeddo.

¹¹ Ayissi gooppe, asaa yewuwaan geliyaawaappe attin, ayinne othenawaanttu, azalla de7uwaa de7iya amareedda asatu hinttenttu gidдон de7iyaawaa nuuni siseeddo. ¹² Nuuni hewanttu mala asatu maara de7uwaa de7anaadaaninne oothiide qumaa maanaadan, Godaa Yesuusi Kiristoosa sunthan azazeettonne zoreetto.

¹³ Shin hinttenttu nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, lo77o oosuwaa oothanaw azaloppite. ¹⁴ Qassi nuuni ha dabidaabbiyan kiitseedda kiitaw azazettenna uray ooninne de7ooppe, he uraa akeekite. I yeellatana mala, aappe shaakettite. ¹⁵ Shin ishaadan A seeriteppe attin, morkkiyaadan xeelloppite.

Wurssetha Sarotaa

¹⁶ Sarotethaa Goday bare huuphiyan hinttenttoo ubba wodenne ubba bagganna sarotethaa immo. Goday hinttenanna ubbaanna gido.

¹⁷ Taani Phawuloosi, ha sarotaa ta kushiyan xaafaaddi; ta dabiddaabbiiyaa ubbaw hawe ta firmaa. Hawe taani xaafiyaa ogiyaa.

¹⁸ Nu Godaa Yesuusi Kiristoosa aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna gido.

*Phawuloosi***Ximootoosaw***Xaafeedda Koyro Kiitaa***Geluwaa**

Ximootoosa geetettiyaa, ammaniyaa yalagay, Qeeri Iisiyaa geetettiyaa sa7an yeletteedda. I bare daayi bagganna Ayihude asa; bare aabbu bagganna qassi Giri-ike asa. I Phawuloosanna kiitaan ittipe zuppetyaa asa; mishiraachchuwaa qaalaa kiitaakka aananna maadettiide oothiyaawaa. Phawuloosi Ximootoosaw xaafeedda koyro kiitay heezzu ayfe yewatuwan shaakettee.

Ubbaappe kasetiide ha kiitay ammaniyaa asaa gidдон dendeedda worddo timirtiyaaaba minissiide odee. Ha imatha gideedda timirtii Ayihuda asatuwaa qofaappe baggaanne hara asatuwaa qofaappe baggaa oyqqeeddawaa; “Hawe beettiyaa alami nagaraan hambalaachetti diggeeddawaa gidiyaa diraw, asay atotethaa demanaw dumma gideedda xuura eratethaa eranaw, itti itti qumatuwaa meennaan agganawunne machchiyaa akkennaaninne asinaa gelennaan de7anaw koshshee” yaagiyaa qofaa baaso udiide oyqqeeddawaa. Hewaa bollaakka gujjiide A kiitay ammaniyaa asaa ayissuwaabaanne goynuwa wogaabaa tamarissiyaa timirtiyaa; hewaadanka qassi ammaniyaa asaa kaaletthiyaawantunne untuntta maadiyaawanttu ay mala eeshshaanna de7iyaawantta gidanaw bessinto odiyaabaa oyqqeedda. Wurssethaan Ximootoosi Yesuusi Kiristtoosassi oothiyaa lo77o osanchchaa waaniide gidanaw danddaynttonne qassi dumma dumma ammaniyaa asaa maabaraa sinthan aw de7iyaa awotethaassi, Phawuloosi A zoredda zoriyaa be7eetto.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Ammaniyaa asaabaanne untunttu gidдон oothiyaa Xoossaa osanchchatuwaabaa (1:3-3:16)

Ximootoosaw A oosuwaassi imetteedda timirttiyaa (4:1-6:21)

1 Nuuna ashshiya Xoossaynne nuuni be7ana giide nashechchan naagiyaa Yesuusi Kiristtoosi azazeedda azazuwadan, Yesuusi Kiristtoosi kiiteeddawaa gideedda taani Phawuloosi, ² ammanuwaa bagganna ta tumu na7aw, Ximootoosaw ha dabidaabbiyaa xaafay.

Worddo Timirttiyaappe Naagettussa

Xoossaa nu Aawuwaappenne nu Godaa Kiristtoosa Yesuusappe aadho keekatethay, maarotethaynne sarotethay new gido.

³ Taani Maqidooniyaa baade new geeddawaadan, neeni Efesoonen gami77ana mala koyyaaddi. Itti itti asatuu wordduwaa timirttiyaa tamarissiino; hewanttu tamarissenna mala, aggite gaade oda. ⁴ Untunttu tossaa odiyaawaanne barenttu zariyaa gayriyaawaa agganaadan oda. Ayissi gooppe, hewaa malabay palumaa kaalethee; qassi Xoossaa qofaa ammanuwan erettiyaawaa oothikkino. ⁵ Ha azazoo waanna qofay geeshsha wozanaappe, lo77o suure wozanaappe, asay be7o giyabay baynna ammanuwaappe beettiyaa siiquwaa denthethanaassa. ⁶ Itti itti asatuu hawaa

aggiide, maaddenna haasayaakko simmeeddino. ⁷Unttuntu ayaa haasayinttonne woy barenttun ammanettiide odiyaabay ayentto erikkino; shin Xoossaa higgiiyaa tamaarissiyaawantta gidanaw koyyiino.

⁸Asay bessiyaawaadan higgiiyan go77ettooppe, higgii lo77a gidiyaawaa nuuni ereetto. ⁹Ittibaa akeekanaw koshshee. Higgii lo77o asaw medhettiibeenna. Shin higgiiyaa menthiyaawanttoo, azazettennawanttoo, makkalanchchatoo, nagaranchchatoo, geeshshatethay baynnawanttoo, tunatoo, barenttu daayo woy aabba wodhiyaawanttussi, shemppuwaa wodhiyaawanttussi, ¹⁰woshummanaw kajeeliyaawanttoo, attuma asay attuma asaana woshummiyaawanttoo, asaa zali77iyaawanttoo, worddanchchatoonne wordduwan caaqqiyaawanttoo, woy tumu timirttiyaanna gakettenna ay oosuwaa gidinakka oothiyaawanttoo keseedda. ¹¹He tumo timirttii anjjettedda Xoossay taani awaajjana mala, taw hadaraa immeedda bonchcho wonggalaa gidduwan de7ee.

Phawuloosi Xoossaw Shiishsheedda Galataa

¹²Taani oothiyya kiitaan taw wolqqaa immeedda nu Godaa Kiristtoosa Yesuusa galatay. Taana bare oosanchchaa sunthiide, taana he oosoo bessiyaa ammanettowaa giide paydeedda dirawukka A galatay. ¹³Taani hawaappe kase A boriyaawaa, A yederssiyaawaanne tuggayiyawaa gidooppenne, taw hawaa I ootheedda. Shin taani erennaan ootheedda dirawunne ammanabeenna diraw, Xoossay taana maareedda. ¹⁴Qassi nu Goday zaway baynna bare aadho keekatethaa ta bollan gussiide, Kiristtoosa Yesuusa bagganna nubaa gideedda ammanuwaanne siiquwaa taw immeedda.

¹⁵Kiristtoosa Yesuusi nagaranchchatuwaa ashshanaw ha sa7aa yeedda giya haasayay ammanetteeddawaanne asay ubbay tuma giide akkanaw bessiyaawaa. Ubbaappe aadhhiyaa nagaranchchay taana. ¹⁶Shin medhinaa de7uwaa akkanaw Aani ammananaw bessiyaa asaw taani leemisuwaa gidanaadan, ubbaappe aadhhiyaa nagaranchchaw taw Yesuusi Kiristtoosa daro danddayaadan, Xoossay taana maareedda. ¹⁷Ayfiyan beettenna medhinaa Xoossaw Ittuwassi, medhinaa Kaatew, medhinaappe medhinaa gakkanaw galataynne bonchchuu gido. Amen77i!

¹⁸Ta na7aa Ximootoosaa, kase nebaa timbbitiyaa odeeddawaadan, he odeeddawaadan lo77o olaa neeni olettana mala, ha azazuwaa new hadaraa immay. ¹⁹Ammanuunne lo77o suure wozanay new de7o. Ittu ittuu barenttu suure wozanaa yeggi aggiide, laaggiyaawe baynna markkabii bayiyaawaadan, barenttu ammanuwaa bayizzeedinno. ²⁰Xoossaa boriyaawaa aggana mala, hewaa tamaaranaw taani Seexaanaw aatha immeedda Hemeneyoosinne Iskkindiri untuntu gidдон de7iino.

Woosa Golliyya Woosaa

2¹⁻²Nuuni Xoossaa malatiyaawan, geeshshatethaa ubbaan, sarotethaaninne ashikketethan de7ana mala, asaa ubbaw, kaatetoonne sunthatethay de7iyaa ubatoo, Xoossaa oochchanaw, woossanaw, gaannatanawunne galatanaw bessiyawaa ubbabaappe kasetaa de taani neena erissay. ³⁻⁴Asay ubbay attanaadaaninne tumatethaa eranaadan koyiyaa nuuna ashshiya Xoossaa sinthan hawe lo77iyaabaanne nashechchiyaawaa. ⁵Ayissi gooppe, itti Xoossay de7ee; Xoossaappenne asaappe gidduwan gidiide gaannatiyaa ittu de7ee. Hewekka Kiristtoosi Yesuusa giya asaa. ⁶I asaa ubbaa wozanaw barena ubbaw immeedda. Xoossay bare wodiyaan asaa ubbaa wozanaw koyiyaawaa bessiyaa markkay

hawaa. ⁷Taani Xoossaa qaalaa odiyaaawaa, Yesuusi kiitteeddawaanne qassi ammanuwaaninne tumatethaan Ayihuda gidenna asaa tamarissiyaawaa gidaade suntheteeddawe hawaassa. Taani worddotikke; tumuwaa haasayay.

⁸Hewaa diraw, ubbasan de7iyaa attuma asay hanquunne palumii baynnaan, bare geeshsha kushiyaawaa pude denthiiide, Xoossaa woossanaadan, taani koyyay.

⁹⁻¹⁰Hewaadan qassi maccawanttukka bessiyaa mayuwaa yashshatethaaninne barentta mooddiyaawan mayyino. Xoossaw yayyay giya macca asaa bessiyaawaadan, lo77obaa oothiyaawaanappe attin, huuphiya shurubbaa daddiyaawan, worqqaan woy inqquwaan, woy daro al77o afilaan barena alleeqqissoppino.

¹¹Maccawunna ubbabaani moodettaadde, co77u gaade tamaru. ¹²Taani maccawunna co77u gaade de7uu gayippe attin, attuma asaa tamarissunne woy untuntu bolla aawotuu giikke. ¹³Ayissi gooppe, Addaami koyro medhettedda; Hewaana guyyeppe medhettaaddu. ¹⁴Hewaana cimettaade Xoossaa higgiiyaa menthaadduppe attin, Addaami cimettibeenna. ¹⁵Shin maccawunna ammanuwan, siquwan, geeshshatethaaninne barena mooddaade de7ooppe, naanaa yeliyaawaan attana. ‡

Woosa Golliyaa Kaaletthiyaawantta

3 Ooninne woosa golliya kaaletthiyaawaa gidanaw koyyoooppe, lo77obaa amottedda giya haasayay tuma. ²Woosa golliya kaaletthiyaa uray borisennawaa, itti machchatti xalalay de7iyaawaa, barena mooddiyaawaa, barena naagiyaawaa, barew bessiyaawaa oothiyaawaa, imathaa mokkiyaawaa, tamarisanaw danddayiyaawaa, ³mathottennawaa, ashikketethaappe attin walaqettenawaa, palumettennawaa, shaluwaa siiqennawaa, ⁴naanay aw azazettiyaawaanne bonchchiyaawaa, qassi bare golliyaa ayissanaw danddayiyaawaa gidanaw bessee. ⁵Ayissi gooppe, itti uray bare golliyaa ayissanaw danddayennawaa gidoooppe, Xoossaa ammaniyaawantta wooti ayissanaw danddayii?

⁶Otoruwan sugettiidi, xalahiyaa kaappuu Xoossaa pirddan kunddeeddawaadan kundenna mala, ooratha ammaneedda asaa gidanaw bessenna. ⁷Xalahiyaa kaappuwaa boriyaaninne phiriyaan gelenna mala, he uray woosa golliyaappe karenna de7iyaa asaan nashshettiyaawaa gidanaw bessee.

Woosa Gollen Maaddiyaawanttubaa

⁸Hewaadan qassi woosa golliyaa maaddiyaawanttu asay bonchchiyaawantta, laa77u doonaa haasayennawantta, daro woyiniyaa eessaa ushennawantta, miishshaw yaaretennawantta, ⁹ammanuwaa xuuraa geeshsha wozanaa qofaan naagiyaawantta gidanaw bessee. ¹⁰Hewanttu kasetiide paacettanaw koshshee. Paaciyaa aadhdhawaappe guyyiyan, woosa gollen oothiyaawantta gidiide oothino.

¹¹Hewaadankka qassi untuntu machchatuu asay bonchchiyaawantta, zigirennawantta, barena mooddiyaawantta, ubbabaani ammanettiyaawantta gidanaw bessee.

‡2:15 Naanaa yeliyaawaan attana: Naanaa yeliyaawaan naagetta de7ana guussaa.

¶2:13 Dom 2:7, 21-22 °2:14 Dom 3:1-6 P3:2 Tit 1:6-9

¹²Woosa golliya maaddiyaawe itti machchatti xalalay de7iyaawaanne qassi bare naanaanne bare golliya loythi ayissiyaawaa gidanaw bessee. ¹³Ayissi gooppe, woosa golliya maaddiyaawantta gidiide, lo77o oosuwaa oothiyaawanttu barenttu huuphew wolqqaama bonchchuwaa demmiino; qassi Kiristtoosa Yesuusana barenttoo de7iyaa ammanuwaa loythi xaliide haasayanaw danddayiino.

Wolqqaama Xuuraa

¹⁴Taani neekko ellekka baana gaade hawaa new xaafay. ¹⁵Shin taani beennaan gami77ooppe, Xoossaa gollen neeni woota de7anaw bessintto erana mala xaafay. He gollii tumatethaw tuusaa baaso gidiyaa de7uwa Xoossaa woosa golliya. ¹⁶Nu ammanuwaa xuuray wolqqaama gidiyaawaa ooninne sidhanaw danddayenna.

Kiristtoosi ashuwan qonceedda;

I xilluwaa gidiyaawaa Geeshsha Ayyaanay markkatteedda.

Kiitanchchatuukka A be7eeddino;

Ayihuda gidenna asay aabaa odina siseedda.

Sa7an de7iyaa asay A ammaneedda;

bonchchuwan I saluwaa beedda.

Worddo Asttamaaratuwaa

4 Itti itti asay wurssethaa wodiyaan ammanuwaa agganawaa Geeshsha Ayyaanay qoncciyaan odeedda. Unttuntu worddo ayyaanatuwassii azazettana; qassi xalatuwaa timirttiyaa kaallana. ²Hawaa mala timirttii, tilla wozanaa tamaan bonqqeedda birataan guddeeddawaadan donccilleedda worddo asatuwaa bagganna yeedda.

³Hawanttu mala asatu akkiyawaanne geliyaawaa qassi itti itti qommo kathaa miyaawaa diggiino. Shin ammaniyaawanttunne tumatethaa eriyaawanttu Xoossaa galateeddawaappe guyyiyan maana mala, Xoossay kathaa medhdheedda. ⁴Ayissi gooppe, Xoossay medhdheeddabay ubbabaykka lo77a. Xoossaa galatiide akkooppe, olettiiyaawe ayayne baawa. ⁵Ayissi gooppe, he ubbabay Xoossaa qaalaaninne woosan anjjetteddawa.

Kiristtoosassi Lo77o Oosanchcha Gidiyaawaa

⁶Hewaa diraw, neeni ishatuwaa hewaa hassayissiyaawaa gidoope, ammanuwaanne neeni kaalleedda lo77o timirttiyaa qaalaan eqooppe neeni Kiristtoosi Yesuusaw lo77o oosanchcha gidanaassa. ⁷Shin ammaniyaa asaw lo77enna haasayaappenne qassi cima macca asaa tossaappe baqata. Qassi Xoossaa malatiyaawan neena loohissa. ⁸Ayissi gooppe, asay bare bollaa minissiyaawe laafa go77ee. Shin Xoossaa malatiyaawan loohissiyaawe ha77ikka sinthappekka de7uwaa immana giya diraw, ubbabawukka go77ee. ⁹Ha haasayay asay ubbay akkanaw bessiyaa tumu haasaya. ¹⁰Nuuni hewaa demmanaw daabureettonne loythi ootheetto; hewaassi nuuni hidootaa wotheeddawe asaa ubbaa, ubbaappe aathiide, ammaniyaawantta ashshiya de7uwa Xoossaa.

¹¹Hawaa azazanne tamarissa. ¹²Neeni yalaga gidiyaa diraw, neena ooninne kadhoppo. Shin ammaniyaawanttoo ne haasayan, hanotethan, siiquwan, ammanuwaaninne geeshshatethan leemisuwaa gida. ¹³Taani yaana gakkanaw asaassi Xoossaa maxaafaa nabbabiyaawaani, Xoossaa qaala odiyawaaninne tamaris-

siyaawaani minna. ¹⁴Timbbitiyaa odiyaawanttu haasayinanne cimatuu barenttu kushiya ne bolla wothina, neeni akeedda, neenan de7iyaa Geeshsha Ayyaanaa imuwaa toochchoppa.

¹⁵Ne dichchay asaa ubbaw qonccana mala, hewaa minissa qoppa. Hawaa ubba wode ootha. ¹⁶Ne huuphiyaanne ne timirttiyaa naaga. Neeni hewaa oothooppe, neenanne neeni giyaawaa sisiyaawantta ashshiya diraw, aggennaan ootha.

Am77etuwwa Zoreedda Zoriyaa

5 Cima asaa ne aabba bonchchiyawaadan bonchchappe attin, toochchoppa. Yalagatuwwa ne ishaadan, ²qassi cima macca asaa ne aattiidan, yalaga macca asaa ne michchattiidan, kumentha geeshshatethan bonchcha.

³Bare xalalaa gideedda tumu am77etuwwa bonchcha. ⁴Shin am77attiw naanay woy naanaa naanay de7ooppe, he naanay Xoossaa malatiyaawaa barenttu soy asaa bessiyaawaaninne qassi hewaa oothiyaawan barentta yeleddawanttu kushiya zaariyaawaa tamarino. Ayissi gooppe, hewe Xoossaa nashechchiyaawaa.

⁵Ayaa maaduukka bayna bare de7iyaa tumu am77atta Xoossay immana gaade nashechchan naaga uttaaddu. Qassi gallassinne qamma Xoossay izo maaddana mala, woossawunne oochchaw. ⁶Shin barena ishalissiyaa am77atta paxa de7ooppe, iza hayqqadiggaaddu. ⁷Qassi ooninne untuntta boreenna mala, ha azazuwaa imma. ⁸Shin barenttuwoo qassi ubbaappe aathiide, bare soy asaw qoppenna uray oonanne gidoope, hewe bare ammanuwaa kaddeeddawaa. Ammanenna asaappekka aadhdhiide aw iita.

⁹Usuppun tammu laythay kumibeenna am77atti sunthaa maziggobiyaan xaafoppa. Hewaa bollan qassi iza itti asinaappe haraa gelabeennawunno giddanaw koshshee. ¹⁰Naanaa dichchiyaawan, imathaa mokkiyaawan, geeshshatuwwa gediya meecchiyaawan, waayyettedda asaa maaddiyaawan, lo77o oosuwwa ubbaa kaaliyaawan, ha lo77o kiitaa kiitettiyaawan eretteeddawunno giddanaw bessee.

¹¹Shin yalaga am77etuwwa yokkonttu sunthaana gatha xaafoppa. Ayissi gooppe, untunttu barentta, asinaa gela gela giya wode, Kiristoosa agganawantta. ¹²Koyro ammanuwaa kadheedda diraw, untunttu pirdettana. ¹³Hewe baynnaan oosuwwa dhayiide itti golliaappe hara golliyaa yuuyyiidde, hamettiyaawaa xalalaa gidennaan, barenttoo bessennabaa haasayiidde, zigirssaanne yewuwaan coo geliyaawaa tamarino. ¹⁴Hewaa diraw, nu morkketuu nu bolla haasayiyaa iitabaa demmenna mala, yalaga am77atuu asinaa geliide, na7a yeliide, barenttu gollia ayissana mala zoray. ¹⁵Ayissi gooppe, hawaappe kase amareedda am77atuu Seexaanaa kaallanaw aggiide guye simmeeddino.

¹⁶Ammaniyaa mishirattiw haqankka dabbo am77atuu de7ooppe, iza untuntta maaddanaw bessee. Ammaniyaa asatuu maadu bessiya tumu am77etuwwa maaddana mala, untunttu ammaniyaawanttoo tooko gidoppino.

¹⁷Loythi heemmiyaa cimatu, qassi ubbaappe aathiide, qaalaa odiyaawaaninne tamarissiyaawaan daaburiyaawanttu, dakko bonchchuwwa akkanaw bessiino. ¹⁸Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Uddumaan kathaa yedhdhiyaa booraa doonaa qachchoppa” qassi, “Oosanchchay bare dirguwwa akkanaw bessee” yaagee. ^q

¹⁹Laa77u woy heezzu markkay baynnaan, woosa golliya cimaa mootiyaawaa sisoppa. ²⁰Haratuu yayyana mala, nagaraa oothiyaa ubbatuwaa asaa ubbaa sinthan seera.

²¹Neeni aynne asaa deemuwaa xeellennan, ittuwa ittuwaappe dummayennan ha azazuwaa naagana mala, Xoossaaninne Yesuusi Kiristtoosan dooretteedda ki-itanchchatuwa sinthan neena taani zoray. ²²O bollaaininne elleellaade ne kushiyya wothoppa. Haratuwaa nagaraan geloppa. Neena geeshshatethan naaga.

²³Neeni ubba wode sakettiyaa dirawunne ne uluwaa diraw, guutha woyiniyaa eessaa ushappe attin, haathaa xalalaa ushoppa.

²⁴Itti itti asatuwaa nagaray be7anaw qoncce; untunttu nagaray untuntta pirdanaw untunttuppe sinthaw aadhdhee. Shin haratuu nagaray guyyeppe qonccce.

²⁵Hewaadankka, lo77o oosuurka qonccce. Qonccibeennabaa gidooppen, geemanaw danddayenna.

Aylletuwassi Imetteedda Zoriyaa

6 Xoossaa sunthayenne nu timirttii borettenna mala, aylletethaa morgge mithaa gidдон de7iyaawanttu barena mooddiiyaa godatoo bonchchuu bessiyawaa erino. ²Ammaniyyaa asaa ayliyya gideeddawanttoo untunttu godatuu untunttoo ishaa gidiiyaa diraw, untuntta kadhoppino. Shin barenttu kiitaan go77ettiyaawanttu untunttu siiqiyaa ammaniyaawantta gidiiyaa diraw, untunttu kasewaappe aathiide oothanaw bessee.

Worddo Timirttiyaanne Tumu Duretethaa

Neeni ha yewatuwaa tamarissanawunne odanaw bessee. ³⁻⁴Ooninne dumma timirttiyyaa tamarissiyaawaa gidoope, qassi nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa tumu qaalaananne nu ammanuwaa timirttiyaanna gakettena uray daro otorettee; aynne erenna. Qassi qaalaa bollan palumettanawunne walaqqetanaw untunttoo gigenna qofay de7ee. Hewe qanaatiyaa, palumaa, boriyaa, iita sidhiyaa kaalethee. ⁵Qassi untunttu huuphii oothenna. Tumatethay baynna asatuwaannakka palumaa kaalethee. Untunttu Xoossaa malatiyaawan durettana giide qoppiino. Neeni he asatuwaappe shaaketta.

⁶Shin taw de7iyaabay taw gidana giya uraa Xoossaa malatiyaawe dureyee. ⁷Ayissi gooppe, nuuni ha alamiyaa aynne ahibeykko; qassi aappe aynne afokko. ⁸Shin miyaabayenne mayyiyabay de7oeppe, hewe nuussi gidanawaa. ⁹Shin durettanaw koyyiyaawanttu paaciyaaninne phiriyaan geliino; qasi daro asaa bashshawunne dhayoo goochchi afiyaa daro eeyanne qohiyaa amuwan kunddiino. ¹⁰Ayissi gooppe, shalluwaa siiqiyaawe iitatethaa ubbaw pulttuwaa. Ittu ittuu hewaa amottiiddi, ammanuwaappe balettiide, daro metuwan barentta qoheeddino.

Phawuloosi Ximootoosa Zoreedda Zoriyaanne Azazeedda Azazuwaa

¹¹Shin neenoo, Xoossaa asaw, hewaappe baqata. Xiilotethaa, Xoossaa malatiyaawaa, ammanuwaa, siiquwaa, danddayaanne ashikketethaa kaalla. ¹²Ammanuwaa baaxiyaa loythaa baaxeta. Daro asaa sinthan lo77o markkaa markkattaade, neena Xoossay xeeseedda medhinaa de7uwaa oyqqa. ¹³Ubbabaw

de7uwa immiya Xoossaa sinthaaninne, qassi Phenxxeenaawiyaa Philaaxoosa geetettiyyaa gadiya mooddiyaawaa sinthan lo77o markkaa markkattedda Kiristtoosi Yesuusa sinthan taani neena hawaa azazay. ^{s14}Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi qonccana gakkanaw, qitay bayinnaaninne borii baynnaan he azazuwaa naaga. ¹⁵A qonccethaa, Itti sunthay de7iyaa anjjettedda Xoossay, kaatatuwaa Kaatii, godatuwaa Goday, bare bessiyaa wodiyaan bessana. ¹⁶Hayqqennawe itti A xalalaa. Ooninne Aakko shiiqanaw danddayenna poo7uwan de7ee. Ooninne A be7ibeenna; qassi be7anawukka danddayenna. Bonchchuunne medhinaa wolqqay aw gido. Amen77i.

¹⁷Ha77i ha wodiyaan dure gidiyaawanttu oturettennaadaaninne qassi nuuni nashettanaadan, ubbabaa palahissiide Nuussi immiya de7uwa Xoossaan ammanettanawaappe attin, aadhdiyaa duretethaan untunttu ammanettanaadan, untuntta azaza. ¹⁸Untunttu lo77obaa oothanaadan, lo77o kiitaan duretanaadan, keekiyaawantanne haratuwaanna shaakki akkiyawantta gidanaadan azaza. ¹⁹Hewaa yaatiyaawan untunttu sinthaw mino baaso gidiyaa shalluwaa bar-enttoo shiishshino. Hewaappe guyyiyan, untunttu tumu de7uwaa akkana.

²⁰Ximootoosaa, itti itti asay balaan eratethaa giyaa eeya palumiyaappenne mela haasayaappe baqataadde, new imetteedda hadaraa naaga. ²¹Ayissi gooppe, ittu ittuu nuussi eratethay de7ee yaagiidde, ammanuwaa baleeddino.

Xoossaa aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna gido.

*Phawuloosi***Ximootoosaw***Xaafeedda Laa7entho Kiitaa***Geluwaa**

Hawe Phawuloosi Ximootoosaw xaafeedda laa7entho kiitay, Phawuloosi mata barena maaddiyaanne oosuwaa barenanna ittippe oothiyaa wodalla, Ximootoosa zoreedda zoriyaa oyqqeeddawaa. A zoriyaappe dariyaa baggay dandayaan genccana bessee giyaawaa. Ximootoosaw zoriyaanne menthethuwaa qalay imetteeddawe, Yesuusi Kiristtoosabaa ammanettiyaawaa gidiide markkatanaadan, Mishiraachchuwaa Qaalaanne Eca Qaalaa Caaquwaa timirttiyaa minisiide oyqqanaadaaninne metiyaabayanne eqettiyaabay darooppekka tamaaris-siyaawaaninne Mishiraachchuwaa Qaalaa odiyaawaan minnanaassa.

Ximootoosi eeyatethaan oosettiyyaa pathenna mela palumaappe haakkana mala, dumma mino oduu aw odetteedda. Ayissi gooppe, hewaa mala oduu sisiyaawantta bayizziyaawaappe attin, hara I immiya go77i baawa.

Hewan ubbaan Ximootoosi hassayanaw bessiyaabay Phawuloosa de7uwaanne A hanotaa lo77o qofaa, hewaappekka A ammanuwaa, A genccuwaa, A siiquwaa A dandayaanne yedesaan A gakteedda metuwaa leemisuwan kaallanaadaana.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Ximootoosaw imetteedda maqquwaa (1:3-2:13)

Asay kaddiyaa wode ammanetti beettussa (2:14-4:5)

He wode de7iyaabatuwaanne koshshiyaa kaaletthiyaa ogatuwaa (4:6-18)

Wursethaa qutiyyaa (4:19-22)

1 Taani Phawuloosi, Xoossay immana geedda Kiristtoosi Yesuusaanna nuussi de7iyaa de7uwaabaa odanaw, Xoossay geeddawaadan, Kiristtoosi Yesuusi kiitteeddawe, ² ta siiqo na7aa Ximootoosaw ha dabidaabbiyaa xaafay.

Ximootoosaw Imetteedda Zoriyaa

Xoossaa Aawuwaappenne nu Godaa Kiristtoosi Yesuusappe, aadho keekatethay, maarotethayenne sarotethay new gido.

³Ta zaratuu ootheeddawaadan, taanikka taana zoriyaa geeshsha wozanaappe oothiyaa Xoossaa qammanne gallassi woossiyaa woosaan ubba wode neena has-saiyyaa diraw, A galatay. ⁴Taani ne afothaa hassaya hassayaade nashettana mala, neena be7anaw daro laamotay.

⁵Neenan de7iyaa worddo bayinna ammanuwaa hassayay. He ammanuu beni ne daay daay Loydininne ne daay Ewuniiqin de7iyaa ammanuwaa mala; qassi neenanikka hewe de7iyaawaa eraaddi. ⁶Hewaa diraw, taani ta kushiyyaa laa77uwaa

ne bolla wotheedda wode, ⁶Xoossay new immeedda imuwaa neeni doshissenna mala, neena hassayissay. ⁷Ayissi gooppe, Xoossay nuussi wolqqaa, siiquwaanne nu huuphiya naagiyaawaa immiya Geeshsha Ayyaanaa immeeddappe attin, yashshaa ayyaanaa immibeenna.

⁸Simmi, nu Godaw markkattiyaawan woy A diraw qashuwan de7iyaa tawankka yeellatoppa. Shin Xoossay new immiyaa wolqqaa keenaan taananna mishiraachchuwaa qaalaw waayetta. ⁹Xoossay bare qofaaninne bare aadho keekatethan nuuna ashshiide, bare asaa oothanaw xeesowaappe attin, nuuni ootheedda oosuwaa diraw gidenna. I ha aadho keekatethaa Kiristoosi Yesuusa bagganna wodii doomettanaappe kase nuussi immeedda. ¹⁰Shin ha77i ha aadho keekatethay nuuna ashshiya Kiristoosi Yesuusa yuusaan nuussi qonceedda. Qassi hayquwaa wolqqaakka I dhayisseedda. Wonggalaa mishiraachchuwaa bagganna bayenna de7uwwa nuussi qonccisseedda.

¹¹Taani Yesuusi kiitteeddawaanne Ayihuda gidenna asaa tamarissiyaawaa gidaade, wonggalaa mishiraachchuwaa odana mala, Xoossay taana dooreedda.

¹²Qassi taani ha metuwaa akkiyawew hewaa diraassa. Shin taani ammaneeddawaa eriyaa diraw, yeellatikke. Qassi I taw immeedda hadaraa he gallassay gakkanaw, I naaganaw danddayiyaawaa eray.

¹³Taani neena tamarisseedda tumu qaalaa leemisuwaa uda oyiqqaaade, Kiristoosi Yesuusan nuussi de7iyaa ammanuwaaninne siiquwan de7a. ¹⁴Nu giddon de7iyaa Geeshsha Ayyaanaa bagganna new hadaraa immeedda lo77obaa naaga.

¹⁵Iisiya giya biittaaan de7iyaa ubbatuu taappe baqateeddawaa eraasa; untuntutu giddon Pigeluusinne Hermogeneesi de7iino.

¹⁶Henesifooru taana daro wode menthetheedda diraw, Goday A soy asaw maarotethaa immo. Qassi taani qasho gollen de7iyaawaa I yeellatibeenna. ¹⁷Shin Roome giya katamaa gakeeddasaanna taana loythi koyyiide demmeedda. ¹⁸He gallassi Godaappe maarotethaa demmanaadan, Goday aw immo. Qassi Efesoona giya katamaan I taana ay keena maaddeeddentonne neeni loythaa eraasa.

Kiristoosaw Lo77o Wottaaddara Gidiide Metuwaa Akkiyawaa

2 Simmi ta na7aw, Kiristoosi Yesuusan de7iyaa aadho keekatethan minna. ²Qassi daro markkatuu de7iyaasaan taappe neeni siseedda yewatuwaa haratuwaa tamarissanaw danddayiyaa ammanetteedda asatuwaassi hadaraa imma.

³Kiristoosa Yesuusaw ammanetteedda wottaaddaraadan, taananna waayetta. ⁴Olaa biya wottaaddaray bare kaappuwaa nashechchanaw, wottaaddara gidenna asay oothiyaa kiitaan walakettenna. ⁵Qassi wothaan keesettiyaa uraykka wogaadan woxxana dhayooppe, woytaa akkenna. ⁶Daro daaburiide ootheedda biittaa goshiyaa bitani shiiqeedda kathaappe barena gakkiiyaawaa koyro akkanaw bessee. ⁷Neeni ubbabaa akeekanaadan, Goday neena danddayissana diraw, taani giyaawaa qoppa.

⁶1:6 Taani ta kushiyaa laa77uwaa ne bolla wotheedda wode: Hawe bessiyaawe, ammaniyaa asaa kaaletanaadan Geeshshaa Ayyaanay oosuwaassi doorina tumatethaan kaaletthiyaawanttu Qaalaa odanaw woy tamarissanaw Xoossay okkeeddawanttu bollan barenttu kushiyaa wothiide woossiyaawaa bessee. 1Xim 1:4 xeellite.

⁸Taani wonggalaa mishiraachchuwaa odiyawaadan, hayquwaappe dendeedda Daawite zariyaa Yesuusi Kiristtoosa qoppa. ⁹Taani wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaa diraw, iitabaa ootheddawaadan, haray atto qashettana gakkanaw waayyetay. Shin Xoossaa qaalay qashettenna. ¹⁰Hewaa diraw, taani Xoossay dooreedda asatuukka Kiristtoosi Yesuusan de7iyaa atatethaa medhinaa bonchchuwaanna demanaadan, untuntu diraw, taani ubbabaan waayyetay.

¹¹Hawe,

“Nuuni aananna ittippe hayqqeeddawaa gidoope, aananna ittippe de7ana.

¹²Nuuni genccooppe, aananna ittippe kawutana.

Nuuni A kaddooppe, ikka nuuna kaddana.

¹³Nuuni ammanettennaan aggooppekka, I ammanettiyaawaa gidiide de7anawaa.

Ayissi gooppe, I barena bare huuphew erikke gaanaw danddayenna”

giyaawe tumu haasaya.

Mino Oosanchchaa

¹⁴Neeni ne asaa hawaa hassayissa; untuntu qaalaan palumettenna mala, Xoossaa sinthan zora. Hewe sisiyaa asaa bayizziyaawaappe attin, aynne go77enna.

¹⁵Neeni Xoossaa tumatethaa qaala suuretethaan odiyawaanne qassi A oosoo yeelatenna oosanchcha gidaade, Xoossay sabbiyaa asaadan, ne huuphiya Xoossaw imanaw minna. ¹⁶Shin ha sa7aw injjetiyaa maaddenna haasayaappe neena naaga. Ayissi gooppe, hewe Xoossaappe asaa haassee. ¹⁷Qassi untuntu tamarissiyaawe bollaa cittuwaadan ubbasaa gakkanaassa. He tamarissiyaawantuppe laa77atuu Hemeneyoosanne Piliixoosa. ¹⁸Untuntu tumuwaa ogiyaa aggiide, “Hayquwaappe denddiyaawe kase aadhdhidiggeedda” yaagiide amareedda ammaniyaa asatuwaa ammanuwaa bayizziino.

¹⁹Gidoopekka, Xoossay esseedda mino tuussay qaaxxana danddayenna. Qassi A bollan, “Goday barewantta eree”; qassi “Godaawaa gidiyaa ooninne iita oosuwaa aggo” yaagiyaa qaalatuu xaafetteeddino. ^t

²⁰Itti wolqaama gollen worqqaappenne biraappe medhetteedda miishshaa xalalaa gidennaan, mithaappenne urqqaappe medhetteedda miishshatuukka de7iino. Hewantuppe baggatuu bonchcho oosuwaa untuntun oothanaw, qassi baggatuu toshettiyaabaa untuntun oothanaw medhetteeddino. ²¹Hewaa diraw, ooninne ha iitabaa ubbaappe barena geeshshooppe, I bare Godaa go77iyaa oosuwaa oothanaw barena immeedda diraw, bonchcho oosuwaa oothiyaa miishshaa gidanawa. Qassi lo77o oosuwaa ubbaa oothanaw giigetteedawaa gidanawa.

²²Shin neeni iita wodallatethaa amuwaappe baqata. Barentta maaddanaw geeshsha wozanaappe Godaa xeesisiyaawantunna ittippe, xillotethaa, ammanuwaa, siiqotethaanne sarotethaa minissaade kaalla.

²³Shin eeyatuwaa palumiinne aynne erennawanttu palumii walassaa kaalethiyaawaa eraade aappe baqata. ²⁴Godaa qoomay ubbaw keekiyaawaa, loythi tamarissiyaawaanne danddayanchcha giddanaw besseeppe attin, walaqetanaw bessenna. ²⁵Qassi I barena ixxiyaawantta ashikketethan seeriyaawaa giddanaw bessee. Unttuntu barenttu nagaraappe simmiide, tumatethaa eranaadan Xoossay oothanentto, ooni eri. ²⁶Qassi untunttu barenttu wozanaa qofaw simmiide, untuntta bare koyyeeddabaw azazettana mala oyqqeedda xalahiyaa kaappuwaa dabbaappe kessi akkana.

Wurssetha Gallassatuwaan Hananaw De7iya Iita Yewatuwaa

3 Shin wurssetha gallassi waayissiyaa wodii yaanawaa akeeka. ²Ayissi gooppe, asay barena siiqiyaawantta, shaluwaa siiqiyaawantta, ceqettiyaawantta, ayyiyaawantta, boriyaawantta, barena yeleeeddawanttoo azazettennawantta, galatennawantta, geeshshatethay baynnawantta, ³siiquu baynnawantta, sigettennawantta, zigirssanchchatuwaa, barena naagennawantta, keekennawantta, lo77obaa dosennawantta, ⁴ubbaa erikke giyaawantta, dirbbiyawantta, otoruwan sugettiyawantta, qassi Xoossaappe aathiide, ishaluwaa dosiyawantta gidana. ⁵Unttuntu Xoossaw goyinniyaawaa malatiino; shin A wolqqaa kaddeeddino. Hewanttu mala asatuwaakko shiiqoppa.

⁶⁻⁷Ayissi gooppe, untuntuppe ittu ittuu asaa golliyyaa geliide, nagaray deexeeddawannta, dumma dumma amuwan sugettiyawantta, ubba wode tamaariide, tumatethaa era akkanaw mule danddayibeenna daaburanchcha maccawantta balethiino. ⁸Yaaneesinne Yambbareesi ^{§§}Muse yewuwaa phalqqowaadan, hewaadan qassi hawanttu, suure qofay baynnawantta ammanuwan kunddeeddawanttu, tumatethaaba phalqqiino. ¹⁰Shin Yaaneesa eeyatethayenne Yambbareesa eeyatethay qassi qoncceddawaadan, untunttu eeyatethaykka asaa ubbaw qonccana diraw, untunttu kasewaappe aahdhiiide diccikkino.

Wurssetha Zoriyaa

¹⁰Shin neeni ta timirttiyaa, ta hanotaanne ta qofaa, ta ammanuwaanne ta danddayaa, ta siiquwaanne ta gencuwaa, ¹¹ta yedesaanne ta waayiyaa be7aadda. Anxxookiyaanne, Iqooniyoonenne Lisxxiraa giyaa katamatuwaan taana gakkkeeddabaanne taani danddayeedda yedesaa eraasa. Goday taana he ubbaappe ashshedda. ¹²Tumatethaan Kiristtoosi Yesuusaa Xoossaa malatiide de7anaw dosiyaa ubbay yederssettana. ¹³Shin iita asatuunne balethiyaawanttu haratuwaa balethiiddenne barenttu huuphew baliide, kaseppe iiti iiti biino.

¹⁴Shin neeni he tumatethaa ooppe tamaareeddenttonne eraade, neeni tamaareeddawaanne ereeddawaan minnaade de7a. ¹⁵Neeni guutha naa7atethaappe doommaade Kiristtoosi Yesuusa ammanaade, atotethay beettiyyaa aahdhheedda eraa immanaw danddayiyaa Geeshsha Maxaafatuwaa eraadda. ¹⁶⁻¹⁷Xoossaa Maxaafaa ub-

^{§§}**3:8** *Yaaneesinne Yambbareesi*: Ha sunthatuu Eca Caaquwaa Maxaafan baawa. Shin cora asay giyaa qofay, “Hawanttu Muse Isra7eeliyaa asaa Gibxeppe kessiide kaalethanaw qoppedda wode, aananna eqetteedda murunniyaawantta” yaagiyaawaanna. Kes 7:11, 12 xeellite.

baan Xoossaa Ayyaanay de7ee. Qassi he maxaafatuu Xoossaw oothiyaa asay kumenthanne lo77o oosuwaa ubbaw giigeeddawaa gidana mala, tumatethaa tamarisanaw, balaa seeranaw, bayizzuwaa suurissanawunne xillotethaa de7oo zoriyaa immanaw maaddiino.

4 Taani neena Xoossaa sinthaaninne, de7uwan de7iyaa asaanne hayqqeedda asaa pirddanaw de7iyaa Kiristoosi Yesuusa sinthan, qassi A yuussaaninne A kawutethaan neena zoray. ²Qaalaa oda. Wodii injjetina injjetana dhayina, minnaade oda. Daro danddayan asaa tamarissaadde suurissa, seeranne zora. ³Ayissi gooppe, asay tumu timirttiyaa sisennaan ixxiyaa wodii yaanawaa. Shin asay barenttu amuwaa kaalliide, sisanaw nashechchiyaawaa odiyaa tamarissiyaawantta gujji gujji shiishshana. ⁴Untunttu tumu yewuwaa sisiyaawaa aggiide, tossaa sisanaw barenttu haythaa wora zaarana. ⁵Shin neeni ubbabaani ne huuphiya naaganaw bessee. Waayiyaa danddaya. Wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaawe oothiyaa oosuwaa ootha. Xoossaa qoomaadan, ne oothiyaa oosuwaa ubbaa pola.

⁶Taana gidoope, ta suuthay gukkiide yarshshettiyaa wodiinne qassi ha de7uwa aggaade biya wodii gakkeedda. ⁷Taani lo77o baaxiyaa baaxetaaddi; wothaa woxxaadde wurssaaddi; ammanuwakka naagaaddi. ⁸Sinthappe taw xillotethaa akillii giigi utteedda. Hewaa xillo pirddaa pirddiyaa Goday he gallassi taw immana. Qassi Kiristoosi qonccanawaa dosiyaa ubbaassappe attin, ta xalalaassa gidenna.

A Buzo Allaallatuwabaa

⁹Taakko ellekka yaanaw minna. ¹⁰Ayissi gooppe, Deemaasi ha alamiyaa dosiide, taana aggiide, Teselonqqiyaa giya katamaa beedda. Qerqqiisi Galaatiyaa giya gadiya biina, qassi Tiito Dilmaaxiyaa giya gadiya beedda. ¹¹Luqaasa xalalay taananna de7ee. Marqqoossi taana kiitaan loythi maaddanaw danddayiyaa diraw, A demmaade neenanna akkaade ya. ¹²Shin taani Tikiqoosa Efesoona giya katamaa kiitaaddi. ¹³Neeni yaadde, Xiro7aadaa giya katamaan Karppoosawan taani yeggaade yeedda ta gaabiyaanne qassi maxaafatuwaa taw akkaade ya. Shin dummayaade galbbaan xaafetteedda maxaafatuwaa ayaa giddoppene, akkennaan yooppa.

¹⁴Birataa qoxxiyaa Iskinddiri taana daro qoheedda; Goday aw A oosuwaadan zaarana. ¹⁵I nuuni odiyaawaa loythi phalqqiyaa diraw, neeni aappe neena naaga.

¹⁶Koyro taana mootiyaa wode, ubbaykka aggeeddawaappe attin, taana ooninne maaddibeenna. Xoossay hewaa untunttoo paydoppo. ¹⁷Shin taani kumentha kiitaa Ayihuda gidenna asay ubbay sisanaw odana mala, Goday ta matan eqqiide, taw wolqqaa immeedda. Qassi gaammuwaa doonaappekka taana ashsheedda. ¹⁸Goday taana iitabaa ubbaappe ashshiide, bare saluwaa kawutethaa sarotethaan afana; aw medhi medhinaw bonchchuu gido. Amen77i.

Wurssetha Sarotaa

¹⁹Phirisqillissi, Aqiilaassinne Henesifooru soy asaw ta sarotaa oda. ²⁰Erasxooosi Qoronttoosa giya katamaan atteedda. Shin Xirofiimoosi sakettedda diraw, Miliixe giya katamaan A wothaaddi. ²¹Balguu wodhdhanaappe kase yaanaw minna.

Ewubuluusi, Phudeesi, Liinoosinne Qilawude qassi hara ishataa ubbaykka neena saro saro giino.

²²Goday ne ayyaanaanna gido. Aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna gido. Amen77i.

*Phawuloosi***Tiitossi***Xaafedda Kiitaa***Geluwaa**

Tiito Ayihuda gidenna asa gidiide, guyyeppe Kiristinnaa ammanuwan laamettiide Phawuloosi Mishiraachchuwaa Qaalaa kiitaa oothiyaa wode, matan de7iide, he oosuwaa maaddeedda asa. Phawuloosi ha kiitaa xaafeddawe, laythaan aappe guuxxiyaa ha barenanna oothiyaa Tiitossi gidishshin, he wode Tiito ammaniyaawantta xeellanawunne naaganaw, Qarixxeese giyaa haathaan doodetteedda sa7an atteedda. A kiitaa qofay heezzu huuphe yewatuwaa bollaana.

Koyruu woosa golliya kaaletthiyaawanttu Qarixxeese asatuwaa iitaa oosuwaa xeelliyaaawaan ay mala eeshshay de7iyaawantta gididanaw koshshintto Tiita akeekissanaassa. Laa7ethuu ammaniyaawanttu giddon de7iyaa dumma dumma citaa, cima attumawanttanne maccawawantta, yalaga attuma asatuwaanne Godaassi oothiyaa dumma dumma asaa wooti tamarissanaw bessintto Tiita zoreedda. Wurssethay qassi ammaniyaa asaa eeshshaabaa, sarotethaaninne siiquwan de7ana de7uwaabaa, ammaniyaa asaa giddoppe walassaa, palumiyaanne shaakotethaa dhayissanabaa Tiito zoriyaa immeedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-4)

Ammaniyaa asatuwaa kaaletthiyaawantta (1:5-16)

Ammaniyaa asatuwaa dumma dumma oosuwaa citaa (2:1-15)

Maquwaanne naagettana mala imetteedda maaraa (3:1-11)

Wursethaa qutiya (3:12-15)

1 Yesuusi Kiristtoosi kiitteedda taani Phawuloosi, Xoossaa aylli, ha dabidaabbiyaa xaafay. Xoossay dooreedda asaw ammanuu de7anaadaaninne Xoossaa tumatethaa eraakko untuntta kaaletthanaadan taani doorettaade kiitettaaddi. ² Worddotenna Xoossay nuussi ha medhinaa de7uwaa daro wodiyaappe kase immana geedda. ³ Xoossay nuuna ashshiyaawe likke wodiyaan bare qaalaan hawaa qoncisseedda; I hadariide taana azazeeddawaadan, taani A qaalaa oday.

⁴ Ammanuwaa ittippetethaan ta tumu na7aa new Tiitoo, Xoossaa Aawuwaapenne nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosappe, aadho keekatethay, maarotethayenne sarotethay gido.

Tiito Qarxeesan Oothiyaa Oosuwaa

⁵ Taani neena Qarxeesan aggaade yeeddawe, neeni attowaa giigissanaasanne, taani azazeeddawaadan, katamaa ubbaan woosa golliyaa cimatuwaa dooranaassa. ⁶ Cimay borettenawaanne itti machchatti xalalay de7iyaawaanne ammaniyaa naanay de7iyaawaa gididanaw bessee; A naanay shalluwaa bayizziyaabaaninne woy azazettannaan ixxiyaaban asay amassalennawantta gidanaw bessee. ^{v7} Ayissi gooppe, he cimay Xoossaa oosuwaa azaziya kaappuwaa gidiidde,

pokkissennawaa, otorettennawaanne elle hanqquettennawaa giddanaw bessee; qassi mathottennawaa, sugennawaanne yorattennawaa giddanaw bessee. ⁸Shin imatha mokkiyaawaanne lo77obaa dosiyaawaa giddanaw bessee; qassi akeekanchchaa, xilluwa, geeshshaanne barena naagiyaawaa giddanaw bessee. ⁹Ammanettiya de7uu beettiya timirttiyaanna giigiyaa qaala I loythi oyqo. Yaatooppe haratuwaa tumu ammanuwaa tamarissiyaawaani menthethanawunne qassi hewaa ixsiyaawantakka zoranaw danddayanawa.

¹⁰Ayissi gooppe, azazettennawantu, maaddennawaa haasayiawantu, haratuwaa cimmiyaawantunne qaxxarettedda Ayihuda ammaniyaawantu bagga gideedda daro asatuu de7iino. ¹¹Untunttu tamarissanaw bessenna pokkiyaa ogiyaan miishshaa demmanaw tamarissiyaawaan golliya ubbaa bayziyaa diraw, untunttu haasayaa te77ana bessee. ¹²Untunttu gidlope ittuu, timbbitiyaa odiyaawe untunttoo, “Qarixxeese asay ubba wode, worddatuwaa, iita du7atuwaanne yoranchchaa; qassi azalla asaa” yaageedda. ¹³⁻¹⁴I markattowe tuma; hewaa diraw, neeni untunttussi mino ammanuu de7anaadaaninne qassi Ayihudatuwaa tossaanne tumuwaa ixceedda asatuwaa azazuwaa untunttu sisennaadan, untunttu minissaade seeranaw bessee. ¹⁵Barenttu huuphew geeshsha gideeddawanttussi ubbabaykka geeshsha; shin tunatuwaassinne ammanennawanttussi untunttu wozanaa qofaynne untunttu suure wozanay tuneedda diraw, untunttoo ayaynne geeshsha gidenna. ¹⁶Untunttu barenttu Xoossaa eriyaawaa qoncciyaan odiino; shin untunttu sheneyiawantta, azazettennawanttanne oosuwaa ubbawukka giigennawantta gidiyaa diraw, barenttu kiitaan A erokko giino.

Geeshsha Timirttiyaabaa

2 Shin neeni de7uwaa demmanaw giigiyaa timirttiyaa tamarissanaw bessee. ²Cima attuma asay ammanuwan, siiquwaaninne danddayan mino gidanaadan, qassi mathottennawaa, bonchchettiyaawaanne barenakka naagiyaawaa gidanaadan zora. ³Hewaadanka cima macca asay geeshsha de7uwa de7iyaawantta, zigirennawantta, woyiniyaa eessaassi moodettennawanttanne lo77obaa tamarissiyaawantta gidanaw bessee. ⁴⁻⁵Untunttu Xoossaa qaalay borettenna mala, barenttu asinatuwaanne barenttu naanaa siiqiyaawantta, barenttakka naagiyaawantta, geeshshatuwaa, barenttu gollen oothiyaawantta, keekatuwaanne barenttu asinatuwaasikka azazettiyaawantta gidana mala, yalaga maccawantta tamarissa.

⁶Hewaadanka yalaga attuma asatuu barentta naagana mala zora. ⁷Neeni ne huuphewukka lo77o oosuwaa ubbaan untunttoo leemiso gida; neeni tamarissiyaawankka ammanettiyaawaanne bonchchettiyaawaa gida. ⁸Ne morkketuu nuuna zigiriyaabay untunttussi dhayiyaa wode untunttu yeellatana mala, neeni borettenna lo77o haasayaa haasaya.

⁹Ayilletuu barenttu godatuwaassi azazettana malanne, untunttunna palumetennan ubbabaani untunttu nashechchana mala zora. ¹⁰Untunttu barenttu godatuwaappe wuu77enna mala, qassi nuuna ashshiyaa Xoossawaa tamarissiyawaa ubbabaani galatissanaw, barenttu oothiya kiitaan ubba wode lo77anne ammanettiyaawantta gidiyawaa bessana mala, untunttu zora.

¹¹Ayissi gooppe, Xoossay asaa ubba ashshiya bare aadho keekatethaa qonccisedda. ¹²He aadho keekatethay nagaraa oosuwaanne ha alamiyaa amuwaa

nuuni agganaadaaninne nu huuphiya naagiide, Xoossaa malatiide, xillotethan de7anaadan, nuuna tamaarissee. ¹³Nuuni nu wolqqaama Xoossay, nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosi beettana geedda anjjetteedda bonchcho gallassaa naageetto. ¹⁴Iita oosuwaa ubbaappe I nuuna wozanawunne lo77obaa oothanaw amottiyaa bare geeshsha asaa kessanaw, nu diraw, bare huuphiya immeedda. ^w

¹⁵Neeni hawaa tamarissa, ne kumentha maataani zoranne seera; oninne neena kadhoppo.

Xoossaa Asay Oothiyaa Oosuwaa

3 ¹⁻²Unttuntu mooddiyaawantussinne maatay de7iyaawantussi moodettanaw, azazettanawunne lo77o oosuwaa ubbaa oothanaw gigettanaadan untunta has-sayissa; qassi untuntu O bollanne iita qaala haasayenna mala, oonannanne walaqettenna mala, asaa ubbaa ashikketethaanne sigatethaa bessiyaawantta gidanaadan zora. ³Ayissi gooppe, nuuni kase nu huuphewukka eeyatuwaa, azazettenawantta, baliyaawanttanne amuwaassinne dumma dumma nashechchaassi ayilliyaadan moodettiyaawantta; qassi iitatethaaninne qanaatiyaan de7iyaawantta; asaan ixettiyaawanttanne ittu ittuwakka ixxiyaawantta. ⁴Shin nuuna ashshiya Xoossaa keekatethayenne asaa I siiqiyaa siquu qonceedda wode, ⁵I bare maarotethaadankka, ooratha yelettussaan haneedda geeyyussaaninne Geeshsha Ayyaan ooraaxeeddawan nuuna ashsheeddawaappe attin, nuuni xillo oosuwaa ootheeddawaana gidenna. ⁶⁻⁷Xoossay bare aadho keekatethan nuuni xillanaadaaninne, I immana geedda medhinaa de7uwaa laattanaadan, nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosa bagganna Geeshsha Ayyaanaa nu bolla darissiide tigeedda. ⁸Ha haasayay ammanetteeddawaa; Xoossaa asatuu lo77o oosuwaa oothanaw giganaadan, ha yewuwaa untunttussi neeni minissaade odanaw koyyay; hawanttu asaw lo77anne go77iyaawantta. ⁹Shin eeyatethaa palumaappe, zariyaa paydiyaawaappe, walassaappenne higgiiyaaban walaqettiyaawaappe naagetta. Ayissi gooppe, hewanttu go77ennawanttanne maaddennawantta. ¹⁰⁻¹¹Shaakotethaa medhdhiyaa uray geella asa gidiyaawaanne bare huuphiyaan pirddiide nagaraa oothiyaawaa eraade, itti gede woy laa77u gede A seereeddawaappe guyyiyan, hewaa malatiyaa asaappe shaaketta.

Wurssetha Zoriyaa

¹²Taani Arxxemaasa woy Tikiqoosa neekko kiittiya wode, neeni taakko Niqoophiliyoona yaanaw minna. Ayissi gooppe, taani balguwaa *yaani shaaccanaw qofaa qachchaaddi. ¹³Higgiiyaa eriya Zeenaasinne Aphiloosi ogiyaa biya wode, untunttussi ayayenne paccenna mala, untunta loytha maadda. ¹⁴Nu asaykka maaddenna asa gidiide antenna mala, barentta loythi koshshiyaawaa demmanaw, lo77o oosuwaa minniide oothiyaawaa tamarino.

¹⁵Taananna de7iyaa ubbatuu neena saro saro geeddino. Nuuna ammanuwan siiqiyaaawantta saro saro ga. Xoossaa aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna ittippe gido. Amen77i.

***3:12 balguwaa:** Giriike qaalankka iray bukkiyaa wodiya gidiyaawaa ode. Ingilizeethuwan 'Winter' giyaawaa.

*Phawuloosi***Pilimoonaw***Xaafeedda Kiitaa***Geluwaa**

Pilimooni ertteedda ammaniyaa asa; I Qolaasiyaasa woosa golliya asa gidennaan waayyii aggana. Pilimoonaw Anaasimoosa giya ayllii de7ee. He ayllii bare godaappe betiide beedda wode, qasho gollen de7iyaa Phawuloosanna gakettedda. Anaasimoosi Phawuloosa bagganna Yesuusa ammaneedda. Phawuloosi Pilimoonassi xaafeedda kiitay Pilimooni guyye simmi biidde de7iyaa bare qoomaanna sigettanaadan, hewaa hassayissiyawaa. Hewaa bollakka ha77i Anaasimoosi ammaniyaa asa gideedda diraw, hawaappe sinthaw ammaniyaa ishaadan A mokki akkanaappe attin, qoomaadan A xeellenaadan aw odeo.

Shempatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1-3)

Pilimoonassi Phawuloosa galataa (4-7)

Phawuloosi Anasimoosa diraw shiishsheedda mino ooshaa (8-22)

Wurssethaa qutiya (23-25)

1 Taani Phawuloosi, Yesuusi Kiristtoosa diraw qashuwan de7iyaawenne nu ishaa Ximootoosi, nuunanna oothiyaa nuuni siiqiyaa Pilimoonaw, ²ne gollen shiiqiyaa ammaniyaawanttoo, nu michchatti Afibissinne nuunanna ittipe de7iyaa Kiristtoosa wottaaddaraa Arkkipoosaw ha dabidaabbiyaa xaafetto. ^x

³Xoossaa nu Aawuwaappenne nu Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aadho keekatethayenne sarotethay hinttentussi gido.

Pilimoona Siiquwaanne Ammanuwaa

⁴⁻⁵Neeni Xoossaa asatuwaa siiqiyaawaanne Godaa Yesuusa ammaniyaawaa taani sisiyaa diraw, Xoossaa woossaade neena hassayiya wode ubbaan, ta Xoossaa galatay.

⁶Neeni ne ammanuwaa haratuwaanna shaakkiyaawe nuussi Kiristtoosi Yesuusa bagganna yiyaa lo77obaa ubbaa erissana mala, taani Xoossaa woossay. ⁷Ayissi gooppe, Xoossaa asatuwaa wozanay ne kiitaan minneedda diraw, ta ishaw, taani ne siiquwan daro nashechchaanne menthetuwaa demmaaddi.

Anaasimoosi Pilimoonakko Simmeedda Simuwaa

⁸Hewaa diraw, neeni oothanaw bessiyaawaa oothana mala, taani neena aza-zanaw Kiristtoosa bagganna xaloopekka, ⁹Taani Phawuloosi cimeeddawe, Kiristtoosi Yesuusaw ha77ikka qashuwan de7iyaawe, siiquwaa diraw, neena woossay. ¹⁰Taani qashuwan de7aadde aw aawuwaa gideedda ta na7aa Anaasimoosa [†]diraw, neena woossay. ^{y11}I kase neena go77enna; shin ha77i neenakka taanakka tumu go77ee.

[†]**1:10** *Anaasimoosa:* Giyaa sunthaa bilethay, Griikiyaa qaalaan go77iyaawaa woy maaddiyaawaa guussaa.

^x**1:2** Qol 4:17 ^y**1:10** Qol 4:9

¹²⁻¹³ Taani wozanappe dosiyaa Anaasimoosa neekko yeddowe ta wozanaa yeddowaa. Taani wonggalaa diraw qashetta utta de7ishshin, neena kochchiide, taana maaddana mala, ta matan A ashshanaw koyyay. ¹⁴ Shin neeni ne sheniyaadan oothanaawaa koyyayppe attin, neenanna zorettennan wolqqan aynne oothanaw koyyikke.

¹⁵ Anaasimoosi guutha wodiya neppe shaaketteeddawe, ooni eri simmiide, ubba wodekka neenanna de7anaassenttonne. ¹⁶ Simmi hawaappe sinthaw Anaasimoosi aylliya gidenna; shin aylliyaappe I loythi aadhdhee; I taw ay keena siiqo ishee! Qassi I new asaa baggaannakka Godaa baggaannakka ay keena aadhdheedda ishaa gidanddeeshsha!

¹⁷ Simmi neeni taana ne laggethaa giyaawaa gidooppe, taana mokkiyaawaadan, A mokka. ¹⁸ I new bayizzeeddabay woy A bolla new acuu de7ooppe, taappe cigaa akka. ¹⁹ He acuwaa taani ciggana gaade, taani Phawuloosi ta kushiyan xaafay. Neeni taw ne shemppuwaa acota utteeddawaa taani neena hassayissanaw kosshenna.

²⁰ E, ta ishaw, Godaa bagganna neppe maaduwwaa demmanaw koyyay. Kiristtoosa bagganna taana menthetha. ²¹ Taani geeddawaappe daruwaa neeni oothanaawaa eraade, qassi ne taw azazettanawaakka ammanaade, hawaa new xaafay.

²² Qassi hinttenttu ellekka taw imathay shemppiyaa golliyyaa giigissite. Ayissi gooppe, Xoossay hinttenttu woosan taana hinttenttussi guyye zaariide immana gaade qoppay.

Wurssethaa Sarotaa

²³ Kiristtoosi Yesuusa diraw, taananna qashuwan de7iyaa Eppaafiri neena saro saro gee. ²⁴ Qassi taananna ittipe oothiyaa Marqqoossi, Arisxxirokoosi, Deemaasinne Luqaasi neena saro saro giino.

²⁵ Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenttu ayyaanaanna gido.

Ibraawe Asaw

Xaafettedda Kiitaa

Geluwaa

Hawe Phawuloosinne Phexiroosi xaafeddawaadan kiitaa gidennaan timirtte gidiide xaafetteeddawe, wolqqaama tuggay gakkina, ammanuwaa agganaw ma-teedda ammaniyaa asatuwaassa (10:32-39). Ha maxaafaa xaafeddawe oonentto erettenna. Ha Xaafiyaa huuphe qofay koyrottiide untuntun de7iyaa siquwakko simmanaadan Yesuusa dhoqqatethaa bessiide untuntta zoree. He xaafii Ibraawe ammaniyaawantussi minissi odiyaaawe Yesuusi Kiristtoosi tumanne Xoossaa polo qonccethaa gidiyaawaana. Ha ammaniyaawanttu barenttu ammanuwan minnana mala, untuntta menthethee. I hewaa oothiide heezzu tumatuwaa qonccissiide bessee:

1. I akkeedda metuwaa bagganna bare Aawuwaassi tumu azazetteedda Yesuusi Xoossaw medhinaa Na7aa. I Xoossaa Na7aa gideedda diraw, Eca Qaalaa Caaquwaa wodiyaan timbbitiyaa odiyaaawanttuppe, kiitanchchatuwaappenne, haray attin, Museppekka loythi aadhdhiyaawaa.

2. Yesuusi Eca Qaalaa Caaquwaa qeesatuwaappe loythi aadhdhiyaa, medhinaa qeesa gidiyaawaa Xoossay bare huuphew odeedda.

3. Yesuusa bagganna ammaniyaawe nagaraappe, yashshatethaappenne hayquwaappe attee. Yesuusi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiyaa diraw, kase Ibraawatuwaa ammanuwaa wogatuwaaninne mehetuwaa yarshshuwan kuwaadan beettiyaa atosethaa ha77i tuma gidanaadan udeedda.

Xaafii Isra7eeliyaa asaa taarikiyaan daro eretteedda asaa ammanuwaa leemisuwaadan go77ettiide (Shemppuwaa 11), ha maxaafaa nabbabiyaa asatuu barenttu ammanuwan minnanaadan qofissee. Hewaadankka (Shemppuwaa 12) nabbabiyaawanttu barenttu ayfiyaa Yesuusa bollan tishshi udi wotheide, barenttu ammanuwan minnanaadaaninne ay mala metuunne waayyii gakkoopekka, untunttu genccanaadan zoree. Wurssethaan qassi zoriyaanne akeekissuwaa qaalaa immiyaawan wurssee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa: Xoossay Yesuusan qoncceddawaa (1:1-3)

Kiristtoosi kiitanchchatuwaappe bolla gidiyaawaa (1:4-2:18)

Kiristtoosi Museppenne Iyaasuppe bolla gidiyaawaa (3:1-4:13)

Kiristtoosa qeesatethaa dhoqqatethaa (4:14-7:28)

Kiristtoosa qalaa caaquwaa dhoqqatethaa (8:1-9:23)

Kiristtoosi yarshshetteeddawe oowaappenne dariyaawaa (9:23-10:39)

Ammanuwaa darotethaa (11:1-12:29)

Xoossaa nashechchussaa (13:1-19)

Xoossay Bare Na7aa Bagganna Haasayeedda

1 Xoossay beni wode, nu aawotuu nabatuwaa bagganna duma duma ogiyaaninne daro wodiyaan haasayeedda. ²Shin ha wurssetha wodiyaan, ub-babaa A laatissiide, yeletaa A bagganna medhdheedda bare Na7aa bagganna nuussi

haasayeedda. ³Na7ay Xoossaa bonchcho poo7uwaa phoolee; qassi kumentha Xoossaa eeshshaa akkiide, bare wolqqaama qaalaan ha sa7aa naagee; yaatiide asaa nagaraappe geeshsiide, Ubbaappe Bolla Xoossaappe ushechcha bagganna [‡]saluwan utteedda.

Xoossaa Na7ay Kiitanchchatuwaappe Bolla

⁴Xoossay aw immeedda sunthatethay kiitanchchatuwaappe dhoqqa gidiyaawadanka, untuntuppe A loythi dhoqqu ootheedda. ⁵Ayissi gooppe, Xoossay bare kiitanchchatuwappe oona,

“Neeni ta Na7aa;

taani hachche new aawuwaa gidaaddi”

geeddee? Woy qassi oona,

“Taani aw aawuwaa gidana;

ikka taw na7a gidana”

geeddee? ^{z6}Qassi Xoossay bare bayra Na7aa ha sa7aa yeddana haniidde,

“Ta kiitanchchatuwaa ubbatuukka aw goyinnino”

yaageedda. ^{a7}Xoossay kiitanchchatuwaabaa haasayiidde,

“Taani ta kiitanchchatuwaa carkkuwaa kessay;

qassi ta oosanchchatuwaakka tamaa lacuwaa kessay”

yaagee. ^{b8}Shin bare Na7aawaa haasayiidde,

“Xoossaw, ne kawutethaa oydi

medhi medhinaw de7ee.

Ne kawutethaa xillotethaan ahasaa. ^c

⁹Neeni xillotethaa siiqaade;

naaquwaa ixxaadda.

Xoossay, ne Xoossay neena

ne laggetuwaappe aathiide,

nashechchaan ililissiyaa zaytiyaa okkeeddawe hawaassa”

yaagee. ¹⁰Xoossay hawaadan yaagee;

“Godaw, koyro neeni sa7aa medhdhaadda;

saluwaakka ne kushiyan medhdhaadda. ^d

¹¹Hewanttu ubbay dhayana;

shin neeni de7ana.

Unttuntu ubbaykka afilaadan wurana.

¹²Neeni untunta gaabiyaadan dakkoyana;

qassi untuntu afilaadan laamettanawantta.

Shin neeni neenakka;

ne laythay ubbaakka wurenna”

yaagee. ¹³Shin Xoossay bare kiitanchchatuwappe ittuwaanne,

“Taani ne morkketuwaa neeni

gediyan yedhdhiyaawaa oothana gakkanaw,

hawaan taappe ushechcha baggan utta”

[‡]1:3 *ushechcha bagganna*: Bonchchuwaanne wolqqaasa gidiyaawaa bessee.

^{z1:5} Maz 2:7; ^{2Sam} 7:14; ^{1Od} 17:13 ^{a1:6} Zar 32:43 ^{b1:7} Maz 104:4

^{c1:8} Maz 45:6-7 ^{d1:10} Maz 102:25-27

gibeenna. ^{e14}Kiitanchchatuu ubbay Xoossaw oothanawunne atotethaa demmana asatuwaa maaddanaw Xoossay kiitteedda ayyaanatuwa gidikkinoooyee?

Wolqqaama Anjuwaa

2 Hewaa diraw, nuuni siseedda tumu yewuwaappe sugetti wora beenna mala, he yewuwaa loythi oyqqanaw bessee. ²Ayissi gooppe, kiitanchchatuu odeedda qaalay tuma gidiyaa diraw, naaqqiyaa woy azazettenna asay ubbay muretteeddawaa gidoooppe, ³Yaatina, nuuni ha wolqqaama atotethaa sheneko gooppe, waaniide attanee? Goday koyro bare huuphew ha atotethaa odeedda; qassi I odeeddawaa siseeddawanttu nuussi geeshshiide odeeddino. ⁴He siseeddawanttu markkatteeddawe bolla Xoossaykka mallaa, oorathabaanne duma duma malaata kiitettiyaawan gujji markkatteedda; qassi Geeshsha Ayyaanaa imuwaakka bare koyyeeddawaadan, gishi gatheedda.

Atotethaw Kaaletthiyaawaa

⁵Ayissi gooppe, Xoossay nuuni haasayiyaa sinthaappe yaana alamiyaa, kiitanchchatuwa moodissibeenna. ⁶Shin Xoossaa Maxaafay itti saan hawaadan yaagee;

“Xoossaw, neeni asaawaa qoppanaw asay aye?

Woy neeni aw hirgganaw I ayee? ^f

⁷Neeni kiitanchchatuwappe amareedda wodiyaa A guuthaadda. A huuphiyankka bonchchuwaanne sabaa akililiyaa wothaadda.

⁸Qassi ubbabaa A gediyaappe garssanna wothaade moodissaadda”

yaagee. Ayissi gooppe, Xoossay ubbabaakka A moodisseeddawaadan aani moodettibeennawe ayayne baawa; shin ha77i ubbabay aw moodettiyaawe nuussi beettenna. ⁹Shin nuuni Yesuusa be7eetto; Yesuusi Xoossaa aadho keekatethaa bagganna asa ubbaw hayqqana mala, amareedda wodiyaa kiitanchchatuwappe garssa gideedda. Qassi hayquwaa waayiyaa I waayyettedda diraw, poo7iya bonchchuwaanne sabaa akililiyaa wotheeddawaa ha77i nuuni be7eetto. ¹⁰Xoossay ubbabaa medhdheeddawe, ubbabaakka naagiyawe, Yesuusi daro naanaa ahiide, barenanna bonchchissana mala, waayiyaa bagganna Yesuusa balay baynnawaa ootheeddawaa bessee; ayissi gooppe, he naanaa atotethaw kaaletthiyaawe Yesuusa.

¹¹Ayissi gooppe, asaa geeshshiyaa Yesuusawukka qassi he geeyyeedda asaa ubbawukka Aawuu ittuwa. Yesuusi untuntta, “Ta ishatuwaa” giide yeellatennaan xeesiyaawe hawaassa. ¹²Yesuusi,

“Taani ne sunthaa ta ishatoowaa ajjana.

Maabaraa shiiquwankka neena galatana”

yaagee. ^{g13}Qassi I, “Taani ta ammanuwaa Xoossaan wothana” qassikka, “Xoossay taw immeedda naanatuwaanna taani hawaan de7ay” yaagee. ^h

¹⁴Naanaa giide I xeesiyaawanttu, ashuwaappenne suuthaappe medhettedda asatuwaa gidiyaa diraw, Yesuusi bare huuphew untuntta malatiide, untunttu med-

hetaa akkeedda; qassi I hewaa ootheeddawe, xalahiyaa kaappuwaa hayquwaa bolla maatay de7iyaawaa bare hayquwan dhayissanaassa. ¹⁵Qassi barenttu de7uwwa ubbaan hayqoo yayyiide, hayqoo ayilletee de7iyaawantta ubbatuwaa ayilletehaappe kesseedda.

¹⁶Ayissi gooppe, Abraahaama zariyaa I maaddiyawaappe attin, kiitanchchatuwa maaddennawe eretteedda. ¹⁷Hewaa diraw, asaa nagaray atto geetettana mala, Xoossaa kiitaan ammanetteedda maariyaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidana mala, ubbabaani I bare ishatuwaa malatanaw bessee. ¹⁸Ayissi gooppe, I bare huuphew paacetteedda dirawunne waayyetteedda diraw, paacettiyaawantta maadanaw danddayee.

Yesuusi Museppe Bolla

3 Hewaa diraw, Xoossay xeeseedda geeshsha ishato, nu markkatethaa Xoossay kiitteeddawaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa, Yesuusi Kiristtoosa qoppite. ²Muse bare kiitaan Xoossaa golliyaa ubbaan ammanetteeddawaa gideeddawaadan, Yesuusikka barena dooriide, ha oosoo yeddeedda Xoossaw ammanetteeddawaa. ³Ayissi gooppe, keexettiya golliyaappe keexxiyaa bitani bonchchettiyaawaadan, Musewaappe aadhdhiyaa bonchchuwaa I akkanaw bessiyaawe eretteeddawaa. ⁴Ayissi gooppe, golliyaa ubbaa keexceeddawe itti asaa; shin ubbabaa keexceeddawe Xoossaa. ⁵Muse Xoossaa golliyaa ubbaan ammanetteedda oosanchchaa gidide, Xoossay sinthaappe gaanawaa markkatteedda. ⁶Shin Kiristtoosi Xoossaa gollen na7adan ammanetteeddawaa; nuuni akkana giide nashechchaan naagiyaawaa xalatethaaninne ammanuwan naagooppe, Xoossaw golliyaa gideetto.

Xoossaa Asay Shemppuwaa Demmana

⁷Hewaa diraw, Geeshsha Ayyaanay hawaadan yaagee;
 “Xoossaa qaalaa hinttenttu hachche sisiyaabaa gidoope, ^k
⁸⁻⁹hinttenttu aawotuu taw ixxi makkaliide,
 oytamu laythaa ta oosuwwa be7eedda bazzuwaa paaciyaa gallasaadan,
 hinttentukka zoriyaa akkennaan ixxoppite.
¹⁰Hewaa diraw, taani
 he asaa hanqettaade,
 ‘Unttuntu ubba wode barenttu wozanaan baliino.
 Ta ogiyaakka eribeykkino’ yaagaaddi.
¹¹Hewaadanka qassi,
 taani hanqetta caaqaade,
 ‘Taani shemppiyaasaa unttuntu
 ubbakka gelikkino’ yaagaaddi”
 yaagee.

¹²Taanaadan ammaniyaawanttoo, de7uwa Xoossaappe hinttentta shaakkiyaa iita ammanenna wozanay hinttenan oonaninne de7enna mala naagetite. ¹³Shin Xoossay hinttentta ubba gallassi hachche giide xeesishin, hintteppe oonanne nagaray balethina, zoriyaa akkennaan ixxenna mala, ittu ittuwa zorite. ¹⁴Ayissi gooppe,

nuuni koyro nuussi de7iya ammanuwaa wurssethay gakkanaw loythi naagooppe, Kiristtoosanna ittipe shaakkana. ¹⁵ Xoossaa Maxaafay, “Xoossaa qaalaa hinttenttu hachche sisiyaawaa gidoooppe, he wode untunttu ixxi makkaleeddawaadan, zoriyaa akkennaan ixxoppite” yaageedda. ¹

¹⁶ Xoossay giyaawaa sisiide, aw makkaleedda asatuu oonee? Muse Gibxeppe kaaalethina keseedda ubbatuwaa gidikkinoooyee? ^{m17} Xoossay oytamu laythaa oonan hanqetteeddee? Anhay woraan atteedda asatuwaa, nagaraa ootheeddawantta gidikkinoooyee? ¹⁸ Qassi Xoossay barew azazettennan ixceeddawanttu I shempiyaa sa7aa ubbaakka gelenna mala, untunttussi caaqqeeddawaappe attin, oossi caaqqeeddee? ¹⁹ Untunttu ammanibeenna diraw, shemppiyaasaa gelanaw dand-dayibeennawaa nuuni be7eetto.

4 Simmi Xoossay nuuna bare shemppiyaasaa, “Gelissana” geeddawe bira gidoooppe, hintteppe ooninne he shemppiyaasaa gelennaan antenna mala naagetto. ² Ayissi gooppe, untunttu wonggalaa mishiraachchuwaa siseeddawaadan, nuunikka siseeddo; untunttu siseeddino, shin ammaniide akkibeenna diraw, aynne untunttu go77ibeenna. ³ Gidooppekka, Xoossaa kiitay sa7ay medhettoodeppe doomina poletteeddawaa gidooopenne, Xoossay, “Taani hanqetta caaqqaade, ‘Untunttu taani shemppiyaasaa ubbaakka gelikkino’ yaagaaddi” geeddawaadan, nuuni ammaneeddawanttu I shemppiyaasaa gelana. ⁿ⁴ Ayissi gooppe, laappuntha gallassaabaa ittisa7an Xoossaa Maxaafay, “Xoossay laappuntha gallassan bare oosuwaa ubbaappe shemppeedda” yaageedda. ^{o5} Qassi he sa7an, “Untunttu taani shemppiyaasaa ubbakka gelikkino” yaageedda. ^{p6} Wonggalaa mishiraachchuwaa koyro siseeddawanttu azazettibeenna diraw, shempuwaawaa sa7aa gelibeeykkino; itti itti asatuu yaa gelanawanttu de7iino. ⁷ Xoossay daro wodiyaappe guyyiyan, Daawita bagganna laa7enthuwa itti gallassaa, “Hachche” giya qalaan keeriide,

“Xoossaa qaalaa hinttenttu hachche sisiyaawaa gidoooppe, zoriyaa akkennaan ixxoppite” yaageedda. ^{q8} Xoossay shemppiyaasaa asaa afiide Iyaasu shempisseeddawaa gidintto, Xoossay hara gallassaawaa guyye keerenna. ^{r9} Hewaa diraw, Xoossaa asaw Sambbataa shempuu naagetti utteedda. ¹⁰ Ayissi gooppe, Xoossay shempiyaaasaa geliyaa ooninne, Xoossay bare oosuwaappe shemppeeddawaadan, ikka bare oosuwaappe shemppana. ^{s11} Simmi Israa7eeliyaa asay azazettennan ixxiide, Xoossaanna ittipe shemppiyaasaa gelennaan atteeddawaadan, nuuppe ooninne hewaa mala ixuwan yaa gelennaan antenna mala minnoytte.

¹² Ayissi gooppe, Xoossaa qaalay midhinaw de7iyaawaannee oothiyaawaa; laa77u bagganna leefetteedda mashshaappekka aadhhiide kuusee. He qaalay shempuunne ayyaanay, kuriinne kolzzii ittipe gakettiyaasaa shaakkana gakkanaw

^{l3:15} Maz 95:7-8 ^{m3:16} Pay 14:1-35 ^{n4:3} Maz 95:11 ^{o4:4} Dom 2:2

^{p4:5} Maz 95:11 ^{q4:7} Maz 95:7-8 ^{r4:8} Zar 31:7; Iya 22:4 ^{s4:10} Dom 2:2

caddee. Qassi asaa wozanaan de7iyaa koshshaanne qofaa I shaakkee. ¹³Nuuni oothiyaawaa wochchiyaa Xoossaa sinthan ubbabaykka beettiyaawaappenne qoncciyaan de7iyaawappe attin, A ayfiyan geemmiya medhetay ayaynne baawa.

Yesuusi Qeesatuwaa Ubbatoo Wolqqaama Kaappuwaa

¹⁴Simmi saluwaa beedda, qeesatuwaa ubbatuwaa wolqqaama kaappuu, Xoossaa Na7ay Yesuusi, nuussi de7iyaa diraw, nu ammanuwaa loythi naageetto. ¹⁵Ayissi gooppe, nu qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu nuuni daaburiyaa wode nuussi qarettanaw danddayee; nagaraa I oothiibeennaawaappe attin, nuunaadan ubbabankka paacetteedda. ¹⁶Simmi nuuna koshshiyaa wode maaddiyaa maarotethaa akkanawunne aadho keekatethaa demmanaw, aadho keekatethay de7iya sa7aa Xoossaa araataakko, yayyennaan shiiqoytte.

5 Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappatuu huuphiyaan huuphiyaan bare asaa giddoppe doorettiide, he asaa gishshataw Xoossaw oothanaw, imuwaa immanawunne nagaraa yarshshuwaa yarshshanaw sunthetteeddino. ²I bare huuphew daaburanchcha gidiyaa diraw, tamaaribeennawanttoonni baliyaawanttoo qarettanaw danddayee. ³Hewaa diraw, he qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu asaa diraw yarshshuwaa yarshshiyaawaadan, bare huuphe nagaraa dirawukka yarshshanaw bessee. ^t

⁴Xoossay Aaroonaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa giddana mala xeeseeddawaadan, Xoossay xeesanaappe attin, ooninne qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiyaa bonchchuwaa barew akkanaw danddayenna. ^{u5}Hewaadankka, Kiristoosi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiyaa bonchchuwaa barew akkibeenna; shin Xoossay A, “Neeni ta Na7aa.

Taani hachche new Aawuwaa gidaaddi” yaageedda. ^{v6}Hewaadankka qassi harasaan, “Malkki-Xedeqi “qeesa gideeddawaadan, neenikka medhinaw qeesa gidana” yaageedda. ^w

⁷Yesuusi sa7an de7iyaa wode, barena hayquwaappe ashshanaw danddayiyaa Xoossaa loythi yeekkiidenne afoxxiidde woosseeddanne oochcheedda; Xoossay A woosaa siseeddawe, I barena toochcheeddawaassanne aw yayyeeddawaassa. ⁸Yesuusi Xoossaa Na7aa gidooopenne, bare waayyettedda waayyiyaan azazettiyaawaa tamaareedda. ⁹Yesuusi bare oosuwaa poleedda wode, barew azazettiya ubbaw medhinaa atatethaa demmanaw gaaso gideedda. ¹⁰Qassi Xoossay Malkki-Xedeqa sunthatethaadan, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidana mala, A suntheedda.

Asay Balennaadan Odetteedda Mino Oduwaa

¹¹Nuuni ha yewuwaan haasayanabay darobay de7ee; shin hinttenttu akeekanaw azalla gidiyaa diraw, hinttenttussi odi gelissanaw waayisse. ¹²Ayissi gooppe, hinttenttu ha wodiyaan tamarissiyaawantta gididanaw bessooppekka, Xoossaa qaalaa

^{5:6} *Malkki-Xedeqi*: Ha sunthay Eca Caaquwaan xeesetteeddawe, I Qeesaa Aaroneppe kasenna de7eeddawe eretto diraassa. A guyye zariyaabaassinne A hayquwaabaassi ayinne geetettowe baawa. 7:3; Dom 14:17-20 xeellite.

koyro timirttiyaa hinttentta zaari tamarissiyaa itti uraa koshshee; hinttentta ushiyaa maathaa koshsheeppe attin, coommiyaa qumaa koshshenna. ¹³Maathaa pakettiin de7iyaa ooninne gacino na7aa gidiyaa diraw, xillotethaa timirttiyaawaa erenna. ¹⁴Shin mino qumay iitanne keeka de7uwa daruwan shaakki ereedda wozanaama asaassa.

6¹⁻²Hewaa diraw, Kiristtoosa timirttiyaa biro doommiyaawa aggiide, wozanaama asaa timirtteew sinthaw boytte; koyro nuuni tamaanaw koshshiyaa timirttiyaa wodhdhii eqqiide tamaanaw nuussi bessenna; he timirttii aye gooppe, maaddenna oosuwaappe simmiyaawaa, Xoossaa ammaniyaawaa, xinqqatatuwaabaa, ⁸kushiyaa wothuwaabaa, hayquwaappe dendduwaabaanne medhinaa pirddaabaa. ³Xoossay oothite gooppe, hewaa nuuni oothana.

⁴⁻⁵Ayissi gooppe, ittoodekka poo7uu poo7eeddawatanne saluwa imuwa baari be7eeddawatanta, qassi Geeshsha Ayyaanaakka shaakki akkeeddawatantanne Xoossaa qaalay lo77a gideeddawaa sisi ereeddawatanta, sinthaappe yaana sa7aa wolqqaakka bochchi xeelleeddawatanta, ⁶hewaappe guyye simmiide kaddeeddawatanta nagaraappe laa7enthuwa zaaranawe danddayettenna. Ayissi gooppe, hewanttu Xoossaa Na7aa masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqiyaawantanne asa sinthan kawushshiyaawanttu mala.

⁷Ubba wode bukkiiyaa iraa ushina, gosheedda uraa go77iyaa kathaa mokkiyaa biittaa Xoossay anjee. ⁸Shin buluwaanne buuzzuwa mokkooppe, aynne go77enna; sheqaw shiiqi utteedda. Qassi wurssethaan guudettana. ^x

⁹Shin nu siiqatoo, nuuni hawaadan haasayiaawaa gidooppenne, hinttenttu atotethaw gidiyaa lo77obay hinttenttussi de7iyaawaa ereetto. ¹⁰Ayissi gooppe, hinttenttu oothedda oosuwaanne qassi ammaniyaawantta maaddeeddawaaninne ha77ikka maaddiyaawan Xoossaa siiqeedda siiquwaa Xoossay doganaw makkala gidenna. ¹¹Hinttenttu huuphiyaan huuphiyaan demmana giide, hidootaan naagi utteedda kumentha tumatethaa wurssethay gakkanaw, kasewaadan minissiide oothana mala amotteetto. ¹²Xoossay immana geeddawa ammanuwaaninne gencan laattiyawanttu mala hinttenttu gidanawaa nuuni koyyiyaawaappe attin, azalla gidanawaa koyyokko.

Xoossay Immeedda Hidootay Sidhissennawaa

¹³Xoossay Abraahaamoo immana giide caaqeedda wode, bareppe aadhhiyaa wolqqaamay baynna diraw, bare huuphiyan caaqeedda. ¹⁴Xoossay A, “Taani neena anjjana; ne zerethaakka corissana” yaagiide caaqeedda. ¹⁵Hewaadankka, Abraahaamo gencii naagiide, Xoossay immana geeddawa akeedda.

¹⁶Ayissi gooppe, asay bareppe dhoqqiyaa uraan caaqqee; qassi he caaquu palumiyaa ubbaakka te77ee. ¹⁷Hewaa diraw, Xoossay bare immana geeddawa laatanawanttoo bare qofaa ubbaakka laammennawaa geeshshi odanaw loythi koyyiide, hewe tuma gideeddawoo caaqeedda. ¹⁸Xoossay worddotanaw danddayenna

§6:1-2 *Xinqqatatuwaabaa*: Meechchatuwabaa giyaawaa giidiide geeshshatethaabaa Griiken dumma dumma wogaa gidiyawaa bessee.

*6:8 Dom 3:17-18 †6:14 Dom 22:16-17

ha laa77u laamettenna yewatuwan, I immana geedda nu sinthan de7iyaawaa oyqqanaw aakko baqateedda nuussi wolqqaama menthethu de7ee.

¹⁹Ha nuuni demmana giide nashechchaan naagi utteeddawe, nu shemp-poo markkabiyyaa oyqqiyaa qaaxxenna birataa mala; he nuuni demmana giide, nashechchaan naagi utteeddawe eretteedda mino gidiide, gaariiduwaaw ^{**}giddo geeshshasaa gelee. ²⁰Qassi Yesuusi Malkki-Xedeqa sunthatethaadan, medhinaw qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiide, nu gishshataw nuuppe kasetiide, he sa7aa geleedda. ^a

Qeesaa Malkki-Xedeqa

7 Ha Malkki-Xedeqi, Saleema kaatii, Ubbaappe Bolla Xoossaa qeesay, Abraahaamo kaatetuwa wodhiide olaappe simmishshin, aananna gakettiide, A anjjeedda. ^{b2}Abraahaamo bare omoddeedda ubbaappe asirataa kessiide, aw immeedda; Malkki-Xedeqa sunthaw koyro bilethay xillotetha kaatiyaa giyaawaa; qassi Saleema kaatiyaa I gidiyaa diraw, laa7etho bilethay sarotethaa kaatiyaa giyaawaa. ³Malkki-Xedeqaw daaya woy aawuu, woy aw zariyaa payduu baawa; qassi A yeletaw doomethay woy A hayqoo wurssethay baawa; shin Xoossaa Na7aa malatiide, medhinaw qeesa gideedda.

⁴Nu aawotuwa kaappuu Abraahaamo olaan omoddiide, aheeddawaappe asirataa immeedda Malkki-Xedeqi ay keena dhoqqu giyaawentto be7ite. ⁵Qeesaa gidiyaa Leewiyaa zaratuu Isra7eeliya asaappe, hewenne barenttu gade asaappe haray atto untunttu Abraahaamo zare gidooппenne, asirataa akkana mala, higgiiyan azazetteeddo. ⁶Malkki-Xedeqi Leewiyaa zare gidenna; shin Abraahaamoppe asirataa akkiide, Xoossay immana geeddawaa naagiyaa Abraahaama anjjeedda. ⁷Qassi anjjiyaawe anjjettiyaawaappe dhoqqu giyaawe palunthenna.

⁸Itti bagganna, hayqqiyaa asay asirataa kessee; shin hara bagganna qassi, hayqqenna giide markkattiyaa uray asirataa kessee. ⁹Hawaadan haasayanaw haray atto, asirataa kessiyaa Leewikka Abraahaamo bagganna asirataa immeedda. ¹⁰Ayissi gooppe, Malkki-Xedeqi Abraahaamonna gakettiyaa wode, Leewii biro yelettibeenna; shin bare zariyaa Abraahaama gulbbatan de7ee.

¹¹Isra7eeliyaa asaw higgii Leewiyaa ^{††}zerethatuwaa qeesetethaa bagganna imetteedda. He qeesetethaa kiitay balay baynnawaa gidooппe, Aaroonawaa mala gidennaan Malkki-Xedeqa mala hara qeesay sunthettanaw ayissi koshshii? ¹²Ayissi gooppe, qeesetethay laamettiyaa wode, higgiiikka qassi laamettanaw koshshee. ¹³Ha yewuu haasayetteedda uray hara zarii; A zariyaappe ooninne yarshshiyaasaan qeesaadan oothibeenna. ¹⁴Nu Goday Yihudaa zariyaappe yeeddawe eretteeddawaa gidiyaa diraw, Muse qeesatuwaabaa haasayiide, he zariyaabaa aynne haasayibeenna.

^{**}6:19 *gaariduwaaw*: Hawe dunkkaaniyaa gidduwan goynaw maaddiyaawaa. Hewekka “Geeshshasaa” geetteeddeeddaappe “Geeshshaappe Geeshshasaa” shaakkanaw go77iyaawaa gidiide qeesatuwaa kaappo xalalay gelanaw danddayaasaa.

^{††}7:11 *Leewiyaa*: Ha sunthaa xeesettiyaawanttu qeesatuwaappenne untuntta maaddiyaawanttupe dooretteeddawantta.

Kiristtoosi Malkki-Xedeqa Mala Qeesaa

¹⁵ Malkki-Xedeqa mala hara qeesay yeeddawaa gidintto, hawe aadhhiide erettanawaa. ¹⁶ I asaa higgiiyaaninne wogaan qeesa gidibeenna; shin wureenna de7uwa wolqqaan qeesa gideedda. ¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Malkki-Xedeqi qeesa gideeddawaadan, neenikka medhinaw qeesa gidanawa” yaagiide markkattee. ^{d18} Beni de7iyaa higgii laafanne maaddennawaa gidiyaa diraw atteedda. ¹⁹ Ayissi gooppe, Muse higgii ayanne balay baynnawaa oothanaw dand-dayenna; qassi nuuni A bagganna Xoossaakko shiiqana giide nashechchaan naagi utteedda ubbaappe aadhhiyaawe yeedda.

²⁰ Hewaa bollan qassi Xoossaa caaquukka de7ee; haratuu qeesa gideedda wode, hewaa mala caaquu baawa. ²¹ Shin Yesuusi caaquwaan qeesa gideedda; Xoossay A, “Goday caaqeedda; I bare qofaa laammenna.

‘Neeni medhinaw qeesa gidana’ geedda”

yaageedda. ^{e22} Hewaa diraw, Yesuusi ubbaappe aadhhiyaa caaqoo waase gideedda.

²³ Kase qeesatuwaa payduu cora; ayissi gooppe, untunttu oothana oosuwwa hayquu diggeedda. ²⁴ Shin Yesuusi medhinaw de7iyaa diraw, A qeesetethay laamet-tenna. ²⁵ Hewaa diraw, I untunttu gishshataw gaannatanaw medhinaw de7iyaa diraw, Xoossaakko bare bagganna yiyaawantta ubbatuwaa ashshanaw danddayee.

²⁶ Nuussi giigiyaa hawaa mala, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu de7anaw koshshee; I geeshsha; aani geniinne kadhethiyaabay baawa; nagaranchchatuwaanna I gakettenna; qassi dhoqqa saluwankka I bonchchetteedda. ²⁷ Hara qeesatuwaa ubbatuwaa kaappatuwaadan, I koyro bare huuphe nagaraassi yarshshiide, qassi guyyeppe asaa nagaraassi hachche hachche yarshshanaw koshshenna; I barena yarshsheedda wode, laa7enthennaan itti gede yarshsheedda. ^{f28} Ayissi gooppe, Muse higgii daaburanchcha asaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa udiide sunthee; shin Xoossay immana giide caaqeedda higgiiyaappe guyye yeedda qaalay medhinaw balay baynnawaa, Xoossaa Na7aa sunthee.

Yesuusi Ooratha Qaalaa Caaquwaa Qeesatuwaa Ubbatuwaa Kaappuwaa

8 Nuuni haasayiyaa wolqqaamabay hawaa; saluwan Ubbaappe Bolla Xoossay ut-tiyaa kawutethaa oydiyaappe ushechcha bagganna utteedda qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu, hawaa malay nuussi de7ee. ^{g2} Geeshsha Sa7aaninne tumu Dunkkaaniyan I oothee; he Dunkkaanii asay esseeddawaa gidennaan, Xoossay esseedawaa.

³ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu ubbay imuwaanne yarshshuwaa Xoossaw im-manaw sunthetteedda diraw, ha qeesatuwaa ubbatuwaa kaappookka yarshshanaw ittibay de7anaw koshshee. ⁴ Simmi sa7an I de7iyaawaa gidooppe, ubbakka qeesa gidenna; ayissi gooppe, higgii azaziyaawaadan, imuwaa immiya qeesatuu de7iino. ⁵ Untunttu qeesatuwaadan oothiyaa kiitay saluwan de7iyaa oosoo tumu leemisuwanne eeshuwaa; ayissi gooppe, Muse Dunkkaaniyaa essana hanishshin, Xoossay A, “Akeeka; ubbabaakka taani neena deriyaa huuphiyaan besseedda

leemisuwaa kaallaade ootha” yaageedda. ^{h6}Shin Yesuusi gaannatiyaa caaquu kase-waappe aadhdiyaawaadankka, aw imetteedda oosuukka untunttuwappe aadh-hee; ayissi gooppe, he caaquu Xoossay immana geedda ubbaappe aadhdiyaa ki-itaan oosetteedda.

⁷Ayissi gooppe, koyro caaquwaan balay baynnawaa gidintto, laa7entho caaquwaa koshshenna. ⁸Shin untuntta boriidde, Goday hawaadan yaagee;

“Taani Israa7eeliyaa asaannanne Yihudaa asaanna ooratha caaquwaa caaqettiyaa gallassatuu yaanawaa. ⁱ

⁹He caaquu taani Gibxe gadiyaappe

untunttu aawatuwaa kushiyyaa oyiqaade, goochcha kesseedda wode, untuntunna caaqetteedda caaquwaa mala gidenna.

Untunttu ta caaquwaan ammanettibeenna diraw, taanikka untuntta aggaaddi.

Taani, Goday, hawaa oday.

¹⁰Ayissi gooppe, he gallassatuwaappe guyyiyan,

taani Israa7eeliyaa asaanna caaqettana caaquu hawaa:

Taani ta higgiiyaa untunttu qofaan wothana;

qassi untunttu wozanankka xaafana.

Taani untunttu Xoossaa gidana; untunttukka ta asaa gidana. ¹¹Untunttuppe ooninne bare shooruwa

woy bare ishaa,

‘Godaa era’ yaagiide tamarissenna.

Ayissi gooppe, untunttu naa7aappe cimaa gakkanaw ubbay taana eriino. ¹²Taani untunttu naaquwaa maarana;

untunttu nagaraakka laa7entho hassayikke”

yaagee. ¹³Xoossay ooratha caaquwaa giide haasayiyaawan koyrowaa eciseedda; qassi eciyaabayinne wuriyaabay ellekka dhayana.

Saluwan Oosettiyaa Ayyaanaa Oosuu Sa7an Oosettiyaa Ayyaanaa Oosuwaappe Aadhdhee

9 Koyro caaqoo Xoossaw goyinniyya wogaynne asay oothedda Geeshsha Gollii de7ee. ²Ayissi gooppe, koyro Dunkkaanii eqqeedda; A gidduwan muqaad-daa wothiyaawe, xaraphpheezyanne Godaa sinthan wothiyaa ukithay de7ee; he sa7ay Geeshshasaa giide xeeseetee. ^{j3}Laa7entho gaariduwaa guyye bagganna Ubbaappe Aadhdhiyaa Geeshsha Sa7aa geetettiyaa Dunkkaanii de7ee. ^{k4}A gidduwan ixaanaa cuwayanaw worqqaappe oothedda saaxiniinne ubbasaanna worqqaan sheeshsheedda Qaalaa caaquwaa Taabootay de7ee. He Qaalaa caaquwaa Taabootan mannay de7iyaa worqqa xaaruu, Aaroon xam77ay aceeddawenne qassi Muse higgii xaafetteedda laa77u masetteedda shuchchatuu de7iino. ¹⁵He Qaalaa caaquwaa Taabootaappe bolla bagganna atto giya sa7aa qum77iyaa barenttu qefiyan genthiyaa bonchcho kiruubetuu de7iino; shin ha ubbabaa ha77i wurssi odanaw danddayokko. ^m

^{h8:5} Kes 25:40 ^{i8:8} Erm 31:31-34 ^{j9:2} Kes 26:1-30; 25:31-40; 25:23-30

^{k9:3} Kes 26:31-33 ^{l9:4} Kes 30:1-6; 25:10-16; 16:33; Pay 17:8-10; Zar 10:3-5

^{m9:5} Kes 25:18-22

⁶Hewe hewaadan giigi de7ishshin, qeesatuu ubba wode, barenttu oosuwaa oothanaw koyro Dunkkaaniyaa geliino. ⁿ⁷Shin qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa xalalay laa7entho Dunkkaaniyaa laythaappe itti gede geliidde bare dirawunne erennaan asay ootheedda nagaraa diraw, Xoossaw yarshshiyaa suuthaa akkiide gelee. ^{o8}Koyro Dunkkaanii eqqi de7ishshin, ubbaappe aadhdhiyaa geeshsha sa7aa afiyaa ogii biro dooyettibeennawaa Geeshsha Ayyaanay hewan erissee.

⁹He Dunkkaanii ha wodew leemisuwaa; hewaa giyawe Xoossaw immiya imuunne yarshshuu goyinniyaawaa sure wozanaa balay baynnawaa oothanaw danddayikkino. ¹⁰Hewanttu muussaabaa, ushshaabaanne dumma dumma meechchaabaa odiyaa kare bagga wogatuwaa; untunttu ooraxxiyaa wodii gakkanaw oosettiyyaa wogatuwaa.

¹¹Shin Kiristtoosi hawaan de7iyaa lo77obaw qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiide yidiggeedda. I geliide oothiyaa Dunkkaanii ubbaappe aadhdhiyaawaanne balay baynnawaa; qassi he Dunkkaaniyaa asay oothiibeenna; ha medhetteedda sa7aabaakka gidenna. ¹²Kiristtoosi Ubbaappe Aadhdhiyaa Geeshsha sa7aa geliyaa wode, deeshshaa suuthaanne galo maraa suuthaa oyqqiide gelibeenna; shin bare suuthaa oyqqiide, nuussi medhinaa atatethaa immiide, laa7ethennaan itti gede gelleedda. ¹³Tuneedda asaa bolla korumaa suuthaanne deeshshaa suuthaa caccafiide, guudetteedda ussatti bidintha qolina, he uraa tunatethaappe geeshshanaw danddayooppe, ^{p14}Medhinaa Geeshsha Ayyaanaa bagganna balay baynna yarshshuwaadan, Xoossaw barena immeedda Kiristtoosa suuthay, nuuni de7uwaa Xoossaw oothana mala, kase nu hayqqeedda oosuwaappe nu suure wozanaa wooti geeshshanddeeshsha!

¹⁵Hewaa diraw, Xoossay xeeseeddawanttu I immana geedda medhinaa anjuwaa laattana mala, Kiristtoosi ooratha caaqoo gaannateedda; hewe hanana danddayiyaawe, asay koyro caaquwaappe garssan de7iidde ootheedda balaa aylletethaappe kessiyaa hayquu de7iyaa diraassa.

¹⁶Ayissi gooppe, hayqqiyaa uray woyteeddawe de7ooppe, he uray hayqqowe erettanaw koshshee. ¹⁷Ayissi gooppe, woyteedda uray hayqqeedda wode, I woyteeddawe poletteedda; he woyteeddawe paxa de7ishshin, aynne polettenna.

¹⁸Haray atto, koyro caaquukka suuthay baynnaan injjetibeennawe hawaassa. ¹⁹⁻²⁰Ayissi gooppe, higgiiyan de7iyaa azazuwa ubbaa Muse asaa ubbaw odeedda; hewaappe guyyiyan, galo maraa suuthaanne deeshshaa suuthaa, haathaanna, zo7o dorssaa isikiyaannanne hisoophiyaa giya mithaa boncciyaanna ittippe akkiide, “Hawe hinttentta Xoossay azazeedda caaquwaa suuthaa” yaagiide, higgiiyaa maxaafaa bollanne asaa ubbaa bolla caccafeedda. ^{q21}Hewaadankka, Dunkkaaniyaa bollanne oothiyaa miishshaa ubbaa bolla suuthaa Muse caccafeedda. ^{r22}Higgii giyawaadan, tumukka amareeddawaappe attin, ubbabaykka suuthan geeyyee; suuthay gukkana dhayooppe, atatethay baawa.

Kiristtoosi Yarshshetteeddawe Nagaraa Qucci Dhayissee

²³Hewaa diraw, saluwan de7iyaawantta malatiyaawanttu he yarshshuwan geeyyanaw koshshee; shin saluwan de7iyaawaanttukka barenttu huuphew geeyyanaw aadhdiyaa yarshshuwaa untuntta koshshee.

²⁴Ayissi gooppe, Kiristtoosi tumu geeshshasan leemissetiyaa asay ootheedda geeshshasaa gelibeenna; shin I ha77i nu gishshataw Xoossaa sinthan beettanaw yaa saluwaa geleedda. ²⁵Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu laythaan laythaan bare suuthaa gidennawaa oyqqiide, Geeshsha sa7aa geliyaawadan, Kiristtoosi barena ubbaade yarshshanaw gelibeenna. ²⁶Hewaa gidintto, Kiristtoosi sa7ay medhet-toodeppe doommiide daro gede waayettanaw koshshee; shin ha77i wodiyaa wurssethaan nagaraa dhayissanaw barena yarshshiide, laa7ethennaan itti gede beetteedda.

²⁷Asay ubbay itti gede hayqqanaw bessee; hewaappe guyyiyan Xoossay asaa pirdana. ²⁸Hewaadankka, qassi Kiristtoosi daro asaa nagaraa dhayissanaw itti gede yarshshetteedda; qassi I barena loyhi naagiyaawantta ashshanaw beettanaappe atin, laa7entho nagaraa tookkanaw beettenna. ^s

10 Ayissi gooppe, higgew yaana lo77obaa eeshuwaa xalalay de7ee; aw tumu leemisuu baawa. Ubba wode laythan laythan itti mala yarshshuu yarshshettee; hewaa diraw, higgii Xoossaakko shiiqiyaa asaa he yarshshuwan balay baynna asa oothanaw ubbaakka danddayenna. ²Xoossaw goyinniyaa asay bare nagaraappe ubbanna geeyyeeddabaa gidintto, sure wozanaan laa7ethuwaa nagaraa qoppenna; qassi yarshshiyaawaakka aggana. ³Shin asay laythan laythan he yarshshuwan bare nagaraa hassayee. ⁴Ayissi gooppe, korumaa suuthayenne deeshshaa suuthay nagaraa dhayissanaw ubbaakka danddayenna.

⁵Hewaa diraw, Kiristtoosi ha alamiyaa yaana haniidde, hawaadan yaageedda; “Neeni yarshshuwanne imuwaa koyyabeykka; shin taw bollaa giigissaadda. ^t

⁶Neeni xuuggiyaa yarshshuwaaninne nagaraa yarshshuwan ubbaakka nashetakka.

⁷Taani he wode, ‘Xaatha maxaafan tabay xaafetteeddawaadankka, Xoossaw, taani neeni koyiyaawaa oothanaw yaaddi’ yaagaaddi”

yaageedda. ⁸Yarshshuu yarshshettana mala, higgii azaziyaawaa gidoopenne, Kiristtoosi koyro, “Neeni yarshshuwaa, imotaa, xuuggiyaa yarshshuwanne nagaraa yarshshuwaa ubbaakka koyyabeykka; hewaanttun nashettakka” yaageedda.

⁹Hewaappe guyyiyan Kiristtoosi, “Xoossaw, taani neeni koyiyaawaa oothanaw yaaddi” yaageedda. Hewaa diraw, Kiristtoosi laa7enthuwa essanaw koyrowaa dhayissee. ¹⁰Yesuusi Kiristtoosi Xoossay koyyeeddawaa ootheedda diraw, bare ashuwaa laa7enthennaan itti gede yarshsheeddawan nuuni nu nagaraappe geeyyi aggeeddo.

¹¹Qeesatuwaa ubbatuu hachche hachche eqqiide, bare oosuwaa oothiino; qassi nagaraa dhayissanaw ubbaakka danddayenna itti mala yarshshuwaa zaari zaariide yarshshiino. ^{u12}Shin Kiristtoosi nagaraa diraw, ubba wodew gideedda itti yarshshuwaa yarshshiide, Xoossaappe ushechcha bagganna utti aggeedda. ^{v13}Xoos-

say sinthappe Kiristoosa morkketuwaa Kiristoosaw gediyan yedhdhiyaawaa oothana gakkanaw, yaani naagee. ¹⁴ Ayissi gooppe, I itti gede yarshsheeddawan, nagaraappe geeyyeeddawantta medhinaw balay baynnawantta ootheedda.

¹⁵ Qassi Geeshsha Ayyaanay nuussi markkattiidde, hawaadan yaagee;

¹⁶ “Taani he gallassatuwaappe guyyiyan,

unttuntunna caaqettiya caaquu hawaa:

Taani ta higgiiyaa untunttu qofaan wothana;

qassi untunttu wozanankka xaafana”

yaagee. ^{w17} Qassi hewaappe guyyenna,

“Taani untunttu nagaraanne

untunttu makkala oosuwaa laa7entho hassayikke”

yaagee. ^{x18} Xoossay he nagaraa atto geedda wode, nagaraa dhayissanaw hawaappe sinthaw yarshshuwaa koshshenna.

Xoossaakko Shiiqanaw Koshshee

¹⁹ Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni Yesuusa suuthaa bagganna Ubaappe Aadhdhiyaa Geeshsha sa7aa gelanaw nuussi xalathay de7ee. ²⁰ Kiristoosi nuussi ooratha ogiyaanne de7uwa ogiyaa gaariduwaa bagganna, hewaa guussay bare bollaa bagganna dooyyeedda. ²¹ Nuussi Xoossaa gollen sunthettedda wolqqaama qeesay de7iyaa diraw, ²² Nuuni suure wozanaanna, tumu amanuwaanna, iita wozanaappe geeyyeedda wozanaannanne qassi xillo haathan meecetteedda bollaanna Xoossaakko shiiqoytte. ^y

²³ Nuussi immana geedda Xoossay ammanthiya diraw, nuuni demmana giide nashechchaan naagi utteeddawaa loythy oyqqoytte. ²⁴ Ittu ittuwanna waani siiqettanenttonne qassi lo77o oosuwaa wooti oothanentto, ittu ittuwassi qoppeetto. ²⁵ Ittu ittuu shiiquwaa dooya udiide shiiqiyaawaadan, nuunikka ittippe shiiqiyaawaa ag-gokko; shin Godaa gallassay matattiyaawaa hinttenttu be7iyaa diraw, ittu ittuwaa menthetheetto.

²⁶ Nuuni tumatethaa era akkidiggiide, eriidde nagaraa oothiyaawaa gidoope, hawaappe sinthaw nagaraa dhayissiyaa yarshshuu ittibaynne baawa. ²⁷ Shin yashshiyaa pirddaa naagiyaawenne Xoossaa ixxiyaa ubbaa maanaw wolqqaama tamay de7ee. ^{z28} Muse higgew azzettenna uray, laa77u uray woy heezzu uray A bolla markkattooppe, qareti baynnaan hayqqee. ^{a29} Xoossaa Na7aa kadheedda uray, barena nagaraappe geeshsheedda Xoossaa caaquwaa suuthaa tunabaadan qoppeedda uray, qassi aadho keekatethaa Geeshsha Ayyaanaa boriyaa uray, ay keena iita pirddaa akkanaw bessinttonne ane qoppite. ^b

³⁰ Ayissi gooppe, “Taani haluwaa kesanne kushiyaa zaarana” geeddawaa nuuni ereetto; qassikka, “Goday bare asaa pirddana” yaageedda. ^{c31} De7uwa Xoossaa kushiyan kunddanawe daro yashshiyaawaa.

³² Hinttenttussi Xoossaa poo7uu poo7eeddawaappe guyyiyan, hinttenttu daroban waayyettiide, wolqqaama wadhetaan genceeedda beni wodiyaawaa hassayite. ³³ Itti itti gede hinttentta asaa sinthan boreeddinonne paxa kaa7eeddino; qassi hara wode hawaadan ootheeddawanttunanne ittippe de7eeddita. ³⁴ Ayissi gooppe, qashuwan

^{w10:16} Erm 31:33 ^{x10:17} Erm 31:34 ^{y10:22} Wog 8:30; Hiz 36:25 ^{z10:27} Isa 26:11 ^{a10:28} Zar 17:6; 19:15 ^{b10:29} Kes 24:8 ^{c10:30} Zar 32:35, 36

de7iyaa asatuwaassi hinttenttu qaretteddita; yaatiide hinttenttussi medhinaw wurena ubbaappe aadhdiyaa shaluu saluwan de7iyaawaa hinttenttu huuphew ereedda diraw, hinttebaa ubbaa akkidigooppe hidootaan genceeddita.

³⁵ Hewaa diraw, wolqqaama woyitaanna de7iyaa hinttenttu xalatethaa oloppite.

³⁶ Xoossay koyyiyaawaa udiide, I hinttenttussi immana geeddawa akkanaw gencana koshshee. ³⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Amareedda wodii atteedda.

Yiyaawe yaanawaa; gami77enna. ^{d38} Ta xilluu ammanettiide de7anawaa.

Shin ooninne guyye simmooppe, taana nashechchenna”

yaagee. ³⁹ Nuuni ammanettiide atteeddawanttu bagga gidiyaawaappe attin, guyye simmiide dhayeeddawanttu bagga gidokko.

Ammanuwaa

11 Ammanuwaa giyawe, demmana giide nashechchaan naagi utteeddabay ammanthiyaawaanne be7anaw danddayennabaa erissiyaawaa. ² Xoossay beni cima asaw markkattawe, untunttu ammaneeddawaana.

³ Saluunne sa7ayenne Xoossaa qaalaan medhetteeddawaa ammanuwan nuuni ereetto; hewaa diraw, beettiyaabay beettennabaappe medhetteedda. ^e

⁴ Aabeel Qaa7eelawaappe aadhdiyaa yarshshuwaa Xoossaw yarshsheeddawe ammanuwaana. Xoossay A imuwaabaa markkattiidde, I xilluwaa gideeddawaakka markkatteedda; Aabeel haray atto hayiqeeddashshinkka, bare ammanuwan ha77i gakkanaw haasayee. ^f

⁵ Heenooki hayqqennan saluwaa beeddawe ammanuwaana; Xoossay afeedda diraw, ooninne A be7anaw danddayibeenna. Xoossaa Maxaafay, “Heenooki saluwaa baanaappe kase Xoossaa nashechcheedda” yaagee. ^{g6} Ammanuu baynnaan ooninne Xoossaa nashechchanaw danddayenna; ayissi gooppe, Xoossaakko yiyaa ooninne Xoossay de7iyaawaanne barena koyyiyaawanttoo woytaa immiyaawaa ammananaw koshshee.

⁷ Nohe be7anaw danddayenna sinthaappe hananabaw Xoossay, “Neena naaga” giina, Xoossaw yayyiide, barenanne bare soy asaa ashshanaw markkabiya meddheeddawe ammanuwana; yaatiide hewaan ha sa7aa bolla pirddiide, ammanuwan beettiyaa xillotethaakka Xoossaappe akeedda. ^h

⁸ Abraahaamo laattanaadan, Xoossay barew immana geedda gadiya baana mala, Xoossay barena xeseedda wode, azazetteeddawe ammanuwaana; I bare gadiyaappe kesiide biya wode, haqa binttonne erennaan kesseedda. ⁱ⁹ Abraahaamo Xoossay barew immana geedda gadiyan hara biittaa asaadan de7eeddawe ammanuwaana; Xoossay he immana geeddawaa barenanna ittippe laattana Yisaaqannanne Yay-iqoobanna Dunkkaanayan de7eedda. ^{j10} Ayissi gooppe, Abraahaamo Xoossay lo77o baasuwan qoppiide keexseedda katamaa naagee.

¹¹ Saara bare huuphew haray atto ecaadekka, immana geedda Xoossay ammanetteeddawaa gideeddawaa ereedda diraw, na7aa shahaaranaw wolqqa dem-

^{d10:37} Imb 2:3-4 ^{e11:3} Dom 1:1; Maz 33:6, 9; Yoh 1:3 ^{f11:4} Dom 4:3-10

^{g11:5} Dom 5:21-24 ^{h11:7} Dom 6:13-22 ^{i11:8} Dom 12:1-5

^{j11:9} Dom 35:27

meeddawe ammanuwaana. ^{k12}Hewaa diraw, hayqqeedda asaa malatiyaa itti bitaniyaappe saluwan de7iyaa xoolinttiyaa keena, abbaa gaxaan de7iyaa payduu bayna shafiyaa keena zaretuu yeletteeddino. ¹

¹³He asatuu ubbatuu ammanuwan hayqqeeddino; barenttoo Xoossay immana geeddawaakka akkibeykkino; shin haakuwan hewaa be7iide, saroteeddino. Qassi untuntuu sa7an imathanne yederissettiide keseedda asatuwaa gideeddawaa ereeddino. ^{m14}Ayissi gooppe, hewaadan giya asatuu barenttu huuphe gadiya koyiyaawaa erissiino. ¹⁵Untuntuu he yeggiide keseedda gadiyaa simmanaw qoppeeddawaa gidintto, guyye simmiyaa kaacaa demmennaan aggikkino; shin ¹⁶untuntuu hewaa aggiide, lo77iyaa gadiya laamotiino; hewe saluwaa gadiya. Hewaa diraw, Xoossay untuntuu Xoossaa geetettanaw yeellatenna. Ayissi gooppe, I untuntuu katamaa giigissi wotheedda.

¹⁷⁻¹⁸Abraahaamo Yisaaqa yarshshanentto woy yarshshennentto, Xoossay eranaw xomooseedda wode, Abraahaamo ammanuwan A yarshsheedda. Xoossay Abraahaama, “Ne zarii Yisaaqa bagganna xeesettanawaa” geeddashshinkka, Abraahaamo bare na7aa Yisaaqa yarshshanaw giigeedda. ⁿ¹⁹Abraahaamo Xoossay Yisaaqa haray atto, hayquwaappekka pathanaw danddayiyaawaa ereedda; hewaa diraw, hayquwaappe guyye A zaariide akeedda.

²⁰Yisaaqi sinthappe hananabaw Yayiqoobanne Eesaa anjjeeddawe ammanuwaana. ^o

²¹Yayiqoobi hayqqana haniidde, Yooseefo naanaa huuphiyaan huuphiyaan anjjeeddawenne gatiman guufetiide, Xoossaw goyinneeddawe ammanuwaana. ^p

²²Yooseefo hayqqanaw matiidde, Israa7eeliyaa asay Gibxeppe kesanawaa haasayeeddawenne bare meqethaa oothanabaa untuntuu azazeeddawe ammanuwaana. ^q

²³Muse yeletteeddawaappe guyyiyan, aawuunne aatta malaa lo77o na7a gideeddawaa be7iide, heezzu agenaa qoseeddawe ammanuwaana; untuntuu kaatiyaa awaajjookka yayibeykkino. ^r

²⁴Muse dicceeddawaappe guyyiyan, Gibxe kaatiyaa naatti na7aa geetettanawaa ixceeddawe ammanuwaana. ^{s25}Nagaraan Muse guutha wodiya nashettanawaappe, Xoossaa asaana waayyettanawaa dooreedda. ²⁶Wodeppe demmana woytaa I tishshi udiide xeello diraw, Gibxe gadiyaa shaluwaa ubbaappe Kiristtoosa diraw borettiyaawe daro aadhdhiyaa duretethaa gideeddawaa qoppeedda.

²⁷Kaatiyaa hanqqoo Muse yayyennaan, Gibxe gadiyaappe keseeddawe ammanuwaana; ayissi gooppe, beettenna Xoossaa be7eeddawaadan, gencciide sinthaw beedda. ²⁸Hayquwaa kiitanchchay Israa7eeliyaa asaw bayra naanaa bochchennaadan, Muse Paasigaa bonchcheeddawenne gubaniyan suuthaa caccafisseeddawe ammanuwaana. ^t

²⁹Israa7eeliyaa asay mela biittan hamettiyaawaadan, Zo7o Abbaa pinneeddawe ammanuwaana; shin Gibxe asatuu paacew gelishshin, haathay untuntuu mitti aggeedda.

^k11:11 Dom 18:11-14; 21:2 ¹11:12 Dom 18:11-14; 21:2

^m11:13 Dom 23:4; 1Od 29:15; Maz 39:12 ⁿ11:17-18 Dom 22:1-14

^o11:20 Dom 27:27-29, 39-40 ^p11:21 Dom 47:31 ^q11:22 Dom 50:24-25; Kes 13:19 ^r11:23 Kes 2:2; 1:22 ^s11:24 Kes 2:10-12 ^t11:28 Kes 12:21-30

³⁰ Israa7eeliyaa asay Iyyarkko giyaa katamaa shuchchaa dirssaa laappu gallasaa yuuyyi yuuyyi aadhhowaappe guyyiyan, he shuchchaa dirssay kunddeed-dawe ammanuwaana. ^{u31} Caaratta Ra7aaba yewuwaa qoriyaawantta loythaa mokkeedda diraw, Xoossaw azazettennan ixceedda asaanna hayqqennan atteeddawe ammanuwaana.

³² Simmi harabaa gujjaade ayaa odoo? Geedoonabaa, Baaraaqabaa, Samisoonabaa, Yoftaahebaa, Daawitebaanne Saameelabaa, qassi nabatuwaabaa odanaw taw wodii gidenna. ^{v33} Untunttu kaatiyaa ubbaanna olettiide xooneddawenne xillobaa ootheeddawe ammanuwaana; yaatiide Xoossay immuna geeddawa akkeeddino; gaammotuwwaa doonaakka gorddeeddino. ^{w34} Wolqqaama tamaa toyisseeddino; kuussa mashshaappe atteeddino; untunttu daaburanachcha; shin minneeddino; qassi olaan minniide, hara gadiyaa olaa asaa yedersseeddino. ^{x35} Maccawanttu barenttu hayqqeeddaawantta hayquwaappe denddina akkeeddino.

Qassi haranttu qashuwaappe biletanawaa ixxiide, keekkiyaa de7oo hayquwaappe denddanaw, ugatiide hayqqeeddino. ^{y36} Haratuwaa bolla asay qilliicci kaa7eedda; lissuwan shocetteeddinonne santhalataan qashettiide, qasho golliya geleeddino. ^{z37} Shuchchan cadetteeddino; magaaziyan laa77u kesiide phalqqetteeddino; paacetteeddino; mashshaan hayqqeeddino; untunttoo ubbayyaka dhayina, waayyettiide tuggattiide, dorssaa calaanne deeshaa calaa mayyiide yuuyyeeddino. ^{a38} Untunttussi ha alamii giigennaan ixxina, woraan, deriyaan, gonggoluwaa giddoninne ollaa gidduwan yuuyyeeddino.

³⁹ Xoossay untunttu ammanuwaa markkattoopekka, hewanttu ubbatuu I, immana geeddawa akkibeykkino. ⁴⁰ Xoossay nuussi itti lo77o qofaa qoppi wotheedda diraw, untunttu nuuni baynnaan balay baynnawantta gidikkino.

Xoossay Nuussi Aawuwaa

12 Simmi nuussi hawaa keena daro asay, shaariyaadan nu matan yuuyyi aadhhiide markkattiyaawe de7ishshin, nuuna dhubbiiyaa ubbaanne baqqi oyqqiyaa nagaraa diggiide nu sinthan de7iyaa nuuni woxxana wothaa gencciide woxxoytte. ² Nuuni nu ammanoo ogiyaa dooyyeeddawaanne polissiyaawaa gideedda Yesuusa xeelloyte. Yesuusi yeellaa kadhiide, sinthappe aw de7iyaa nashechchaa diraw, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide hayqqanaawaa gencciide, Xoossaa kawutethaa oydiyaappe ushechcha bagganna utteedda.

³ Hinttentu hinttentu wozanaa bayizziide daabureenna mala, nagaranchchatuu barena daro ixxinakka genceedda Yesuusa qoppite. ⁴ Nagaraanna hinttentu baaxetiide, suuthaa gussana gakkanaw biro oletti diggibeykkita. ⁵ Xoossay bare naanaadan, hinttentu zoriyaawaa dogeedditee? Xoossay hinttentu,

“Ta na7aw, Xoossay neena muriyaa wode, laafabaadan qoppoppa.

I neena seeriyaa wodekka yayyoppa. ^b

⁶ Ayissi gooppe, I bare siiqiyaa uraa muree;

^u11:30 Iya 2:1-21; 6:22-25

^v11:32 Dat 6:11-8:32; 4:6-5:31; 13:2-16:31; 11:1-12:7; 1Sam 16:1-1Kat 2:11; 1Sam 1:1-25:1 ^w11:33 Dan 6:1-27 ^x11:34 Dan 3:1-30

^y11:35 1Kat 17:17-24; 2Kat 4:25-37 ^z11:36 1Kat 22:26-27; 2Od 18:25-26; Erm 20:2; 37:15; 38:6 ^a11:37 2Od 24:21 ^b12:5 Yob 5:17; Lem 3:11-12

qassi bare na7adan akkiya ubbaakka lissuwan shocee”
 yaageedda. ⁷ Xoossay hinttentta muriyaa wode genccite. Ayissi gooppe, I hinttentta naanaadan oothee. Aawuu seerenna na7ay de7ii? ⁸ Naanaa ubbaa seeriyaawaadan, hinttentta murrenaan aggooppe, karen yeletteeddaawaantta gidiitappe attin, tumu naanaa gidikkita. ⁹ Hewaa bollan qassi, nuuna yeleedda nu aawotuu nuuna mureedda wode, nuuni untuntta bonchcheeddo. Yaatina, nuuni waaniide ayyaanaa Aabboo loythi darissi moodettiide de7okkoo? ¹⁰ Ayissi gooppe, nuuna yeleedda nu aawotuu barenta lo77owaadan, amareedda wodiyaa nuuna mureeddino; shin Xoossay nuuni A geeshshatethaa akkana mala, nuuna maaddanaw muree. ¹¹ Nuuni murettiyyaa wode, ha77iw yiloyee; nashechchenna. Shin mureeddawanttoo guyyeppe he muray xillotethaa de7uwaa sarotethaa woytaa immana.

Zoriyaanne Seeraa

¹² Hewaa diraw, hinttenttu arggaacedda kushiyaanne hinttenttu daabureedda gulbbataa menthethite. ^{c13} Wobbiiyaa gedi paxanaappe attin, burqenna mala, suure ogiyaan hamettite. ^d

¹⁴ Asaa ubbaanna saro de7anaw minnite; qassi geeshsha de7uwaa de7ite. Ayissi gooppe, geeshshatethay baynnaan ooninne Godaa be7anaw danddayenna. ¹⁵ Xoossaa aadho keekatethaa ooninne akkennaan antenna mala naagettite; qassi dolaade, bare marzziyaan asaa waayissiyaa camo mithaadan haniide, ooninne daro asaa tunissenna mala naagettite. ^{e16} Woshummanaw kajeeliyaa asay ooninne de7enna mala, woy qassi itti gede miyaabaw bare bayratethaa zali77eedda, ayyaanaabaa kawushissiyaa Eesaa mala asaykka de7enna mala naagettite. ^{f17} Hewaappe guyyiyan, Eesay bare aabbu anjuwaa akkanaw koyyeeddawaa eriiita; shin A aabbu A anjjennan ixceedda; ayissi gooppe, nagaraappe simmiyaa ogiyaa I haray atto, afoxxi koyyiidekka demmanaw danddayibeenna. ^g

¹⁸ Hinttenttu bochchanaw danddayiyaa deriyaakkonne eexxiyaa tamaakko, dhumaakko, shaariyaakkonne gotuwaakko, ^{h19} qassi malakataa waasuwaakkonne qaalaa kooshshaakko yibeykkita. Asay he kooshshaa siseedda wode, haraa gujji sisenna mala woosseedda. ²⁰ Ayissi gooppe, Xoossay untuntta, “Haray atto, do7aykka he deriyaa bochchooppe, shuchchan cadettiide hayqqo” yaageedda azazuwaa untunttu gencanaw danddayibeyikkino. ⁱ²¹ Ayfiyan beettiyaawe daro daganthiyaawaa gidiyaa diraw Muse, “Taani yashshaan kokkoray” yaageedda. ^j

²² Shin hinttenttu Xiyoonne Deriyaa, de7o Xoossay de7iyaa katamaa, ittippe shiiqiide nashettiyyaa daro sha77a kiitanchchatuwaakko saluwaa Yeerusalaame yeeddita. ²³ Xoossaa bayra naanatuwaakko, ittippe shiiqeeddawatutukko, untunttu sunthay saluwan xaafetteeddawatutukko yeeddita; qassi asaa ubbaa pirddiyaa Xoossaakkonne, balay baynnawantta ootheedda xillo asatuwaa ayyaanatuwaakko yeeddita. ²⁴ Ooratha caaqoo gaannatiyaa Yesuusanne Aabeela suuthaappe aadhdhiyaawaa odiyaa gukkeedda suuthaakko yeeddita. ^k

^c12:12 Isa 35:3 ^d12:13 Lem 4:26 ^e12:15 Zar 29:18

^f12:16 Dom 25:29-34 ^g12:17 Dom 27:30-40

^h12:18 Kes 19:16-22; 20:18-21; Zar 4:11-12; 5:22-27 ⁱ12:20 Kes 19:12-13

^j12:21 Zar 9:19 ^k12:24 Dom 4:10

²⁵Hinttentussi odiyaa uraa yewuwaa sisiyaawaa hinttentu ixenna mala, hinttentta naagite. Xoossaa kiitaa sa7an barenttoo odiyaaawe odiyaaawaa sisennaan ixceeddawanttu attana dhayooppe, saluwan, “Hinttena naagite” giya Xoossaappe nuuni waaniide attanee? ¹²⁶He wode A kooshshay sa7aa qaatheedda; shin I ha77i, “Taani sa7aa xalalaa gidennaan, itti gede gujjaade saluwaakka qaathana” yaageedda. ^{m27}“Itti gede gujjaade” giyaa qalay qaaxxennabay minniide de7ana mala, medhetteeddabay qaaxxanawaanne kichchanawaa geeshshiide bessee.

²⁸Nuuni qaaxxanaw danddayenna kawutethaa akkiya diraw, ane Xoossaa galatoyttenne A nashechchoyite; aw bessiyaawaadan bonchchuwaaninne yashshatethaan aw goyinnoytte. ²⁹Ayissi gooppe, nu Xoossay tumu bayizziyaa tamaa. ⁿ

Xoossaa Nuuni Wooti Nashechchanaw Bessintto

13 Hinttentu ishatawaa siiqiyaawaa aggoppite. ²Imathaa mokkiyaawaakka dogoppite. Ayissi gooppe, yaatiyaawan itti itti asay erennaan kiitanchchatuwa mokkeedda. ^{o3}Qasho gollen de7iyaawantubaa hinttentukka untuntunna ittippe qasho gollen de7iyaawaadan qoppite; qassi hinttentu hinttentu huuphew waayyettiyaawaadan, waayyettiyaawantubaa qoppite.

⁴Akkiyawaanne geliyaawaa asay ubbay bonchchanaw bessee; qassi asinaynne machchatta ittu ittuwassi ammanettanaw bessee; ayissi gooppe, Xoossay woshumanaw kajeeliyaawantanne woshummiyaawantta pirddana.

⁵Miishshaa siiquwaappe hinttentta naagite; hinttentussi de7iyaawe hinttentussi gido. Ayissi gooppe, Xoossay bare huuphew, “Taani neena ubbaakka yeggikke woy aggikke”

yaageedda. ^{p6}Hewaa diraw, nuuni xaliide,

“Goday taana maaddiyaawaa;

taani yayyikke.

Asay taana ay oothii?”

yaageetto. ^q

⁷Xoossaa qaalaa hinttentussi odeedda hinttentta kaaletheeddaawantta hassayite; untuntu waani de7eeddinonttonne hassayite; qassi untuntuwaadan ammanite.

⁸Yesuusi Kiristoosi zinokka hachchekka medhinawukka laamettenna. ⁹Dumma dumma ooratha timirttiyaan wora booppite. Nu wozanay Xoossaa aadho keekatethan minnooppe lo77o gidiaawappe attin, qumaa wogattoo azazettiyaawaa gidenna; hewoo azazetteeddawanttukka maadettibeykkino.

¹⁰Nuussi yarshshiyaasay de7ee; Dunkkaaniyaa giddon oothiyaawanttu he yarshshiyaasaappe maanaw untunttoo maatay baawa. ¹¹Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu nagaraa diraw, mehiyaa suuthaa yarshshanaw Ubbaappe Aadhdhiyaa Geeshsha sa7aa afee; shin he mehiyaa ashuwaa qassi dirssaappe karenna guud-dee. ^{r12}Hewaa diraw, Yesuusikka qassi nagaraappe asaa bare suuthan geeshshanaw, katamaa penggiyaappe karenna waayyetteedda. ¹³Simmi nuuni I boretteedda

¹12:25 Kes 20:22 ^m12:26 Hag 2:6 ⁿ12:29 Zar 4:24

^o13:2 Dom 18:1-8; 19:1-3 ^p13:5 Zar 31:6, 8; Iya 1:5 ^q13:6 Maz 118:6

^r13:11 Wog 16:27

boriyaa akkiide, dirssaappe kare aakko kesoytte. ¹⁴ Ayissi gooppe, nuussi hawaan medhinaw de7iyaa katamay baawa; shin nuuni yaana katamaa naageetto.

¹⁵ Simmi Xoossaw Yesuusa bagganna ubba wode galataa yarshshuwaa immoytte; hewaa giyawe mettershshay A sunthaw immiya galataa giyaawaa. ¹⁶ Lo77obaa oothiyaawaanne ittu ittuwa maaddiyaawaa dogoppite. Ayissi gooppe, Xoossaa nashechchiyaawe hewaa mala yarshshuwaa.

¹⁷ Hinttena kaaletthiyaawanttoo azazettite; qassi untunttu azaziyaawaakka oothite. Untunttu barenttu ootheeddawaa Xoossaw odana diraw, hinttenttu shempuwaaw loythi naagiino; hinttenttu untunttoo azazettooppe, barenttu oosuwaaw nashettiidde oothana; hewe dhayooppe, untunttu yilottiidde oothana; hewe hinttentta aynne maaddenna.

¹⁸ Nuussi Xoossaa woossite. Nuuni ubba wode lo77obaa oothanaw koyyiyaa diraw, nuuna zoriyaa lo77o wozanay nuussi de7ee. ¹⁹ Xoossay taana hinttentukko ellekka zaarana mala, Xoossaa hinttenttu loythi woossanaadan, taani hinttentta loythaa woossay.

Woosaa

²⁰ Sarotethaa Xoossay, nu Godaa Yesuusa, dorssatuwaa henthanchchaa wolqqaa-maa, medhinaa caaquwaa suuthan hayquwaappe dentheedda. ²¹ Xoossay Yesuusi Kiristtoosa bagganna bare sinthan barena nashechchiyaawaa hinttentta oosissiidde, hinttentukka I koyyeeddawaa oothana mala, lo77o oosuwaaw ubbaan hinttentta I giigisso; Xoossay medhi medhinaw bonchchetto. Amen77i.

Qutethaa Qaalaa

²² Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani ha dabidaabbiyaa hinttenttussi qanthaan xaafeedda diraw, hinttenttu ha zoriyaa salettennaan sisana mala, taani hinttentta woossay.

²³ Nu ishay, Ximootoosi qashuwaappe biletteeddawaa erite. Elleli I haa yooppe, taani aananna baade hinttentta be7ana.

²⁴ Hinttena kaaletthiyaa ubbatuwaanne Xoossaa asatuwaa ubbaa saro saro giite. Xaaliyappe yeedda ammaniyaawanttu hinttentta saro saro giino.

²⁵ Aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna ittippe gido. Amen77i.

Yayiqoobi

Xaafeedda Kiitaa

Geluwaa

Ha kiitaa xaafeedda Yayiqoobi Godaa Yesuusa ishaappe attin tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaaawantuppe ittuwaa gidenna. Ikka Yeerusaalaamen de7iyaa ammaniyaa asaa kaaletthiyaa cimaa (Gal 2:9). Ha kiitay xaafetteeddawe itti woosa gollattiw gidennaan Roome kawutethaa gidдон laaletteedda Ayihuda ammaniyaaawanttu ubbatuwaassa gidiide, nuunakka hachche hachche de7uwaa kaaletthiyaa qofatuwaa oyqqeedda. Xaafetteeddawekka “Alamiyaa ubbaan laaletteedda Xoossaa asaassa”. Ha maxaafaa xaafeeddawe aadhdheedda eratethaa nuuni oosuwan peeshshiyaa hiillaanne ammaniyaa asaa eeshshaanne hanootaa tamaarisiyaa ogiyaa kaalesuwaa immiyaa yewatuwaa misiliyaadan qoncciyaan bessee.

Hiyyeesatethaabaa, duretethaabaa, paacciyaabaa, lo77o eeshshaabaa, qanaatiyaabaa, ammanuwaabaanne lo77o oosuwaabaa, inxxarssaa maaduwaabaanne qohuwaabaa, aadhdheedda eratethaabaa, ittuu ittuwanna walaqettiyaabaa, oturuwaabaanne ashikketethaabaa, hara asaa bolla pirddiyaawaa, ceequwaabaa woy ayyuwaabaa, genccaabaanne woosaabaa, ammaniyaa asay de7anaw bessiyaa ogiyaa ubbaa xaafeedda.

Kiitaykka kiristinnaa de7uwan ammanuu oosuwan peeshshana hanotaabaa qonccissiide bessee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa
Geluwaa (1:1)

Ammanuwanne aadhdheedda eratethaa (1:2-8)

Hiyyeesatethabaanne duretethaa (1:9-11)

Paaciyaa (1:12-18)

Xoossaa qaalaa sisussaanne oosuwaa bolla peeshussaa (1:19-27)

Hanenna ogiyaan ittu haraassi maaddenna mala imetteedda oduwaa (2:1-13)

Ammanuwanne oosuwaa (2:14-26)

Ammaniyaa asaanne inxxarssaappe kesiyaa haasayaa (3:1-18)

Ammaniyaa asaanne ha alamiyaa (4:1-5:6)

Dumma dumma yewuwaassi imetteedda maqquwaa (5:7-20)

1 Taani Yayiqoobi Xoossaa aylliinne Godaa Yesuusi Kiristtoosa ayllii, biittaa ubbaan laaletteedda tammanne laa77u zerethatoo [‡]sarotaa kiitay.

Danddayaa, Ammanuwaa, Aadhdheedda Eratethaa

²⁻³ Taanaadan Xoossaa kaalliyaaawantto, hintte ammanuu paacettiyaawe hinttentoo danddayaa immanaawaa eriide, dumma dumma paacii hinttena gakkiiya wode, hewaa kumentha nashechchaadan paydite. ⁴ Hintte danddayay aynne bali baynnaan hinttena minneeddawatanne paci bayinnawantta oothiide, bare oosuwaa polo.

[‡]**1:1** *biittaa ubbaan laaletteedda tammanne laa77u zerethatoo:* Yayiqoobi giidde de7iyaa qofay, Godaa kaalliyaa ammaniyaaawantta gidiide tammanne laa77u Isra7eeliyaa zerethatuwaadan barenttu morkketuwan biittaa ubbaa laaletti gakeeddawantta guussaa.

⁵Shin hintteppe ooninne barew aadhheedda eratethay dhayooppe, kadhennaani ubbaw keekatethan immiya Xoossaa woosso. I aw immana. ⁶Shin I ayaaninne sidhennaan ammanuwan Xoossaa woosso. Ayissi gooppe, sidhiyaa uray carkkuu sugina qaaxxiyaa abbaa beetaa mala. ⁷⁻⁸Ayissi gooppe, laa77u qofay de7iya uray, bare ogiyaa ubbaan bare qofaa qachchennawe, he uray Godaappe ayinne demmanaw qoppoppo.

Hiyyeesa Asaanne Dure Asaa Nashechchaa

⁹Shin hiyyeesaa ishay Xoossay A dhoqqu ootheedda wode nashetto. ¹⁰Qassi dure ishaykka Xoossay A kawushisheedda wode nashetto. Ayissi gooppe, dure bitani maataa gidдон dicciyaa ciishshaadan dhayana. ¹¹Ayissi gooppe, away bare see-laanna kesiide, maataa melissina, ciishshay dhayee; qassi A malaa lo77otethaykka dhayee; hewaadanka qassi dure bitani barewaa oothiide dhayana.

Asaa Bolla Gakkiya Paaciyaa

¹²Waayyiyan gencciyaa uray anjjetteddawaa; ayissi gooppe, he waayyiyaan xooneeddawaappe guyyiyan, Xoossay barena siiqiyaawanttoo immana geedda de7uwaa akililiyaa [¶]I akkana. ¹³Ooninne paacetteedda wode, “Taana Xoossay paaccee” gooppo. Ayissi gooppe, Xoossay iitan paacettanaw danddayenna; qassi I bare huuphew oonanne paaccenna. ¹⁴Shin asay huuphiyan huuphiyan bare huuphe iita amuwan gooshettiya wodenne cimettiyyaa wode paacettee. ¹⁵Hewaappe guyyiyan, amuu shahaariide, nagaraa yelee; qassi nagaray dicciide, hayquwaa yelee.

¹⁶Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, cimettoppite. ¹⁷Lo77o imuwaa ubbayinne kumentha woytaa ubbay saluwaappe yee. Saluwaa poo7uwaa medhdheedda Aawuwaappe yee; Xoossay bare huuphew dummatennanne woy bare kuwaa laammenna. ¹⁸Nuuni I medhdheedda medhetatuwaa gidдон dhoqqasaa akkanaadan, nuuna bare sheniyaan tumu qaalaan yeleeedda.

Siseeddawaa Oosuwan Peeshshiyaawaa

¹⁹Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hawaa hassayite; asay ubbay sisanaw elleello; shin haasayanawunne hanqqettanaw elleelloppo. ²⁰Ayissi gooppe, asaa hanqquu Xoossay koyiyiyyaa xillotethaa ahenna. ²¹Hewaa diraw, tuna hanotaa ubbaanne iitatethaa ubbaa hintteppe dhayissiide, Xoossay hintte wozanaan tookkeedda hintte shemppuwaa ashshanaw danddayiyaa qaalaa ashkiketethan akkite.

²²Shin Xoossaa qaalaa oosuwan peeshshiteppe attin, sissa xalalaan hintte huuphiyaa cimmoppite. ²³Ayissi gooppe, qaalaa sisiide oothenna uray de7ooppe, I bare malaa masttootiyaa xeelliyaa uraa mala. ²⁴I barena xeelliide bee; ellekka I ay malenttonne dogi aggee. ²⁵Shin ooninne ayilletethaappe kessiyaa bali bayinna higgiiyaa xeelliide, aani aqiyaawe qassi A naagiyaawe, siseeddawaakka dogennawe, he uray bare oothiyaa oosuwan anjjetana.

²⁶Bare inxxarssaa naagennan barena cimmiide, barew Xoossaa goyinniyaawaa malatiyaa uray de7ooppe, A goynay mela. ²⁷Xoossaa Aawuwaa sinthan pokkuu bayinna geeshsha goynay hawaa; hewe haqawe gooppe, aatta aawuu bayinna

[¶]1:12 de7uwaa akililiyaa: Bonchchetteedda de7uwaa guussaa.

^s1:10 Isa 40:6-7

naanatuwaanne waayyettiyyaa am77etuwwaa maaddanawaanne sa7aa nagaraa qi-taappe bare huuphiyaa naaganawaa.

Hiyyeesaa Kadhanaw Bessenna

2 Taanaadan Xoossaa kaalliyaaawanttoo, hintte nu bonchcho Godaa Yesuusi Kirist-toosa ammani de7iidde, deemuwaa xeelliide, asaa bonchchoppite. ²Ayissi gooppe, worqqaa migiduwwaa wothiide, lo77o mayuwwaa mayyeedda itti asay hintte shiiquwaa yooppe, qassi curqqa mayuwwaa mayyeedda hiyyeesaa asikka yooppe, ³lo77o mayuwwaa mayyeedda bitaniyaa hintte aathi bonchchiide A, “Neeni hawaan ubbaappe lo77iyaa oydiyan utta” giide qassi hiyyeesaa bitaniyaa, “Neeni hininna eqqashsha; woy hawaan ta gediyyaa matan sa7an utta” gooppe, ⁴yaatina hintte hintte gidдон shaakothaa medhdhiyaawanttanne iita qofaanna de7iyaa daannatuwwaa gidikkiteeyee?

⁵Taanaadan Xoossaa kaalliyaaawanttoo, sisite; Xoossay ha sa7an de7iya hiyyeesa asay ammanuwan durettanawunne barena siiqiyaawanttoo immana geedda saluwwaa kawutethaa laattanaw dooribeenneyee? ⁶Shin hintte hiyyeesatuwwaa toochcheedditte. Duretuu hinttena tuggayiyaawantta gidikkinooyee? Unttuntu hinttena daannan mootiyaawantta gidikkinooyee? ⁷Hinttew imetteedda lo77o sunthaa boriyaawanttu untunta gidikkinooyee?

⁸Shin Xoossaa Maxaafan, “Ne shooruwwaa ne huuphiyaadan siiqa” geetettiide xaafetteedda kaatiyaa higgiiyaa ⁸⁸hintte polooppe, lo77obaa oothiita. ⁹Shin hintte asaa deemuwaa xeelliide bonchchooppe, nagaraa oothiita; qassi higgii hintte bolla, higgiiyaa mentheeddawanttudan pirddana. ¹⁰Ayissi gooppe, ooninne higgiiyaa ubbaa naagiide, ittinno menthiyaawaa gidoooppe, he uray higgiiyaa ubbaa menthee. ¹¹Ayissi gooppe, “Woshummoppa” geeddawe qassi “Wodhoppa” geedda; shin neeni woshummana dhayooppekka, wodheeddawaa gidoooppe, higgiiyaa menthaadda. ¹²Asa aylletethaappe kessiyaa higgiiyan, pirddaa akkana asatuwaadan haasayitenne untuntuwaadan oothite. ¹³Ayissi gooppe, asaa maaribeenna uraa Xoossay maarennan pirddana; maarotethay pirddaa xonee.

Ammanuwaanne Oosuwwaa

¹⁴Taanaadan Xoossaa kaalliyaaawanttoo, itti uray barew ammanuu de7ee gooppe, qassi A ammanuwwaa A oosuu erissana dhayooppe, A ay go77anee? A ammanuu A ashshanaw danddayii? ¹⁵Itti ishaya, woy itti michchatta kallottooppe, qassi untunttoo ubba gallassi miyaabay dhayooppe, ¹⁶hintteppe itti uray untunta, “Saro bite. Tamaa ho77ite. Kalliide miite” giide, untunttoo koshshiyaawaa immana dhayooppe, untunta ay go77anee? ¹⁷Hewaa diraw, ammanuu oosuu baynnaan barekka de7ooppe hayqqeeddawaa.

¹⁸Shin itti uray, “New ammanuu de7ee; qassi taw oosuu de7ee. Neeni ne ammanuwwaa ne oosuwaappe shaakkaade taana bessa; taanikka ta ammanuwwaa ta oosuwan neena bessana” gaana. ¹⁹Neeni itti Xoossay de7iyaawaa ammanaasa;

⁸⁸**2:8 kaatiyaa higgiiyaa:** Ubbaappe aadhuwan go77iyaa higgiiyaa; hawaa bilethay, kaatiyaappe imetteeddawaa guussaa. Kaatii oonee gooppe Xoossaappe imetteedda higgiiyaa.

hewe lo77a. Xalahuuqka qassi ammaniino; yashshaan kokkoriino. ²⁰Neeni eeyay! Ammanuu oosuwaappe shaakettiide go77ennawaa *eranaw koyyay? ²¹Nu abbu Abraahaamo bare na7aa Yisaaqa yarshshiyaa sa7aa bolla wotheedda wode, bare oosuwan xillibeennee? ^{v22}A ammanuunne A oosuu ittippe ootheeddawaanne A ammanuu A oosuwan poletteeddawaa be7ikkii? ²³Xoossaa Maxaafay “Abraahaamo Xoossaa ammaneedda. Xoossaykka hewaa aw xillotethan paydeedda” geeddawe poletteedda; qassi Xoossaa dabbo geetettiide I xeesetteedda. ^{w24}Asay ammano xalalaana gidennaan, oosuwan xilliyawaa hintte be7iita.

²⁵Hewaadankka qassi caaratta Ra7aaba kiitettowanta mokkaade hara ogiyaanna untuntta moyizzeedda wode, bare oosuwan xillabeykkee? ^x

²⁶Ayissi gooppe, shemppuu shaaketteedda bollay hayiqeeddawaa gidiyawaadan, hewaadankka qassi oosuu shaaketteedda ammanuu hayqqeeddawaa.

Inxxarssaa Naagiyaawaa

3 Taanaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, nuuni haratuwaappe aadhdhiyaa pird-daa akkanawaa hintte eriya diraw, hintteppe coratuu tamarissiyaawantta gidoppite. ²Nuuni ubbayikka daroban baleetto; itti uray bare haasayan mulekka balana dhayooppe, I barena naaganaw danddayiyaa bali bayinna asaa. ³Paratuu nuussi azazettana mala, bixaalaa barssiide, nuuni koyyiyaasaa ubbaa untuntta afeetto. ⁴Be7ite, markkabetuukka qassi hewaa keenaa wolqqaama gidiiide, gotuwaa carckuwan laagettoopekka, untuntta laaggiyaawe barewaa koyyiyaasaa zaariide laaggiyaa qeeri guuthaa mithaan laagettiide biino. ⁵Hewaadan inxxarssay bolla giddon guutha asatethaa gidoopekka, daro wolqqaamaban ceeqettee.

Guutha tamay waaniide wolqqaama woraa guuddii! Akeekite. ⁶Inxxarssaykka tamaa mala. I nu asatethaa giddon iitabaa ubbaa oothana danddayee; asatethaa ubbaa tunissee. Qassi nu de7uwaa wothaakka tamaan guuddee; Gaannamiyaa tamaan I guudettanawaa. ⁷Ayissi gooppe, do7atuwaa, kafatuwaa zariyaa, tiraan gooshet-tiya shooshshatuu zariyaanne abbaan de7iya medhetatuwaa zariyaa ubbaa asay aadiseedda; qassi untunttukka aadeeddino. ⁸Shin ooninne inxxarssaa aadissanaw danddayibeenna; inxxarssay wodhiyaa marzzii kumeedda co77u geenna iita medhetaa. ⁹Nuuni inxxarssan nu Godaanne Aawuwaa galateetto; qassi aanikka Xoossaa malatiide medhettedda asaa sheqqeetto. ^{y10}Itti doonaappe galatayenne sheqay kesee. Taanaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, hewe hewaadan hananaw bessenna. ¹¹Pulttuu itti ollaappe mal77iyaa haathaanne cammiyaa haathaa pulttanaw danddayii? ¹²Taanaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, balasiyaa giya mithay wogaraa ayifanaw danddayii? Woy woyiniyaa turay balasiyaa giya mithaa ayifanaw danddayii? Maxine maxine giya haathaappekka mal77o haathay kesana danddayenna.

Saluwaa Aadhdheedda Eraanne Sa7aa Aadhdheedda Eraa

¹³Hintte giddon aadhdheedda eranchchayinne akeekanchchay oonee? Bare lo77o de7uwan oosetteedda bare oosuwaa aadhdheedda eratethaappe

*2:20 go77ennawaa: Hawaa guussay hayqqeeddawaa guussaa.

^{v2:21} Dom 22:1-14 ^{w2:23} Dom 15:6; 2Od 20:7; Isa 41:8 ^{x2:25} Iya 2:1-21

^{y3:9} Dom 1:26

iyaa ashikketethaan besso. ¹⁴Shin hintte wozanaan cammiyaa qanaatiinne yirggii de7oppo. Qassi tumatethaa bollaakka worddotoppitenne otorettoppite. ¹⁵Hewaa mala aadhdheedda eratethay saluwaappe wodhdhiyaawaa gidenna; shin hewe sa7aabaa, asaawaa, xalahatuwawaa. ¹⁶Ayissi gooppe, qanaatiinne yirggii de7iyaasaan walassayinne iita ooso ubbay de7ee. ¹⁷Shin bollappe iyaa aadhdheedda eratethay ubbaappe kase geeshsha. Qassi sarotethaa dosiyaawaa, ashikkenne eeno giyaawaa; qassi maarotethayenne lo77o ayfii kumeeddawaa. Sidhiinne lo77o malatiyaa iitatethay bayinnawaa. ¹⁸Xillotethaa ayfii sarotethaa oothiyaawanttu sarotethaan zereedda zerethaappe beetteedda.

Ha Alamiyaa Iitatethaa Dosennan Agganawaa

4 Olayenne walassay hintte gidduwaa haqappe yii? Unttuntu yedasay hintte bol-laa gidдон olettiyaa hintte nashettanaw wolqqaama amuwaa amottiyaawaappe gidennee? ²Hintte amottiita; shin demmikkita; wodhiita. Loythi koyyiita; shin demmanaw danddayikkita; walaqquetiitanne olettiita. Shin Xoossaa woossenna diraw, hintte koyiyaawaa demmikkita. ³Xoossaa woossiita, shin demmikkita; gaa-suukka balaa ogiyaan woossiita. Hewaa hinttena nashechchiyaawaan peeshshanaw koyiyaa diraassa. ⁴Simmi woshummiyaawanttoo, ha alamiyaanna dabbotiyaawe Xoossaw morkke gidiaawaa erikkitee? Ayissi gooppe, ha alamiyaanna dabbotanaw koyiyaawe ooninne Xoossaanna morkkettee. ⁵Woy Xoossaa Maxaafay, “Xoossay nuunan wotheedda Ayyaanay wolqqaama amuwaa nuussi amottee” [†]giyaawaa hinttenttoo coo giyaawaa malatii? ⁶Shin Xoossay aadho keekatethaa aathiide immee. Hewaa diraw, Xoossaa Maxaafay, “Xoossay otorettiyaawantta ixxee; shin barena kawushshiyaawanttoo aadho keekatethaa immee” yaage. ^z

⁷Simmi, hintte Xoossaw moodettite. Yaatiide xalahiyaanna eqettite; I hintteppe baqatana. ⁸Xoossaakko shiiqite; ikka hinttekkko shiiqana. Hinttenoo nagaranchchatoo, hintte kushiyaaw meecettite. Laa77u qofay de7iyaawanttoo, hintte wozanaa geeshshite. ⁹Tuggattite; kayyottitenne yeekkite. Hintte miichchaa yeekoo laam-mite; hintte nashechchaakka kayyoo laammite. ¹⁰Godaa sinthan hintte huuphiyaa toochchite; qassi I hinttena dhoqqu dhoqqu oothana.

Asaa Bolla Pirddenaan Agganawaa

¹¹Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, ittuu ittuwaa zigiroppite. Bare ishaa zigiriyaawenne A bolla pirddiyaawe higgiiyaa zigireenne higgiiyaa bolla pirddee. Neeni higgiiyaa bolla pirddooppe, higgiiyaa bolla pirddiyaawaa gidaasappe attin, higgew azazettiyaawaa gidakka. ¹²Higgiiyaa immiyaawenne pirddiyaawe Xoossaa xalalaa; I ashshanawunne dhayissanaw danddayee; shin ne shooruwaa bolla pirddiyaawe neeni oonee?

Ceeqettennaadan Imetteedda Zoriyaa

¹³Hinttenoo, “Nuuni hachche woy wontti he katamaa baana; hewan laythaa ut-tana; zali77anne qassi miishshaa wodhissana” giyaawanttoo, be7ite. ^{a14}Wontti

[†]4:5 “Xoossay nuunan wotheedda Ayyaanay wolqqaama amuwaa amottee”: Xoossay nuunan bare Ayyaanaa wotheeddawe, nuussi lo77o qofaa amottiyaawaana.

^z4:6 Lem 3:34 ^a4:13 Lem 27:1

hintte de7uu ayaa hananenttonne erikkita; guutha wodew hintte beettiide, guyyeppe dhayiyaa peenuwa mala. ¹⁵Hewaa aggiide, “Goday gooppe, nuuni de7ana; hawaa woy hewaa oothana” gaanaw bessee. ¹⁶Shin hintte ha77i hinttenttu dhoqqatethaan ceqettiita; hewaa mala cequu ubbay iita.

¹⁷Hewaa diraw, lo77obaa oothanaw eriidde oothenna uraw hewe nagaraa.

Dure Asaassi Imetteedda Mino Zoriyaa

5 Ha77ikka hinttenoo dure asatoo, hintte bolla yiyaa tuggaw “Aayyee! Aayyee!” yaagiide yeekkittenne zilalite. ²Hintte duretethay baydiggeedda; qassi hintte afilaakka bil77ay midiggeedda. ³Hintte worqqayenne hintte biray shi7i diggeedda. Qassi he shi7ay hintte bolla markattana; hintte bollaakka tamaadan maana. Hintte hintte miishshaa sinthaw dagay de7iita. ⁴Akeekite; hintte gadaan kathaa qoyceedda asatoo ciggibeenna kiraa miishshay waassee; untuntu waasuu wolqqaama Godaa hayithan sissettedda. ⁵Hintte w injetina, sa7an ishaliide de7eeddita; shukaa gallasaw dhiikkiyaawaadan, hintte bollaa dhiikkeedda. ⁶Xillo asaa bolla pirddeedda; qassi A wodheeddita; I hinttenanna eqettenna.

Godaa laa7entho Yuussaa Danddayan Naagiyaawaa

⁷Hewaa diraw, taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Goday yaana gakkanaw genccite; biittaa goshiyaawe adilliyaa irayenne assuuraa iray yaana gakkanaw genccite, al77o kathaa I wooti naagiide gathi akkintto be7ite. ⁸Hintte akka qassi genccite; hintte wozanaa minissite. Ayissi gooppe, Godaa yuussay matatteedda.

⁹Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Xoossay hintte bolla pirdenna mala, ittuu ittuwaa bolla zuuzummoppite. Be7ite, pirdiyaawe penggiyan eqeedda. ¹⁰Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, waayyiyaassinne genccaassi leemisuwaa gideeddawantta, Godaa sunthan haasayeedda nabatuwaa hassayite. ¹¹Be7ite, dandayiide genceeddawantta nuuni anjjetteddawantta getto. Iyyooba genccaa hintte siseeddita; qassi Goday aw wurssethaan immeeddawaakka be7eeddita. Ayissi gooppe, Goday maarotayenne qaretay kumeeddawaa. ^c

¹²Shin ubbaappe kase, taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, saluwan gidina, woy sa7an gidina, woy hara caaquwaan gidina, ayankka caaqqoppite. Shin Xoossaa pirdan hintte gelennaadan, hintte yewuu E giyaawaa gidoope, “E” giite; gidenna giyaawaa gidoope, “Gidenna” giite.

¹³Hintte giddon waayyettiyaa uray ooninne de7ooppe, Xoossaa woosso; nashettiyaa uray ooninne de7ooppe, yexxiide galato. ¹⁴Hintteppe sakettiyaa uray ooninne de7ooppe, ammaniyaa asaa kaaletthiyaa cimatuwaa barekko xeeso; untuntu Godaa sunthan zaytiyaa A okkiide, aw Xoossaa woossino. ¹⁵Ammanuwan Xoossaa woosseedda woosay hargganchchaa pathana; Godaykka A harggiyaappe denthana; qassi nagaraa I ootheddawaa gidoopekka Goday aw atto gaana. ¹⁶Hewaa diraw, hintte paxana mala, hintte nagaraa ittuu ittoo paaxitenne ittuu ittoo Xoossaa woosite; xillo asaa woosay wolqqaama oosuwaa oothee. ¹⁷Eelaas nu mala asaa. Iray sa7an bukkennaadan, I minissiide, Xoossaa woossina heezzu laythanne usuppun

agenaa sa7an iray bukkibeenna. ^{d18}Laa7enthuwaa Xoossaa I woossina, saluwaappe iray bukkeedda; sa7aykka bare kathaa mokkeedda. ^e

¹⁹Taanaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, hintteppe ooninne tumuwaappe wora booppe, qassi ittuu A guyye he tumuwaakko zaaroppe, ²⁰nagaranchchaa A balaa ogiyaappe zaariyaa ooninne A shemppuwaa hayiquwaappe ashshanawaanne daro nagaraa kammanawaa ero. ^f

Phexiroosi

Xaafeedda Koyro Kiitaa

Geluwaa

Yesuusi kiitfeedda Phexiroosi xaafeedda koyro kiitay xaafetteeddawe, he kiitaa gidдон “Dooretteedda Xoossaa asatuwaa” geetettiide xeesettiyaanne Qeeri Iisiyan huuphissa bagga shaakuwan laalettfeedda ammaniyaawantussa. Ha kiitaa waanna qofay, ammanuwaa gaasuwan metuunne waayyii gakeeddawantta minissanaassanne menthethanaassa. Xaafii hawaa oothiyaawe A hayquwaa, A dendduwaa, A laa7enthо yuussaa odiyaa Yesuusi Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaа nabbabiyaawantta hassayissiyaawaana. Unttuntu Yesuusi Kiristtoosa de7uwaa leemisuwaaдan akkiide, metuwaa gencciide aadhdhanaadan hassayissee. Hawaanna ittippe gathiyaa wode, metuu unttuntu ammanuwaa xalttathethaa paacciyaawaanne Yesuusi Kiristtoosi qoncciyaa gallassi unttuntu bessiyaa gatiyaa akkanaw de7iyaawaa unttunta hassayissee.

Xaafii, unttuntu metuwan genccana mala menthethiyaawaa bollaakka, Kiristtoosa kaalliyaawanttu de7iyaawaadan unttuntu de7anaadan qofissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Xoossaa ashshuwaabaa (1:3-12)

Geeyyeedda de7uwaa de7anaadan imetteedda maqquwaa (1:13-2:10)

Metuwaa wode ammaniyaa asay oothana bessiyaa aawotethaa (2:11-4:19)

Ammaniyaa asaa ashikketethaanne oosuwaa (5:1-11)

Wursethaha qutiyaа (5:12-14)

1 Taani, Yesuusi Kiristtoosi kiitfeedda Phexiroosi, Xoossay dooreedda asatoo Phanxxoosa gadiyan, Galaatiyaa gadiyan, Qaphphadooqiyaа gadiyan, Iisiya gadiyaanne Biitaaniyaа gadiyan betiyan de7iyaawanttoo dabidaabbiyaа xaafay. ²Yesuusi Kiristtoosaw hintte azazettana malanne A suuthan geeyyana mala, Xoossay Aawuu dooreedda hinttenttoo bare Ayyaanан geeshsheeddawanttoo, aadho keekatethayanne sarotethay gido.

De7uwaa Immana Geedda Hidootaa

³Nuuni Xoossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, bare maarotethaa daruwaadanka nuuna laa7ethuwaa yeleeddawaa, Yesuusi Kiristtoosa hayiquwaappe dentheeddawaan nuussi de7uwaa hidootaa immeeddawaa galateetto.

⁴Qassi Xoossay hinttenttoo immana daro laatay wooqqennawe, bayennawenne dhayennawe saluwan naagee. ⁵Hewekka hinttenttussi, Xoossaa wolqqaan ammanuwan naagetti uttiide, atotethaw giigeeddawanttussi wurssethaha wodiyaan qonccanawaa.

⁶Ha77i guuthaa wodew haray atto duma duma paaciyaan hintte paacetanaw koshshooppekka, hawaan daro nashettite. ⁷Hewe haray atto, tamaan yeggina dhayiyaa worqqaappekka hintte ammanuu daro al77onne bali bayinnawaa gidiyawaa bessanaassa; yaatiide Yesuusi Kiristtoosi beettiyaа wode, galataa, bonchchuwaanne sabaa hintte akkana. ⁸⁻⁹Hintte A erana dhayooppekka, siiqiita;

hintte ha77i A be7ana dhayooppekka, ammaniita. Qassi hintte hintte ammanoo polo gidiyaa hintte shemppuwaa atosethaa akkiya diraw, odanaw danddayettenna bonchchuu kumeedda nashechchaa nashettiita.

¹⁰Xoossay hinttentoo immana aadho keekatethaabaw timbbitiyaa odeedda nabatuu loythi biddiide, ha atosethaabaa koyyeeddino. ¹¹Untuntun de7iya Kiristtoosa Ayyaanay Kiristtoosa tuggaabaanne hewaappe guyyiyan yaana bonchchuwaabaa kasetiide markkattiide, awude woy waaneedda wodiyaan yaanentonne akeekiseeddawaadan, untuntu koyyeeddino. ¹²He timbbitiyaa odiyaawantu ootheedda oosuu hinttessappe attin, untuntu huuphiyaassa gidennawaa Xoossay untuntuu qoncciseedda; ha77i hintte siseedda mishiraachchuwaa qaala hinttentoo odeedda asatuu, barew saluwaappe kiitetteedda Geeshsha Ayyaanaa wolqqan odeeddino. Hewaa kiitanchchatuukka be7anaw amottiino.

Geeshshatethan De7iyaawaa

¹³Hewaa diraw, oosuwaa oothanaw hintte wozanaan qofaa giigissiidde hintte huuphiya naagite. Yesuusi Kiristtoosi qoncciyaa wode aadho keekatethaa hintte akkiya diraw, kumentha hidootaan naagite. ¹⁴Xoossaw azazettiyyaa naanaadan; hintte kase erennaan amotteedda amuwaa kaalloppite. ¹⁵⁻¹⁶Shin hinttena xeeseedda Xoossay geeshsha gideeddawaadan, hintteikka hintte oosuwaa ubbaan geeshsha gidite. Xoossaa Maxaafan, “Taani geeshsha gidiyaa diraw, hintteikka geeshsha gidite” geetettiide xaafetteedda. ⁸

¹⁷Asaa huuphiyan huuphiyan deemuwaa xeellennan A oosuwaadan pirddiyaa Xoossaa woossiidde hintte, “Nu Aabboo” giide A xeesiyaawaa gidoope, ha alamiyaan bete gidiiide hintte de7iya wodiyaan yashshatethaan de7ite. ¹⁸⁻¹⁹Hintte hintte aawatuwappe laatteedda pathenna de7uwaappe wozetteeddawe, dhayiyaa biraa woy worqqaa malaana gidennawaa eriita; borissiyaabay woy qitay bayinna dorssaa suuthaadan, al77o Kiristtoosa suuthan hintte wozetteeddita. ²⁰Xoossay sa7ay medhettanaappe kase Kiristtoosa doori wotheedda; shin hintte diraw, ha wodiya wurssethaan I beetteedda. ²¹Hintte ammanuunne hintte akkana giide nashechchan naagi utteeddabay Xoossaan de7ana mala, Xoossay hayiquwaappe A dentiide, aw bonchchuwaa immeeddawaa aani ammaniita.

²²Tumatethaw hintte azazettiyaawan, lo77a malatiyaa iitatethay bayinnaan hintte ishatuwaa siiqanaw hintte huuphiyaa geeshshiide, ittuu ittuwaanna minisiide wozanaappe siiqettite.

²³Hintte hayiqqiyyaa zerethaappe laa7enthuwaa yelettibeykita; shin medhinaw de7iyaawaanne sinthawukka de7ana Xoossaa qaalaan hayqqenna zerethaappe yeletteeddita. ²⁴Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Asay ubbay maataa mala; A bonchchuu ubbayikka maataa ciishshaa mala. Maatay melee; ciishshayikka qoqqofettee. ^{h25}Shin Godaa qaalay medhinaw de7ee” yaage. Hawe hinttentoo Goday odeedda mishiraachchuwaa qaala.

De7uwaa Shuchchaanne Geeshsha Asaa

2 Hewaa diraw, hintteppe iitatethaa ubbaa, cimmiyaawaa ubbaa, lo77a malatiyaa iitatethaa, qanaatiyaanne zigorssaa ubbaa diggite. ²⁻³ Goday keeka gideeddawaa hintte de7uwan be7eeddawaa gidoope, ha77i yeletteedda gacino naanatuwaadan, ushiidde diccanawunne attanaw xillo gideedda ayyaanaa maathaa laamotite. ⁱ

⁴ Godaakko de7o shuchchaakko shiiqite. Asay A ixceedda; shin Xoossaa matan I dooretteedda al77o. ⁵ Hintteikka qassi de7o shuchchaadan, geeshsha qeesaa gidide, Yesuusi Kiristoosa bagganna Xoossaa nashechchiyaa ayyaanaa yarshshuwaa Xoossaw yarshshanaw, hintte hintte huuphew ayyaana keethaadan keexettite. ⁶ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Be7ite, taani Xiyoone giya katamaan goliyaa godaa xaphuwaa minissiyaa, dooretteedda, al77o shuchchaa wothay; aani ammaniya ooninne yeellatenna” yaage. ⁷ Hewaa diraw, ha shuchchay hinttenttoo ammaniyaawanttoo daro al77a; shin ammanennawanttoo, “Gimbbiyaawanttu kadheedda shuchchay godaa xaphuwaa minissiyaa, ubbaappe aadhdiyaa shuchchaa gideedda” yaage. ⁸ Qassikka, “Ha shuchchay asaa dhubbiyaa shuchchaanne asaa kunddissiyaa zaallaa” yaage; untunttu Xoossaa qaalaa ammanenna diraw, untunttoo kassenna qofetteeddawaadan dhubetteeddino. ^k

⁹ Shin Xoossay dhumaappe maalalissiyaa bare poo7oo hinttena xeeseedda; hintte A ooratha oosuwaa odanaw dooretteedda zare; hintte kaatiyaa qeesatuwaa; geeshsha asanne Xoossaassi buzo asa. ¹⁰ Hintte kase Xoossaa asa gidikkita; shin ha77i hintte A asa; hintte kase maarotethaa akkibeykkita; shin ha77i maarotethaa akkeeddita. ^m

Xoossaa Ayllatuwaa

¹¹ Ta dabbatoo, hintte ha sa7an imathaanne bete gidiide de7iyaawantta gideeddawaadan, ubba wode hintte shemppuwaanna olettiiyaa asatethaa amuwaappe hintte haakkana mala, taani hinttena woossay. ¹² Amenenna asay hinttena iitabaa oothiyaawanttudun zigiriyaa wode, Kiristoosi yiyaa gallassi hintte lo77o oosuwaa untunttu akeekiide, Xoossaa galatana mala, hintte de7uwaa untunttu gidдон loythi naagite.

¹³ Godaa diraw, asaa higgiiyaa ubbaw moodettite; kaatiikka ubbaappe bolla gidiiyaa diraw, aw moodettite. ¹⁴ Qassi gadiyaa mooddiyaawanttookka moodettite. Ayissi gooppe, untunttu iitabaa oothiyaawantta muranawunne lo77obaa oothiyaawantta galatanaw kaatiyaappe kiitetteeddino. ¹⁵ Ayissi gooppe, Xoossay hintte hintte lo77o oosuwan kadhiyaa eeyaa asatuwaa haasayaa co77u udanawaa koyyee. ¹⁶ Ayilletehaappe kesiide, Xoossaa ayilliyaadan de7iteppe attin, he ayilletehaappe keseeddawaa iitatethaa genthiyaawaa oothoppite. ¹⁷ Asaa ubbaa bonchchite. Hintte ishatuwaa siiqite. Xoossaw yayyite. Kaatiyaa bonchchite.

Kiristoosa Gakkeedda Metuwaa Leemisuwaa

¹⁸ Ayllatoo, hintte lo77o godatuwaa xalalawunne ashikke godatuwaa xalalaw gidennaan, iitatookka daro yayyiide moodettite. ¹⁹ Ayissi gooppe, asay naaqqiyaa

ⁱ2:2-3 Maz 34:8 ^j2:6 Isa 28:16 ^k2:8 Isa 8:14-15 ^l2:9 Kes 19:5-6; Isa 43:20, 21; Zar 4:20; 7:6; 14:2; Tit 2:14; Isa 9:2 ^m2:10 Hos 2:23

wode waayyettiyaa uray Xoossaa qoppiidde, oge baynnaan naaqqettooppe Xoossay A anjjana. ²⁰ Ayissi gooppe, hintte nagaraa oothina, hinttena dechchiya wode, hintte danddayooppe, hinttentoo ay galatay de7ii? Shin lo77obaa oothiide waayyiyaa hintte danddayooppe, Xoossay hinttena hewoo anjjana. ²¹ Xoossay hinttena xeeseed-dawe hewaa diraassa; ayissi gooppe, Kiristoosi hinttentoo waayyettee; hintte A qatamaa kaallana mala, hinttentoo leemisuwaa gideedda. ²² Nagaraa I oothi-beenna; bare doonaappe wordduwaa haasayibeenna. ²³ Asay barena boriyaa wode, zaariide boribeenna; waayyettiyaa wodekka manddibeenna. Shin xilluwwa pirddiyaa Xoossay barena aathiide immeedda. ²⁴ Nuuni nagaraw hayiqqiide, xillotethaw de7ana mala, Kiristoosi bare huuphew bare ashuwan nu nagaraa masqaliyan tookkeedda; hintte A maythaan paxeeddita. ²⁵ Ayissi gooppe, hintte oge baleedda dorssaa mala; shin ha77i hintte shemppuwaa heemmiyaawaakkonne naagiyaawaakko simmeedita. ⁹

Asinaawaanne Machchiyaawaa

3 ¹⁻² Hewaadankka machchetoo, hintte asinatuwaappe Xoossaa qaalaw azazettenna ittuu ittuu de7ooppekka, hintte palumettennan, untuntuu hintte yashshatethaanne hintte geeshsha de7uwaa be7iide xoonettana mala, untuntuu moodettite. ³ Hintte hintte huuphiyaa al77o baan giigissiyaawaaninne worqqaa wothiyaawan woy al77o mayuwaa mayiyaawan hinttentuu bolla baggaa loythoppite. ⁴ Shin hintte garssan qosetteedda asatethaa lo77otethay Xoossaa sinthan hinttentoo daro al77o gidiide, dhayenna ashikkenne woppu gedda ayyaanaa gido. ⁵ Ayissi gooppe, hewaadan Xoossaan hidooteedda geeshsha macca asatuu beni wode barenttu asinaw moodettiide, barentta daro loytheeddino. ⁶ Hewaadana Saara Abraahaama, “Ta godaw” yaaga xeesaadde, aw azazettaaddu; hinttekka ittibawunne yayyennaan lo77obaa oothooppe, I naanatuwaa. ^r

⁷ Hewaadana asinattoo, hintte macca asatuwaanna akeekan ittippe de7ite. Untuntuu daaburanchcha asatethay de7iyaa diraw, untuntuu bonchchite; hintte woosay dhubettenna mala, Xoossay immeedda de7uwaa aadho keekatethaa untuntuu hinttenanna ittippe laattino.

Lo77obaa Oothiide Metuwaa Akkiyawaa

⁸ Wurssethaan, ubbay itti qofaan de7ite. Ittuu ittoo qarettite; ishatuwaadan si-iqettite; qassi ittuu ittoo keekiyaawantanne hintte huuphiyaa kawushshiyaawanta gidite. ⁹ Iitaa diraw iitaa woy sheqaa diraw sheqaa zaaroppite; hewaa aggiide, Xoossay hinttentuu anjuwaa laattanaadan hinttena xeeseedda diraw, anjjite. ¹⁰ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay hawaadan yaage; “De7uwaa dosiyaawenne lo77o gallassaa be7anaw koyyiyaaawe oona gidooppenne bare inxxarssan iitabaa haasayiyaawaanne wordduwaa odiyaawaa aggo. ^s

¹¹ “Iitabaa oothiyaawaa aggiide, lo77obaa ootho; sarotethaakka loythi koyyonne kaallanaw baaxeto.

¹²“Ayissi gooppe, Godaa ayfii xillotuwaakko xeellee; qassi A haythay ubba wode untuntu woosaw dooya de7ee. Shin Goday iitabaa oothiyaawantta bare hanqquwa som77iyaan xeellee” yaage.

¹³Hintte lo77obaa oothanaw amottooppe, hinttena qohanawe oonee? ¹⁴Shin haray atto, xillotethaa diraw hintte waayyettooppekka, anjjetteddawannta. Asaw yayyoppitenne hirgoppite. ¹⁵Shin Kiristtoosa hintte wozanaan bonchchitenne A hintte Godaa oothite. Xoossay hinttentoo hidooteedda de7uwaassi gaasuwa oochchiyaa oossinne zaaruwaa immanaw ubba wode giigi uttite; ¹⁶shin hewaa ashikketethaaninne yashshatethaan oothite. Qassi Kiristtoosan hintte de7iya lo77o de7uwaa iitabaa ootheeddawaadan, hintte bollan iitabaa haasayiyaa asay bare zigiriyaawan yeellatana mala, hintte wozanay geeshsha gido. ¹⁷Ayissi gooppe, Xoossay geeddawaa gidoooppe, iitabaa ootheedda diraw waayyettiyaawaappe, lo77obaa ootheedda diraw waayyettiyaawe keeka. ¹⁸Ayissi gooppe, Kiristtoosi nuuna Xoosaakko afanaw, barew xillo gidiidde, makkalanchchatuwaa diraw, itti gede ubbaa nagaraw hayiqqeedda; I bare asatethan hayiqqeedda; shin ayyaanan paxeedda. ¹⁹Qassi he Ayyaanan, qashuwan de7iya ayyaanatuwaakko biide, untunttoo qaala odeedda. ²⁰He ayyaanatuu amareedda, hospun asatuu haathan atteedda markkabiyya Nohe keexxishshin, Xoossay danddayiide gami77eedda wode, Xoosaw azazettibeenna asaa ayyaanatuwaa. ²¹Hewe xinqqataw leemisuwaa gidiide, hinttena ha77i ashshee; suure wozanaappe Xoossaa woossiyaawaappe attin, bol-laa qitaa meecchiyaawaa gidenna; hewe hinttena Yesuusi Kiristtoosi hayiquwaappe dendeeddawaan ashshee. ²²Saluwaa biide Xoossaappe ushechcha baggan I uttiide, kiitanchchaa ubbaa, maataanna de7iyaawanttanne wolqqaamatuwaa mooddee.

Geshshatethan De7ana De7uwaabaa

4 Hewaa diraw, Kiristtoosi bare ashuwan nuussi waayyettedda diraw, hintte tekka he qofaan dancsettite. Ayissi gooppe, bare ashuwan waayyettedda uray nagaraa oothiyaawaa aggeedda. ²Hawaappe sinthan, ha sa7an shemppuwaanna de7anaw atteedda wodiyaan, Xoossay koyyiyaawaadan de7anaw bessiyaawaappe attin, asaa amuwaadan de7anaw bessenna. ³Ayissi gooppe, ammanenna asay oothanaw dosiyaawaa hintte oothiidde, woshummanaw kajeeliyaawaan, amuwan, mathuwan, yethaan, ushshaan, pokkiyaa eeqaw goyinniyaawan, de7eedda kase aadhheedda wodii hinttentoo gidanawa. ⁴Ammanenna asaanna hintte shoray bayinna oosuwa ittippe oothenna diraw maalalettiide, hinttena boriino. ⁵Shin untuntu paxa de7iya asaa bollanne hayqqeedda asaa bolla pirddanaw giigi utteedda Xoossaw zaaruwaa immana. ⁶Hayqqeedda asay [‡]bare asatethan asay pirddetiyaawadan pirddettanawunne qassi ayyaanan Xoossay de7iyaawaadan de7anaw, wonggalaa mishiraachchuu untunttoo hewoo odetteedda.

Xoossay Immeedda Imotatuwaa Loythi Ayissiyaawaa

⁷Ubbabawukka wurssethay matatteedda. Hewaa diraw, Xoossaa woossanaw qofaan geeyyiide, hinttena naagitenne minnite. ⁸Siiquu daro nagaraa kammiyaa di-

[‡]4:6 *Hayqqeedda asay*: Yesuusa ammananaappe kasenna hayqqeeddawannta woy Nohe wode asatuwaa. 3:19 xeellite.

[†]3:14 Mat 5:10; Isa 8:12-13 [‡]3:20 Dom 6:1-7:24

raw, ubbabaappe aathiide ittuu ittuwaanna wozanaappe siiqettite. ^{v9}Zuuzummenan ittuu ittuwaa imathatethaan mokkite. ¹⁰Hintte huuphiyan huuphiyan Xoossaappe dumma dumma aadho keekatethaa akkeeddawaadankka, Xoossaa dumma imuwaa hadaraa loythi kesiyaawanttudan, ittuu ittoo oothite. ¹¹Yesuusi Kiristtoosa bagganna ubbabaani Xoossay galatettana mala, ooninne odiyaawaa gidoope, qaalaa Xoossaappe akkiide odiyaawaadan odo. Qassi ooninne maaddiyaawaa gidoope, Xoossay aw immiya wolqqan maaddo. Bonchchuunne godatethay Xoossaassi medhinaappe medhinaw gido. Amen⁷⁷i.

Metuwaa Wode Minniyaawaa

¹²Ta siiqatoo, hintte gidдон tamaadan guuddiidde paacciyaa waayyii yiyaawaa oorathabay haniyaawaadan malalettoppите. ¹³Shin Kiristtoosa bonchchuu beettiyaa wode hintte nashettana mala, aananna waayyettiyaawan nashetite. ¹⁴Asay hinttena Kiristtoosa sunthaa diraw boriyaawaa gidoope, hintte anjjetteddawannta; ayissi gooppe, bonchcho Ayyaanay, Xoossaa Ayyaanay, hintte bolla shemppana. ¹⁵Hintteppe ooninne shemppuwaa wodheeddawaadan, woy kayisuwaadan, woy iitabaa ootheedda asaadan, woy hara asaa yewuwaa geleeddawaadan waayyettoppo. ¹⁶Shin ooninne Kiristtaaniyaa gidiyaa diraw waayyettoppe, Kiristtoosa sunthaa diraw, Xoossaa galatanaappe attin, yeellatoppo.

¹⁷Ayissi gooppe, pirdday Xoossaa golliyan doomettiyaa wodii gakkeedda. Qassi he pirdday koyiro nu bolla doomettiyaawaa gidoope, A wonggalaw azazettenawanttu wursethay ayaa gidanee? ¹⁸Xillo asay tuggaan attiyaawaa gidoope, makkalanchchayenne nagaranchchay yaatina waanane? ^{w19}Hewaa diraw qassi, Xoossay geeddawaadan waayyettiyaawanttu lo⁷⁷obaa oothiidde, barenttu shemppuwaa hadaraa barena medhdheedda ammanettiya Xoossaw immino.

Xoossaa Asaa Ayissanaw Imetteedda Zoriyaa

5 Simmi taani woosa golliyaa cimatuwaanna cima gidiyaaawenne, Kiristtoosa waayyiyaa markkattiyaawe, qassi qonccana bonchchuwaa shaakkanawe hintte gidдон de⁷iyaa cimatuwaa zoray. ²Hintte gidдон de⁷iyaa Xoossaa wudiyaa Xoossay koyiyaaawaadan heemmite. Dosuwaanappe attin, wolqqan gidenna. Qassi hintte go⁷⁷a xalalaa xeellennan, lo⁷⁷o qofaan heemmite. ³Wudew hintte leemisuwaa giditeppe attin, hintte heemmiyaawantta wolqqaan heemmoppite. ⁴Qassi heemmiyaawanttu kaappuu qoncciyaa wode, bayenna bonchcho akililiyaa hintte akkana.

⁵Hewaadankka yalaga asatoo, cimatao moodettite. Ubbaykka ittuu ittoo oothanaw hintte huuphiyaa kawushshiyaawaa afileadan mayyite. Ayissi gooppe, Xoossay otorettiyaawantta ixxee; shin barena kawushshiyaawanttoo aadho keekatethaa immee. ^{x6}Xoossay bare lo⁷⁷o wodiyaan hinttena dhoqqu oothana mala, wolqqaama Xoossaa kushiyaappe garssanna hinttena toochchite. ⁷I hinttentoo qoppiyaa diraw, hinttena hirggissiyaa ubbabaa A bolla olite.

⁸Xalahiyaa kaappuu, hintte morkkii, mittiyaa uraa koyyiide, gudiyaa gaamuwaadan hintte yuushshuwan yuuyiyaa diraw naagetittenne beegottite. ⁹Sa⁷an de⁷iyaa hintte ishatao hewaadan waayyettiyaawaa eriide, ammanuwan minniide, aananna eqettite. ¹⁰Aadho keekatethaa ubbaa Xoossay, bare medhinaa bonchchoo

Kiristtoosi Yesuusa bagganna hinttena xeeseddawe, amareedda wodiyaa hintte waayyetteddawaappe guyyiyan, I bare huuphew hinttena shiri orathananne minisana. Qassi I hinttena maaddananne baasi essana. ¹¹ Wolqqay medhinaappe medhinaa gakkanaw aw gido. Amen77i.

Wurssetha Sarotaa

¹² Hawe Xoossaa tumu aadho keekatethaa gidiyaaawaa taani hinttentoo markkat-taaddenne hinttena zoraadde, hinttentoo qanthaan xaafeedda dabidaabbiyaa ammanettiya ishaa gaade taani qoppiyaa Sillaase bolla kiittaaddi; he aadho keekatethan minneedita.

¹³ Hinttenana ittippe dooretteedda Baabiloonen ‘de7iya woosa golliyaa asaynne ta na7ay Marqqoossi hinttena “Saro saro” giino. ¹⁴ Siiquwaa yeretaa yerettiidde, ittuu ittuwaa sarotite.

Hinttew, Kiristtoosanna ittuwaa gideeddawantoo ubbatuwaassi sarotethay gido. Amen77i.

^{15:13} *Baabiloone*: Saxaa Maxaafaa qofaadan, ha sunthay Roome guussaa gidennaan aggenna.

Phexiroosi

Xaafeedda Laa7entho Kiitaa

Geluwaa

Yesuusi kiitteedda Phexiroosi xaafeedda laa7entho kiitay xaafetteeddawe, dumma dumma sa7an de7iya, beni ammaniyaa asatuwaassa. Kiitaw huuphe qofay worddo asttamaaratuwaa iita oosuwaanne untunttu timirttiyaa gaasuwan medhetteedda pokko de7uwaa eqettiyaawaa. Medhetteedda metatuwaa qaranaw maado gidiyaawe Yesuusa barenttu ayifiyan be7eeddanne I tamarissiyaa wode barenttu hayithan siseedda asatuu tamarisseedda timirttiyaa bagganna Xoos-saabaanne Godaa Yesuusi Kiristtoosawaa ammanthiyaa eraa demmiyaawaa. Xaafii dumma naagiide odeeddabay, “Kiristtoosi laa7etho yeenna” yaagiya wordduwaa timirttiyaabaa. Hewaa xeelliyaawaan haasayiide, “Kiristtoosi simmiide yeennaan gami77eeddawe, Xoossay, asay ubbay bare nagaraappe simmanawaappe attin, ooninne dhayanawaa koyyenna diraassa” yaage.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa
Geluwaa (1:1-2)

Ammaniyaa asaa xeessaa (1:3-21)

Worddo Asttamaaratuwaa (2:1-22)

Yesuusa laa7entho yuussaa (3:1-18)

1 Taani Simooni Phexiroosi, Yesuusi Kiristtoosa xillotethaa bagganna nuwaa mala ammanuwaa akkeeddawanttoo, ha dabidaabbiyaa xaafay.

²Xoossaanne nu Godaa Yesuusa hintte eriyaawan aadho keekatethaynne sarotethay hinttentoo palahiide gido.

Xoossaa Xeessaanne A Dooruwaa

³Nuuni Xoossaa bonchchuwaanne lo77otethaa laattana mala, nuuna xeeseeddawaa nuuni eriyaawan, de7uwaassinne Xoossaa malatussassi nuuna koshshiyaawaa ubbaa Xoossaa wolqqay nuussi immeedda. ⁴Hintte A imuwaa bagganna sa7an de7iya bayizziya amuwaappe kessi akkanaadaninne Xoossaa Xoossatethaa laattanaadan, I bare immana geedda daro wolqqaamanne al77o imuwaa nuussi immeedda. ⁵Hewaa diraw, hinttena bessiyaawaa ubbaa minni oothiide, hintte ammanuwaa bolla lo77otethaa, lo77otethaa bolla eratethaa, ⁶eratethaa bolla hinttena naagiyaawaa, hinttena naagiyaawaa bolla genccaa, genccaa bolla Xoossaa malatiyaawaa, ⁷Xoossaa malatiyaawaa bolla ishatethaa siiquwaa, ishatethaa siiquwaa bolla siiquwaa gujjite. ⁸Ayissi gooppe, hawanttu hinttentoo loythi dariyaawaa gidoope, hinttena Godaa Yesuusi Kiristtoosa eratethan tishshanne ayifiyaanna de7iyaawantta oothana. ⁹Shin hewanttu baynna uray bare matan de7iyaawaa xalalaa demmee; qassi I qooqaa; I kase ootheedda nagaray atto geetetteeddawaa dogeedda.

¹⁰Hewaa diraw, taanaan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttena Xoossay xeeseed-dawaanne dooreeddawaa loythi erissanaw, kasewaappe aadhdi minnite; ayissi

gooppe, hintte hewaa oothiyaawaa gidoope, dhubettikkita. ^{§11}Hewaadan qassi nu Godaanne nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosa medhinaa kawutethaa geliyaa kumenna maataay hinttenttoo imettana.

¹²Hewaa diraw, hintte ha yewatuwaa eriyaawaa gidoopekka, qassi hintte oyqeedda tumuwaan minneeddawannta gidoopekka, taani hinttena ha yewatuwaa ubbaa wode hassayissiyaawaa aggikke. ¹³Taani paxa de7eedda keenan, hinttena hassayissaade qaasethanaw koshshiyaawaa taw malatee. ¹⁴Nu Goday Yesuusi Kiristtoosi taw qoncciyaan odeeddawaadan, taani ha hayiqqiyaasatethaa gami77ennan qaara olanaawaa eray. ¹⁵Taani hayqqeeddawaappe guyyiyan gidinakka, hintte ha yewatuwaa ubba wode qoppanaw danddayana mala, taw danddayetteeddawaa ubbaa oothana.

Kiristtoosa Bonchchuwaa Bare Ayifiyan Be7eedda Markkatuwaa

¹⁶Nuuni A wolqqaama bonchchuwaa nu ayifiyan be7iide odettoppe attin, medhdhi akkeedda tossaan nu Godaa Kiristtoosa wolqqaanne yuussaa hinttenttoo odibeykko. ¹⁷Ayissi gooppe, daro wolqqaama bonchchuwaappe, “Taani aani daro nashettiyaa ta siiqo Na7ay hawaa” yaagiyaa kooshshay yeedda wode, Xoossaa Aawuwaappe bonchchuwaanne galataa I akkeedda. ¹⁸Qassi nuunikka geeshsha deriyaa bollan aananna de7iidde, he kooshshay saluwaappe yeeddawaa siseeddo.

¹⁹Asay hewaappe loythy aadhdhiyaa timbbitiyaa odiaawanttu haasayeedda nuuna loythy ammanthiya qaalay nuussi de7ee; hintte he qaalaa naagiyaawaa gidoope loytheeddita. Ayissi gooppe, hewe sa7ay wonttana gakkanaassinne wontta xoolinttiyaa poo7uu hintte wozanaan poo7ana gakkanaw, dhumaani poo7iya poo7uwaa mala. ²⁰Ubbappe kasetiide, hawaa erite; Xoossaa Maxaafan xaafetteedda timbbitiyaa odeeddawaa ooninne barekka billanaw danddayenna. ²¹Ayissi gooppe, timbbitiyaa odeeddawe ubbay geeshsha asatuu Geeshsha Ayyaanay kaaletina, Xoossaa qaalaa haasayeeddinoppe attin, asaa sheniyaan haasayettiibenna.

Worddo Asttamaaratuwaa

2 Shin timbbitiyaa odiyaa worddatuu asaa gidдон kase de7iyaawaadan, hintte gidдонikka wordduwaa tamarissiyaawanttu de7ana. Unttuntu barena wozeedda, Godaa kaddiide, bayizziya worddo timirttiyaa ahana; qassi unttuntu akeekenna bashshaa barenttu bolla ahana. ²Qassi daro asay yeellaiyyaa unttuntu iita ogiyaa kaallana; unttuntu gaasuwan tumuwaa ogii boretana. ³Wordduwaa tamarissiyaa hewanttu shaloo yaaretiyaawan barenttu medhdhi akkeedda tossaan hinttena bonqqana; benippe doommiide, unttuntu pirdday giigi utteedda; unttunta dhayissiyaawe beegottiide naagee.

⁴Nagaraa ootheedda kiitanchchatoo Xoossay qarettennaan, pirddaa gallassay gakkanaw dhuma ollaan unttuntu qashetti utteedda Gaannamiyan yeggeedda. ⁵Xoossay nagaranchchatuwaa bolla bashshaa haathaa yeddeeddappe attin, beni asaw keekibeenna; shin xillotethaabaa odeedda Nohanne hara laappu asatuwaa ashsheedda. ⁶Xoossay Sodoomaanne Gamoora giya katamatuwaa biit-

§1:10 *dhubettikkita*: Nagaraan kunddikkita.

Y2:5 Dom 6:1-7:24

taa bidintha udiide, guuddi dhayissiidde, nagaranchcha gidiyaawantta gakkan-abaw leemisuwaa ootheedda. ^{z7}Higgew azazettenna tunatethaa oothiyaa asatuwaa gidдон tuggattiide de7iyaa xilluwaa Looxa Xoossay ashsheedda. ^{a8}He lo77o bitani untunttu gidдон de7iidde, untunttu oothiyaa iita oosuwaa gallassi gallassi be7eedda wodenne siseedda wode A lo77o wozanay un77etteedda. ⁹⁻¹⁰Hewaa gidoope, Goday Xoossaw goyinniyaa asatuwaa paacyaappe wooti ashshantto eree; nagaranchchatuwaa qassi ubbaappe aathiide, tuna amuwan ashuwaa amuwaa kaalliyawantanne qassi Xoossaa wolqqa kadhyaawantta, pirdaa gallassay gakkanaw Goday muriidde wothanawaakka eree.

Wordduwaa tamarissiyaa hewanttu xalanne otoranchchaa gideeddawaan, bolla de7iya bonchcho medhetaa boriinope attin, bonchchikino. ¹¹He wordduwaa tamarissiyaa asatuwaappe daro minonne wolqqaama gidiyaa kiitanchchatuukka untuntta Godaa sinthan boriyan mootanaw koyyikino. ¹²Shin he asatu oyoqqettiide dhayanaw yelteeedda barenttu medhetaan wozanay bayinna woraa do7atuwaadan haniino; untunttu erennabaa boriino; qassi barenttu bayizzuwan, untunttu coo dhayana. ¹³Untunttu barenttu medhdheedda metuwan metootana; gallassi yexxiidde duriyaawaa nashechchiyaabaa giide qoppiino; untunttu kawushissiyaawantanne tunatuwaa gidi uttiide, hinttenanna miyaa qumaa muusaan nashettiino. ¹⁴Caaratiyaa macca asaa xeelliyawaa aggenna ayfii untunttoo de7ee; qassi nagaraa oothiyaawaakka aggikino. Ammanuwan minnibeenna asaa cimmiino. Amuwaa dooyeedda wozanay untunttoo de7ee; untunttu sheqetteeddawantta. ¹⁵Suure ogiyaa aggiide baleeddino. Bi7ooraa na7aa Balaama ogiyaanna beeddino; Balaami makkalaan miishshaa akkanaw koyyeedda. ^{b16}I timbbitiyaa odiyaawaa; shin A nagaraa diraw, A harii asaadan haasayan seeriide, gooshshaa mala hanuwaappe A te77eedda.

¹⁷He asatu melidiggeedda pulttuwaa mala; qassi gotuu tookkiide afiyaa shaariyaa mala; Xoossay untunttoo sakkana dhumaa giigissi wotheedda. ¹⁸Ayissi gooppe, untunttu melanne ooro haasayaa hasayiino; baliidde de7iyaa asaappe kesi yeeddawantta wolqqaama ashuwaa amuwan cimmiino. ¹⁹Untunttu barew bashshaa amuwaanna de7iidde untuntta, “Hintte ayilletthaappe kesana” yaagiino; ayissi gooppe, itti asay barena xooneeddabaw ayawunne ayilliyaa. ²⁰Untunttu nu Godaanne nuuna ashshiya Yesuusi Kiristoosa eratethan ha sa7aa tunatthaappe kessi akkeeddawaappe guyyiyan, guyye simmiide, aani dhubettiide xoonettiyaawaa gidoope, kase de7iya de7uwaappe guyyewe untunttoo iitana. ²¹Ayissi gooppe, untunttoo imetteedda geeshsha azazuwaa eriidde aggiyaawaappe untunttu xilothethaa ogiyaa erennaan aggingto lo77a shin. ²²“Kanay bare cooshshaakko guyye simmee” giya leemisunne qassi, “Meecetteedda gudunthay guyye simmiide, urqqaan gonddorettee” giya leemisu tuma gidiyaawaa untuntta gakeeddawe bessee. ^c

Goday Yesuusi Yaana Nashechchaa

3 Ta siiqatoo, hawe taani hinttenttoo xaafeedda laa7entho dabidaabbiyaa; taani he laa77u dabidaabbatuwaakka hintte suure qofaa qoppaanaan denethanaw hinttena hassayissanaadan xaafaaddi. ²Geeshsha gideedda nabatuu

beni odeedda qaalaa hintte hassayana malanne Goday hinttena ashshiyaawe, bare kiitteeddawanttu bagganna hinttena azazeedda azazuwaa hintte hassayana mala koyyay. ³Wodiya wurssethaan, asaa toochchiyaa barenttu amuwaadan de7iyaawanttu asaa toochchiidde dendanawaa ubbaappe kasetiide erite. ⁴Untunttu, “I ‘Yaana’ yaageedda. Gibeennee? Yaatina haqan de7ii? Ayissi gooppe, nu aawotuu hayiqqi diggeeddino; shin ubbabaykka sa7ay medhettoodeppe doommiide de7iyaawaadanka de7ee” yaagana. ⁵Daro wodiyaappe kase Xoossay haasayina, saluunne sa7ay medhetteeddawaa eride, untunttu akeekennaan ixceeddino. Sa7ay haathaapenne haathan medhetteedda. ⁶Qassi hewaa gaasuwan, he wode de7iya sa7ay he haathan mitetti dhayeedda. ⁷Shin ha77i de7iya saluunne sa7ay, Xoossaw goyinnenna asatuu pirddeettiyyaa gallassayne dhayiyaa gallassay gakkanaw takkiide, he qaalaan tamaa naagiino.

⁸Shin ta siiqatoo, ha itti yewatto dogoppite; Godaa matan, itti gallassay sha77a laythaa mala gidiaawaanne, qassi sha77a laythay itti gallassaa mala gidiaawaa dogoppite. ⁹Ittu ittuu qoppiyaawaadan, Goday bare oothana geeddawaa oothanaw takkenna; shin ooninne bare nagaraappe simmanaadan koyyeppe attin, ooninne dhayana mala koyyenna diraw, hinttessi giide danddayaan gam77ee.

¹⁰Shin Godaa gallassay kayisuwaadan yaana. He gallassi salatuu wolqqaama gunthan dhayana; saluwaa medhetatuu wolqqaama seelaan siilana; sa7aynne A bollan de7iya ubbabay dhayana. ¹¹Ubbabaykka hewaadan dhayiyaawaa gidoope, hintte ay mala asaa gidanaw bessii? Hintte de7uu geeshshanne Xoossaa malatiyaawaa gidanaw koshshee. ¹²Hintte Xoossaa gallassaa naagishshina, he gallassay ellekka gakkanaadan, hinttenttoo danddayettiyaawaa oothite; he gallassi salatuu guudettiide dhayananne saluwaa medhetatuukka wolqqaama seelaan siilana. ¹³Shin nuuni Xoossay immana geedda ooratha saluwaanne ooratha sa7aa xilluu de7anasaa naageetto. ⁸

¹⁴Hewaa diraw, ta siiqatoo, he gallassaa naagiidde, pokuunne yeellaiyaabay bayinnawantta gidiide, aananna sarotethaan de7ana mala lo77obaa ubbaa oothite. ¹⁵Godaa danddayay atatethaa gidiaawaa hintte wozanaan qoppite; hewaadan qassi nu siiqo ishay Phawuloosi, Xoossay barew immeedda aadhdhedda erathan hinttenttoo xaafedda. ¹⁶Bare xaafiyaa dabidaabbiyaan, he yewuwaabaa xaafiyaa wode, tamaribeenna asatuunne minnibeenna asatuu hara Xoossaa Maxaafatuwaa geellaiyaawaadanka, he dabidaabbiyaa gididon de7iya akeekanaw waayissiyaa yewuwaa geellaiiino. Untunttu hewaa oothiyaawan barenttu bolla bashshaa ahiino.

¹⁷Hewaa diraw, ta siiqatoo, hintte hewaa eriya diraw, makkalanchchatuwaa balaan cimettiide, wora beenna malanne, qassi minniide de7iya sa7aappe kunddenna mala naagettite. ¹⁸Shin hintte nu Godaa, nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaaninne erathan diccite. Aw ha77inne medhinaa gallassay gakkanaw galatay gakko. Amen77i.

^d3:5 Dom 1:6-9 ^e3:6 Dom 7:11 ^f3:8 Maz 90:4

^g3:13 Isa 65:17; 66:22; Sax 21:1

Yohaannisi

Xaafeedda Koyro Kiitaa

Geluwaa

Yesuusi kiitteedda Yohaannisi xaafeedda koyro kiitay, laa77u huuphe qopatuwaa oyqqeedda; hewanttukka: nabbabiyaawanttoo Xoossaannanne A na7aa Yesuusi Kiristtoosanna ittippetethay de7anaadan menthethanaassanne ha ittippetethaa dhayissanaw danddayiyaa worddo timirttiyaappe untuntu haakkana mala, minisiide akeekissanaassa. He wode denddeedda worddo timirttii “Iitatethay pulttiyaawe ha nuuni de7iya wolqqaama alamiyaanna gaketiyaa gakethaanna gidiyaa diraw, Xoossaa Na7ay Yesuusi mulekka asaa gidanaw woy, asatethaa eeshshay aw de7anaw danddayenna” yaagiyaawaa. He astamaaratuu, “Atotethaa guussay alamiyaa de7uwaassi un77ettiyaawaappe la77a kesiyaawaa” yaagiino. Hewaa bol-laakka qassi “Iitaanne keekaa shaakkiide oyqqiyaawaa woy, hara asaw siiquwaa bessiyaawaa gidooppekka, atotethaanna untuntta gathiyaabay baawa” yaagiino.

Xaafii ha timirttiyaa eqettiide, “Yesuusi Kiristtoosi polo asa; Yesuusan amaniyaawanttunne Xoossaa siiqiyaawanttu ubbay barenttu giddonikka ittuu ittuwaanna siiqettanaw bessee” yaagiide odeedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa
Geluwaa (1:1-4)

Poo7uwaanne dhumaa (1:5-2:29)

Xoossaa naanaanne xalahiyaa naanaa (3:1-24)

Tumuwaanne balethuwa (4:1-6)

Siiquwaa wolqqanthuwa (4:7-21)

Xooniyaa ammanuwaa (5:1-21)

De7uwaa Qaalaa

1 Nuuni koyiruwaappe doommiide de7iya, nu ayifiyan be7iide, nu kushiyan A bochchi be7eedda de7uwaa qaalaabaa hinttenttoo xaafeetto. Nuuni A be7eeddo; nu kushiikka A bochchi be7eedda. ^{h2}He de7uu qonccina, nuuni A be7iide, aabaa hinttenttoo markkateetto; qassi Xoossaa Aawuwaa matan de7iya nuussi qoncedda medhinaa de7uwaabaa hinttenttoo odeetto. ⁱ³Qassi nuunanna hinttenttoo ittippetethay de7ana mala, nuuni be7eeddawaanne siseeddawaa hinttenttoo odeetto; nuussi Aawuwaannanne A Na7aa Yesuusi Kiristtoosanna ittippetethay de7ee. ⁴Nuuni nu nashechchay polettana mala, hawaa hinttenttoo xaafeetto.

Xoossay Poo7uwaa

⁵Nuuni Xoossaa na7aappe sisiide, hinttenttoo odiyaa kiitay, “Xoossay poo7uwaa; aani dhumay mulekka baawa” yaagiyaawaa. ⁶Nuuni nuussi aananna ittippetethay de7ee giide dhumaani de7ooppe, nu haasayaaninne nu oosuwan worddoteetto. ⁷Shin poo7uwan I de7iyaawaadan, nuunikka poo7uwan de7ooppe, nuussi ittoo it-

tuwaanna ittippetethay de7ee; qassi A Na7aa, Yesuusi Kiristoosa suuthay nagaraa ubbaappe nuuna geeshshee.

⁸Nuuni nagaraa oothibeykko gooppe, nuurekka nuuna cimmeetto; nuunan tumatethaykka baawa. ⁹Shin nuuni Xoossaw nu nagaraa paaxooppe, I nu nagaraa atto gaanawunne nu bayizzo oosuwa ubbaappe nuuna geeshshanaw, ammanetiyaawaanne tumuwaa oothiyaawaa. ¹⁰Nuuni nagaraa oothibeykko gooppe, Xoossaa wordduwaa geetto; A qaalaykka nu wozanaan de7enna.

Kiristoosi Nuussi Gaannatiyaawaa

2 Ta naatoo, nagaraa hintte oothennaadan, taani hawaa hinttenttoo xaafay; shin ooninne nagaraa oothooppe, Aawuwaa matan nuussi gaannatiyaa Yesuusi Kiristoosi, Xilluu, de7ee. ²Qassi nuuni nu nagaraa atto geetettussaa Kiristoosa bagganna demmeetto; Kiristoosi yarshshetteeddawe asaa ubbaa nagaraa digganaassappe attin, nu nagaraa xalalaa digganaassa gidenna.

³Nuuni Xoossaa azazuwaa naagooppe, tumu A eriyaawaa hewan shaakkanaw danddayeetto. ⁴Itti uray, “Taani A eray” giide, qassi A azazuwaa naagennan agooppe, he uray wordduwaa; tumatethaykka aani baawa. ⁵Shin A qaalaw azazettiya oona gidooppenne, he uray Xoossaa siiqiyaawe tumu polettedda. Nuuni Xoossaan de7iyaawaa hawe nuuna erissee. Hewekka, ⁶“Taani, Xoossaan de7ay” giya ooninne Kiristoosi de7eeddawaadan de7anaw bessee.

Ooratha Azazuwaa

⁷Ta siiqatoo, taani hinttenttoo koyiruwaappe de7iya eca azazuwaa xaafayppe attin, ooratha azazuwaa xaafikke; he eca azazuu hintte siseedda qaalaa. ⁸Gidoopekka, taani hinttenttoo laa7enthuwaa ooratha azazuwaa xaafay; he azazuwaa tumatethaykka Kiristoosaninne hinttenan beettee. Ayissi gooppe, dhumay dhayee; tumu poo7uu ha77i poo7ee.

⁹Poo7uwaan de7ay giidde, bare ishaa ixxiyaa ooninne hanno gakkanaassikka dhumaani de7ee. ¹⁰Bare ishaa siiqiya ooninne poo7uwan de7ee; he uran hara uraa dhubbiiyaabay ayaynne baawa. ¹¹Shin bare ishaa ixxiyaa ooninne dhumaani de7ee; dhumaani hamettee. Dhumay A ayfiyaa qooqissi wotheedda diraw, haqa binttonne erenna.

¹²Ta naatoo, Xoossay Kiristoosa sunthaa diraw,
hintte nagaraa atto yaageedda diraw, taani
hinttenttoo xaafay.

¹³Aawotoo, koyiruwaappe de7iyaawaa hintte ereedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

Yalagatoo,
xalahiyaa kaappuwaa hintte xoneedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

Guutha naatoo, Xoossaa Aawuwaa hintte ereedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

¹⁴Aawotoo, koyiruwaappe de7iyaawaa hintte ereedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

Yalagatoo,
hintte mino gidiyaa dirawunne
Xoossaa qaalay hinttenan de7iya diraw,
qassi xalahiyaa kaappuwaa hintte xooneedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

¹⁵ Ha alamiyaa woy alamiyaan de7iya ayaanne siiqoppite. Hintte ha alamiyaa siiqoophe, Xoossaa siiquu hinttenan baawa. ¹⁶ Ayissi gooppe, ha alamiyaan de7iyaa ubbabay, hewekka: asatethaa amuu, ayifiyan xeelliide kajjeeliyaawenne bare de7iyaawaan ceeqettiyaawe ha alamiyaappe yeeddawaappe attin, Xoossaappe yibeenna. ¹⁷ Ha alamiinne ha alamiyan asay amottiyaa ubbabay aadhdhana. Shin Xoossay geeddawaa oothiyaa uray medhinaw de7ana.

Kiristtoosa Eqettiyaawaappe Naagettiyaawaa

¹⁸ Ta naatoo, wodiya wurssethay matatteedda; Kiristtoosa eqettiyaawe sinthaappe yaanawaa hintte siseeddawaadan, haray atto ha77ikka A eqettiyaawanttu coratuu denddeeddino. Hewaa diraw, wodiya wurssethay matatteeddawaa nuuni hewan ereetto. ¹⁹ Ha eqettiyaawanttu nu bagga gidenna diraw, nu giddoppe keseeddino; ayissi gooppe, untunttu nu bagga gidiyaabaa gidinttonne, nu gidдон de7ana; shin untunttuppe ooninne nu bagga gidennawe erettana mala, nu giddoppe keseeddino.

²⁰ Shin Kiristtoosi hintte bolla Geeshsha Ayyaanaa gusseedda; qassi hintte ubbay tumuwaa eriita. ²¹ Tumuwwaa hintte eriya dirawunne qassi tumuwaan wordduu ayayenne bayinnawaa hintte eriya diraw, taani hinttenttoo xaafayppe attin, tumuwaa hintte erenna diraw xaafikke.

²² Yesuusi Oketteedda Kiristtoosa gidiyaawaa erikke giya uraappe attin, wordduu oonee? Hewe Xoossaa Aawuwaanne Na7aa erikke giyaawe Kiristtoosa eqettiyaawaa. ²³ Xoossaa Na7aa erikke giyaa oonanne Xoossaa Aawuukka erenna; Xoossaa Na7aa eray giya oonanne qassi Xoossaa Aawuukka eree.

²⁴ Hewaa diraw, koyiruwaappe hintte siseeddawaa hintte wozanaan minissiide naagite. Koyiruwaappe siseeddawaa hintte naagoope, hinttenttoo qassi Xoossaa Na7aannanne Xoossaa Aawuwaanna ittippetethay de7ana. ²⁵ Qassi Kiristtoosi bare huuphew nuussi immana geeddawe medhinaa de7uwaa.

²⁶ Taani hawaa hinttenttoo he hinttena balethiya asatuwaa diraw xaafaaddi. ²⁷ Shin Kiristtoosi hintte bolla bare Geeshsha Ayyaanaa gusseedda. Geeshsha Ayyaanay hinttenan de7iya diraw, ooninne hinttena tamarissana koshshenna; ayissi gooppe, A Geeshsha Ayyaanay hinttena ubbabaa tamarissee. I tamaris-siyaawe tumuwaappe attin wordduwaa gidenna. Hewaa diraw Ayyaanaa Geeshshaa timirttew azazetiidde, Kiristtoosanna ittippetethaan de7ite.

²⁸ Ta naatoo, qassi I qoncciyaa wode, nuuni yashshi bayinnawantta gidanaadaaninne, A yuussaa gallassi A sinthan nuuni yeellatennaadan, aananna ittippetethaan de7ite. ²⁹ Kiristtoosi xillo gidiyaawaa hintte erooppe, xillobaa oothiyaa ubbay Xoossaa na7aa gidiyaawaa eranaw bessee.

Xoossaa Naanatuwaa

3 Nuuni Xoossaa naanatuwaa geetettiide xeesettana mala, Xoossay nuuna ay keenaa siiqeeddenttonne be7ite. Nuuni tumukka A naanatuwaa. Ha alamii

Xoossaa erenna diraw, nuunakka erenna. ^{k2}Ta siiqatoo, ha77i nuuni Xoossaa naanatuwaa; nuuni ayaa hananentto biro erettibeenna; shin Kiristtoosi qoncciyaa wode, nuuni A malatanawaa ereetto. Ayissi gooppe, I tumu A gidiyaawaa nuuni kumenthan be7ana. ³Qassi Kiristtoosa be7ana giide nashechchan naagiyaa ooninne Kiristtoosi geeshsha gideeddawaadan, barena geeshshee.

⁴Nagaraa oothiyaa ubbay Xoossaa higgiiyaa menthee; ayissi gooppe, nagaray Xoossaa higgiiyaa menthussaa. ⁵Kiristtoosi asaa nagaraa dhayissanaw qonceed-dawaa hintte eriita; aani nagaray baawa. ⁶Kiristtoosan de7iyaa ooninne nagaraa oothiidde de7enna; qassi nagaraa oothiidde de7iyaa ooninne A be7ibeenna woy eribeenna.

⁷Ta naatoo, ooninne hinttena balethoppo. Kiristtoosi xillo gidiyaawaadan, xillobaa oothiyaa uray xilluwa. ⁸Xalahiyaa kaappuu koyiruwaa nagaaraa ootheedda diraw, nagaraa ubba wode oothiyaa uray xalahiyaa kaappuwaassa; hewaa diraw, Xoossaa Na7ay xalahiyaa kaappuwa oosuwa dhayissanaw qonceedda. ⁹Xoossaa naanatuwaa gidiyaa ubbay Xoossaa medhetay untuntun de7iya diraw, nagaraa ubba wode oothikkino; qassi Xoossay untuntun Aawuwa gidiyaa diraw, nagaraa oothanaw danddayikkino. ¹⁰Xoossaa naanatuwaa gidduwaaninne xalahiyaa kaappuwa naanatuwaa gidдон de7iya dummatethay hawaan erettee; xillobaa oothennawantunne woy bare ishaa siiqennawantunne ooninne Xoossaa naanatuwaa gidikkino.

Ittuu Ittuwaanna Siiqettiyaawaa

¹¹Ayissi gooppe, koyiruwaa hintte siseedda kiitay, “Ittuu ittuwaanna siiqetanaw bessee” yaagiyaawaa. ^{m12}Nuuni Qaayeela mala gidanaw bessenna. Qaayeele xalahiyaa kaappuwaassa; hewaa gido diraw, bare ishaa wodheedda. I bare ishaa ayissi wodheeddee? I ootheedda oosuu iita gidina, A ishaya ootheedda oosuu lo77a gideedda diraw wodheedda. ⁿ

¹³Taanaadan Xoossaa kaalliyawantoo, ha sa7aa asay hinttena ixkooppe, oorathabaa gooppite. ¹⁴Nuuni ammaniyaawantaa siiqiyaa diraw, hayiquwaappe de7oo pinneeddawaa ereetto; ammaniyaawantaa siiqenna uray ooninne hayiquwaa gidдон de7ee. ¹⁵Ammaniyaawantaa ixxiyaa ooninne shemppuwaa wodheeddawaa; qassi shemppuwaa wodheeddawaan medhinaa de7uu bayinnawaa hintte eriita. ¹⁶Kiristtoosi bare shemppuwaa nu diraw aathiide immeeddawaan siiquu ayentto nuuni ereeddo; nuunikka ammaniyaawantunne diraw, nu shemppuwaa aathiide immanaw bessee. ¹⁷Shin dure asay ooninne bare ishaya metootiyaawaa be7iidde, aw qarettennaan ixkooppe, bare wozanaan Xoossaa siiqay gaanaw waani danddayii? ¹⁸Ta naatoo, nuuni oosuwaaninne tumatethaan siiqettoyyetteppe attin, coo haasayan woy bolla doonan siiqettanaw bessenna.

Xoossaa Sinthan Ammanettiide Eqqiyaawaa

¹⁹⁻²⁰Nuuni tumuwaa baggan de7iyaawaa hewaan erana; qassi nu wozanay nu bolla pirddiyaa wode ubbaan, Xoossaa sinthan tumatethaa nuuna hewaan erissee. Ayissi gooppe, Xoossay nu wozanaappe wolqqaama; qassi I ubbabaa eree.

²¹ Ta siiqatoo, nu wozanay nu bolla pirddennawaa gidoope, nuuni Xoossaa sinthan yayyokko. ²² Nuuni A azazuwaa naagiyaa dirawunne A nashechchiyaabaa oothiyaa diraw, woossiyaa ubbabaa aappe akkeetto. ²³ Xoossaa azazu hawaa: Kiristtoosi nuuna azazeeddawaadankka, Xoossaa Na7aa Yesuusi Kiristtoosa sunthan nuuni ammananaadaaninne ittuu ittuwaanna siiqettanaadan Xoossay nuuna azazeedda. ²⁴ Xoossaa azazuwaa naagiyaa ooninne Xoossaa gidдон de7ee; Xoossaykka A gidдон de7ee; Xoossay nuussi immeedda A Ayyaanaa bagganna I nu gidдон de7iyaawaa nuuni ereetto.

Tumanchcha Ayyaanaanne Worddo Ayyaanaa

4 Ta siiqotoo, Xoossaa Ayyaanay taanan de7ee giyaa ubbaa ammanoppite; shin untuntun de7iyaa ayyaanay Xoossaappeeyee woy gidennento paaccite. Ayissi gooppe, cora worddo nabatuu ubbasaa beeddino. ² Xoossaa Ayyaana gidiyawaa hintte hawaan erana; “Yesuusi Kiristtoosi asaa gidide yeeddawaa ammanay” giyaa oonaninne de7iyaa ayyaanay ubbay Xoossaappe yee. ³ Qassi Kiristtoosi asaa gidide yeeddawaa ammanay geennawaa ayyaanay ubbay Xoossaappe yibeenna; aani Kiristtoosa eqettiyaa ayyaanay de7ee. Hintte hewe yaanawaa kase siseeddita; I haray atto ha77ikka ha alamiyaan de7ee.

⁴ Ta naatoo, hintte Xoossawantta; hintte gidдон de7iya Geeshsha Ayyaanay ha alamiyaan de7iya ayyaanaappe daro wolqqaamiyaa diraw, worddo nabatuwaa hintte xoneeddita. ⁵ Unttuntu ha alamiyaa asa gidiyaa diraw, ha alamiyaabaa haasayiino; ha alamiyaa asaykka unttuntu haasayaa sisee. ⁶ Nuuni Xoossawantta; Xoossaa eriya ooninne nuuni giyaawaa sisee. Xoossaa erenna ooninne nuuni giyaawaa sisenna. Nuuni tumu ayyaanaanne worddo ayyaanaa hewan shaakkeetto.

Xoossay Siiquwaa

⁷ Ta siiqatoo, siiqu Xoossaappe yiyaa diraw, ane ittuu ittuwaanna siiqettoytte. Siiqettiyaa ooninne Xoossaa naanaa; Xoossaakka eriino. ⁸ Xoossaa eeshshay siiqu gidiyaa diraw, siiqenna uray ooninne Xoossaa erenna. ⁹ Xoossay nuuna bare siquwaa hawaan besseedda; nuuni A bagganna de7uwaa demmana mala, bare itti Na7aa ha alamiyaa kiitteedda. ¹⁰ Siiquwaa giyaawe hawaa; Xoossay nuuna siiqiide, nuuni nu nagaraappe maarotethaa demmeedda bare Na7aa nuussi kiitteeddappe attin, nuuni A siiqeeddawaanna gidenna.

¹¹ Ta siiqotoo, Xoossay nuuna hawaadan siiqeeddawaa gidoope, nuunikka ittuu ittuwaanna siiqettanaw bessee. ¹² Xoossaa ooninne mulekka be7ibeenna; nuuni ittuu ittuwaanna siiqettooppe, Xoossay nu gidдон de7ee; A siiquukka nu gidдон poletteedda.

¹³ Xoossay bare Ayyaanaa nuussi immeedda diraw, nuuni Xoossaa gidдон de7iyaawaanne ikka nu gidдон de7iyaawaa ereetto. ¹⁴ Xoossaa Aawuu bare Na7aa ha alamiyaa ashshiyaawaa gidanaw kiitteeddawaa nuuni be7iide markkatteetto. ¹⁵ Yesuusi Xoossaa Na7aa gidiyawaa markkattiyaa O gidduwaaninne Xoossay de7ee; ikka Xoossaa gidдон de7ee. ¹⁶ Xoossay nuuna siiqiyaawaa nuuni nu huuphew ereettonne ammaneetto.

Xoossay siiquwaa. Siiquwan de7iya ooninne Xoossaa gidдон de7ee; Xoossaykka A gidдон de7ee. ¹⁷ Nu de7uu ha alamiyaan Kiristtoosi de7eeddawaa mala gidiyaa diraw, pirddaa gallassi nuuni yayyenna mala, siiqu nu gidдон poletteedda. ¹⁸ Si-

iquwan yashshi baawa; gaasuukka tumu siiquu yashshaa kessi ole. Yashshaynne muray ittippe biya diraw, yayyiyaa uraa siiquu kumentha gidenna.

¹⁹ Xoossay koyro nuuna siiqeedda diraw, nuuni A siiqeeddo. ²⁰ Ooninne, “Taani Xoossaa siiqay” giidde bare ishaa ixxoopspe, I wordduwa. Ayissi gooppe, be7eedda bare ishaa siiqennawe be7ibeenna Xoossaa siiqanaw waani danddayii? ²¹ Qassi Kiristtoosi nuussi immeedda azazu hawaa; Xoossaa siiqiyaa uray bare ishaakka siqanaw bessee.

Ha Alamiyaa Xooniyaawaa

5 Oketteedda Kiristtoosa yaagiide, Yesuusa ammaniyaa ubbay Xoossaa nanaa; qassi Xoossaa Aawuwaa siiqiyaa ooninne A naanatuwaakka siiqee. ² Nuuni Xoossaa siiqiyawaaninne A azazuwaa naagiyaawan, Xoossaa naanatuwaa siiqiyawaa ereetto. ³ Ayissi gooppe, nuuni Xoossaa siiqiyawe A azazuwaa naagiyaawaa; A azazuukka deexo gidenna. ⁴ Ayissi gooppe, Xoossaa Na7aa gidiyaa ooninne ha alamiyaa xoonanaw danddayee; nuunikka ha alamiyaa xoonanawe nu ammanuwaana. ⁵ Ha alamiyaa xoonanaw danddayiawe oonee? Yesuusi Xoossaa Na7aa gidiyawaa ammaniyaawaa xalalay xoonana.

Kiristtoosawaa Markkatteeddawaa

⁶ Xinqqataa haathaannanne hayquwaa suuthaanna yeeddawe hawaa; ikka Yesuusi Kiristtoosa; haathaannanne suuthaanna ***I* yeeddawaappe attin, haathaa xalalaana yibeenna. Geeshsha Ayyaanay tuma gidiyaa diraw, hewe tuma gidiyawaa I bare huuphew markkattee. ⁷ Ayissi gooppe, heezzu markkatuu de7iino. ⁸ Hewanttu, Xoossaa Ayyaanaa, haathaanne suuthaa; ha heezzatuu ittuu ittuwawaa phalqqikkino. ⁹ Nuuni asay markkattiyaawaa ammanooppe, Xoossay markkattiyaawe asaawaappe loythi aadhdhee; ayissi gooppe, Xoossay bare Na7abaa markkatteedda markkatethay hawaa. ¹⁰ Xoossaa Na7aa ammaniyaa uraa wozanaan ha markkatethay de7ee. Xoossaa ammanenna uray ooninne Xoossay bare Na7aw markkatteedda markkatethaa ammanibeenna diraw, Xoossaa wordduwa gee.

¹¹ Simmi markkatethay hawaa; Xoossay nuussi medhinaa de7uwaa immeedda; hewekka A Na7an de7ee. ¹² Xoossaa Na7ay de7iya oossinne de7uu de7ee; Xoossaa Na7ay baynna oossinne de7uu baawa.

Medhinaa De7uwaa

¹³ Xoossaa Na7aa sunthan ammaniyaa hinttenttoo medhinaa de7uu de7iyaawaa hintte erana mala, hawaa hinttenttoo xaafaaddi. ¹⁴ Xoossay koyyiyawaadan, ayinne nuuni A woossooppe, I sisiyaawaa nuuni eriya diraw, A sinthan yayyokko. ¹⁵ Nuuni woossiyaa ubbaan I sisiyaawaa erooppe, nuuni A woosseeddawaa I zaareeddawaa ereetto.

¹⁶ Ooninne hayquu bessenna nagaraa bare ishay oothishshin be7ooppe, Xoossaa woossanaw bessee; hayquu bessenna nagaraa ootheddawanttoo Xoossay de7uwaa immana. Hayquu bessiyaa nagaray de7ee; taani hinttena hewoo Xoossaa woossite giikke. ¹⁷ Bayizzo oosuu ubbay nagaraa; shin hayquu bessenna nagaray de7ee.

****5:6 haathaannanne suuthaanna:** Yesuusi ha alamiyaa yiidde xinqqataa haathaa xalalaana gidennaan bare hayquwaa suuthaan yeedda. Hewaa guussay I asaa kushiyaan xammaqettussa xalalaa gidennaan, ha alamiyan hayqqeedda guussaa.

¹⁸ Xoossaa naanay ooninne nagaraa ubba wode oothennawaa nuuni ereetto. Ayissi gooppe, Xoossaa Na7ay untuntta naagee; qassi xalahiyaa kaappuukka untuntta qohanaw danddayenna. ¹⁹ Nuuni Xoossawantta gidiaawaanne ha alamii ubay xalahiyaa kaappuwan moodetteeddawe ereetto.

²⁰ Nuuni tumu Xoossaa eranaadan, Xoossaa Na7ay yeeddawaanne nuussi akeekaa immeeddawaa ereetto. Nuuni tumu Xoossaa gidдон, A Na7aa Yesuusi Kiristtoosa gidдон de7eetto; I tumu Xoossaanne medhinaa de7uwaa.

²¹ Ta naatoo, eeqatuwaappe hintte huuphiyaa naagite.

Yohaannisi

Xaafeedda Laa7entho Kiitaa

Geluwaa

Yohaannisa laa7entho kiitaa, Yesuusi kiitteedda ammaniyaawantta kaaletthiyaa cimaa Yohaannisi xaafeedda. Xaafetteeddawekka, dooretteedda godatissanne izi naanatuwaassa. Izakka he wode de7iyaa ammaniyaasaa shiiquwaa bessaw. Ha qantha kiitay xaafetteeddawe untunttu ittuu ittuwaanna siiqettanaadan has-sayissanaassanne worddo astamaaruwaappenne untunttu timirttiyaappe naaget-tanaadan qofissanaassa.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa
Geluwaa (1-3)

Siiquu ubbaappe bollaa (4-6)

Worddo timirttiyaappe naagettanaadan odettowaa (7-11)

Wurssethaa qutiyaa (12-13)

1¹⁻² Taani ammaniyaawantta kaaletthiyaa cimay, hinttentoo, dooretteedda genni-wunne izi naanaw ^{††}ha dabidaabbiiyaa xaafay; nu gidдон de7iya qassi nuunanna medhinaw de7ana tumatethaa diraw, taani hinttena tumu siiqay. Qassi ta xalalaa gidennaan, tumatethaa eriya ubbatuu hinttena siiqiino.

³Xoossaa nu Aawuwaanne A Na7aa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay, maarotethayne sarotethay tumatethaaninne siiquwan nuunanna ittippe gido.

Tumuwaabaanne Siiquwaabaa

⁴Xoossaa Aawuu nuuna azazeedawaadan, ne naanatuwaappe amareeddawanttu, tumatethaan de7iyaawaa be7aade taani daro nashettaaddi. ⁵Siiqo gennee, ha77ikka nuuni ubbay ittuu ittuwaanna siiqettana mala, taani neena woossay; ha azazu kaseedeppe nuunanna de7iya azazuwaappe attin, taani new ooratha azazuwaa xaafikke. ⁶Siiquwaa giyaawe nuuni Xoossaa azazuwaa naagiidde de7iyaawaa giyaawaa. Qassi koyiruwaa hintte siseeddawaadankka, A azazuu aye gooppe, hintte ubbay siiquwan de7anawaa.

⁷Ayissi gooppe, Yesuusi Kiristtoosi asaa gidiide yeeddawaa ammanokko giyaawanttu, balethiya daro asatuu, gade giddo geleeddino. Hewaa mala uray ooninne asaa balethiyaawaanne Kiristtoosa eqettiyaawaa. ⁸Hintte ootheeddawoo kumentha woytaa akkanaappe attin, nuuni ^{‡‡}ootheeddawaa bayizzenna mala, hinttena naagite.

⁹Kiristtoosa timirttiyaappe haakkiyaa urawunne qassi A timirttiyaan de7enna uraw Xoossaanna ittipetethay baawa. Kiristtoosa timirttiyaan de7iya uraw Xoossaa Aawuwannanne A Na7aanna ittipetethay de7ee. ¹⁰Ooninne hinttekkoo yiide,

^{††}**1:1-2 Dooretteedda genni-wunne izi naanaw:** Ooni eri hawe xaafetteeddawe, woosa gollewunne izin de7iyaa Godaa kaalliyaa ammaniyaawanttoo gidennaan aggenna. 13 xeellite.

^{‡‡}**1:8 Nuuni:** Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethay, “Hinttenttu” yaagee.

ha timirrtiyaa ahennaan aggooppe, hintte golle A gelissoppite; sarokka gooppite.

¹¹ Ayissi gooppe, A saro giya uray A iita oosuwaan aananna gishettee.

Wurssetha Sarotaa

¹² Taani hinttentoo xaafanaw koyyeedda darobay de7ee; shin waraqataaninne qalamiyaan xaafanaw koyyabeykke; shin nu nashechchay polettana mala, hintte-nanna doonan haasayanaw hintteekko baana gaade qoppay.

¹³ Siiqo gennee, Xoossay dooreedda ne michchatti naanay neena saro saro yaagiino.

Yohaannisi

Xaafeedda Heezzenho Kiitaa

Geluwaa

Yohaannisa heezzenho kiitaa, Yesuusi kiitteen ammaniyaasaa asaa kaaletthiyaa cimaa Yohaannisi xaafeedda. I xaafeeddawekka Gaayoosa giya itti woosa golliiyaa kaaletthiyaawaassa. Xaafii, Gaayoosi hara ammaniyaawantta maaddeedda diraw A galatee; hara bagganna qassi Diyootiraafisa geetettiyaasaa metuwaa medhdhiyaa bitaniyaappe naagettana mala akeekissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa
Geluwaa (1-4)

Gaayoosi galatettowaa (5-8)

Diyootiraafise naagettanaadan odettowaa (9-10)

Dimexiroosi galatettowaa (11-12)

Wurssethaa qutiyaasaa (13-15)

1 Taani ammaniyaawantta kaaletthiyaa cimay, tumu siiqiyaa ta siiquwaa Gaayoosaw ha dabidaabbiyaa xaafay. ^{p2}Ta siiqoo, neeni Xoossaanna de7iyaa de7uu lo77a gidyaawaa taani eriyaawaadan, neena ayayiinne waayissenna malanne qassi ne asatethay paxa gidana mala, Xoossaa woossay. ³Ayissi gooppe, amareedda ishatuu yiide, ubba wode neeni tumatethaan de7iyaawaanne ne tumatethaabaa markkatteedda wode, taani daro nashettaaddi. ⁴Ta naanay ^{¶¶}tumatethaan de7iyaawaa sisiyaawaappe aadhhiide, taana nashechchiyaabay baawa.

Gaayoosabaa Asay Markkattee

⁵Ta siiqoo, nu ishatuu imatha gidooppekka, neeni untuntntoo oothiyaa oosuwaa ubbaan ammanetteedda oosuwaa oothaadda. ⁶Qassi untuntntu ne siiquwaabaa ammaniyaasaa asatoo markkatteeddino; untuntntu qanxxennaan bare ogiyaa baana mala Xoossay dosiyaawaadan, neeni lo77obaa oothaade untuntnta maaddaarikkii. ⁷Ayissi gooppe, Xoossaa ammanennawnttuppe ayinne akkennaan, Kiristtoosa sunthaa diraw kesseeddino. ⁸Hewaa diraw, nuuni tumatethaa untuntntunna ittippe oothana mala, hawanttu mala asatuwaa maaddanaw bessee.

Diyootiraafise Seeretteedda; Dimexiroosi Sabbetteedda

⁹Taani ammaniyaawanttoo, dabidaabbiyaa xaafaaddi; shin untuntntu kaappuwaa gidanaw koyyiyaa Diyootiraafise nuuni giyaawaa akkenna. ¹⁰Hewaa diraw, taani yaa biya wode, I nu bollan haasayiyaa iita haasayaanne I ootheedda oosuwaa hinttenttoo odana; qassi I hewe guuxxeedda giide, nu ishatuu yiyaa wode morkkenna; haray atto untuntnta mokkanaw koyyiyawanttakka diggiide, ammaniyaawanttu gididoppe kessee.

^{¶¶}1:4 Ta naanay: Godaa ammaniide kaalliyawantta guussaa.

^{p1}1 Kit 19:29; Rom 16:23; 1Qor 1:14

¹¹Ta siiqoo, lo77obaappe attin, iitabaa malatoppa. Lo77obaa oothiyaa ooninne Xoossaa asaa; shin iitabaa oothiyaa ooninne Xoossaa erenna.

¹²Dimexiroosi lo77a gidiyaawaa asay ubbay markkattee; tumatethay bare huuphiyanka aabaa markkattee. Nuunikka qassi aabaa markkatteetto; nu markkatethay tuma gidiyaawaa hinttekka eriita.

Wurssethaa Sarotaa

¹³Taani new xaafanaw koyyeedda darobay de7ee; shin waraqataaninne qalamiyaaninne xaafanaw koyyikke. ¹⁴Shin taani matan neenanna gakkettanaw qoppay; he wode nuuni gakeettiide haasayana.

¹⁵Sarotethay neenanna gido.

Ne dabbatuu neena saro saro yaagiino. Nu dabbatuwaa ubbaa untuntu sunthaa sunthaa xeesaade, taana saro saro geedda yaaga.

Yihuday

Xaafeedda Kiitaa

Geluwaa

Yihudaa kiitay xaafetteeddawe, ammanennaan de7iidde ammaniyaasaa asaa malatiide, worddo timirttiyaa laaliyaa asatuwaappe ammaniyaasaa asay naagettana mala, odanaassa. Ha qantha kiitay bare gidдон оyqqeeddawan laa7entho Phexiroosa malatee. Xaafii nabbabiyaawantussi odiidde, “Laa7ethenna hanotaan Xoossay bare naanatuwassi itti kaallakka immeedda ammanuwaassi minniide baaxetanaadan” minissiide qofissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa
Geluwaa (1-2)

Worddo astamaaruwaa timirttiyaa eeshshaanne kunddethaa (3-16)

Ammanuwaa naaganaadan imetteedda zoriyaa (17-23)

Wurssethaa anjuwaa (24-25)

1 Taani Yesuusi Kiristoosa qoomay Yihuday, Yayiqqooba ishay, Xoossay xeeseeddawanttoo, Xoossay Aawuu siiqiyaawanttoo, qassi Yesuusi Kiristoosi naagiyaawanttoo, ha dabidaabbiyaa xaafay.

²Maarotethay, sarotethayne siiqotethay hinttenan kumo.

Worddo Astamaaruwaa

³Ta siiqatoo, nuuni ittippe shaakki akkana atosethaaba hinttentoo xaafanaw taani daro daaburiyaa wode, Xoossay bare naanattoo laa7ethennaan itti gede immeedda ammanoo hintte baaxetana mala, hinttena zoraade xaafanaw koshshiyaawaa akeekaaddi. ⁴Ayissi gooppe, Xoossaa erenna itti itti asatuu ooninne be7ennaan hintte gidдо geleeddino. Hewanttu nu Xoossaa aadho keekatethaaba odiyaa kiitaa iita tunatethaw geellay tamarisiino; untunttu nu itti Kaatiyaa, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa erokko yaagiino; qassi untunttu pirddaa akkanawaa Xoossaa Maxaafatuu daro wodiyaappe kase odeeddino.

⁵Shin hintte ha ubbabaa eriyaawaa gidoopekka, Goday Israa7eeliyaa asaa Gibxe gadiyaappe wooti ashsheeddenttonne qassi ammanibeennawantta guyyeppe wooti dhayisseeddentto, taani hinttena hassayissanaw koyyay. ⁶Qassi barenttu de7iyaasaa aggiide, barenttoo imetteedda kaappotethaa naagibeenna kiitanchchatuu pirddaa akkiya wolqqaama gallassay gakkanaw Xoossay untunttu naagiyaasan, dhumaappe garssan medhinaw qachchi wothee. ⁷Hewaadan Sodoomaanne Gamooraa giya katamatuwaaninne untunttu heeran de7iya katamatuwaan de7iya asay he kiitanchchatuwaadan woshummeeddinonne woshumanaw loythi kajjeleeddino; hewanttu medhinaa tamaan eexxiide, harattoo leemisuwaa gideeddino. ⁸

⁸Hewaadan qassi he akumettiyaa asatuu barenttu asatethaa tunissiino; Xoossaa godatethaa kadhiino; bonchcho medhetatuwaakka boriino. ⁹Shin kiitanchchatuwaa

kaappuu Mikaa7eeli Muse anhaabaa ^{§§}xalahiyaanna palumetteedda wode, “Goday neena seero” geeddawaappe attin, boriyaa qaalaan A bolla pirddanaw koyyibeenna. ^{†10}Shin he asatuu barew akeekennabaa ubbaa boriino; qassi untunttu yuushshi qoppenna do7atuwaadan, medhetaa eratethan eriya yewatuu untuntta dhayis-siyaawantta. ^{†11}Untunttoo aayyeero! Ayissi gooppe, untunttu Qaayeeli hametteedda ogiyaa ^{*}hametteeddino. Shaluwaa diraw giide, Balaami ootheeddawaa [†]mala bayizzuwaa ootheeddino. Qassi Qoore [‡]giyaa bitani makkaliide dhayeeddawaadan, untunttukka makkaliide dhayeeddino. [†]

^{†12}Hewanttu siiquwan shoobbiyaa hintte miyasaan hinttenanna yashshi bayinnaan miyaa wode, qosetteedda dhubuwaa mala. Untunttu barenttu xalalaa naagiino. Untunttu carkkuu afiyaa iray bayinna shaariyaa mala; qassi untunttu boniyan ayfiyaa ayifenna, xaphuwaanna shodettiide, mulekka meleedda mithaa mala. ^{†13}Untunttu barenttu pokkuwaa genthenna hoommotiya, iita abbaa beetaa mala. Untunttu, Xoossay, medhinaw sakkana dhumaani sa7aa giigissi wotheedda yuuyiyaa xoolintatuwaa mala.

^{†14-15}Heenooki Addaamappe doommina, laappuntha yeletaa gidiaawe, daro wodiyaappe kase untunttuwaa timbbitiyaa odiidde, hawaadan yaageedda; “Akeekite; Xoossaa erenna nagaranchcha asatuu ootheedda iita oosuwaa ubbawunne qassi Xoossaa erenna he iita asatuu Xoossaa bolla haasayeedda iita haasayaa ubbaw, Goday untunttu ubbaa bolla pirddanaw, bare cora sha77a geeshshatuwaanna ittippe yaana” yaageedda. ^{v16}He asatuu ubba wode zuuzummiinonne haratuwaa amaassalino; qassi barenttu iita amuwaa kaalliino; barenttu huuphew go77a demmanaw haratuwaa sabbiinonne barenttu kooshshaa wogaappe aathiide, dhoqqu oothi haasiyiino.

Mino Akeekissuwaanne Zoriyaa

^{†17}Shin ta siiqatoo, nu Godaa Yesuusi Kiristoosi kiitteeddawanttu hinttenttoo beni haasayeedda qaalaan akeekite. ^{†18}Untunttu hinttenttoo, “Wurssethaa wodiyaan, barenttoo xoossay bayinnawanttu, barenttu amuwaa kaalliyawanttu, qassi hintte bolla qilliicciyaawanttu yaana” yaageeddino. ^{†19}Hewanttu asaa gididon shaakotethaa

^{§§}**1:9** *Mikaa7eeli Muse anhaabaa*: Hawe bessiyaawe, beni koyrottiide Ayihudatuwaa maxaafaan Musebaassi xaafetteeddawaa.

^{*}**1:11** *Qaayeeli hametteedda ogiyaa*: Qaayeeli bare ishaa Aabeela wodheedda. Dom 4:3-8 xeellite.

[†]**1:11** *Balaami ootheeddawaa*: Geeshsha Qaalaa payduwaa maaraadan, bolla gujaa demmana giide Isra7eeliyaa asaa sheqqikke giide ixceedda gaasuwan untunttu Xoossaw azazettennaadan de7ana ogiyaa tamarisseedda. Pay 22:18; 24:13; 25:1-3; 31:16 xeellite.

[‡]**1:11** *Qoore*: Daataanenna ittippe gidiiide Musewunne Aaroonew makkaleeddawaadan, makkalaa asaa tamarisseeddino. Pay 16:1-35; 26:9, 10 xeellite.

[†]**1:9** Dan 10:13, 21; 12:1; Sax 12:7; Zar 34:6; Zak 3:2

[†]**1:11** Dom 4:3-8; Pay 22:1-35; 16:1-35 ^v**1:14-15** Dom 5:18, 21-24

medhdhiyaawanttanne, barenttu iita amoo moodetteeddawantta; qassi Geeshsha Ayyaanay baynnawantta.

²⁰ Shin ta siiqatoo, ubbaappe aadhdhiyaa geeshsha ammanuwan hintte huuphiyaa keexxite; qassi Geeshsha Ayyaanaa wolqqaan Xoossaa woossite. ²¹ Qassi nu Goday Yesuusi Kiristtoosi bare maarotethan hinttentoo immana medhinaa de7uwaa naagidde, hintte huuphiyaa Xoossaa siiquwan wothite.

²² Itti itti sidhii de7iya asatoo qarettite. ²³ Ittuwaa ittuwaa tamaappe dafi kessiide ashshite. Qassi haray atto untunttu iita amuwan tuneedda mayuwaa ixxiiddeekka, ittoo ittoo yashshatethaan qarettite.

Galataa Woosaa

²⁴⁻²⁵ Hintte kunddenaan, hinttena naaganawunne pokkuu baynnawantta udiide, bare bonchchuwaa sintha wolqqaama nashechchaan shiishshanaw danddayiyaa nuuna ashshiya itti Xoossaw, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna bonchchuu, gitatethay, wolqqaynne maatay, aadhdheedda wode ubbaappenne ha77inne medhinaa gakkanaw gido. Amen77i.

Yohaannisaw Yeedda

Saxaa Geluwaa

Yohaannisaw yeedda saxay xaafetteeddawe, ammaniyaa asatuu Yesuusi Kiristoosa barenttu Godaa udiide, geeshshatethan de7eedda diraw, untuntta metuunne waayyii gakteedda wodiyaana. Xaafiyaa huuphe qofay, nabbabiyaa wanttu hidootay kumentha gidanaadan, untuntta menthethanaassanne barentta gakteedda yedesaanne metuwaa gidдон barenttu ammanuwan minnanaadan, untuntta minissanaassa.

Maxaafaa gidдон dariya baggay daranne kaalli kaalliide qonceedda saxatuwaa oyqqeeddawaa. Saxatuwaa he laythan de7iyaa ammaniyaa asaassi geliyaawantta. Shin haratuwaassi xuura gidiide qonccenna haasayan shiiqeeddino. Mazimuriyaa azimaachchi zaarethettiyaawaadan, ha maxaafaa gidдон de7iya huuphe yewatuwaa dumma dumma saxatuwaa bagganna dumma dumma malaanne dumma dumma misiliyaa paydatuwan zaari zaariide shiiqeeddino. Ha maxaafaa xeelliyaa wanttu dumma dumma qofay de7ooppenne aw gidдо qofay qonccее. Hewenne, “Xoossay Godaa gideedda Kiristoosa bagganna laa7ethenna hanotaan, bare morkketuwaa, Seexaanaannakka ittippe, itti gede wurssethaa xoonuwaa xoonana. Poleed-dawaappe guyyiyan barew ammanettiide de7eedda, bare baggatuwaa ooratha saluwaanne ooratha sa7aa anjuwaa laatissana” yaagiyaawaa.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa
Geluwaa (1:1-8)

Saxaa dooyaanne Laappu Woosa Golleto kiietteedda kiitaa (1:9-3:22)

Maxaafaanne Laappu Maatafatuwaa (4:1-8:1)

Laappu Malkkatatuwaa (8:2-11:19)

Dawiyaanne Laa77u Mehetuwaa (12:1-13:18)

Dumma dumma saxatuwaa (14:1-15:8)

Xoossaa hanquwaa laappu xuu7atuwaa (16:1-21)

Baabiloone Bashshaa, Du7aa, Worddo nabiyaanne Seexaanay xoonettiyaawaa (17:1-20:10)

Wurssethaa pirdaa (20:11-15)

Ooratha saluwaa, ooratha sa7aanne ooratha Yeerusalaamo (21:1-22:5)

Wurssethaa qutiyaa (22:6-21)

1 Elleelli hananaw bessiyaawaa bare oosanchchatuwaa bessana mala, Xoossay Yesuusi Kiristoosaw immeedda saxay hawaa; Yesuusi bare kiitanchchaa kiitiiide, ha saxaa bare oosanchchaa Yohaannisa erisseedda. ²Yohaannisi be77iide tumatethaan odeedda ubbaby, Xoossaa qaalaanne Yesuusi Kiristoosa markkatethaa. ³Ha maxaafaa nabbabiyaa uray ¹anjjetteddawaa; qassi ha timbbitiyaa maxaafaa sisiyaawantunne ha maxaafan xaafetteeddawaa naagiyaawanttu anjjetteddawatnta; ayissi gooppe, ha yewuu polettanaw wodii matatteedda.

¹1:3 nabbabiyaa uray: Hawaa guussay ubba asay ittippe Xoossaa goshetiyya woden hewantussi qaala nabbabiyaa uray anjjetteddawaa guussaa.

Iisiyan De7iya Laappu Woosa Golletuwassi Kiitettedda Sarotaa

⁴Taani Yohaannisi, Iisiyaa gadiyan §de7iyaa laappu woosa golletoo yaagay;
kase de7iyaa Xoossaappe,
ha77ikka de7iyaa Xoossaappe,
sinthappekka yaana Xoossaappe,
qassi A kawutethaa oydiyaa sinthan
de7iya laappu ayyaanatuwaappe,
aadho keekatethayne sarotethay
hinttentussi gido. ^w

⁵Qassi ammanetteedda markkaa,
hayquwaappe koyro denddeedda
Na7aappe,
sa7aa kaatatuwaa mooddiyaa
Yesuusi Kiristoosappe
aadho keekatethayne sarotethay
hinttentussi gido.
I nuuna siiqeenne
qassi nu nagaraa ayilletethaappekka
bare suuthan
nuuna kesseedda. ^x

⁶Nuuni bare Xoossawunne Aawoo
oothana mala,
I nuuna kaatatuwaanne
geesatuwaa ootheedda;
aw medhinaappe medhinaa gakkanaw
bonchchuunne
mooddiyaa wolqqay gido. Amen77i. ^y

⁷Be7ite,
Yesuusi shaaryaani yee.
Asay ubbay, haray atto,
A caddeeddawanttukka
A be7ana;
sa7an de7iya asay ubbay
A gaasuwan yeekkanawantta.
Hawe tumuppe hananawaa. Amen77i. ^z

§1:4 *Iisiya gadiyaa*, 1:4-3:22 de7iyaawe dabidaabbiyaa gidiide xaafetteedda. Iisiyaa gadii awayifii doliyaa bagganna de7iyaa Roome kawutethaa gidiide ha77i ha wodiyaan Turiike gadiyaa giide xeesettiyaawaa.

^w1:4 Kes 3:14; Sax 4:5 ^x1:5 Isa 55:4; Maz 89:27 ^y1:6 Kes 19:6; Sax 5:10

^z1:7 Dan 7:13; Mat 24:30; Mar 13:26; Luq 21:27; 1Tes 4:17; Zak 12:10; Yoh 19:34,

⁸Kase de7iyaawe, ha77ikka de7iyaawe, sinthappekka yaana Goday, Ubbaappe Wolqqaama Xoossay, “Ubbabbaw Alfaynne Omeegay, koyruunne wursethay Taana”
**yaagee. ^a

Kiristtoosi Saxaan Qonceeddawaa

⁹Taani Yohaannisi, hinttenttu ishay, hinttenaana Yesuusi Kiristtoosa waayyaanne A kawutethaa qassi A danddayaa ittippe shaakettiyaawe, Xoossaa qaala odeedda dirawunne Yesuusawaa markkatteedda diraw, Piiximo de7ay haathay dooddo biittaan de7aaddi. ¹⁰Godaa gallassan taani Ayyaan de7ay; taani taappe guyenna malakataa waasuwa mala wolqqaama kooshshaa sisaaddi. ¹¹He kooshshay taana, “Neeni be7iyaawaa maxaafan xaafa; Iisiyan de7iya laappu woosa golleto, Efesoon, Samirineesa, Phergaamoon, Tiyaaxiroona, Sarddeesa, Pilaadelifiyaa, Lodoqiyaa woosa golleto yeedda” yaageedda.

¹²Taani taw odiyaa kooshshaa be7anaw guyye simmaaddi; komppiyaa wothiyaa laappu worqqaa ballatuwaa be7aaddi. ¹³He ballatuwaa gidдон Asaa Na7aa malatiyaawaa be7aaddi; adussa afilaa bare gediya gathi mayyiide, worqqaa dancuwa bare tiraan yuushshi aatheedda. ^{b14}A huuphiinne A huuphiya binnanay bootha dorssaa isikiyaanne hewaappekka aadhhiide shachchaa malatee; A ayfiikka tamaa lacuwaa malatee. ^{c15}A gediikka coociyaa tamaan teeriide phooliyaa nahaasiyaa giyaa birataa malatee; A kooshshaykka wolqqaama shaafaa gunthaa mala. ^{d16}I bare ushechcha kushiyan laappu xoolintatuwaa oyqqeedda. A doonaappe laa77u bagganna qaaretteedda mashshay keseedda. A deemuukka loythi poo7iyaa awayfiyaa malatee.

¹⁷Taani A be7eedda wode hayqqeeddawaadan hanaade, A gediya matan kunddaaddi. Bare ushechcha kushiya ta bolla wothiide, taana hawaadan yaageedda; “Yayyoppa; koyruukka wursethaykka taana. ^{e18}Taani de7uwan de7iyaawaa. Taani hayqqaaddi; shin be7a, medhi medhinawukka de7uwan de7ay. Hayquwaa qulppiinne Si7ooliyaa qulppii ta kushiyan de7ee. ¹⁹Simmi neeni be7eeddabaanne ha77i de7iyaawaa, qassi sinthappe hananabaa xaafa. ²⁰Neeni ta ushechcha kushiyan be7eedda laappu xoolintatuwaa bilethaynne qassi xomppatuwaa wothiyaa laappu worqqaa ballatuwaa bilethay hawaa; laappu xoolintatuu laappu Woosa Golletuwaa kiitanchchatuwaa; ^{††}woosa golliyyaa laappu worqqaa ballatuu laappu woosa golliyyaa.

** **1:8** *Alfaynne Omeegay*: Hawaa guussay Ooratha Caaquu koyro Griike Qaalaan xaafetteedda diraw, koyruunne wursethaw gaanaw koyyiide, Alfaa giyaa Griike koyro pidoliyaa akkiide wursethaw qay Omeegaa giyaa wursethaan de7iyaa pidoliyaa akkeeddino. Hawantta guussay leemisuwun Dawuroothuwaa pidolatuwaa akkintto [A, Z] yaagiyaawaa mala guussa.

^{††}**1:20** *kiitanchchatuwaa*: Hawantta guussay ammaniyaawantta kaaletthiyaa cimatuwaa woy ammaniyaawanttoo kiitetteeddawantta.

^a**1:8** Sax 22:13; Kes 3:14 ^b**1:13** Dan 7:13; 10:5 ^c**1:14** Dan 7:9; 10:6

^d**1:15** Hiz 1:24; 43:2 ^e**1:17** Isa 44:6; 48:12; Sax 2:8; 22:13

(1) Yesuusi Efesoonen De7iya Woosa Gollew Goowaa

2 “Efesoonen de7iya woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa: ¹‘Bare ushechcha kushiyan laappu xoolinttiyaa oyqqeeddawe, xomppatuwaa wothiyaa laappu worqqaa ballatuwaa gidduwaanna hamettiyaawe hawaadan yaagee. ²Taani ne kiitaa, ne daaburaanne ne gencuwaa eray. Qassi neeni iita asatuwaa gencanaw danddayabeennawaakka taani eray; Yesuusi kiitteeddawantta gidennaan de7iidde barentta, ‘Nuuni Yesuusi kiitteeddawantta’ giyaawantta neeni xomoosaade, untunttu worddo gidiaawaa demmeeddawaakka eray. ³Neeni genccaadda; qassi ta sunthaa dirawukka metuwaa danddayaadda; daaburabeykka. ⁴Shin taani neena kadhiyaabay de7ee; ayissi gooppe, neeni kase ne siiquwaa aggaadda. ⁵Simmi neeni haqappe kunddaaddinttonne akeeka. Ne nagaraappe simma; neeni kase oothiyaa oosuwaa ootha. Hewe dhayooppe, taani neekko yaana; yaade neeni ne nagaraappe simmana dhayooppe, neeni xomppiyaa wothiyaa ne ballaa A sa7aappe akkadigana. ⁶Shin ittibaa loythaadda; Niiqoolaawatuwaa oosuwaa, taani ixxiyaawaa neenikka ixxaadda.

⁷‘Sisanaw haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooy giyawaa siso; taani xooniyaa uraw Xoossaa gennetiyan mokkiyaa de7uwa mithaa ayfiya maanaw immana’ yaagee”
yaagaade xaafa. ^f

(2) Yesuusi Samirineesan De7iya Woosa Gollew Goowaa

⁸“Samirineesan de7iyaa woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa: ‘Hayqqeeddawe, hayquwaappekka denddeeddawe, koyruunne wurssethaya hawaadan yaagee. ⁸

⁹‘Taani ne waayyiyaanne ne hiyyeesatethaa eray; shin neeni dure. Ayihuda gidennaan de7iidde barentta, ‘Nuuni Ayihuda’ giyaawanttu boriyaawaa taani eray; shin untunttu Seexaanaa maabaran de7iino. ¹⁰Neeni waayyettana waayyew yayyoppa. Be7a, xalahiyaa kaappuu hintteppe amareddawantta xomoosanaw qasho gollen yeggana; tammu gallassa gakkanaw hinttenttu waayyettana. Hayqqana gakkanaassikka ammanetteeddawaa gida; taani new de7uwa akililiyaa [‡]immana.

¹¹‘Haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooy giyawaa siso; xooniyaa uray laa7ethuwa hayquwan [¶]“qohettenna’ yaagee”
yaagaade xaafa.

(3) Yesuusi Pherggaamoonan De7iya Woosa Gollew Goowaa

¹²“Pherggaamoonan de7iya woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa: ‘Laa77u bagganna leefettedda mashshay de7iyaawe hawaadan yaagee.

[‡]**2:10** *de7uwaa akililiyaa*: Bonchchettedda de7uwaa.

[¶]**2:11** *laa7ethuwa hayquwaa*: Koyro hayqu ashuu shemppuwaappe shaakettiyaawaa gidoode, laa7etho hayqu shemppuu medhinaw metootiidde de7iyaa hayquwaa.

^f**2:7** Dom 2:9; Sax 22:2; Hiz 28:13; 31:8 ⁸**2:8** Isa 44:6; 48:12; Sax 1:17; 22:13

¹³“Taani neeni de7iyaa sa7aa eray. Neeeni Seexaanaa kawutethaa oydi de7iyaa sa7an ^{ss}de7aasa; ta sunthaa minissa naagaasa. Haray atto, Seexaanay de7iyaa sa7an hinttentu matan asay wodheedda taani ammaniyaa markkay Anttiphaasi de7iyaa wodekka taana ammaniyaawaa aggabeykka. ¹⁴Shin taani neena boriyaa guuthabay de7ee; Israa7eliyaa asay eeqaw yarshsheedda qumaa maanaadaaninne woshummanaadan untuntta nagaraa oosisseedda Baalaaqa tamarisseedda Balaama timirttiyaa tamaariyaa amareedda asatuu neenanna de7iino. ^{h15}Hewaadankka, qassi Niiqoolaawatuwaa timirttiyaa tamaariyaa asatuu neenanna de7iino. ¹⁶Hewaa diraw, neeni ne nagaraappe simma; hewe dhayooppe, taani neekko ellekka yaana; yaade he asatuwaanna ta doonaappe kesiyaa mashshaan olettana.

¹⁷“Haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooy giyawaa siso. Xooniyaa uraw taani geeman de7iya mannaappe amareeddawaa immana. Qassi taani bootha shuchchaakka aw immana; akkiya uraappe attin, ooninne erenna ooratha sunthay he shuchchaa bolla xaafetti utteedda’ yaagee”
yaagaade xaafa. ⁱ

(4) Yesuusi Tiyaaxiroonen De7iya Woosa Gollew Goowaa

¹⁸“Tiyaaxiroonen de7iya woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa: ‘Xoossaa Na7ay, tamaa lacuwaa malatiyaa ayfi de7iyaawe, qassi coociyaa tamaan teeriide phooliyaa nahaasiyaa geetettiyaa birataa malatiyaa gedi de7iyaawe, hawaadan yaagee.

¹⁹“Taani ne oosuwaa, ne siiquwaa, ne ammanuwaa, ne maaduwaanne ne gencuwaa eray; neeni koyro oothiyaawappe ha77i darissaade oothiyaawaa taani eray. ²⁰Shin taani neena kadhiyaabay de7ee; barena, “Taani nabatto’ yaagiyaa mishiratto Elzzaabeelo sheneko gaadda; he mishiratta ta oosanchchatuu woshummanaadaaninne eeqaw yarshsheedda qumaa maanaadan, tamarisawunne balethaw. ^{j21}Iza bare nagaraappe simmana mala, taani iziw wodiya immaddi; shin woshummanaw kajiyeeliyaawappe iza simmanaw koyyabeykku. ²²Be7ite, taani izo gisuwan kundissina; sakuwan iza waayyettana. Izinna woshummiyaawanttu he izinna oothiyaa nagaraappe simmana dhayooppe, untunttakka wolqqaama waayyiyan yeggana. ²³Taani izi naanaakka wodhana; qassi woosa golliyaa ubbaykka taani asaa qofaanne amuwaa eriyaawaa gidiaawaa erana; taani hinttentussi hinttentu kiitaa malaa immana. ^k

²⁴“Tiyaaxiroonen de7iya haratoo, ha iita timirttiyaa tamaribeennawantoo, haratuu, “Seexaanaa ciimmo yewuwaa” giyaawaa hinttentu tamaribeeykita; taani hinttentta hara deexuwaa toossikke gay. ²⁵Shin taani yaana gakkanaw hinttentussi de7iyaawaa loythi naagite.

§§2:13 *Seexaanaa kawutethaa oydi:* Hawaa bilethay loythiide qoncce gidenna, shin hawe bessiyaawe Xoossaa erennaan ixceeddawanttu goyinniyaa goynaa sa7aa gaana danddayettee.

h2:14 Pay 25:5, 7; 31:16; Zar 23:4; Pay 25:1-3

i2:17 Kes 16:14-15; 16:33-34; Yoh 6:48-50; Isa 62:2; 65:15

j2:20 1Kat 16:31; 2Kat 9:22, 30 **k2:23** Maz 7:9; Erm 17:10; Maz 62:12

26–27 ‘Xooneeddawoonne wurssethay gakkanaaw ta kiitaa naageeddawoo, asaa zariyaa ubbaa mooddana mala, taani ta Aawuwaappe akkeedda maataa malaa aw immana;

“I asaa zariyaa ubbaa birataa xam77aan mooddananne urqqaappe medhetta miishshaa menthiyaawaadan menthana.”¹

²⁸ Qassi taani aw bakkaaliyaa xoolinttiyaa immana. ²⁹ Sisanaw haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooyi yawaawaa siso’ yaagee”
yaagaade xaafa.

(5) Yesuusi Sarddeesan De7iyaa Woosa Gollew Goowaa

3 “Sarddeesan de7iyaa woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa: ‘Xoossaa ayyaana laappunatuunne laappu xoolinttatuu de7iyaawe hawaadan yaagee.

‘Taani ne kiitaa eray; asay neena shemppuwaanna de7aasa ginttokka, neeni hayqqaadda. ² Beegotta! Atteeddawaanne hayqqanaw mateeddawaa menthetha. Ayissi gooppe, ne kiitay ta Xoossaa sinthan polo gidennawaa taani demmadi. ³ Simmi neeni akkeeddawaanne siseeddawaa akeeka; naaga; ne nagaraappekka simma. Neeni beegottennawaa gidoope, taani neekko kayisuwaadan yaana; taani woosaade yaanentto neeni erakka. ⁴ Shin barenttu mayuwaa qitissibeenna amareedda asatuu Sarddeesan neenanna de7iino. Untuntu bootha mayuwaa mayyiide taananna hamettana; ayissi gooppe, untuntu bootha mayuwaa mayyanaw bessiyaawantta. ⁵ Xooniyaawe hewaaddankka bootha mayuwaa mayyana. Taani A sunthaa de7uwa maxaafaappe *quccikke; taani ta Aabbu sinthaaninne A kiitanchchatuwaa sinthan I tawaa gidiyaawaa markattana.^m

⁶ ‘Sisanaw haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooyi yawaawaa siso’ yaagee”
yaagaade xaafa.

(6) Yesuusi Pilaadelifiyan De7iyaa Woosa Gollew Goowaa

⁷ “Pilaadelifiyan de7iyaa woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa: ‘Daawite qulppiyaa †oyqqeeddawe, ooninne gorddanaw danddayennaadan dooyiyaawee, qassi ooninne dooyyanaw danddayennaadan gorddiyaawe geeshshayenne, tumanchchay hawaadan yaagee.ⁿ

⁸ ‘Taani ne kiitaa eray. Be7a, taani ne sinthan ooninne gorddanaw danddayenna penggiyaa wothaaddi; ayissi gooppe, ne wolqqay guutha gidooopenne, ta qaalaa naagaaddanne ta sunthaakka erikke gabeykka. ⁹ Be7a, Ayihuda gidikkino shin barena, ‘Nuuni Ayihuda’ giide worddotiyaa Seexaana Ayihuda woosa golliyaa taani ahaadde, ne sinthan goynissananne neena siiqiyaawaakka untuntunta erissana.^{o10} Neeni gencuwan ta azazuwaa naageedda diraw, sa7an

^{*}3:5 de7uwaawaa maxaafaa: Xoossaa asatuwaa sunthay xaafettiyyaa maxaafaa.

[†]3:7 Daawite qulppiyaa: Hawaa guussay Daawite kawutethaa ayissuwaa maataa odiyaaawaa.

¹2:26-27 Maz 2:8-9 ^m3:5 Kes 32:32-33; Maz 69:28; Sax 20:12; Mat 10:32; Luq 12:8 ⁿ3:7 Isa 22:22; Yob 12:14 ^o3:9 Isa 49:23; 60:14; 43:4

de7iya asaa paaccanaw kumentha sa7aa bolla yiyaa waayiyaa wodiyaappe taanikka neena naagana. ¹¹Taani ellekka yaana; ooninne ne akililiyaa akkenna mala, new de7iyaawaa minissa oyqqa. ¹²Taani xooniyaa uraa ta Aawuwaa Geeshsha Golliyan tuussaa oothana; I hewaappe ubbaakka kessenna. Taani ta Xoossaa sunthaa, ta Xoossaa katamaa sunthanne ta Xoossaa mataappe wodhdhana ooratha Yeerusalaame sunthaa A bolla xaafana. Qassi taani ta ooratha sunthaakka A bolla xaafana.

¹³‘Sisanaw haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooyawaa siso’ yaagee”

yaagaade xaafa.

(7) Yesuusi Lodooqiyaan De7iya Woosa Gollew Goowaa

¹⁴“Lodooqiyaan de7iya woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa: ‘Ammanettedda tumanchcha markkay, Xoossay medhdheeddawaa koyruu, “Amen77i” giyaawe’ hawaadan yaagee.

¹⁵‘Taani ne kiitaa eray. Neeni irxxa gidakka; woy seelliyawaa gidakka; irxxa woy seelliyawaa gidaarikkii. ¹⁶Neeni irxxa woy seelliyawaa gidennaan, dombboloola gidiyaa diraw, taani neena ta doonaappe cuchchana hanay. ¹⁷Ayissi gooppe neeni, “Taani dure; miishshaanna de7ay; taana aynne koshshenna” yaagaasa. Shin neeni metootiyaa asa, qarethiyaa asa, hiyyeesaa, qooqanne kallottedda asa gidiyawaa erakka. ¹⁸Hewaa diraw, neeni durettana mala, tamaan geeyyedda worqqaa, neena yeellayiyaa ne kalluwaa kammanaw bootha mayuwanne qassi loytha xeellanaw ne ayfiyaa okkiyaa dhaliyaa taappe shammanaadan, taani neena zoray. ¹⁹Taani siiqiyaa ubbaa seeraynne muray; simmi loytha seeletta; ne nagaraappekka simma. ^P

²⁰‘Be7a, taani karen eqqaade xeesay. Ooninne taani xeesiyawaa sisiide, kariyaa dooyyoppe, taani aakko gelaade aananna ittippe kawuwaa maana; ikka taananna ittippe maana. ²¹Qassi taani xoonaa ta Aawuwaanna A kawutethaa oydiyan utteeddawaadan, xooniyaa uraw taananna ta kawutethaa oydiyan uttiyaa maataa immana.

²²‘Sisiyaa haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooyawaa siso yaagee’ yaagaade xaafa”

yaageedda.

Xoossay Yohaannisa Bare Kawutethaa Oydiyaa Sintha Aheedda

4 Hewaappe guyyiyan, taani saluwan dooya penggiyaa be7aaddi; qassi taw malakataadan odishshin, taani siseedda koyro kooshshay taana; “Hawaappe guyyiyan, hananaw bessiyawaa taani neena bessana; haa kesa” yaageedda. ²Ellekka taani Geeshsha Ayyaanaa mooduwaa giddo gelaaggaaddi. Be7ite, saluwan kawutethaa oydi de7ee; he oydiyan ittu utteedda. ³He utteeddawaa malay al77o Iyaasiphphiidiyaa shuchchaadaaninne al77o Serddinoone shuchchaadaani phoolee. Kawutaa oydi zuluwaan yuuyyi aadhdhiide ubba bagganna al77o marggidiyaa shuchchaadan phoolee. ⁴He kawutethaa oydiyaa yuuyyi aadhdhiide, hara laatamanne oydu kawutethaa oydatuu de7iino; unt-

tunttun bootha mayuwaa mayyiide, huuphiyaan worqqa akililiyaa wotheedda laatamanne oyddu cimatuu utteeddino. ⁵Kawutethaa oydiyaappe walqqanthay, kooshunchchayenne guugunthaa gunthay keseedda; qassi kawutethaa oydiyaa sinthan laappu xomppatuu poo7iino. Hewanttu Xoossaa laappu ayyaanatuwa. ¹⁶Kawutethaa oydiyaa sinthan birilliya malatiyaa burccukkuwaa abbay de7ee. ⁵

He kawutethaa oydiyaappe sinthannanne guyyenna A matan yuuyyi aadhdhiide, ayfi kumeedda oyddu de7uwan de7iyaa medhetatuu de7iino. ⁷Koyro de7uwan de7iya medhetay gaammuwaa malatee; laa7enthuu miizzaa maraa malatee; heezzenthuwaa som77i asaa deemuwaa malatee; qassi oyddenthuu paalliyaa argganthaa malatee. ⁸Oyddu de7uwan de7iya medhetatoo huuphiyaan huuphiyaan usuppun qefii de7ee; untunttoo bollan garssanka ubbasan ayfi kumeedda. Untunttu qammanne gallasi,

“Geeshshaw, geeshshaw, geeshshaw,

kase de7iyaawoo, ha77ikka de7iyaawoo,

qassi sinthappe yaanawoo,

Godaw, Ubbaaappe Wolqqaama Xoossaw”

giyaawaa aggikkino. ¹⁹He medhetatuu kawutethaa oydiyan utteedda medhi medhinaw de7uwan de7iyaawaa mazimuriyan sabbeedda wode, bonchcheedda wodenne galateedda wode, ¹⁰laatamanne oyddu cimatuu kawutethaa oydiyan utteedda medhi medhinaw de7iyaawaa sinthan guufanniide, aw goyinniino; barenttu akililiyaa kawutethaa oydiyaa sinthan wothiide hawaadan yaagiino.

¹¹“Nu Godaw Xoossaw,

neeni bonchchuwaa,

sabaanne wolqqa

akkanaw bessaasa.

Ayissi gooppe,

ubbabaa neeni medhdhaadda;

qassi ubbabaykka

neeni koyyeeddawaadan

haneeddanne de7eedda”

yaagiino.

Maxaafaanne Dorssaa

5 Itti xaaxetto maxaafay ¹kawutethaa oydiyan utteeddawaa ushechcha kushiyan de7iyaawaa be7aaddi; he xaaxetto maxaafay laa77u baggannakka xaafetti utteedda; qassi laappu maatafay A bolla attametteedda. ^{u2}Taani itti wolqqaama kiitanchchay bare qaala dhoqqu udiide, “Maatafaa dooyyiide, xaaxetto maxaafaa billanaw bessiyya uray oonee?” yaagiide, awaajjiyaawaa be7aaddi. ³Saluwan gid-

⁵**5:1** *xaaxetto maxaafaa*: Hawaa guussay waraqatan woy galbaan xaafetteedda xaaxettiyyaa maxaafaa gidide, daro kare bagganna itti woy laa77u bolla bagga galbaan maatafay attamettee.

¹**4:5** Kes 19:16; Sax 8:5; 11:19; 16:18; Hiz 1:13; Sax 1:4; Zak 4:2 ⁵**4:6** Hiz 1:22, 5-10; 10:14 ¹**4:8** Hiz 1:18; 10:12; Isa 6:2-3 ^{u5:1}**5:1** Hiz 2:9-10; Isa 29:11

ina woy sa7an gidina, woy sa7aappe garssan ^fgidina, he xaaxetto maxaafaa billanaw woy A gidduwaa xeellanaw ooninne bessiyaawe baawa.

⁴Xaatha maxaafaa billanaw woy A gidduwaa xeellanaw bessiya uray baynna diraw, taani daro yeekkaaddi. ⁵Cimatuwaappe ittu taana, “Yeekkoppa; be7a, Yihudaa zariyaa gideedda Gaammuu, Daawite zarii xooneedda. I maatafaa dooyyanawunne xaaxetto maxaafaa billanaw bessee” yaageedda. ^v

⁶Taani kawutethaa oydiyaappe, de7uwan de7iya oyddu medhetatuwaappenne qassi cimatuwappe gidduwan, shuketteedda Dorssaa malatiide eqqeeddaawaa be7aaddi; aw laappu kacetuunne laappu ayfetuu de7iino. Hewanttu alamiyaa ubbaa kiitetteedda Xoossaa laappu ayyaanatuwa. ^{w7}He Dorssay biide, kawutethaa oydiyaa bolla utteeddaawaa ushechcha kushiyaappe xaaxetto maxaafaa akeedda. ⁸I he xaaxetto maxaafaa akeedda wode, de7uwan de7iyaa oyddu medhetatuunne laatamanne oyddu cimatu A sinthan kunddeeddino. Unttuntu huuphiyaan huuphiyaan diithaanne ixaanay kumeedda worqqaa miishshaa oyqqeeddino. He ixaanay geeshshatuu Xoossaa woossiyaawaa. ^{x9}Unttuntu,

“Xaatha maxaafaa

akkanawunne

maatafaa dooyyaade

xeellanaw new bessee.

Ayissi gooppe,

neeni shukettaadda.

Neeni qommuwaa ubbaappe,

dumma dumma

gadiyaa qaalaa ubbaappe,

yaraa ubbaappenne

zariyaa ubbaappe

ne suuthan

Xoossaw asaa wozaadda. ^y

¹⁰Nu Xoossaw oothana mala,

unttunta neeni

kaatatuwaanne

geesatuwaa oothaadda.

Qassi unttuntu sa7an mooddana”

yaagiide ooratha mazimuriyaa

yexxiino. ^z

¹¹Hewaappe guyyiyan, taani xeellaade, kawutethaa oydiyaa, de7uwan de7iya oyddu medhetatuwaanne cimatuwaa yuuyyi aadhdhiide eqqeedda daro kiitanchchatuwaa kooshshaa sisaaddi; unttuntu sha77aaninne miilooniyan paydetteeddino. ^{a12}He kiitanchchatuu barenttu qaalaa dhoqqu udiide,

“Shuketteedda Dorssay

wolqqaa, duretethaa,

aadhdheedda eraa,

^f5:3 sa7aappe garssan: Hayqqeeddawannta guussaa.

^v5:5 Dom 49:9; Isa 11:1, 10 ^w5:6 Isa 53:7; Zak 4:10 ^x5:8 Maz 141:2

^y5:9 Maz 33:3; 98:1; Isa 42:10 ^z5:10 Kes 19:6; Sax 1:6 ^a5:11 Dan 7:10

minotethaa,
 bonchchuwaa, sabaa,
 galataa akkanaw bessee!”
 yaageeddino.

¹³ Hewaappe guyyiyan, sa7an, saluwan, sa7aappe garssaaninne abbaa gidduwan de7iya medhetaa ubbayne qassi hewaanttun de7iya medhetaa ubbay, “Kawutethaa oydiyaa bolla utteeddawoonne Dorssaw galatay, bonchchuu, sabayne wolqqay medhi medhinaw gido!” yaagiide yexxishshin sisaaddi.

¹⁴ De7uwan de7iya oyddu medhetatuu, “Amen77i” yaagina, cimatu guufanniide goyinneeddino.

He Xaaxetta Maxaafaa Maatafaa Dooyaa

6 Dorssay laappu maatafatuwaappe ittuwa dooyishshin be7aaddi; qassi shemppuwaanna de7iya oyddu medhetatuwaappe ittuu guugunthaa gunthaa malatiyaa kooshshaan, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi. ² Taani itti bootha paraa be7aaddi. He paraa toggeeddawe wonddaafiyaa oyiqqeedda; qassi aw akililii imetteedda. Olaa I xooniiddinne qassikka xoonanaw kaseedda. ^b

³ Dorssay laa7enthoo maatafaa dooyeedda wode, shemppuwanna de7iya medhetatuwaa laa7enthoo, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi. ⁴ Qassi hara daama paray kaseedda. Asay ittu ittuwanna shukettana mala, he paraa toggeeddaawoo sa7an sarotethaa diggiyaa wolqqay imetteedda. Wogga mashshay aw imetteedda. ^c

⁵ Dorssay heezzenothoo maatafaa dooyeedda wode, de7uwan de7iya medhetatuwaa heezzenothoo, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi. Yaataade karethaa paray kaseeddawaa be7aaddi; qassi he paraa toggeeddawe bare kushiyan mizaniyaa oyiqqeedda. ^{d6} Taani de7uwan de7iya oyddu medhetatuwaa gidloppe kooshshaa malatiyaabaa sisaaddi. He kooshshay, “Itti gallassaa oosoo dirgguu bagga kiiluwaa zargaa; qassi itti gallassaa oosoo dirgguu itti kiiluwaa bagga bangaa. Shin zaytiyaanne woyiniyaa eessaa qohoppa” yaagiyaawaa sisaaddi.

⁷ Dorssay oydentho maatafaa dooyeedda wode, de7uwan de7iya medhetatuwaa oydentho, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi. ⁸ Taani giraace paray kaseeddawaa be7aaddi. He paraa toggeeddaawaa sunthay Hayquwaa; A geeduwaa Si7oolii kaalleedda. Hayquunne Si7oolii sa7aappe oydentho kushiya olaan, koshaan, harggiyaan, do7aan wodhissana mala, untunttussi maatay imetteedda. ^e

⁹ Dorssay ichcheshenthoo maatafaa dooyeedda wode, untuntu Xoossaa qaalaa odeedda dirawunne barenttu markkatethan ammanetteedda diraw, shukkeedda asaa shemppuwaa yarshshuwaa yarshshiyaasaappe garssan be7aaddi. ¹⁰ Untuntu barenttu qaalaa dhoqqu udiide, “Ubbaa Mooddiyaa Godaw, geeshshaw, tumanchchaw, sa7an de7iya asaa bolla awude pirdday? Qassi nu suuthaa awude cigettay?” yaageeddino. ¹¹ Untunttoo huuphiyaan huuphiyaan bootha mayuu imetteedda. Untuntuwaadan hayqqanaw bessiyaa untuntu laggethaa oo-

^b6:2 Zak 1:8; 6:3, 6 ^c6:4 Zak 1:8; 6:2 ^d6:5 Zak 6:2, 6 ^e6:8 Hiz 14:21

sanchchatuwaa payduunne untunttu ishatuwaa payduu kumana gakkanaw, untunttu amareedda wodiya takkishshana mala, untunttussi odetteedda.

¹² Dorssay usuppuntha maatafaa dooyeedda wode, taani be7aaddi; biittay loythi qaaxxeedda. Awayfi karethaa mayuwaadan karexxeedda; agenaykka mule suuthaa malateedda. ¹³ Balasiyaa giyaa mithatti gami77e ayfi, wolqqaama carkkuu qaathina, sa7an qoqqofettiyaawaadan, xoolintatuu saluwaappe sa7an qoqqofetteeddino. ¹⁴ Saluu xaaxetto maxaafay xaaxettiyaawaadan, xaaxettiide dhayi ageedda; deri ubbatuunne haathan doodetteedda sa7ay ubbay barenttu de7iyaasaappe kichchii ageeddino. ¹⁵ Hewaappe guyyiyan, sa7aa kaatatu, deriyaa mooddiyaawanttu, shaalaqatuu, duratuu, wolqqaamatuu, qassi hara asay ubbay, aylletuu, womaanatuu, deriyaa kessiide, gonggoluwaa giddoninne deriyan de7iyaa zaallaa guyye baggan qosetteeddino. ¹⁶ Yaatiide deretuwaanne shuchchaa, “Kawutethaa oydiyan utteeddawa ayfiyaappenne Dorssaa hanquwaappe nu bolla kunddiide, nuuna genterkkitteeshsha! ¹⁷ Ayissi gooppe, untunttoo wolqqaama hanquwaa gallassay gakkikichcheedda; he hanquwaa danddayanawe oonee?” yaageeddino. ⁱ

Israa7eeliyaa Asaappe 144000 Asatuwa Som77iyaan Maatafay Wodhdheedda

7 Hewaappe guyyiyan, taani oyddu kiitanchchatuu oyddu bagga sa7aa gaxaan eqqeddaawantta be7aaddi. He kiitanchchatuu sa7aa bollan, woy abbaa bollan, woy ay mithaa bollan, carkkuu carkkennaadan te77eeddino. ^{j2} Qassikka de7uwa Xoossaa maatafaa oyqqiide hara kiitanchchay away mokkiyaasaappe kesiyaawaa taani be7aaddi. He kiitanchchay bare kooshshaa dhoqqu udiide, sa7aanne abbaa qohanaw wolqqay imetteedda oyddu kiitanchchatuwa ³ xeesiide, “Nu Xoossaa oosanchchatuwaa deemuwan nuuni maatafaa wothana gakkanaw, sa7aa gidina woy abbaa gidina, woy mithaa gidinakka qohoppite” yaageedda. ^k

⁴ Taani Xoossaa maatafaa deemuwan wotheeddawanttu payduwaa sisaaddi. Israa7eeliyaa zariyaa ubbaappe itti xeetanne oytamanne oyddu sha77a asatuwaa deemuwan maatafay wodhdheedda.

⁵ Yihudaa zariyaappe

tammanne laa77u sha77aa

deemuwan maatafay

wodhdheedda.

Roobeela zariyaappe

tammanne laa77u sha77aa.

Gaade zariyaappe

tammanne laa77u sha77aa.

⁶ Aaseera zariyaappe

tammanne laa77u sha77aa.

Niftaaleeme zariyaappe

tammanne laa77u sha77aa.

Minaase zariyaappe

tammanne laa77u sha77aa.

⁷ Simoonaa zariyaappe

^f6:13 Isa 34:4 ^g6:15 Isa 2:19, 21 ^h6:16 Hos 10:8; Luq 23:30

ⁱ6:17 Iyu 2:11; Mil 3:2 ^j7:1 Erm 49:36; Dan 7:2; Zak 6:5 ^k7:3 Hiz 9:4, 6

tammanne laa77u sha77aa.
 Leewiyaa zariyaappe
 tammanne laa77u sha77aa.
 Yisaakoora zariyaappe
 tammanne laa77u sha77aa.
⁸ Zaabiloona zariyaappe
 tammanne laa77u sha77aa.
 Yooseefo zariyaappe
 tammanne laa77u sha77aa.
 Biiniyaama zariyaappe
 tammanne laa77u sha77aa
 deemuwan maatafay
 wodhdheedda.

Bootha Mayuwaa Mayyeedda Cora Asatuwaa

⁹ Hewaappe guyyiyan, zariyaa ubbaappe, qommuwaa ubbaappe, yaraa ubbaap-
 penne dumma dumma gadiyaa qaalaa ubbaappe ooninne paydanaw danddayenna
 zaway baynna cora asaa taani be7aaddi. He asay bootha mayuwaa mayyiide, zamb-
 baa haythaa barenttu kushiyan oyqqiide, kawutethaa oydiyaa sinthaninne Dorssaa
 sinthan eqqeedda. ¹⁰ Unttuntu barenttu qaalaa dhoqqu udiide,

“Nu atatethaykka
 kawutethaa oydiyan
 utteedda
 nu Xoossaappenne
 Dorssaappe yee”
 yaageeddino.

¹¹ Kiitanchchatuu ubbay kawutethaa oydiyaa, cimatuwanne de7uwan de7iya
 oyddu medhetaa yuuyyi aadhhiide eqqeeddino. Unttuntu kawutethaa oydiyaa
 sinthan barenttu deemuwan guufanniide Xoossaw goyinniide,

¹² “Amen77i!

Anjuu, bonchchuu,
 aahdheedda eratethay,
 galatay, sabay,
 wolqqay, minotethay
 medhinaappe medhinaa gakkanaw
 nu Xoossaw gido.
 Amen77i!”
 yaageeddino.

¹³ Cimatuwaappe ittu taana, “Ha bootha mayuwaa mayyeedda asatuu oonee? Unt-
 tunttu haqappe yeeddinoo?” yaagiide oochheedda.

¹⁴ Taani, “Ta Godaw, neeni eraasa” yaagaaddi. I taana hawaadan yaageedda;
 “Hawanttu daro waayyiyaa
 waayyettiide yeeddawantta.
 Unttuntu barenttu mayuwaa
 Dorssaa suuthan meecciide

booxeeddawannta. ¹

¹⁵ Hewaa diraw,
unttuntu Xoossaa kawutethaa oydiyaa
sinthan eqqiide,
qammanne gallassi
A Geeshsha Golliyan
aw oothiino.
Qassi I bare kawutethaa oydiyan
utteeddawe
unttuntu gidduwan de7ana.

¹⁶ Hawaappe sinthanaw ubbakka
unttuntu koshattikkino
woy saamettikkino.
Away untunta meenna;
qassi ay seelaykka untunta guuddenna. ^m

¹⁷ Ayissi gooppe,
kawutethaa oyde
gidduwan utteedda Dorssay
untunta heemmana.
De7uwa haathaa pultuwaakkokka
untunta kaaletana.
Xoossaykka
untuntu ayfiya afothaa ubbaa quccidiggana”
yaagedda. ⁿ

Xaaxetha Maxaafaa Laappuntha Maatafay Dooyetteedda

8 Dorssay laappuntha maatafaa dooyeedda wode, bakka saatiyaa gidiiyaawaa keenaa saluu co77u geedda.

² Hewaappe guyyiyan, taani laappu kiitanchchatuwa Xoossaa sinthan eqqiyaaawanta be7aaddi; untuntussi laappu malakatay imetteedda.

³ Ixaanaa cuwayiyaa worqqa miishshaa oyqqeedda hara kiitanchchay yiide, yarshshiyaasaa matan eqqeedda. Worqqaappe medhettedda yarshshiyaasay kawutethaa oydiyaa sinthan de7ee; he yarshshiyaasaa bolla geeshsha ubbatuwa woosaa gujjana mala, kiitanchchaw daro ixaanay imetteedda. ⁴ Ixaanaa cuway geeshshatuwaa woosaanna ittippe he kiitanchchaa kushiyaappe pude Xoosaakko beedda. ⁵ Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay ixaanaa cuwayiyaawaa akkiide, yarshshiyaasaappe tamaa bonquuwa akkiide, aani kuntheedda. He ixaanaa cuwayiyaawaa duge sa7aa olina, guugunthay guummeedda. Walqqanthatay wolqqaameedda; qassi biittaykka qaaxxeedda. ^p

¹7:14 Dan 12:1; Mat 24:21; Mar 13:19 ^m7:16 Isa 49:10

ⁿ7:17 Maz 23:1, 2; Hiz 34:23; Isa 49:10; 25:8 ^o8:3 Amo 9:1; Kes 30:1, 3

^p8:5 11:19; 16:12, 18; Hiz 10:2; Kes 19:16

Malakatuu Punetteeddino

⁶Qassi laappu malakataa oyqqiide laappu kiitanchchatuu malakataa punnanaw giigeeddino.

⁷Koyro kiitanchchay bare malakataa punnina suuthaanna walakettedda shachchaynne tamay sa7an bukkeedda. Sa7aappe heezzenotho kushii guudetteedda; mithaappekka heezzenotho kushii guudetteedda; maataa ubbaykka guudetteedda. ^q

⁸Laa7entho kiitanchchayka bare malakataa punneedda. Wolqqaama deriyaa malatiyaabay taman eexxiidde, abbaan de7uwan de7iya medhetatuwaa heezzenotho kushii hayqqeedda; markkabetuwaappekka heezzenotho kushii dhayeedda.

¹⁰Heezzenotho kiitanchchay bare malakataa punnina shaafaapenne pultuwaaw haathaappe heezzenotho kushiyaa bolla saluwaappe xomppiyaadan eexxiyaa wolqqaama xoolinttii wodhdheedda. ^{r11}He xoolinttiyaa sunthay Camuwaa geetete. Haathaappe heezzenotho kushii cammeedda; qassi haathay cammeedda diraw, daro asay he haathaa ushiidde hayqqeedda. ^s

¹²Oyddentho kiitanchchay bare malakataa punneedda. Awaappe, agenaapenne xoolinttiyaappe heezzenotho kushii deshetteedda; untunttu poo7uwaappekka heezzenotho kushii dhumeedda. Hewaa diraw, gallasaappe heezzenotho kushii, qammaappekka heezzenotho kushii dhumeedda. ^t

¹³Itti argganthay saluwan paalliyawaa taani be7aaddi. He argganthay bare qaalaa dhoqqu udiide, “Heezzu kiitanchchatuu punnana bessiyaa yokko malakatay punettiyaawode, sa7an de7iya asaw aayyeero! Aayyeero! Aayyeero!” yaagiyaawaa sisaaddi.

9Hewaappe guyyiyan, ichcheshentho kiitanchchay bare malakataa punnina saluwaappe duge sa7aa kundeedda xoolinttiyaa be7aaddi. He xoolintteew ciimmo ollaa [§]qulppii imetteedda. ²Xoolinttii ciimmo ollaa dooyyeedda; aako coociyaappe kesiyaa cuwaa mala cuway he ciimmo ollaappe kesseedda. Qassi awaynne sa7ay he ciimmo ollaappe kesseedda cuwan dhumeeddino. ^u

³Cuwaappe boolii duge sa7aa yeedda. Sa7an de7iya soggato de7iya wolqqaama mala wolqqay boolewukka imetteedda. ^{v4}Xoossaa maatafay deemuwan baynna asaa xalalaa qohanaappe attin, sa7an de7iya maataa woy aaciya mithaa gidina woy ay mithaa gidinakka qohenna mala, boolew odetteedda. ^{w5}Boolii he asaa ichcheshu agenaaw gidiyaawa paxa kaa7ana mala, maatafay imetteeddawaappe attin, aw asaa wodhanaw maatafay imettibeenna. Sogguu asaa dukkiide seelissiyawaa keenaa boolii seelissee. ⁶He gallassatuwan asay hayquwaa koyyana; shin demmenna. Qassi hayqqanawukka amottana; shin hayquu asaappe baqatana. ^x

⁷Boolii olaw giigi utteedda paraa malatee. Booliyaa huuphiyaan worqqaa malatiyaa akililii de7ee; A deemuuka asaa deemuwaa malatee. ^{y8}A binnaanaykka

§9:1 ciimma ollaa: Hawaa guussay garssa bagga biittaa darissi ciimmatiide de7iyaa iita ayyaanatuu barenttu wursethaa muraa gallassay gakkanaw qashettiide de7iyaasaa.

§9:7 Kes 9:23-25; Hiz 38:22 **†8:10** Isa 14:12 **§8:11** Erm 9:15

†8:12 Isa 13:10; Hiz 32:7; Iyu 2:10, 31; 3:15 **u9:2** Dom 19:28

v9:3 Kes 10:12-15 **w9:4** Hiz 9:4 **x9:6** Yob 3:21; Erm 8:3 **y9:7** Iyu 2:4

macca asaa binnaanaydaa aduqqee; A achchaykka gaammuwaa achchaa malatee. ²⁹A tiray birataan ootheedda gonnalliyaa malatiyaawan goozetti utteedda; qassi A qefiyaa kooshshay olaa baanaw piriixiyaa paratuu goochchiyaa gaariyaa kooshshaa mala. ^{a10}Aw sogguwaa dufiyaa malatiyaa dufii de7ee; A dufiyan dukkiyaabay de7ee. He dufiyan ichcheshu agenaa gidyaawa asaa qohanaadan, aw maatay imetteedda. ¹¹A mooddiyaa kaatii de7ee. He kaatii ciimmo ollaa kiitanchchaa. A sunthaykka Ibraayisxxe qaalaan Abiddoona; qassi Giriike qaalaan Apholiyoona geetettee. Apholiyoona giyaawoo bilethay, dhayissiyaawaa giyaawaa.

¹²Koyro aayyeero giyawe aadhdheedda; be7a, biro hara laa77u aayyeero giyawe yaanawaa.

¹³Usuppuntha kiitanchchay bare malakataa punneedda. Xoossaa sinthan eqqeedda worqqaappe medhdheedda yarshshiyaasaan de7iyaa oyddu gaxaa kace-tuwaappe itti kooshshaa sisaaddi. ^{b14}He kooshshay malakatay de7iyaa usup-puntha kiitanchchaa, “Efiraaxeesa giya wogga shaafan qashetteedda oyddu ki-itanchchatuwa billa” yaageedda. ¹⁵Asaa zariyaappe heezzenho kushiyaa wodhanaw, ha saatiyaassi, gallassaassi, agenaassinne laythaassi giigissi wotheedda, oy-ddu kiitanchchatuu biletteeddino. ¹⁶Olaa paraa toggiyaa asaa payduu laa77u xeetu miiloone gidyaawaa taani sisaaddi.

¹⁷Qassikka taani saxaan paratuwaanne he paratuwaa toggeedda asaa be7aaddi. Asaw tiraan wotheiyaa birataa gonnalliyaa malay de7ee. He tiraan wotheiyaa birataa gonnalliyaa malay tamaadan zo7o; samaayiyaa; qassi eexxiyaa diiniyaa mala. Paratuwaa huuphii gaammuwaa huuphiyaa mala. Unttuntu doonaappe tamay, cuwaynne adilliyaa ciishshaa malatiyaa eexxiyaa diiniyaa tamay keseedda. ¹⁸Paratuwaa doonaappe keseedda taman, cuwaaninne eexxiyaa diiniyan ha heezzu boshatuwan asaa zariyaappe heezzenho kushii hayqqeedda. ¹⁹Ayissi gooppe, paratoo wolqqay doonaaninne dufiyan de7ee. Unttuntu dufiikka huuphiyaanna de7iyaa shooshshaa malatee; hewan unttuntu asaa qohiino.

²⁰Ha boshatuwan hayqqennan atteedda asay bare kushiyan oothiyaawaa aggibeenna. Qassi worqqaappe, biraappe, nahaasiyaa geetettiyaa birataappe shuchchaappenne mithaappe oosetteedda, xeellanaw woy sisanaw woy hamettanaw danddayenna eeqaassinne xalahiyaassi goyinniyawaakka aggibeenna. ^{c21}Asay eriddi wodheeddawaa, woy bare biteeddawaa, woy bare woshummeeddawaa, woy bare wuu77eeddawaa aggiide, bare nagaraappe simmibeenna.

Kiitanchchanne Guutha Maxaafaa

10 Qassikka taani hara wolqqaama kiitanchchay saluwaappe kesiide, duge wodhdhiyaawaa be7aaddi. Shaariyaa I mayyi utteedda; qassi zuluu A huuphiyaa yuuyyi aadhdhi utteedda. A deemuuka awaa mala; A gediikka tamaa tuussaa mala. ²He kiitanchchay dooya de7iya itti guutha xaaxetto maxaafaa bare kushiyan oyqqeedda. Bare ushechcha gediya abbaa bolla essiide, bare haddirssa gediya biittaa bolla esseedda. ³Gudiyaa gaammuwaadan, wolqqaappe gudeedda. I gudeed-dawaappe guyyiyan, laappu datatuu aananna gunthan haasayeeddino.

^{29:8} Iyu 1:6 ^{a9:9} Iyu 2:5 ^{b9:13} Kes 30:1-3

^{c9:20} Maz 115:4-7; 135:15-17; Dan 5:23

⁴Unttuntu guummeedda wode taani xaafanaw qoppaaddi. Shin saluwaappe, “Laappu dadatuu haasayeeddawaa asaw qaattoppanne xaafoppa” yaagiyaa kooshshay taw sissettedda.

⁵Hewaappe guyye, abbaa bollaanne biittaa bollan eqqide7ishshin taani be7eedda kiitanchchay, bare ushechcha kushiya saluwaa pude micceedda. ^{d6}Saluwaanne saluwan de7iya ubbabaa, sa7aanne sa7an de7iya ubbabaa, abbaanne abbaan de7iya ubbabaa, medhdheedda medhi medhinaw de7iya Xoos-saa sunthan caaqeedda. Yaatiide, “Wodii wuranaw gami77enna. ⁷Shin laappuntha kiitanchchay bare malakataa punniyaa wode, Xoossay nabatuwaa gideedda bare ashikkaretoo qaalaa odi wotheeddawaadankka, I xuureedda qofay polettana” yaageedda.

⁸Hewaappe guyyiyan, saluwaappe haasayishshin taani siseedda kooshshay laa7enthuwa zaariide taana, “Abbaa bollaanne biittaa bollan eqqeedda kiitanchchay kushiyan dooya de7iya xaaxetto maxaafaa baade akka” yaagiyaawaa sisaaddi. ^e

⁹Taani he kiitanchchaakko baade, guutha xaaxetto maxaafaa taw immana mala, A oochchaaddi. I taana, “Akkaade ma; maxaafay ne uluwaa camissanawaa; shin ne doonan eessaadan, I mal77anawaa” yaageedda.

¹⁰Hewaappe guyye, taani kiitanchchay kushiyaappe he guutha xaaxetto maxaafaa akkaade maaddi; ta doonan maxaafay eessaadan mal77eedda. Shin taani meed-dawaappe guyyiyan, ta ulo gidduu cammeedda. ¹¹Qassikka taana, “Yaraa ubbaa, zariyaa ubbaa, dumma dumma biittaa qaalaanne kaatatuwaabaa neeni timbbitiyaa qanxxennaan haasayanaw bessee” yaageedda.

Laa77u Markkatuwaa

11 Hewaappe guyye, maqqa malatiyaa likkiyaa xam77ay taw imetteedda; taana geeddawe hawaa; “Baade Xoossaa Geeshsha Golliyaanne yarshshiyaasaa likka. Hewan goyinniyaawaantakka payda. ^{f2}Shin Geeshsha Gollew kare baggaa agga basha; hewaa likkoppa. Ayissi gooppe, he sa7ay Ayihuda gidenna asaw imetteedda. Ayihuda gidenna asay geeshsha katamaa oytamanne laa77u agenaw yedhdhana. ^{g3}Taani gaabiyaa mayyeedda ta laa77u markkatuwaa kiittana; untntuntu itti sha77anne laa77u xeetanne usuppun tammu gallasan Xoossaa kiitaa odana” yaageedda.

⁴He laa77u markkatuu ha sa7aa Godaa sinthan eqqiyaa xomppiyaa wothiyaa laa77u ballatuwaa. ^{h5}Ooninne untntunta qohanaw koyyoope, untntuntu doonaappe tamay kesiide untntuntu morkketuwaakka dhayissee. Qassi ooninne untntunta qohanaw koyyoope, hewaaddankka hayqqana. ⁶Untntuntu Xoossaa kiitaa odiyaa wodiyaan iray bukkennaadan, saluwaa gorddanaw untntuntussi maatay de7ee. Untntuntussi haathaa suuthaa kessiyaa maataykka de7ee; qassi untntuntu barena koshshiyaa wode, sa7aa dumma dumma boshan shocanaw untntuntussi maatay de7ee. ⁱ

^d10:5 Kes 20:11; Zar 32:40; Dan 12:7; Amo 3:7 ^e10:8 Hiz 2:8-3:3

^f11:1 Hiz 40:3; Zak 2:1-2 ^g11:2 Luq 21:24 ^h11:4 Zak 4:3, 11-14

ⁱ11:6 1Kat 17:1; Kes 7:17-19; 1Sam 4:8

⁷Unttuntu barenttu markkatethaa wursseeddawaappe guyyiyan, ciimmo olaappe pude kesiyaa do7ay untuntunna olettana. He do7ay untuntta xooniide wodhana. ^{j8}Unttuntu Goday masqqaliyaa bollan misimaariyan dhishettiide suletteedda katamaa wogga ogiyaan untunttu anhay gisanawaa. He katamay leemisuwan Sodoomaa woy Gibxe geetettiide xeesettee. ^{k9}Qassi yaraa ubbaappe, qommuwaa ubbaappe, dumma dumma biittaa qaalaappenne zariyaa ubbaappe yeedda asay untunttu anhaa heezzu gallassanne baggaa be7ana. Anhay moogettena mala, he asay diggana. ^{l0}Sa7an de7iya asay ha timbitiyaa odiyaa laa77u asatuwa hayquwan nashettana. Asay untunttu hayquwaa ittuu ittuwaanna imotaa laamettiide bonchchanawaa; Ayissi gooppe, sa7an de7iya asaa untunttu darissi metootheeddino.

^{l1}Heezzu gallassanne baggappe guyyiyan, de7uwa shemppuwaa Xoossay untuntun shemppina, untunttu dendra eqqeeddino. Untuntta be7eedda ubbay iita yashshaa yayyeedda. ^{l12}Hewaappe guyyiyan, he timbitiyaa odiyaa laa77u asatuu saluwaappe, “Haa pude kesite” giya wolqqaama kooshshaa siseeddino. Barenttu morkketuu barentta xeellishshin, untunttu shaariyaan geliide, pude saluwaa beeddino. ^m

^{l3}He saatiyaan biittay loythi qaaxxina katamaappe tammuntha kushii dhayeedda. Qassi biittaa qaathan laappu sha77a asay hayqqeedda. Atteedda asay loythi kokkori yayyiide, saluwaa Xoossaa gitatethaa sabbeedda.

^{l4}Laa7entho aayyeero giyawe aadhdheedda. Shin akeekite; heezzenho aayyeero giyawe ellekka yaanawaa.

Laappuntha Malakataa

^{l5}Hewaappe guyyiyan, laappuntha kiitanchchaykka bare malakataa punneedda. Saluwan,

“Alamiyaa kawutethay

ha77i nu Godaassanne

A Kiristoosassa;

qassi medhinaappe medhinaa gakkanaw

I mooddana”

yaagiyaa wolqqaama kooshshay sisettedda. ⁿ

^{l6}Barenttu oydiyan utteedda laatamanne oyddu cimatu Xoossaa sinthan duge guufanniide, Xoossaw goyinniide hawaadan yaageeddino;

^{l7}“Ha77i de7iyaawoo,

kaseppokka de7iyaawoo,

Godaw,

Ubbaappe Wolqqaama Xoossaw,

new wolqqaama wolqqay

de7iyaa dirawunne

neeni mooddanaw

doommedda diraw,

nuuni neena galateetto.

^{j11:7} Dan 7:7, 21; Sax 13:5-7; 17:8 ^{k11:8} Isa 1:9-10 ^{l11:11} Hiz 37:10

^{m11:12} 2Kat 2:11 ^{n11:15} Kes 15:18; Dan 2:44; 7:14, 27

¹⁸ Ayihuda gidenna asay hanqqetteedda; ne hanqqukka yeedda. Hayqqeeddawanttu pirddettiyaa wodii ha77a; qassi neeni ne oosanchchatoo, nabatoo, geeshshatoo, ne sunthaw yayyiyaawanttoo, dhoqqatoonne laafatoo untunttu oosuwaadan immiyaa wodiikka ha77a. Sa7aa dhayissiyaawanttakka neeni dhayissiyaa wodii ha77a” yaageeddino. ^o

¹⁹ Saluwan de7iya Xoossaa Geeshsha Golli dooyetteedda; A Geeshsha Golliyan Xoossaa Qaalaa caaquwaa Taabootay beetteedda. Qassi walqqanthey wolqqaameedda; gunthay sisettedda; guugunthay guummeedda; biittay qaaxxeedda; wolqqaama shachchaykka shacceedda.

Taani Mishiratto, Na7aanne Dawiyaa Be7aaddi

12 Hewaappe guyyiyan, saluwan wolqqaama mallay beetteedda. Awaa mayy-eedda itti mishiratta, akenaa bolla eqqeeddawunna, tammanne laa77u xoolinttiyaa akililiyaa bare huuphiyan wotheeddawunna hewaan de7aw. ² He mishiratta shahaara; izo yeluwaa oythay, un77ethina waassaaddu.

³ Hara itti wolqqaama mallay saluwan beetteedda. Tammu kaciyaanna de7iyaa laappu huuphiyan akililiyaa wotheedda itti wolqqaama zo7o dawii de7ee. ⁴ He dawii bare dufiiyan heezzenno kushe xoolinttiyaa saluwaappe dafiide, sa7an oleedda. He dawii yeletti wodhdhosaannakka na7aa maanaw yelana haniyaa mishiratti sinthan eqqeedda. ^q

⁵ Mishiratta attuma na7aa, Ayihuda gidenna asaa ubbaa birataa xam77aan mood-danawaa yelaaddu. Shin na7ay Xoossaakkonne A araataakko, pude ellekka akettedda. ⁶ Mishiratta itti sha77anne laa77u xeetanne usuppun tammu gallassaw miziidenne ushshiidde wothanaw Xoossay giigissi wotheedda sa7aa bazzuwaa baqataaddu.

⁷ Hewaappe guyyiyan, saluwan olay denddeedda. Mikaa7eeli bare ki-itanchchatuwaanna ittippe dawiya oletteedda; dawiikka bare kiitanchchatuwanna gidiiide, zaari oletteedda. ⁸ Shin dawii xoonettina dawiyaasinne A ki-itanchchatuwaassi saluwan sa7ay dhayeedda. ⁹ Woliqqaama dawii, xalahiyaa kaappuwaa woy Seexaanaa giyaawe, beni shooshshay, alamiyaa ubbaa balethiyaawe oletteedda; I bare kiitanchchatuwanna ittippe duge sa7aw oletteedda.

¹⁰ Hewaappe guyyiyan, taani saluwaappe hawaadan yaagiyaa kooshshaa sisaaddi; “Xoossaa atatethay ha77i yeedda.

^o11:18 Maz 2:5; 110:5; 115:13 ^p12:3 Dan 7:7 ^q12:4 Dan 8:10

^r12:5 Isa 66:7; Maz 2:9 ^s12:7 Dan 10:13, 21; 12:1; Dat 9

Xoossay barew
Kaate gidiyaawadankka
bare wolqqa besseedda;
A Kiristoosi bare maataa besseedda.

Ayissi gooppe,
qammanne gallassi
Xoossaa sinthan eqqiide,
nu ishatuwaa mootiyaawe
saluwaappe duge oletteedda. ^t

¹¹ Nu ishatuu Dorssaa suuthaaninne
barenttu tumu markkatethan
dawiya olettiide xooneeddino.

Qassi untunttu
barenttu shemppuwaa aathi immiyaawoo
qarettibeykkino.

¹² Hewaa diraw,
saluunne saluwaa gidдон de7iyaawanttu,
nashettite.

Shin sa7awunne
abbaw aayyeero!
Ayissi gooppe,
xalahiyaa kaappuu
barew guutha wodii
atteeddawaa eriyaa diraw,
wolqqaama hanquwan
duge hinttentukko
wodhdheedda”
yaageedda.

¹³ Qassi dawii barena duge sa7aa oleeddawaa be7eeddawaappe guyyiyan,
he attuma na7aa yeleeedda mishiratto yederssuwaa doommeedda. ¹⁴ Mishiratto
shooshshay qohenna mala, heezzu laythaanne baggaa maadenne ushaadde iza
naagettiyasaa bazuwaa paallaade baana mala, laa77u wolqqaama argganthaa qefii
iziw imetteedda. ^u

¹⁵ Hewaappe guyyiyan, mishiratto di7uu di77iide afana mala, shooshshay shaafaa
haathaa keena haathaa bare doonaappe mishiratti geeduwan gusseedda. ¹⁶ Shin bi-
ittay mishiratto maaddeedda; biittay bare doonaa dooyyiide, dawiya doonaappe
keseedda haathaa mitti aggeedda. ¹⁷ Dawii mishirattiw darissi hanqqettiide, izi
zerethaa Xoossaa azazuwaa naagiyaa ubbatuwaanne Yesuusi qoncciseedda tumu
ammanettiyaawantta olanaw, ¹⁸ biide abbaa doonan de7iyaa shafiyaan eqqeedda.

Taani Abbaappe Kesiyaa Laa77u Do7atuwaa Be7aaddi

13 Hewaappe guyyiyan, itti do7ay abbaappe kesishshin, taani be7aaddi. Aw
tammu kaciinne laappu huuphii de7ee; A tammu kaciyaa bollan tammu ak-

ililii de7ee. A huuphiyankka boriyaa sunthay xaafetti utteedda. ^{v2}Taani be7eedda do7ay maahiyya malatee; A gedi babbanthaa geetettiyaa iita du7aa gediya malatee; A doonay gaammuwaa doona malatee. Dawi bare wolqqa, bare kawutethaa oydiyaanne bare wolqqaama maataa he do7aw immeedda. ^w

³He do7aa huuphetuwaappe ittuu hayqqeeddawaa malaatiyaawaa taani be7aaddi; shin wodhiyaa maythay paxeedda. Sa7aa asay ubbay maalalettiide, he du7aa geeduwaa kaalleedda. ⁴Dawi bare maataa do7aw immeedda diraw, asay ubbay dawew goyinneedda. Qassi he asay, “Do7aa malay oonee? Aananna olettanaw ooni danddayii?” yaagiidde, do7aw goyinneedda.

⁵He do7aw pala yewuwaanne boriyaa haasayiyaa doonay imetteedda. Oytamanne laa77u agenaassi oothana mala, aw maatay imetteedda. ^{x6}He do7ay Xoosaa, A sunthaa, I de7iyaasaanne saluwan de7iya ubbatuwaa boriyaa doommeedda. ⁷He do7ay Xoosaa asatuwaanna olettiide, untunta xoonana mala, aw maatay imetteedda. Qommuwaa ubbaa, yaraa ubbaa, dumma dumma biittaa qaala ubbaanne zariyaa ubbaa modiyaa maatay aw imetteedda. ^{y8}Sa7ay medhettanaappe kase shuketteedda Dorssaa de7uwa maxaafan sunthay xaafettibeenna asay, sa7an de7iyaawe ubbay, he do7aw goyinnana. ^z

⁹Sisiyaa haythay de7iyaa uray siso.

¹⁰Omoddettana asay de7ooppe, ooninne omoddettanawaa.

Mashshaan shukettaana asay de7ooppe,

ooninne mashshaan shukettanawaa.

Geeshshatuwaa danddayaynne

ammanuu hawaan erettanawaa. ^a

Taani Sa7aappe Kesiyaa Do7aa Be7aaddi

¹¹Hewaappe guyyiyan, hara do7ay sa7aappe kesiyaawaa taani be7aaddi. Dorssa kaciyya malatiyaa laa77u kacii aw de7ee; shin he do7ay dawiyaadan haasayeedda. ¹²He do7ay koyro do7aa wolqqaama maataa ubbaa A sinthan ootheedda. Sa7aynne sa7an de7iya asay ubbay A wodhiyaa maythay paxeedda koyro do7aw goyinnana mala, he do7ay godatteedda. ¹³He laa7entho do7ay wolqqaama malaatatuwaa ootheedda; haray atto tamaa saluwaappe asaa ubbaa sintha sa7aa wothana gakkanaw malaatatuwaa ootheedda. ¹⁴Koyro do7aa sinthan oothanaw, aw imetteedda malaatatuwaan sa7an de7iya asaa ubbaa I baletheedda. Mashshaan maythattooppenne paxa de7iyaa koyro do7aa bonchchoo misiliyaa giigissanaadan, sa7aa asaa ubbaw laa7entho do7ay odeedda. ¹⁵Qassi koyro do7aa misilii haasayanaadaaninne barew goyinnenna ubbaa wodhanaadan, laa7entho do7ay bare shemppuwaa koyro do7aa misiliyan shemppuwaa gelissanaw azazetteedda.

¹⁶Asay ubbay woggaynne qeeray, manqqunne durii, womaannuunne ayllii bare ushechcha kushiyan woy bare deemuwan mallaa wothanaadan, he laa7entho do7ay

^{v13:1} Dan 7:3; Sax 17:3, 7-12 ^{w13:2} Dan 7:4-6 ^{x13:5} Dan 7:8, 25; 11:36

^{y13:7} Dan 7:21 ^{z13:8} Maz 69:28 ^{a13:10} Erm 15:2; 43:11

godatteedda. ¹⁷ He do7aa sunthay woy A sunthaa payduu de7iyaa mallay baynna asay ooninne zali77aanawunne shammanaw danddayenna.

¹⁸ Aadhdheedda eratethay hawaan de7ee. Eray de7iyaa ooninne he do7aa payduwaa bilethaa ero; ayissi gooppe, he payduu itti asaa sunthaa. A payduu usuppun xeetanne usuppun tammanne usuppuna.

Taani Dorssaanne 144000 Asatuwaa Be7aaddi

14 Hewaappe guyyiyan, taani be7aaddi. Be7ite, Dorssay Xiyooone Deriyaa bolla eqqeedda. A sunthayne A Aabbu sunthay deemuwan xaafetteedda, itti xeetanne oytamanne oyddu sha77a asatuu aananna ittippe de7iino. ^{b2} Saluwaappe kuntho haathaa gunthaanne dadaa gunthaa malatiyaa wolqqaama kooshshaa taani sisaaddi. Qassi taani siseedda kooshshay diithaa diixxiyaawantu barenttu diithaa diixxina siseetiyyaa kooshshaa malatee. ³ Itti xeetanne oytamanne oyddu sha77a asatuu kawutethaa oydiyaa sinthan, oyddu paxa de7iya medhetatuwaa sinthaaninne cimatuwaa sinthan eqqeeddino. Sa7aappe wozetteedda untuntuppe attin, haray ooninne tamaaranaw danddayenna ooratha mazimuriyaa yexxeeddino. ⁴ Hawanttu geeshsha asatuwaa gidiyaa diraw, maccawanttunna gakettiide barena tunissibeykkino. Dorssay ^{**}biyaasaa ubbaa untunttu kaalliino. Untunttu Xoossaassinne Dorssaassi bayra giddanaw, sa7aa asaa giddoppe wozetteeddawantta. ⁵ Untunttu ubbaakka worddoti erikkino; untunttun bayizzuu baawa. ^c

Taani Xoossaa Kiitanchchaa Be7aaddi

⁶ Sa7an de7iya asaa ubbaw, zariyaa ubbaw, qommuwaa ubbaw, dumma dumma biittaa qaalaa ubbaawunne yaraa ubbaw medhinaa wonggalaa mishiraachchuwaa awaajjanaw, bolla saluwan paalliyaa hara kiitanchchaa taani be7aaddi. ⁷ He kiitanchchay bare qaalaa dhoqqu udiide, “Xoossaw yayyite; A bonchchite. Ayissi gooppe, sa7aa asaa I pirddiyaa saati gakkeedda. Saluwaa, sa7aa, abbaanne haathaa pulttuwaa medhdheedda Xoossaw goyinnite” yaageedda.

⁸ Hara laa7entho kiitanchchay, “Wolqqaama Baabiloona kundaaddu; iza kundeedda gaasuunneekka asaa zariyaa ubbaa iita oosuwaa oosissiyaa diraassa” yaagidde, koyro kiitanchchaa kaalleedda. ^d

⁹ Heezentho kiitanchchay bare kooshshaa dhoqqu udiide, hawaadan yaagiidde, koyro laa77u kiitanchchatuwa kaalleedda; “Do7awunne A misilew goyinniyaa ooninne qassi A mallaa bare deemuwan woy bare kushiyan wothiyaa ooninne de7ooppe, ¹⁰ Xoossay bare wolqqaama hanquwaa burccukkuwan kuntheeddaa hanquwaa woyiniyaa eessaa I ushana. Hewaa ootheedda ubbay geeshsha kiitanchchatuwaa sinthaaninne Dorssaa sinthan, tamaaninne eexxiyaa diiniyan paxa kaa7ettana. ^{e11} Untunttu paxa kaa7iyaa tamaa cuway medhi medhinaw cuwatana. Do7awunne he do7aa misilew goyinniyaa oossinne qassi he do7aa sunthaa malaataanna de7iya oossinne qammanne gallassi shemppuu baawa” yaageedda. ^f

¹² Xoossaw azazettiyaanne Yesuusaw ammanettiya geeshshatuu danddayiyaa danddayay hawaana.

^{**} **14:4** Dorssaa: Yesuusaw imetteedda sunthaa.

^b **14:1** Hiz 9:4; Sax 7:3 ^c **14:5** Sof 3:13 ^d **14:8** Isa 21:9; Erm 51:8; Sax 18:2

^e **14:10** Isa 51:17; Dom 19:24; Hiz 38:22 ^f **14:11** Isa 34:10

¹³Hewaappe guyyiyan saluwaappe, “Hawaa xaafa; hawaappe sinthaw Godan hayqqiyaawanttu anjjetteddawannta” yaagiya kooshshaa taani sisaaddi.

Ayyaanay, “Tuma; untunttu barenttu daaburaappe shemppana; ayissi gooppe, untunttu lo77o kiittaw, Xoossay lo77uwan zaarana” yaagee.

Taani Qoychchaa Wodiya Be7aaddi

¹⁴Qassikka taani be7aaddi. Be7ite, bootha shaarii de7ee. Shaariyaa bollan Asaa Na7aa malatiyaawe utteedda; A huuphiyaan worqaa akililii, qassi A kushiyan qara baacay de7ee. ^{g15}Hara kiitanchchay Geeshsha Golliyaappe kesiide, shaariyaa bollan utteeddawoo bare qaala dhoqqu udiide, “Qoychchaa saati gakteedda diraw, ne baacaa yeddaade kathaa qoycaa; ayissi gooppe, sa7aa kathay meleedda” yaageedda. ^{h16}Shaariyaa bollan utteeddawe, bare baacaa sa7aa yeddiide, sa7aa kathaa cakkeedda.

¹⁷Qassikka saluwan de7iya Geeshsha Golliyaappe hara kiitanchchay kesseedda; awukka kuussa baacay de7ee.

¹⁸Tamaw kaappo gideedda hara kiitanchchay yarshshiyaasaappe kesiide, kuussa baacay de7iyaa kiitanchchaw bare qaala dhoqqu udiide, “Woyiniyaa ayfi teereedda diraw, ne kuussa baacaa yeddaade, sa7an de7iya woyiniyaa turaappe honddodda ayfiyaa qanxxa!” yaageedda. ¹⁹He kiitanchchay bare baacaa sa7aa yeddiide, sa7an de7iya woyiniyaappe honddodda ayfiyaa qanxxeedda; Xoossaa wolqqaama hanqquwaa he woyiniyaa gumi77iyaa ollaan yeggeedda. ²⁰Katamaappe gaxaan de7iya woyiniyaa ayfiyaa gumi77iyaa ollaan woyiniyaa ayfi gumi77ettee. Suuthay kesiide, he woyiniyaa gumi77iyaa ollaappe heezzu xeetu kiilo miitiriyaa keenaa haakkiide, paraw puuluwaa gakkiiyawaa keenaa dhoqqu giide eelleedda. ⁱ

Taani Burcukkuwaa Abbaa Bee7aaddi

15 Taani saluwan hara wolqqaamanne maalalissiyaa mallaa be7aaddi. Xoosaa hanqquu untunttu bollan polettiiyaa diraw, wurssetha laappu boshaanna de7iya laappu kiitanchchatuu de7iino.

²Qassikka taani burcukkuwaa abbaa malatiyaawaa tamaanna walaketteeddawaa be7aaddi. Qassi do7aa, A misiliyaanne A sunthaa payduwaa xoneeddaawantta be7aaddi. Xoossay untuntussi immeedda diithatuwaa oyqqiide, burcukkuwaa malatiyaa abbaa matan untunttu eqqeeddino. ³Untunttu, Xoossaa oosanchchaa Muse mazimuriyaanne Dorssaa mazimuriyaa hawaadan yexxeeddino.

“Godaw,

Ubbaappe Wolqqaama Xoossaw,
ne kiitay gitanne maalalissiyaawaa.

Asa zariyaa ubbaa Kaatew,
ne ogii xilluwaanne tumuwaa. ^j

⁴Godaw, new yayyennawenne
ne sunthaa bonchchennawe oonee?
Ayissi gooppe, geeshshay ne xalalaa.
Asa zariyaa ubbay yiide,

ne sinthan goynnana;
ayissi gooppe, ne xillo kiitay
ubbaw qoncceedda”
yaagiide yexxiino. ^k

Laappu Boshanna De7iyaa Laappu Kiitanchchatuwaa

⁵Hewaappe guyyiyan, taani saluwan de7iya Geeshsha Golli dooyettowaa hewekka markkathaa dunkkaaniyaa be7aaddi. ¹⁶Laappu boshanna de7iya laappu kiitanchchatuu Geeshsha Golliyaappe kesseeddino. Unttuntu phooliide booxsiya laynuwaa mayuwaa mayyeeddino; barenttu tiraa worqaa danccuwan yushsi aathiide qachcheeddino. ⁷De7uuwan de7iya oyddu medhetatuwaappe ittuu, medhi medhinaw gakkanaw de7iyaa Xoossaa hanquu kumeedda laappu worqaa keretuwa laappu kiitanchchattoo immeedda. ⁸Xoossaa bonchchuwaappenne A wolqqaappe yeedda cuway Geeshsha Golliyaa kumeedda. Laappu kiitanchchatuu aheedda laappu boshatuu polettana gakkanaw, Geeshsha Golliyaa ooninne gelanaw danddayibeenna. ^m

Xoossaa Hanquu Kumeedda Keretuwa

16 Hewaappe guyyiyan, laappu kiitanchchattoo, “Biide Xoossaa hanquuwaa laappu keriyaappe sa7an gussite” yaagiide, Geeshsha Golliyaappe haasayiyya wolqqaama kooshshaa taani sisaaddi.

²Koyro kiitanchchay biide, bare keriyaa de7iyaawaa sa7an gussina, do7aa mallay de7iyaawanttu bollanne he do7aa misilew goyinniyaawantuu bolla loythi sakkiiyaa maythaa kesseedda. ⁿ

³Laa7entho kiitanchchay bare keriyaa de7iyaawaa abbaan gussina abbaa haathay hayqqeedda asaa suuthaa malateedda. Qassi abbaan de7iya medhetaa ubbaykka hayqqi aggeedda.

⁴Heezentho kiitanchchay bare keriyaa de7iyaawaa shaafatuwaaninne pultatuwan gussina untunttu suuthaa gideeddino. ⁰⁵Haathaw aawottiya kiitanchchay hawaadan yaagiyaawaa, taani sisaaddi;

“Kasekka ha77ikka

de7iyaa Godaw,

Geeshshaw,

ha pirddaa pirddeedda diraw,

neeni xilluwaa.

⁶Unttuntu geeshshatuwaa suuthaanne

nabatuwaa suuthaa

gusseedda diraw,

neeni untuntta ushshanaw

suuthaa untunttoo immaadda.

Unttuntu barenttoo

bessiyaawaa akkeeddino”

^k15:4 Erm 10:7; Maz 86:9 ¹15:5 Kes 38:21

^m15:8 Kes 40:34; 1Kat 8:10-11; 2Od 5:13-14; Isa 6:4 ⁿ16:2 Kes 9:10

^o16:4 Kes 7:17-21; Maz 78:44

yaageedda.

⁷ Yarshshuwaa yarshshiyaasaappe,
 “Godaw,
 Ubbaappe Wolqqaama Xoossaw,
 ne pirdday tumuwaanne xilluwaa!”
 yaagiyaa kooshshaa taani sissaadi.

⁸ Oyddenthoo kiitanchchay bare keriyaa de7iyaawaa awayfiyaa bollan gussina bare tamma seelaan asaa guuddanaw, awayfew maataay imetteedda. ⁹ Asay wolqqaama seelaan guudettiide ha boshatuwaa bollan maataay de7iyaa Xoossaa sunthaa boreedda. Shin bare nagaraappe simmibeennanne Xoossaa gitatethaakka bonchchibeenna.

¹⁰ Ichcheshenthoo kiitanchchay bare keriyaa de7iyaawaa do7aa kawutethaa oyyiyaa bolla gussina, he do7aa kawutethay dhumeedda. Asay bare seelaa diraw, bare inxxarssaa sa77eedda. ^{p11} Qassi asay bare seelaa dirawunne bare maythaa diraw saluwaa Xoossaa sheqqeedda. Shin bare ootheedda nagaraappe simmibeenna.

¹² Usuppuntha kiitanchchay bare keriyaa de7iyaawaa wogga Efiraxeesa geetetiyyaa shaafan gussina away doliyaa baggappe yaana kaatatuwassii ogii giiganaadan, haathay meleedda. ^{q13} Hewaappe guyyiyan, taani sheedhdhiyaa malatiyaa heezzu tuna ayyaanatu dawiyyaa doonaappe, du7aa doonaappenne wordduwaa timbitiyaa odiyaawaa doonaappe kesishshin be7aaddi. ¹⁴ Unttuntu mallatuwaa oothiyaa xalatuwaa ayyaanatuwa. He heezzu iita ayyaanatu Ubbaappe Wolqqaama Xoossaa wolqqaama gallasan, sa7aa kaatatuwaa ubbaa olaw shiishshanaw baana.

¹⁵ “Be7a, taani kayisuwaadan yaana. Asaa sinthan kallo hamettiide yeellatenna mala, gemi77ishennan bare mayuwaa mayyiide naagiyaa uray anjjetteddawaa!” yaageedda.

¹⁶ He iita ayyaanatu kaatetuwa Ibraayisxxe qaalaan Arimaagedoona ^{††}geetetiyyaa sa7aa shiishsheeddino. [†]

¹⁷ Laappuntha kiitanchchay bare keriyaa de7iyaawaa carckkuwan gussina, Geeshsha Golliyan de7iya araataappe, “Poletteedda” yaagiyaa wolqqaama kooshshay yeedda. ¹⁸ Hewaappe guyyiyan, walqanthatay wolqqaameedda; gunthatay sissettedda; guugunthatay gummeeedda. Qassi biittay pala qaathaa qaaxxeedda. Asay sa7an medhettoodeppekka biittay hewaa mala qaathaa qaaxxi erenna; hewe ubbaappe aadhdheedda qaathaa. ¹⁹ Woliqqaama katamay heezzu kesiide za77eedda. Biittaa ubbaan de7iya katamatu dhayeeddino. Xoossay wolqqaama Baabiloono qoppiide, bare iita hanquuwaa woyiniyaa eessay kumeedda burccukkuwaappe woyiniyaa eessaa Baabiloono ushsheedda. ^{s20} Abbaan doodetteedda biittay ubbay dhayeedda; deriikka beettibeenna. ²¹ Asaa bolla oytamu kiilo keenaa deexiya wolqqaama shachchay saluwaappe wodhdheedda. Asay he shachchaa boshaa diraw, Xoossaa boreedda; ayissi gooppe, boshay daro wolqqaama. [†]

^{††}**16:16 Arimaagedoona:** Ha qaalaaw koyrotti de7iyaa Ibraayisxxiyaa medhetay, “Har-Maagido” yaagiyawaa gidide, “Har-Maagido” giyaawoo de7iyaa bilethay, “Meegido-Zooziyaa” yaagiyawaa. Hawaa guussay beni wodiyaan asay cora olaa oletteedda sa7aa guussaa.

^{p16:10} Kes 10:21 ^{q16:12} Isa 11:15 ^{r16:16} 2Kat 23:29; Zak 12:11

^{s16:19} Isa 51:17 ^{t16:21} Kes 9:23; Sax 11:19

Baabiloone Bolla Yaana Muraa

17 Hewaappe guyyiyan, laappu keretuu de7iyaa laappu kiitanchchatuwappe ituu taakko yiide, taana hawaadan yaageedda; “Haa ya; daro shaafatuwaa gaxaan de7iya woshummiyaa, wolqqaama katamatta, waana murettanentto, taani neena bessana. ²Sa7an de7iya kaatatu zinna woshummeeddino; sa7an de7iya asaykka izi woyiniyaa eessaa ushi mathottiide zinna woshummeedda” yaageedda.

³He kiitanchchay taana Ayyaanan bazuwaa afeedda. Hewan taani itti mishiratto boriyaa sunthay bollaa ubbaan xaafetti utteedda zo7o do7aa toggeeddawunno be7aaddi; he do7aw laappu huuphiyan tammu kacii de7ee. ⁴He mishiratta teera ochchaa malatiyaa mayuwanne zo7o mayuwaa mayyaaddu; iza qassi worqqaan, bonchcho shuchchaaninne inqquwaa geetettiyaa al77o shuchchan alleeqqaaddu. Iza woshummiyaa tunabaynne sheneyiyaabay kumeedda worqqa burcckukkuwaa bare kushiyan oyqqaaddu. ⁵Izi deemuwan xuura yewuwaa bilethay de7iyaa sunthay,

“Woliqqaama Baabiloone;
Sa7aan De7iyaa
Woshummiyaawanttoon
Sa7aan De7iyaa
Sheneyiyaabaw Aatto”

yaagiyaawe xaafetti utteedda.

⁶Qassi he mishiratta geeshshatuwaa suuthaanne Yesuusaw markkattishshin wodheeddawanttu suuthaa ushaade mathotteeddawunno taani be7aade malalettaaddi.

⁷Kiitanchchay taana, “Neni ayissi hawaadan malalettaaddii? Taani new mishiratti xuura yewuwanne iza tookkeedda laappu huuphiyan tammu kacii de7iyaa du7aa xuura yewuwaa odana. ⁸Neni be7eedda do7ay kase de7ee; shin ha77i baawa. He do7ay ciimmo ollaappe elle kesiide, bashshaw baanawaa. Alamii medhettoopeppe doommiide, de7uwa maxaafan untunttu sunthay xaafetti beenna sa7an de7iya asay do7aa be7iide malalettana. Ayissi gooppe, I kase de7ee; ha77i baawa; shin sinthappe yaanawaa. ^w

⁹“Hawe aadhheedda eratethanne akeeka koyyee. Laappu huuphi mishiratta uttiyaa laappu deretuwa; hewanttu qassi laappu kaatatuwaa. ¹⁰Untuntuppe ichcheshu kaatatu kunddeeddino. Ittuu ha77i gakkanaassikka mooddee; yokko kaatii yibeenna. I yiide, guutha wodiya takkanaw bessee. ¹¹Kase de7eedda do7ay, ha77i baynawee, I bare huuphew hospuntha du7aa. I laappu do7atuwaappe ittuwaa; I dhayanaw bee.

¹²“Neni be7eedda tammu kacetuu mooddanaw doommibeenna tammu kaatuwa. Shin untunttu do7anna ittippe itti saatteew kaatetuwan mooddanaw untunttussi maatay imettana. ¹³Untunttussi ubbaw itti qofay de7ee; untunttu barenttu wolqqaanne barenttu maataa do7aw immanna. ¹⁴Untunttu Dorssaanna olettana; shin dorssaynne dorssaanna de7iyaawanttu, I xeegeeddawanttunne dooreeddawanttu, A kaalliyaa ammanetteeddawanttu, he kaatetuwa xoonana; ayissi gooppe, I godatuwaa Godaanne kaatetuwa Kaatiyaa” yaageedda.

^u17:2 Isa 23:17; Erm 51:7 ^v17:4 Erm 51:7

^w17:8 Dan 7:7; Sax 11:7; Maz 69:28 ^x17:12 Dan 7:24

¹⁵Kiitanchchay qassikka taana hawaadan yaageedda; “Caaratta utteedda he neeni be7eedda haathay yartuwaa, cora asaa, asaa zaretuwaanne dumma dumma biittaa qaalaa. ¹⁶Qassi neeni be7eedda tammu kaciinne do7ay woshum-mewunno ixnanawantta. Unttuntu iziw de7iya ubbabaa akkidiggana. Qassi izo kallo ashshananne izi ashuwaa midiggana; yaatiide unttuntu izo taman guuddana. ¹⁷Ayissi gooppe, Xoossaa qalay tumattana gakkanaw, unttuntu qofay ittuwa gidanaadan, unttuntu barenttu mooddiyaa wolqqa do7aw immanaadaaninne Xoossay qoppeeddaawaa unttuntu oothanaadan, unttuntu wozanaan Xoossay amuwaa wotheedda.

¹⁸“He neeni be7eedda mishiratta sa7aa kaatetuwa mooddiyaa wolqqaama kata-matto” yaageedda.

Baabilooni Kunddethaa

18 Hewaappe guyyiyan, wolqqaama maatay de7iyaa hara kiitanchchay saluwaappe wodhdhishiina, taani be7aaddi. He kiitanchchaa bonchchuu sa7aa poo7isseedda.

²He kiitanchchay bare kooshshaa dhoqqu udiide,
“Iza kunddaaddu!

Wolqqaama Baabilooni kunddaaddu!
Baabilooni xalahatuu aqiyaasaa gidaaddu;
iita ayyaanatuu ubbatuunne
ixettiyaa iita kafatuu ubbatuu
iini de7iino. ^y

³Ayissi gooppe,
asaa zariyaa ubbaa
bare mathoyiyaa woyiniyaa eessaa
ushshina
izinna woshummeeddino.
Qaykka sa7aa kaatatuu
izinna woshummeeddino.
Izi ishala wolqqa gaasuwan
sa7an de7iya
zali77anchchatuu duretteeddino”
yaageedda. ^z

⁴Hewaappe guyyiyan,
taani saluwaappe
hawaadan yaagiyaa
hara kooshshaa sisaaddi;
“Ta asaw, iippe kesite!
Izi nagaraa izinna koxxoppite!
Izi muraa gishettoppite.

⁵Ayissi gooppe,
izi nagaray
saluwaa gakkanaw dooretti utteedda.

Xoossay izi iita bayizzuwa
hassayedda. ^a

⁶ Iza immeeddawaa keenaa zaariide,
iziw immite.

Iza ootheeddawoo

laa77u kushiya

iziw qanxxite.

Iza hinttentussi giigissedda ushshaappe

laa77u kushiya ushsha

izi burccukkuwaa kunthite. ^b

⁷ Iza bonchchetteeddawaanne

ishaleeddawaa keenaa

izo tuggayitenne kayyoyite.

Iza bare wozanaan,

‘Taani kaatattiidan uttay;

taani asinay baynna maccawunno gidikke;

qassi ubbaakka kayyottikke’

yaagaw. ^c

⁸ Hewaa diraw,

izi boshaa ubbay

harggii, kayyuunne koshay

izo itti gallassi oyqqana.

Qassi iza taman guudettana;

ayissi gooppe,

izi bolla pirddiyaa

Godaa Xoossay Wolqqaama”

yaagedda.

⁹ Sa7aa kaatatu, izina woshummiidde ishaleeddawanttu he katamatta guudet-
tina, kesiya cuwaa be7eedda wode, katamattiw untunttu waassanne yeekkana.

^{d10} Untunttu he katamatti ugaw yayyedda diraw, haakki eqqiide, “Ha wolqqaama
katamattee! Wolqqaama katamattee! Baabiloonee, new aayyeero! Neeni ay mala
tuggattaniishsha. Neeni itti saatiyaa gidдон ne pirddaa akkaadda” yaagana.

¹¹ Untunttu markkabiya caanaa hawaappe sinthanaw shammiyaabay baynna
diraw, sa7an de7iya zali77anchchatuu he katamattiw waassanne kayyottana.

^{e12} Untunttu worqqaa, biraa, bonchcho shuchchaa, inquwaa geetettiya al77o
shuchchaa, teera oochcha malatiyaa mayuwaa, suufiyaa mala mayuwaa, hariya
geetettiya mayuwaa, zo7o mayuwaa, ubba qommo sawiyaa mithaa, ubba qom-
muwan otheedda danggarssaa achchaa, al77o mithaappe medhetteeddabaa, na-
haasiyaa, birataa, ibineberediya geetettiya shuchchaa, ^{f13} qarafaa, qimaamiyaa,
ixaanaa, shittuwaa, sawiyaa ixaanaa dhiilliyaa, woyiniyaa eessaa, wogaraa za-
yitiyaa, liiqeedda dhiilliyaa, zargгаа, miizzaa, dorssaa, paraanne paray goochchiya

^a18:5 Dom 18:20-21; Erm 51:9 ^b18:6 Maz 137:8; Erm 50:29

^c18:7 Isa 47:7-9 ^d18:9 Hiz 26:16-17 ^e18:11 Hiz 27:31, 36

^f18:12 Hiz 27:12, 13, 22

gaariyaa, untunttu ayilletuwanne haray atto asaa shemppuunne shammiyaabaykka baawa.

¹⁴ Zali77anchchatuu mishirattiw,

“Neeni amotteedda

lo77obay ubbay neeppe halidiggeedda.

Ne de7uunne

alleeqqettiyaabay ubbay dhayidiggeedda.

Neeni laa7entho

untuntta ubbaakka demmakka”

yaageeddino.

¹⁵ He katamattin zali77iide duretteedda zali77anchchatuu izi ugaw yayyiide, iippe haakkiide eqqana. Untunttu yeekkananne kayyottana. ^{g16} Qassi,

“Suufiyaa geetettiyaa

kiriyaa dadetteedda mayuwaa,

teera ochchaa malatiyaa

mayuwanne zo7o mayuwaa mayyaade,

worqqaa alleeqquwan,

bonchcho shuchchaaninne

inqquwaa geetettiyaa

al77o shuchchan alleeqqeedda,

he wolqqaama katamattiw aayyeero! ¹⁷ Hawaa keena

wolqqaama maxuu ubbay

itti saatiyaa gidдон

dippi gi dhayi ageedda”

yaageeddino.

Markkabiya laaggiyaa ubbatuu, markkabiyan biya ubbatuu, markkabiyan oothiyaa ubbatuunne abbaan oothi go77ettiyaa ubbatuu haakki eqqeeddino. ^{h18} He katamatta guudettina kesiyaa cuwaa be7eedda wode barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Ha wolqqaama katamatto malatiyaa katamay ubbaakka baawa” yaageeddino. ⁱ

¹⁹ Untunttu barenttu huuphiyaan baana qoliide, waasseeddinonne kayyotteeddino;

“Abbaan markkabetuu de7iyaa ubbaa

bare maxuwan dureyedda

wolqqaama katamattiw aayyeero!

Qassi iziw de7iyaabay ubbay

itti saatiyaa gidдон

dhayi ageedda. ^j

²⁰ He katamatta dhayedda diraw,

saloo, nashetta!

Geeshshatoo, Yesuusi kiitteeddawanttoo,

nabatoo, nashettite!

Ayissi gooppe,

^{g18:15} Hiz 27:31, 36

^{h18:17} Isa 23:14; Hiz 27:26-30

^{i18:18} Hiz 27:32

^{j18:19} Hiz 27:30-34

iza hinttentta ootheeddawaa
diraw Xoossay izo pirddeedda” yaageedda. ^k

²¹ Hewaappe guyyiyan,
wolqqaama kiitanchchay
woxaa malatiyaa wolqqaama shuchchaa
denthii abbaan oliide hawaadan yaageedda;
“Wolqqaama katamatta
Baabiloona sugina,
hawaadan kunddana;
iza hachcheppe sinthaw
ubbaakka beettukku. ^l

²² Diithaa diixxiyaawanttunne
mazimuriyaa yexxiyaawanttu,
suusulliyaanne malakataa punniyaawanttu
kooshshay hawaappe hini baggan
ne gidдон ubbakka siseettenna.
Kushiya hiilla eriyaa ooninne
laa7etho ubbakka de7enna.
Woxaa kooshshaykka
hawaappe sinthaw ne gidдон siseettenna. ^{mn}

²³ Xomppiyaa poo7uukka
laa7ethuwa ne gidдон poo7enna.
Akkiyawaa kooshshayenne
gelewunni kooshshay
sinthaw ne gidдон siseettenna.
Ne zali77anchchatuu sa7aa
ubbaan eretteedda wolqqaamatuwaa.
Ne bitiyaawan asaa zariyaa ubbay
cimetteedda.

²⁴ Nabatuwaa suuthay,
geeshshatuwaa suuthayenne
sa7an hayqqeedda ubbatuwaa suuthay
izin beetteedda diraw,
Baabiloona
murettaaddu”
yaageedda. ^o

19 Hewaappe guyyiyan, saluwan cora asaa kooshshaadan kooshummiyaa
wolqqaama kooshshay hawaadan yaagiyaawaa taani sisaaddi;

“Xoossaa galatay gakkoo.
Atotethay,
bonchchuunne wolqqay
nu Xoossaassa.

² A pirdday

^k18:20 Zar 32:43; Erm 51:48 ^l18:21 Erm 51:63-64; Hiz 26:21

^{mn}18:22 Hiz 26:13; Isa 24:8 ^o18:22 Erm 7:34; 25:10 ^o18:24 Erm 51:49

tumuwaanne xilluwaa.
 Caarataade sa7aa tunisseedda
 wolqqaama caaratto
 Xoossay pirddeedda;
 Xoossaa oosanchchatuwaa
 iza wodheedda diraw,
 Xoossay izo mureedda”
 yaageedda. ^p

³ Asay laa7enthuwa bare koshshaa dhoqqu udiide,
 “Xoossaa galatay gakko.
 He katamatta medhi medhinaw cuwattana”
 yaageeddino. ^q

⁴ Laatamanne oyddu cimatuunne shemppuwaanna de7iya oyddu medhetatuu
 kawutethaa oydiyan utteedda Xoossaw guufanniide, “Amen77i. Xoossaa galatay
 gakko” yaagiide goyinneeddino.

Dorssaa Bullachchaw Xeesiyaa Xeessaa

⁵ Hewaappe guyyiyan,
 “Xoossaa ayllatuu ubbay,
 Xoossaw yayyiya guuthay,
 daruu ubbay nu Xoossaa
 galatite”
 yaagiyaa kooshshay kawutethaa oydiyaappe keseedda. ^r

⁶ Hewaappe guyyiyan, cora asaadan kooshummiyaa, wolqqaama shaafaadan gu-
 ummiyaa, wolqqaama guugunthaadan guugummiyaa kooshshaa taani sisaaddi. He
 kooshshay,
 “Xoossaa galatay gakko.
 Ayissi gooppe,
 nu Goday,
 Ubbaappe Wolqqaama Xoossay
 kawuteedda. ^s

⁷ Dorssaa bullachchaa
 gallasay gakeedda dirawunne
 gelewunnakka bullachchaw
 barena giigisseedda diraw,
 nuuni pashikkoyttenne nashettoytte;
 qassi Dorssaa bonchchoytte.

⁸ Gelewunniw mayyanaw
 suufiyaa geetettiyaa
 kiriyan dadetteedda
 phooliyaa bootha mayuu imetteedda.
 Suufiyaa geetettiyaa
 kiriyan dadetteedda mayuu

^p19:2 Zar 32:43; 2Kat 9:7 ^q19:3 Isa 34:10 ^r19:5 Maz 115:13

^s19:6 Hiz 1:24; Maz 93:1; 97:1; 99:1

geeshshatuwaa

xillo oosuwaa”

yaagiyaawaa, taani sisaaddi.

⁹Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana, “Dorssaa bullachchaw xeesetteed-dawanttu anjetteeddawantta’ yaagaade xaafa” yaageedda. He kiitanchchay qas-sikka taana, “Hawe Xoossaa tumu qaalaa” yaageedda.

¹⁰Hewaappe guyye taani aw goyinnanaw A gediyan kundaaddi. Shin I taana, “Hewaa oothoppa. Taani ne malanne Yesuusi untuntussi qoncciseedda tumatethaa oyqqeedda ne ishatuwaa ubbaa mala ayliiyaa. Xoossaw goyinna. Ayissi gooppe, Yesuusi qoncciseedda tumatethay timbitiyaa odiyaaawoo den-thethiyaawaa” yaageedda.

Bootha Paraa Toggeeddawaa

¹¹Yaatina, saluu dooyetteeddaawaa taani be7aaddi. Hewan bootha paray de7ee; he paraa toggeeddaawe ammanettiyaawaanne tumanchchaa giide xeeset-tee. Toggeeddawe xillotethaan pirddeenne bare olaakka olettee. ¹²A ayfi tamaa lacuwaa malatee; qassi I bare huuphiyaan daro akililiyaa wotheedda. A bolla xaafetti utteedda sunthay de7ee; shin he sunthay ayenttonne aappe attin, ooninne erenna. ¹³I mayyeedda mayuu suuthan muukki kesseeddawaa. A sunthaykka Xoossaa Qaalaa. ¹⁴Saluwaa wottaaddaratuu bootha geeshsha suufiyaa geetettiyaa kiriyan dadetteedda mayuwaa mayyiide, bootha paratuwaa toggiide, A geeduwaa kaal-liino. ¹⁵Asaa zerethaa I dhayissiyaa kuussa mashshay A doonaappe kesee. Bi-rataa xam77aan asaa I mooddana. Ubbaappe Wolqqaama Xoossay bare hanquuwaa woyiniyaa eessay gumi77ettiyaasan, gumi77iide bessana. ¹⁶A mayuwaa bollanne A wodiriya bolla, “Kaatatuwaa Kaatiyaanne godatuwaa Godaa” yaagiyaa sunthay xaafetti utteedda.

¹⁷Hewaappe guyyiyan, taani itti kiitanchchay awaan eqqeeddaawa be7aaddi. He kiitanchchay saluwan dhoqqiide paalliyaa kafuwaa ubbatoo bare kooshshaa dho-qqu udiide, “Haa yiite. Xoossaa kawuwaassi ittisa7a shiiqite. ¹⁸Yiide kaatatuwaa ashuwaa, shaalaqatuwaa ashuwaakka wottaaddaratuwaa ashuwaa miite; paratuwaa ashuwaakka paratuwaa toggeeddawanttu ashuwaakka miite; qassi asaa ub-baa ashuwaa ayliyaawaanne womaannuwaa, dhoqqaawaanne hokaawaa miite” yaageedda.

¹⁹Paraa toggeeddaawaannanne A wotaaddaratuuwanna olettanaw, do7aynne sa7aa kaatatu qassi untunttu wottaaddaratuu itti sa7aa shiiqi utteeddawantta taani be7aaddi. ²⁰He do7ay A sinthaan malaataa otheedda worddo nabiyaanna ittippe oyqetteedda. Do7aa mallay de7iyaawantanne do7aa misilew goyinneed-dawaantta I baletheeddawe he oothiyaa malaatatuwaana. Do7aynne wordduwaa timbbitiyaa odiyaaawe laa77atuukka diiniyaan eexxiyaa tamaa abbaan paxa yeget-teeddino. ²¹Untunttu wottaaddaratuu paraa toggeeddaawaa doonaappe kesiyaa mashshaan hayqqeeddino. Kafatuu ubbatuu untunttu ashuwaappe barenttoo dand-dayeeddawaa keenaa meeddino.

^t19:11 Hiz 1:1; Maz 96:13; Isa 11:4 ^u19:12 Dan 10:6

^v19:15 Maz 2:9; Isa 63:3; Iyu 3:13; Sax 14:20 ^w19:17 Hiz 39:17-20

Sha77a Laythaa Kawutethaa

20 Ciimmo ollaa qulppiyaanne wolqqaama santhalataa bare kushiyan oyqqeedda itti kiitanchchay saluwaappe yiyaawaa taani be7aaddi. ²Kiitanchchay dawiyaa, he beni shooshshaa, xalahiyaa kaappuwaa woy Seexaanaa giyaawaa oyqeeda; yaatiide sha77a laythaw qachcheedda. ^{x3}Kiitanchchay ciimmo ollaan A yeggiide, sha77a laythay wuranaw, asaa zerethaa laa7ethuwa balettenna mala, he ciimmo ollaa qulppi gorddiide attameedda. Hewaappe guyyiyan, dawii amareedda wodiyaaw biletanaw bessee.

⁴Hewaappe guyyiyan, taani araatatuwaanne untuntun utteeddawanta be7aaddi; untuntussi pirddiyaa maatay imetteedda. Yesuusi qoncciseedda tumaanne Xoossaa qaalaaw awaajjeedda diraw, barenttu qoodhiyaa qanxxetteedda asaa shemppuwaakka taani be7aaddi. Untuntu do7aw woy do7aa misilew goyinnibeykkino. Untuntu do7aa mallaa barenttu deemuwaan woy barenttu kushiyan wothibeeykkino. Untuntu hayquwaappe dendiide, Kiristtoosaanaa ittipe kaatetuwaan sha77a laythaw mooddeeddino. ^{y5}Hayqqeeddawatuppe coratuu sha77a laythay wurana gakkanaw, hayquwaappe denddibeykkino. Hewe koyro denduudaa. ⁶Koyro denduudan dendeeddawantu anjetteeddawantanne Xoossaa asatuwaa. Untuntu bolla laa7entho hayqoo wolqqay baawa. Untuntu Xoossaassinne Kiristtoosassi qeesatuwaa gidana; untuntu aananna ittipe sha77a laythaw mooddana.

Seexaanay Xoonetteedda

⁷Sha77a laythay wureeddawaappe guyyiyan, Seexaanay qashuwaappe biletana. ⁸I Sa7an ubbasan de7iya asaa zerethaa balethanaw kessana; hewe Googanne Maa-googa geetettiyaawaa. Seexaanay abbaa shafiyaa keena zerethaa olaw shiishshana. ⁹He zaretuu biittaa ubbaa mayyiide geeshshatuwaa heeraanne Xoossay siiqiyaa katamatto yuuyyi aadhdhi eqqeeddino. Shin tamay saluwaappe wodhdhiide, untunta meedda.

¹⁰Do7ayenne worddo nabii yegetteedda eexxiyaa diiniyaa tamaa abbaan xalahiyaa kaappuu, asaa zerethaa baletheeddawe, yegetteedda. Untuntu qammanne gallassi medhi medhinaw paxa kaa7ettana.

Wurssetha Pirddaa

¹¹Hewaappe guyyiyan, taani wolqqaama bootha araataanne he araataan utteeddawaa be7aaddi. Sa7ayenne saluu A sinthappe baqateeddino; laa7entho beet-tibeykkino. ^{a12}Hayqqeeddawantu, dhoqqu giyaawantunne guthatuu araataa sinthan eqqeeddaawanta taani be7aaddi. Maxaafatuu dooyetteeddino; hara maxaafay, de7uwa maxaafaykka dooyetteedda. Hayqqeeddawantu barenttu oosuwaadan, maxaafatuwan xaafetti utteeddawaadanka pirddetteeddino. ¹³Abbaya bare gidдон de7iya hayqqeeddaawanta immeedda; hayquunne Si7oolii barenttu gidдон de7iya hayqqeeddawanta immeeddino. Ubbaykka barenttu oosuwaadan pirddetteeddino. ¹⁴Hewaappe guyyiyan, hayquunne Si7oolii tamaa abbaan yeget-

^{x20:2} Dom 3:1 ^{y20:4} Dan 7:9, 22 ^{z20:8} Hiz 7:2; 38:2, 9, 15

^{a20:11} Dan 7:9-10

teeddino. He tamaa abbay laa7etho hayquwaa. ¹⁵De7uwa maxaafan bare sunthay xaafetteenna asay ooninne tamaa abban yegettedda.

Ooratha Saluwaanne Ooratha Sa7aa

21 Hewaappe guyyiyan, taani ooratha saluwaanne ooratha sa7aa be7aaddi. Koyro saluunne koyro sa7ay dhayeedda. Abbaykka dhayeedda. ^{b2}Geeshsha katamatta ooratha Yeerusalaaame, bare asinaw mayyaade giigeedda geliyaa wodoro naattiidan, giiga utteeddawunna saluwaappe Xoossaa matappe duge wodhdhewunno taani be7aaddi. ^c

³Woliqqaama kooshshay araataappe hawaadan yaagiidde, haasayishshin, taani sisaaddi; “Xoossaa gollii asaanna de7ee; Xoossay asaanna ittippe de7ana. Unttuntu A asaa gidana; Xoossay bare huuphew untuntunna de7ana. I untuntu Xoossaa gidana. ^{d4}Xoossay untuntu ayfiya afutha ubbaa quccana. Hawaappe sinthanaw hayquunne kayyuu woy waasunne sakuu baawa. Ayissi gooppe, eccabay dhayeedda” yaageedda. ^e

⁵Araatan utteeddawe, “Taani ubbabaa ooraxxissay” yaageedda. Qassikka gujjide taana, “Taani haasayiyaawe ammanettiyaawaanne tuma gidiyaa diraw xaafa” yaageedda. ⁶Qassikka taana hawaadan yaageedda; “Poletteedda. Taani Alfaanne Omeegaa; Doomethaanne Poluwaa. Saametteedda oonanne Taani de7uwaa haathaa pultuwaappe coo ushshana. ⁷Xooniyaa uray ooninne hawaa ubbaa laattana. Taani aw Xoossaa gidana; ikka ta na7aa gidana. ^{f8}Shin yayyiyaawanttu, amanennawanttu, tunatuu, shemppuwaa wodhiyaawanttu, woshummiyaawanttu, bitiyaawanttu, eeqaassi goyinniyaawanttunne worddotiyaawanttu ubbay de7iyaa sa7ay tamayenne eexxiyaa diinii eexxiyaa abbaa gidanawaa. Hewe laa7entho hayquwaa” yaageedda.

Ooratha Yeerusalaamo

⁹Laappu wurssetha boshatuu kumeedda laappu keretuwaa oyqqeedda laappu kiitanchchatuwappe ittuu taakko yiide taana, “Haa ya. Taani neena gelewunno Dorssaa machchatto bessana” yaageedda. ¹⁰Kiitanchchay taana daro dhoqqa deriyaa huuphiya Ayyaanan kessiide geeshsha katamatta, Yerusalaama saluwaappe Xoossaa matappe duge wodhdhewunno taana besseedda. ^{g11}He katamatta Xoossaa bonchchuwan poo7aw. He katamatti poo7uu yasphphiidiyaa geetettiyyaa al77o shuchchaa mala; birilliyadan phoolaw. ¹²He katamattiw tammanne laa77u penggetuunne he penggetuwaan tammanne laa77u kiitanchchatuu naagiyya wolqqaama adussa dirssay de7ee. Penggetuwaan tammanne laa77u Israa7eeliyaa zaretuwaa sunthay xaafetti utteedda. ^{h13}Away doliyaa bagganna heezzu penggetuu de7iino. Qassi hirkki bagganna heezzu penggetuunne huuphissa bagganna heezzu penggetuu de7iino. Away wulliyaa baggaannakka heezzu penggetuu de7iino. ¹⁴Katamatti dirssay Dorssay kiitteedda tammanne laa77atuwaa sunthay xaafetteedda tammanne laa77u shuchchatuwaa bolla gimbbetteedda.

^{b21:1} Isa 65:17; 66:22; 2Phx 3:13 ^{c21:2} Isa 52:1; 61:10; Sax 3:12

^{d21:3} Hiz 37:27; Wog 26:11, 12 ^{e21:4} Isa 25:8; 35:10; 65:19

^{f21:7} 2Sam 7:14; Maz 89:26-27 ^{g21:10} Hiz 40:2 ^{h21:12} Hiz 48:30-35

¹⁵Taananna haasayeedda kiitanchchaw katamatto, izi penggetuwaanne izi dirssaa likkiyaa worqqa gati may de7ee. ¹⁶Katamattiw oyddu gaxay de7ee; katamati geesayne gomppay itti mala. Kiitanchchay katamatto bare gatiman likkeedda. Katamatta laa77u sha77anne laa77u xeetu kiilo miitiriyaa gidaaddu; katamatti geesay, gomppayne dhoqqatethay itti mala. ¹⁷Kiitanchchay qassi dirssaakka likkeedda. Asaa kushiyan itti xeetanne oytamanne oyddu wadha gideedda. Hewe ooninne likkiyaa ogiyaan kiitanchchay likkinaada.

¹⁸Katamatti dirssay yasphhiidiyaa geetettiyaa shuchchan direddeedda. Katamatta birilliyadan phooliyaa geeshsha worqqaan medhettaaddu. ¹⁹Katamatti dirssaw hiixetteedda shuchchay bonchcheteedda shuchchaa ubbaan alleeqqetteedda; koyro hiixetteedda shuchchay yasphhiidiyaa; laa7enthuu sampperiyaa; heezzen-thuu kelqqedooniyaa; oyddenthuu baluuriyaa; ²⁰ichcheshenthuu saraddonkka; usuppunthuu sarddiyoona; laappunthuu kiristtilooba; hosppunthuu biralli; udupunthuu tophaaziyoonyaa; tammunthuu kirisphphiraasiisa; tammanne ittenthuu yaakinttiyaa; tammanne laa7enthuu ametesxxinoosiyaa.

²¹Tammanne laa77u penggetuu tammanne laa77u inqquwaa geetettiyaa al77o shuchchaa; itti itti penggi itti inqquwan oosetteedda. Katamatti ogii birilliyaa mala geeshsha worqqa.

²²Goday, Ubbaappe Wolqqaama Xoossayne Dorssay katamatti Geeshsha Golliiyaa gidiyaa diraw, taani he katamattin Geeshsha Golliiyaa be7abeykke.

²³Katamattiw poo7iya away woy agenay koshshenna. Ayissi gooppe, Xoos-saa bonchchuu he katamattin poo7ee; Dorssaykka he katamattiw xomppiyaa.

²⁴Asaa zerethay katamatti poo7uwan hamettana. Sa7aa katatuukka barenttu bonchchuwaa he katamattikko ahana. ²⁵Katamatti penggetuu ubba gallassikka dooya de7ana; ubbakka gorddettikkinno. Ayissi gooppe, hewan qammay baawa.

²⁶Asaa zerethaa gitatethayne bonchchuu he katamattikko shiiqana. ²⁷Shin tunabay woy kawushshabaa oothiyaawe, woy worddotiyaawe ooninne he katamatto gelenna. Qassi Dorssaa de7uwa maxaafan sunthay xaafetteeddawanttu xalalay he katamatto gelana. ^m

22 Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana Xoossaa kawutethaa oydiyaappenne Dorssaa kawutethaa oydiyaappe goggiyaa birilliyadan phooliyaa de7uwa haathaa shaafaa besseedda. ⁿ²He shaafay katamaa ogiyaa gidduwaanna duge goggee. Shaafaappe hefintha baggannanne hafintha bagganna agenaan itti gedenne laythan tammanne laa77u gede ayfiyaa de7uwa mithay de7ee. He mithaa bonchchuu de7iyaawe, zariyaa ubbaa harggiyaappe pathanaassa. ^o

³He katamaan Xoossaa sheqay aynne baawa. Xoossaa kawutethaa oydiinne Dorssaa kawutethaa oydi he katamaan de7ana. Xoossaa oosanchchatuu Xoossaw goyinnana. ^{p4}Unttuntu A deemuwa be7ana; A sunthay untntuntu deemukaan xaafettana. ⁵Hewaappe sinthaw hara qammay baawa. Untntuntu xomppiyaa woy awaa poo7uwaa koshshenna; ayissi gooppe, Goday Xoossay untntuntussi xomppiyaa gidanawa. Untntuntu medhi medhinaw kawutana. ^q

ⁱ21:15 Hiz 40:3 ^j21:18 Isa 54:11-12 ^k21:23 Isa 60:19-20

^l21:24 Isa 60:3 ^m21:27 Isa 52:1; Hiz 44:9 ⁿ22:1 Hiz 47:1; Zak 14:8

^o22:2 Dom 2:9; Hiz 47:12 ^p22:3 Zak 14:11 ^q22:5 Isa 60:19; Dan 7:18

Yesuusa Yuussaa

⁶Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana hawaadan yaageedda; “Ha taani haasayiyaawe tumuwaanne ammanettiyaawaa. Nabatoo bare Geeshsha Ayyaanaa immiya Goday Xoossay, matan hananaw bessiyaawaa bare oosanchchatuwwa bessanaw bare kiitanchchaa kiitteedda” yaageedda.

⁷Yesuusi, “Be7a! Taani ellekka yaana. Ha maxaafan de7iya timbbitiyaa naagiyaawanttu anjjetteddawanttu” yaageedda.

⁸Taani Yohaannisi, ha ubbabaa sisaaddinne be7aaddi. Taani hawaa siseedda wodenne be7eedda wode, hewaa taana besseedda kiitanchchaw goyinnanaw, A gediyan kunddaaddi. ⁹Shin kiitanchchay taana, “Hewaa oothoppa. Taani nenaadaaninne nabe gideedda ne ishatuwadan, qassi maxaafan de7iyaabaw azazettiya ubbatuwaadan ayliyya. Xoossaw goyinna” yaageedda.

¹⁰Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana, “Hanana geedda ha maxaafaa qaalaa maatafan gorddoppa. Ayissi gooppe, ha ubbabay polettiyaa wodii matatteedda.

¹¹Iitabaa oothiyaawe gujjiidekka iitabaa ootho; tunay gujjiidekka tuno. Lo77obaa oothiyaawe gujjiidekka lo77obaa ootho; geeshshayne gujjiidekka geeshsha gido” yaageedda. ^r

¹²Yesuusi, “Be7a! Taani ellekka yaana. Asaa ubbaw A oosuwaadan immanaw, ta woytaa akkaa yaana. ^{s13}Taani Alfaanne Omeegaa; Koyruwaanne Wurssethaa; Doomethaanne Poluwaa” yaageedda. ^t

¹⁴Barenttu mayuwaa geeshshi meecciyaawaanttu anjjetteddawanttu. De7uwa mithaa ayfiyaa maanawunne katamaa penggiyaanna gelanaw untunttussi maatay imetteedda. ^{u15}Shin kanatuu, bitiyaawanttu, woshummiyaawanttu, shemppuwaa wodhiyaawanttu, eeqaassi goyinniyaawanttunne barenttu haasayaaninne barenttu kiitaan worddotiyaawanttu karenna de7iino.

¹⁶“Taani Yesuusi, ha yewuwaa hinttenttussi woosa golletuwan markkattana mala, ta kiitanchchaa kiittaaddi. Taani Daawita Golliyya Yeletaa. Taani poo7issiyaa Wontaa Bakkaaliyya” yaageedda. ^v

¹⁷Geeshsha Ayyaanayne gelewunna, “Haa ya” yaagiino. Qassi hawaa sisiyawe ooninne, “Haa ya” yaago. Saametteedda asay ooninne haa yo. De7uwa haathaa koyiyaa asay ooninne coo akko. ^w

¹⁸Taani ha maxaafan xaafetteedda hanana geedda qaalaa sisiyaa oonanne zoray. Ooninne ha qaalaa bolla ittibaa gujjooppe, Xoossay ha maxaafan xaafetteedda boshaa A bolla gujjana. ¹⁹Ooninne maxaafan de7iya timbbitiyaa qaalaappe ayanne pacissooppe, ha maxaafaa gidдон qonccisseedda de7uwa mithaa ayfiyaappenne geeshsha katamaappe A gakkiya gishuwaa Xoossay pacissana. ^x

²⁰Ha ubbabaw markkattiyaawe, “Tuma! Taani ellekka yaana” yaagee.

Amen77i. Godaa Yesuusaa, neeni haaya.

²¹Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenaanna ^{‡‡}ubbaanna gido. Amen77i.

^{‡‡22:21} *hinttenanna*: cora hara bilethatuwan, Xoossaa asaa ubbaanna yaagee.

^{r22:11} Dan 12:10 ^{s22:12} Isa 40:10; 62:11; Maz 28:4; Erm 17:10

^{t22:13} Sax 1:8, 17; 2:8; Isa 44:6; 48:12 ^{u22:14} Dom 2:9; 3:22

^{v22:16} Isa 11:1, 10 ^{w22:17} Isa 55:1 ^{x22:19} Zar 4:2; 12:32